ADRIAN DOXAN

TEATRUL LIRIC
(OPERA CONSTANTA)

www.ziuaconstanta.ro

TEATRUL LIRIC (OPERA CONSTANȚA)

www.ziuaconstanta.ro

ADRIAN DOXAN

TEATRUL LIRIC
(OPERA CONSTANȚA)

EX PONTO
Constanța 2007

www.ziuaconstanta.ro

Coperta: ***Liviu Pitulea***
Tehnoredactare computerizată: ***Ion Petrache***

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ADRIAN, DOXAN
Teatrul Liric (Opera Constanța) / Adrian Doxan. – Constanța: Ex Ponto, 2007
ISBN 978-973-644-688-7

78(498 Constanța)(091)
725.821 (498 Constanța)
782(498 Constanța)

© EX PONTO

www.ziuaconstanta.ro

„Teza de doctorat a d-lui Adrian Doxan este o veritabilă *monografie* a Operei din Constanța, înscriindu-se printre apariţiile ce marchează o jumătate de secol de viață muzicală sistematică şi susținută de câteva zeci de oraşe din țara noastră. În acest context, în preajma împlinirii semicentenarului primei instituții muzicale profesioniste, *Teatrul liric*, actuala *Operă*, este binevenită o lucrare menită să reunească eforturile, realizările, frământările, satisfacțiile dar şi inerentele neîmpliniri ale câtorva sute de artişti din generații succesive pentru edificarea unei instituții ce şi-a dobândit notorietatea şi viabilitatea."

Prof. univ. dr. Bujor Dânşoreanu
Cluj-Napoca, 26 aprilie 2006

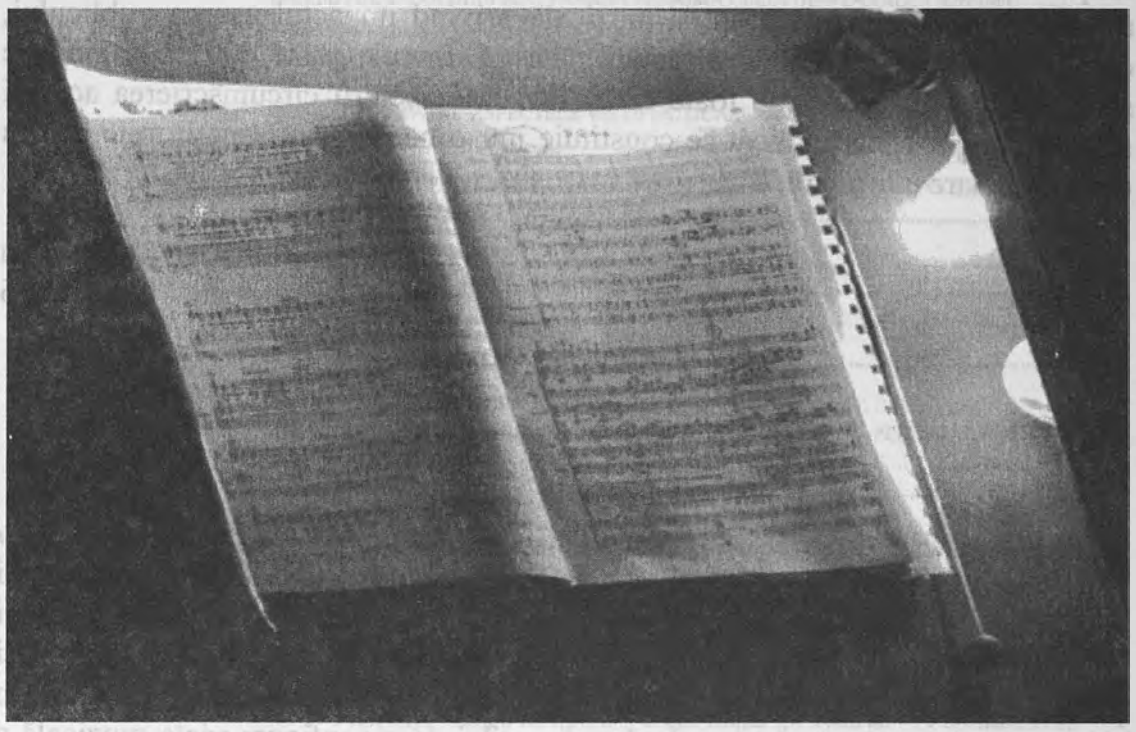

„Studiul semnat de d-nul prof. Adrian Doxan, prin amploarea şi aspectele de viață muzicală abordate, depăşeşte cu mult problematica propusă prin titlu - *Teatrul liric-Opera Constanța*; depăşeşte chiar şi metoda muzicologică enunțată încă din introducere - <metoda monografică>. Prin concepția istoriografică şi organizarea ideilor, precum şi a datelor documentare, studiul este o temerară monografie a instituțiilor muzicale din Constanța, a *Teatrului liric* în ipostaza de centru artistic-muzical coagulant şi, totodată, prin bogăția informațiilor, prin evocarea detaliată şi multilaterală a evenimentelor muzicale are personalitatea unui *hronic* al vieții muzicale desfăşurată din noaptea timpurilor (ar spune Antoine Goléa) şi până în zilele noastre."

Prof. univ. dr. Mihail Cozmei
Iaşi, 17 mai 2006

www.ziuaconstanta.ro

„Dintre temele posibile de tratat într-o teză de doctorat, aceea a realiza *monografia* unei instituții artistice - mai ales dacă se află în preajma unei aniversări importante, ca în cazul de față - este plauzibilă, căci incumbă o amplă muncă de cercetare, de documentare în arhive, pe un material imens, apelând la memoria afişelor, a programelor de sală, a documentelor oficiale emise în legătură cu acea instituție, a personalităților care au ilustrat-o de-a lungul timpului şi şi-au legat numele de această instituție, mergând până la cercetarea aspectelor de sociologie cultural-muzicală privind impactul asupra publicului, care e adevăratul beneficiar al actului artistic. În cele peste 600 de pagini ale sale, teza de față parcurge toate fazele necesare pentru circumscrierea acestui subiect complex, astfel încât se constituie într-o bază de informații utile pentru orice cercetare ulterioară."

Prof. univ. dr. Dan Voiculescu
Bucureşti, 12 mai 2006

„Domnul Adrian Doxan, autorul acestei teze de Doctorat întitulată *Teatru liric - Opera Constanța*, îşi asumă în calitate de cercetător, prezentarea acestei istorii legate de existența teatrului muzical românesc constănțean, al cărui istoriograf a devenit prin împrejurările favorabile ale propriei sale activități profesionale. Propunearea de a oferi acum o sinteză asupra destinelor liricii în arealul *Pontului Euxin* devine de fapt un prilej de a configura viața muzicală a zonei respective, pe o extindere temporală de un secol şi jumătate. Acest obiectiv face obiectul unei Teze de Doctorat care are toate meritele şi şansele de a deveni o *monografie* inclusă firesc în bibliografia de prim plan pentru istoria muzicii româneşti contemporane cu referiri ce focalizează capitala dobrogeană. Prin întregul ei, Teza se motivează ca o necesitate a muzicologiei româneşti de direcție istorică şi, din această perspectivă, ne îngăduim să apreciem în mod deosebit de pozitiv, rezultatele obținute în elaborarea ei."

Prof. univ. dr. Grigore Constantinescu
Bucureşti, 17 Mai 2006.

www.ziuaconstanta.ro

Cuprins

1 INTRODUCERE 7

2 ELEMENTE ISTORICE ALE VIEȚII MUZICALE ÎN DOBROGEA 11

2.1 Scurte considerații istorice. Periodizare 11
2.2 Aspecte ale vieții culturale constănțene la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea 17
2.3 Aspecte ale vieții muzicale constănțene în perioada 1880–1930 (Primii pași către muzica europeană) 23
2.4 Activitatea muzicală vocal–instrumentală din Constanța de la începutul secolului XX, până în preajma celui de-al doilea război mondial 30
2.5 Societăți corale de tradiție în Dobrogea în sec. XIX-lea și prima jumătate a sec. al XX-lea 37
2.6 Concluzii privind aspectele vieții muzicale dobrogene până la al doilea război mondial 42

3 ALTE INSTITUȚII MUZICALE PROFESIONISTE DE CONCERT ȘI SPECTACOLE DIN CONSTANȚA 49

3.1 Teatrul Fantasio 49
3.2 Filarmonica „Marea Neagră” 50
3.3 Teatrul de balet „Oleg Danovski” 53

4 TEATRUL LIRIC (OPERA) – CONSTANȚA 55

4.1 Istoricul Operei (înființare, întemeietori, primii soliști, directori, regizori, dotare cu personal – orchestră, cor, balet, personal tehnic și administrativ) 55
4.2 Noua formă de organizare a Teatrului liric 56
4.3 Repertoriul pe stagiuni. Premiere absolute montate 59
4.3.1 Premierele Teatrului liric (Opera) – Constanța în perioada 1957–2007 59
4.3.2 Principalele etape de evoluție. Premiere absolute montate 219
4.3.3 Recitaluri de arii și concerte, recitaluri instrumentale și de balet 231

5 MANIFESTĂRI SPECIALE 295

5.1 Festivalul național și internațional al muzicii de operă și balet 295
5.1.1 Festivalul Muzicii de Operă și Balet. Ediția I, 17 martie - 19 aprilie 1975. 296
5.1.2 Festivalul Muzicii de Operă și Balet. Ediția a II-a, 17 martie - 16 aprilie 1976 303
5.1.3 Festivalul Muzicii de Operă și Balet. Ediția a III-a, 16 martie - 3 aprilie 1977 311
5.1.4 Festivalul Muzicii de Operă și Balet. Ediția a IV-a, 15 martie - 16 aprilie 1978 315
5.1.5 Festivalul Muzicii de Operă și Balet. Ediția a V-a, 8 martie - 13 aprilie 1979 323
5.1.6 Festivalul Muzicii de Operă și Balet. Ediția a VI-a, 14 martie - 17 aprilie 1980 329
5.1.7 Festivalul Muzicii de Operă și Balet. Ediția a VII-a, 15 martie - 16 aprilie 1981 333
5.1.8 Festivalul Muzicii de Operă și Balet. Ediția a VIII-a, 14 martie - 18 aprilie 1982 338
5.1.9 Festivalul Muzicii de Operă și Balet. Ediția a IX-a, 14 martie - 18 aprilie 1983 342

www.ziuaconstanta.ro

5.1.10 *Festivalul Muzicii de Operă şi Balet. Ediţia a X-a, 15 martie - 16 aprilie 1984* ... 349
5.1.11 *Festivalul Muzicii de Operă şi Balet. Ediţia a XI-a, 15 - 19 aprilie 1985* 356
5.1.12 *Luna Muzicii de Operă şi Balet. Ediţia a XII-a, 6 mai - 5 iunie 1986* ... 358
5.1.13 *Luna Muzicii de Operă şi Balet. Ediţia a XIII-a, 22 martie - 24 aprilie 1987* ... 361
5.1.14 *Luna Muzicii de Operă şi Balet. Ediţia a XIV-a, 8 mai - 3 iunie 1988* .. 370
5.1.15 *Luna Muzicii de Operă şi Balet. Ediţia a XV-a, 6 mai - 7 iunie 1989* ... 381
5.1.16 *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet. Ediţia a XVI-a, 8 noiembrie - 16 decembrie 1990* ... 389
5.1.17 *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet. Ediţia a XVII-a, 24 noiembrie - 23 decembrie 1991* ... 393
5.1.18 *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet. Ediţia a XVIII-a, 10 mai - 10 iunie 1992* ... 397
5.1.19 *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet. Ediţia a XIX-a, 30 mai - 26 iunie 1993* ... 401
5.1.20 *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet, 25 mai - 25 iunie 1994. Ediţia a XX-a, jubiliară „G. Verdi"* ... 408
5.1.21 *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet. Ediţia a XXI-a, 14 noiembrie - 4 decembrie1995* ... 412
5.1.22 *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet. Ediţia a XXII-a, 21 iunie - 15 iulie 1996* ... 413
5.1.23 *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet. Ediţia a XXIII-a, 22 iunie - 19 iulie 1997* ... 416
5.1.24 *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet. Ediţia a XXIV-a, 17 octombrie - 8 noiembrie1998* ... 419
5.1.25 *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet. Ediţia a XXV-a, 25 iunie - 9 iulie 1999* ... 422
5.1.26 *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet. Ediţia a XXVI-a, 1 noiembrie - 2 decembrie 2000* ... 428
5.1.27 *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet. Ediţia a XXVII-a, 2 - 30 iunie 2001 - Festival Verdi* ... 432
5.1.28 *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet. Ediţia a XXVIII-a, 1 - 29 iunie 2002* ... 437
5.1.29 *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet. Ediţia a XXIX-a, 26 aprilie - 30 mai 2003* ... 441
5.1.30 *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet. Ediţia a XXX-a, 29 mai – 26 iunie 2004* ... 446
5.1.31 *Festivalul de Operă, Balet şi Simfonic. Ediţia a XXXI-a, 15-22 octombrie - 2005* ... 449
5.1.32 *Festivalul de Operă, Balet şi Simfonic. Ediţia a XXXII-a, 2-19 octombrie 2006* ... 450
5.1.33 *Festivalul Internaţional al Muzicii şi Dansului. Ediţia a XXXIII-a, Constanţa 18 mai-9 iunie 2007* ... 452
5.2 DINAMICA FRECVENŢEI OPERELOR ŞI BALETELOR ÎN CADRUL FESTIVALURILOR ANUALE ÎN PERIOADA 1975–2007 ... 454
5.3 COLABORĂRI CU ALTE INSTITUŢII ŞI PERSONALITĂŢI INTERPRETATIVE, ARTIŞTI DIN ŢARĂ ŞI DE PESTE HOTARE INVITAŢI ÎN SPECTACOLE ... 456

6 STAGIUNILE ESTIVALE PE LITORAL. ACTIVITATEA CONCERTISTICĂ ÎN ŢARĂ ŞI STRĂINĂTATE ŞI REFLECTAREA EI ÎN PRESĂ ... 503

6.1 SPECTACOLE ESTIVALE PE LITORAL ... 503
6.2 TURNEE ÎN JUDEŢ, ÎN ŢARĂ ŞI STRĂINĂTATE ... 509
6.3 REFLECTAREA ACTIVITĂŢII OPEREI CONSTANŢA ÎN PRESA LOCALĂ, CENTRALĂ ŞI DIN STRĂINĂTATE ... 517

www.ziuaconstanta.ro

7 ROLUL INSTITUȚIILOR MUZICALE CONSTĂNȚENE ÎN FORMAREA ARTISTICĂ A PUBLICULUI 577
8 CONCLUZII 583
9 BIBLIOGRAFIE 589
10 ANEXE - DOCUMENTE 603
DOCUMENTE, PROGRAME DE SPECTACOL, ARTIȘTI AI TEATRULUI LIRIC, AFIȘE, PORTRETE DE ARTIȘTI, REPERTORIUL OPEREI CONSTANȚA 603
ANEXA 1 ACTUL DE TRANSFORMARE A TEATRULUI MUZICAL CONSTANȚA ÎN TEATRUL LIRIC CONSTANȚA, 1969 604
ANEXA 2 ACTUL DE TRANSFORMARE A TEATRULUI LIRIC CONSTANȚA ÎN OPERA CONSTANȚA, 1996 606
ANEXA 3 HOTĂRÂREA DE TRASFORMARE A OPEREI CONSTANȚA ÎN TEATRUL NAȚIONAL DE OPERĂ ȘI BALET „OLEG DANOVSKI", 2004 607
ANEXA 4 ARTIȘTI AI TEATRULUI MUZICAL, 1958 608
ANEXA 5 PROGRAME DE SPECTACOL 611
ANEXA 6 COPERTĂ DE PROGRAM 612
ANEXA 7 SCENE DIN SPECTACOLE 613
ANEXA 8 AFIȘE 614
ANEXA 9 PORTRETE DE PERSONALITĂȚI 620
ANEXA 10 REPERTORIUL OPEREI DIN CONSTANȚA 1957-2007 641
ANEXA 11 PREMIERE ABSOLUTE 644
CURRICULUM VITAE 645
RESUME 649

www.ziuaconstanta.ro

Capitolul 1

1 Introducere

În istoria noastră muzicală, teatrul liric joacă un rol important prin sinteza artistică pe care o operează, ca şi prin forţa de influenţare prin aderenţa sa – mai mult sau mai puţin mijlocită – la evenimentele, curentele de idei, problemele vitale ale fiecărei etape istorice. Acestor caracteristici li se datorează în bună măsură popularitatea şi avansul în timp faţă de alte domenii ale artei muzicale.

Dependenţa ei de dramaturgie, deci de creaţia literară, determină dezvoltarea mai rapidă şi „actualitatea" ei, în comparaţie cu creaţia simfonică şi instrumentală. Ori, accesibilitatea deosebită – izvorâtă din întreita fuziune dintre muzică, cuvânt şi acţiune scenică – participarea expresivă a glasului omenesc, crearea emoţiei muzicale prin imaginea scenică, precum şi celelalte elemente moderne (decoruri, lumini, mimică, mişcarea scenică, efecte sonore) reprezintă motivele care-i conferă un loc predominant în ansamblul muzicii europene şi româneşti din secolul al XX-lea.

Teatrul liric îşi are astfel locul şi contribuţia la mişcarea ce se dezvoltă impetuos, integrându-se în contextul civilizaţiei europene şi de afirmare a valorii naţionale pe plan politic şi cultural.

Într-o lucrare referitoare la realitatea muzicală traco-dacică, muzicologul Vasile Tomescu considera Tracia „...ca fiind patria legendară a muzicii antice. Miticul *Orfeu,* întrupare a poetului-muzician, prototipul aedului desăvârşit, cel care prin acordurile lirei sale însufleţea pietrele şi îmblânzea fiarele, era chiar fiul lui Oiagros, regele tracilor şi al muzei Caliope. În spaţiul danubiano-pontic, au trăit şi au creat muzicienii traci: *Thamyris, Museu, Emolpe, Filmman*, iar din textele hymnografice, inscripţiile în versuri şi probabil unele notaţii muzicale de pe mormintele daco-romane descoperite şi descifrate de arheologi, rezultă date importante despre organizarea vieţii pontice - în special la Histria."[1]

Creaţia destinată scenei, aflată la convergenţa dintre teatru şi drama lirică, parcurge în secolul al XIX-lea toată gama formulelor uzitate, de la muzica de scenă instrumentală (limitată la interludii şi

[1] *Apud* Sofronie Cadariu – *Orfeu la malul mării*, în revista *Aplauze* nr. 1, supliment la Programul Teatrului liric Constanţa, 1988, pag. 2-3.

www.ziuaconstanta.ro

pasaje de acompaniament), până la operă, trecând prin toate genurile hibride ale vodevilului, comediei cu cântece, melodramei şi operei comice. Strâns legate prin funcţie de literatura dramatică, ea se dezvoltă paralel cu aceasta până la punctul maturizării, când – preluând elementele ce-i pot folosi – se detaşează ca domeniu de sine stătător. Cum însă cotitura aceasta se realizează abia la începutul secolului XX, în tot veacul al XIX-lea ea rămâne tributară esteticii dramaturgiei. De aici şi relaţia constantă şi promptă cu realitatea, cu marea frământare, cu efortul cultural general al secolului pe care îl trăieşte prin teatru, cu maximum de intensitate.

După cum arată E. Zottoviceanu „ca şi teatrul de dramă, teatrul liric este expresia timpului şi transpune şi în sectorul muzicii efervescenţa patriotică a epocii, chiar dacă uneori sub o formă dublată de naivitate".[2]

În acest sens, după cum dramaturgia nu a rămas în afara actelor istorice însemnate ca: Revoluţia din 1848, Unirea Principatelor, Războiul pentru Independenţă, nici creaţia lirică nu se izolează de viaţă. În momentul Revoluţiei din 1848, Matei Milo juca *Baba Hârca*, piesă care a marcat – odată cu teatrul epocii – ideile şi semnificaţiile sociale cuprinse în text, oglindindu-se implicit în muzica lui Alexandru Flechtenmacher, după cum a existat şi o dramaturgie a Unirii legată de producţii muzicale adecvate, în timp ce momentul 1877 este reflectat în creaţia muzicală care, cel puţin prin titluri ca: *Rănitul de la Plevna* de Gh. Brătianu, *Trecerea Dunării* de Ion Costescu, *La Rahova* de Ion Capeleanu, reflectă momentul istoric al eliberării naţionale.

Prin teatru, muzica participă la ilustrarea ideilor care exprimă aspiraţiile majore ale epocii: unitatea poporului român şi necesitatea eliberării naţionale de sub jugul turcesc.

Intenţiile patriotice, ataşamentul faţă de cauza naţională sunt evidente, dar mijloacele de comunicare, procedeele de artă sunt adesea neîndemânatice, şi de aici lipsa de consistenţă atât a laturii dramatice cât şi a celei muzicale, pentru că muzica românească avea să se maturizeze ceva mai târziu, prin opera lui George Enescu şi a şcolii moderne de compoziţie. Ea nu avusese încă personalitatea creatoare puternică, capabilă să găsească expresia cea mai potrivită şi viabilă pentru transpunerea momentelor istorice într-o operă perenă, aşa cum făcuse în pictură Nicolae Grigorescu, care a lăsat tablouri despre

[2] Zottoviceanu, Elena – *Mesajul social patriotic în operă şi operetă*, în revista *Muzica*, nr. 5, 1967, pag. 39.

www.ziuaconstanta.ro

„Războiul de Independență" ce compun o cronică detailată de o forță și o vivacitate impresionante.

Opera ca gen constituit, deci, își face intrarea în creația muzicală românească sub egida temei istorice. Unul dintre primele texte muzical-dramatice care ar putea aparține operei este *Mihai în ajunul luptei de la Călugăreni* de I. A. Wachmann pe libretul lui I. Eliade.

Având rădăcinile înfipte adânc într-o aspirație seculară spre unitatea națională și independență, genul liric își reînnoiește potențele în zilele noastre, prin îmbogățirea formelor și mijloacelor de exprimare, prin adâncirea de pe poziții contemporane a tematicii și revizuirea limbajului muzical.

Abordarea unei lucrări cu caracter monografic despre Opera din Constanța, reclamă o mare responsabilitate, dar în același timp și mult curaj. Despre existența acestui lăcaș de cultură – Teatrul liric constănțean – înființat la 1 septembrie 1957, devenit apoi Opera din Constanța la 1 august 1996, nu s-a realizat până în prezent nici un studiu monografic, după știința noastră.

Metoda monografică aplicată studiului, trebuie adaptată unității sociale pe care am ales-o. În acest caz, munca de cercetare va cuprinde: registrele teatrului, actele oficiale, documente de înființare, arhiva teatrului, arhiva primăriei, registrele cu spectacole, statele de plată, componența orchestrei, a corului și baletului, dirijori, soliști, invitați din țară și străinătate, repertoriul pe stagiuni, premiere, prime audiții, colaborări, montări speciale, Festivalul național și internațional al muzicii de operă și balet, turnee, reflectări și ecouri în presa locală centrală și străină a activității Teatrului liric, principalele etape ale evoluției sale, etc. Acest lucru nu a fost însă foarte ușor de realizat, deoarece din informațiile obținute de la mai multe persoane care au lucrat în această instituție, am aflat faptul că arhiva Teatrului liric a ars în două rânduri, în decembrie 1989 și în 1994. Munca de reconstituire a documentației nu a fost deloc simplă. A trebuit să facem o cercetare sistematică printre persoanele și artiștii care au fost martori oculari ai evenimentelor culturale și care, în viață fiind, au putut confirma anumite date din evoluția Operei din Constanța. Informațiile au în general cel puțin două–trei surse, care confirmă adevărul despre activitățile culturale organizate de Opera din Constanța. Iată și numele lor: Ion Drugan – regizor, Mireille Savopol – maestru coregraf, Fănică Lupu-Lieşti – maestru coregraf, Radu Popescu – actor cântăreț, Nelly Bibiceanu – coristă, Petrișor Gâzea – instrumentist, Gheorghe Stanciu

www.ziuaconstanta.ro

– prim–dirijor, Doina Voevozeanu – secretar muzical, Florin Acsinte – solist, Adrian Stanache – maestru cor.

Ideea de a scoate din uitare personalităţi ale vieţii muzicale care au muncit o viaţă pe scena Teatrului liric şi apoi a Operei, este o intenţie nobilă. Cercetarea monografică a acestei instituţii muzicale de tradiţie din Constanţa – azi aproape semicentenară – va constitui o bază de informaţii utile pentru generaţiile următoare, despre munca şi dăruirea de o viaţă a artiştilor pe scena constănţeană, jucând cu talent şi tenacitate, ocolind cu dârzenie „meandrele" timpului, încântându-ne spiritul cu talentul lor, făcând să răsune pe scena Teatrului liric minunatele opere şi operete ale compozitorilor din secolele XIX şi XX.

www.ziuaconstanta.ro

Capitolul 2

2 Elemente istorice ale vieții muzicale în Dobrogea

2.1 Scurte considerații istorice. Periodizare

Este ştiut faptul că locuitorii oraşului Constanța trăiesc pe locul unde altădată se afla o veche colonie miletană – cetatea Tomis – a cărei ctitorie datează cu puțin înainte de sec. al VI-lea î.e.n., având deci o istorie foarte bogată sub oricare din aspectele din care ar fi considerată.

Prin destoinicia tomitanilor, cetatea înfloreşte şi, potrivit dovezilor păstrate, ajunge să fie în fruntea celor şase cetăți mai însemnate de pe țărmul stâng al Pontului Euxin, însoțite într-un fel de „federație", cu caracter complex. Tomitanii s-au mândrit timp îndelungat că oraşul lor se putea intitula „prea strălucita metropolă a celor şase cetăți"[3] Se înțelege de la sine că în astfel de condiții a existat o viață intensă sub aspect cultural, tinzând către o analogie cu oraşele antice doriene sau ioniene, cu vechi tradiții.

Mica Sciție era locuită în timpurile elenice de populații de origini diferite. În interiorul țării erau sciții şi unele triburi tracice organizate în mici state conduse de regi. Pe litoral existau oraşe greceşti, în cea mai mare parte colonii milesiene: *Istros* (Istria), *Tomis* (Constanța), *Callatis* (Mangalia) etc. Toate aceste oraşe au înflorit în sec. VII–VI î.e.n. până sub Imperiul Bizantin.

Romanii, cucerind aceste provincii pe la sfârşitul sec. I î.e.n., îşi vor pune aici şi amprenta culturii lor. Fenomenul de latinizare a populației din Dobrogea este atestat de monumentul de la *Adamclisi*, ridicat de împăratul Traian, ca o mărturie a triumfului său asupra acestei provincii. Din punct de vedere geografic, Dobrogea cuprindea întreaga parte transdanubiană, mărginită la est de Marea Neagră, la vest şi nord de Dunăre, iar la sud printr-o linie de demarcare care mergea de la sud de Balcic până la vest de Turtucaia.

---

[3] *Apud* Ionescu, N.G. – *Euterpe la Tomis*, Ed. Centrul Județean al Creației Populare şi a Mişcării Artistice de Masă, Constanța, 1981, pag. 5 (Tomis, Histria, Callatis, Odessos,Tyros şi Dianopolis la începutul sec II i.e.n. se constituiseră în federație).

www.ziuaconstanta.ro

Geograful Vivien de Saint–Martin[4], în dicționarul său de geografie universală, delimitează partea de sud a Dobrogei printr-o zonă împădurită numită de turci *Deli-Orman* sau „Pădurea Nebună", care o desparte de provincia Varnei.

Vechile popoare delimitau regiunea dobrogeană de pământurile așezate la nord de Dunăre care alcătuiau *Sciția*, iar romanii o numesc *Sciția Minor* și mai târziu apare sub numele de *Sciția Pontica*, fapt consemnat și de hărțile vechi, până în sec. al XVII-lea. Tomisul a fost inclus în Imperiul roman în anul 20 î.e.n., iar la începutul sec. I e.n. a devenit reședința guvernatorului roman al provinciei *Moesia Inferior*.

Este demn de reținut faptul că în perioada secolelor II-IV, pe teritoriul Dobrogei de azi s-a răspândit creștinismul, Tomisul devenind – începând cu ultimul deceniu al sec. al III-lea – reședință episcopală (prima pe teritoriul țării noastre). Acest fapt ne determină să credem că în bazilicile tomitane răsunau melodii paleo-creștine dintre cele mai alese, melodii care ascultate și apoi reproduse de către localnicii adepți ai noii credințe, „trebuie să fi avut o influență covârșitoare asupra formării gustului lor muzical."[5]

Încă din cele mai vechi timpuri sunt menționate instrumentele folosite de geții băștinași a căror îndeletnicire de bază era păstoritul: lira, fluierul, naiul, buciumul, cornii, trompetele și flautul. În *Analele Dobrogei* din 1927, profesorul Ion Dinu face referiri la obiceiurile geților și tracilor care „... pentru a căpăta bunăvoința adversarilor își trimiteau soliile însoțite de instrumente muzicale"[6]. Lira era instrumentul de cult. Un călugăr aparținând ordinului „Fraților minoriți", cu prilejul unor călătorii efectuate la *Marea Pontului* la 9 mai 1253, menționează instrumentele asemănătoare țiterei și viorii pe care le foloseau la petreceri: „... pe lângă el stă un cântăreț cu o țiteră. Însă țitere și viori ca ale noaste nu se văd acolo, ci alte instrumente ce nu se găsesc la noi"[7].

Într-un studiu monografic al satului Caranasuf, V.I. Sassu remarcă un instrument asemănător viorii denumit „țibulcă": „... țibulca, un instrument atât de întrebuințat și foarte vechi, asemănător viorii, în formă de mandolină"[8]. Sunt semnalate de asemenea în această monografie cavalul și cimpoiul.

---

[4] Vivien de Saint Martin – *Nouveau dictionnaire de geographie universelle*, 1680
[5] Ionescu, N.G. – *op.cit.* pag.8.
[6] Dinu, Ion – în *Analele Dobrogei*, 1927.
[7] Itinerarul Fratelui Wilhelm de Rubruquis din ordinul Fraților Minoriți, *Analele Dobrogei*, nr. 4, 1921, pag. 515.
[8] Sassu, I.V. – în *Analele Dobrogei*, nr. 4, an IV, 1923, pag. 131.

www.ziuaconstanta.ro

Ultimul răstimp de liniște și înflorire a provinciei *Moesia Inferior* sau *Scytia Minor* – nume cunoscut azi ca Dobrogea – a fost sub domnia lui Iustinian (527–565). Cronicarul acelei perioade, Procopiu din Caesarea, în lucrarea sa *De Aedificiis*, amintește pe lângă alte localități care au beneficiat de sprijin imperial pentru refacerea orașului Tomis și localitatea alăturată, denumită Constantiana, care va deveni Constanța de mai târziu. Numele Constantiana a fost dat unui cartier mai nou al Tomisului în timpul domniei lui Constantin cel Mare (306–337), în cinstea surorii împăratului. Acest cartier, nefiind împrejmuit de ziduri, s-a mărit și s-a dezvoltat, astfel că numele lui a fost dat și vechii cetăți. Așa a fost găsită de cuceritorii turci, păstrându-se pe toată durata domniei lor, suferind doar o adaptare la limba lor și devenind Kustendge.

Cele mai vechi izvoare de cultură le-au constituit cărțile bisericești. Printre cei dintâi învățători ai Dobrogei sunt semnalați cântăreții bisericilor de lemn din Silistra. De asemenea, o mare contribuție la dezvoltarea învățământului au avut-o domnitorii Țărilor Române, care, prin zidirea unor biserici în Dobrogea (în 1672 Grigore Ghica a zidit la Silistra o biserică), au înlesnit pătrunderea cărților românești tipărite în Transilvania, la Brașov și Sibiu, ori la Târgoviște. Așa cum arată Vasile Helegiu în lucrarea sa despre *Școala primară din Dobrogea înainte de 1877,* aici au activat și primii învățători:

„Cei dintâi învățători ai Dobrogei au fost cântăreții de la biserica de scânduri din Silistra, fiind plătiți cu 5–10 bănuți”[9].

La 1861 se va deschide prima școală oficială la Silistra, subvenționată de Statul român; primul dascăl cunoscut, care a lăsat și câteva caietele prețioase, amintite de I.N. Roman în lucrarea sa *Pagini din istoria culturii românești în Dobrogea înainte de 1877,* este dascălul Petrică, urmând apoi fiica sa, Despina, iar după doi ani, fratele ei, Costache, care, deși tânăr, cunoștea bine limbile turcă, bulgară, latină și franceză și avea de asemenea cunoștințe în domeniul muzicii, arhitecturii și picturii. Costache Petrescu va scoate primul abecedar turco-român pentru „Institutoarele Școalei române din Silistra, Ediția întâia, Imprimeria provinciei Danubiului la 1874.”

Școala din Silistra se va închide din păcate la 1878, cărturarul Petrescu fiind numit Institutor și Director la Școala primară din Constanța la 6 februarie 1879, prima școală românească din Constanța.

[9] Helegiu,V – *Școala primară 1878-1916*, în Analele Dobrogei, an I, 1920, pag. 233.

www.ziuaconstanta.ro

Dacă muzica bisericească a constituit un puternic factor de conservare a spiritului național, desigur că în școlile bisericești se făcea, simultan cu alfabetizarea, și o instrucție serioasă în domeniul muzicii vocale, cunoscut fiind faptul că o serie de dascăli dispuneau de o bună pregătire muzicală, uneori de excepție, ca în cazul dascălului Petrică, despre care se spunea că „... știa toată slujba bisericească în românește, știa și notele bizantine și putea cânta din ele”[10].

Controversata istorie a Constanței, a Dobrogei în ansamblul ei, complexitatea evenimentelor sociale și politice care au marcat existența oamenilor – locuitori din vechime al acestui meleag – au marcat profund viața culturală pe întreg cuprinsul teritoriului dintre Dunăre și Marea Neagră. Demografic vorbind, Dobrogea este o zonă multietnică. De secole viețuiesc aici, alături de românii majoritari, păstrători ai tradițiilor geto-romane, etnici greci, turci, tătari, armeni, lipoveni, bulgari, la care se adaugă într-o proporție importantă, o altă ramură a românilor–cea macedo-română. Culturile acestor neamuri s-au afirmat concomitent, având numeroase puncte comune, generate de condițiile economice și sociale comune. Spiritul de toleranță și respect reciproc între oameni, indiferent de etnie, ca și mixtura etnică realizată prin căsătorii, contactul permanent cu vestul dar și cu orientul, existent pe toate planurile, au făcut posibilă interferența culturală, o anume sinteză a valorilor.

În pofida deosebirilor religioase și a dezbinărilor alimentate de forțe străine, locuitorii Dobrogei au înțeles că numai unindu-și forțele, pot străbate timpurile. Or, această unire a fost posibilă mai ales pe plan cultural, organic cuprinsă în cultura română, care evidențiază o serie de trăsături preluate din surse etnice diferite și asimilate într-un tot unitar. Cultura dobrogeană este exemplul concret al principiului unității care se manifestă în diversitate.

Este și cazul vieții muzicale, care, în context, nu putea face excepție de la generalitatea fenomenului. Bogata moștenire antică, împletind arta greacă, romană și daco-getică, a fost cadrul peste care s-au grefat secole de-a rândul noi fapte de cultură și de creație. Aici, unde elementul creștin pătrunde încă din primul secol al erei noastre (Sfântul Apostol Andrei predica învățătura lui Hristos încă de prin anii 80 ai întâiului veac creștin, când a luat ființă prima episcopie pe teritoriul actual al României în sec. II–III, și unde arheologii au

[10] Roman, I.N. – *Pagini din istoria culturii românești în Dobrogea înainte de 1877*, în *Analele Dobrogei*, nr.3, Ed. Institutul de Grafică „Victoria”, Constanța, 1920, pag. 123.

www.ziuaconstanta.ro

descoperit bazilici paleocreştine datate din aceleaşi secolele, arta muzicală s-a individualizat ca o formă de afirmare a credinței, a sentimentelor celor mai înălțătoare ale omului. Aici, peste secole se va dezvolta o artă muzicală riguroasă, complexă, prin asimilarea a tot ceea ce era mai valoros, epocă de epocă.

Aşa se face că în secolul al XIX- lea, când se poate vorbi de epoca modernă în Dobrogea, putem distinge trăsăturile unei vieți muzicale complexe, care vor duce treptat la desprinderea elementelor de creație cultă din cele folclorice şi la identificarea unui drum propriu pe plan creator şi interpretativ.

Cronologic, din punct de vedere al cercetătorului muzicolog, secolul al XIX-lea se împarte în trei perioade distincte:

- Prima perioadă se întinde între pacea de la Adrianopol (1829) şi războiul Crimeii (1854-1855).
- A doua perioadă acoperă intervalul dintre războiul Crimeii şi războiul de Independență a României (1877–1878).
- A treia perioadă urmează după războiul de Independență (1878) şi până la sfârşitul veacului, cu prelungire în secolul al XXl–lea, până la războaiele Balcanice (1913), începutul primului război mondial (1914) şi intrarea României în această uriaşă conflagrație de reîmpărțire a lumii şi a sferelor de influență (1916), intrare motivată istoric de necesitatea îndeplinirii idealului suprem al românilor, unirea tuturor celor de-un neam între fruntariile aceleiaşi țări.

Un tablou social–economic despre ceea ce se întâmplase în prima parte a intervalului de timp amintit în Dobrogea, perioadă marcată de accentuatul declin pe toate planurile al Imperiului Otoman şi de afirmare tot mai puternică a spiritului emancipat european, ne „zugrăveşte" într-o scrisoare datată 29 septembrie 1863, preotul romano-catolic Emilien Baré, francez aflat la Istambul, adresată unui alt francez, Camille Allard, medic de profesie, care trăise peste 8 ani în Kustenge (Constanța de azi). Iată ce ne relatează străinul în scrisoarea sa, aşa cum este ea redată în lucrarea doctorului N.G. Ionescu, *Euterpe la Tomis:* „... am avut plăcerea ca întâmplător – să trec prin Kustenge – având la mine lucrarea dvs. despre Dobrogea. Totul prezintă o atracție deosebită şi nouă, după cei 8 ani de zile care au trecut. Locurile s-au schimbat de atunci, ameliorându-se. Aflați că o societate engleză a început şi dus la bun sfârşit construirea căii ferate dintre Kustenge şi Cernavoda. Oraşul întâi pomenit, a crescut foarte mult şi pare să aibă un viitor care-şi deschide larg porțile. Se lucrează la facerea unui port adăpostit de un dig care a fost împins înspre larg.

www.ziuaconstanta.ro

Numărul vaselor venite să încarce cereale din Bulgaria şi Valahia creşte mereu. Calea mai lungă şi mai ocolită – pe la Sulina – a fost înlăturată. Când cheiurile vor fi terminate, va fi cu mult mai bine de încărcat şi de stabilit legături cu oraşul care tinde să se europenizeze.

Drumul de fier aducând materiale de construcţie pentru port, cară în acelaşi timp cereale - care este ramura cea mai de frunte a comerţului.

Englezii şi-au aşezat chiar pe ţărm atelierele şi magaziile într-o ordine care le face cinste. Distanţa dintre Kustenge şi Cernavodă se străbate în mai puţin de două ore şi trenul trece pe lângă câteva sate ce au încă o înfăţişare demnă de milă, dar care cu timpul vor trage mari foloase de pe urma acestei minunate căi de comunicaţie.

Cam pe la jumătatea drumului a răsărit un mic orăşel numit Medgidia în cinstea fostului Sultan Abdul Medgid, care a dăruit aceste locuri emigranţilor din Crimeea. Să tot aibă la vreo 2000 de case, din mijlocul cărora răsare minaretul geamiei şi casa albă a müdürului (guvernatorului).

Cerna-Vodă, al cărei nume se trage de la valea şi cătunul aflat pe această vale (satul Carasu), este staţia de îmbarcare pentru cei ce intenţionează să apuce calea Dunării. Serviciul de vase pentru pasageri este activ şi regulat. Pe malul fluviului s-au înălţat clădiri mari, folosite ca magazii de cereale, pe care o moară cu aburi le curăţă şi le preface în făină. Întreprinderea este proprietatea unei societăţi industriale. Aceasta va avea de soluţionat problema găsirii mijloacelor pentru asanarea locurilor în vecinătatea cărora – cu deosebire iarna – bântuie friguri de temut ..."[11]

Restul scrisorii cuprinde şi alte amănunte de mai mic interes. De remarcat importanţa axei Cernavoda–Medgidia–Constanţa, de fapt calea Dunărea–Marea Neagră, cale pe care o anticipează preotul francez, fin analist al prefacerilor care au loc în Dobrogea.

Dezvoltarea oraşului Kustenge a pus problema unei vieţi culturale şi a unor mijloace de agrement la nivelul înţelegerii lor şi a gradului de cultură al locuitorilor oraşului ca şi al vizitatorilor de toate categoriile. O salbă de localuri a fost deschisă de negustorii greci, îndeosebi pe faleză, care domina portul maritim în plină dezvoltare. Aproape fiecare local avea o trupă de muzicanţi. Potrivit relatărilor din epocă, păstrate în arhivele personale ale unor familii martore la aceste evenimente ca Tranulis, Garbis, Pinelis, Alexandrescu, N.G. Ionescu, formaţiile din acea perioadă cântau la ghitară, mandolină, mandolă, buzuki.

[11] Ionescu, N.G. – *Op. cit.*, pag. 16-17.

www.ziuaconstanta.ro

„Muzica occidentală era prea puțin sau deloc cunoscută. Se cereau manele turcești, cântece de petrecere grecești și cam atât. Turcii localnici, la sărbătorile lor religioase, la petreceri, botezuri și nunți, invitau formații specifice: meterhanele și dairele. Dintre instrumentele folosite distingem pe cele de percuție precum *daula* (un fel de gran cassa – tobă mare) cu două membrane bine întinse, pe una percutându-se cu un ciocan de lemn, iar pe cealaltă cu o nuieluşă subțire. Efectul de zornăit care apare la fiecare lovitură de ciocan, era întregit de intrarea în vibrație a celei de-a doua membrană lovită cu nuieluşa. Instrumentul de suflat cel mai folosit era *zurna*, un instrument cu ancie dublă, cu sunet aspru, țipător. Ritmul era elementul dominant, sonoritățile fiind puternice, iar linia melodică melismatică, folosind intervale diferite de cele cunoscute în Europa."[12]

„Daireaua", asemănătoare cu tamburina, producea un uruit agreabil, dând culoare muzicii. Kustenge avea deja formații de dairele, cunoscute și recunoscute pentru virtuozitatea interpreților.

Cât privește muzica europeană, se pare că a fost cântată pentru prima oară într-un local aflat pe locul actualmente ocupat de Banca Națională, în Piața Ovidiu. Iată ce ne relatează N.G. Ionescu în lucrarea sa *Euterpe la Tomis*: „La Kustenge, pe lângă localurile de desfătare cu caracter popular mai era un local considerat <de lux>, un fel de cafe-concert, situat în partea centrală a târgului, actuala Piață Ovidiu"[13].

Doctorul N.G. Ionescu (1903–1973), a trăit în această perioadă, fiind martor ocular și participant la toate activitățile culturale organizate în Constanța, în calitate de corist, dirijor și animator cultural. Din afirmațiile sale concluzionăm faptul că în acest local de lux s-au auzit pentru prima dată acordurile muzicii occidentale și foarte probabil valsurile vieneze aflate la modă în acea perioadă.

2.2 Aspecte ale vieții culturale constănțene la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea

În istoria culturii și civilizației, Dobrogea are o atestare milenară. Înfruntând vicisitudinile unei istorii aspre și zbuciumate, populația autohtonă și-a păstrat cu dârzenie vatra strămoșească, semănând pretutindeni dovezi ale originii sale latine și a continuității pe aceste meleaguri. Unul dintre actele de naștere al neamului nostru

[12] *Ibidem*, pag. 18.

[13] *Ibidem*, pag. 19 (Deși nu se cunoaște numele de început al acestui restaurant, afirmă autorul N.G. Ionescu, după 1878 acesta se numea *Orezeanu*, fiind amplasat pe locul actualului Muzeu de istorie națională și arheologie).

www.ziuaconstanta.ro

este aici în Dobrogea. Natura nu îl poate distruge, oamenii nu-l pot contesta, căci monumentul de la Adamclisi – *Trophaeum Traiani* – a dăinuit peste timpuri.

În decursul veacurilor, aici s-a acumulat o bogată civilizație materială şi spirituală, cu un specific aparte. Influențele culturii elene şi orientale au îmbogățit-o, asimilând-o în mod organic, fără a putea anula vigurosul filon autohton. Istoria frământată a acestui colț de țară face ca fiecare palmă de pământ să fie o caldă mărturie a luptei pentru libertate națională şi socială.

Pe plan cultural-muzical, dacă pentru Moldova şi Țara Românească prima jumătate a secolului al XIX-lea reprezintă începuturile creației originale, a doua jumătate a aceluiaşi secol, marchează prin creația compozitorilor înaintaşi şi mai ales cea enesciană ce cuprinde şi prima jumătate a sec. XX, crearea şcolii naționale de compoziție şi afirmarea muzicii româneşti pe plan mondial.

Viața culturală a Dobrogei aflată sub ocupația otomană este mai puțin consemnată de intelectualii timpului şi greu de refăcut datorită lipsei informațiilor cauzate de ridicarea arhivelor de către turci după 1877.

Cu toate acestea, continuitatea creației populare autohtone într-o strânsă interferență cu cea de tip oriental, fără a-şi altera esența, este mai mult decât o ipoteză, un fapt dovedit de existența unor melodii culese în zonele cu populație românească mai compactă, unde procesul de conservare al acesteia a avut un grad mai mare de stabilitate. De asemeni, existența unor instrumente muzicale ca: fluierul, naiul şi cimpoiul, intrate în patrimoniul poporului nostru, instrumente atestate de descoperirile arheologice, vin să confirme prezența permanentă a elementului muzical românesc în Dobrogea.

„O mare însemnătate pentru cultura românească din sec. al XIX-lea a avut-o <cântarea liturgică>, devenită apoi un adevărat laborator al muzicii corale. Primele înjghebări corale au avut loc în catedralele şi bisericile din Dobrogea, multe dintre concertele corale de mai târziu au loc la Catedrala oraşului Constanța. Aici se organizau adevărate stagiuni de concerte în care erau promovate creații româneşti (liturghii) semnate de Ioan Andrei Wachmann, Gavriil Musicescu, D.G. Kiriac, Gh. Cucu, Isidor Vorobchievici, şi compozitorii ruşi autori de muzică liturgică ortodoxă (provoslovnic), Dimitrie Bortneanschi, P.I. Ceaikovski, Ivan Arhanghelski, Mihail Vedeli" – afirmă N.G. Ionescu în lucrarea sa *Euterpe la Tomis*. [14]

[14] *Ibidem* , pag. 32.

www.ziuaconstanta.ro

Bisericile ortodoxe devin astfel adevărate lăcaşe de cultură. Catedrala oraşului, cu hramul „Sfinţii Apostoli Petru şi Pavel", ocupă locul central. Piatra de temelie a fost pusă la 4 septembrie 1883, de către Iosif Gheorghian – Episcop al Dunării de Jos – paroh fiind Gheorghe Rădulescu. Construcţia a durat până în 1885, iar pictura a fost terminată în 1895. Sfinţirea a avut loc la 22 mai 1895. În 1923 va deveni catedrala Episcopală.

În 1885 a fost construită biserica „Sfântul Andrei II", iar în 1905 biserica „Adormirea Maicii Domnului" (terminată la 20 noiembrie 1911). Aici îşi desfăşurau activitatea personalităţi de marcă ai timpului: Aur Alexandrescu, N.G. Ionescu, C. Dumitrescu, Ion Antoniu, Dragoş Alexandrescu, Remus Alexandrescu, mari iubitori şi animatori ai muzicii.

În 1915 se construieşte biserica „Sfântul Gheorghe", iar în 1918 biserica „Sfântul Nicolae". „Schimbarea la Faţă"(Metamorphosis) este cea mai veche biserică ortodoxă din oraşul Constanţa, construită între anii 1862–1867. Aici s-a oficiat în 1878 Te Deum–ul închinat victoriei oştirii române de la Plevna.

Toate aceste lăcaşe de cult constituie în ultima parte a sec. al XIX-lea şi începutul sec. XX, tot atâtea locuri unde activează coruri alcătuite din entuziaşti interpreţi ai acestui gen muzical. Aceste coruri au existat nu numai pentru susţinerea cu răspunsuri a liturghiilor la slujbă, ci şi pentru a contribui la menţinerea şi dezvoltarea unei vieţi muzicale la nivelul oraşului.

„Corurile bisericeşti au fost atelierele de cultură muzicală pentru o întreagă pleiadă de oameni iubitori şi animatori ai muzicii. Nu ar fi existat nici o instituţie profesionistă de cultură muzicală fără contribuţia lăudabilă a acestor coruri de amatori care le-au dat viaţă. Aici au fost lăcaşele de creaţie muzicală ale interpretării cântecului coral românesc. Aici au pătruns lucrările maeştrilor epocii de aur ai creaţiei corale: G. Musicescu, Gh. Cucu, D.G. Kiriac, I. Wachmann, C. Porumbescu etc." – susţine Remus Alexandrescu .[15]

Nici viaţa muzicală laică nu a rămas mai prejos. Ion Antoniu înfiinţează societatea *Doina Dobrogei* la 1910, care va concerta în sala *Elpis* şi la *Cazinoul* nou construit, a cărui sală va găzdui numeroase concerte corale sau simfonice, asigurând o ambianţă plăcută.

Dintre personalităţile artistice ale începutului de secol amintim pe Grigore Zambaccian, violonist de un remarcabil talent,sau pe Moldova Ghiţescu devenită prin căsătorie Alexandrescu, soprană

[15] Alexandrescu, Remus – *În Memoriam, Monografia corurilor bisericeşti din Constanţa*, Ed. Societatea Corală „Gavriil Musicescu", Constanţa, 1995, pag. 12.

www.ziuaconstanta.ro

lirică şi o foarte bună pianistă. În repertoriul ultimei figurau lucrări de Verdi, Puccini, Gounod, Leoncavallo, Donizetti, Rossini, Schubert, Schumann, Brahms, Hugo Wolf, cantonete italiene şi muzică românească.

După cum spune N.G. Ionescu, „În amintirile sale, adunate în placheta intitulată *Într-o sută de ani,* din păcate nepublicată, Aur Alexandrescu consemnează profesorii care au îndrumat paşii viitorilor studenţi ai Conservatorului dobrogean: Domnişoara Schmidt – fiica primului consul german din Constanţa, Eleonora Palady, Boris Podanovski, Natalia Funduca, Lydia Cărăuşu, Elena Tatoiu – violonistă venită din Cluj, profesorul de canto V. Kopanski, profesorii de vioară Vasile Stănescu, Aurel Alexandrescu, Garabet Avakian, Varujan Cozâghian (violonist al Filarmonicii din Bucureşti)."[16]

De remarcat faptul că la începutul secolului XX, în Constanţa vin în turneu mai toate teatrele şi trupele de operă şi operetă din ţară. Pe scenele constănţene se vor juca cunoscutele lucrări *Vânt de primăvară* de J. Strauss, *Mam'zelle Nitouche* de F. Hervé, *Perichola* de J. Offenbach şi altele. Datele au fost confirmate de N.G. Ionescu în lucrarea sa *Euterpe la Tomis*, dar şi de ziarul *Dobrogea Jună* din 30 ianuarie 1909 cu titlul *Turneul Companiei de operetă A. Bărcănescu*, care atestă prezentarea lucrărilor amintite mai sus.

Constanţa este conectată intens la viaţa muzicală naţională şi este un loc în care se întrunesc majoritatea trupelor din ţară şi străinătate, avantajul fiind sezonul estival, perioada în care populaţia ţării şi din afară îşi petrece concediul la mare, asigurând şi publicul de spectacol.

Deşi Europa intrase în război, viaţa culturală îşi continua mersul, cu reţinerile determinate de evoluţia conflictului european. Munca înaintaşilor, neobosiţilor animatori culturali, dădea acum roade. În Constanţa exista un public educat, fin cunoscător al calităţii producţiilor artistice, cu experienţă, racordat la marea muzică. Recitalul deosebit al genialului Enescu susţinut la 16 februarie 1916 în sala *Elpis,* cu puţin timp înainte ca România să intre în război, s-a bucurat de o largă apreciere a publicului constănţean, care a demonstrat astfel calităţile enumerate mai sus.

Se încheie astfel o perioadă de început a vieţii muzicale dobrogene. S-au pus bazele primelor instituţii muzicale care se vor dezvolta în perioada interbelică. S-a format un public adecvat actului de cultură muzicală şi s-a făcut distincţia necesară identificării individualităţii muzicale a Dobrogei în contextul cultural românesc.

---

[16] .Ionescu, N.G. – *op. cit.*, pag. 73.

www.ziuaconstanta.ro

Odată cu Războiul mondial, se încheie o epocă şi se deschide alta, în care direcţiile artistice vor urma un curs ascendent. Tradiţiile populare au fost foarte bine conservate, tarafurile şi formaţiile tradiţionale ale etniilor din Dobrogea permanentizând un tezaur cultural demn de menţionat, ca unul din fenomenele de preţ al culturii naţionale, care a contribuit la delimitarea entităţii dobrogene şi păstrarea ei nealterată în peisajul muzical şi cultural al României.

Sub acest aspect, fenomenul muzical dobrogean este unic. Sinteza culturilor pe fondul tradiţiei milenare a permis ca acest fenomen să fie pătruns de o vivacitate cu totul aparte. Pentru etniile dobrogene, în această parte a existenţei lor (sfârşitul veacului XIX şi începutul celui de al XX–lea), muzica a asigurat comunicarea acolo unde limbile vorbite nu o mai puteau face, acesta fiind şi unghiul din care ar trebui perceput fenomenul artistic creator.

Războiul mondial ce a bântuit Europa, va întrerupe orice activitate pe tărâm cultural, aceasta fiind reluată abia după anul 1916, când oamenii se vor întoarce la casele lor părăsite temporar, reluându-şi obiceiurile şi ajungând treptat să înnoade firul rupt de război. Manifestările muzicale vor fi reluate odată cu redeschiderea şcolilor şi mai ales a Liceului *Mircea cel Bătrân,* care va găzdui activitatea culturală în cadrul şezătorilor şi a spectacolelor omagiale. La acest liceu se vor perinda personalităţi de marcă ale muzicii, profesori şi muzicieni absolvenţi de conservatoare, foarte bine pregătiţi, care vor instrui coruri şi orchestre, îmbinându-le în spectacole corale, instrumentale, dar şi cu fragmente de opere şi operete.

În luna mai în ziua de 27 a anului 1922, în sala Liceului *Mircea cel Bătrân* din Constanţa s-a ţinut o adunare care a constituit în acest oraş o filială a Societăţii corale *Cântarea României* din Bucureşti, având-l ca preşedinte pe Nicolae Zăgoicea (profesor de muzică) şi vicepreşedinte pe C.P. Demetrescu, casier pe G. Buzernescu, contabil pe Aur Alexandrescu şi bibliotecar pe N. Cărpinişanu. În cadrul acestei filiale s-au format două comitete– unul dirijoral, format din 16 persoane, şi altul tehnic, compus din 8 persoane. Pentru început s-a pus în lucru opera *Lucia di Lammermoor* de Donizetti, ţinându-se două repetiţii pe săptămână. În septembrie 1922, filiala societăţii *Cântarea României*, înfiinţează *Conservatorul Dobrogei*, format din 6 clase de curs pentru: vioară, violoncel, contrabas (prof. E. Pinelis), acompaniament (E. Botez), flaut (P. Buzernescu), clarinet şi oboi (F. Adolf din Bucureşti), canto (Aurel Eliad prof. la Conservatorul din Bucureşti), teorie şi solfegii (I. Morozov şi N. Zăgoicea).

www.ziuaconstanta.ro

Această filială muzicală este prima grupare de acest gen care capătă amploare şi a cărei activitate, cu toate că s-a desfăşurat pe o perioadă de numai 4 ani, este foarte bogată.

„În octombrie 1922 în sala festivă a Liceului *Mircea cel Bătrân* Societatea a oferit o <audiţiune>. În program, corul mixt a interpretat lucrările: *Negruţa* şi *Trecui valea*, apoi a urmat *Habanera* pentru pian solo, *Menuetul* de Paderewski, *Romanţa* de Zireu, interpretate de orchestra condusă de E. Pinelis" – se afirmă în presa vremii.[17]

Un an mai târziu, în iunie 1923, Societatea corală *Cântarea României* va susţine un concert cu concursul basului I. Bălteanu, de la Opera din Paris, şi a tenorului A. Ştefănescu, de la Opera din Milano, la sala *Elpis* din Constanţa, aşa cum consemnează revista *Dacia* din 18 iulie 1923 în pagina întâi. O lună mai târziu, cu aportul primadonei E. Vacari de la Opera din New York, se repetă spectacolul pe aceeaşi scenă a teatrului *Elpis*, cu lucrări semnate de E. Pinelis, G. Verdi, F. Schubert, Rossini şi Leoncavallo.

Tot în acelaşi an, Societatea proiectează un turneu în Ardeal şi pune în lucru opera *Faust* de Gounod, cu concursul soţilor Ştefănescu, binecunoscuţi în Italia, şi a basului Bălteanu, fapt consemnat de aceeaşi revistă *Dacia,* din 12 iunie 1923, chiar pe pagina întâi.

În luna august 1923, filiala Societăţii *Cântarea României* susţine din nou un concert cu concursul cunoscuţilor solişti E. Vacari de la Teatrul San Carlo din New York şi tenorul A. Ştefănescu, cu un program alcătuit din lucrările corale: *Frunza teiului* – cor mixt cu solo de flaut interpretat de C. Buzernescu, *Cu ozofiţa subsuoară*– cor mixt cu orchestră, *Cavatina* din *Bărbierul din Sevilla*, actul I din opera *Lucia di Lammermoor*. Spectacolul a fost consemnat de revista *Dacia* din 10 august 1923, la pagina întâi.

În 1925, Societatea îşi convoacă membrii în vederea unei noi organizări a activităţii artistice. Tot în acest an ia fiinţă *Societatea Filarmonică,* de care se pare că oraşul Constanţa avea mare nevoie, cu atât mai mult cu cât presa vremii menţionează că „... a avut un rol important în crearea premizelor ca forţa românească să activeze în toate sensurile pentru asigurarea existenţei şi progresului neamului românesc" – aşa cum arată Ana Răducanu în lucrarea sa de licenţă din anul 1986, întitulată *Societăţi de cultură din Dobrogea,* la pagina 15.

De menţionat faptul că pe lângă Societăţile artistice şi culturale de mai mică importanţă, cum ar fi *Societatea Erevan*, *Societatea Muzicanţilor dobrogeni*, *Societatea culturală Arax* a comunităţii

---

[17] ***O audiţiune la Liceul Mircea cel Bătrân* - în revista *Dacia*, Constanţa , 31 octombrie, 1922, pag. 1.

www.ziuaconstanta.ro

armene şi altele, în anul 1927 se înfiinţează în Constanţa şi în Dobrogea *Ateneele populare*, organizate cu sprijinul Ministerului Culturii şi a Instrucţiunii Publice, care îşi propun să polarizeze în jurul lor toată crema intelectualilor, artişti, inclusiv liceeni talentaţi. Acestea au fiinţat în marea lor majoritate în şcoli şi licee, animatorii fiind bineînţeles profesorii de muzică, directorii şi artiştii profesionişti şi amatori.

La 1 iunie 1928 la Constanţa ia fiinţă cercul de muzică instrumentală *Astra Dobrogeană,* prin efortul neobositului animator cultural Aur Alexandrescu. În 1929, la 4 mai se va tipări primul număr al revistei *Astra Dobrogeană*, revistă cultural-educativă care apare lunar până în martie 1930, când efectiv activitatea Societăţii încetează.

În timpul celui de-al doilea război mondial, majoritatea animatorilor au plecat pe front şi treptat aceste instituţii s-au desfiinţat; activitatea culturală din Constanţa va lua o formă nouă prin organizarea *Căminelor culturale* conduse special de primarii oraşelor.

„În şedinţa din 12 februarie 1942, când Primăria oraşului a inaugurat deschiderea Căminului cultural, pe lângă cele 94 de persoane influente din oraş (directori de şcoli şi licee, medici, judecători) au fost invitaţi consulii Spaniei, Franţei, Italiei, Portugaliei, Suediei, Turciei şi Germaniei"– se spune într-un document de epocă.[18].

Căminul cultural avea la conducere un director, subordonat primarului oraşului. Se organizau aici cicluri de conferinţe, şezători şi spectacole de tot felul. După 1944, mai precis în anul 1948, ca urmare a adresei Ministerului Afacerilor Interne nr. 5425/1948, se trece la reorganizarea Căminelor culturale sub îndrumarea Fundaţiei Culturale din Bucureşti. La începutul anului 1949 se înfiinţează *Ateneele populare* în principalele cartiere ale oraşelor, contribuind la satisfacerea nevoilor culturale ale populaţiei dobrogene.

2.3 Aspecte ale vieţii muzicale constănţene în perioada 1880–1930 (Primii paşi către muzica europeană)

Viaţa muzicală a Constanţei în această perioadă cuprinde diferite manifestări artistice prilejuite de anotimpurile de vară şi iarnă.

Sezonul de vară era o perioadă de intense activităţi ale unor trupe muzicale româneşti dar şi străine, care susţineau reprezentaţii de

[18] Arhivele Statului – *Fondul Primăriei oraşului Constanţa*, dosar nr. 76, 1942, pag. 25.

www.ziuaconstanta.ro

balet, gimnastică, pantomimă, organizând baluri mascate şi carnavalul anual.

În general, în atenţia organelor locale era angajarea unor trupe muzicale care să stea la dispoziţia orăşenilor aproape zilnic, la Bulevard şi la Stabilimentul public. De obicei, în acest scop erau angajate famfare militare locale sau străine de oraş, ca cele din Râmnic–Sărat, Calafat, Regimentul 10 „Putna", Fanfara militarilor şi roşiorilor, etc.

În legătură cu aceste fanfare, la 13 septembrie 1893, Consiliul comunal elaborează o decizie în care „... se autorizează primarul de a angaja o muzică care să fie permanentă în oraşul nostru, spre a nu mai fi nevoiţi a recurge la alte formaţii muzicale"[19].

În acelaşi an 1893, se aprobă înfiinţarea unei orchestre compusă din 12 persoane pentru perioada de iarnă, urmând ca la vară numărul să sporească. Orchestra este înfiinţată din iniţiativa lui Teodor Danilciu – fost capelmaistru militar – cu titlul din Conservatorul din Bucureşti. În 1893 orchestra era formată din 3 viori, o vioara a II–a, violă, contrabas, flaut, clarinet, fligorn, trombon şi 2 corni, care a funcţionat până în luna august 1894.

În perioada anilor 1880–1930, mai semnalăm activitatea unor tarafuri de lăutari cu un număr restrâns de instrumentişti, care au avut misiunea de a menţine şi păstra tezaurul folcloric românesc, îmbogăţit substanţial de tradiţiile folclorice ale celorlalte etnii, fără a şterbi vigurosul filon folcloric autohton autentic.

Prima audiţie de muzică occidentală, a avut loc în anul 1865, între–un local ocupat de Banca Naţională în Piaţa Ovidiu. Este vorba de concertele date de formaţia *Damenkapelle*, alcătuită din 7 tinere instrumentiste venite din oraşul Sonenberg – Austria, surori şi verişoare din aceeaşi familie Blitzner, aflată în căutarea unui angajament la Istambul. În drum s-au oprit la Kustendge şi s-au stabilit în oraşul dobrogean, căsătorindu-se. Este un moment important şi demn de reţinut pentru istoricii şi exegeţii muzicii dobrogene, pentru că cele 7 fete tinere, fiice de muzicieni, au fondat familiile Blitzner, Iasinski, Ghiţescu şi Alexandrescu, cu pondere mare în activitatea culturală dobrogeană, ai căror descendenţi sunt şi astăzi implicaţi în viaţa muzicală a Constanţei.

Damenkapelle era condusă de Maria Blitzner (vioara I), căsătorită cu Isidor Iasinski. Greutăţile prilejuite de căsătoria celor 7 fete vor duce la destrămarea formaţiei, muzica de tip european continuând a fi interpretată doar în familiile notabile ale oraşului.

[19] *Ibidem*, dosar nr. 46, 1893, pag. 26.

www.ziuaconstanta.ro

În anul 1878, când are loc revenirea Dobrogei la patria–mamă, se pune capăt dezordinii din viața culturală. Mai întâi orașul își recapătă numele românesc Constanța. O nouă viață muzicală se va desfășura în acest context, arta muzicală va cunoaşte o mai rapidă dezvoltare, ca şi celelalte arte, desigur.

Sub conducerea lui Petru Vulcan, se înființează Cercul literar *Ovidiu*. Tot el este cel care va edita prima revistă literară a orașului. Ion Adam publică şi el proză, poezie şi cea dintâi monografie a orașului: *Constanța pitorească* la 1885.

Din cercetările noastre în Fondul primăriei orașului Constanța, s-a constatat faptul că multe trupe străine ne vizitau țara, pentru că pe aici era drumul spre Constantinopol şi Istambul. Dintr-o adresă a Ministerului Afacerilor Străine cu nr. 4202 din martie 1897, înregistrată cu nr. 2994/2991, aflăm că aceste trupe venite de obicei din occident, emigrau, adresa respectivă dorind întărirea garanției repatrierii artiştilor care formau trupele străine. Iată ce spunea textul ei:

„În urma intervenției Legațiunii franceze în scop de a se pune capăt abuzurilor ce se fac la noi cu aducerea trupelor străine, pe viitor nici un impresar sau antreprenor de turneuri artistice străine, nu-şi va putea începe reprezentațiunile până ce mai întâi, nu-şi va depune la primăria respectivă o cauțiune pentru garantarea repatrierii artiştilor în caz de trebuință”[20].

După 1877, prima trupă străină e consemnată în noiembrie 1889, care după ce susține o serie de reprezentații în Bucureşti şi Măcin, obține autorizație şi pentru orașul Constanța. Este vorba de o trupa muzicală turcească consemnată în dosarul nr. 28/1889 al Primăriei din Constanța.

Din cercetările noastre, menționăm faptul că *Gazeta Dobrogei* din 25 iulie şi 1 august 1893, ne informează că în această perioadă a avut loc un turneu al operetei israelite, cunoscut ca fiind în acest caz cel mai vechi turneu de pe meleagurile dobrogene.

Apar apoi primele trupe de operă şi operetă consemnate în dosarele primăriei constănțene numărul 25 (lunile mai şi iulie) ale anului 1897. Trupa de operă israelită condusă de A. Rosenbaum va susține un şir de spectacole în salonul *Patria*. În luna iulie 1897, constănțenii au beneficiat de prezența trupei italiene condusă de Vincenzo Belbone, care va susține câteva spectacole în grădina de vis-a-vis de hotelul *Bell-Vedere*. În afara acestor trupe de operă şi operetă

[20] **Fondul Primăriei orașului Constanța – Dosar nr. 25/1897, pag. 42

www.ziuaconstanta.ro

mai sunt semnalate în această perioadă trupe muzicale italiene, boemiene şi greceşti.

La începutul secolului al XX-lea, în Constanța sunt semnalate spectacolele trupelor de artişti italieni, consemnate de ziarul *Constanța* din 23 iunie 1902, cu opera *Traviata* de Verdi, şi trupele de artişti mexicani cu metamorfoza *Cromo-luminozi* din 1903. În acelaşi an apar primele încercări autohtone pentru realizarea unor spectacole de operetă. Inițiativa aparține profesorului de muzică Ion Baston, care reuşeşte să întemeieze o trupă de operetă. Primele reprezentații au loc pe scena teatrului *Elpis* cu opereta *Perichola* de Offenbach şi *Vânzătorul de păsări* de Zeller.

La 22 decembrie 1904, în sala *Elpis* a avut loc spectacolul dat de trupa germano-israelită din America, sub direcția lui Latainer, cu opereta *Ischo-Rah,* aşa cum confirmă doctorul N.G. Ionescu în lucrarea sa *Euterpe la Tomis,* în pagina 37. Impresarul turneului a fost domnul Isidor Kauffman din Galați.

„La sfârşitul lunii ianuarie 1905, Compania de Operetă condusă de N. Bărcănescu, susține o serie de spectacole în sala *Elpis* cu lucrarea *Vânt de primăvară*, având-o ca primadonă pe Margareta Dan, apoi opereta *Fetița dulce,* în care a cântat soprana Aura Mihăilescu, apoi *Mam'zelle Nitouche* cu Niculescu-Buzău în rolul lui Celestin, şi, în fine, opereta *Perichola*" – aflăm dintr-un articol din ziarele vremii.[21]

În 1906 soseşte trupa de operetă condusă de I. Marinescu, a cărui fiică, Nora, era soprana–vedetă a trupei, cu un fizic agreabil şi o voce plăcută, foarte apreciată pe scenele capitalei. Printre membri mai figurează Klein Diogenide şi Jean Antoniu, viitor profesor de muzică în Constanța. Participă de asemeni şi Constantin Tănase, viitorul artist de revistă, care se ocupa deocamdată de recuzită şi decoruri. S-au jucat operetele: *Perichola, Frumoasa Elena*, *Husarii la manevră*, etc. Acestea s-au bucurat de mult succes, sala fiind uneori neîncăpătoare, prezența lor în repertoriu fiind confirmată şi de ziarul *Dobrogea Jună* din 15 iunie 1906.

Tot în 1906, pe aceeaşi scenă a teatrului *Elpis,* va evolua o trupă vieneză cu opereta *Liliacul* de Strauss.

Din Istambul vine la 1906 o trupă armenească condusă de Benlian, care va susține vodeviluri în sala *Arax* a comunității armene.

---

[21] **Turneul Companiei de Operetă *A. Bărcănescu*, în ziarul *Dobrogea Jună*, 30 ianuarie 1905.

www.ziuaconstanta.ro

„De un mare succes se vor bucura vodevilurile *Gheveze berber* (Bărbierul guraliv) şi *Leblebegi Horhor* (Flecarul vânzător de năut), satire ale vieţii cotidiene" – consemnează N.G. Ionescu în cartea sa.[22]

Din cercetările noastre în Arhivele Statului, în dosarul cu numărul 12763 din 3 octombrie 1907, dar şi din paginile ziarului *Dobrogea Jună* din 15 iunie 1907, aflăm de existenţa unei trupe de operetă şi comedie autohtonă condusă de P. Marinescu, aşa cum reiese din textul documentului din arhivă în care se cere permisiunea de a da un spectacol în folosul săracilor: „Subsemnatul, artist român şi directorul trupei de operetă şi comedie din localitate, propun a da o reprezentaţie în folosul săracilor." Semnat P. Marinescu.

În acelaşi an 1907, în sala armenească va da un spectacol trupa condusă de Aron Bobescu, care va colabora şi cu artişti autohtoni, fapt confirmat de acelaşi neobosit animator cultural N.G. Ionescu în lucrarea sa *Euterpe la Tomis* (pagina 38).

În luna februarie al aceluiaşi an, au loc în sala *Elpis*, spectacolele trupei italiene compusă din 60 de persoane, sub direcţia lui Egizio Massini, din al cărui program reţinem: *Faust* – cu Ermina Giordulli, Adolfo Sternoinolo, Salvatore Scioretti; 28 februarie – *Aida*, 29 februarie – *Carmen*, 1 martie – *Traviata*.

În luna mai 1908 vine în Constanţa o companie italiană de operă condusă de C. Cassillano, care va susţine o serie de spectacole în sala *Elpis*. Dirijor era bătrânul Massini, tatăl lui Egizzio, viitorul dirijor al Operei din Bucureşti. Sub titlul *Turneul Operei italiene la Constanţa*, ziarul *Dobrogea Jună*, din 28 aprilie 1908, confirmă şi apreciază spectacolele date de compania artistică italiană. Deşi erau în trecere, membrii companiei au dat spectacole două luni de zile, prezentând operele : *Rigoletto, Tosca, Lucia di Lammermoor, Carmen, Faust, Pagliacci, Bărbierul din Sevilla*, datorită faptului că sala de spectacole era permanent arhiplină, compania profitând de interesul vădit al publicului pentru spectacolul de operă.

O altă trupă italiană se remarcă prin spectacolele sale pe scenele teatrelor constănţene în anul 1910. Este vorba de spectacolele orchestrei italiene sub conducerea lui Escale Pippei. În vara aceluiaşi an, se remarcă trupa condusă de Eduard Wilhelm Strauss, care va concerta în Constanţa. Se va încerca de asemeni formarea unor orchestre autohtone care să satisfacă cerinţele şi gustul melomanilor şi amatorilor de artă.

În cursul anului 1910, apar trei orchestre; una cuprinzând 16 persoane– muzicanţi de specialitate; a doua, sub direcţia lui I. Paschil

[22] Ionescu, N.G. – *op. cit.*, pag. 38.

www.ziuaconstanta.ro

– profesor la Conservatorul din Bucureşti–orchestra acestuia cuprinzând: 4 vioara I, 2 vioara a II–a, violă, violoncel, contrabas, flaut, două clarinete, oboi, trombon, pian, armoniu, tambur, cu un angajament semnat pe trei ani; a treia orchestră era angajată la Cazinou, având în repertoriu uverturi, fragmente de operete, valsuri şi cele mai frumoase cântece româneşti. Tot în anul 1910 vine în Constanţa o trupă condusă de Coletti, care, neavând un ansamblu de calitate, se va destrăma în curând.

În 1913 vine o companie grecească pentru a susţine o serie de spectacole, avându-l ca dirijor pe Lavranga şi ca membri de bază pe tenorii Serpeniotis, Pavlou şi basul Anghelopolu. Au jucat: *Tosca, Faust, Cavalleria Rusticană şi Pagliaci.*

Atitudinea auditorilor faţă de calitatea artistică a spectacolelor muzicale este o dovadă clară a procesului de educaţie artistică a publicului constănţean. Anul 1916 ne va aduce trupele de operă israelită care vor prezenta operetele *Perichola* de Offenbach şi *Bas Scheva* de Friedze, aşa cum confirmă revista *Dacia* din 12, 13 şi 15 ianuarie 1916 (pagina întâi), şi la 12 ianuarie acelaşi an 1916, trupa evreiască condusă de Segalescu, prezintă în sala *Elpis* opereta *Perichola* de Offenbach.

Important de reţinut este faptul că unii muzicieni instrumentişti, care au susţinut spectacole în ţara noastră (unii chiar conducători de orchestre), s-au stabilit în România, organizând la rândul lor orchestre autohtone. Astfel, Egizzio Massini, care în 1907 era dirijorul unei trupe italiene, va figura printre fondatorii Operei Române din Bucureşti şi a unei trupe personale cu care va susţine spectacole în ţară.

La Constanţa, Massini îşi dovedeşte calităţile dirijorale în spectacolele: *Lucia di Lammermoor* de Donizetti la 2 ianuarie 1916, *Rigoletto* de Verdi la 3 ianuarie 1916, *Faust* de Gounod la 5 ianuarie 1916. Înalta ţinută artistică a celor trei spectacole este dovedită de cuvintele elogioase ale presei timpului, adresate prestaţiei dirijorului Massini, profesorului Ion Baston, precum şi soliştilor: Gh. Folescu (bas), Costescu-Duca (bariton) şi Margareta Rădulescu (soprană). Iată ce relatau ziarele după spectacolele de operă: „Gheorghe Folescu şi Costescu–Duca au avut aseară prilejul să-şi demonstreze puternicele-i voci, cântându-şi cu mult brio rolurile din *Lucia di Lammermoor*. Rolul principal din *Rigoletto* a fost susţinut de baritonul Costescu-Duca, o voce rară, cu un volum extraordinar, ajungând să acopere orchestra, iar Gh. Folescu care a cucerit atâţia lauri în cariera sa, a

www.ziuaconstanta.ro

avut ocazia să-şi arate amploarea vocii sale. Folescu în *Mefisto* a întrecut toate aşteptările"[23].

În septembrie 1921, îl întâlnim din nou la Constanța pe celebrul bas Gh. Folescu în opera *Faust* de Gounod, în compania la fel de valoroasă a lui Jean Athanasiu. Opinia publică constănțeană i-a apreciat la modul superlativ pentru prestația din spectacol. Iată ce declara un cronicar al timpului: „Opera română ne oferă un spectacol de rară ocaziune şi aşteptarea a fost cu mult întrecută. Folescu, celebrul nostru bas, cu o voce plină, ondulată, puternică, ne-a creat şi prin jocul de scenă un insinuant Mefisto. Se zice că Jean Athanasiu a pierdut din voce. În afară de slăbirea câtorva note de sus, el rămâne unul dintre cei mai puternici şi buni baritoni"[24].

În octombrie acelaşi an 1921, are loc turneul Companiei de operetă *Elysee*, în program figurând lucrările *Geisha, Silvia, Vânt de primăvară,* aşa cum confirmă ziarul *Dobrogea Junâ* din 23 octombrie 1921 la pagina 3. Iată cum arăta afişul spectacolului:

- octombrie – Geisha, operetă în 2 acte de Sidny
- octombrie – Vânt de primăvară de Johann Strauss
- 31 octombrie – Silvia, operetă în 3 acte de Kalman
  - cor şi balet–30 persoane
  - orchestra– 18 persoane

În perioada dintre cele două războaie mondiale, se continuă seria de spectacole de operetă. În 1922, soseşte compania de operetă „Leonard". Ziarul *Liberalul Constanței* din 23 octombrie 1922 ne-a păstrat următorul afiş:

„Compania de operetă <Leonard>, compusă din 80 de persoane va da o serie de 8 reprezentații*: Ducele de Relchstrodt*, *Mazurca albastră, Fetița olandeză, Floarea din Stambul, Mircea şi Dansul fericit*. Maeştri concertatori: Robert Frank şi C. Vermont. Cor şi balet."

Mai târziu, în anul 1925, publicul constănțean se reîntâlneşte cu tenorul Leonard şi Compania sa de operetă, întors de curând din Paris. Compania a avut în program patru operete: *Baiadera*, *Fire de artist*, *Soțul fericit* şi *Contele de Luxemburg*.

„În acelaşi an, Opera din Bucureşti prezintă în sala *Cazinoului* opera *Faust* de Gounod, din echipă făcând parte tenorul Romulus

---

[23]**Rigoletto* – în interpretarea Operei Române în turneu la Constanța - în revista *Dacia*, 12 ianuarie,1916.

[24]**Opera Română în turneu la Constanța - în ziarul *Farul Constanței*, 3 septembrie,1921, pag. 1.

www.ziuaconstanta.ro

Vrăbiescu (Faust) şi basul George Folescu (*Mefisto)*" – ne relatează N.G. Ionescu în lucrarea sa *Euterpe la Tomis*.[25]

Pe lângă spectacolele de operă şi operetă ale trupelor din ţară şi străinătate, în 1930 au loc două spectacole susţinute de formaţiile muzicale militare. Primul spectacol a avut loc la 9 martie 1930 şi a cuprins lucrări de Bizet, Schubert şi Ceaikovski. Al doilea a avut loc la 9 mai 1930 în sala teatrului *Tranulis*, având în program uvertura *Oberon* de Weber, arii din opera *Bărbierul din Sevilla* de Rossini, *Romanţa op. 5* de Ceaikovski şi *Floarea României* – potpuriuri naţionale.

Urmărind activitatea trupelor româneşti de operă şi operetă de la primele încercări până în perioada dintre cele două războaie mondiale, parcurgem de fapt drumul de la stadiul de amatorism al primelor spectacole, la stadiul de profesionalism artistic al spectacolelor de mai târziu. Această ascensiune va fi continuată după cel de-al doilea război mondial, când pe baza tradiţiei muzicale existente, se va naşte noua viaţă muzicală a Constanţei.

Un alt gen de manifestări culturale îl constituiau carnavalurile, susţinute anual în preajma sărbătorilor de iarnă, balurile mascate, ţinute cu acelaşi prilej în saloanele restaurantelor, reprezentaţii de gimnastică, balet şi pantomimă, care erau susţinute în grădinile publice.

Se va deschide şi o şcoală de dans şi se va înfiinţa un grup coral format din elevii şi elevele celor două şcoli existente, formaţie condusă de profesorul Ilie Gheorghiu, căruia i se încredinţase clasa de muzică vocală care va asigura partea artistică cu prilejul unor festivităţi.

2.4 Activitatea muzicală vocal–instrumentală din Constanţa de la începutul secolului XX, până în preajma celui de-al doilea război mondial

Primul concert vocal–instrumental după 1877 este datat la 6 septembrie 1900, organizat din iniţiativa lui Alexandru Filoreanu, impiegat cls. a III–a în Ministerul Domeniilor şi elev în al cincilea an la clasa de bel-canto de la Conservatorul din Bucureşti, şi a Paulinei Steinfeld, primadona lejeră de la Opera Română, laureată a Conservatoarelor din Bucureşti şi Viena: „... suntem hotărâţi ca

[25] Ionescu, N.G. – *op. cit.*, pag. 81-82.

www.ziuaconstanta.ro

împreună cu terță persoană să dăm un concert în orașul Constanța între 3 și 10 septembrie"[26].

Iată cum arăta programul susținut de cei doi inițiatori acompaniați de Teodor Fuchs:

- Paulina Steifeld – Primadonă de la Opera din București
- Alexandru Filoreanu – Bariton dramatic, elevul distinsului prof. de bel-canto de la Conservatorul din București, D-l G. Ștefănescu
- Teodor Fuchs – Pianist, laureat al Conservatorului din Berlin

Program:

Partea I

1. Mozart – Aria din „*Nozze di Figaro*"
2. Auber – *L'eclat du rire*, Paulina Steinfeld
3. Mayerbeer – *Recitativ și Romanze*, Alexandru Filoreanu
4. Schumann – *Cântec*
5. Mendelsohn – *Aș vrea numai o vorbă*, P. Steinfeld, A. Filoreanu

Partea a II-a

1. Meyerbeer – *Val*
2. G. Ștephănescu – *Mândruliță de la munte*, Paulina Steifeld
3. Gounod – Arii din *Faust*
4. Doina fluieraşului din opereta – *Pepelea*, A. Filoreanu
5. Schumann – *Papillon*
6. Fr. Liszt – *Concertul în Si bemol*, T. Fuchs

Ceva mai târziu, în 1909, pe scena Teatrului *Elpis* își face apariția tenorul Mihăilescu, care și-a făcut studiile la Paris, și Lina Dores, cunoscută pe scenele teatrelor de operă din Neapole și București, fiind acompaniați de prof. I. Baston. Din program au făcut parte ariile din operele *Rigoletto, Tosca*, *Favorita* și *Carmen*. Referitor la acest recital vocal, presa timpului comenta: „Tânărul debutant a fost elevul maestrului Kroman. Ariile din *Rigoletto, Tosca* și *Favorita* le-a interpretat cu multă finețe și pricepere. Lina Dores care a repurtat succese frumoase pe scenele teatrelor de operă din Neapole și București a interpretat arii din *Favorita* și *Carmen*"[27].

---

[26]**Concert vocal-instrumental – *Paulina Steinfeld – A. Filoreanu*, în ziarul *Constanța*, 6 septembrie,1900. pag. 1.

[27]Cronicar – *Concertul tenorului Mihăilescu*, în *Dobrogea Jună*, 10 septembrie, 1909, pag. 3.

www.ziuaconstanta.ro

Anul 1915 a fost cel mai bogat în spectacole şi manifestări artistice. La şezătorile de vineri seara ţinute la Liceul *Mircea cel Bătrân*, au evoluat adesea în recitaluri violonistul Ştirbulescu, un cvartet de coarde care a executat două piese clasice, apoi tenorul Aurel Diaconescu şi baritonul Alexe Gheorghiu, care au cântat diverse piese. Tot în cadrul şezătorilor de la liceu, la 4 martie, violonista Sylvia Ştirbulescu a cântat piesa *Vision* de Franz Drdla, iar Moldova Ghiţescu – romanţa din opera *Un ballo in maschera*.

În viaţa muzicală a Constanţei, în iunie 1915 a avut loc un alt eveniment important, consemnat cu elogioase cuvinte de presa timpului: recitalul tenorului N. Corfescu, mesager al artei româneşti pe scenele din Paris, Viena, Londra, Leningrad şi Berlin.

„El este acela care prin sacrificii şi iubire a putut înfăptui pentru prima oară Opera Română", nota la acea vreme ziarul constănţean *România Mare* din 25 iunie 1915 la pagina întâi.

Tot în acelaşi an 1915, este semnalat concertul lui Jean Athanasiu, care a interpretat printre altele, arii din *Otello* de Verdi, *Cei doi grenadieri* de Schumann şi *Codrule, codruţule* de D.G. Kiriac.

„Publicul l-a răsplătit cu aplauze furtunoase pe marele artist, ... care face fală ţării şi întregului neam românesc" – scria presa vremii.[28].

Acest an mai consemnează în revista *Dacia* din 15 şi 23 august 1915 recitalul doamnei Lavoisier, care s-a afirmat prin interpretarea ariilor din *Tosca,* precum şi concertul susţinut de violonistul Nottara acompaniat la pian de Piaggo, care era cotat ca un excelent instrumentist, cu înalte studii şi premii în străinătate. Din programul celor doi instrumentişti amintim lucrările: *Sonata op. 30* pentru vioară şi pian de Beethoven, piese de Chopin, P. Martini, *Siciliana* de Kreisler. Un an mai târziu, ziarul *Sirena* din 24 mai 1916, consemnează concertul pianistei Polia Melides şi al baritonului E. Cutava:

„Polia Melides, absolventă a Conservatorului din Viena a interpretat în sala *Cazinoului*, cu multă fineţe şi rafinament artistic, lucrări pentru pian şi voce, oferind momente de adevărată revelaţie. Baritonul E. Cutava a interpretat pe scena sălii *Elpis* cu o voce sonoră şi plăcută arii din Donizetti, Rossini şi Schumann."[29]

---

[28] **Concertul lui Jean Athanasiu la Constanţa - în revista *Dacia*, 14 iulie 1915, pag. 1.

[29] **Concert de pian şi canto Polia Melides la Constanţa, în ziarul *Sirena*, 24 mai 1916, pag. 1.

www.ziuaconstanta.ro

A fost de asemeni elogiată şi pianista E. Karatzali, pentru tehnica demonstrată in cele două solo-uri de pian.

La 10 martie 1916, în sala *Elpis* va fi reprezentată fantezia muzicală *Visul unui student,* în 2 acte şi 2 tablouri, de N. Iasinski, fiul Mariei Blitzner – Iasinski.

Evenimentele muzicale ce se succed, vizează din ce în ce mai mult calitatea, educând în acest spirit publicul meloman din Constanța.

După cum arată N.G. Ionescu în lucrarea sa *Euterpe la Tomis* la pagina 81, anul 1916, 8 februarie, apare ca dată istorică de importanță deosebită în viața muzicală a Constanței. Este vorba de concertul susținut de George Enescu, deja amintit, pe scena teatrului *Elpis*, sală pe care genialul muzician o considera ca având acustica cea mai bună. Acompaniat de Teodor Fuchs, Enescu va înscrie în program: *Sonata în Re major* de Haendel, *Concertul în mi minor* de Mendelssohn Bartholdy, *Balade et Polonaise* de Vieuxtemps, *Aria* de Bach, *Caprice vienoise* de Kreisler, *Prelude et Allegro* de Pugnani–Kreisler. Fiecare piesă este îndelung aplaudată, iar la sfârşitul programului, publicul îl ovaționează frenetic pe genialul muzician. Maestrul Enescu acordă ca supliment lucrarea *Zigeunerweise.*

Enescu revine în Constanța în 16 februarie, înscriind în repertoriul său acelaşi program, adăugând ca supliment *Dansurile lăutăreşti* ale lui Sarasate.

Este adevărat că în această lună (februarie 1916) Enescu a dat două recitaluri la Constanța, dar se pare că muzicianul nu este pentru prima oară pe scena constănțeană în acest an, aşa cum susține presa vremii şi N.G. Ionescu în cartea sa *Euterpe la Tomis* (la pagina 81). Din cercetările noastre, am constatat faptul că Enescu a concertat pentru prima oară în anul 1915 la 4/17 martie, cu prilejul turneului făcut în țară pentru strângerea de fonduri în vederea instalării unei orgi la *Ateneul Român*, aşa cum se arată în volumul dedicat lui George Enescu de Academia Română din Bucureşti din anul 1964 la pagina 172. De asemeni în lucrarea sa *George Enescu în lumea muzicii şi în familie,* publicată de Editura muzicală din Bucureşti la 1990, la pagina 192, Alexandru Cosmovici confirmă faptul că Enescu a concertat la Constanța în data de 4 martie 1915. Mai mult, la capitolul Anexe, la pagina 169, autorul consemnează *Amintirile lui Romeo Drăghici,* referitoare la activitatea maestrului în perioada anilor 1912–1955, care afirmă că „...în stagiunea 1915–1916, George Enescu a dat concerte în toată țara în scopul strângerii de fonduri pentru <Orga Ateneului Român>, care a fost construită ulterior". Din volumul Academiei

www.ziuaconstanta.ro

dedicat marelui maestru, aflăm că acesta a vizitat Constanța de 10 ori, susținând recitaluri după cum urmează:

- 1915 - recital la 4/17 martie
- 1916 - recital la 8/ 21 februarie
- 1919 - recital la 25 ianuarie
- 1921 - recital la 29 mai
- 1923 - recital la 8 decembrie
- 1927 - recital la 24 ianuarie
- 1928 - recital la 20 noiembrie
- 1930 - recital la 13 decembrie
- 1936 - recital la 28 octombrie
- 1937 - recital la 9 noiembrie

În lucrarea sa *Euterpe la Tomis*, doctorul N.G. Ionescu relatează faptul că în 1923, Enescu a fost invitat să susțină un recital la Constanța de către avocatul Titus Zaharia (violonist şi el, dar prea modest pentru a se afişa în public), mare admirator al maestrului, care a reuşit să plaseze toate biletele pentru concertul programat. Întâmplarea a făcut ca exact în aceeaşi zi şi la aceeaşi oră, să fie prezentat un alt spectacol susținut de revista *Cărăbuş,* condusă de Constantin Tănase. Publicul a renunțat la bilete în favoarea spectacolului de revistă, astfel că sala de concert a fost ocupată de aproximativ 20 de persoane. Enescu s-ar fi supărat tare rău, promițând că nu va mai călca prin Constanța niciodată. Din fericire, nu s-a ținut de cuvânt, pentru că totuşi publicul constănțean avea un mare respect față de marele muzician şi de fiecare dată admiratorii săi l-au primit şi l-au cinstit cum se cuvine pe muzicianul de geniu.

„Cât priveşte dragostea şi aprecierile interpretative pe care publicul constănțean le-a demonstrat față de marele Enescu, pe prima pagină a ziarelor se comenta clar: „Constănțenii au demonstrat simpatie şi adulație față de geniul românesc. Au aplaudat 15 minute în şir, enormul auditoriu făcând în final o grandioasă manifestare de simpatie genialului maestru"[30].

Baritonul Gr. Teodorescu îşi face apariția în Constanța în anii 1920 şi 1921, cu două concerte susținute în sala *Cazinoului* şi teatrului *Elpis*, fapt consemnat de ziarul *Dobrogea Jună* din 26 şi 31 august 1920.

În 1921 concertează la Constanța pentru a doua oară violonistul Jean Proşteanu, prilej cu care ziaristul N. Cărpinişan remarca într-un

[30]** *Concertul Enescu la Constanța* - în revista *Dacia,* 16 septembrie 1927, pag. 1.

www.ziuaconstanta.ro

articol: „...uluitoarea uşurinţă cu care a interpretat lucrări dintre cele mai grele din repertoriul violonistic: *Trilul diavolului* de Paganini, *Concertul în si minor* de Saint-Saens, *Dansuri lăutăreşti* de Sarasate". Autorul articolului nu pierde din vedere "voita neglijare" a măsurii, ceea ce „a făcut să diminueze calitatea interpretării."[31]

Tenorul A . Desfies de la Opera italiană din Paris susţine şi el un concert în martie 1921 pe scena teatrului *Elpis,* împreună cu orchestra Sylogului elen, înfiinţat la 25 martie 1890. Un an mai târziu, la 28 martie 1922, revista *Dacia* consemnează recitalul pianistei române Alicei Dobrescu, cu următorul program:

Program:

Partea I

1. Beethoven – *Sonata in mi minor, op. 90*
2. Chopin – *Fantezie-impromptu, op. 66*
3. Liszt – *Le Rossignol; Air Ruse*

Partea a II-a

1. Chopin – *Balada in sol minor, op. 25*
2. Liszt – *Rapsodia maghiară nr. 13*

În august 1922, violonistul C. Nottara, profesor de vioară la Conservatorul bucureştean, alături de Helene Ivony – primadonă a Operei Române, apar într-un reuşit recital cu lucrări de Chopin, Martini, Wagner şi Puccini, fapt consemnat de revista *Dacia* din 15 august 1922.

Anul 1923 debutează cu noi manifestări artistice: concertul a trei solişti ai Operei Române (soţii Basiliu şi Lupescu), din luna martie, şi cel din luna mai, cu concursul primului bas al Operei Române, a mezzosopranei Constanţa Dobrescu şi a pianistului N. Baston, consemnat de ziarul *Liberalul Constanţei* la 27mai 1923, pe pagina întâi. Revista *Marea Neagră* consemnează de asemeni, la 6 decembrie 1923, recitalul susţinut de violonistul Ionel Barbu, din program remarcându-se lucrări de Paganini, Wieniavsky, Sarasate, Vieuxtemps şi compoziţiile proprii: *Concert pe o singură coardă*, *Cântece naţionale* şi *Souvenir de Versailles*.

În luna august 1925, publicul constănţean se reîntâlneşte cu tenorul Gr. Teodorescu, cu ocazia ultimului concert pe care acesta l-a dat înainte de a pleca din ţară. Ziarul *Dobrogea Jună* din 12 august

[31] Cărpinişan, N.S. – *Concertul lui Jean Proşteanu*, în ziarul *Dobrogea Jună*, 16 septembrie 1921, pag. 1.

www.ziuaconstanta.ro

1925 consemna la pagina întâi: „... vocea minunat timbrată a cântărețului Gr. Teodorescu, însoțită de acompaniamentul rafinat al D-nei Goldenberg; arta sa – continuă cronicarul – a atins apogeul şi putem spune că este unicul interpret ideal pentru operele wagneriene la noi".

În acelaşi an, Constanța a găzduit concertul de gală al tenorului Umberto Manao, de la Opera italiană din Roma, în al cărui repertoriu au figurat arii din: *Boema, Tosca*, *Pescuitorii de perle*, *Rigoletto* şi *Carmen*, consemnat de revista *Marea Neagră* din 23 august 1925, în pagina 2. Mircea Lazăr, prim tenor la Opera Română, îşi ia rămas bun de la publicul constănțean înainte de a pleca să susțină o serie de concerte peste hotare, prin unul din cele mai frumoase spectacole ale anului, în sala *Cazinoului*, aşa cum consemnează ziarul *Dobrogea Jună* din 26 septembrie 1925: „... în concertul său, ce a constituit piatră de încercare pentru un tenor, au fost incluse arii din: *Aida, Boema, Manon*, demonstrând maturitate artistică, rafinament şi subtilitate".

Revista *Marea Neagră* din 26 martie 1927 consemnează un fapt important pentru cunoaşterea activităților culturale ale țării şi a artiştilor săi peste hotare. La 24 martie 1927 Institutul de Cultură Română din SUA, a organizat o şezătoare cu caracter pur românesc, în cadrul căreia Cristina Galitzi, distinsă doamnă din Constanța, secretara Societății *Prietenii Statelor Unite ale Americii* în România, a vorbit cu pricepere despre *Doinele şi cântecele populare româneşti*, după care glasul de „privighetoare" al Olgăi Cristoloveanu i-a introdus pe auditorii americani în farmecul doinelor şi baladelor noastre.

Şirul concertelor vocal–instrumentale continuă cu prezența pe scenele teatrelor constănțene a româncei Flora Petrova – primadonă la Opera din Paris, în 1927, şi a recitalului pianistei Smaranda Atanasov, producție artistică apreciată de ziarul *Dobrogea Jună* din 22 februarie 1928. Presa din 3 august 1928, mai precis revista *Dacia*, anunță concertul susținut de violonistul Constantin Bobescu, „... unul dintre artiştii care au dus faima țării noastre în țările civilizate".[32]

Laureat al Şcolii Vincent d'Indy, marele violonist a lăsat prin deosebita sa ținută artistică, o impresie excelentă asupra auditorilor constănțeni. Elogiindu-i calitățile interpretative, criticii l-au considerat drept al doilea mare violonist după Enescu. În concert s-au executat lucrările: *Ciacona* de Bach, *Poemul* de Chausson, *Folies d'Espagne* de Lully, *Dansuri lăutăreşti* de Sarasate.

---

[32] ***Concertul lui Bobescu la Constanța* - în revista *Dacia*, 3 august, 1928, pag. 1.

www.ziuaconstanta.ro

Activitatea concertistică vocal–instrumentală se continuă cu recitalul tenorului Azat Assaturian şi al d-rei Leea Deprimen, recitalul de flaut al Denizei Buzernescu, culminând cu recitalul susţinut în septembrie 1928 de George Niculescu–Basul, considerat de specialişti ca fiind cel mai mare bas din România şi cel mai mare bas din lume, chiar înaintea lui Şaliapin, aşa cum remarcă şi confirmă cu înaltă competenţă critica muzicală din Germania şi din alte ţări, dar şi revista *Dacia* din 1 şi 13 septembrie 1928.

Un an mai târziu, Jean Marcelios, primul bas al Operei Naţionale elene şi al Operei din Monte Carlo, profesor la Conservatorul din Atena, susţine un recital pe scena teatrului *Elpis*, acompaniat la pian de Edmond Pinelis, iar două luni mai târziu baritonul D.E. Cutava susţine un nou recital pe scena de la *Hotel Movila*. Tenorul G. Ştefănescu, solist la Opera din Cluj, acompaniat de Teodor Fuchs, continuă seria de spectacole vocal–instrumentale în anii 1930–1931, aşa cum consemnează revista *Dacia* din 23 mai 1930. În anul următor, 1931, Constanţa, mai precis animatorii ei culturali, se vor implica în organizarea jubileului ocazionat de împlinirea a 30 de ani de activitate a tenorului Nicu Corfescu.

Ultimele recitaluri care marchează sfârşitul unei etape a vieţii muzicale constănţene vor fi susţinute în anii 1937–1938, unde-l vom aminti pe cel al pianistei Aurelia Cionca – profesoară la Academia regală de muzică, recital consemnat şi de ziarul *România de Mâine* din 29 iunie 1937, şi pe cel al pianistei Ornella Santoliquido, susţinut sub auspiciile Instituţiei de Cultură Italiană la *Casa d'Italia* la 29 martie 1938, consemnat de ziarul *Dobrogea Jună*.

Acestea sunt manifestările culturale – concerte şi recitaluri vocal–instrumentale, care au contribuit la educarea estetică a publicului constănţean, capabil să aleagă şi să aprecieze calitatea producţiilor artistice, să aprecieze şi să stimuleze artiştii de valoare, adevăraţi mesageri ai actului de cultură, să-şi însuşească şi să acumuleze valorile înalte ale artei, formându-şi în final capacităţi de apreciere şi validare a actelor de cultură.

2.5 Societăţi corale de tradiţie în Dobrogea în sec. XIX-lea şi prima jumătate a sec. al XX-lea

Oraşul Constanţa nu a beneficiat de o viaţă muzicală suficient de intensă pentru a fi capabilă să atragă atenţia istoriografilor muzicieni. Chiar dacă au existat câteva momente de înviorare a vieţii muzicale de-a lungul timpului, acestea au fost insuficient comentate şi

www.ziuaconstanta.ro

consemnate pentru a fi cunoscute de cei ce doresc să se informeze asupra trecutului său muzical. Singurele programe artistice până la 1877–1878 erau serbările şcolare.

În perioada cuprinsă între Războiul de Independenţă şi primul război mondial s-au pus bazele unei noi activităţi muzicale, activităţi superioare din punct de vedere calitativ, în care pilonul principal l-a constituit muzica corală.

O dată cu sfârşitul războiului din 1877–1878 şi revenirii noii administraţii româneşti, încep şi eforturile pentru instalarea unei vieţi economice şi culturale. Astfel că iubitorii de muzică îşi vor satisface, e drept, parţial, pasiunea pentru arta sunetelor, ca membri sau auditori ai primului cor înfiinţat în Constanţa, spre a da răspunsurile liturgice la Catedrala ortodoxă terminată şi dată cultului în anul 1895. Acest cor, la început bărbătesc, era condus de maestrul Mihai Frimu, originar din Iaşi, venit la Constanţa spre a preda muzica la Gimnaziul de băieţi nou înfiinţat.

Cel care l-a determinat să accepte postul în Constanţa a fost Vasile Ghiţescu, moldovean şi el, mare iubitor şi animator de muzică, care se stabilise mai devreme în Dobrogea ca oficiant la Oficiul Poştal.

„Primul cor al Catedralei constănţene număra opt membri cu voci deosebite, existente în oraş la acea dată. Astfel la tenor I cântau: Anastasie Tranulis şi Ion Stoianovici, la tenor II, Dumitru Theodoru şi Virgil Stoianovici, la bariton, Vasile Ghiţescu şi Constantin Stoianovici, iar la bas, Luca Trasibul şi Vasile Cuiano”[33].

Iată ce ne relatează doctorul N.G. Ionescu în lucrarea sa *Euterpe la Tomis*, despre aceşti membri ai formaţiei corale constănţene:

„Maestrul Mihai Frimu era un om mic de statură, slăbuţ şi purta bărbuţă. Era o fire blajină, iar ca muzician şi dirijor de cor, dovedea cunoştinţe temeinice, fiind totodată stăruitor şi meticulos în pregătirea pieselor corale. Cei trei Stoianovici erau fraţi şi lucrau la construcţia portului ca personal navigant. Erau oameni destoinici şi entuziasmaţi, mari iubitori ai muzicii corale. Dumitru Theodor era funcţionar la prefectură. Luca Trasibul avea o voce de bas profund, înzestrat de la natură, ajungând cu uşurinţă la sunetele grave. Era grec, băştinaş al Constanţei, ca şi colegul său Vasile Cuiano, amator printre altele şi de dans de salon. Anastasie Tranulis de profesie pictor de firme şi interioare, era un foarte bun tenor, avea harul povestirii şi o memorie prodigioasă, vorbind foarte bine româneşte, turceşte şi bulgăreşte, limbi pe care şi le-a însuşit cu uşurinţă. Vasile Ghiţescu, mare

[33] Alexandrescu, Remus – *op. cit.*, p. 5-6.

www.ziuaconstanta.ro

animator şi element de bază al corului, era dotat cu o voce puternică de bas-bariton . Era înalt, cu mustăţi mari, purta lavalieră şi se îmbrăca cu haină lungă sau cu redingotă, cu pantaloni largi, iar pe vreme rea, purta în loc de palton o pelerină largă, şi pe cap, nelipsita sa pălărie neagră, cu boruri largi întoarse în sus."[34]

Aşa îl recepţionau contemporanii săi, recunoscându-i originalitatea şi independenţa faţă de capriciile modei.

Corul bărbătesc s-a dovedit însă prea mic pentru mărimea şi calităţile naosului Catedralei, aşa că maestrul Frimu a fost nevoit să-l mărească, folosind la început, pentru vocile înalte, copiii aleşi din cele două şcoli primare şi primele clase ale Gimnaziului.

Activitatea corală a maestrului Frimu va fi întreruptă însă din cauza stării sale de sănătate firavă, stingându-se din viaţă relativ tânăr. Cu toate că a fost înlocuit cu un distins muzicianVasil–Teodorescu, venit de curând în oraş, coriştii îi vor simţi lipsa.

În 1903, profesorul I. Baston absolvent al Conservatorului din Iaşi, repartizat la Constanţa, va prelua şi postul de dirijor al corului Catedralei din acest oraş, devenit vacant, pe lângă orele de muzică de la şcolile existente, depunând o muncă plină de entuziasm şi dovedind o capacitate de mobilizare excepţională.

Mai întâi reface corul Catedralei, întărindu-l cu voci noi, instruindu-l cu pricepere şi tenacitate, ajungând la performanţe deosebite. Se va folosi de remarcabila soprană lirică Steluţa Adler, pe care o va distribui ca solistă în multe dintre lucrările abordate, scoţându-i în evidenţă talentul.

Chiar de la venirea în oraş, Ion Baston a fost sprijinit de familia lui Vasile Ghiţescu, în casa căruia se întâlneau iubitorii de artă muzicală din localitate. Aici, în 1906, se vor pune bazele primei Societăţi corale, sub denumirea de Reuniunea muzicală *Gavriil Musicescu*, pentru cinstirea numelui marelui maestru ieşean.

„În 1908, la 16 martie, Reuniunea corală susţine al patrulea concert în sala teatrului *Elpis* (Teatrul de păpuşi) cu lucrări muzicale semnate de Novacek, Caudella, Porumbescu, Massenet, Gounod, precum şi arii din operetele *Perichola* şi *Vânzătorul de păsări*"[35]

Doctorul N.G. Ionescu, martor al multor manifestări muzicale, relatează în cartea sa *Eutherpe la Tomis*, că Ion Baston, care i-a fost şi profesor la gimnaziul *Mircea cel Bâtrân* „avea un deosebit simţ muzical şi remarcabile calităţi de dirijor"[36]

[34] Ionescu, N.G. – *op.cit.*, p. 22.
[35] Alexandrescu, Remus – *op. cit.*, p. 28.
[36] Ionescu, N.G. – *op. cit.*, p. 28.

www.ziuaconstanta.ro

Ansamblul pregătit de el, fie vocal, fie instrumental, sau combinat voci şi orchestră, devenea un întreg omogen de excepţie, încăput pe mâinile unui virtuoz. Acelaşi N.G. Ionescu, copilul de atunci, relatează că piesele corale pregătite de Ion Baston cu elevii erau alese întotdeauna cu grijă şi bun gust, cu o linie melodică atractivă pentru executanţi şi agreabilă pentru ascultători. Din repertoriul primelor clase de liceu, N.G. Ionescu îşi aminteşte de: „...*Hora unirii* de A. Flechtenmacher, *O munte nalt, o vale* de W. Gluck, *Cântăreţii crângurilor* de F.M. Bartholdy, *Plecarea eroilor* de A. Castaldi, *Vraja* de I. Vidu, *Reculegere* de Conradin–Kreutzer, *Imnul vânătorilor* de W. Fuchs, *După fragi şi după mure* de G. Stephănescu, *Somnoroase păsărele* de T. Flondor"[37].

Bun pianist, Ion Baston avea şi un tact pedagogic deosebit . Cei mai mulţi elevi ai săi au deprins pe lângă noţiunile teoretice şi gustul pentru muzica frumoasă, datorită felului în care ştia să-i facă să înţeleagă şi să pătrundă farmecul unei lucrări executată corect şi sensibil. Continuă să dirijeze corul Catedralei cu care obţine rezultate excelente.

Dându-şi seama de buna pregătire, aproape de virtuozitate, la care ajunsese corul Catedralei, urmând exemplul bisericilor din Apus, în care erau organizate concerte religioase, obişnuieşte şi el publicul constănţean cu prezentarea periodică a unor astfel de concerte.

„Ion Baston va conduce corul Catedralei în perioada 1903–1916, când populaţia se va retrage datorită războiului, apoi din 1919 până la 1920, când se va retrage la Bucureşti ca maestru de cor la Operă şi profesor la liceul *Gheorghe Lazăr* din capitală"[38].

În 1905, compozitorul I.D. Chirescu înfiinţează *Corul Învăţătorilor* din Cernavodă, cu o activitate neîntreruptă nici până azi, formaţie corală ce a rezistat timpului, cu o bogată activitate culturală. Cu un repertoriu bine ales, variat ca tematică, corul s-a bucurat de aprecierile publicului şi ale specialiştilor de gen. În toată perioada existenţei sale corul a beneficiat de aportul unor muzicieni de prestigiu, care au condus în calitate de dirijori formaţia corală cernavodeană. După I. D. Chirescu au urmat C. Rădulescu, E. Frusinescu, N. Dragostin. E. Buciuc.

În 1910, când se termină şi se dă cultului religios biserica *Adormirea Maicii Domnului*, profesorul Ion Antoniu, numit de curând la catedra de muzică de la *Şcoala Normală de Învăţători*, găseşte câmpul de activitate inaccesibil, ocupat în exclusivitate de colegul său

[37] *Ibidem*, p. 29.
[38] Alexandrescu, Remus – *op. cit.*, p. 30-31.

www.ziuaconstanta.ro

Ion Baston, care se angajase în montarea unor spectacole de operetă, neglijând reuniunea corală *Gavriil Musicescu*, care se autodizolvă datorită lipsei de activitate. „Ion Antoniu profită de conjunctură şi în 1912 înfiinţează Asociaţia *Doina Dobrogei*"[39], la care aderă cu însufleţire cei mai mulţi dintre coriştii vechii asociaţii, printre ei figurând Vasile Ghiţescu şi C.P. Demetrescu, personalităţi cu multă influenţă asupra coriştilor. Formaţia va susţine două concerte corale la teatrul *Elpis* şi *Cazinoul Comunal*.

Calităţile formaţiei corale nou înfiinţate sunt apreciate nu numai de publicul constănţean, ci şi de Consulatul General al Turciei, care, impresionat fiind de calitatea spectacolelor, îi invită pe corişti împreună cu dirijorul lor într-un turneu la Istambul. Invitaţia este onorată, susţinându-se două spectacole, unul în cartierul european *Pera* şi altul în vechiul Istambul, în sala teatrului *Petit Chat*, ambele spectacole fiind apreciate şi răsplătite cu aplauze, coriştii dobrogeni având satisfacţia de a fi dus pentru prima oară cântecul românesc în oraşul de scaun al foştilor stăpânitori."[40]

Pe lângă activităţile muzicale ale corurilor bisericeşti şi cele ale Societăţilor corale laice, menţionăm desele şezători din cadrul Liceului *Mircea cel Bătrân*,"... a căror revelaţia a fost Moldova Ghiţescu."[41]

Pianistă şi soprană, era dotată cu o voce lejeră, clară, egală şi sclipitoare în toate registrele, emisă cu uşurinţă, naturaleţe şi lirism. Avea un repertoriu bogat cu arii din operele: *Rigoletto, Traviata,Tosca*, *Bărbierul din Sevilla*, lieduri de Schumann, Brahms, Hugo Wolf, precum şi cântece de Paolo Tosti şi Luigi Denza. Aceste lucruri ne sunt confirmate de doctorul N.G. Ionescu, martor ocular al acestor manifestări culturale, în lucrarea sa *Euterpe la Tomis*, dar şi în paginile ziarelor:

„În sala arhiplină a teatrului *Elpis* a avut loc duminică 14 decembrie, un frumos festival artistic–cultural, prezidat de d-na Eliza Circa. A cântat orchestra de sub conducerea d-lui Spiliadis, care a stârnit furtunoase aplauze, apoi d-na Moldova Ghiţescu şi Cociuban solo voce, care de asemenea au fost răsplătiţi cu aplauze binemeritate."[42]

C.P. Demetrescu va organiza la 1922 corul *Asociaţiei Învăţătorilor*, cu care va efectua turnee în multe localităţi din Ardeal,

---

[39] O.L. Cosma – *Hronicul Muzicii Româneşti*, Ed. Muzicală, vol. V, Bucureşti, 1983, p. 276.
[40] Ionescu, N.G. – *op. cit.*, p. 33.
[41] *Ibidem* – p. 34-35.
[42] ** *Cronica artistică* – în *Dobrogea Jună*, an XIII, nr. 5, 14 decembrie 1918, p. 1.

www.ziuaconstanta.ro

iar la 1 iunie 1928, neobositul animator cultural Aur Alexandrescu va înființa cercul de muzică *Astra Dobrogeană* care cuprindea o formație corală şi una instrumentală, cu care va susține concerte în sala *Cazinoului Comunal* cu lucrări corale laice, bucurându-se de un binemeritat succes.

2.6 *Concluzii privind aspectele vieții muzicale dobrogene până la al doilea război mondial*

Urmărind evoluția vieții muzicale constănțene, putem remarca două mari perioade de dezvoltare culturală în Dobrogea.

Prima perioadă coincide cu fenomenul de etnogeneză a poporului român (sec. X–XII) – până în anul 1877 (Războiul de Independență). Din această perioadă ne parvin unele documente istorice, geografice şi etnomuzicologice, aflate în caietele personale ale unor înaintaşi ai culturii dobrogene (vezi *Caietelul din Azaclău*, sau *Caietelul dascălului Petrică*), amintite de I.N. Roman în lucrarea sa *Pagini din istoria culturii româneşti în Dobrogea înainte de 1877*, diferite note de călătorie (vezi *Itinerarul Fratelui Wilhelm de Rubruquis din ordinul Fraților Minoriți* – 1253 şi *Notele geografului Vivien de Saint Martin* – 1680), amintite de N.G. Ionescu în lucrarea sa *Euterpe la Tomis*, sau documente istorice lăsate de unii domnitori ai Țărilor Române (vezi Ştefan Nicolaescu – *Documente inedite de la Mircea cel Bătrân* 1384 – 1418), sau (*Hrisovul lui Alexandru Ipsilanti,* din 12 martie 1877).

Pe lângă documentele citate mai sus, pentru conturarea unei viziuni de ansamblu asupra acestei perioade lungi până la Războiul de Independență din 1877, de un real folos au fost lucrările unor oameni de cultură ai Dobrogei: vezi *Şcoala românească dobrogeană de la înființare până la 1938*, aparținând lui Vasile Helegiu şi *Pagini din istoria culturii româneşti în Dobrogea înainte de 1877* a lui I.N. Roman.

Din această bibliografie şi din relatările publicisticii din perioada respectivă, s-au putut trage următoarele concluzii:

- Instrumentele muzicale folosite pe teritoriul Dobrogei demonstrează legătura acestei regiuni cu restul țării. Naiul, buciumul, cavalul şi fluierul, instrumente din tradiția poporului nostru, au fost remarcate în Dobrogea de pe vremea geților şi a lui Ovidiu.
- Legătura Dobrogei cu Țările române este atestată prin documentele amintite mai sus. Demn de reținut este faptul că

www.ziuaconstanta.ro

domnitorii Țărilor Românești (Grigore Ghica – 1672, spre exemplu), prin zidirea bisericilor în Dobrogea, au înlesnit, pătrunderea cărților românești tipărite în Transilvania (Brașov, Sibiu) și la Târgoviște.

- Tradiția legăturilor Dobrogei cu Țara Românească reiese și din afluența locuitorilor Sibiului, Brașovului, Bucureștiului și Ardealului în Dobrogea, la țărmul Mării Negre, staționând temporar în sezonul estival și uneori definitiv, începuturile învățământului dobrogean datorându-se în mare parte și acestora, prin faptul că au înlesnit pătrunderea culturii din orașele lor.

Date asupra acestor tradiții și legăturile culturale cu celelalte teritorii românești sunt amintite și în *Triodul râmnicean* din 1731, care se găsește la biserica din Măcin. Foarte important pentru Dobrogea va fi înființarea primului lăcaș de cultură la Silistra în 1861, unde va ființa prima școală românească oficială. În legătură cu înființarea acestei școli, trebuie amintit faptul că aceasta a fost subvenționată de Statul român. La scurt timp după înființarea școlii, tot la Silistra, va apărea primul abecedar turco–român (1874), redactat de învățătorul Costache Petrescu, și se înființează prima Societate din Dobrogea – *Societatea Română pentru cultură și limbă* (1870).

A doua perioadă (1877–1944) debutează cu un eveniment pe plan local, și anume înființarea primei școli românești în Constanța la 1879. Referiri la această perioadă sunt cuprinse și în lucrarea din păcate netipărită a lui Aurel Alexandrescu – *Într-o sută de ani,* lucrare cu caracter autobiografic, care cuprinde multe informații despre dezvoltarea culturală a Constanței, acesta fiind desigur ca și doctorul N.G. Ionescu, pe care l-am citat mereu ca autor al lucrării *Euterpe la Tomis* (una dintre puținele cărți cu informații despre cultura dobrogeană), martor ocular și un important animator în toate activitățile artistice organizate în Constanța, în calitate de dirijor, instrumentist și conducător al Asociației *Astra,* pe care o fondează in 1928.

Este ușor de observat faptul că sfârșitul secolului al XIX–lea și începutul secolului XX-lea înseamnă pentru Constanța un nou început al activităților muzicale, lucru destul de greu de realizat, având în vedere lipsa unei tradiții muzicale. Activitatea artistică se rezuma doar la existența unor tarafuri și orchestre autohtone care încercau să satisfacă nevoile culturale ale populației.

www.ziuaconstanta.ro

Vizitele unor trupe muzicale din țară şi din străinătate erau considerate adevărate evenimente. Începutul secolului XX marchează înființarea primelor societăți culturale, în al căror plan de activitate erau incluse şi secții muzicale– (Cercul de lectură *Cultura*) şi totodată înființarea primelor societăți cu caracter muzical: Societatea corală *Gavriil Musicescu* – 1903, Societatea corală *Doina Dobrogei* – 1910, Filiala Societății corale *Cântarea României*–1922, Societatea filarmonică *Muzica*– 1925, Filiala Societății culturale *Astra* 1928.

Aceste societăți au constituit pentru Constanța adevărate nuclee de cultură muzicală. Din inițiativa acestor societăți au fost înființate coruri, au fost puse în scenă diferite opere– parțial sau integral– au fost invitate diferite personalități ale vremii, s-au organizat spectacole şi s-au montat lucrări de operă dintre cele mai dificile, cu aportul unor muzicieni de marcă ai țării, cu activitate prodigioasă în străinătate, solişti de primă mărime, ca: Gheorghe Folescu în *Rigoletto*, *Faust* şi *Lucia di Lammermoor*, Jean Athanasiu în *Faust*, A. Desfies, de la opera italiană din Paris, în *Rigoletto* şi *Mignon* etc.

Evenimentele muzicale ale acestei perioade vizează din ce în ce mai mult calitatea interpretativă. Publicul Constanței a avut ocazia să-l asculte pe genialul nostru muzician George Enescu. Afinitatea marelui Enescu pentru Constanța este demonstrată de repetatele sale recitaluri din perioada anilor 1916–1937, date pe scena teatrul *Elpis*. Constanța l-a primit cu grandioase manifestări de simpatie pe genialul nostru compozitor, dirijor, pianist şi violonist de renume mondial.

Pe scenele teatrelor constănțene s-au perindat o serie de personalități de mare valoare: violoniştii Jean Proşteanu, Ion Barbu, C. Nottara, C. Bobescu – considerat al doilea mare violonist după Enescu, cel mai mare bas român – George Niculescu–Basu, tenorii N. Corfescu, Gh. Mihăilescu, Gr. Teodorescu, baritonul Jean Athanasiu, A. Desfies, Manao Umberto, Mircea Lazăr – prim tenor la Opera Română, baritonii Gr. Teodorescu, E. Cutava, basul Jean Marcelios – prim bas al Operei Naționale elene şi al Operei din Monte Carlo, Helene Ivony – primadonă a Operei Române, pianistele Polia Melides, Aurelia Cionca, Ornella Santoliquido, Smaranda Atanasov, etc.

Aceste acțiuni pe plan local, aceste manifestări ale unor oameni de prestigiu din viața muzicală a României, au contribuit din plin atât la educarea publicului constănțean, cât şi la ridicarea artei româneşti la un nivel asemănător celui al țărilor cu vechi tradiții culturale.

În anii cumplitului război, deşi condițiile erau defavorabile desfăşurării unor activități artistice, s-au găsit totuşi oameni care să lupte pentru a menține aprinsă în inimile constănțenilor, flacăra

www.ziuaconstanta.ro

interesului pentru artă. În acest sens, profesorul Nicolae Zagoicea şi Nicolae Luscan (noul titular al catedrei de muzică de la Liceul *Mircea cel Bătrân*) au reorganizat corul şi orchestra liceului, cu care au participat la diferite festivităţi, bucurându-se de aprecierile unanime ale spectatorilor. Apoi poetul Grigore Sălceanu va înfiinţa un cenaclu literar-muzical unde îi va aduna pe Ovidiu Gheorghiu, poet, pianist, compozitor şi violonist, Aurel Alexandrescu, violonist şi mare animator cultural, Moldova Alexandrescu şi Gabriela Dobiş, cunoscute soliste de operă.

Nici activitatea muzical–cameralã nu s-a întrerupt definitiv în anii războiului. În locul instrumentiştilor mobilizaţi pe front, au fost atraşi pentru această activitate elevii din ultimele clase de liceu şi studenţii. Astfel, în casa neobositului animator cultural Aur Alexandrescu se organizau astfel de activităţi dedicate muzicii de cameră, unde se adunau iubitorii de muzică, printre ei amintindu-i pe Nestor Gheorghiu (care avea şi preocupări componistice) şi care va deveni primul director al Teatrului muzical constănţean, Ahile Tsakiris, un bun violonist şi posesorul unei discoteci pentru audiţii, Bergi Ascian, foarte bun violonist, Ştefan Mangoianu, pianist şi compozitor, profesor la Liceul *George Enescu* din Bucureşti, etc. Din păcate, condiţiile tot mai grele impuse de război au făcut imposibilă continuarea acestei activităţi.

După 1944, viaţa muzicală a Constanţei, având la bază tradiţia existentă până la acea dată (mai precis până la cel de-al doilea război mondial), a cunoscut o înflorire deosebită, cuprinzând manifestări muzicale de toate genurile, vizând gusturile cele mai rafinate. A fost nevoie de oameni entuziaşti, cu iniţiative şi idei noi. Şi s-au găsit astfel de oameni în oraşul Constanţa, printre ei numărându-se poetul Mihail Dor Zissu, violonista Ivonne Toma, violonistul Agop Bezerian, cellistul Timuş Alexandrescu etc., care au fondat un cenaclu literar-muzical, reuşind să dea o serie de spectacole în sala *Elpis* şi bucurându-se de mult succes din partea publicului.

Mergându-se pe linia profesionalizării artei, se vor înfiinţa instituţii muzicale care să servească nevoilor culturale ale populaţiei constănţene.

Astfel că în 1952 ia fiinţă ansamblul de muzică populară *Brâuleţul*, care îşi propune păstrarea şi popularizarea tradiţiilor noastre folclorice. Patru ani mai târziu, în 1956, se va înfiinţa *Liceul de muzică*, instituţie ce va avea drept scop educarea tinerelor talente dobrogene şi totodată prin concertele organizate de liceu, se va încerca

www.ziuaconstanta.ro

popularizarea muzicii universale în rândul tineretului şi melomanilor constănţeni.

Edificator este în acest sens numărul mare de absolvenţi ai Liceului de muzică care intră pe porţile Conservatoarelor din ţară şi a instituţiilor muzicale superioare, absolvenţi care se vor întoarce pregătiţi să susţină şi mai mult activităţile culturale din Dobrogea şi să militeze pentru menţinerea şi dezvoltarea instituţiilor culturale, dar şi pentru înfiinţarea altora, absolut necesare deservirii nevoilor culturale ale oamenilor.

Este de înţeles deci, faptul că profesionalizarea vieţii muzicale constănţene nu ar fi fost posibilă fără aportul promoţiilor postbelice, fără aportul tinerilor studenţi muzicieni, absolvenţi de conservatoare, care s-au stabilit în oraşul Constanţa. În 1952 vine Gheorghe Velea, care se va ocupa de activitatea culturală a Casei Sindicatelor, viitorul prim maestru al corului Teatrului liric constănţean, în 1955 – Dumitru Galavu, numit metodist muzical la Casa de Creaţie înfiinţată în 1954, în cadrul căreia va desfăşura o intensă activitate de culegere şi valorificare a folclorului muzical dobrogean, apoi Elena Mateescu în 1956, numită dirijoare a orchestrei Teatrului muzical în locul lui Teodor Pinelis, care va organiza şi o serie de audiţii muzicale în cadrul instituţiei, la care vor participa iubitorii de muzică din oraşul dobrogean de la malul mării. De asemeni, populaţia Constanţei va beneficia şi de spectacolele lunare date de *Teatrul Fantasio*, care se vor bucura de un public din ce în ce mai numeros. Înfiinţat juridic în 1956 odată cu *Teatrul de păpuşi* ca subsecţii ale Teatrului de stat, *Fantasio* va evolua în anii următori sub direcţia compozitorului Aurel Manolache, care va forma un colectiv excelent, ce va fi apreciat şi aplaudat ani de-a rândul, cucerind de fiecare dată publicul constănţean, dar şi cel din ţară, sosit vara să-şi petreacă concediul la mare.

Pentru a compensa lipsa unei orchestre simfonice, profesorii *Liceului de muzică* au înfiinţat o orchestră de cameră cu care au dat concerte ocazionale. Lucrurile se vor schimba prin înfiinţarea la 1 septembrie 1957 a Teatrului muzical care va avea o orchestră simfonică şi un cor mixt. De aici încolo vom putea participa ca spectatori la stagiunile organizate anual de această instituţie culturală absolut necesară locuitorilor oraşului de pe litoral, care va acoperi atât nevoile culturale locale cât şi pe cele din perioada estivală, când numărul populaţiei, creşte simţitor prin apariţia turiştilor din ţară şi din străinătate.

www.ziuaconstanta.ro

Alături de aceste instituții muzicale, trebuie să amintim şi contribuția adusă în viața culturală a Constanței de concursurile şi festivalurile organizate în Dobrogea, care au dăinuit până de curând, competiții județene şi naționale pentru artiştii ce vor deveni profesioniştii de mai târziu. Astfel în 1963, se va organiza prima ediție a Festivalului de muzică uşoară *Mamaia*, competiție menită să pună în valoare lucrările compozitorilor români de muzică uşoară şi să scoată în evidență calitățile vocale şi interpretative ale soliştilor din întreaga țară, păstrat şi în zilele noastre.

O altă competiție care va reuni muzica uşoară cu cea populară va fi organizată mai târziu în anul 1981, *Steaua litoralului,* cuprinzând probe de muzică uşoară şi populară, dorindu-se de astă dată depistarea şi stimularea talentelor autentice.

Pentru cei mici se vor organiza concursurile *Scoica de aur* şi *Trompeta de aur*, concursuri anuale menite să stimuleze tinerele talente în devenire.

Nu trebuie uitate manifestările menite să ducă la dezvoltarea vieții cultural–muzicale ca *Pontica* (activitate anuală vizând "zilele culturale dobrogene") activitatea *Corului Sindicatelor* condus de Boris Cobasnian şi Sabin Nicolainã, cunoscut în țară şi peste hotare, câştigător a numeroase premii şi trofee şi la fel de important, corul de copii *Infantes Maris* al Clubului elevilor (Palatul copiilor) din Constanța, cu premii naționale şi internaționale, condus de Florentina Hăbădan–Ghițescu, cor care din păcate a fost destrămat cu ocazia pensionării dirijoarei; de asemenea, corul bărbătesc al Institutului de marină *Mircea cel Bătrân*, condus de Ion Petrache.

Aceste evenimente care aparțin ultimilor ani, nu sunt altceva decât urmarea firească a grijii şi preocupării muzicienilor şi compozitorilor noştri, de a ridica arta românească la un înalt nivel.

www.ziuaconstanta.ro

Capitolul 3

3 Alte instituții muzicale profesioniste de concert şi spectacole din Constanța

3.1 Teatrul Fantasio

A fost înființat juridic în vara anului 1956 printr-o decizie a Sfatului popular al regiunii Dobrogea, în acelaşi timp cu înființarea Teatrului de păpuşi (ambele ca subsecții ale Teatrului de Stat), iar un an mai târziu, la 1 septembrie 1957, Constanța va fi înzestrată cu secția de operă, operetă şi balet–viitorul Teatru liric, actuala Operă.

Primul spectacol a fost *Escală la Constanța* semnat de Fred Firea, Sandu Anastasescu, Niky Popescu şi Alexa Marcovici, regizat de Ion Drugan şi sub direcția muzicală a lui Aurel Manolache.

Prima etapă a Teatrului (1956–1969) i-a avut ca directori pe Bernard Lebli şi Jean Ionescu şi a coincis cu formarea colectivului artistic şi maturizarea lui printr-o serie de concerte, comedii şi reviste muzicale. Dintre artişti îi amintim pe: Niky Popescu, Ilona Moțica, Nae Ivănescu, Mireille Savopol, Jean Constantin, Victor Leonard, Valy Manolache, Gelu Manolache, Trio „Do-Re-Mi" format din soliştii (Mircea Brad, Igor Povoroşniuc şi Puiu Văcaru), Mariana Cerconi, Fritz Braun.

Spectacole: s-au montat 33 de titluri din care amintim: *Astă seară pe faleză, Carnaval pe note, Pe portativul veseliei, Revista revistelor, Concert de estradă, Music-hall la Fantasio, Săracu' Gică etc.*

În stagiunea 1969–1970, cele trei secții din cadrul Teatrului de Stat Constanța se vor despărți în trei instituții distincte: Teatrul de dramă şi comedie, Teatrul liric şi Teatrul de revistă Fantasio.

A doua etapă a Teatrului Fantasio cuprinde anii (1969–1989), având ca director pe compozitorul Aurel Manolache, care va reuşi să colaboreze cu cei mai valoroşi creatori de revistă: Saşa Georgescu, Henry Mălineanu, Nicuşor Constantinescu, Cornel Patrichi, actorii cântăreți Dan Spătaru,Victor Imoşeanu, Coca Andronic, Ilona Moțica, Valy Manolache, Clara Anton, Mihai Vasilescu, Carmen Rădulescu,

www.ziuaconstanta.ro

etc. Cel mai mare succes de public l-a avut spectacolul *Săracu' Gică,* realizat de Vasile Vasilache, N. Stroe şi St. Cristodulo pe muzica compozitorilor Aurel Manolache şi Vasile Vasilache Jr., cupletele şi textele muzicale fiind semnate de Ion Maximilian şi Saşa Georgescu. Spectacolul a avut peste 1400 de reprezentaţii. Alte spectacole: *Parada şlagărelor, Fantasio pe note, Veselia n-are vârstă, Super-Fantasio, Lumea poveştilor, Nu aveţi un cap în plus?, Hoţii de ceasornice* etc.

Până în anul 1977, când s-au marcat 21 de ani de activitate, Teatrul Fantasio a prezentat în total un umăr de 74 de premiere, cu 5600 de reprezentaţii, la care au asistat nu mai puţin de 2.633.000 spectatori.

În 1984, secţia muzicală s-a completat cu grupul vocal-instrumental *Euxin*, format din Mircea Iani, Dan Muşat, Ion Arghiriade, Ionel Felician, Ştefan Dumitrescu şi Ion Zahiu.

Etapa a treia cuprinde perioada anilor (1989–2004), perioadă în care au fost directori Jean Badea, apoi Mihai Sorin Vasilescu, dirijorul Dumitru Lupu şi cântăreţii Georgeta Ignat, Sorin Mocanu, Ramona Caraş, Maria Lupu, Vivi Petcu, Ileana Şipoteanu.

Teatrul Fantasio a beneficiat de colaborarea compozitorilor: H. Mălineanu, Ion Cristinoiu, L. Profeta, N. Kirculescu, Dan Stoian, Vasile V Vasilache, Marius Ţeicu, George Grigoriu, Temistocle Popa, Sile Dinicu şi a avut ca solişti pe Margareta Pâslaru, Marina Voica, Cornel Constantiniu.

Teatrul Fantasio a efectuat numeroase turnee în judeţ, în ţară şi străinătate, susţinând o sumedenie de spectacole care s-au bucurat de un mare succes. Astfel, colectivul Teatrului a dus solia artei româneşti în Uniunea Sovietică, Polonia, RDG, RFG, Israel. A concertat de asemenea în marile oraşe ale ţării şi a realizat emisiuni de televiziune şi radio. A susţinut anual spectacole în tot sezonul estival pe litoral şi în oraşele Judeţului Constanţa.

3.2 Filarmonica „Marea Neagră"

Înfiinţată în anul 1979, din iniţiativa dirijorului şi pedagogului Paul Staicu (muzician de reputaţie internaţională), orchestra simfonică a Filarmonicii *Marea Neagră* este cea mai tânără orchestră profesionistă din România. Iată cum comenta muzicologul Edgar Elian activitatea recentei orchestre simfonice:

„Să creezi o orchestră numai din tineri instrumentişti, să o ridici în mai puţin de 2 ani la nivelul celor mai valoroase ansambluri româneşti de acest gen, să susţii cu ea săptămânal concerte, atrăgând

www.ziuaconstanta.ro

un public care să-şi manifeste interesul pentru muzica simfonică, într-o zonă lipsită de tradiţia unor stagiuni permanente de concerte, să efectuezi turnee în străinătate ...– toate i-au reuşit lui Paul Staicu"[43]

Concertul inaugural ce a avut loc în data de 5 martie 1979 avea să sfinţească lungul drum al unei evoluţii artistice. Sfidând greutăţile întâmpinate, orchestra a evoluat continuu, graţie eforturilor susţinute ale artiştilor instrumentişti şi a maeştrilor dirijori care s-au dăruit acestei creşteri, cucerind în scurt timp un prestigios renume naţional şi internaţional.

Încă de la început, orchestra simfonică a reuşit să se impună în viaţa artistică a oraşului şi a ţării, precum şi peste hotare, oferind publicului în versiuni interpretative semnate de Paul Staicu, valoroase pagini din creaţia naţională şi universală.

Repertoriul abordat demonstrează dorinţa tânărului colectiv de a atrage publicul şi de a-l introduce în lumea mirifică a muzicii.

Muzica de cameră constituie ca şi muzica simfonică, un domeniu vast de cunoaştere. Abordându-l constant, prin concerte săptămânale, acest tânăr colectiv face cunoscute valorile româneşti şi universale ale genului, prilej de educaţie estetică şi formare spirituală a publicului.

Paul Staicu a creat bazele unui adevărat experiment în perimetrul culturii muzicale, lucru consemnat de altfel şi într-un interviu în revista *Tomis* – 1981, pag.5:

„Există prejudecata că într-un oraş fără o veche şi solidă tradiţie muzicală, este greu dacă nu imposibil să organizezi şi să compui o orchestră simfonică. Eu am venit la Constanţa să organizez o orchestră simfonică pentru că aici era nevoie de ea. Tradiţia se creează printr-o practică concertistică".

Imaginea culturală a Constanţei de azi nu poate fi lipsită de prezenţa Filarmonicii şi a festivalurilor sale înscrise pe circuitul internaţional: Congresul E.P.T.A., Festivalul Internaţional *Marea Neagră*, dedicat tinerilor muzicieni, Concursul de clarinet "Aurelian-Octav Popa", în colaborare cu firma „Selmer", *Zilele muzicii româno-americane*, *Zilele muzicii româno-belgiene, Zilele muzicii româno-turce, Zilele muzicii româno-coreene* etc., transformând oraşul nostru într-un centru european al lumii muzicale clasice şi contemporane de peste 20 de ani. Iată ce consemna muzicologul Iosif Sava:

„Sufletul Constanţei trece la ora aceasta şi prin puterea orchestrei ei simfonice şi cine vrea să înţeleagă istoria şi spiritul

[43] Zodieru, Sanda-Luca – *Orchestra simfonică*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, ianuarie-martie, 1988.

www.ziuaconstanta.ro

marelui oraş de la malul mării, trebuie să poposească în sala de concert".[44]

Activitatea concertistică, concretizată în peste 60 de manifestări simfonice, vocal-simfonice şi camerale pe parcursul unei stagiuni, cuprinde repertorial capodopere ale istoriei muzicii universale şi naţionale, de la baroc până în contemporaneitate, însumând un număr important de prime audiţii româneşti şi mondiale absolute.

Aducându-şi o contribuţie deosebită la popularizarea muzicii româneşti atât în ţară cât şi în străinătate, Orchestra Simfonică a înscris în repertoriul său peste 200 de titluri aparţinând clasicilor şi mai tinerilor noştri compozitori.

Impresariată de celebra *Columbia Artists Management*, Orchestra Simfonică a întreprins în 1983 şi 1989, turnee artistice în U.S.A şi Canada. Profesionalismul artiştilor constănţeni a încântat şi a cucerit Europa, concertând în Spania, Germania, Italia, Franţa, Belgia, Grecia, afirmându-se în ultima perioadă de timp şi în lumea asiatică prin turneele sale în Coreea de Sud.

Concurând cu alte 19 orchestre de renume mondial, Orchestra Simfonică a Filarmonicii *Marea Neagră* a fost selecţionată pentru februarie 1999, să participe la *Festivalul <Performing Arts>* din Bermuda.

File din arhivă, cronologic prezentate, vin să întregească cu ajutorul cuvintelor pasiunea cu care artiştii instrumentişti se dăruiesc muzicii şi oraşului lor, valoarea de necontestat având recunoaştere prin acordarea în primăvara anului 1996 a titlului de „Filarmonică", cu statut artistic şi administrativ autonom.

În anul 2000 în luna iulie, Filarmonica *Marea Neagră* a deschis *Festivalul Marea Neagră* (*Black Sea Summer Festival),* unde s-au prezentat o serie de concerte având ca invitaţi artişti din Coreea, cu care Instituţia tomitană colaborează de mulţi ani. Ei au adus publicului, alături de alţi solişti constănţeni şi de orchestra *Marea Neagră*, cunoscute lucrări ale compozitorilor: Weber, Saint–Saens, Poulenc, Bizet, Mendelssohn Bartholdy, Vivaldi, Ceaikovski, Mozart, Brahms, Ravel, Granados, K.S. Kim, D.J. Kim, Cimarosa, Donizetti, Beethoven.

Prezentul găseşte la pupitrul dirijoral al Orchestrei Simfonice pe maeştrii Radu Ciorei şi Aurelian Octav–Popa, într-o împlinire de destine ce uneşte creatori, interpreţi şi auditori în Marea Muzică.

---

[44] Sava, Iosif – *Orchestra smfonică*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, ianuarie–martie, 1988.

www.ziuaconstanta.ro

Corul Filarmonicii *Marea Neagră* s-a înființat în 1996 odată cu acordarea titlului de „Filarmonică". Este cel mai tânăr ansamblu profesionist din țară. În ciuda tinereții sale, s-a făcut remarcat prin acuratețea interpretării și a calității sale vocale. Diversitatea repertoriului a făcut ca în toamna anului 2004 corul Filarmonicii să fie invitat la *Festivalul Internațional de la Dobrici* – Bulgaria. La pupitrul dirijoral al acestui ansamblu se află maestra de cor Inga Postolache.

3.3 Teatrul de balet „Oleg Danovski"

Ansamblul de balet al Operei Constanța s-a înființat la scurt timp după fondarea Teatrului liric, în septembrie 1959. Primul spectacol de balet, prezentat la 15 noiembrie 1959, a fost *Coppelia* de Leo Delibes. Urmează de-a lungul anilor, marile titluri din orice repertoriu de balet: *Esmeralda, Don Quixote, Spărgătorul de nuci, Giselle, Fântâna din Bahcisaray, Nunta însângerată*, alături de lucrări românești ca: *Domnișoara Nastasia, Marinarul visător*, *Rapsodiile* lui Enescu, *Hora Domnițelor*, *Primăvara.* O serie de mari coregrafi au montat spectacole pe scena constănțeană bucurându-se de aprecierea publicului. Mireille Savopol, Oleg Danovski, Trixy Checais, Ion Tugearu s-au numărat printre realizatorii coregrafiilor. A urmat o perioadă în care baletul apărea doar în cadrul spectacolelor de operă și operetă, fără a mai susține reprezentații speciale. Începând cu stagiunea 1993 – 1994, trupa de balet constănțeană începe să se afirme din nou ca ansamblu distinct. Printre reprezentațiile care s-au bucurat de succes amintim: *Arabescuri coregrafice* (1994), în regia și coregrafia Rodicăi Raicu-Uretu, *Mowgli* (1994), coregrafia Ghiorghi Kovtun, *Messa pentru tineri* (1995), *Peppi ciorap lung* (1998), regia Ghiorghi Kovtun, *Dihromia* (2001), *La fille mal gardeé* (2002), în regia și coregrafia lui Attilas Sylvester.

Baletul românesc este dus astăzi mai departe de o generație matură, fecundă în planul creației coregrafice, reprezentată de Alexa Mezincescu, Ion Tugearu, Mihaela Atanasiu, Mireille Savopol, Fănică Lupu, Isabela Aguletti etc., numeroși coregrafi montând pe scenele constănțene, fapt ce conferă orașului un statut privilegiat, acela de a dispune de două ansambluri de balet: Baletul clasic și contemporan *Oleg Danovschi* (fost Fantasio) și ansamblul Teatrului liric, individualizate distinct de repertoriu și personalități interpretative.

Dacă Baletul clasic și contemporan *Oleg Danovski* înființat în 1978 este cunoscut pentru cariera sa internațională, ansamblul de balet al Teatrului liric, pe lângă divertismentele de operă și operetă și-a redescoperit o identitate artistică nouă prin recentele creații ale

www.ziuaconstanta.ro

coregrafilor Ion Tugearu şi Alexa Mezincescu, prin strălucitoarele gale de balet, de anvergură naţională şi internaţională, atât de iubite de public.

„Tinerii dansează astăzi tot atât de frenetic ca şi generaţiile dinaintea lor, sfidând prin forţa şi bucuria dansului, a muzicii, a muncii şi creaţiei, ameninţarea nucleară. Se impune astfel ca tema apărării vieţii să străbată momentele de linişte şi relaxare, poetica dansului contemporan, etica timpului prezent."[45]

Cu un repertoriu bogat, cuprinzând lucrări de referinţă ca: *Spărgătorul de nuci* de P.I. Ceaikovski, *Dansul celor 7 valuri* din opereta *Salomeea* de R. Strauss, *În lumina Lunii* de G. Gerswhin, *Corsarul* de Drigo, *Rapsodia a II-a* de G. Enescu şi mai ales cu *Mandarinul Miraculos* de Bela Bartok, spectacole regizate artistic de Oleg Danovschi, care semnează şi coregrafia alături de americanul Karen Bell–Kaner, ansamblul de balet contemporan şi clasic se va face repede cunoscut, atât în ţară cât şi peste hotare, prin turneele efectuate în SUA, Italia, Germania, Austria, Olanda Elveţia, Luxemburg, Cehoslovacia, Turcia.

[45] Munteanu, Ana–Maria – *Dans,* în revista *Aplauze* nr. 1, (supliment la programul Teatrului liric), Constanţa, decembrie, 1988, pag. 23.

www.ziuaconstanta.ro

Capitolul 4

4 Teatrul liric (Opera) – Constanța

4.1 Istoricul Operei (înființare, întemeietori, primii soliști, directori, regizori, dotare cu personal – orchestră, cor, balet, personal tehnic și administrativ)

În toamna anului 1957, la 1 septembrie, un decret guvernamental a consfințit ctitorirea la Constanța a unei instituții de cultură ce avea să poarte numele celei mai nobile dintre simțiri – Teatrul liric.

Se împlinea astfel visul de a aminti Tomisului, într-o oglindă modernă, de aureola sa de cultură, ale cărei rădăcini provin din negura veacurilor.

Decizia guvernului a bucurat mult pe melomanii constănțeni, care s-au mobilizat rapid, conducerea Teatrului făcând angajări de personal cu soliști vocali, instrumentiști și balerini autohtoni dar și din capitală și marile orașe ale țării.

Ampla revoluție culturală a regimului socialist a dus în Dobrogea la constituirea unor formații teatrale profesioniste, finanțate de stat, începând din 1951, cu Teatrul Dramatic, apoi cu Teatrul de revistă *Fantasio* (1956), Teatrul liric (1957), care cuprindea orchestra simfonică și un cor mixt. Primul director a fost Nestor Gheorghiu. Acest teatru a funcționat apoi ca subsecție a Teatrului de Stat, având-l ca director pe Jean Ionescu, șeful secției muzicale fiind regizorul Ion Drugan, care a condus Teatrul liric până în stagiunea 1969–1970, când își dobândește autonomia și o administrație proprie, sub direcția dirijorului Constantin Daminescu (vezi anexa nr. 2).

Membrii fondatori ai Teatrului liric au fost: Nestor Gheorghiu (primul director al instituției nou înființate), Remus Georgescu – dirijor, Constantin Daminescu – prim dirijor, Marcela Popescu – regizor, Mireille Savopol – maestru balet, Gheorghe Velea – maestru cor, Lola Pop – scenograf, Oliviu Spaniol – secretar muzical, Sever Cărpinișan – regizor tehnic, Gheorghe Stănescu – regizor de culise.

Primii soliști ai teatrului au fost: Silvia Bădănoiu, Ileana Cojocaru, Magdalena Daminescu, Marieta Eremia, Simona Niculescu, Gabriela Popescu, Maria Weiser, Decius Celea, Constantin Niculae,

www.ziuaconstanta.ro

Cezar Drăgănescu, Costin Ionescu, Relu Ionescu, Niculae Luca, Niculae Păun, Eugen Savopol, Lulu Simionescu, Elizeu Simulescu, Toni Zamfirescu (vezi anexa nr. 3).

Orchestra era formată din 39 de membri, iar corul avea 40 de membri (20 soprane şi alto, 20 tenori şi başi). La înfiinţarea teatrului baletul avea 17 membri. Teatrul dispunea de un personal tehnic şi administrativ format din 30 de persoane şi un număr de trei corepetitori.

4.2 Noua formă de organizare a Teatrului liric

La 12 septembrie 2004 la Teatrul Ovidius din Constanţa a avut loc o şedinţă a artiştilor constănţeni cu directorul direcţiei de cultură din cadrul Consiliului Judeţean Cristian Zgabercea. La întrunire au participat actori, instrumentişti şi balerini de la instituţiile de cultură constănţene: Teatrul Ovidius, Fantasio, Teatrul de balet „Oleg Danovski", Opera şi Filarmonica „Marea Neagră". Subiectul întrunirii l-a constituit comunicarea deciziilor luate de Consiliul Judeţean, privind reorganizarea instituţiilor de cultură precum şi susţinerea unui concurs pentru ocuparea posturilor din noile instituţii naţionale din Constanţa şi semnarea unui contract de muncă în baza căruia fiecare artist îşi va desfăşura activitatea timp de o lună până la susţinerea concursurilor de atestare pe post.

Artiştii constănţeni s-au arătat nemulţumiţi, refuzând să lucreze în instituţii de artă alipite, în forma pe care au căpătat-o în urma deciziei Consiliului Judeţean, refuzându-i şi pe directorii propuşi pentru a asigura interimatul. Funcţia de director al „Teatrului Naţional Constanţa"este deţinută de actriţa Mirela Pană, actorul Nicodim Ungureanu coordonează compania „Fantasio", iar Lucian Iancu coordonează compania de Teatru dramatic „Ovidius". Pentru Teatrul Naţional de Operă şi Balet „Oleg Danovski" a fost numit director dirijorul Răsvan Cernat.

O problemă a artiştilor constănţeni a fost aceea că desfiinţarea instituţiilor s-a făcut fără ca salariaţii să primească preaviz.

În privinţa deciziei Consiliului Judeţean, referitor la susţinerea unui concurs de ocupare a posturilor scoase la concurs la 29 octombrie 2004, artiştii s-au revoltat motivând că după atâţia ani de muncă, nu mai este necesar un concurs pentru a dovedi calitatea artistică pe care o au. S-a cerut fără rezultat Consiliului Judeţean să se găsească o altă variantă pentru reorganizarea instituţiilor culturale din Constanţa.

www.ziuaconstanta.ro

În această perioadă s-a făcut un control vizând calitatea managementului efectuat de fostele conduceri la toate instituțiile de cultură din Constanța, deoarece existau suspiciuni privind cheltuielile banilor publici oferiți anual de Consiliul Județean. S-au găsit într-adevăr nereguli în privința anumitor cheltuieli. În urma controlului curții de conturi se va stabili o strategie pentru eficientizarea actului de cultură. Vor exista două conduceri la fiecare instituție de cultură. Va fi un director artistic şi un manager, primul fiind subordonat din punct de vedere economic celui de-al doilea. Se va realiza o fuziune între orchestre şi coruri. Nu este posibil ca Filarmonica şi Opera să aibă fiecare câte o orchestră de 60 de persoane din care o parte însemnată prestează la ambele instituții de cultură. E nevoie de unirea celor două orchestre. În acest sens s-a procedat la reorganizarea Operei Constanța şi a celorlalte instituții de cultură prin hotărârea nr. 151 din 19.08. 2004, folosindu-se rapoartele:

- Expunerea de motive a preşedintelui Consiliului Județean Constanța
- Raportul Direcției buget–finanțe
- Raportul Direcției de cultură, învățământ, tineret, sport şi relații interetnice
- Avizul Comisiei de specialitate studii, prognoze economic–sociale, buget –finanțe, Administrarea domeniului public şi privat al județului.
- Avizul Comisiei de specialitate pentru cultură, învățământ şi sport şi Prevederile art. 104, aliniatul 1, lit."o", coroborat cu art. 109 din Legea 215/2001. Prin Hotărârea nr. 151, Consiliul Județean înființează *Teatrul Național de Operă şi Balet „Oleg Danovski"* care va avea în componență două companii, respectiv „Compania de operă" şi „ Compania de balet", cu sediul în Str. Mircea cel Bătrân, nr.97 şi care va funcționa sub autoritatea Consiliului Județean Constanța (vezi anexa nr. 1).

Expunerea de motive pentru unificarea instituțiilor de cultură constănțene a fost făcută de Preşedintele Consiliului Județean, care arată că în prezent în Constanța îşi desfăşoară activitatea trei instituții cu specific muzical, incomplete ca structură, care întâmpină dificultăți de ordin administrativ şi locativ. Teatrul de balet „Oleg Danovski", o instituție de prestigiu atât pe plan național cât şi pe cel internațional se află în imposibilitatea de a-şi valorifica la maximum potențialul artistic, mai ales a spectacolelor susținute în afara granițelor țării, fapt

www.ziuaconstanta.ro

care duce la afectarea imaginii acestei instituții de cultură. În aceeași situație se mai află și Opera Constanța și Filarmonica „Marea Neagră". Fuziunea lor ar asigura un management artistic eficient, o conducere unitară cu o viziune de ansamblu coerentă, care ar avantaja și ar pune în valoare toate cele trei instituții, unite sub denumirea de *Teatrul Național de Operă și Balet „Oleg Danovski"*. Un alt Raport al Direcției de cultură, învățământ, tineret, sport și relații interetnice, evidențiază faptul că cele două orchestre, două balete, două coruri, incomplete ca structură se confruntă cu lipsuri de natură materială și umană, de instrumente, practicabile și fundaluri, baletul funcționează cu muzică pe benzi. Unificate ar aduce avantajul reducerii de personal (personalul TESA fiind mai mare decât cel artistic), reunificarea ar evita dispersarea forțelor. O conducere unitară ar asigura un management artistic eficient, cu o viziune de ansamblu coerentă, care ar avantaja și ar pune în valoare toate cele trei instituții.

Evenimentele și premierele nu ar mai fi programate concurențial, ci printr-o strategie de punere în valoare a fiecărui ansamblu, iar pentru spectacolele eveniment și premiere vor putea fi alcătuite distribuții optime.

Raportul Direcției buget–finanțe, subliniază faptul că fuziunea administrativă a celor trei instituții conduce la reducerea masivă a cheltuielilor administrative, care reprezintă o pondere importantă din bugetul instituțiilor, generând o economie ce va putea fi redistribuită în calitatea spectacolelor și în cooptarea în procesul de creație a unor nume importante din peisajul teatral românesc și european.

Cu toate acestea, credem că reorganizarea instituțiilor de cultură din Județul Constanța aduce mari prejudicii acestui sector prin pierderea identităților teatrului și baletului care au făcut înconjurul lumii. Printre instituțiile culturale „demolate" de Consiliul Județean Constanța, se numără și Teatrul de Balet *Oleg Danovski*, care ar fi meritat absolut să rămână. Conform declarațiilor fostului director Ana–Maria Munteanu, realizările acestei companii de balet sunt foarte multe, iar succesul realizat de balerini atât în țară cât și în străinătate este greu de exprimat în cuvinte. Cu toate acestea *Baletul „Oleg Danovski"* va rămâne de acum înainte doar o amintire. El se va uni cu Opera sub noua formă de organizare *Teatrul Național de Operă și Balet „Oleg Danovski"*. Această instituție a desfășurat timp de 6 ani, 40 de proiecte cu coregrafi români de toate orientările, clasici și moderni, a înregistrat performanțe notabile și un număr record de emisiuni pentru televiziunea locală, națională și internațională. Realitatea este că ea nu mai există, în locul ei se va înființa un

www.ziuaconstanta.ro

departament al unui teatru mare. Balerinii îşi caută contracte, 40 de balerini din cei 50, au plecat spre alte locuri de muncă. Toţi balerinii au pledat pentru menţinerea identităţii *Baletului „Oleg Danovski"* şi recunoaşterea meritelor sale.

Poate că o variantă mai bună ar fi fost aceea de a păstra identitatea *Teatrului de balet „Oleg Danovski"*, şi unificarea doar a Operei şi Filarmonicii, realizând o orchestră completă şi un cor care să deservească spectacolele de operă şi cele simfonice, deşi ideal ar fi fost păstrarea şi completarea tuturor instituţiilor cu personalul necesar, ceea ce într-adevăr ar fi necesitat cheltuieli mult mai mari. Dar se ştie că în general cultura trebuie susţinută de stat, pentru că ea nu poate prezenta proiecte mari fără o susţinere financiară stabilă şi permanentă.

4.3 Repertoriul pe stagiuni. Premiere absolute montate

4.3.1 Premierele Teatrului liric (Opera) – Constanţa în perioada 1957–2007

Stagiunea 1957–1958, având ca director pe Nestor Gheorghiu, numit la înfiinţare, apoi pe regizorul Ion Drugan, când Teatrul liric devine subsecţie a Teatrului de Stat a realizat următoarele premiere: opereta *Liliacul* de J. Strauss, operele *La seceriş* de T. Brediceanu, *Cavalleria rusticană* de P. Mascagni, *Traviata* de G. Verdi şi opereta *Ana Lugojana* de F. Barbu.

Pregătirea primului spectacol al nou înfiinţatului Teatru liric a început în acelaşi an, în regia Artistei Emerite Aca de Barbu, care nu a reuşit să-l termine datorită stării sale de sănătate. După două luni de repetiţii cu opereta *Liliacul* de J. Strauss, regizoarea se întoarce în Bucureşti, decedând în scurt timp. Continuă regia, dirijorul C. Daminescu, care se străduieşte să termine spectacolul, dar nu reuşeşte decât la 24 martie anul următor – 1958. (Daminescu era în 1957 dirijorul Operei din Timişoara. La 1 septembrie însă vine la Constanţa punând bazele Teatrului muzical nou înfiinţat.) Cu toate neajunsurile generate de regie, colectivul Teatrului face eforturi şi prezintă spectacolul de debut în condiţii bune. Iată şi prima distribuţie: Dinu Bădescu – *Eisenstein*, Silvia Bădănoiu – *Rosalinda*, Gabriela Popescu – *Adela*, Elizeu Simulescu – *Falke*, Nicolae Păun – *Frank*, *Directorul închisorii*, Costin Ionescu – *Alfred, cântăreţ*, Eugen Savopol – *Orlovski, prinţ rus*, Nicolae Luca–Blind – *avocatul*, Lulu Simionescu – *Frosch, paznic de închisoare*, Cristina Minculescu – *Sora Adelei*,

www.ziuaconstanta.ro

Nicolae Diaconescu – *Ivan*. Soliști balerini: Liana Georgescu, Mireille Savopol, Bobi Cioată, Ion Tugearu – *Valsul mare*, Lucia Buruc, Ioana Cristea, Elena Neațu, Zoe Nedelcu, Aurel Damian, Traian Popescu – *Polca pizzicato*, Rita Damian, Liana Georgescu, Bobi Cioată, Jose Nedero, Oliviu Spaniol, Ion Tugearu – *Dans spaniol*, Violeta Alexandrescu, Oltea Moroșan, Constanța Vlaicu, Aurel Damian, Traian Popescu – *Dans din Tirol*.

Spectacolul de debut al Teatrului liric este realizat în decorurile și costumele Lolei Pop, coregrafia Mireillei Savopol, maestru de cor fiind Gheorghe Velea, iar conducerea muzicală asigurată alternativ de C. Daminescu și Remus Georgescu.

Cu toate neajunsurile determinate de dispariția regizoarei Aca de Barbu (continuarea spectacolului revenind dirijorului C. Daminescu care s-a străduit să termine montarea operetei deși nu avea mari cunoștințe regizorale), spectacolul a fost bine primit de publicul constănțean și de invitații de specialitate. Iată părerea dirijorului acestui spectacol: „Considerând că Teatrului muzical din Constanța îi revine datoria de a prezenta lucrări de certă valoare artistică, accesibile publicului, am ales ca prim spectacol opereta *Liliacul* de J. Strauss, o capodoperă a genului. Au fost și greutăți. Lipsa de experiență a unui colectiv tânăr, dificultățile materiale inerente oricărui început, au constituit piedici ce au trebuit sistematic înlăturate. Credem că stăruința noastră va fi primită cu înțelegere de publicul spectator”[46]

Cu prilejul primului spectacol, Lucian Gropșanu – directorul Operei de Stat din Timișoara - își exprima părerea cu privire la debutul Teatrului muzical în același program: „... La acest început de drum, doresc tuturor artiștilor ca activitatea lor creatoare să dea roade cât mai frumoase, astfel ca instituția să devină o școală de educație artistică”.

Și ziarele locale scriu despre primele premiere prezentate de Teatrul liric. *Teatrul nostru muzical la prima sa premieră*: „Luni 24 martie 1958, în orașul nostru a avut loc premiera inaugurală a Teatrului muzical cu opereta Liliacul de J. Strauss, sub bagheta maestrului Constantin Daminescu, care a obținut un binemeritat succes”.[47]

Prezentarea operetei *Liliacul* de J. Strauss în premieră la 24 martie este consemnată de ziarul *Dobrogea Nouă*. Iată și textul

---

[46] Daminescu, Constantin – *Liliacul*, în *Programul* Teatrului muzical, Constanța, 24 martie, 1958, pag. 14.

[47] Nicola, I. – *Teatrul nostru musical la prima sa premieră*, în *Dobrogea Nouă*, an. X, nr. 3007, Constanța, 26 martie, 1958.

www.ziuaconstanta.ro

articolului care ne vorbeşte despre acest eveniment: „Teatrul muzical constănţean a oferit spectatorilor săi în premieră opereta *Liliacul* de J. Strauss, avându-i ca solişti pe: Cezar Drăgănescu, Catrinel Bătea, Maria Weisser, Costin Ionescu, Elizeu Simulescu, Lulu Simionescu, care s-au bucurat de succes. Baletul a fost pregătit de Mireille Savopol, iar conducerea muzicală asigurată de Constantin Daminescu".[48]

Opera într-un act *La seceriş* de Tiberiu Brediceanu a fost prezentată în premieră la 14 mai 1958, în regia artistică a lui Panait Victor Cottescu (Artist Emerit), decorurile şi costumele Lola Pop, coregrafia Mireille Savopol şi Aurel Damian, conducerea muzicală Constantin Daminescu. Distribuţia: Silvia Bădănoiu – *Stanca*, Cezar Drăgănescu – *Drăguş,* Ion Cătărăşanu – *Cel mai bătrân din sat*, Niculae Păun – *Moş Gligor,* Niculae Diaconescu – *Alt bătrân*, Ileana Cojocaru – *Viţa*, Aurel Damian – *Vintilă*, Constanţa Dulducanu – *Floarea*, Zoe Ştefănescu, Caliopi Marinescu, Elvira Jeancă şi Ioana Paţe – *patru bătrâne*, Sava Dumitrescu – *Sandu*, Mihai Dragomir - *Mitru*, Ion Stamatiade şi David Serth – *doi flăcăi*, Constanţa Săraru – *o fată*, Ortansa Zaman – *altă fată*, Florin Mărculescu – *Lăutarul*.

Deoarece aceasta e o lucrare mai puţin cunoscută, din vechiul repertoriu românesc de operă, redăm pe scurt acţiunea. Aceasta are loc într-un sat bănăţean. E timpul secerişului şi lăutarii satului vestesc, chemându-i pe flăcăii şi fetele din sat. Stăncuţa, frumoasa fată a lelei Floarea, se îndreaptă spre bătrânele rămase acasă, rugându-le să pregătească mâncare pentru secerători. Drăguş, un flăcău din Maramureş, se apropie de Stăncuţa, care cânta o doină de dragoste, cântând apoi împreună. Mama Stăncuţei nu vrea să o mărite pe fată cu fiul bogătaşului Ursoiu, aşa cum spera Viţa, care vine în peţit. Femeile pregătesc masa pentru secerători. Aceştia sunt primiţi tradiţional, stropiţi cu apă curată. Începe dansul şi hora şi secerătorii o aleg pe Stăncuţa cea mai harnică fată din sat. Trebuie să-şi aleagă dintre flăcăi mirele. Stăncuţa îl alege pe Drăguş.

Lucrarea îmbogăţeşte repertoriul românesc de operă, are un subiect generos, vizând munca câmpului, tinereţea şi exuberanţa, dragostea şi credinţa în bine. Muzica este bazată pe elemente de folclor cuprinzând cântece populare şi doine, orchestrate aerat cu mult bun gust, cu ritmuri dinamice şi rapide specifice cântecelor de joc. Artiştii din distribuţie fac un joc scenic bun, antrenant, publicul fiind plăcut impresionat de jocurile şi cântecele noastre naţionale.

---

[48] Drăgănescu, I. – *Liliacul,* în ziarul *Dobrogea Nouă*, an. X, nr. 3012, Constanţa, 3 aprilie 1958.

www.ziuaconstanta.ro

Opera într-un act *Cavalleria rusticana* de Pietro Mascagni a fost prezentată publicului la 14 mai 1958, în regia artistică a lui Panait Victor Cottescu (Artist Emerit), decorurile şi costumele Lola Pop, maestru de cor Gheorghe Velea, direcţia muzicală C. Daminescu.

Distribuţia: Magdalena Ekmekgian Daminescu – *Santuzza*, Ana Kelly-Vasilopol – *Lola*, Lucia Benghea – *Mama Lucia*, Pantelimon Frunză – *Turiddu*, N. Constantin – *Alfio.*

„Opera *Cavalleria rusticana* s-a impus de la început, atât publicului, cât şi cunoscătorilor de muzică, obţinând o faimă uriaşă. La succes a contribuit şi libretul, alcătuit de Menasci şi Targinni Tozzetti, care are calitatea de a prezenta adevărul, cum spune chiar compozitorul, viitorul fondator al curentului „verist", curent care s-a statornicit într-un gen nou de tratare în muzica dramatică. De aici ideea de a prezenta pe scenă, acţiuni din viaţa oamenilor simpli, cu subiecte din realitatea vie şi cotidiană."[49]

Muzica sa este plină de contraste puternice şi de efecte dramatice tari. În operă, Mascagni în afară de necesităţile genului, foloseşte folclorul, eticul sănătos al poporului. Melodismul său cald şi sincer, omenescul în care sunt învăluiţi eroii săi au determinat popularitatea acestei lucrări. Limbajul muzical al lui Mascagni cuprinde o seamă de elemente noi, care îl face să se deosebească de cel verdian. Recitativul a căpătat un rol important în cadrul dramaturgiei muzicale, realizându-se tensiunea dramatică cerută de libret. Foloseşte o armonie mai bogată, cu modulaţii dintre cele mai variate, orchestra comentează amplu cu sonorităţi îmbogăţite. Corul a căpătat o reală autonomie pe plan muzical, impunându-se ca un personaj de sine stătător. Toate acestea au dus la evoluţia operei italiene datorită şcolii veriste. Regizorul Victor Cottescu a gândit pentru montarea acestei populare lucrări o distribuţie formată din cei mai în formă solişti ai Teatrului muzical, angajaţi la acea dată. Iată şi părerea regizorul despre opera *Cavalleria rusticana* montată pe scena constănţeană: „Drama muzicală a lui Mascagni, desfăşurată între patru personagii, deşi foarte sumbră, se proiectează totuşi pe un cer mediteranean de azur, în mijlocul unei atmosfere rustice, neîntinată, susţinută muzical de un bogat material folcloristic sicilian, utilizat în scenele de masă."[50]

---

[49] Daminescu, Constantin – *Cavalleria rusticana*, în *Programul* Teatrului muzical, Constanţa, 14 mai, 1958.

[50] Cottescu, Victor-Panait – *Cuvinte nemeşteşugite*, în *Programul Teatrului muzical*, Constanţa, 14 mai, 1958.

www.ziuaconstanta.ro

Ajutați de scenografa Lola Pop şi de maestrul de cor Gh. Velea, dar şi de dirijorul C. Daminescu, artiştii constănțeni şi-au mărit repertoriul cu o lucrare bine primită de public, care a apreciat munca şi dorința colectivului artistic de a progresa şi a realiza mereu spectacole de calitate:

„Nu credeam că la Teatrul muzical din Constanța, putem să vizionăm *Liliacul, Traviata* sau *Cavelleria rusticana* – comentau scepticii, e peste puterile lor. A trecut timpul şi pe afişe s-a putut citi prezentarea operei *Liliacul,* apoi *Traviata* şi *Cavalleria rusticana.* Premiera *Liliacul* s-a bucurat de succes cu toate neajunsurile regiei continuate de C. Daminescu, după moartea Acăi de Barbu care începuse montarea. Artiştii au depus un efort apreciabil. Demonstrând dorința de a onora această instituție abia înființată spre beneficiul populației autohtone, dar şi pentru cei veniți în sezonul estival".[51]

Opera *Traviata* de G. Verdi a fost programată în cadrul aceleiaşi stagiuni, la 14 august şi a fost montată în regia artistică a lui Cici Popescu, decorurile lui Roland Laub şi Gheorghe Moroianu, costume – Edith Gross, coregrafia – Mireille Savopol, maestru de cor fiind Gheorghe Velea, iar conducerea muzicală aparținând lui C. Daminescu. Distribuția: Ana Kelly Vasilopol –*Violeta Valery*, Mircea Ştefănescu – *Alfred,* Niculae Constantin – *Germont,* Magdalena Daminescu – *Flora*, Zoe Ştefănescu – *Annina,* Cezar Drăgănescu - *Gastone,* Niculae Păun - *Baron Douphol*, Lulu Simionescu – *Marchizul d'Obigny,* Mihai Vasilopol – *Doctor Grenvil*, Marcel Avramescu – *Giuseppe,* Victor Ionescu – *Comisionarul.* Soliştii baletului au fost Valentina Blănaru, Elena Neațu, Liana Tugearu, Tiberiu Iacob, Dumitru Popescu, Ion Tugearu.

Călătorind la Paris, Verdi a cunoscut drama lui Al. Dumas–fiul care l-a impresionat profund. Era un subiect care-l obseda de multă vreme şi pe care îl dorea „simplu şi duios, care să nu fie spectaculos, dar plin de sentiment". Acest subiect „simplu şi duios" a început să trăiască în nefericita poveste de dragoste a *Violetei Valery.* Astfel s-a născut *Traviata*, cea mai originală şi înduioşătoare, cea mai frumoasă dintre operele lui Verdi. Regizoarea Cici Popescu pune în scenă celebra lucrare ajutată de scenograful Roland Laub, costumele lui Edith Gross, coregrafia Mireillei Savopol, corul dirijat de Gh. Velea, conducerea muzicală a lui C. Daminescu. Echipa pe care o formează regizoarea cuprinde vocile cele mai bune aflate la acea vreme angajate la Teatrul muzical: Ana Kelly Vasilopol în rolul titular *Violeta Valery*,

[51] Chinea, C. – *Un eveniment artistic deosebit*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, an. X, nr. 3004, Constanța, 22 martie, 1958.

www.ziuaconstanta.ro

Mircea Ştefănescu – *Alfred*, Magdalena Daminescu, Cezar Drăgănescu, Lulu Simionescu. Cu toate greutăţile inerente oricărui început, generate de lipsa unor artişti la compartimentul instrumental (partida de suflători era incompletă de exemplu) şi cel al baletului, a fondurilor necesare înnoirii scenografiei, costumelor etc., spectacolul a fost o reuşită, primind aprecierea pozitivă a publicului spectator.

„Urmărind întocmai sensul indicat de autori – mărturiseşte regizoarea operei – am căutat ca în montarea *Traviatei* să realizez figura centrală a operei, cu toate minunatele ei calităţi sufleteşti. Am folosit din plin înlănţuirea elementelor dramatice, tocmai pentru a sublinia evoluţia *Violetei* şi societatea în care trăieşte."[52]

După premiera din 1958, *Traviata* nu a mai văzut lumina rampei decât în februarie 1973, văduvind promoţii întregi de spectatori de posibilitatea de a o viziona pe scena constănţeană, alături de *Rigoletto* şi *Trubadurul*, fiind cea de a treia capodoperă din marea trilogie social-umană a lui Verdi. Iată şi părerea presei privind prezentarea spectacolului cu opera *Traviata* de Giuseppe Verdi: *Traviata* de G. Verdi a dorit să arate că artiştii Teatrului muzical merg curajoşi şi cu seriozitate pe drumul popularizării celor mai valoroase lucrări din repertoriul muzicii universale. Faptul că la fiecare spectacol sălile sunt pline, demonstrează că scepticii nu au dreptate, când nu cred în forţele colectivului artistic constănţean".[53]

De un deosebit succes s-a bucurat opereta *Ana Lugojana* de Filaret Barbu a cărui premieră a avut loc la 13 decembrie 1958. Partitura muzicală de calitate, inspirată din folclorul bănăţean, libretul pătruns de sensuri umane valoroase, realizat de Vasile Timuş, evidenţierea bogăţiei sufleteşti a oamenilor simpli, dragostea neîmpărtăşită a lui *Nica Iancu Iancovici* pentru *Ana,* care îl iubeşte pe *Sandu*, redau de fapt atmosfera epocii de la 1900 din satul bănăţean stăpânit de austro–ungari. Sub îndrumarea regizoarei Cici Popescu şi sub conducerea muzicală a lui Constantin Daminescu şi a maestrului de cor Gheorghe Velea, spectacolul avea să rămână mult timp pe afiş. Dansurile erau realizate de maestra de balet Mireille Savopol, iar rolurile de proză sunt susţinute de actorii Teatrului de dramă.

Distribuţia: Catrinel Bâscă – *Ana,* Cezar Drăgănescu – *Sandu*, Costin Ionescu – *Nica Iancu Iancovici, cântăreţul Banatului*, N. Diaconescu – *Moş Toma*, Octavian Uleu – *Pfitzner*, Marieta Mihalcea

[52] Popescu, Cici – *Violeta Valery în faţa noastră*, în *Programul Teatrului muzical*, Constanţa, 14 august, 1958.

[53] Drăgănescu, I. – *Traviata la Teatrul muzical Constanţa*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, an. X, nr. 3111, Constanţa, 27 iulie, 1958.

www.ziuaconstanta.ro

– *Fany, fiica lui*, Constantin Guțu – *Tony, fiul lui*, Lucica Pîrvulescu – *Tanti Maritzi*, Nicolae Luca – *Profesorul Nazarie*, Lulu Simionescu – *Contele Wertherhazy*, Marieta Eremia – *Contesa Wertherhazy*, Yoly Egyed-Iulia – *Bereny actriță din Budapesta*, Eugen Savopol – *Baronul Totok*, Gh. Enache – *Inspectorul Havassy*, Vasile Prisăcaru – *Răzuș*, N. Constantin – *Monțiu*, M. Constantinescu – *Tochera,* Mircea Ionescu – *Szabo*, Caliopi Marinescu – *Niculina*, Lucia Benghea – *Voichița,* Constanța Săraru – *Doina*, Rodica Brukner – *Mioara*, Ion Stamatiade – *Ion*, Mircea Bezetti – *Un flăcău*, Victor Ionescu – *Alt flăcău.*

„Din punct de vedere muzical – mărturisește autorul – momentul cel mai important al operetei este crearea cântecului popular „Lugojana", care are la bază atât motivul arhicunoscut al cântecului popular, cât și motivele create de însuși lăutarul Nica Iancu Iancovici. Acest cântec și majoritatea lor de fapt, sunt rezultatul, creației colective, a trubadurilor anonimi. Muzica își păstrează intențiile românești, folosind chiar elemente și melodii din folclorul bănățean."[54]

De menționat faptul că în 1958, vine la Constanța regizorul Ion Drugan, care va conduce secția de operă și operetă a Teatrului de Stat și va monta spectacolele de operetă *Țara surâsului, Silvia, O noapte la Veneția, Vânzătorul de păsări* etc., și regizorul Gheorghe Bărbulescu care timp de 23 de ani (1959–1982), va asigura regia artistică a operelor ce vor fi montate în anii ce vor urma: *Rigoletto, Tosca, Traviata, Bărbierul din Sevilla, Pescuitorii de perle, Lakmé, Cavelleria rusticana, Lăsați-mă să cânt, Vânt de libertate, Voievodul țiganilor* etc.

În același an 1958, Teatrul muzical va beneficia de prezența maestrei de balet Mireille Savopol, care timp de 31 de ani de activitate neîntreruptă pe scena constănțeană va monta peste 30 de balete și coregrafii ale operelor din repertoriul Teatrului muzical. Va îndruma desigur tinerii de valoare ca Fănică Lupu, Valentina Blănaru, Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu și Anca Tudor, viitori maeștri ai dansului.

În stagiunea 1958–1959, sub direcția lui Ion Drugan s-au prezentat în premieră următoarele lucrări: *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini, opereta *Văduva veselă* de F. Lehar, baletul *Coppelia* de L. Delibes și opereta *Lăsați-mă să cânt* de Gherase Dendrino.

Opera *Bărbierul din Sevilla* a fost prezentată în premieră la 14 mai 1959, în regia artistică și scenografia lui Gheorghe Bărbulescu,

[54] Barbu, Filaret – *Pentru valorificarea operetei românești*, în *Programul* Teatrului de Stat, secția de operă și operetă, Constanța, 13 decembrie, 1958.

www.ziuaconstanta.ro

asistent scenografie Dan Sachelarie, maestru de cor Gheorghe Velea, pregătirea muzicală Gheorghe Paulman, direcția muzicală Constantin Daminescu și Alfred Pantzer. Iată ce spune regizorul acestei montări:

„Verva satirică a muzicii, transmite spectatorului de astăzi optimismul acelor care au luptat să învingă asuprirea. Iată ce conferă valoarea operei lui Rossini și tinerețea ei miraculoasă. Acesta a fost de altfel și scopul regiei, ca valorificând scenic sensurile muzicale, să elibereze mesajul dătător de energie în zborul său spre mintea și inimile ascultătorului."[55]

Deși spectacolul a fost bine primit de public, totuși s-au observat câteva carențe, (nesincronizări la duetele și terțetele de virtuozitate când evenimentele sonore se aglomerau pe unitate de timp), carențe evitabile printr-o tehnică adecvată stilului îndeajuns însușit. S-au remarcat Eugen Savopol în rolul *Contelui Almaviva*, Lulu Simionescu în *Don Bartolo*, Gabriela Rusu în rolul *Rosinei* și nu în ultimul rând Elizeu Simulescu aflat în mare formă în rolul lui *Figaro*. În celelalte roluri: Florin Aurel Hudișteanu – *Don Basilio*, Victoria Dobrescu – *Berta,* Mircea Bezzeti – *Fiorello,* Ion Avram – *Ambrogio,* George Ionescu – *Sergentul.* Cu toate observațiile de rigoare, spectacolul a fost un succes al întregului colectiv de artiști ai liricului constănțean.

„Lucrarea este extrem de dificilă în special pentru un colectiv tânăr – recunoaște dirijorul Constantin Daminescu – însă tocmai această tinerețe și dragoste cu care s-a muncit la această lucrare, ne îndreptățește să credem că am realizat un lucru valoros, contribuind astfel la opera de culturalizare artistică a poporului."[56]

Opereta *Vaduva veselă* de F. Lehar a fost prezentată în premieră la 17 iunie 1959, în regia artistică a lui Cici Popescu, coregrafia Mireille Savopol, scenografia Nicolae Lebas, corepetitori Margareta Miga și Fredy Pîrlitescu, maestru cor Gheorghe Velea, conducerea muzicală Constantin Daminescu. Distribuția: Cezar Drăgănescu – *Danilo,* Kelly Ana Vasilopol – *Hanna,* Joly Egyed – *Valancienne,* N. Stănescu de la Teatrul de Stat de Operetă București – *Rosillon*, Lucia Pârvulescu – *Pirapora*, Lulu Simionescu – *Zetta,* Petre Mihăilescu – *Tabatinga*, Dimitrie Bitang – *Negus*, Mircea Ionescu – *Patronul barului*, Grigore Gavrilă – *St. Brioche*, George Ionescu – *Cascada,* Florin Aurel Hudeșteanu – *Lerida*, Anastasia Zaman – *Silvia Lerida,*

[55] Bărbulescu, Gh. – *Cuvântul regizorului*, în *Programul Teatrului muzical*, Constanța, 14 mai, 1959.

[56] Daminescu, Constantin – *Cuvântul dirijorului*, în *Programul* Teatrului muzical, Constanța, 14 mai, 1959.

www.ziuaconstanta.ro

Tony Zamfirescu – *Kromo*, Olga Lăzărescu – *Olga Kromo*, Mircea Bezzeti – *Pricici.*

O operetă clasică se recomandă în primul rând prin muzică, iar numele lui Franz Lehar nu mai are nevoie demult de nici o recomandare. În general un libret, care e de fapt un pretext dramatic destul de subțire, trebuie să aibă o calitate, să fie vesel. Trecerea anilor face ca realizarea unei astfel de lucrări să aibă alte cerințe. E vorba de modernizarea muzicii în variante orchestrale noi, linia melodică rămânând aceeaşi, o distribuție valoroasă cu voci lirice adecvate şi o idee regizorală care să scoată în evidență substanța comică şi să înnoiască jocul personajelor atât de cunoscute de iubitorii genului. Acest lucru l-a încercat regizoarea Cici Popescu, ajutată de scenograful Nicolae Lebas şi coregrafa Mireille Savopol. În rolul titular Cezar Drăgănescu a creat un *Danilo* plin de vervă, dinamic, alături de Ana Vasilopol – *Hanna,* cu glasul ei gingaş, frumos şi clar, cu o ținută scenică bine conturată, alături de ei Lulu Simionescu, Joly Egyed, N. Stănescu, Lucia Pârvulescu etc., au asigurat succesul premierei acestei frumoase operete. Orchestra a sunat clar, omogen, sub bagheta experimentatului C. Daminescu, acompaniind cu multă sensibilitate frumoasele momente ale *Ariei pavilionului* şi *Ariei Vijeliei*, atât de cunoscute de iubitorii genului liric.

Premiera baletului *Coppelia* de L. Delibes din stagiunea aceasta a fost la 15 noiembrie 1959, în regia artistică şi coregrafia Mireillei Savopol, decorurile şi costumele lui Febus Ştefănescu, conducerea muzicală fiind asigurată de C. Daminescu. Distribuția: Valentin Blănari - *Swanhilda*, Tiberiu Iacob – *Frantz,* Traian Popescu – *Coppelius*, Zoe Savopol – *Păpuşa Coppelia*, Dumitru Popescu – *Primarul*, Adriana Caraian, Ioana Constantinescu, Ileana Gheorghiu, Mioara Zaharia, Elena Neațu – *Prietenele Swanhildei*, Tiberiu Iacob, Dumitru Popescu, Teodor Oprişan, Ştefan Soctor, Ion Sgaverdea – *Prietenii lui Frantz.*

Tema baletului, ideea de bază care se degajă din desfăşurarea acțiunii şi al conflictului dramatic, o constituie lupta dintre elementul vechi – reprezentat de bătrânul fabricant de păpuşi automate şi magicianul *Coppelius* şi elementul nou, optimist şi luminos, oglindit în atitudinea tinerilor țărani care râd de magii şi superstiții, considerând în acelaşi timp ca motor şi țel al vieții sociale, bucuria de a trăi şi munci în dragoste şi înfrățire, alungând din suflet răul şi obscurantismul, tot ce înseamnă concepție înapoiată şi mistică, propovăduită de clasele bogate. Un spectacol tonifiant, desfăşurat într-un tempo susținut cu o regie semnată de Mireille Savopol şi

www.ziuaconstanta.ro

scenografia Febus Ştefănescu, adecvate, cu o echipă de balerini cu impresionante posibilităţi tehnice şi expresive de exprimare, toate acestea transformând seara într-un eveniment coregrafic.

Ultima premieră din această stagiune a avut loc în data de 3 decembrie 1959 cu opereta românească *Lăsaţi-mă să cânt* de Gherase Dendrino în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, în scenografia lui Nicolae Labas, asistat de Dan Sachelarie, cu coregrafia semnată de Mireille Savopol şi Aurel Damian, maestru de cor fiind Boris Cobasnian, dirijor C. Daminescu.

Astfel într-o distribuţie inspirată au evoluat Yolly Egyed în rolul *Marthei Roth*, Kelly Ana Vasilopol – *Bertha*, Eugen Savopol – *Ciprian,* şi Pantelimon Frunză, Lulu Simionescu, Vasile Moldoveanu, Victoria Dobrescu, Elena Marcu, Florin Mărcilescu, Mircea Pasata, în celelalte roluri, care au contribuit la reuşita spectacolului, artiştii au lăsat o frumoasă impresie publicului spectator. Corurile, vioaie şi mobilizatoare au fost antrenante, în ritmurile pregnante ale dansatorilor s-au remarcat soliştii, completând imaginea vie, trepidantă a evenimentelor şi acţiunii evocate. În rolul titular Eugen Savopol – *Ciprian,* are romantismul personajului, dar nu şi entuziasmul juvenil care ar trebui să-i însoţească rostirile solistice. Ana Vasilopol este o *Bertha* pe măsura eroinei, Yolly Egyed – *Martha,* delicată şi cu o expresie muzicală rafinată. Întreg ansamblu Teatrului muzical, dă viaţă unei pagini celebre din repertoriul operetei româneşti, fragment din istoria naţională a genului, semn de memorie afectivă pentru cel care a fost, cu inima sa generoasă, speranţa artei noastre componistice romantice, Ciprian Porumbescu.

„De la primul contact cu această operetă, auditorul îşi dă seama că este vorba de viaţa plină de zbucium a strălucitului nostru compozitor Ciprian Porumbescu, care studiindu-şi semenii şi-a închinat întreaga viaţă şi creaţie poporului său. Momentele importante pentru viaţa sa si îndeosebi pentru naşterea operetei româneşti *Crai Nou*, marcate mai ales în finalul actelor II şi III, sunt subliniate în acţiune prin cele mai importante cântece şi arii prelucrate din însăşi opereta *Crai Nou* (marşul *Pe plaiuri de munte.*, cântecul-serenadă *Crai Nou*, scris în ritm de horă legănată specific românească, aria *Copiliţă de la munte*, marşul *Haideţi, haideţi*, valsul *Vis de iubire*, şi altele)."[57]

În toamna anului 1959, vine la Constanţa şi nu va mai pleca, maestrul de cor Boris Cobasnian, care va conduce timp de 26 de ani

[57] Daminescu, Constantin – *Muzica operetei Lăsăţi-mă să cânt*, în *Programul* Teatrului de Stat, secţia de operă şi operetă, Constanţa, 3 decembrie, 1959.

www.ziuaconstanta.ro

corul Teatrului muzical din Constanța, fiind un recunoscut animator cultural şi instructor de coruri apreciate la nivel național şi internațional. Tot în acest an va veni regizorul Gh. Bărbulescu care va asigura de-a lungul anilor, montările operelor ce vor fi prezentate de Teatrul muzical, regia operetelor fiind asigurată de Ion Drugan.

Stagiunea 1959–1960, sub conducerea aceluiaşi director, regizorul I. Drugan, ne prezintă în premieră lucrările: *Tosca* de G. Puccini, opereta *Salcâmul alb* de I. Dunaevski şi opera *Paiațe* de R. Leoncavallo.

La 28 mai 1960, Teatrul de Stat Constanța, mai precis secția de operă şi balet, prezenta publicului opera *Tosca* de G. Puccini, în regia artistică şi decorurile lui Gh. Bărbulescu, asistent scenografie Dan Sachelarie, maestru de cor Boris Cobasnian, costumele Tatiana Manolescu-Uleu, conducerea muzicală Constantin Daminescu. Distribuția: Magdalena Ekmekcian-Daminescu – *Tosca*, Richard Deutsch – *Cavaradossi*, N. Păun – *Angelotti,* N. Constantin – *Baronul Scarpia*, Iuliu Puşcaşu – *Spoletta*, Sofronie Cadariu – *Sacristanul,* George Ionescu – *Sciarrone,* N. Păun – *Temnicerul,* Lucia Datcu – *Un păstor*.

Premiera operei *Tosca* pe scena constănțeană a reprezentat pentru regizorul Gh. Bărbulescu un test, o mare responsabilitate, datorită faptului că din 1900 când a avut loc premiera absolută, a văzut lumina rampei de sute de mii de ori pe toate scenele lumii, bucurându-se de interpretări strălucite, care nu numai că au consacrat-o la cote de excepție, dar i-au asigurat de fiecare dată un plus de prospețime, de frumusețe. Conflictul care este coloana vertebrală a operei, se declanşează între două moduri de a înțelege existența, de a trăi, lupta şi muri. Plasarea acțiunii în primăvara anului 1800 la Roma este numai un pretext pentru a vorbi de acel tip de eroism anonim, nespectaculos şi neprogramat, despre revolta care se naşte firesc atunci când libertatea, adevărul şi demnitatea sunt călcate în picioare de tiranul *Scarpia* – Nicolae Constantin.

Asigurând o distribuție echilibrată, regizorul Gh. Bărbulescu a reuşit un spectacol bun, apreciat de spectatori. În rolul *Floriei Tosca*, Magdalena Daminescu a întruchipat frumos pe femeia îndrăgostită care este gata de orice sacrificiu pentru omul iubit. Alături de ea Richard Deutsch – *Cavaradossi*, ilustrează imaginea artistului animat de idealuri romantice, generos şi loial. În rolurile secundare, Sofronie Cadariu, Nicolae Păun, George Ionescu, Lucia Datcu.

„Cele trei arii–romanță din opera *Tosca*, care au dobândit o largă popularitate (inspirata arie *O tainică armonie*, a lui *Cavaradossi*

www.ziuaconstanta.ro

din actul I, dramatica *Rugăciune* a *Floriei Tosca* din actul II, *Vis de artă, vis de iubire*, sau dureroasa arie *Şi stelele străluceau*, pe care o cântă *Cavaradossi* înaintea morţii sale din actul III), precum şi motivele şi temele muzicale ce caracterizează vocal sau orchestral personajele, stările lor sufleteşti şi momentele acţiunii dramatice, se bucură de o largă inspiraţie melodică, cantabilitate şi simplitate structurală – de aici accesibilitatea muzicii lui Puccini – precum şi o forţă de sugestie deosebită, care ajută concret la exprimarea şi înţelegerea realistă a ideilor şi sentimentelor personajelor dramei."[58]

Opereta *Salcâmul alb* de I.O. Dunaevski a fost prezentat publicului constănţean la 10 iulie 1960, în regia artistică a lui Ion Drugan, scenografia Nicolae Lebas de la Teatrul de Stat de Operetă Bucureşti, coregrafia Botzi Szabo, maestru de cor Boris Cobasnian, conducerea muzicală Constantin Daminescu, asistent scenografie Dan Sachelarie. Distribuţia: Nicolae Luca – *Piotr Timofeevici Ciumakov*, Lucica Pîrvulescu - *Olga Ivanova Ciumakov*, Aida Abagief – *Tania Ciumakov*, Elizeu Simulescu – *Constantin Alexeevici Kuprianov*, Yolly Egyed – *Larissa,* Constantin Guţu – *Iakov Petrovici*, Lucica Georgescu Szabo – *Serafima Stepanova Korableova*, Lulu Simionescu – *Serghei Sergheevici Korableov*, Anastasia Hudeşteanu – *Katea,* Dimitrie Bitang – *Leoşa Velikanov*, Emil Sassu – *Saşa Lopatenko*, Florin Aurel Hudeşteanu – *Căpitan-Director*, Mircea Pasatta – *App,* Mircea Ionescu – *Morgunov,* Victor Ionescu – *Grişa.*

Lucrarea reflectă un tablou din munca marinarilor sovietici, care pleacă la vânătoare de balene în Antarctica Sentimentul de dragoste curată a *Taniei* (Aida Abagief), faţă de *Costea Kuprianov* (Elizeu Simulescu), neîmpărtăşit încă datorită nestatorniciei logodnicii lui Costea, şi-l va cânta sub salcâmul din curte care a înflorit. Muzica este frumoasă, lirică, bogată în motive, dinamică şi cantabilă, cu o orchestraţie bogată şi amplă, acompaniind cântecele cu iz patriotic, specifice acelei perioade revoluţionare. Deşi nu a stat prea mult pe afişul teatrului, la momentul de atunci, spectacolul a fost o reuşită a Teatrului muzical. S-au remarcat Aida Abagief cu vocea sa deosebită, caldă, curată în acut, cu intonaţii nuanţate şi un joc de scenă foarte bun, Elizeu Simulescu cu glasul său frumos, expresiv, Nicolae Luca şi Lucica Pârvulescu care fac un joc apreciat de publicul spectator. Meritul este desigur a întregului colectiv artistic participant la realizarea acestei premiere.

---

[58] Diaconescu, Dem – *Giacomo Puccini, un mare creator de operă*, în *Programul* Teatrului muzical, Constanţa, 28 mai, 1960.

www.ziuaconstanta.ro

Opera în 2 acte *Paiațe* de Ruggiero Leoncavallo a fost prezentată publicului constănțean la 1 noiembrie 1960, în regia artistică a lui Cici Popescu, scenografia Febus Ştefănescu, asistat de Dan Sachelarie, maestru de cor Boris Cobasnian, direcția muzicală C. Daminescu, corepetitori: Margareta Miga, Gh. Paulman. Distribuția: Silvia Bădănoiu – *Nedda-Colombina*, Garbis Zobian – *Canio-Paiața*, N. Constantin – *Tonio-Taddeo*, Elizeu Simulescu – *Silvio*, Eugen Savopol – *Beppo-Arlechinul*, Victor Ionescu – *Un țăran*, Ilie Gănțoiu – *Alt țăran*.

Montarea operei *Paiațe* de Leoncavallo s-a dorit o reuşită a colectivului Teatrului muzical, care împlinea doi ani de muncă artistică, dorind să demonstreze că făcând front comun reuşesc să depăşească greutățile inerente ale anilor de început. Desigur lipseau mijloacele materiale, compartimentele erau inegale, lipseau instrumentişti, balerin şi voci lirice care să umple golurile şi să acopere rolurile dificile din partiturile valoroase, căci membrii Teatrului muzical doreau să progreseze, să prezinte publicului cele mai valoroase opere şi operete din repertoriul național şi universal. Regizoarea Cici Popescu şi-a asumat răspunderea montării cunoscutei opere semnată de Leoncavallo, avându-l ca ajutor pe scenograful Febus Ştefănescu şi dirijorul C. Daminescu, unul din principalii fondatori ai Teatrului muzical. Şi iată că eforturile întregului colectiv artistic au fost răsplătite. Publicul a primit cu entuziasm premiera, aplaudându-i pe interpreți cu simpatie şi sinceritate. În rolul titular Garbis Zobian, în plină formă artistică în rolul *Cano* a încântat publicul interpretând cu sensibilitate *Ridi pagliacio* dar mai ales cu replica finală *La commedia e finita*, moment emoționant, atât pentru solist cât şi pentru spectatori. Sub bagheta sigură a lui Constantin Daminescu Silvia Bădănoiu – *Nedda,* (un glas poate prea plin, cu destule deficiențe tehnice), a cântat alături de baritonul N. Constantin – *Tonio,* realizând un bun joc de scenă, apoi soliştii Elizeu Simulescu, Eugen Savopol, Ilie Gănțoiu, a căror prestație a fost foarte bună, demonstrând muzicalitate şi sensibilitate şi o mişcare scenică bine gândită. Corul şi orchestra au sunat omogen, cu o coloristică frumos subliniată, astfel încât, în general întreg spectacolul s-a ridicat la nivelul calitativ sperat de artiştii constănțeni.

În acest an Teatrul liric va beneficia de prestația artistică a viitorului maestru de balet Fănică Lupu, care timp de 25 de ani va face o frumoasă carieră de balerin, solist balet şi apoi maestru de balet, sub îndrumarea maestrei Mireille Savopol. Va trece pe rând prin marele

www.ziuaconstanta.ro

repertoriu clasic: *Coppelia, Giselle, Esmeralda, Don Quixote, Nunta însângerată* etc.

Şi tot în 1960 la Teatrul liric va veni basul Sofronie Cadariu, figurând printre soliştii cu cea mai îndelungată activitate pe scena liricului constănţean. Posesor al unui glas profund şi frumos timbrat, a interpretat aproape toate rolurile de bas din repertoriul teatrului în ultimii 20 de ani dintre care amintim: *Don Pasquale* din opera cu acelaşi nume, *Plumket* din *Martha*, *Don Basilio* din *Bărbierul din Sevilla*, *Mefisto* din *Faust, Doolitle* din *My Fair Lady*, *Jupan* din *Voievodul ţiganilor*, etc.

În stagiunea 1960–1961, director I. Drugan, s-au prezentat lucrările: *Fetele din Murfatlar* de E. Roman, *Lakme* de L. Delibes, *Vânt de libertate* de I. Dunaevski, *Silvia* de E. Kalman.

Opereta *Fetele din Murfatlar* de Elly Roman a fost prezentată în premieră absolută la 25 martie 1961, în regia artistică a lui Ion Drugan, scenografia Tatiana Manolescu – Uleu, maestru de cor – Boris Cobasnian, coregrafia Botzi–Szabo, pregătirea muzicală – Margareta Miga şi Fredy Pîrlitescu, conducerea muzicală – Constantin Daminescu şi Liviu Florea. Originala lucrare a lui Elly Roman, *Fetele din Murfatlar* pe un libret de Sanda Diaconescu şi Elly Roman – versurile de I. Berg, a urmărit oglindirea cu mijloacele specifice genului, viaţa nouă ce se dezvoltă în Dobrogea. În desfăşurarea acţiunii apare bine conturată în deosebi figura bătrânului tătar *Ali*, personaj grevat de mentalitatea-i învechită: pe de o parte ideea de proprietate faţă de pământul său, pe de altă parte atitudinea sa ostilă faţă de căsătoria fiului său *Sabri* cu o româncă. El evoluează de-a lungul celor trei acte în chip firesc, scuturându-se în final de toate prejudecăţile.

„Nicolae Luca care interpretează acest personaj şi Lucica Pârvulescu în rolul lui *Aziade*, soţia lui *Ali,* sunt doi actori de un remarcabil talent, care susţin întreaga dinamică a spectacolului. Au un ascuţit simţ al umorului, al situaţiilor, cu o vizibilă experienţă scenică, joacă degajat cu multă naturaleţe. Totuşi profilul personajelor ar fi trebuit mai bine conturat, atât în libret cât şi muzical, legate organic cu mediu şi colectivitatea."[59]

Actorii şi interpreţii Magdalena Daminescu – *Elena*, Lucia Pârvulescu – *Aziade*, Maria Săvescu – Bănică – *Nurie*, Kelly Ana Vasilopol – *Ioana*, Lucica Georgescu-Szabo – *Anişoara*, Marieta

[59] Pandelescu, J.V. – *Opereta Fetele din Murfatlar de Elly Roman pe scena Teatrului din Constanţa*, în revista *Muzica*, an. XI, nr. 4, Bucureşti, aprilie, 1961, pag. 41.

www.ziuaconstanta.ro

Paraschivescu – *Zamfira*, Richard Deutsch – *Sabri*, Nicolae Luca – *Ali,* Eugen Savopol – *Tudorel*, Elizeu Simulescu – *Andrei*, George Ionescu – *Alexandru*. s-au străduit pe măsura posibilităților lor, să prezinte un spectacol cât mai închegat şi mai convingător. Dintre cântăreți s-a distins tânărul tenor Richard Deutsh cu o voce clară, dicție bună, dar care presând prea mult în acut ajunge să distoneze uneori supărător, până la un semiton. Dansurile au contribuit şi ele la reuşita spectacolului dând multă viață şi energie jocurilor şi dansurilor regionale. Compozitorul a făcut concesii nedorite tenorilor scriindu-le duete la unison, corurile apar adesea la două voci, iar în actul al II-lea corul a cântat excesiv în forte. În schimb orchestra a sunat foarte bine sub bagheta exigentului muzician Constantin Daminescu.

Subiectul prezintă satul Murfatlar, zonă viticolă de renume, care aşteaptă întoarcerea maistrului vinificator Sabri, plecat să-i reprezinte la un concurs internațional. Acesta aduce cu el diploma de onoare obținută la Budapesta şi medalia de aur de la Lubliana, bucurându-se împreună. Sabri vine cu un prieten din copilărie Tudorel, cu care se legase frate de butuc, dar plecase ca marinar. Sabri mărturiseşte prietenilor dragostea sa pentru Elena, de profesie ingineră. Sabri devine gelos la venirea lui Andrei, posibil concurent la iubirea Elenei, fost coleg de şcoală cu ea. În timpul luptelor tătărăşti (Kureş), Tudorel îl loveşte pe Andrei fără să fie văzut, lăsând să cadă bănuiala asupra prietenului său, lucru care afectează satul. Fetele, sub conducerea lui Aziade, au hotărât dovedirea făptaşului care a pătat cinstea şi ospitalitatea Murfatlarului. În timp ce Ioana, doctorița satului, îşi cântă lângă Andrei bucuria dragostei spontane, ceilalți se adună la cramă pentru serbarea culesului. În final, hotărât să-şi schimbe felul de a fi, Tudorel îşi recunoaşte vina. Satul Murfatlar va răsuna de bucuria petrecerilor prilejuite de nunțile a patru perechi, fericiți că îşi clădesc o viață cum n-au putut avea înaintaşii lor.

Opera *Lakmé* de Leo Delibes a fost prezentată în premieră la 24 iunie 1961, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Tatiana Manolescu-Uleu, asistată de Dan Sachelarie, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian. Distribuția: Maria Săvescu – *Lakmé*, Magdalena Daminescu – *Malika*, Yoly Egyed – *Ellen*, Silvia Bădănoiu – *Rose*, Caliopi Marinescu – *Misstres Bentson*, Nicolae Constantin – *Nilakantha,* Adrian Stor – *Gerald*, Elizeu Simulescu – *Frederic*, Iuliu Puşcaşu – *Hadji.* Solişti balet: Isabela Aguletti, Valentin Blanaru, Adriana Caraian, Tiberiu Iacob, Ştefan Soctor. Subiectul este o dramă. Acțiunea se petrece în India colonială.

www.ziuaconstanta.ro

Interesul premierei *Lakmé* este reprezentat, desigur pe prim plan, de caracteristicile spectaculare ale lucrării; o muzică ce poartă pregnant amprenta unui stil şi a unei epoci în care spectacolul precumpănea asupra fondului de idei şi emoţii, în care privirea şi atractivitatea anecdotei garantau succesul. În rolul titular, Maria Săvescu – *Lakmé* demonstrează o bună stăpânire a expresiei muzicale şi scenice, a calităţii, siguranţa tehnicii vocale lirice şi de coloratură, într-o partitură de faimoasă dificultate, care atestă semnele măiestriei artistei *Gerald* – Adrian Stor, se lasă purtat de elanurile romantice ale frazelor, căutând şi obţinând adesea soluţiile potrivite pe o linie ascendentă de la un spectacol la altul. Bine şi-au jucat rolurile Silvia Bădănoiu, Elizeu Simulescu, Iuliu Puşcaşu. Cuvinte de laudă pentru prestaţia balerinilor unde s-au afirmat Isabela Aguletti aflată în plină ascensiune şi Valentin Blănari. Spectacolul a fost o reuşită a întregului colectiv artistic al Teatrului muzical.

„Alături de bogatul conţinut de idei şi sentimente, opera *Lakmé,* aduce o muzică sugestivă, plină de colorit şi melodicitate, amplu orchestrată, care exprimă atmosfera specifică vieţii popoarelor hinduse şi marchează cu lirism sau forţă dramatică, puternicele sentimente ale eroilor acestei drame muzicale ce se dezlănţuie în condiţiile vieţii din India secolului trecut."[60]

Opereta *Vânt de libertate* de I. Dunaevski a fost realizată la 7 noiembrie 1961, în regia lui Gh. Bărbulescu, scenografia lui N. Lebas de la Teatrul de Stat de Operetă din Bucureşti, coregrafia Botzi Szabo, asistent scenografie Dan Sachelarie, maestru de cor Boris Cobasnian, direcţia muzicală Liviu Florea. Distribuţia: Lucica Pârvulescu – *Clementina*, Aida Abagief - *Stella*, Elizeu Simulescu – *Mario*, Petre Cursaru – *Filip,* Nicolae Luca – *Toma*, Cezar Drăgănescu – *Patronul*, Maria Săvesc-Bănică – *Pepita*, Cornelia Marinică – *Mona*, Paraschiva Traşcă – *Berta*, N. Constantin – *Cezar Gall*, N. Păun – *George Stan*, Eugen Savopol – *Miki*, Joly Egyed - *Reghina*, Mircea Constantinescu – *Govora-Chiorul*, Petre Mihăilescu – *Comisarul*, Victor Ionescu – *Sergentul*, Dem Hagiac – *Chesterfield.*

Opereta *Vânt de libertate* de I. Dunaevski este considerată ca fiind cea mai realizată lucrare sovietică în care se aduce în prim plan lupta pentru pace, de o acută actualitate şi dragă tuturor oamenilor de pe mapamond.

Acţiunea operetei se petrece într-un port din sudul Europei, profilul moral al personajelor fiind aidoma oamenilor cinstiţi de

[60] Diaconescu, Dem – *Opera Lakmé*, în *Programul* Teatrului muzical, Constanţa, 24 iunie, 1961.

www.ziuaconstanta.ro

pretutindeni. Rolul mulțimii în lucrare este foarte important, reprezentând spiritul colectiv de luptă pentru menținerea păcii și libertății popoarelor. Frumusețea muzicii, melodia inspirată originală și generoasă, conturează cu multă pregnanță, acest bogat conținut de idei ce se desprind din încleștarea personajelor. Colectivul artistic a fost desemnat de regizorul Gh. Bărbulescu care a montat premiera ajutat de scenograful N. Lebas, coregrafa Botzi Szabo, dirijorul Liviu Florea, care a asigurat partea orchestrală a operetei. S-au evidențiat astfel Lucia Pârvulescu, Aida Abagief, Elizeu Simulescu, Cezar Drăgănescu, Petre Cursaru și alții. De remarcat duetul clasic dintre *Stela* (Aida Abagief) și *Mario* (Elizeu Simulescu), cupletul marinarilor *Toma* (Nicolae Luca) și *Filip* (Petre Cursaru), duetul comic *Pepita–Micky*, (Maria Săvescu-Bănică – Eugen Savopol) *Aria Stelei* din actul II, scena finală din actul II, cu acel optimist și încântător tablou muzical *Viața e frumoasă* și mai ales cântecul eroic al lui Ștefan. Răzbunătorul *Vânt de libertate*, de o deosebită frumusețe melodică și forță emoțională și mobilizatoare, pe care îl cântă *Cezar Gall* (Nicolae Constantin), apoi îl preia mulțimea ca pe un imn al păcii și libertății. În *Programul* sălii din ziua premierii, muzicologul Dem Diaconescu preciza:

„Muzica operetei *Vânt de libertate*, înseamnă dragoste de viață, optimism, prietenie și iubire între oameni, mesajul fiind acela al luptei pentru pace și libertate, pentru bunăstarea și fericirea oamenilor de pretutindeni”.[61]

Opereta *Silvia* a avut premiera la 27 decembrie 1961, la mică distanță față de premiera precedentă, în regia artistică a lui Ion Drugan, scenografia Febus Ștefănescu, maestru de cor Boris Cobasnian, coregrafia Botzi Szabo, pregătire muzicală – Margareta Miga, direcția muzicală Constantin Daminescu și Liviu Florea.

Distribuția: Ana Kelly Vasilopol – *Silvia*, Cezar Drăgănescu – *Edwin*, Nicolae Luca – *Feri*, Dinu Teodorescu – *Boni*, Petre Mihăilescu – *Mișka*, Florin Aurel Hudeșteanu – *Generalul*, Lucia Pârvulescu – *Principesa Cecilia*, Virgil Cordea – *Notarul Kiss,* Nicolae Păun – *Prințul Leopold,* Sofronie Cadariu – *Arhiducele Ferdinand*, George Ionescu – *Aghiotantul,* Julieta Borcea – *Stazi,* Traian Popescu – *Contele Bettleiheim*, Ispas Șarcu – *Baronul Hubner*, Virgil Cordea – *Nababul Lazarovici*, Dinu Voivozeanu – *Tonelli*, George Ionescu –*Endrei*, Ispas Șarcu – *Mero*, Dumitru Bîscă – *Un tânăr*, Victor Ionescu – *Alt tânăr*. Fetele de la Cabaret: Valentina

[61] Diaconescu, Dem – *Vânt de libertate*, în *Programul* Teatrului muzical, Constanța, 7 noiembrie, 1961, pag. 4.

www.ziuaconstanta.ro

Blănaru, Ioana Constantinescu, Elena Neațu, Zoe Savopol, Lucia Stănculescu, Mioara Zaharia.

Rezonanțele sociale ale operetei *Silvia* de Kalman sunt exprimate printr-o muzică sugestivă, captivantă, care-ți pătrunde în minte și în suflet, impunându-se de decenii pe toate meridianele lumii. Kalman folosește dansul popular „ceardaș" ca un element predominant și pregnant al operetei, pe care o numește „Regina ceardașului". Regizorul Ion Drugan și-a asumat răspunderea montării acestui spectacol pe care l-a realizat cu o distribuție inspirată. Titularii rolurilor, cu o bună experiență scenică Ana Kelly Vasilopol – *Silvia,* Cezar Drăgănescu – *Edwin*, împreună cu ceilalți artiști din distribuție au obținut un succes meritoriu, publicul primind foarte bine premiera atât de cunoscută de melomani. Artiștii constănțeni au reușit un spectacol care va rămâne multă vreme pe afișele Teatrului liric.

Stagiunea 1961–1962, sub aceiași direcție a lui I. Drugan, aduce pe scena Teatrului liric următoarele premiere: baletul *Fântâna din Bahcisarai* de B. Asafiev, operetele *Lysistrata* de Gherase Dendrino și *Casa cu trei fete* de Schubert-Berte, baletele *La piață* și *Când strugurii se coc* de M Jora.

Baletul în 4 acte *Fântâna din Bahcisarai* de B. Asafiev a fost prezentat la 14 aprilie 1962, în regia artistică și coregrafia Mireillei Savopol, decorurile – Lucia Cristescu, costumele – Claudiu Cristescu, conducerea muzicală – Liviu Florea. În distribuție: Ion Grigore – *Prințul*, Constanța Vlaicu – *Prințesa,* Adriana Caraian – *Maria*, Tiberiu Iacob – *Vațlav*, Adriana Caraian, Elena Neațu, Ioana Constantinescu – *Prietenele Mariei*, Ștefan Soctor, Dumitru Popescu, Ioan Bungău – *Prietenii lui Vațlav*, Gheorghe Bănică – *Ghirei*, Valentina Blănaru – *Zarema,* Ioana Constantinescu – *A doua soție a Hanului*, Lucia Stănculescu – *A treia soție a Hanului,* Ioana Bungău – *Nurali*, Ioan Bungău, Traian Popescu – *Conducătorii războinicilor tătari*, Constanța Vlaicu – *Paznicul Mariei*, Sofronie Cadariu – *Eunucul*, Adriana Caraian, Ioana Constantinescu, Elena Neațu, Lucia Stănculescu,Violeta Alexandrescu, Mariana Năstase, Mioara Zaharia, Isabela Aguletti - *Prizonierele.* În alte roluri: Mihaela Anastase, Cornelia Crețu, Oltea Moroșan, Alice Petrice, Ștefan Fetcu, Alexandru Domokoș.

Baletul lui Asafiev înfățișează înfruntarea dintre puritatea *Mariei,* iubirea pasională a *Zaremei* și hanul tătar *Ghirei*, participant și mobil al conflictului, cucerit de puritatea *Mariei* și este un colorat poem muzical întrunind ritmuri poloneze și tătare. Cele patru tablouri sunt interpretate de Adriana Craian în rolul *Mariei,* Tiberiu Iacob –

www.ziuaconstanta.ro

Vaţlav, Gheorghe Bănică – *Ghirei.* În alte roluri Ioana Bungău, Elena Neaţu, Ştefan Soctor, Ioana Constantinescu, Dumitru Popescu şi alţii.

Tema baletului îl reprezintă legenda fântânii reînviată de Asafiev în baletul său, reprezentând clipele de amintire dureroasă ce îl copleşesc pe *Ghirei* – hanul tătar interpretat de Gheorghe Bănică, plângându-şi dragostea nefericită pentru *Maria* (Adiana Caraian), care ucisă fiind de *Zarema* (Valentin Blănaru) din gelozie, „în somn adânc se odihneşte *La fântâna Lacrimilor*". Ghirei caută să-şi găsească alinarea. Şi asemeni picurilor reci de lacrimi clare, cu care apa bate blând în marmura fântânii, îi plânge inima îndurerată pe vecie. La realizarea acestei lucrări a participat întreg ansamblul teatrului într-un efort de voinţă extraordinar, cu dorinţa de a demonstra publicului progresele făcute de balerini în arta dansului, arătând tehnică, fineţe, sensibilitate în mişcare, mimică, glasul trupului, gestică etc. În regia şi coregrafia Mireillei Savopol şi conducerea muzicală a lui Liviu Florea, Teatrul liric mai adaugă un succes la palmaresul său.

Stagiunea programează la 25 august 1962, opereta românească în 2 acte *Lysistrata* de Gherase Dendrino, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, decorurile G. Voinescu şi P. Ganea, coregrafia Mireille Savopol şi Botzi Szabo, costume Mac Constantinescu (Artist Emerit) şi George Voinescu, maestru de cor Boris Cobasnian.

O nouă şi mare reuşită a creaţiei originale româneşti aparţine înzestratului compozitor Gherase Dendrino, opereta *Lysistrata,* reprezentată şi peste hotare. Libretul este realizat de Nicuşor Constantinescu şi George Voinescu. Cu această creaţie Dendrino desăvârşeşte experienţa sa de valorificare dramatică a melodiei, realizează o excepţională folosire a elementelor corale şi de ansamblu susţinute de o orchestraţie în care atmosfera, diversele sensuri şi idei sunt realizate cu măiestrie. Lucrare de mare originalitate *Lysistrata,* plasată ca acţiune în Grecia antică, pledează în mod contemporan o cauză deosebit de dragă oamenilor cinstiţi din toate timpurile: apărarea păcii şi înfrăţirea popoarelor. Lucrarea este susţinută de multe personaje, dintre ele remarcându-se Aida Abagief în rolul *Lysitrata,* Iosif Buibaş – *Polemos,* Richard Deutsch – *Lycon,* Elizeu Simulescu, Silvia Bădănoiu, Bucura Iordăchescu, Julieta Borcea în alte roluri. Opereta a fost apreciată de spectatori, impresionaţi de mesajul generos al lucrării, modul în care au sunat ansamblurile corale şi prestaţia deosebită a tuturor artiştilor implicaţi în realizarea acestui spectacol.

Iată cum comenta Octavian Lazăr Cosma în revista *Muzica* din noiembrie 1985, cu câţiva ani mai târziu, în câteva cuvinte opereta lui Gherase Dendrino:

www.ziuaconstanta.ro

„*Lysistrata* este o lucrare extrem de bogată sub toate aspectele, cu o dramaturgie dinamică şi momente muzicale spumoase".

De asemenea, în lucrarea *Succese în opereta românească* editată de Secretariatul literar al Teatrului de Stat de Operetă Bucureşti în 1961, la pagina 28, Lucia Pascal menţiona următoarele:

„Ultima lucrare a compozitorului Dendrino (*Lysistrata*), opera sa de maturitate, îşi datorează frumuseţea forţei cu care compozitorul a ştiut să prelucreze dramaturgic inepuizabila sa inspiraţie melodică. Această măiestrie în realizarea dramaturgiei muzicale, pe dimensiunile şi culorile proprii operetei, de la lirismul profund la comedia antrenantă şi la grotesc, constituie izvorul farmecului deosebit al operetei *Lysistrata*".[62]

Muzica operetei *Lysistrata* îmbracă forme variate, începând de la lirismul profund al ariilor *Lysistratei* (aria din tabloul I) şi a lui *Lycon* (aria din tabloul VI intitulată *Gânduri*) la comicul antrenant al duetelor *Lampito – Taraxion* (din tabloul II şi *Calypso* din ultimul tablou) grotescul lui *Polemos* şi *Cleon* (tabloul III) şi în sfârşit amploarea scenelor de masă redate muzical prin participarea masivă a corului (finalul actului I şi finalul actului II). Această varietate a muzicii răspunde de fapt diferitelor momente ale acţiunii pe care le subliniază, realizând o dramaturgie muzicală demnă de remarcat. Aşa de exemplu, scena de mare tensiune în care Cleon anunţă războiul este precedată de o melodie veselă întitulată *Barba Iani*, care prin contrast, amplifică efectul de groază al războiului. Pentru a reda locul şi timpul în care se petrece acţiunea operetei sale, compozitorul foloseşte deseori melosul popular grecesc şi aduce ca o notă foarte originală, corul antic la începutul tablourilor I şi II din partea întâi şi începutul părţi a doua.

„Vorbind de muzica operetei *Lysiatrata* putem afirma că ea răspunde exigenţelor din ce în ce mai mari ale auditoriului printr-o melodică inspirată, care subliniază sugestiv acţiunea, şi printr-o tratare armonică şi orchestrală modernă."[63]

În cadrul stagiunii 1961–1962 se prezintă premiera operetei *Casa cu trei fete* de Schubert-Berte la 14 noiembrie, în regia artistică a lui Ion Drugan, scenografia Camillo şi Isabela Osorovitz, coregrafia Mireille Savopol, conducerea muzicală Boris Cobasnian. Distribuţia: Iuliu Puşcaşu – *Franz Schubert*, Richard Deutsch – *Baronul Franz*

---

[62] Pascal, Lucia – *Succese în opera românească*, editată de Secretariatul literar al Teatrului de stat de operetă, Bucureşti, 1961, pag. 28.

[63] Cobasnian, Boris – *Muzica operetei Lysistrata*, în *Programul* Teatrului muzical Constanţa, 25 august, 1962.

www.ziuaconstanta.ro

von Schober, George Ionescu – *Moritz von Schwin, pictor*, Elizeu Simulescu – *Johann Michael Vogl, tenor*, Sofronie Cadariu – *Kupelwiser, pictor*, Aida Abagief – *Hannerl*, Cornelia Marinică – *Hederl*, Aura Drugan – *Heiderl,* Lucia Pârvulescu – *Portăreasa*, Dinu Teodorescu – *Cristian Tscholl, fabricant*, Florica Crețu – *D-na Tscholl*, Yolly Egyed – *Lucia Cris, cântăreață*, Marin Cazacu – *Ferdinand Binder*, Victor Ionescu – *Andreas Bruneder*, Nicolae Păun – *Ferdinand*, Caliopi Marinescu – *D-na Weber*, Nae Ivănescu – *Nowotny*, Nicolae Diaconescu – *Krautmayer,* Nicolae Luca – *Consilierul Stingel*, Floria Mărculescu – *Directorul cofetăriei*, Zoe Ştefănescu – *Artista*, Beatrice Radu – *Salli,* Sima Mahachian – *Florăreasa*, Ion Fira – *Ethner*, Maria Gheorghiu – *D-na Eihner,* Simion Verbițki – *Poştaşul,* Dumitru Bîscă – *Un muzicant*, Ion Ciobanu – *Alt muzicant*, Alice Agapian şi Lucian Şendrea – *Micii muzicanți*. Soliştii baletului au fost: Isabela Aguletti, Valentina Blănaru, Ion Bungău, Tiberiu Iacob, Dumitru Popescu, Ştefan Soctor.

Opereta *Casa cu trei fete,* reprezintă o suplă evocare a marelui compozitor austriac, fiind prezentate cele mai frumoase lieduri ale sale, cuprinzând şi momente din viața artistului, care se împletesc cu adevăruri vesele dar şi triste relatate din scrierile biografice, ştiindu-se sărăcia în care compozitorul a trăit ca şi sfârşitul poveştii sale de dragoste cu cea mai mică din *Casa cu trei fete*. Singura mare mulțumire şi-o va găsi în munca sa creatoare. Sunt de fapt melodii nepieritoare, gândite independent şi strânse în mozaic de un aranjor, pentru a alcătui muzica unei operete intitulată *Casa cu trei fete*, care păstrează în conglomeratul său muzical un fir indisolubil de legătură, un suflu animator, imaginea sufletească a lui Schubert. Premiera păstrează aceste trăsături romantice în mare parte datorate muzicii, la aceasta adăugându-se concepția punerii în scenă. Unul din punctele de interes este examenul de stil pe care îl susțin soliştii, mai puțin familiarizați cu acest gen de muzică concertantă, ce păstrează factura liedului. Intențiile calitative merită apreciate în ansamblu. În rolul titular Iuliu Puşcaşu, sacrifică demonstrațiile tenorale pentru expresie, iar *Franz* (Richard Deutsch), aduce o vibrație pasionată care atinge adesea cu eleganță „credibilul". Artiştii din celelalte roluri se prezintă satisfăcător, astfel că opereta a fost un adevărat succes al Teatrului muzical.

În 1962 la Teatrul muzical constănțean vine mezzosoprana Bucura Iordăchescu, care va urca treptele unei frumoase cariere în perioada anilor 1962–1986, realizând peste 25 de roluri diferite în plan muzical şi dramaturgic, iar la balet va fi repartizată în acelaşi an

www.ziuaconstanta.ro

Isabela Aguletti, care va face o frumoasă carieră sub îndrumarea maestrei de balet Mireille Savopol. Va juca în baletele *Când strugurii se coc*, *Giselle, Esmeralda, Coppelia, Don Quijote, Spărgătorul de nuci, Orele mării* etc.

Baletul românesc este reprezentat în această stagiune de compozitorul Mihail Jora, din creația căruia ni se oferă în premieră la 30 decembrie baletele *La piață* și *Când strugurii se coc*. Primul balet este prezentat în regia artistică și coregrafia lui Petre Bodeuț, scenografia Theodor Dan, asistat de Mario Tosca, conducerea muzicală C. Daminescu. Distribuția: Valentina Blănaru – *Chiva*, Tiberiu Iacob – *Plutonierul,* Adriana Caraian – *Logodnica plutonierului*, D. Popescu – *Bețivul*, Mihaela Anastase, Oltea Moroșan, Alice Petrice, Constanța Vlaicu – *Chivuțele*, Isabela Aguletti, Valentina Blănaru, Ioana Constantinescu, Elena Neațu, Lucia Stănculescu, Mioara Zaharia – *Florăresele*, Ion Grigore – *Coșarul*, Ioan Bungău, Al. Domokoș, Ștefan Fecu, Tiberiu Iacob, Vasile Mihai, Ștefan Soctor – *Oltenii,* Violeta Alexandrescu, Cornelia Crețu, Mariana Despina, Mariana Năstase, Ana Șumanski – *Oltencele*, Isabela Aguletti, Adriana Caraian, Ioan Bungău, Ștefan Fecu – *Circarii,* N. Diaconescu – *Cârciumarul*, Marin Cazacu – *Jupânul,* Al. Domokoș – *Chelnerul,* Isabela Aguletti, Stere Caraianii – *Lăutarii*.

Subiectul ce prezintă Bucureștiul la începutul veacului, s-a bucurat de o interpretare foarte bună, lucrarea fiind primită foarte bine de public. S-au remarcat balerinii Tiberiu Iacob, Adriana Caraian, Isabela Aguletti și Valentina Blănaru.

În al doilea balet *Când strugurii* se coc, acțiunea se petrece toamna, pe timpul culesului viilor. Fetele culeg strugurii îi încarcă în coșuri ducându-le spre cadă, unde flăcăii îi deșartă și îi urcă în mașini, pentru a fi duși la zdrobit. Distribuția: Isabela Aguletti – *Ileana*, Tiberiu Iacob – *Cătălin*, Traian Popescu – *Tatăl,* Ioan Bungău – *Tudor - prietenul lui Cătălin*, Mihaela Anastase – *Clevetitoarea,* Valentina Blănaru, Adriana Caraian, Ioana Constantinescu – *Prietenele Ilenei*, Ion Zgaverdea, Mihai Vasile – *Prietenii Ilenei*.

Și aici balerinii obțin un mare succes, dintre personaje se va desprinde Isabela Aguletti în rolul *Ilenei*. Critica și oamenii de specialitate îi prevăd o carieră strălucită, lucru care s-a și întâmplat. Sub atenta îndrumare a maestrei Mireille Savopol și cu o muncă istovitoare din partea balerinei, se va ajunge la performanțe deosebite, vizibile în prestațiile viitoare. Cu tot efortul depus de balerini, lucrările nu au intrat în repertoriul curent. Prin 1982, Pascal Bentoiu comenta într-un articol din revista *Muzica* baletul lui Jora:

www.ziuaconstanta.ro

„*La piață* este primul balet românesc pus în scenă în 1932 de regizorul P.V. Cottescu şi dirijat de Alfred Alessandrescu, apoi reluat în 1958 într-o nouă montare. Din păcate la ora actuală, menționa compozitorul Pascal Bentoiu, spectacolul nu este menținut pe afişele Teatrelor lirice. Baletul *Când strugurii se coc* s-a jucat în 1962, apoi a ieşit din repertoriul curent. Compozitorul motivează că argumentul baletului s-a dovedit puțin convingător, dar calitatea muzicii, fără a fi culmea lui Jora, reprezintă totuşi valoric ceva pe care s-ar fi putut imagina alte forme de valorificare scenică."[64]

În stagiunea 1962–1963, sub direcția lui I. Drugan, se prezintă în premieră: *Rigoletto* de G. Verdi, *Vânzătorul de păsări* de K. Zeller, *Don Pasquale* de G. Donizetti. Dacă facem o retrospectivă a activității Teatrului muzical şi o comparație cu celelalte centre culturale din Braşov, Cluj, Bucureşti, Galați, care oferă publicului opere şi operete, vom constanta cu uşurință neajunsurile generate de gestionarea într-o singură unitate a mai multor instituții artistice. În această stagiune Teatrul muzical (subsecție a Teatrului de Stat) avea în repertoriu şase spectacole – ceea ce, pentru o activitate de cinci ani, nu poate fi considerat ca deplin satisfăcător: *Tosca, Lakmé, Traviata, Bărbierul din Sevilla, Cavalleria rusticana, Paițe şi Secerişul* de Tiberiu Brediceanu. Interesându-ne de câte ori a fost reprezentată fiecare operă în stagiunea trecută (1961–1962), am aflat cu surprindere că numai primele două lucrări au fost programate, conducerea instituției motivând că celelalte nu s-au putut programa din cauza lipsei unor solişti (în special tenori şi mezzo-soprane), altele au decorurile uzate, iar publicul e saturat. Tot din cauza personalului artistic insuficient, în stagiunea 1961–1962 nu s-a montat nici un spectacol nou de operă, toate spectacolele aflate în repertoriu provenind din stagiunile anterioare. Pentru 1962–1963 există dorința de a se pune în scenă *Rigoletto* şi *Don Pasquale*, bineînțeles dacă se va putea completa colectivul de solişti cu interpreții necesari. În domeniul operetei, repertoriul este ceva mai consistent, cuprinzând nouă titluri: *Lăsați-mă să cânt* şi *Lysistrata* de Gherase Dendrino, *Ana Lugojana* de Filaret Barbu, *Vânt de libertate* de Dunaevski, *Silvia* de Kalman, *Salcâmul alb* de Dunaevski, *Văduva veselă* de Lehar, *Liliacul* de Strauss şi *Fetele din Murfatlar* de Elly Roman. Dar şi aici în stagiunea încheiată nu s-au prezentat decât primele cinci, celelalte dispărând de pe afiş datorită lipsei de cântăreți şi uzarea spectacolelor. Opereta *Fetele din Murfatlar* urma să fie modificată substanțial în ceea ce priveşte

[64] Bentoiu, Pascal – *Baletele lui Jora*, în revista *Muzica*, an. XXXII, nr.1-2, Bucureşti, ianuarie-februarie, 1982, pag. 25.

www.ziuaconstanta.ro

libretul, muzica şi montarea. Proiectele de viitor prevedeau montarea operetelor *Casa cu trei fete* şi *Vânzătorul de păsări*. În repertoriul instituţiei se mai aflau baletele *Coppelia* de Delibes şi *Fântâna din Bahcisarai* de Asafiev, ambele reprezentate în cursul stagiunii trecute, urmând a se monta în viitor un spectacol cu baletele româneşti *La piaţă* şi *Când strugurii se coc* de Mihail Jora. Apare evident aşadar că privitor la genurile de operă, operetă şi balet (reunite în cadrul teatrului, într-o unică secţie) s-a acordat mai multă importanţă operetei, care a figurat în stagiunea trecută cu cinci titluri, în vreme ce opera şi baletul nu au fost prezente, în aceeaşi perioadă, decât cu câte două titluri. Fără a dori să minimalizăm importanţa operetei ca gen de teatru muzical ce se bucură pe drept de o largă popularitate, credem totuşi că orizontul cultural al publicului ar fi avut de câştigat, dacă s-ar fi cultivat într-o măsură mai amplă opera şi baletul. A programa timp de o stagiune întreagă, doar operele *Tosca* şi *Lakmé* reprezintă foarte puţin pentru un oraş de importanţa Constanţei şi restrânge în mod simţitor prestigiul instituţiei în cadrul stagiunii sale de vară. Aşa cum am arătat mai sus, una din principalele greutăţi de care s-a lovit secţia de operă, operetă şi balet, o constituie lipsa unui colectiv complet de solişti. În teatru există elemente de valoare care acoperă în chip satisfăcător nevoile unor departamente; există însă şi goluri importante care generează greutăţi mari în alcătuirea repertoriului. Este de remarcat faptul că soliştii vocali activează în marea majoritate deopotrivă în spectacolele de operă şi de operetă, aceasta constituie un avantaj în direcţia diversificării mijloacelor de expresie, dar şi o piedică în însuşirea celor două stiluri de interpretare între care există totuşi deosebiri sensibile.

Iată ce afirmă muzicologul Edgar Elian: «Unul din compartimentele în care teatrul dispune de forţe mai substanţiale este acela a sopranelor. Cele două soprane lejere, Aida Abagief şi Maria Săvescu–Bănică, fac faţă cu succes exigenţelor ridicate în operă în rolul titular din *Lakmé* (interpretat alternativ de ambele soliste) şi, în operetă, în rolul eroinei principale din *Lysistrata* (Aida Abagief) şi acela al *Myrhinei* din acelaşi spectacol (Maria Săvescu-Bănică). Aida Abagief, pe care am mai ascultat-o, cu câţiva ani în urmă, în perioada absolvirii Conservatorului, şi-a menţinut bunele însuşiri de tehnică vocală şi a câştigat în siguranţa scenică, dar a pierdut ceva din strălucirea glasului în registrul înalt. În *Lakmé* practică un joc discret, dar sincer, în timp ce în *Lysistrata* realizează o creaţie de frumoasă ţinută vocală şi actoricească. Maria Săvescu–Bănică întruchipează şi ea cu mijloace convingătoare rolul ingenuei *Myrhina*. O soprană

www.ziuaconstanta.ro

spinto-dramatică cu posibilități notabile este Magdalena Ekmekgian-Daminescu, pe care am ascultat-o în roluri de o factură atât de profund diferită cum sunt cele ale *Floriei Tosca*, actriței *(Pacea)* din *Lysistrata* şi *Malikăi* din *Lakmé* (rol de mezzosoprană). Din păcate tocmai în rolul cel mai complex – cel din *Tosca* – cântăreața nu s-a ridicat la nivelul cerințelor; atât în aria *Vissi d'arte, vissi d'amore*, cât şi în scenele cu *Scarpia* din actul II, vocea ei a sunat lipsită de consistență, iar participarea afectivă a fost modestă. În acelaşi rol al *Floriei Tosca* mai apare alternativ şi soprana Silvia Bădănoiu. Sopranele lirice Ana Kelly-Vasilopol şi Yolly Egyed, dețin cu precădere roluri principale în spectacole de operetă. Prima (interpreta rolului titular din *Silvia* şi a Berthei Gorgon din *Lăsați-mă să cânt*), posedă o voce amplă, cu acute viguroase, dar nu acordă suficientă importanță nuanțelor dinamice; a doua (*Martha Roth* din *Lăsați-mă să cânt*, *Ellen* din *Lakmé* şi – alternativ cu Ana Kelly-Vasilopol – *Silvia)* dispune de o tehnică vocală bine pusă la punct, deşi uneori glasul îi sună alb, detimbrat. O subretă cu mult temperament este Julieta Borcea (*Stazi* din *Silvia*, *Suzana* din *Lăsați-mă să cânt*, *Lampyto* din *Lysistrata)*. Uneori însă – îndeosebi în rolul *Stazi* din *Silvia* – manifestările sale temperamentale îmbracă forma unei agitații exterioare, factice. Este o tendință pe care artista poate fără îndoială să o învingă aşa cum a dovedit-o, mai cu seamă în rolul *Lampyto* ».

Analiza compartimetului mezzosopranelor se reduce la formularea constatării că nu există nici o solistă cu acest timbru vocal. Aşa se şi explică de ce în rolul de mezzo-soprană *Mallika* din *Lakmé* este distribuită soprana Magdalena Daminescu. Pentru moment, la Teatrul muzical din Constanța nu poate fi montată o operă având în rol principal o mezzosoprană. Un sector deficitar este cel al tenorilor. Instituția posedă un singur tenor spinto – Richart Deutsch – care interpretează rolurile *Cavaradossi* din *Tosca, Lykon* din *Lysistrata* şi *Eduard Strauss* din *Lăsați-mă să cânt*. Deutsch este fără îndoială un element util pentru secția de operă şi operetă a teatrului; el posedă un glas puternic şi strălucitor în registrul acut, iar apariția sa scenică masivă îl recomandă pentru o serie de roluri cu caracter predominant eroic. Din nefericire, vocea lui este mult mai puțin penetrantă în registrul mediu şi cel grav, unde sună voalat, cu tendințe de distonare, iar jocul său de scenă este în general greoi, lipsit de vibrație interioară.

„În rolul lui *Gerald* din *Lakmé* - afirmă acelaşi Edgar Elian - am avut ocazia să-l ascultăm pe Mircea Ştefănescu, un tenor liric cu acute pătrunzătoare, dar cu o emisiune adeseori defectuoasă (gâtuită) şi cu o comportare scenică lipsită de nerv. Un alt tenor liric este Eugen

www.ziuaconstanta.ro

Savopol, pe care l-am ascultat în rolurile *Ciprian Porumbescu* din *Lăsați-mă să cânt*, *Theoros* din *Lysistrata, Spoletta* din *Tosca* şi *Hajdi* din *Lakmé.* Principala calitate a lui Savopol, afirmă muzicologul o constituie sensibilitatea, sinceritatea interpretărilor sale. Vocea sa, deşi mică, este de calitate. Dicțiunea sa este însă în general necorespunzătoare; are tendința de a vorbi repezit, aglomerând cuvintele până la a le face de neînțeles, defecțiune care se manifestă şi în modul de a expune o linie melodică, adeseori confuz, fără continuitate".

Continuând analiza activității muzicale a teatrului muzical Edgar Elian comentează mai departe: „printre tenorii instituției – utilizați însă aproape exclusiv în operete – se numără Cezar Drăgănescu (*Edwin* din *Silvia)*, un actor prezentabil, dar un cântăreț care nu depăşeşte o valoare medie şi Dinu Teodorescu (*Boni* din *Silvia, Taraxion* din *Lysistrata*, *Nastasi* din *Lăsați-mă să cânt*), un artist înzestrat cu vervă comunicativă, bun dansator şi posesor al unor însuşiri vocale care corespund cerințelor rolurilor comice. Doi cântăreți domină lotul de baritoni: Elizeu Simulescu şi Nicolae Constantin. Pe cel dintâi l-am ascultat în rolul *Frederic* din *Lakmé*. Ne-a impresionat glasul său plăcut de bariton liric, cu un timbru cald, învăluitor, ca şi prestanța şi inteligența jocului său. A mai jucat în *Lăsați-mă să cânt* (*Glockel),* în *Lysistrata* (rolul *Actorului)*. Cel de-al doilea, Nicolae Constantin, este un bariton dramatic cu frumoase însuşiri: participă în mod activ la acțiune, trăieşte cu intensitate rolul, iar glasul său – deşi nu este omogen în toate registrele – este pătrunzător pe întreaga întindere. În rolul baronului *Scarpia* din *Tosca,* Nicolae Constantin este pe rând diabolic, insinuant, pasionat şi sadic, reuşind să realizeze fiecare din aceste fațete ale personajului cu o reală forță de convingere. În roluri secundare mai sunt folosiți George Ionescu (*Sciarrone* din *Tosca, Hans* şi *Foldi* din *Lăsați-mă să cânt*, dar şi *Cleon* din *Lysistrata,* rol pe care îl interpretează în mod convingător) şi Nicolae Luca (*Prințul Lichtenberg* din *Lăsați-mă să cânt*, *Feri* din *Silvia*, dar şi *Sacristanul* din *Tosca* în care ies la iveală unele defecțiuni vocale supărătoare (transformă rolul, aproape în întregimea lui, dintr-o partitură cântată într-una vorbită). Într-o situație asemănătoare cu baritonii Simulescu şi Constantin se află basul Florin Aurel Hudeşteanu, de fapt mai degrabă un bas–bariton cu un ambitus foarte întins, o voce de calitate şi un joc de scenă sugestiv. În rolul lui *Nilakantha* din *Lakmé,* Hudeşteanu produce o foarte bună impresie; el tălmăceşte celebra arie din actul II cu o remarcabilă forță expresivă şi reuşeşte, în general, să insufle personajului său o viață intensă. Basul

www.ziuaconstanta.ro

Nicolae Păun în rol alternativ cu Hudeşteanu (*Nilakantha* din *Lakmé)* şi *Temnicerul* din *Tosca*, având reale calităţi actoriceşti. În roluri diverse, mai mult vorbite din operete, se manifestă de asemenea Petre Mihăilescu, Sofronie Cadariu şi Lucia Pârvulescu, actriţă de proză, care aduce în personajele *Cecilia* din *Silvia, Roza Farcaş* din *Lăsaţi-mă să cânt*, *Glychera* din *Lysistrata*, o experienţă scenică utilă, care ar trebui îmbinată cu un simţ al umorului de calitate superioară."[65]

În cele două spectacole de balet *Fântâna din Bahcisarai* şi *Coppelia* ca şi în divertismentele coregrafice din *Lakmé, Silvia, Lăsaţi-mă să cânt* şi *Lysistrata* se evidenţiază din mijlocul unui ansamblu de balet pregătit cu pricepere de Mireille Savopol, câteva elemente tinere talentate. Dintre aceşti solişti Valentina Blănaru posedă o mimică şi o gestică deosebit de expresive, puse în valoare mai ales în rolul cochetei *Swanhilda* din *Coppelia;* tehnica ei este corectă, dar susceptibilă de îmbunătăţiri, mai ales pe linia obţinerii unei uşurinţe superioare a mişcărilor. Ileana Gheorghiu ni s-a părut a stăpâni cu mai multă dezinvoltură diferitele procedee ale tehnicii coregrafice; se simte în schimb nevoia ca balerina să-şi îmbogăţească gama mijloacelor de expresie. Tiberiu Iacob execută cu o siguranţă remarcabilă salturi şi piruete din cele mai dificile, iar Isabela Aguletti şi Ştefan Soctor, posedă la rândul lor calităţi demne de relevat.

Despre corul instituţiei pregătit de Boris Cobasnian se poate spune că reprezintă unul din compartimentele de bază. În scenele de mare amploare (ca de pildă în finalul actului II din *Lăsaţi-mă să cânt*, sau în tabloul final din *Lysistrata*) corul impresionează prin forţa ansamblului şi precizia execuţiilor. O mai mare atenţie acordată nuanţelor interpretative, ca şi jocul de scenă – îndeosebi atunci când membrii corului, deşi nu au de cântat, trebuie să participe la acţiune – se simte necesar. Alcătuită cu dificultate, în principal din rândurile unor instrumentişti amatori din localitate şi regiune, orchestra teatrului a câştigat în cei cinci ani de activitate, o experienţă utilă, care se oglindeşte în nivelul acceptabil al execuţiilor. Unele grupe ale orchestrei sunt şi astăzi descompletate, ca de pildă aceea a violoncelelor, la care nu există concertmaestru în măsură să execute în bune condiţii părţi solistice (pentru interpretarea pasajelor de violoncel solo din *Fântâna din Bahcisarai* se invită la fiecare spectacol, un instrumentist din Bucureşti). De asemenea, în orchestră nu există harpă, paginile încredinţate acestui instrument fiind interpretate la pian. În vremea din urmă, înfiinţându-se la Constanţa primul an al unei Şcoli Medii de Muzică (care avea clase de vioară, violoncel

[65] Elian, Edgar – op. cit., pag. 27.

www.ziuaconstanta.ro

contrabas şi pian), s-a recurs la formula utilizării unor elevi ai şcolii în orchestra teatrului.

Iată părerea muzicologului Edgar Elian cu privire la activitatea muzicală a maestrului Constantin Daminescu unul dintre fondatorii Teatrului muzical din toamna anului 1957:

„La pupitrul dirijoral depune o intensă activitate, încă de la înfiinţarea Teatrului muzical, şeful de orchestră Constantin Daminescu, un artist care dispune de o pregătire temeinică (a studiat la Conservatoarele de la Timişoara şi Cluj şi a activat vreme de 10 ani în cadrul teatrelor de operă din aceste două oraşe). În ciuda numeroaselor greutăţi legate de înfiinţarea orchestrei şi de alcătuirea unui corp de solişti vocali, C. Daminescu a depus o muncă răbdătoare şi perseverentă, fiind principalul îndrumător artistic al colectivului muzical. C. Daminescu conduce ansamblurile cu mână sigură, fie că este vorba de spectacole de operă, de balet, de operetă sau de concerte simfonice. Este drept că uneori tempo-urile ar putea fi mai vii, mai susţinute, că în operete se simte pe alocuri necesitatea intervenţiei sale mai active pentru a asigura discursului muzical mai multă pregnanţă, mai multă vervă; în general însă, contribuţia lui Daminescu la atingerea nivelului actual al interpretărilor este în chip neîndoios pozitivă".[66]

Corpul dirijoral al instituţiei mai cuprinde pe Liviu Florea, un tânăr şef de orchestră cu posibilităţi, dar a cărui autoritate şi exigenţă s-ar cere a fi întărite şi pe maestrul de cor Boris Cobasnian, care a preluat de la o vreme bagheta la unele reprezentaţii de balet şi operetă, reuşind să realizeze spectacole de frumoasă ţinută artistică (cu observaţia că ar trebui să dozeze cu mai multă atenţie sonoritatea orchestrei în funcţie de posibilităţile soliştilor vocali). În domeniul scenografiei, teatrul foloseşte deopotrivă forţe proprii şi artişti invitaţi din capitală. Astfel scenograful N. Lebas din Bucureşti realizează decorurile pentru *Lăsaţi-mă să cânt*, Mac Constantinescu şi George Voinescu pentru *Lysistrata,* Tatiana Manolescu-Uleu pentru *Lakmé* şi *Tosca,* Febus Ştefănescu pentru *Coppelia* şi *Silvia* etc. Cât priveşte direcţia de scenă, patru din cele cinci spectacole de operă şi operetă sunt montate de Gh. Bărbulescu (*Lakmé, Tosca, Lysistrata, Lăsaţi-mă să cânt*), în timp ce *Silvia* a fost pusă în scenă de Ion Drugan. În general regia lui Gh. Bărbulescu este corectă, neîndepărtându-se în mod simţitor de montările din alte instituţii similare ale aceloraşi lucrări. Există totuşi la tânărul regizor o tendinţă spre folosirea anumitor mijloace exterioare – ca de pildă abuzul de efecte de lumini,

[66] Elian, Edgar – *op. cit.*, pag. 27.

www.ziuaconstanta.ro

îndeosebi în *Tosca* – ce nu au drept rezultat decât sustragerea atenției spectatorului de la fondul ideologic și afectiv al întâmplărilor scenice. Ar fi de dorit de asemenea ca regizorul Gh. Bărbulescu să-și concentreze atenția și asupra îndrumării interpreților pe calea unui joc de scenă veridic și sincer, eliberat de poncifurile uzate ale genului operei. Regia lui Ion Drugan în *Silvia* pare să urmărească accentuarea unor elemente de critică socială, intenție foarte bună dacă ne gândim la faptul că acțiunea operetei se petrece într-un mediu de aristocrați viciat. Numai că mijloacele utilizate nefiind în suficientă măsură drămuite, unele personaje (*Stazi, prințul Leopold,* cei 3 foști soți ai *Ceciliei*) capătă un aspect excesiv caricaturizat, părând rupte de realitate, iar altele apar seci, adeseori vorbind cu un patos exterior (*Cecila, Feri*) sau subliniindu-și replicile prin intonații și răspunsuri vulgare (*Mișca)*. În toate aceste cazuri, în suferință este umorul în deosebi în actul III, care ar trebui să dezlănțuie cascade de râsete. Analiza celor cinci ani de funcționare a Teatrului muzical a subliniat binele și răul, aspectele pozitive dar și cele negative, evidențiind munca ce trebuie depusă de colectivul și conducerea Teatrului pentru îmbunătățirea activității și ridicarea calității artistice a spectacolelor oferite publicului. Să continuăm deci cu lucrările prezentate în stagiunea 1962–1963.

Teatrul muzical prezintă opera *Rigoletto* de G. Verdi care a avut premiera la data de 20 aprilie 1963, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Febus Ștefănescu, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, corepetitori Margareta Miga și Gh. Paulman, conducerea muzicală C. Daminescu și Liviu Florea. Teatrul muzical nu avea încă voci deosebite pentru a acoperi rolurile de mare forță dramatică cum cere în general creația verdiană. S-au depus eforturi substanțiale pentru a angaja talente lirice care să fie titularii instituției muzicale, contribuind evident la progresul și îmbunătățirea repertoriului teatrului. Opera *Rigoletto* este un prag de încercare pentru oricare solist liric, pentru că genialul Verdi a creat o bogată literatură muzicală, impunându-și stilul și concepția muzicală într-o scriitură cu adevărat vocală, care presupune o muncă deosebită pentru a ajunge la performanțele oferite de partiturile operelor sale. Prezentarea operei a fost un succes, pentru că Verdi și-a creat deja o aureolă de geniu, fiind foarte apreciat și gustat de publicul spectator. Nicolae Constantin în rolul nefericitului bufon *Rigoletto* a izbutit să îmbine convingător o voce caldă de bariton – dar totodată de un dramatism tulburător în actele II și III – cu un joc de scenă de o apreciabilă forță emoțională. Aida Abagief – *Gilda* realizează un rol

www.ziuaconstanta.ro

foarte bun, alături de Sofronie Cadariu – *Sparafucile,* cu glasul său plăcut în grav, Iuliu Puşcaşu, Elizeu Simulescu, Adrian Stor. Celelalte roluri de mai mică importanță au fost acoperite cu soliștii din corul instituției: George Ionescu, Ion Ciobanu, Cornelia Marinică, etc.

Iată şi o cronică semnată de Al. Corfescu în revista *Muzica,* despre prestația tinerei soprane Aida Abagief în rolul *Gildei*, publicată ceva mai târziu, când solista va pleca la Bucureşti pentru o mică perioadă:

„Cunoscută prin calitățile sale vocale şi actoriceşti, din activitatea de prim–solistă a Teatrului muzical din Constanța (unde a cântat până anul trecut), soprana Aida Abagief a interpretat la un elevat nivel personajul *Gilda* din opera *Rigoletto* de G. Verdi. Cu vocea sa bine timbrată, unitară în toată extensiunea, cu străluciri în acut, cu o tehnică bine folosită şi o sinceră dăruire în exteriorizarea iubirii până la sacrificiu, ce caracterizează pe *Gilda,* Aida Abagief a obținut o mare şi meritată performanță"[67]

Opereta în trei acte *Vânzătorul de păsări* de Karl Zeller a fost prezentată în premieră la 16 august 1963, în regia artistică a lui Ion Drugan, senografia Febus Ştefănescu, coregrafia Mireille Savopol-Oprescu, corul condus de Boris Cobasnian, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, Ion Botea, Eugenia Dumitrache, conducerea muzicală Silviu Panțîru.

Distribuția: Vasile Pascali – *Adam, vânzătorul de păsări,* Sofronie Cadariu – *Baronul Weps, administratorul moşiei*, Lucreția Popescu-Lobodan – *Prințesa Maria*, Nae Ivănescu – *Schneck, primarul satului*, Petre Mihăilescu – *Amarati, profesor*, Iosif Buibaş – *Gustav, maestru de ceremonii*, Iacobina Vlad – *Cristina, poştărița*, Dinu Teodorescu – *Stanislas, nepotul lui Weps*, Lucia Georgescu–Szabo – *Baroana Adelaide*, Bucura Iordăchescu – *Jeta, crâşmărița*, Traian Popescu – *Dolcini, profesor,* Elena Traşcă – *Gisi fiica Adelaidei. Doamnele de onoare*: Zoe Ştefănescu, Maria Defta, Elena Marcu, Eugenia Mihăilă. *Consilieri:* I. Ciobanu, Florin Mărculescu, Ispas Sarcu, Dinu Voivozeanu.

Sentimentele, visurile şi aspirațiile poporului, încălzite la flacăra revoluției, în perioada în care Zeller trăieşte şi creează, determină apariția unui nou suflu care înaripează sufletul uman, sădindu-i îndrăzneală şi personalitate, care se manifestă în diverse şi variate aspecte ale vieții sociale. Însuflețită de aceste idealuri muzica va cunoaşte o dezvoltare nouă, părăsind saloanele potentaților,

[67] Colfescu, Al. – *Interpreți în roluri noi*, în revista *Muzica*, an. XV, nr. 9, Bucureşti, septembrie, 1965, pag. 39.

www.ziuaconstanta.ro

abordând o tematică largă care va da naştere unor noi forme şi genuri muzicale. Astfel opereta apare ca un gen lirico-dramatic de largă accesibilitate, care abordează o tematică bogată şi variată şi al cărui conținut include satira, având ca scop îndreptarea tarelor societății. În acest sens opereta *Vânzătorul de păsări* de Karl Zeller a constituit o izbândă, care a făcut cunoscut numele compozitorului în lumea întreagă. Lucrarea a rămas mereu vie datorită conținutului ei realist şi popular, a bogăției melodice străbătută de seva viguroasă a cântecelor populare austriece în special a celor din Tirol.

Principalii eroi ai operetei sunt oameni vii din popor (vânzătorii de păsări, poştărița satului). În contrast cu viața acestora este prezentată şi viața micilor curți princiare, o societate în decădere lentă dar sigură. Frumusețea melodiilor, caracterul lor accesibil, căldura şi sinceritatea cu care învăluie pe ascultători au făcut ca opereta *Vânzătorul de păsări* să cucerească inimile tuturor. Regizorul Ion Drugan ne prezintă o montare reuşită cu un colectiv artistic bine ales, incluzând soliste lirice cu voci penetrante, pline şi frumoase, angajate relativ recent de conducerea Teatrului muzical (Romfilia Radu, Iacobina Vlad, Bucura Iordăchescu, Irina Ionescu) şi soliştii (Iosif Buibaş, Sofronie Cadariu etc.), care împreună cu scenograful Febus Ştefănescu şi dirjorul Silviu Pantîru au dăruit spectatorilor un spectacol în premieră de o înaltă ținută artistică. Din frumoasa muzică a operetei s-au reținut *Aria lui Adam* interpretată de Vasile Pascali (*Vânzătorul de păsări*) şi *Aria Cristinei* interpretată de Iacobina Vlad (*Cristina)*, cântece accesibile, foarte uşor memorate de auditorii care au primit cu simpatie şi entuziasm noua montare constănțeană.

În continuare, Teatrul liric prezintă la 23 decembrie 1963, opera bufă *Don Pasquale* de G. Donizetti, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia I. Ipser de la Teatrul de Operă şi Balet din Bucureşti, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, conducerea muzicală Liviu Florea.

Distribuția: Iosif Buibaş – *Don Pasquale*, Elizeu Simulescu – *Doctor Malatesta*, Iuliu Puşcaşu – *Ernesto*, Maria Savescu – *Norina*, Dinu Teodorescu – *Notarul,* Traian Popescu – *Arlechinul,* Elena Neațu - *Colombina.*

Pentru montarea unui astfel de spectacol, regizorul trebuie să fie înzestrat cu multă fantezie, muzicalitate şi umor, pentru a putea imprima interpreților trăirile fiecărei fraze din partitură, a indica mişcări şi gesturi adecvate fiecărei scene, păstrând un echilibru, bine gândit, între toate personajele operei. Această răspundere şi-a însuşit-o

www.ziuaconstanta.ro

regizorul Gh. Bărbulescu, ajutat de scenograful I. Ipser şi dirijorul Liviu Florea.

„Muzica lui Donizetti este plină de savoare, cu melodii sprințare, urmărind fidel textul poetic. Măiestria sa a scos la iveală expresii muzicale originale, realizând scene încântătoare ca cele din cvartetul vocal de la sfârşitul actului II sau la duetele ce redau diferite momente din desfăşurarea acțiunii. Luminozitatea sclipitoare a melodiilor, larga lor accesibilitate, precum şi apropierea lor de motivele populare, l-au situat pe Donizetti printre compozitorii de frunte ai genului de operă <buffa>" – după cum spune dirijorul Liviu Florea.[68]

În rolul titular Iosif Buibaş (*Don Pasquale*) a evoluat cu mult aplomb, impresionându-ne prin ținuta sa scenică, prin frumusețea glasului şi umorul său. Baritonul Elizeu Simulescu în rolul *Doctorului Malatesta* ne-a încântat cu un glas bine timbrat, egal în toate registrele. În rolul îndrăgostitului *Ernesto* tenorul Iuliu Puşcaşu a demonstrat reale calități interpretative, reuşind prin muzicalitate şi frumusețea glasului să capteze admirația spectatorilor. Soprana Maria Savescu, a transmis publicului spectator emoții artistice prin tălmăcirea inteligentă a rolului *Norinei.* Coregrafia a fost semnată de Mireille Savopol, care a creat scene plastice inspirate. Conducerea muzicală a fost asigurată de Liviu Florea care a stăpânit orchestra cu autoritate şi competență, colaborând eficient cu întreg ansamblul de interpreți. Cu această nouă premieră Teatrul muzical din Constanța şi-a îmbogățit zestrea repertorială, iar succesul primelor spectacole cu *Don Pasquale,* promite o viață lungă pe scena constănțeană acestei opere comice mult gustată de public.

În decembrie 1963, colectivul Teatrului liric era format din: 18 solişti, 17 balerini, 39 instrumentişti, 40 de corişti, 30 membri personal tehnic şi administrativ, 3 corepetitori.

O achiziție valoroasă a fost aceea a basului Iosif Buibaş, care în 1963, a fost repartizat la Teatrul de Stat Constanța. În cele 21 de stagiuni, Iosif Buibaş a avut o impresionantă activitate: 13 roluri în opere, 8 în operete, 2 roluri în spectacole de teatru dramatic, asistent de regie pentru 11 titluri de operă şi o prestație artistică de cea mai înaltă ținută. Se va stabili în SUA în 1984.

În stagiunea 1963–1964, sub direcția regizorului Ion Drugan, Teatrul liric constănțean prezintă în premieră: *Boema* de G. Puccini,

[68] Florea, Liviu – *Don Pasquale de G. Donizetti*, în *Programul* Teatrului muzical, Constanța, 23 decembrie, 1963.

www.ziuaconstanta.ro

opera pentru copii *Motanul încălțat* de C. Trăilescu, baletul *Esmeralda* de Pugny–Glier.

Opera *Boema* de G. Puccini a fost prezentată publicului în cadrul acestei stagiuni la 21 martie, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Aurel Florea, maestru de cor Boris Cobasnian, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, Margareta Miga şi Gh. Paulman, dirijor Constantin Daminescu.

Distribuția: Adrian Stor – *Rodolphe, poet*, Elizeu Simulescu – *Marcello, pictor*, George Ionescu – *Schaunard, muzician*, Sofronie Cadariu – *Benoit, proprietarul casei*, Nicolae Diaconescu – *Alcindoro, consilier de stat*, Lucreția Popescu – *Mimi,* Elena Simionescu – *Musetta,* Nicolae Sindilă – *Parpignol,* Dinu Voivozeanu – *Vameşul.*

Pentru toți iubitorii de muzică premiera cu opera *Boema* a constituit o mare bucurie pentru spectatori, oferită de colectivul Teatrului muzical, care reunind o distribuție inspirată în regia lui Gh. Bărbulescu şi sub bagheta dirijorului C. Daminescu, au dat glas partiturii pucciniene.

Adrian Stor în rolul titular *Rodolfo* a avut-o ca parteneră pe Lucreția Popescu-Lobodan – *Mimi.* Cu voci calde şi expresive, au reuşit să emoționeze publicul, mai ales în scena finală unde au fost remarcabili. Alături de cei doi interpreți au evoluat Elizeu Simulescu, Sofronie Cadariu, Elena Simionescu, George Ionescu, Ion Ciobanu în celelalte roluri. Orchestra a subliniat cu multă dibăcie şi acuratețe toate momentele importante, generând o profundă emoție. Aportul ei a fost remarcabil, muzica generoasă fiind scoasă în evidență cu mult rafinament, subliniindu-se cu mare sinceritate momentele succesive din cele patru acte ale operei.

Opera pentru copii *Motanul Încălțat* de Cornel Trăilescu a avut premiera la 5 septembrie 1964, în regia lui Panait Victor Cottescu, scenografia Ion Ipser. Este prima operă pentru copii la Constanța. În realizarea ei în primă audiție la Constanța s-a apelat la scenografia lui Ion Ipser şi regia lui Victor Cottescu. Lucrarea a fost foarte bine primită de micii auditori, încântați atât de povestea *Motanului încălțat* cât şi de muzica simplă şi frumoasă a compozitorului Cornel Trăilescu.

Iată şi personajele: Iacobina Vlad – *Motanul*, Irina Ionescu – *Domnița*, Bucura Iordăchescu – *Doica*, Dinu Teodorescu – *Împăratul*, N. Constantin – *Robul*, Iuliu Puşcaşu – *Ionică*, Iosif Buibaş – *Marele Dregător*, Sofronie Cadariu – *Uriaşul*, Dumitru Bîscă, Florian Stavăr, Marian Mitea, Dinu Voivozeanu – *Slujitorii,* Ion Ciobanu, Florin Mărculescu – *Tâlharii*, Ispas Şarcu – *Un curtean*, Carmen Oanță –

www.ziuaconstanta.ro

Iepuraşul alb, Ştefan Fecu – *Şeful gărzii*. Povestea *Motanului încălţat* este cunoscută din literatura pentru copii. Iată şi părerea criticului Nicolae Parocescu privind spectacolul cu *Motanul încălţat*:

„Totul se desfăşoară viu, palpitant, cu mult umor şi comic buf, pe recitativ şi parlato. Sfârşitul tabloului este un ansamblu general compus din replici scurte ale grupului de solişti, ale corpului de curteni şi ale grupului „celor 4 viteji". Copii - cred - percep cu greu acest final, din cauza amestecului de text. Muzica este prea fragmentată pentru un final" [69]

În *Programul* de sală al premierei operei pentru copii *Motanul încălţat*, Tudor Muşatescu afirma următoarele :

„Deşi *Motanul încălţat* este o operă scrisă pentru copii (şi asemenea lucrări se pot socoti pe degete în lumea întreagă), am căutat totuşi să cointeresăm, în desfăşurarea acţiunii, şi pe spectatorii adulţi. Ceea ce am reuşit noi autorii libretului, este faptul că am putut oferi compozitorului Cornel Trăilescu, prilejul de a scrie o muzică încântătoare". [70]

Nu este de neglijat faptul că în această stagiune se montează prima operă românească pe scena teatrului constănţean. În acest sens dirijorul Teatrului muzical Constantin Daminescu afirma următoarele:

„Înscriind în repertoriul acestei stagiuni opera *Motanul încălţat* de Cornel Trăilescu, Teatrul muzical realizează prima premieră de operă românească de la înfiinţarea ei până azi." [71]

Baletul în 3 acte şi 11 tablouri *Esmeralda* de Cesar Pugni şi R. Glier, realizat după romanul *Notre Dame de Paris* de Victor Hugo, a avut premiera constănţeană la 25 noiembrie 1964 şi a fost prezentat publicului în regia artistică şi coregrafia Mireillei Savopol, scenografia Febus Ştefănescu. Distribuţia: Isabela Aguletti – *Esmeralda*, Dumitru Popescu-Cioată – *Quasimodo*, Ion Bungău – *Frollo*, Fănică Lupu – *Phoebus*, Valentina Blănaru – *Gudula*, Adriana Caraian – *Fleur de Lys,* Mihaela Anastase – *Mama lui Fleur de Lys*, Ioana Constantinescu, Elena Miesa, Elena Neacşu, Lucia Stănculescu, Maria Zaharia – *Prietenele lui Fleur de Lys*, Octavian Axente, Ion Bungău, Bogdan Condurăţeanu, Ştefan Soctor, Iacob Tiberiu – *Prietenii lui Phoebus*, Traian Popescu – *Bufonul,* Ion Bungău – *Saltimbacul,* Aron Aroneanu, Octavian Axente, Traian Popescu –

---

[69] Parocescu, Nicolae – *Opera Motanul Încălţat de C.Trăilescu*, în revista *Muzica,* an.XIV, nr. 7, Bucureşti, iulie, 1964.

[70] Muşatescu, Tudor – *Cuvântul autorilor*, în *Programul Teatrului muzical*, Constanţa, 5 septembrie, 1964.

[71] Daminescu, Constantin – *Prima operă românească pe scena teatrului nostru*, în *Programul* Teatrului muzical, Constanţa, 5 septembrie, 1964.

www.ziuaconstanta.ro

Măscăricii, Ioana Constantinescu, Lucia Stănculescu, Mioara Zaharia – *Țigănci din tavernă*, Caliopi Marinescu – *Fallaurdela.*

Au existat multe muzici compuse special pentru acest subiect, aşa cum autori mai moderni au adaptat anumite lucrări capabile a împlini solicitările acțiunii. Mireille Savopol părăsind modelul tradițional (parțial existând în montarea lui Oleg Danovski), şi-a dorit şi a reuşit s-o facă, o compoziție de colaje cu muzici înregistrate, în care liantul pare să fie expresia şi nu imaginea. Aguletti în mare formă prezintă o *Esmeraldă* libertină şi plină de temperament, demonstrând o tehnică excelentă, fiind de fapt revelația serii, Dumitru Popescu un *Quasimodo,* conştient de fizicul său, dar cu sentimente umane adânci, Fănică Lupu realizează un personaj plin de farmec – *Phoebus,* iar Valentina Blănaru străluceşte în rolul *Gudulei.* Teatrul muzical obține un frumos succes, publicul primind cu încântare noua montare a maestrei Mireille Savopol, cu un subiect arhicunoscut. Mijloacele de expresie muzicală, întregesc pe cele scenice, redând în fața publicului imaginea artistică a succesiunii episoadelor ce se desfăşoară pe firul acțiunii. Momentele de profund dramatism pot fi urmărite prin mersul melodic şi printr-o sonoritate amplă şi un colorit timbral al instrumentelor, care ajută la interpretarea expresivă a balerinilor. Muzica baletului *Esmeralda* se înscrie în tezaurul literaturii muzicale universale şi aduce o contribuție deosebită în dezvoltarea genului.

În stagiunea 1964–1965, director I. Drugan, se vor monta următoarele premiere: opereta *Voievodul țiganilor* de J. Strauss, opereta *Mam'zelle Nitouche* de Fl. Hervé, opera *Martha* de F. Flotov.

Opereta *Voievodul țiganilor* de J. Strauss a fost prezentată publicului în premieră la 16 ianuarie în cadrul acestei stagiuni, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Alfred Ipser, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, conducerea muzicală C. Daminescu. Distribuția: Nicolae Călinescu – *Barinkay*, Gabriela Popescu – *Saffi,* Margareta Andriescu – *Cipra*, Sofronie Cadariu – *Zsupan*, Emilia Ciurdea – *Arsena,* Victor Axinte – *Homonay,* Gh. Țirea – *Carnero*, Aida Abagief – *Mirabella,* Iuliu Puşcaşu – *Otokar,* Lucian Roman – *Jossy*, Vasile Ivanciuc – *Mihali,* Gheorghe Ionescu – *Ferko*, Maria Tănase – *Pista.* Soliști balet: Isabela Aguletti, Rodica Raicu-Uretu, Marika Molnar, Valentin Ionescu, Fănică Lupu, Gh. Moțpan.

Premiera este un mare succes al colectivului artistic al Teatrului liric constănțean. *Voievodul țiganilor* este o lucrare în care Strauss a sădit melodii nemuritoare despre care Brahms afirma că de la *Flautul fermecat* de Mozart, nici un alt muzician german nu s-a ridicat pe

www.ziuaconstanta.ro

tărâmul operei comice la înălțimile atinse de J. Strauss în această lucrare. Regizorul Gh. Bărbulescu a montat premiera cu un colectiv artistic bine ales, cu voci ample și pline, care să evidențieze frumoasele pagini muzicale ale genialului compozitor. Astfel au evoluat Nicolae Călinescu, Gabriela Popescu, Aida Abagief, Victor Axinte, Iuliu Puşcaşu, Margareta Andriescu, Sofronie Cadariu, o garnitură de soliști completă, care a realizat un spectacol excelent primit de public, lucrarea rămânând timp îndelungat în repertoriul de bază al Teatrului liric.

„Opereta *Voievodul țiganilor* poartă amprenta personalității artistice a compozitorului. Deși cuprinde destule elemente maghiare (intonații și formule ritmice de ceardaș), ea este o lucrare vieneză – straussiană, a cărei muzică, în totalitatea ei, se distinge printr-o mare diversitate ritmică, o puternică predominanță a temelor lirice și epice cu intervenții dramatice doar episodice, prin claritate și o deosebită accesibilitate" – după cum afirmă Stela Pericеanu.[72]

La 3 martie 1965 secția de operă și operetă oferă publicului constănțean în premieră opereta *Mam'zelle Nitouche* de Florimond Hervé, comedie pusă în scenă de regizorul Ion Drugan, ajutat de scenograful Febus Ştefănescu și dirijorul Liviu Florea. Iată și distribuția: Iacobina Vlad – *Denise, elevă a pensionului*, Dinu Teodorescu – *Celestin Floridor, maestru de cor și compozitor*, Lucia Georgescu-Szabo – *Directoarea pensionului,* Iosif Buibaș – *Colonel Alfred Chateau-Gibus, fratele ei,* Elizeu Simulescu – *Champlatreux, locotenent*, Elena Traşcă – *Sora Ursule,* Sofronie Cadariu – *Directorul trupei de operă*, Nae Ivănescu – *Regizorul de culise*, Iolly Egyed – *Corinne-primadonă a trupei,* Zoe Ştefănescu – *Silvie, actriță*, Maria Gheorghiu – *Colette, actriță*, Dinu Voivozeanu – *Gastone, actor*, Carol Prohasca – *Jaques, actor*, Nae Ivănescu – *Loriot, caporal*, Jean Stamatiade – *Gustave, ofițer*, Dumitru Bîscă – *Robert, ofițer*, Nicolae Sindilă – *Charles, ofițer*, Nicolae Simulescu – *Louis de Flavigny, tatăl Denisei*, Florian Mărculescu – *Grădinarul pensionului*, Dinu Voivozeanu – *soldatul.*

Creația lui Florimond Hervé se circumscrie direcției trasate de opera franceză, caracterizată prin umor subtil și incisivitate satirică. Dar atât umorul cât și satira sunt categorii estetice greu de întreținut, iar subtilitatea și incisivitatea sunt forme de exprimare oricând posibile de precaritate, anevoie compatibile. În această montare artiștii au reușit să cunune în chip fericit, toate aceste caracteristici arătate

[72] Pericеanu, Stela – *Voievodul țiganilor*, în *Programul Teatrului muzical*, Constanța, 16 ianuarie, 1965.

www.ziuaconstanta.ro

mai sus, de altfel idee urmărită de regizorul Ion Drugan cu fidelitate şi de soliştii: Iacobina Vlad, Iosif Buibaş, Elizeu Simulescu, Dinu Teodorescu, care au avut o prestaţie foarte bună.

Stagiunea 1964–1965 a cuprins şi premiera cu opera comică în 4 acte *Martha* de Friedrich Flotow, prezentată publicului în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Febus Ştefănescu, corul condus de Boris Cobasnian, conducerea muzicală C. Daminescu.

Distribuţia: Elena Simionescu - *Lady Harriet Durham*, Bucura Iordăchescu – *Nancy*, N. Constantin – *Lord Tristan*, Francisc Dinier de la Opera de Stat Timişoara – *Lyonel*, Sofronie Cadariu – *Plumket*, Ion Ciobanu – *Judecătorul,* Dumitru Bîscă, Florin Mărculescu – *Valeţii,* Maria Zoiţa, Sima Mahachian, Cornelia Bibiceanu – *Fetele.*

Opera comică *Martha* sau *Târgul din Richmond* este lucrarea cea mai de seamă a lui Flotow şi a fost prezentată pentru prima oară la 25 noiembrie 1847 la Viena, bucurându-se de mult succes, fiind prezentă în mod frecvent pe scenele teatrelor din Germania şi Franţa. Subiectul operei se axează pe povestea de dragoste a doi tineri, curată, departe de convenientele sociale. *Lady Harriet* se travesteşte în ţărăncuţă. La târgul de servitoare ce se ţine anual la Richmond, ea se îndrăgosteşte de un tânăr – *Lyonel.* Poveste este simplă şi frumoasă, iar episoadele sunt caracteristice epocii şi moravurilor din acel timp. Muzica este foarte frumoasă, accesibilă, plină de melodii agreabile şi penetrante, cu teme populare irlandeze, regăsite în „*Aria trandafirului*".

Iată ce declară regizorul Gh. Bărbulescu: „Povestea este simplă şi frumoasă, iar episoadele sunt caracteristice epocii şi moravurilor. Regia a pus în opoziţie evidentă ridicolul manierelor de la curte, reprezentată de preţiosul lord Tristan, faţă de firescul oamenilor din popor. Acţiunea şi comportarea personajelor este conformă cu mişcarea şi caracterul muzical. Muzica expresivă şi melodioasă, însoţeşte cu delicateţe stările sufleteşti ale personajelor."[73]

În 1965 Teatrul liric angajează prin concurs pe mezzosoprana Gabriela Popescu, care vine după un stagiu de trei ani la Teatrul muzical din Braşov şi care va rămâne în teatrul constănţean 23 de ani, mai precis până în anul 1988, când se va pensiona. A fost distribuită în 18 premiere de opere şi operete dintre care amintim: *Ana* din *Rose Marie*, *Gertrude* din *Hänsel şi Gretel*, *Flora Bervoix* din *Traviata, Floria Tosca* din *Tosca.* Rolul care i-a marcat cel mai mult cariera artistică a fost *Cio-cio-san* din *Madama Butterfly* de Puccini, rol cu

[73] Bărbulescu, Gh. – *De la regizor la spectator*, în *Programul Teatrului muzical* Constanţa, 11 septembrie, 1965.

www.ziuaconstanta.ro

care s-a identificat, fiind obsedată de drama eroinei pe care o interpreta impecabil, realizând o creație memorabilă a personajului său.

Stagiunea 1965–1966, avându-l ca director pe regizorul Ion Drugan, va prezenta publicului constănțean în premieră: opereta *Dragoste de țigan* de F. Lehar, baletul *Domnișoara Nastasia* de C. Trăilescu, opera *Madama Butterfly* de G. Puccini.

La 19 ianuarie Teatrul liric lansează premiera operetei *Dragoste de țigan* de Franz Lehar în regia artistică a lui Ion Drugan, asistat de Lucica Georgescu-Szabo, scenografia Nicolae Lebas, coregrafia Botzi Szabo, maestru de cor Boris Cobasnian, conducerea muzicală Liviu Florea. Distribuția: Lucreția Popescu-Lobodan – *Zorica*, Richard Deutsc – *Ioji,* Lucica Georgescu-Szabo – *Doica*, Nae Ivănescu - *Dragostin,* Iacobina Vlad – *Iuți*, Iuliu Puşcaşu - *Ionel*, Dinu Teodorescu – *Găetan*, Sofronie Cadariu – *Mihaly*, Petre Mihăilescu – *Sandor,* Florin Mărculescu – *Kerem*, Olga Lăzărescu – *D-na Kerem*, Maria Gheorghiu – *D-na Pall*, Jean Stamatiade – *Flor*, Dinu Voivozeanu – *Libitz.* Solişti balet: Adriana Caraian, Gh. Moțpan, Fănică Lupu. Corepetitori: Margareta Miga, Carmen Gutuleanu.

„Opereta *Dragoste de țigan* se înscrie printre lucrările care au repurtat succese pe scenele teatrelor din Europa şi din țara noastră. Integrată în acțiune, muzica înveşmântează textul cu bogate şi variate imagini sonore. Compozitorul, în colaborare cu libretiştii A.M. Willner şi R. Bodansky, au ştiut să împletească cu iscusință diferitele momente care se dezvoltă în succesiunea lor, cu frumoasele melodii lirice ori dramatice, pline de expresivitate. Opereta are un puternic filon folcloric maghiar." [74]

Regizorul Ion Drugan a apelat la ajutorul Luciei Szabo ca asistentă de regie şi Botzi Szabo pentru coregrafie, în ideea de a se apropia cât mai mult de tradiția folclorului maghiar, în care cântecele sunt inspirate din bogăția muzicii populare. Deşi opereta prin însăşi factura ei, aduce cu sine şi elemente fanteziste, care generează situații amuzante în scopul de a accentua ironizarea diferitelor laturi ale unei societăți în descompunere, ea ne înfățişează şi aspecte dramatice care se nasc din viața reală, subliniind conflictul dintre două categorii sociale opuse. Povestea de dragoste între *Zorica* (Lucreția Lobodan-Popescu) şi *Ioji* (Richard Deutsch), ne încredințează încă odată că sentimentele sincere, nobile şi curate manifestă puternica însuşire de a înfrunta şi învinge răul. Încă din uvertură auzim pe un fundal de

[74] Florea, Liviu – *Dragoste de țigan*, în *Programul Teatrului muzical*, Constanța, 19 ianuarie, 1966.

www.ziuaconstanta.ro

armonii şi culori de timbruri instrumentale, temele principale care îşi vor susține rolurile în dezvoltarea subiectului. Melodiile sunt ample şi generoase. Ele apar încărcate de substanță dramatică reliefând atmosfera de conflict din actele I şi II, punând în valoare stările sufleteşti ale *Zoricăi* în aria din actul I, în care îşi cântă nefericirea şi dorul de viață. Înfiorări nostalgice şi lirice străbat *aria Zoricăi* din actul II – *Nu vreau stelele de pe cer* – şi *ariile lui Ioji*, artistul romantic, iscusitul bard popular, prezent pretutindeni, alinând durerile, descreținд frunțile, înveselind inimile cu arcuşul său măiestrit. Cântecul lui țâşneşte cald şi pătimaş în acelaşi timp. Bogată în inspirație folclorică, muzica operetei *Dragoste de țigan* se impune şi prin pregnanța ritmului, acesta aparținând specificului maghiar, care este prezent atât în melodiile largi cât şi în cele dansante. Scenele comice sunt dinamizate prin teme scurte secvențate la intervale superioare mici, prin ritmuri strânse, tempouri rapide, cu misiunea de a scoate în evidență nuanța satirică a trăsăturilor personajelor şi a situațiilor create.

Artiştii din distribuție au înțeles mesajul, obținând printr-o prestație artistică de mare ținută, un succes răsunător, publicul fiind de-a dreptul impresionat, apreciind atât jocul artiştilor cât şi frumusețea muzicii.

Baletul în 3 acte *Domnişoara Nastasia* de Cornel Trăilescu a fost prezentat în premieră la 13 aprilie 1966, în regia artistică şi coregrafia lui Oleg Danovski (Artist Emerit), asistat de Mireille Savopol, scenografia Hristofenia Cazacu de la Opera din Iaşi, corepetitor - Gheorghe Paulman, regia tehnică – Stere Caraiani.

Distribuția: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Gh. Moțpan, Dora Carpov, Ioana Constantinescu, Maria Roncea, Lucica Stănculescu, Ioan Bungău, Fănică Lupu, Octavian Axente, Traian Popescu, Ştefan Soctor, Gabriel Săvulescu.

Preocupându-se de înnoirea repertoriului românesc, compozitorul a scris primul său balet *Nastasia* în colaborare cu Oleg Danovski, autorul libretului, după piesa lui G.M. Zamfirescu – *Domnişoara Nastasia.*

Muzica baletului urmăreşte acțiunea în desfăşurarea ei, reflectând evoluția psihologică a personajelor. Rolurile principale sunt conturate prin teme care revin (leit–motivul), aşa cum este tema dragostei *Nastasiei* (Isabela Aguletti) pentru *Luca* (Fănică Lupu), sau duetul *Luca-Nastasia*, cu caracter liric, care redă seninătatea cerului înstelat ca şi sufletele lor şi dorința acestora, aureolată de speranța unui viitor fericit; de asemenea tema lui *Vulpaşin* (Gh. Moțpan), care

www.ziuaconstanta.ro

răsună dureros, (cântată de viori la unison), ori tema bătăii din fața cârciumii, foarte pregnantă, încredințată instrumentelor tari (tromboni, percuție). Melodiile alternează şi se succed vertiginos pe un fundal orchestral aspru, în care abundă disonanțele, acestea având menirea de a sublinia momentele dramatice. Pe tot parcursul acțiunii străbate obsedant şi amenințător tema apropierii trenului, creând o atmosferă apăsătoare de groază, de disperare, care apare în momente de mare tensiune. Compozitorul îşi încheie lucrarea (scena finală a morții *Nastasiei)* cu această temă, simbol spectral al disperării. Prestația balerinilor a fost foarte bună, o echipă compactă, tehnică, aleasă de regizor inspirat. Succesul a fost vizibil, publicul primind cu căldură şi bucurie spectacolul reuşit, apreciind munca grea a balerinilor constănțeni.

Opera *Madama Butterfly* de G. Pucini a avut premiera în data de 19 iunie în cadrul acestei stagiuni şi a fost prezentată publicului în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Nicolae Lebas, maestru de cor Boris Cobasnian, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, dirijor Silviu Panțîru. Distribuția: Lucreția Popescu-Lobodan – *Cio-cio-san*, Bucura Iordăchescu – *Suzuki,* Richard Deutsch – *Pinkerton,* C. Jurăscu – *Sharpless*, Florin Stavăr – *Iamadori*, Vasile Pascali – *Goro,* Gh. Țirea – *Unchiul Bonzo,* George Ionescu – *Comisarul.*

Madama Butterfly este un spectacol de echipă cu un echilibru desăvârşit realizat prin contribuția şi aportul fiecărui artist. Bogăția de sentimente care se degajă din libretul operei, trăirile emoționale, sacrificiul, indignarea familiei lui *Cio-cio-san*, a unchiului *Bonzo* care o renegă pentru curajul de a iubi un european, sacrificiul tinerei gheişe îndrăgostite, care merge până la gestul suprem pentru a-şi păstra neştirbită onoarea, sunt motive excepționale pentru libretul unei lucrări. Gh. Bărbulescu a distribuit-o pe Lucreția Popescu-Lobodan în rolul titular – *Cio-cio-san*, care realizează un joc scenic foarte bun, ajutată de un glas frumos, curat, plin de sensibilitate cu un fizic plăcut, reuşeşte să sublinieze cu mult dramatism sentimentele de iubire, teamă, suferință interioară, tragedia despărțirii de copil şi gestul suprem de a-şi pune capăt zilelor. Alături de ea Richard Deutsch – *Pinkerton*, frumosul locotenent al armatei americane, scoate cu mult talent în evidență viața de marinar, uşuratică, fără scrupule, considerând căsătoria sa cu micuța japoneză drept o aventură, nebănuind tragedia de mai târziu. Eroina îşi găseşte alinare la prietena sa *Suzuki* – Bucura Iordăchescu, devotată şi iubitoare, care încearcă fără a reuşi să o protejeze de unchiul ei *Goro* – Vasile Pascali şi

www.ziuaconstanta.ro

fostele ei prietene care o renegă. Speranțele lui *Cio-cio-san* că *Pinkerton* se va întoarce la ea sunt deşarte. Acesta vine doar să-şi ceară copilul. Acțiunea finală a sinuciderii, încheie tragica poveste a micuței *Butterfly*.

„Drama gheişei japoneze – afirmă regizorul Gh. Bărbulescu – trebuia să se desfăşoare într-un climat oriental cât mai sugestiv, inspirat chiar de peisajul localității Torre del Lago, care după descrierea pictorului Pagni, apărea ca un peisaj de vis, cu efecte de lumină combinate într-un anumit fel, încât îți lasă impresie că te afli într-un ținut oriental"[75]

Muzica este superbă, conținând melodii frumoase, cantabile, lejere, care solicită glasuri pline, clare, curate, cu un bogat conținut de nuanțe, sentimente şi trăiri emoționale. Publicul a primit cu entuziasm premiera a cărei dramatism le-a umplut sufletul de tristețe şi compasiune.

Teatrul muzical din Constanța îl va achiziționa pe tenorul Vasile Pascali în 1966, care după debut nu va mai pleca din oraşul de la malul mării. După pensionarea din 1993, continuă să mai joace pentru unele roluri fără acoperire. A cântat în operele: *Carmen, Madama Butterfly*, şi operetele, *Rose-Marie, Prietenul meu Bumbury, Ana Lugojana, Prințesa circului, Peneş Curcanul*, etc. Adorat timp de 30 de ani de un public fidel, Vasile Pascali şi-a pus în scenă viața şi talentul fiind considerat un „artist total". Tot în acest an 1966, Teatrul muzical va primi prin repartiție pe tenorul Ilie Gănțoiu, care va realiza o serie de roluri de referință, va cânta pe scena Operei din Russe – Bulgaria, alături de Nicolae Herlea, Zenaida Pally şi chiar cu profesorul său Octav Enigărescu. Va fi ataşat cu toată ființa de oraşul Constanța. Se numără printre artiştii lirici care a oferit spectatorilor, certitudinea împlinirii estetice a oricărui rol.

Stagiunea 1966-1967, director I. Drugan, prezintă premierele: *Bal la Savoy* de P. Abraham, *Logodnicul din Lună* de P. Kuneke, *Faust* de Ch. Gounod şi *Liliacul* de J. Strauss (varianta în lb. germană).

Opereta *Bal la Savoy* de Paul Abraham a avut premiera la 17 ianuarie 1967, în regia artistică a lui Ion Drugan, scenografia Nicolae Lebas, coregrafia Botsi Szabo, maestru de cor Boris Cobasnian, direcția muzicală Liviu Florea. Distribuția: Radu Popescu – *Aristide*, Veronica Diaconu – *Madeleine*, Vasile Pascali – *Mustafa*, Emilia Ciurdea – *Daisy*, Gabriela Tofănel – *Fangolita*, Anghel Stoian –

[75] Bărbulescu, Gh – *Madama Butterfly*, în *Programul de sală* a Teatrului liric, Constanța, 19 iunie, 1966.

www.ziuaconstanta.ro

Celestin, Florian Stavăr – *Arhibald*, Sofronie Cadariu – *Pamerol*, Tatiana Gădăleanu – *Bebe*, Gabriela Cojocaru, Voichița Ieremie, Elena Oancea Gabriela Parnica Aurelia Botezatu – *Soțiile*, George Ionescu – *Rene*, Lucian Roman – *Albert*. Soliști balet: Mihaela Șerban, Iosana Sebeșan, Fănică Lupu, Marica Molnar, Anca Tudor.

Opereta *Bal la Savoy* a constituit pentru Paul Abraham și pentru libretiștii (Alfred Grunwald și Fritz Löhner-Beda), prilejul de a satiriza moravurile din înalta societate. Tânăra pereche *Madeleine* (Veronica Diaconu) și *Aristide* (Radu Popescu), căsătoriți de numai un an, s-au trezit prinși în viața înaltei societăți. Aventurile și intrigile practicate de reprezentanții înaltei societăți s-au infiltrat în viața acestor tineri umbrindu-le fericirea. De la un capăt la celălalt, opereta este presărată cu melodii frumoase, impregnate cu ritmuri vii, care urmăresc acțiunea în desfășurarea ei. În rolul titular Radu Popescu face un joc excepțional, fiind imprevizibil, dinamic și un bun actor, cu un joc scenic care place, alături de el Veronica Diaconu, cu glasul ei frumos, cu nuanțe și emisie clară, curat și sensibil, împreună cu tot colectivul artistic, aduc un mare succes premierei atât de gustată de publicul meloman.

În *Programul* de sală al spectacolului, regizorul Ion Drugan afirma următoarele:

„Opereta *Bal la Savoy* a înscris încă o pagină valoroasă la marea carte a muzicii de operetă. Împletită într-un tot unitar, muzica și libretul servesc deopotrivă ideea spectacolului care rămâne universal valabil până în zilele noastre"[76]

Opereta *Logodnicul din Lună* de Eduard Künneke a fost prezentată în premieră la 19 mai 1967, în regia artistică a lui Ion Drugan, scenografia Nicolae Lebas, coregrafia Botzi Szabo, conducerea muzicală Boris Cobasnian. Distribuția: Irina Ionescu – *Iulia*, Julieta Borcea – *Hannachen*, Sofronie Cadariu – *Josse*, Bucura Iordăchescu – *Wimpel*, Dinu Teodorescu – *Egon*, Vasiele Pascali – *Străinul I*, Ion Fira – *Străinul II*, Dumitru Bîscă – *Kurt*, Ion Ciobanu – *Hans*, Dinu Voivozeanu – *Franz*.

Creația compozitorului Künneke a dovedit o permanentă preocupare pentru promovarea elementelor înnoitoare în muzică, menită să oglindească epoca sa, s-o exprime printr-un limbaj original, cult, sensibil. Dintre lucrările sale doar două au mai rămas pe afișe: *Logodnicul din lună* și *Călătorie fericită*. Nu muzica le-a grăbit sfârșitul ci libretele cu conținutul lor desuet, neinteresant, plictisitor.

---

[76] Drugan, Ion – Bal la Savoy, în *Programul Teatrului muzical*, Constanța, 17 ianuarie, 1967.

www.ziuaconstanta.ro

Logodnicul din Lună s-a bucurat de succes la timpul său (1920), aducând compozitorului un meritat renume, aceasta fiind de fapt lucrarea sa cea mai reprezentativă. Regizorul Ion Drugan a alcătuit o echipă, bazându-se pe artiştii autohtoni, pentru montarea operetei *Logodnicul din Lună* cu Irina Ionescu, Julieta Borcea, Sofronie Cadariu, Bucura Iordăchescu în rolurile principale. Scenografia semnată de Nicolae Lebas şi coregrafia lui Botzi Szabo, jocul de echipă a artiştilor, au adus spectacolului un succes meritat, publicul apreciind eforturile colectivului Teatrului liric în realizarea acestei lucrări, jucată pe multe scene ale teatrelor europene. Acţiunea se desfăşoară într-o atmosferă intimă, odihnitoare. Dacă subiectul este uşor şi agreabil, muzica este spumoasă şi plăcută. „Credincios genului, Künneke compune după toate regulile lui. Uvertura conţine temele melodiilor principale, care creionează conturul şi caracterizează stările sufleteşti ale personajelor. Melodiile lirice (*Cântecul Iuliei* şi cel al *Străinului*), alternează cu melodii pe ritmuri cochete, moderne în numerele comice (*Batavia–fox* sau duetul *Hannehen-Egon*), creând astfel unitatea spectacolului" – afirmă A.G. Matache.[77]

Opera *Faust* de Ch. Gounod a avut premiera la 1 iulie 1967, în regia artistică a lui Gheorghe Bărbulescu, scenografia Edith Gross, coregrafia Mireille Savopol–Oprescu, maestru de cor Boris Cobasnian, conducerea muzicală Constantin Daminescu. Distribuţia: Iuliu Puşcaşu – *Faust*, Iosif Buibaş – *Mefisto*, Nicolae Constantin – *Valentin*, Irina Ionescu – *Margareta*, Iacobina Vlad – *Siebel*, Bucura Iordăchescu – *Martha*, Ion Ciobanu – *Wagner*. Solişti balet: Isabela Aguletti, Mihaela Anastase, Adrian Caraian, Ioana Constantinescu, Elena Neaţu, Lucia Stănculescu, Ioan Bungău, Fănică Lupu, Gh. Moţpan. Corepetitori: Gheorghe Paulman, Carmen Gutuleanu.

„Procesul de creaţie al acestui poem dramatic are prin întindere şi implicaţii – particularităţi ce-l singularizează în istoria literaturii universale."[78]

Punerea în scenă a mitului lui *Faust* presupune îndrăzneală şi fantezie din partea regizorului, dar şi o lectură atentă a dramei, pentru a evita eventuale confuzii de sens cu privire la destinul lui *Faust*, semnificaţia şi implicaţiile pactului cu *Mefisto* şi în ceea ce priveşte personalitatea *Margaretei* interpretată de Irina Ionescu. Deranjează de asemenea confuziile cu efect de sacrilegiu chiar şi pentru un agnostic,

---

[77] Drugan, Ion – *Logodnicul din Lună*, în *Programul* Teatrului muzical, Constanţa, 19 mai, 1967.

[78] Matache, A.G. – *Faust de Ch.Gounod*, în *Programul Teatrului muzical*, Constanţa, 1 iulie, 1967.

www.ziuaconstanta.ro

privitoare la anumite simboluri creştine. Scenografia Edithei Gross a fost reuşită urmărind armonia culorilor şi eleganţa formelor, într-o nouă viziune modernă. Echipa solistică bazată numai pe forţele proprii, fără nici un invitat din afară, a fost destul de omogenă. S-a detaşat Iuliu Puşcaşu în rolul lui *Faust*, secondat de Iosif Buibaş – *Mefisto*, care fac un joc foarte bun, cu voci timbrate şi plăcute, în timp ce Irina Ionescu şi Iacobina Vlad, demonstrează o acurateţe stilistică, expresivitate şi o coerenţă demne de laudă. Foarte bine s-au prezentat orchestra, corul şi baletul Teatrului muzical, care împreună cu artiştii vocali au descifrat cu tenacitate şi au făcut faţă aproape în întregime exigenţelor dificilei partituri, semnată de Gounod.

Iată ce afirmă regizorul Gh. Bărbulescu: „Întreg colectivul artistic s-a străduit să limpezească sensurile dramatice ale spectacolului, pentru ca acesta să apară în faţa spectatorilor – ce ne judecă şi apreciază eforturile – în lumina sa cea mai clară şi evocatoare. Intenţia regiei a fost ca opera *Faust* să fie o realitate a noastră, a momentului actual pe care-l trăim, a gândurilor şi ideilor care se ciocnesc în conştiinţa noastră."[79]

La 12 august 1967, Teatrul liric oferă în premieră opereta *Liliacul* de J. Strauss, de data aceasta o variantă în limba germană, în regia artistică a lui Jean Rinzescu (Maestru Emerit al Artei), scenografia Ofelia Tutoveanu de la Opera din Bucureşti, coregrafia Mireille Savopol-Oprescu, maestru de cor Boris Cobasnian, conducerea muzicală C. Daminescu şi Liviu Florea.

Pe scena Teatrului muzical constănţean, *Liliacul* a găsit un mănunchi de interpreţi care, deşi obişnuiţi cu stilul operei (prima montare a fost în 1958, marcând festivitatea de început a activităţii teatrului), au depus eforturile necesare pentru adaptarea la stilul operistic vioi, alert, luminos, dansant, cât şi pentru o bună alternare a prozei (de data asta în limba germană în original), cu recitative şi arii. Astfel, un serios examen de maturitate artistică a fost trecut cu succes. În primul rând vom menţiona colaborarea între regie (Jean Rinzescu), scenografie (Ofelia Tutoveanu) şi coregrafie (Mireille Savopol-Oprescu), care fără a părăsi tradiţia clasică vieneză a realizat atmosfera cerută de dramaturgia muzicală, trecută însă prin filtrul unei viziuni moderne. Decorurile şi costumele lucrate cu un remarcabil bun gust, ca şi dansurile, de o eleganţă şi plasticitate cuceritoare, au avut o pondere apreciabilă în reuşita spectacolului.

---

[79] Bărbulescu, Gh – *Gânduri şi aspiraţii pentru spectacol*, în *Programul* Teatrului muzical, Constanţa, 1 iulie, 1967, pag. 14.

www.ziuaconstanta.ro

Distribuția: Richard Deutsch – *Eisenstein*, Sofronie Cadariu – *Frank,* Iuliu Puşcaşu - *Alfred*, Elizeu Simulescu – *Dr. Falke*, Dinu Teodorescu – *Blind*, Nae Ivănescu – *Frosch*, Nicolae Diaconescu – *Majordomul*, Florian Stavăr – *Poştaşul,* Lucreția Popescu–Lobodan – *Rosalinda*, Margareta Tomazian – *Orlovski,* Cornelia Şerban – *Adela,* Maria Săvescu – *Ida,* Marin Cazacu – *Curierul.* Solişti balet: Isabela Aguletti, Dora Carpov, Ileana Dumitrescu, Elena Neațu, Monica Olariu, Rodica Raicu-Uretu, Lucia Stănculescu, Angela Tecaru, Anca Tudor, Ioana Tudorancea, Bogdan Condurățeanu, Fănică Lupu, Gh. Moțpan, Dionisie Nicolai, Iuliu Filip, Vasile Mihai, C. Pintea.

Stagiunea 1967–1968, director I. Drugan, s-a deschis la 15 noiembrie 1967 şi aduce în premieră două lucrări deosebite. Mai întâi opereta *Nimfa litoralului* de Viorel Doboş (premieră absolută) şi opera *Carmen* de G. Bizet.

Opereta *Nimfa litoralului* de Viorel Doboş a fost prezentată de Teatrul liric constănțean ca premieră pe țară în data de 20 februarie, în regia artistică a lui Nicuşor Constantinescu (Maestru Emerit al Artei), scenografia George Voinescu, coregrafia Trixy Checais, conducerea muzicală Viorel Doboş (Maestru Emerit al Artei) şi Boris Cobasnian. Distribuția: Margareta Tomazian – *Nausica*, Elizeu Simulescu – *Marcian*, Lucreția Popescu–Lobodan – *Antonia*, Iacobina Vlad – *Tanța*, Vasile Pascali – *Tomi*, Iosif Buibaş – *Lupul mare,* Dinu Teodorescu – *Lupul mic*, Lucica Georgescu–Szabo – *Piki,* Sofronie Cadariu – *Bărbatul disperat*, Dumitru Bîscă, Florin Stavăr, Dinu Voivozeanu – *Adoratorii*. Solişti balet: Isabela Aguletti, Adriana Caraian, Ileana Dumitrescu, Ioan Bungău, Fănică Lupu, Gh. Moțpan, Dumitru Popescu-Cioată. *Corepetitori:* Gh. Paulman, Ion Botea.

Subiectul prezintă atelierul sculptoriței *Antonia* şi al pictorului *Caton* unde *Lupul mare* şi *Lupul mic* aduc o invitație la Carnaval. Antonia promite să vină la serbare cu o statuie a frumoasei *Nausica* - *Nimfa litoralului*. *Antonia* rămasă singură se gândeşte la un ideal - visul iubirii minunate. *Nausica* pierde vremea cochetând cu prietenii, printre ei fiind şi *Piki*, o femeie extravagantă care doreşte s-o atragă în sfera ei de influență. Un tânăr aminteşte de *Tomi* care a salvat o nimfă din mare. Merg cu toții pe şantierul de arheologie pentru a-l cunoaşte. *Marcian*, şef de echipaj, o iubeşte pe *Nausica,* dar nu suportă înclinațiile ei pentru distracții. Când vor să afle cine este salvatorul nimfei, se constată că de fapt nu *Tomi* a salvat-o pe *Nausica*, ci o statuetă-nimfă antică. Antonia şi Caton lasă lucrul din atelier. Vin musafiri, admiratori, cheflii, cu *Nausica* şi *Picki*. *Nausica* vrea să arate tabloul în care *Caton* o pictează pe ea. *Caton* nu vrea şi se iscă un

www.ziuaconstanta.ro

scandal, acesta alungând-o pe *Nausica* din atelier. Părăsită de prietenii de chefuri, *Nausica* simte în suflet o schimbare. Vrea să devină arheolog. În final, la carnaval, sub masca lui Ulisse îl găseşte pe *Marcian*, bucurându-se sincer.

Elementul nou al operetei constă în afirmarea tematicii actuale, întruchipate în subiecte istorice sau contemporane, în redarea aspectelor mobilizatoare şi în satirizarea a tot ceea ce este rupt de viaţă. Sursa muzicală de inspiraţie se lărgeşte, îmbogăţindu-se cu intonaţiile cântecului liric contemporan. Accesibilă, veselă şi spirituală, opereta prin esenţa sa luminoasă şi optimistă, este apropiată de spectatorii iubitori ai cântecului liric şi comediei. Opereta care se desfăşoară pe litoralul românesc se bazează pe modalităţile de expresie melodice şi ritmice ale muzicii uşoare contemporane. Ca atare, deşi structura ariilor şi ansamblurilor păstrează în mare măsură unele tipare clasice fără de care opereta n-ar fi operetă, acestea sunt concepute şi dezvoltate în funcţie de dramaturgie şi de caracteristicile unor noi tipuri de melodii şi ritmuri de muzică uşoară modernă cum ar fi *bossanova, twist-ul, shake-ul* şi altele. Caracterizarea personajelor este realizată prin crearea motivelor muzicale conducătoare *leit-motive,* care în *Nimfa litoralului* reprezintă fie persoane, fie acţiuni sau sentimente şi se întrepătrund în procesul dezvoltărilor dramatic–muzicale.

Regizorul Nicuşor Constantinescu a propus pentru realizarea acestei premiere un colectiv format din cele mai bune voci existente în Teatrul liric constănţean, într-o distribuţie inspirată şi foarte bine gândită. În rolurile titulare Margareta Tomazian (*Nausica)*, Elizeu Simulescu (*Marcian)*, Vasile Pascali (*Toni)*, Lucreţia Popescu Lobodan (*Antonia)* şi ceilalţi coechipieri împreună cu trupa de balet în frunte cu Isabela Aguletti într-o formă de zile mari şi Gh. Moţpan, Fănică Lupu, au realizat un spectacol minunat, bine primit de public, încântat de prestaţia plină de profesionalism al puternicului colectiv artistic constănţean.

Iată părerea muzicologului Octavian Lazăr Cosma: „Accesibilă, veselă şi spirituală, opereta, prin esenţa sa luminoasă şi optimistă este apropiată de masele largi. În acelaşi timp ea profesează o artă bogată în idei, întrunind momente de lirism şi comedie. Sursa muzicală de inspiraţie se lărgeşte, îmbogăţindu-se cu intonaţiile cântecului de masă, ale cântecului liric contemporan şi ale celui de estradă."[80]

[80] Cosma, Octavian – *Opera Românească*, Ed. Muzicală, Bucureşti, 1962, vol.II, pag.152.

www.ziuaconstanta.ro

În cadrul stagiunii 1967–1968, la 23 iunie s-a prezentat în premieră opera *Carmen* de G. Bizet, lucrare mult gustată de publicul meloman, datorită accesibilității libretului şi frumuseții ariilor şi a muzicii în general, motiv pentru care lucrarea a devenit cea mai populară dintre opere, jucată pe toate scenele lumii. Spectacolul a fost prezentat în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia lui Ion Clapan de la Opera Română din Bucureşti, coregrafia Mireille Savopol-Oprescu, maestru de cor Boris Cobasnian, direcția muzicală Constantin Daminescu. Distribuția a fost următoarea: Richard Deutsch – *Don Jose*, Ion Budoiu de la Opera Română Cluj – *Escamillo*, Vasile Pascali – *Dancairo*, Iuliu Puşcaşu – *Remendado*, Sofronie Cadariu – *Zuniga*, Zenaida Pally (Artistă a Poporului) – *Carmen*, Lucreția Popescu-Lobodan – *Micaela*, Gabriela Țigănaşu-Popescu –*Frasquita*, Romfilia Radu – *Mercedes,* C. Jurăscu – *Morales*. Solişti balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Gh. Moțpan, Fănică Lupu, C. Pintea. *Corepetitori:* Carmen Gutuleanu, Ion Botea, Eugenia Dumitrache.

Lucrarea a fost abordată muzical cu oarecare reținere de dirijorul C. Daminescu, fiind şi prima montare a celebrei opere. Totuşi cu bagheta sa sigură se mulțumeşte să nareze cu obiectivitate fără a comenta, să expună placid fără a zvâcni, să se complacă într-o atmosferă intimistă, voit lirică departe de tensiunea ce ar fi trebui să cucerească spațiul încă de la apariția lui *Carmen* (Zenaida Pally). Mai întâi se prezintă C. Jurăscu (*Morales*), cu un timbru catifelat şi legato remarcabil, dar susținând dezinteresat dialoguri „fără cheie" chiar în delicioasa *Pantomimă. Don Jose* (Richard Deutsch), inundă cu timbrul său însorit, încărcat de căldură meridională, spațiul acustic. Vocea sa este purtătoarea unei „lacrimi" în duetul cu *Micaela* (Lucreția Popescu-Lobodan) din primul act (*Ma mère, je la voix !)*, vocea sa clocoteşte de pasiune în aria *La fleur* fără să abandoneze poezia amintirii, vocea sa picură durere în sunet, sfâşietoare implorare în duetul final. În celelalte roluri, artiştii au constituit o bună echipă care au asigurat succesul incontestabil al lucrării.

„Din atmosfera toridă a Spaniei (devenită o adevărată patrie pentru neamul *Carmencitei)*, din ritmul ademenitor al castagnetelor, din larma târgurilor iberice mişunând de negustori, contrabandişti, hoți şi militari, figura tinerei țigănci se decupează cu o concretețe şi o personalitate demne de creatorul ei" – spune Georgeta Mărtoiu în programul spectacolului.[81]

[81] Mărtoiu, Georgeta – *Carmen de G. Bizet*, în *Programul Teatrului muzical*, Constanța, 23 iunie, 1968.

www.ziuaconstanta.ro

În luna decembrie a anului 1968, colectivul artistic al Teatrului liric era format din: director şi regizor Ion Drugan, Gh. Bărbulescu - regizor, maestra de balet Mireille Savopol, maestrul de cor Boris Cobasnian, dirijorii C. Daminescu şi Liviu Florea, 3 corepetitori, 18 soliști, 17 balerini, 39 instrumentiști, 39 coriști, 18 membri personal tehnic, 12 membri personal administrativ. Teatrul liric îl va primi în 1968 pe actorul-cântăreț Radu Popescu, care timp de peste 30 de ani va fi distribuit în numeroase spectacole de operă şi operetă conturând personaje ca: *Rodrigo* din *Otello, Gastone* din *Traviata, Ruiz* din *Trubadurul, Norman* din *Lucia di Lammermoor* etc. Tot în acest an va sosi în Constanța soprana Niculina Cârstea care va evolua pe scena Teatrului liric 26 de ani în roluri precum: *Leila* din *Pescuitorii de perle, Frasquita* din *Carmen, Rossina* din *Bărbierul din Sevilla, Eliza* din *My Fair Lady, Violeta* din *Traviata, Gilda* din *Rigoletto, Lucia* din *Lucia di Lammermoor, Zița* din *O noapte furtunoasă, Ana* din *Ana Lugojana, Norina* din *Don Paquale* etc.

Stagiunea 1968–1969, director I. Drugan, aduce pe scena Teatrului liric în premieră lucrările: *Floarea din Hawai* de P. Abraham, *Studiu în bleu* – triptic de balet cuprinzând lucrările: *Scara* de K. Kanton, *Arcade* de A. Stroe, *Bolero* de Maurice Ravel şi *My Fair Lady* de Fr. Löwe. Mass-media consemnează acest lucru: „Anul 1969 a însemnat pentru Teatrul muzical nu numai o etapă nouă în activitatea sa din punct de vedere organizatoric, funcționând ca o instituție de sine stătătoare, dar şi un an când în confruntarea cu publicul din zonele litoralului a obținut aprecieri încurajatoare. Stagiunea va pune în scenă lucrările *My Fair Lady* şi *Floarea din Hawai*."[82]

Opereta *Floarea din Hawai* de P. Abraham a avut premiera în data de 5 februarie 1969, în regia artistică a lui Ion Drugan, decoruri Puiu Ganea, costume Puiu Ganea şi Marga Țuțuianu, coregrafia Mireille Savopol-Oprescu, maestru de cor Boris Cobasnian, conducerea muzicală Silviu Panțîru şi Boris Cobasnian, cu Lucreția Popescu–Lobodan – *Laya*, Ilie Gănțoiu – *Lila-Taro*, Elizeu Simulescu – *Lt. Stone*, Sofronie Cadariu – *Guvernatorul Harisson*, Lucia Georgescu-Szabo – *Miss Harisson*, Iacobina Vlad – *Bessie*, Dinu Teodorescu – *Buffy*, Nae Ivănescu – *Bobby*, Vasile Pascali – *Jim Boy*, Gabriela Țigănaşu–Popescu – *Paloma*, Romfilia Radu – *Luana*, Iosif Buibaş – *Kanako Hiko*, Florian Stavăr – *Robert*, Alexandru Chiper – *Jaques*, Aura Drugan – *Carina*, Nicolae Călinescu – *soțul Carinei*,

[82] Zălog, Emil – *O stagiune care s-a încheiat şi una care începe*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, nr. 6595, Constanța, 1969, pag. 3.

www.ziuaconstanta.ro

Petre Mihăescu – *Papa Doc*, Dinu Voivozeanu – *Makino*. Soliști balet: Isabela Aguletti, Adriana Caraian, Ileana Dumitrescu, Gh. Moțpan, Fănică Lupu, Ștefan Soctor, Dumitru Popescu-Cioată, Dandu Popescu, Traian Popescu, Constantin Pintea.

Importanța muzicală a partiturii acestei operete, ca de altfel și a celei din *Bal la Savoy*, o constituie încercarea lui Paul Abraham de a introduce în orchestră stilul de jazz care era din ce în ce mai gustat de public. Prin această inovație el se situează pe un plan superior celorlalți compozitori contemporani cu el. Tematica muzicală a operetei este influențată foarte mult de folclorul maghiar, având și unele tendințe de exotism, curent la modă pe atunci, nu fără a avea însă o justificare logică, acțiunea petrecându-se la Nissa și în Hawai.

Din punct de vedere componistic, Abraham dovedește o stăpânire perfectă a melodiei, creând în finalurile tablourilor II și III ale operetei adevărate momente de tensiune dramatică, folosind procedeul augmentării și diminuării temei. În felul acesta reușește să compună în finalul tabloului II un cântec mobilizator (*O tu popor vechi din Hawai*) care este augmentarea temei prințului *Lila-Taro* (*Un paradis încântător*), în care găsim elementele exotice de care vorbeam.

„După spectacolul de balet cu *Domnișoara Nastasia*, realizat cu mult timp în urmă, iată-ne astăzi în fața unei noi premiere intitulată *Seară de balet*, spectacol conceput de Mireille Savopol–Oprescu, în patru părți distincte, un colaj muzical–coregrafic, format din: *Studiu în bleu* (*Passacaglia* de J.S. Bach), *Scara* de I Kanton, *O viață* de Aurel Stroe și *Boleroul* de Ravel."[83] Spectacolul de balet *Studiu în bleu* a avut premiera la 3 iunie 1969, în cadrul acestei stagiuni. Colajul muzical este realizat după scenariile regia și coregrafia Mireillei Savopol-Oprescu, scenografia Elena Fortu. Colajul cuprinde lucrările: *Passacaglia* de J.S. Bach cu următoarea distribuție: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Gh. Moțpan, Dora Carpov, Ioana Constantinescu, Maria Roncea, Lucica Stănculescu, Ioan Bungău, Fănică Lupu, Octavian Axente, Traian Popescu, Ștefan Soctor, Gabriel Săvulescu.

A doua lucrare intitulată *Scara* constituie 5 invențiuni pe ritm de jazz de Stan Kanton. Iată și distribuția: Ioan Bungău – *Arivistul*, Fănică Lupu – *Deznădăjduitul*, Traian Popescu – *Susținutul*, Adriana Caraian, Isabela Aguletti, Gheorghe Moțpan – *Victorioșii*.

A treia lucrare din colaj *O viață*, aparține ca muzică, compozitorului Aurel Stroe. Distribuția: Dora Carpov – *Ea*, Ștefan

[83] Zălog, Emil – *Premieră la Teatrul din Constanța*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, an. XII, nr. 6470, Constanța, 3 iunie, 1969, pag. 15.

www.ziuaconstanta.ro

Soctor – *El,* Elena Neaţu – *Indiferenţa*, Isabela Aguletti – *Pasiunea,* Ioana Constantinescu – *Furia*. În final, *Boleroul* de M. Ravel cu distribuţia: Isabela Aguletti – *Dona Carmella*, Dandu Popescu – *Don Fernando*, Dora Carpov, Elena Neaţu – *Prietenele,* Ştefan Soctor, Fănică Lupu – *Prietenii.*

Ca tematică, *Passacaglia* prezintă o serie de variaţiuni care se amplifică, în timp ce tablourile coregrafice se schimbă într-o mulţime de mişcări, formând solo-uri, duete, triouri, solişti şi grupuri de balerini. Totul se amplifică până la evoluţia întregului ansamblu, care încheie baletul într-o poză grandioasă, o perfectă concordanţă cu monumentalitatea finalului lucrării.

Scenariul lucrării *Scara*, realizează ideea că viaţa sub diferitele ei aspecte, pune omului probleme simple sau mai complexe, marea majoritate a oamenilor tinzând spre un ideal pe care încearcă să-l atingă. *Scara* simbolizează direcţia unui drum către înalt, sensul ascensiunii către devenire, modalitatea de a învinge depinzând de caracterul şi însuşirile morale ale fiecăruia. Fiecare treaptă generează o altă treaptă, spre alte năzuinţe şi împliniri ca o nesfârşită „coloană" a infinitului.

Scenariul la *O viaţă* prezintă dorinţa tinerilor de a merge pe un drum ce se vrea împlinit. Viaţa însă interpune felurite piedici. Dragostea este frumoasă şi totul pare uşor de realizat, dar pe parcurs apar elemente străine care duc la destrămare, neînţelegeri, reproşuri şi alte neplăceri care laolaltă personifică „furia" ce ne poate împinge până la marginea prăpastiei.

Celebrul *Bolero* sugerează imaginea Spaniei multicoloră, clocotitoare, unde pasiunea se împleteşte cu candoarea şi melodiile chitarelor se aud nostalgic şi pătimaş. Poveşti fantastice şi legende au trecut dincolo de hotarele Spaniei, înfiorând lumea. Într-o cârciumă, frumoasa patroană *Dona Carmellita*, face pregătirile pentru clienţi. Ea atrage clienţii afişându-se provocatoare fără a accepta avansuri, pentru că *Don Fernando* este teribil de gelos şi ea îl iubeşte. Cârciuma se umple. Se dansează şi se petrece bine. În final, *Don Fernando* care veghea ca nimeni să nu se atingă de soţia sa, intră şi el în dans cu *Dona Carmellita*, dansul degenerând într-o dezlănţuire orgiacă şi furibundă până dincolo de raţiune.

Spectacolul de balet *Studiu în bleu*, a fost prezentat şi la Bucureşti un an mai târziu în 1970. Iată cum comentează muzicologul J.V. Pandelescu într-un articol dedicat spectacolului: „Teatrul liric din Constanţa a prezentat la Opera Română un spectacol coregrafic, constând din mai multe balete, create de Mireille Savopol-Oprescu pe

www.ziuaconstanta.ro

muzică foarte diversă. Corpul de balet s-a înfățișat mai mult decât satisfăcător. Realizarea de vârf a fost desigur *Boleroul* de M. Ravel, unde însușirile balerinilor constănțeni s-au valorificat din plin. De fapt corpul de balet a răspuns tuturor exigențelor impuse, cu succes".[84]

Comedia muzicală în 2 acte şi 18 tablouri *My Fair Lady* de F. Löwe a avut premiera la 9 decembrie 1969, în montarea regizorului Ion Drugan, scenografia Ion Ipser de la Opera Română din Bucureşti, coregrafia Mireille Savopol, conducerea muzicală Boris Cobasnian. Distribuția: Romel Stanciugel – *Henry Higgins*, Romfilia Radu – *Eliza Doolittle,* Sandu Simionică – *Colonelul Pickering*, Sofrone Cadariu – *Alfred Doolittle,* Lucia Georgescu-Szabo – *D-na Pearce*, Magdalena Daminescu – *D-na Eynsford-Hill,* Vasile Pascali – *Freddy Eynsford-Hill*, Bucura Iordăchescu – *D-na Higgins*, Alexandru Chiper – *Prof. Gonzales*, Petre Mihăilescu – *Omul din Selsey*.

Lucrarea a produs un interes deosebit, fiind primită de public cu o satisfacție unanimă, rar întâlnită în sălile de spectacol. În ultima vreme *My Fair lady* s-a bucurat şi se bucură încă pe scenele teatrelor din întreaga lume de un succes enorm, constituind un adevărat triumf pentru un nou tip al genului operetei numit „musical". *My Fair lady* a fost un spectacol bine realizat în regia lui Ion Drugan şi decorurile lui Ion Ipser, asigurând o evoluție psihologică veridică a personajelor. Excelentă a fost scena transformării *Elizei* (Romfilia Radu), comentată de cor, într-un decor adecvat, bazat pe alternanța planurilor şi beneficiind de costume concepute în stilul epocii şi de o coregrafie foarte bine gândită de Mireille Savopol. Romeo Stănciugel în rolul lui *Higgins*, face un joc excelent, dinamic, alături de ceilalți artişti care s-au străduit şi au reuşit să facă o echipă bună, cu care Teatrul muzical obține un nou succes. Iată ce declară regizorul acestui spectacol Ion Drugan: „*My Fair Lady* a ajuns o lucrare de mare popularitate datorită calităților sale muzicale. Libretul, excelent de altfel, încearcă să pătrundă şi să cuprindă esența gândurilor şi ideilor, fără să altereze spiritul lucrării. Muzica alternează, când lirică de suavitate emoțională, când veselă şi optimistă plină de bucuria de a trăi, când grotescă cu mult umor. În fața noastră au stat multe probleme greu de rezolvat – recunoaşte regizorul – dar unele dintre ele ne-au concentrat atenția; scenele de ansamblu, care trebuiau să fie permanent

[84] Pandelescu, J.V – *Spectacolul de balet al Teatrului din Constanța*, în revista *Muzica*, an. XX, nr. 3, Bucureşti, martie, 1970.

www.ziuaconstanta.ro

concentrate şi în mişcare, problemele tehnice (optsprezece tablouri) în condiţiile scenei noastre şi tempo-ritmului întregului spectacol".[85]

Tot în 1969, printr-un transfer de la Teatrul muzical din Galaţi liricul constănţean câştigă o voce de excepţie, de o valoare pe care nimeni nu a bănuit-o până atunci. Este vorba de tenorul Florin Diaconescu, care va evolua în rolurile: *Aristide* din *Bal mascat, Freddy* din *My Fair Lady*, *Sandu* din *Ana Lugojana*. Glasul său liric, platinat, fizicul agreabil, mobilitatea scenică şi mai ales tăria glasului, l-au făcut repede remarcat de public, dar şi la nivel naţional, în 1972 devenind prim-solist al Operei Române din Bucureşti.

În stagiunea 1969–1970, Teatrul liric devine independent, cu administraţie proprie şi un nou director în persoana maestrului Constantin Daminescu. Se montează lucrările: *Piatra din casă,* vodevil de Al. Flechtemacher şi *Trubadurul* de G. Verdi.

Vodevilul *Piatra din casă*, comedie muzicală de Vasile Alecsandri, muzica după Alexandru Flechtenmacher, a fost prezentată în premieră la 4 martie 1970, în regia artistică a lui Gheorghe Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, conducerea muzicală Silviu Panţîru, cu Viţa Ionescu – *Cucoana Zamfira, văduvă*, Iacobina Vlad – *Marghiolița, fiica ei*, Nae Ivănescu – *Her Franț Birman, doctor*, Radu Popescu – *Leonil, vărul Marghioliței*, Petre Mihăilescu – *Căminarul, Grigore Pîlciu*, Dinu Teodorescu – *Comisul Nicu, fiul său*, Sima Mahachian – *Ioana, ţiganca*, Ionel Ionescu – *Un fecior.*

Vasile Alecsandri, care îşi făcuse din teatru un motiv pentru biciuirea moravurilor rele şi a ridicolului din epoca sa, realizează două vodeviluri ce conţin o mare bogăţie a hazului, două glume cum recunoaşte chiar autorul *Rămăşagul* şi *Piatra din casă*. Prima este dramatizarea unei povestiri, cea de-a doua, scrisă la Palermo şi citită lui Bălcescu şi Elenei Negri.

„Spectacolul cu *Piatra din casă* devine o sarabandă a suculenţei comicului, creat acum de peste un secol şi jumătate, păstrându-se ideile şi satira, dar îmbrăcând o haină nouă, mult mai apropiată spiritului şi înţelegerii epocii noastre. Un spectacol tineresc, vioi şi plin de vervă, menit să placă tuturor vârstelor."[86]

Premiera operei *Trubadurul* de G. Verdi a avut loc în data de 15 decembrie, reprezentând prima montare pe scena constănţeană a acestei geniale lucrări atât de cunoscută şi apreciată de publicul

---

[85] Drugan, Ion – *My Fair Lady*, în *Programul* Teatrului muzical, Constanţa, 9 decembrie, 1969.

[86] Profit, Romeo – *Veselul Alecsandri*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 4 martie, 1970.

www.ziuaconstanta.ro

meloman. Ea a fost prezentată publicului constănțean în regia artistică a lui Jean Rinzescu (Maestru Emerit al Artei), scenografia Roland Laub de la Opera Română din Bucureşti, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, la pian Rozalia Vâlsan, la harpă Ion Ivan-Roncea. Distribuția: Ştefan Stoica – *Contele de Luna*, Romfilia Radu – *Leonora,* Margareta Andriescu-Tomazian – *Azucena*, N. Călinescu – *Manrico*, Iosif Buibaş – *Ferrando*, Irina Ionescu – *Ines*, Iuliu Puşcaşu – *Ruiz,* Ion Ciobanu – *Un bătrân*. Solişti balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Fănică Lupu, Gh. Moţpan.

Cunoscând importanța lucrării verdiene, având o bogată experiență regizorală, Jean Rinzescu propune Teatrului liric constănțean montarea premierei *Trubadurul.* Cu toate că teatrul nu dispunea încă de voci capabile să abordeze stilul verdian, regizorul, sprijinit de scenograful Roland Laub şi maestra de balet Mireille Savopol, realizează o distribuție bazată doar pe forțele proprii ale Teatrului liric. În rolul *Leonorei*, Romfilia Radu propune încă de la primele fraze un personaj juvenil, poetic, de o mare puritate şi transparență. Se va remarca în interpretarea cantilenei *Tacea la notte placida*, a ariei *D'amor sull'ali rosee,* redata ca o confesiune intimă, artista nelăsând să-i scape nici o replică. Alături de ea Ştefan Stoica – *Contele de Luna*, îşi parcurge cu succes partitura, scrisă de Verdi pentru bariton, cu reținerea că nu a reuşit să respecte toate notațiile de expresie deasupra portativelor scrise de Verdi şi că ar fi fost nevoie de o culoare vocală mai caldă dar şi incisivă. Nicolae Călinescu – *Manrico* şi Andriescu Tomazian – *Azucena,* au realizat un joc de scenă bun, reliefând sentimentele personajelor întruchipate, dar este sesizabil faptul, că vocile lor nu au sunat în spiritul stilului verdian de cânt. Artiştii din celelalte roluri au contribuit din plin la succesul acestei montări deosebite, atât de apreciată şi iubită de publicul constănțean.

În 1970, va veni să danseze la Teatrul liric din Constanța Anca Tudor proaspătă absolventă a liceului coregrafic din Cluj–Napoca, evoluând în *Pescuitori de perle*, în *Traviata, Carmen*, apoi în baletele *Coppelia, Giselle*. A realizat şi montat câteva colaje muzicale reuşite, urcând încet dar sigur treptele unei frumoase cariere.

Stagiunea 1970–1971, director Constantin Daminescu, oferă melomanilor constănțeni spectacolele a trei operete: *Ana Lugojana* de Filaret Barbu, (versiune scenică 2), *O noapte la Veneția* de J. Strauss şi *Lăsați-mă să cânt* de Gherase Dendrino (versiune scenică 2).

www.ziuaconstanta.ro

Opereta *Ana Lugojana* este reluată în data de 30 ianuarie (prima montare fiind în 1958 în regia lui Cici Popescu), într-o nouă concepție artistică aparținând lui Gh. Bărbulescu şi bineînțeles cu o nouă distribuție în decorurile lui Grigore Gorduz, coregrafia Vasile Mihai, maestru de cor Boris Cobsanian, direcția muzicală C. Daminescu şi Silviu Panțîru. Cu o distribuție superioară celei din 1958, (partida de soliști îmbunătățindu-se substanțial prin venirea unor absolvenți foarte bine pregătiți), dând posibilitatea regizorilor de a monta aproape orice lucrare de operă şi operetă, opereta va obține un succes răsunător. Aida Abagief în rolul *Anei,* va face un rol de referință, cu glasul ei excelent, cu o dotare nativă deosebită, mişcare scenică, acuratețe vocală, o dicție foarte bună, ajutată de un fizic superb, va cuceri imediat publicul spectator. Foarte bine au interpretat celelalte personaje Vasile Pascali – *Sandu*, N. Călinescu – *Nica Iancu Iancovici*, Sofronie Cadariu – *Moş Toma,* Iacobina Vlad, Bucura Iordăchescu, Dinu Teodorescu, Magdalena Daminescu, Niky Popescu, Radu Popescu, C. Petrescu, Ion Ciobanu, Doina Bayer, Aura Drugan, Marcela Isar, Elena Marcu, Elena Soctor, Zoe Ştefănescu, Dumitru Bâscă în celelalte roluri.

„Secretul succesului pe care îl are *Ana Lugojana*, constă tocmai în aceea că lucrarea îşi păstrează amprentele originale, trăsăturile ei fundamentale izvorând din folclorul românesc, iar inspirația avută la scrierea acestei lucrări promovează o atmosferă autentic-românească."[87]

Cunoscutul cântec *Ana Lugojana* (prelucrat de Ion Vidu), este preluat şi de Filaret Barbu, devenind titlul şi scena de bază a operetei sale. Renumite sunt ariile şi duetele lui Sandu, Ana şi Iancu, în care melosul folcloric se desfăşoară simplu şi plin de farmec (*Viața e frumoasă, Noi ştim cânta din frunza codrului, Floare albă, mi te-a aruncat în drum*, etc.) Originală prin atenția îndreptată către realitățile vieții omului obişnuit, opereta atrage prin lirismul şi cantabilitatea ariilor, inspirate din prospețimea şi bogăția melodico-ritmică a cântecului şi dansului popular.

„Muzica generoasă, profund populară, răzbate cu putere în sufletele noastre aducând frumusețea, puritatea, forța temelor autohtone care se urmează ca un şuvoi neîntrerupt de simțire autentică" – afirmă regizorul Gh. Bărbulescu.[88]

---

[87] Barbu, Filaret – *La reluarea operetei Ana Lugojana*, în *Programul* de sală al Teatrului liric Constanța, 30 ianuarie, 1971, pag. 3.

[88] Bărbulescu, Gh – *Cuvântul regizorului*, în *Programul* Teatrului liric, Constanța, 30 ianuarie, 1971.

www.ziuaconstanta.ro

Filaret Barbu rămâne un nume de referință pentru creația românească de operetă. Într-o perioadă în care „ritmurile și intonările jazzului și ale muzicii ușoare invadaseră muzica scenică", compozitorul rămâne fidel operetei clasice vieneze pe care o consideră model pentru lucrările de acest gen. Iată ce va declara ceva mai târziu (în 1978), într-un interviu, despre operele sale: „Pe osatura operei vieneze, dar mergând pe linia tradițiilor școlii muzicale românești, am valorificat în mare parte folclorul nostru și cred că operele mele sunt într-adevăr naționale. Am introdus în scenă acțiuni și personaje specifice românești".[89]

Opereta *O noapte la Veneția* de J. Strauss a fost prezentată în premieră la 10 aprilie, în regia artistică a lui Ion Drugan, scenografia Puiu Ganea, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, conducerea muzicală Silviu Panțîru. Distribuția: Aida Abagief-Hartia – *Anina*, Iacobina Vlad – *Ciboletta,* Niculina Cârstea – *Barbara*, Viță Ionescu – *Agicola*, Elena Soctor – *Pepina*, Florin Diaconescu – *Caramello*, Dinu Teodorescu – *Papaccoda*, Iosif Buibaș – *Delaqua*, Petre Mihăilescu – *Pizzigaga*, Radu Popescu – *Enrico*, Florin Mărculescu – *Montelatto*. În alte roluri: M. Davidescu, M. Isar, S. Mahachian, I. Ciobanu, I. Ionescu, V. Ivanciuc, J. Stamatiade, Fl. Stavăr. Soliști balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Dora Carpov, Anca Tudor, Gh. Moțpan, Fănică Lupu, Bogdan Condurățeanu. Maeștrii *corepetitori:* Ionel Botea, Carmen Gutuleanu, Eugenia Dumitrache. Ideea montării celebrei operete *O noapte la Veneția* de J. Strauss a fost benefică Teatrului liric constănțean, aceasta fiind una dintre cele mai programate lucrări în decursul anilor, fiind prezentată datorită accesibilității sale și renumelui de care se bucură în circuitul internațional pe întreg litoralul românesc. Regizorul Ion Drugan a ales o distribuție foarte inspirată formată din glasuri de excepție ca cel al sopranei Aida Abagief-Hartia (*Anina*), Iacobina Vlad (*Ciboletta*), Niculina Cârstea, Iosif Buibaș, Florin Diaconescu, precum și un grup de balerini aflați într-o formă foarte bună: Isabela Aguletti, Gh. Moțpan, Anca Tudor, Ileana Dumitrescu etc. Dirijorul Silviu Panțîru comenta în ziua premierei: „La realizarea partiturii am ținut seama de respectarea cu strictețe a ordinii cronologice a numerelor muzicale. De asemenea, poate pentru prima dată, toate ariile soliștilor se cântă fără transpoziții sau aranjamente speciale. La Strauss totul sună excepțional (*Aria lui Caramello* din finalul actului I, quartetul *Ni na na* din actul II, *Valsul Lagunelor* din

[89] Giurgiu, Rodica – *Cu Filaret Barbu*, în revista *Orizont*, Timișoara, 24 aprilie, 1978.

www.ziuaconstanta.ro

actul III), acesta fiind generos cu soliştii care au într-adevăr de cântat, pentru că el i-a tratat în mod egal".[90]

Spectacolul a fost foarte bine primit de public, artiştii constănţeni obţinând încă o victorie în drumul lor spre perfecţiune, iar Teatrul liric adaugă la repertoriul său încă o capodoperă a genului.

În această stagiune se va relua într-o versiune scenică nouă opereta românească *Lăsaţi-mă să cânt* de Gherase Dendrino, şi va fi prezentată ca premieră la 23 decembrie 1971, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Vasile Mihai, maestru de cor Boris Cobasnian, dirijor fanfară Florian Bila, direcţia muzicală C. Daminescu. Prima versiune este montată în 1959 la 30 decembrie în regia aceluiaşi Gh. Bărbulescu. Ceea ce aduce nou montarea din decembrie 1971, este de fapt o nouă garnitură de solişti care au întărit în decursul anilor grupul de interpreţi lirici, absolvenţi ai secţiei canto din conservatoarele din ţară, angajaţi la Teatrul liric constănţean. Lucrarea lui Gerase Dendrino are multe arii foarte frumoase, din care amintim titlurile: *Mugurel de cântec românesc*, *Sărmanul lăutar pribeag, Lăsaţi-mă să cânt, aria Berthei şi a Marthei*, duete lirice şi comice, care au fost cântate cu căldura unor glasuri bine conduse şi stăpânite.

Reluată după 22 de ani de la prima premieră opereta *Lăsaţi-mă să cânt,* îşi păstrează neştirbite mesajul şi prospeţimea. Noua versiune regizorală se distinge nu numai prin decorurile şi costumele adecvate ambianţei braşovene de la sfârşitul secolului al 19-lea, dar şi prin dinamismul şi echilibrul replicilor şi mişcărilor scenice. Aida Abagief în rolul *Berthei* s-a distins prin frumuseţea şi consistenţa culorii timbrale şi prin ţinută – chiar dacă uneori prea impozantă pentru o tânără naivă şi entuziastă ca *Bertha*. *Martha* interpretată de Niculina Cârstea, a atras printr-o mimică plastică, naturală şi prin vocea ei plăcut modelată în acut. Cuplul *Suzănica–Nastasi*, (Iacobina Vlad şi Dinu Teaodorescu), au animat întreaga desfăşurare a spectacolului, prin vioiciunea şi autenticitatea exprimării lor. Orchestra a acompaniat întreg ansamblu de solişti cu maximum de promptitudine şi cu un grad sporit de acurateţe.

Subiectul operetei îl constituie personalitatea lui Ciprian Porumbescu muzician patriot care luptă pentru promovarea muzicii româneşti în zona Ardealului ocupată de Imperiul Habsburg. Lupta pe care Ciprian Porumbescu o duce pentru a fi auzit pretutindeni cântecul românesc, întâmpină ostilitatea dură şi nemiloasă a curţii imperiale

---

[90] Panţîru, Silviu – *O noapte la Veneţia, în Programul* Teatrului liric, Constanţa, 10 aprilie, 1971.

www.ziuaconstanta.ro

habsburgice, al cărei reprezentat este contele Lichtenberg, care vine la Braşov pentru a desfiinţa asociaţia culturală nou înfiinţată. După multe eforturi, însă, Ciprian Porumbescu reuşeşte să prezinte opereta *Crai nou* în care răsună cu duioşie dar şi cu mândrie cântecele populare româneşti atât de iubite de compozitor.

În acest an va fi repartizat la Teatrul liric din Constanţa baritonul Victor Axinte, cu un glas cizelat cu finețe, profund, o voce frumos timbrată. A jucat în rolurile: *Germont* din *Traviata*, *Schaunard* din *Boema, Rigoletto* din opera cu acelaşi nume, *Figaro din Bărbierul* din *Sevilla, Iago* din *Otelo* fiind succesul său cel mai deplin, menţionat de cronicile timpului. Tot în 1971 se va stabili la Teatrul liric constănţean actorul-cântăreţ Niky Popescu, care în perioada anilor 1971–1983, va scrie texte pentru estradă şi va juca în numeroase spectacole, creând personaje memorabile precum: *Pistol* din *Soarele Londrei*, *Martin* din *Lăsaţi-mă să cânt*, *Bidache* din *Cântăreţul mexican*, *Algernon* din *Prietenul meu Bumbury, Falke* din *Liliacul*, *Enrico* din *O noapte la Veneţia* etc. Semnalăm de asemenea apariţia la secţiunea balet a tinerelor absolvente Anca Tudor şi Rodica Raicu–Uretu, care vor face o frumoasă carieră în domeniu coregrafic ca prim-soliste, coregrafe şi regizoare.

În stagiunea 1971-1972, sub direcţia lui Constantin Daminescu, s-au montat următoarele premiere: baletul *Marinarul visător* de Laurenţiu Profeta (premieră absolută), opereta *Perichola* de J. Offenbach, baletul *Hora Domniţelor* de Marţian Negrea şi opera *Pescuitorii de perle* de G. Bizet.

Fantezia coregrafic-umoristică în 2 acte *Marinarul visător* de Laurenţiu Profeta a avut premiera pe ţară în data de 1 aprilie a acestei stagiuni, în regia artistică, coregrafia şi scenografia lui Trixy Checais, asistat la scenografie de Gheorghe Moţpan, maestru de cor Boris Cobasnian, solo pian, orgă şi celestă Silviu Panţîru, imagini filmate – Gh. Bărbulescu, conducerea muzicală Constantin Daminescu. Distribuţia: Isabela Aguletti – *Ileana Daira*, Fănică Lupu – *Bobocul*, Dumitru Popescu–Cioată – *Lupul cel Mare*, Iuliu Filip –*Pescarul amator*, Elena Neaţu şi Lucica Stănculescu – *Prietenele Ilenei*, Ştefan Soctor, Ştefan Fecu, Dandu Popescu – *Marinarii,* Gheorghe Moţpan – *Locotenentul*, Ileana Dumitrescu – *Logodnica sa,* Greti Munteanu – *Foto-reporterul*, Constanţa Vlaicu – *D-na cu umbrela*, Iuliu Filip – *Şeful piraţilor şi arbitrul,* Ileana Dumitrescu – *Steaua de mare*, Gh. Moţpan, Ştefan Soctor, Fănică Lupu – *Coralii*, Dora Carpov – *Sirena cu cornul*, Elena Neaţu, Lucica Stănculescu, Ioana Constantinescu –

www.ziuaconstanta.ro

Sirenele pestriţe, Ileana Dumitrescu, Gh. Moţpan – *Solo, dansul muncii*.

Iată ce mărturiseşte coregraful Trixi Checais: „*Marinarul visător* este un spectacol de divertisment muzical şi coregrafic ce încearcă o sinteză între genurile de estradă şi genurile complexe simfonice. Spre deosebire de majoritatea baletelor, în *Marinarul visător* există posibilitatea exprimării prin mişcări coregrafice, a unor trăiri firești, cotidiene, desfăşurate şi îmbinate într-un tot armonios, în care sunt zugrăvite multe personaje, făcându-se prezente şi utile acţiunii în momentele ei principale şi secundare."[91]

Marinarul visător este conceput ca un spectacol tineresc, optimist şi dinamic. Nota de veselie şi umor reprezintă un mijloc atractiv a cărei idee este acea că visele pot deveni realitate. Micul ucenic marinar îşi vede realizat visul de a deveni căpitan. În timp ce *Bobocul* visează, *Lupul cel Mare* îşi aprinde pipa şi scrutează depărtările. Pescarul caută un loc bun de pescuit. Apare *Ileana,* care îl zăreşte pe *Boboc*. Vin şi prietenele *Ilenei* încercând să atragă atenţia *Bobocului.* Marinarii invită fetele la dans. Acestea dansează ostentativ pentru a-i face în ciudă Bobocului, care rămâne impasibil. Fetele primesc de la marinari portocale. *Ileana* aruncă portocala spre cartea *Bobocului* pentru a-i atrage atenţia, fără succes însă. Din vapor coboară multă lume. *Ileana* aşează două portocale pe scaunul Bobocului, care o surprinde. Se privesc cu căldură şi dansează. *Ileana* fuge şi-şi pierde eşarfa pe care o recuperează *Bobocul* legându-şi-o de gât. În final, *Bobocul* ajunge un căpitan bun, iubit de marinari şi se căsătoreşte cu *Ileana.*

Premiera a lăsat o impresie plăcută publicului iubitor de balet, lucru consfinţit şi de mass-media, într-un articol semnat de Grigore Constantinescu:

„Recenta premieră a baletului *Marinarul visător* de Laurenţiu Profeta la Teatrul liric din Constanţa, poate fi consemnată ca o convingătoare contribuţie la dezvoltarea repertoriului original. Conceput ca un spectacol cu directă adresare unui mediu specific - viaţa marinarilor - baletul îmbracă forma accesibilă a fanteziei coregrafice umoristice cu modalităţi aparent consacrate. Compozitorul şi libretistul prezintă aspecte inedite, frânturi din existenţa tineretului într-o dinamică permanentă a devenirii. Generaţia care de-abia a început să se formeze, trece prin experienţele muncii şi luptei

[91] Checais, Trixi – *Ce gândesc şi ce simt pentru baletul Marinarul visător*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 30 martie, 1972, pag. 9.

www.ziuaconstanta.ro

curajoase, afirmându-se în final ca o demnă continuatoare a tradiției eroice și a muncii întregului popor."

În cadrul stagiunii 1971-1972 se prezintă la 13 mai, în premieră opereta în 2 părți *Perichola* de J. Offenbach, în regia artistică a lui Ion Drugan, scenografia Eugeniei Tărășescu-Jianu, coregrafia Mireillei Savopol, maestru de cor fiind Boris Cobasnian, decoruri aparținând lui Savin Mereuță, în timp ce la conducerea muzicală era Silviu Panțîru. Distribuția: Margareta Andriescu-Tomazian – *Perichola*, Vasile Pascali – *Piquillo*, Sandu Simionică – *Ramiro*, Iacobina Vlad – *Pepita,* C. Petrescu – *Santarem*, Aura Drugan – *Verginella*, Elena Soctor – *Magdalena*, Rodica Brukner – *Dolores,* Petre Mihăilescu – *Temnicerul*, Iosif Buibaș – *Viceregele*, Dinu Teodorescu – *Codonas*, Niki Popescu – *Panamas,* Nae Ivănescu – *Borsanegra*, Petre Mihăiescu – *Heraldul,* Olga Lăzărescu – *Frasquitta*, Nelly Bibiceanu – *Bambinella,* Maria Datcu – *Ninetta*, Dumitru Bîscă – *Notarul I,* Florian Stavăr – *Notarul II*, Ionel Ionescu – *Bufonul*. Solişti balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Anca Tudor, Gh. Moţpan, Fănică Lupu, Ştefan Soctor. *Maeştrii corepetitori*: Carmen Gutuleanu, Ionel Botea, George Cercel.

Opereta este genul care convine cel mai mult publicului, amator de satiră şi umor. Compozitorul a ştiut să prindă momentul prielnic potrivit al acestei epoci, situându-se pe poziția celor nemulțumiți, trădați de cei ce i-au chemat la revoluție şi astfel s-a născut opereta *Perichola*, care reprezintă o adevărată frescă a societății frământată de contradicțiile politice, sociale şi morale, care coincidea cu situația existentă. Opereta se înscrie printre cele mai valoroase lucrări ale genului, având un mesaj clar şi categoric, ce dezvoltă ideea sentimentului patriotic, slujit de o muzică frumoasă şi spumoasă, plină de melodii accesibile, în arii, duete, dansuri, ansambluri corale. Regizorul Ion Drugan a folosit un colectiv destul de mare, Margareta Andriescu, Vasile Pascali, Iacobina Vlad, Iosif Buibaş, Sandu Simionică, Aura Drugan, precum şi balerinii Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Anca Tudor, Gh. Moţpan, Fănică Lupu conduşi de maestra de balet Mireille Savopol. În ideea de a aduce ceva nou în montarea lucrării regizorul imprimă o nouă concepție (din păcate prost gândită) prin accentuarea acțiunii revoluționare care devine dominantă. Intenția de înnoire a interpretării este obturată de distrugerea comicului sănătos, fondul muzical nemaigăsindu-şi justificarea pe textul astfel modificat. Personajul *Perichola* care ar fi trebuit să apară onest şi simplu, devine vampă. *Piquillo* ajunge un prostănac deşi autorii îl făcuseră naiv, dar demn. *Ramiro* care ar fi

www.ziuaconstanta.ro

trebuit să fie tonic, dinamic, ajunge un personaj fad, şters. Acţiunea revoluţionară pierde astfel din verosimilitate.

Baletul într-un act *Hora Domniţelor* de Marţian Negrea a avut premiera pe ţară la 19 august 1972, în sala Teatrului liric, în regia artistică şi coregrafia Mireillei Savopol, în scenografia semnată de Trixy Checais, sub conducerea muzicală a lui Silviu Panţîru. Libretul a fost realizat de Mireille Savopol după piesa cu acelaşi nume a lui Radu Stanca.

Distribuţia: Isabela Aguletti – *Miliţa*, Dora Carpov – *Bălaşa*, Lucia Stănculescu – *Despina*, Elena Neaţu – *Ruxandra*, Cornelia Creţu – *Profira*, Maria Ivan-Roncea – *Voichiţa*, Monica Olariu – *Ioana*, Ştefan Soctor – *Antonio*, Fănică Lupu – *Gianni*, Iuliu Filip – *Pustnicul*, Octavian Axente – *Paolo,* Augustin Precup – *Nicolo,* Dandu Popescu – *Simone.*

„Ideea generoasă a unităţii naţionale, hora strânsă a solidarităţii tuturor oamenilor, simbolizată prin *Hora Domniţelor*, desprinsă din libretul baletului ce aparţine talentatei maestre de balet Mireille Savopol, urmăreşte cu fidelitate acţiunea piesei autorului."[92]

Subiectul este o legendă care spune că cele 7 fete ale Domnitorului Basarab, la decapitarea acestuia de către turci, au fost juruite de către acesta să păzească comorile domniei. Oricine ar fi vrut să capete comoara trebuia mai întâi să treacă prin hora domniţelor. Cel ce ar fi rezistat ar intra în posesia comorii. Nimeni nu a rezistat în hora fără de sfârşit, mulţi pierzându-şi viaţa, pentru că dansul lor fermecat era fatal pentru orice muritor.

„Concepţia regizorală – după cum spune chiar realizatoarea Mireille Savopol (în programul de sală din data premierii la pagina 3) – pleacă de la dorinţa de a valorifica prin mijloacele de expresie a artei dansului, o părticică din nepreţuita comoară de frumuseţi a folclorului nostru. Am încercat înlocuirea cuvântului, cu acele ritmuri, gesturi şi expresii care să poată sugera multitudinea de sentimente şi emoţii, înţelepciunea, frumuseţea, veselia şi melancolia."[93]

Opera *Pescuitorii de perle* de G. Bizet a fost prezentată în premieră la 17 decembrie 1972, în cadrul acestei stagiuni, în regia artistică şi scenografia lui Gheorghe Bărbulescu, asistent regie Iosif Buibaş, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, maeştrii corepetitori Gheorghe Paulman, Carmen Gutuleanu, George

[92] Negrea, Marţian – *Teatrul liric din Constanţa*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 19 august, 1972.

[93] Savopol, Mireille – *Hora Domniţelor*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 19 august, 1972.

www.ziuaconstanta.ro

Cercel, conducerea muzicală Silviu Panțîru. Distribuția: Florin Diaconescu – *Nadir,* Victor Axinte – *Zurga,* Iosif Buibaş – *Nurabad*, Veronica Diaconu – *Leila*. Soliști balet: Dora Carpov, Anca Tudor, Ştefan Soctor, Bogdan Condurățeanu.

Marea problemă a oricărui regizor care montează o operă de circulație internațională, este aceea de a acoperi din punct de vedere vizual amplele desfăşurări muzicale (ariile mai cu seamă, apoi duetele), în care se exprimă îndelung şi pe larg stări sufleteşti fundamentale: iubirea şi ura, invidia sau gelozia, dorința de putere sau cea de libertate. În acest sens Gh. Bărbulescu şi-a asumat riscul de a realiza regia şi scenografia acestui spectacol. El a colaborat astfel cu maestra de balet Mireille Savopol, care acceptă provocarea de a substitui prin arta sa acțiunea operei încercând convertirea dramei şi muzicii în dans, fără a recurge prea mult la pantomimă. Regizorul apelează la soliştii cei mai buni ai Teatrului, fără a invita alte voci lirice, dorind parcă să demonstreze că se pot monta spectacole folosindu-se forțele proprii. Florin Diaconescu în rolul lui *Nadir* evoluează excelent, cu un joc de scenă bine gândit, cu vocea sa caldă şi clară în acut, ajutat şi de un fizic agreabil este revelația serii, alături de el Victor Axinte cu glasul său plin şi frumos de bariton realizează un *Zurga*, plin de energie, gelos şi răzbunător, dar străbătut de simțire şi sentimente umane în final când facilitează fuga celor doi îndrăgostiți.

Leila – Veronica Diaconu, îşi dozează cu măiestrie sentimentele, jocul ei este interiorizat, în sufletul ei există sentimentele contradictorii între iubire şi jurământul față de şeful tribului. Nu are puterea să renunțe la dragoste, cântecul pătimaş al lui *Nadir* se va împleti cu cel ritual al *Leiliei* prin care se rosteşte nădejdea dragostei lor, iar mai târziu neavând puterea de a se despărți îşi vor uni inimile şi glasul în duetul iubirii. Contribuția soliştilor la reuşita spectacolului se remarcă cu uşurință. Cântul lor este mai minuțios îngrijit, vocea eliberată de povara mişcării ori a pozițiilor incomode, sunând mai pur, mai strălucitor şi mai nuanțat. Glasurile rivalizează astfel cu instrumentele (elogii aparte se cuvin solo-urilor de violoncel şi de corn din actul I), nu numai ca forță de pătrundere, ci şi ca precizie şi rafinament dinamic

Acțiunea se petrece pe o insulă în îndepărtatul Ocean Indian. Locuitorii tribului se pregătesc pentru sezonul de pescuit perle. *Zurga* cel mai destoinic dintre ei este ales şef al tribului căruia îi jură supunere şi credință. În timp ce se petrecea, *Zurga* se întâlneşte cu *Nadir* care plecase cu ani în urmă din sat. Îşi aduc aminte de vremea

www.ziuaconstanta.ro

când erau îndrăgostiți de *Leila,* motiv al destrămării prieteniei lor. Pescuitorii aşteaptă cortegiul *Preotesei,* care depune jurământul sacru de credință şi castitate în fața tribului. *Nadir* o recunoaşte în preoteasă pe *Leila*, fata de care fusese îndrăgostit, dar şi Leila pe el. În singurătatea nopții, *Nadir* este frământat de izbucnirea iubirii pentru *Leila,* cântecul său pătimaş împletindu-se cu cel ritual al *Leiliei* prin care se rosteşte nădejdea dragostei lor. *Nurabad* îi aminteşte *Preotesei* de respectarea jurământului, a cărui încălcare îi va aduce moartea. *Nadir* rătăcind în liniştea nopții o întâlneşte pe *Leila* care îl roagă să plece. Nu au tăria de a se despărți, unindu-şi inimile şi glasul în duetul iubirii. Surprinşi de *Nurabad* şi judecați, poporul îi condamnă pe amândoi la moarte. *Zurga* apare şi îi eliberează pe cei doi, dar când vede chipul *Leiliei,* orb de gelozie îi condamnă la ardere pe rug. *Zurga* recunoaşte în colierul pe care îl arată *Leila,* drept darul făcut de el fetei care îi salvase viața de urmăritori. Îl cuprinde remuşcarea. Pentru a-i salva *Zurga* dă foc satului mințind că focul cumplit vine din cer. Sătenii fug să-şi apere avutul. *Zurga* îi eliberează pe cei doi care părăsesc insula într-o pirogă. Sătenii şi *Nurabad* descoperă minciuna şi locuitorii furioşi îl omoară pe *Zurga,* care se sacrifică pentru fericirea celor doi îndrăgostiți.

Anul 1972 aduce în colectivul Teatrului liric pe tânăra soprană Maria Dorobanțu, proaspăt absolventă a Conservatorului „Ciprian Porumbescu", care va face o frumoasă carieră până la 1997. Va cânta operă şi operetă în roluri ca: *Rosalinda* din *Liliacul, Santuzza* din *Cavalleria Rusticana, Violeta* din *Traviata, Hanna Glavary* din *Văduva veselă, Floria* din *Tosca, Liza* din *Țara surâsului* etc. Era grațioasă, convingătoare, cu o voce caldă şi plăcută, cu o tehnică vocală sigură.

Stagiunea 1972–1973, se desfăşoară sub direcția dirijorului Silviu Panțîru şi a directorului adjunct Costică Ghinea, care au montat în reluare, următoarele lucrări: *Bărbierul din Sevilla* (reluare nr. 1) de G. Rossini, *Traviata* (reluare) de G. Verdi, *Coppelia* (reluare) de Leo Delibes şi *Soarele Londrei* de Fl. Comişel.

Opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini a fost reluată şi prezentată publicului la 28 ianuarie, în aceeaşi regie artistică a lui Gh. Bărbulescu, decorurile Febus Ştefănescu, maestru de cor Boris Cobasnian, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, dirijor Silviu Panțîru. Reluarea spectacolului ni s-a părut o reprezentație de rutină, desfăşurată în virtutea inerției, nedeosebindu-se prea mult de premiera din 1959. Doar altă distribuție mai valoroasă şi mai experimentată. Niculina Cârstea în rolul *Rosinei* a încântat publicul prin

www.ziuaconstanta.ro

expresivitatea vocii ei, cu inflexiuni nuanțate, printr-un joc de scenă adaptat exigenței dramaturgiei. Victor Axinte în rolul lui *Figaro* a fost excelent, rolul potrivindu-i-se ca o mănușă. Mic de statură, cu un fizic plăcut, ne-a încântat cu glasul său de bariton, cald și clar, prin acuratețea tehnicii vocale, care a contribuit benefic la dinamizarea partiturii întregului spectacol. Valentin Teodorian în rolul *Contelui Almaviva* a avut o evoluție foarte bună, experiența scenică a marelui interpret și-a spus cuvântul. Cu toate acestea spectacolul a fost lipsit parcă de verva și atmosfera plină de exuberanță caracteristică operelor buffe rossiniene.

În celelalte roluri: Ștefan Stoica – *Don Bartolo*, Sofronie Cadariu – *Don Basilio*, Gabriela Tofănel-Popescu – *Berta,* Constantin Jurăscu – *Fiorello și Sergentul*, Florin Mărculescu – *Ambrogio*, Vasile Ivanciuc – *Notarul*, Gelu Adăscăliței – *Arlequin*, Daniela Badea – *Colombina.*

Stagiunea 1972-1973 continuă cu premiera operei *Traviata* de G. Verdi la 17 februarie în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, asistat de Aida Abagief-Hartia, scenografia Șerban Jianu, maestru de cor Boris Cobasnian, coregrafia Mireille Savopol, conducerea muzicală Iulius Szarvardy și Silviu Panțîru. Distribuția: Aida Abagief-Hartia - *Violeta Valery*, Magdalena Daminescu – *Flora Bervoix*, Maria Dorobanțu - *Annina*, Florin Diaconescu – *Alfred Germont* Ștefan Stoica - *Giorgio Germont*, Radu Popescu – *Gastone*, Iosif Buibaș – *Baronul Douphol*, C. Jurăscu – *Marchizul d'Obigny*, Sofronie Cadariu – *Doctor Grenvil*, Ionel Ionescu – *Giuseppe*, Florian Stavăr – *Servitorul*, Lucian Roman – *Comisionarul.*

„După premiera din 1958, *Traviata* a văzut lumina rampei într-o nouă montare în februarie 1973, după 15 ani, refăcută într-o nouă concepție regizorală a lui Gh. Bărbulescu, cu o distribuție prestigioasă și inspirată" – se afirmă în presă.[94]

Opera *Traviata* reprezintă un moment important din evoluția creației verdiene. Consacrată ca una dintre cele mai populare și reprezentative creații ale compozitorului, figurează astăzi în repertoriul permanent al teatrelor de operă din întreaga lume. Din punct de vedere muzical tonul este mai liric, mai intim, contrastele dramatice sunt realizate cu o mare finețe. Colectivul Teatrului liric prezintă o garnitură foarte bună, cu voci noi, tinere, dar și cu experiență scenică. Rolul titular este atribuit Aidei Abagief-Hartia, care realizează o *Violetă* cu sentimente profunde, sensibilă, alături de

[94] Diaconescu, Dem – *Traviata*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, an. XXVI, nr. 7630, Constanța, 3 martie, 1973, pag. 3.

www.ziuaconstanta.ro

Florin Diaconescu – *Alfred*, cu vocea sa frumoasă, clară în acut, cu un fizic plăcut şi un joc de scenă adecvat rolului, Maria Dorobanţu – *Annina*, Magdalena Daminescu – *Flora* şi ceilalţi membri ai distribuţiei. Aceştia au avut o prestaţie excelentă bucurându-se de aplauzele spectatorilor care au apreciat la modul pozitiv premiera verdiană. Compozitorul a acordat o mare importanţă tratării temelor ternare. Astfel valsul capătă o semnificaţie poetică deosebită şi e folosit pentru a pune în lumină sentimentele profunde ale personajelor, îndeosebi ale eroinei centrale, *Violeta*. Foloseşte de asemenea anumite motive muzicale destinate a defini natura conflictului. Un exemplu grăitor îl constituie cele două teme ale preludiului orchestral. Prima intonată de instrumente de coarde, tristă şi dureroasă, prefigurează sfârşitul tragic al *Violetei*; cea de-a două, plină de patetism, exprimă sentimentul de dragoste al eroinei. Numeroase sunt şi ariile care au adus celebritatea acestei opere. Printre cele mai cunoscute sunt : Marea arie a *Violetei* din actul I, romanţa *Violetei* din actul IV, (*Addio del passato*), duetul *Violeta–Germont*, precum şi aria lui *Germont*. Opera *Traviata* a exercitat o influenţă puternică asupra creaţiei muzicale de la sfârşitul veacului trecut. Spiritul poetic, delicateţea şi o întreagă gamă de nuanţe expresive cu care compozitorul conturează personajul *Violetei,* realizarea dramaturgică veridică etc. situează lucrarea printre capodoperele genului. Iată şi câteva păreri ale soliştilor (prezentate în *Programul de sală* la premiera din 17 februarie 1973 pag. 3): Niculina Cârstea – *Violeta Valery* „... Mi-am dorit acest rol încă de la începutul pregătirii mele pentru cariera solistică. Pe cât este de dificil, pe atât este de frumos. Îmi este foarte drag şi îl voi cânta întotdeauna cu mare plăcere". Ştefan Stoica – „... *Germont* din *Traviata* este un rol de maturitate pentru un bariton deoarece pune probleme de interiorizare, de interpretare scenică şi muzicală. Face parte din rolurile pe care mi le-am dorit şi pe care îl voi juca cu multă dragoste şi voi căuta să-l redau cât mai autentic, conform cerinţelor partiturii verdiene". Florin Diaconescu – „... *Alfredo* este un personaj tânăr şi îmi pare bine că îl pot realiza acum cât sunt încă tânăr pentru că, mai mult ca alte roluri, interpretul acestuia trebuie să fie convingător, prin expresivitate, puritate şi ceva din acea nechibzuinţă a tinereţii".

Aida Abagief-Hartia – „... Personajul *Violetei Valery* l-am interpretat pentru prima oară acum 13 ani, astăzi revin la el cu aceeaşi pasiune, dar cu un plus de experienţă, cu un plus de maturitate în înţelegerea rolului, pentru a reda cât mai autentic întreaga gamă de

www.ziuaconstanta.ro

sentimente şi umanism a aceleia care a existat cu adevărat şi care s-a numit Marie Duplessis".

Baletul *Coppelia* de Leo Delibes a avut premiera la 9 iulie, în regia artistică şi coregrafia Mireillei Savopol, scenografia Şerban Jianu, conducerea muzicală Constantin Daminescu. Distribuţia: Isabela Aguletti – *Swanhilda*, Iuliu Filip – *Coppelius*, Ileana Dumitrescu, Elena Neaţu, Dora Carpov, Monica Olariu, Lucica Stănculescu, Anca Tudor, Rodica Raicu, Maria Ivan-Roncea – *Prietenele Swanhildei*, Gh. Moţpan – *Franz,* Clara Demeter – *Coppelia, păpuşa*, Ion Zgaverdea – *Primarul*, Fănică Lupu, Bogdan Condurăţeanu, Octavian Axente, C. Pintea, Augustin Precup – *Prietenii lui Franz.*

Ideea de a oferi din nou publicului constănţean amator de balet un spectacol cu populara creaţie *Coppelia,* (prima montarea a fost în 1959 în regia şi coregrafia aceleiaşi Mireille Savopol), îşi găseşte desigur justificare dacă avem în vedere faptul că muzica – de inspiraţie mai degrabă poloneză şi maghiară decât franceză – se bucură de calitatea unei largi accesibilităţi (mai ales mazurca, ceardaşul şi valsurile), iar personajele se pretează unor creaţii coregrafice pline de relief şi pitoresc. În aceste condiţii, semnatara regiei şi ai coregrafiei a fost nevoită să pună în joc întreaga sa imaginaţie şi fantezie, pentru a umple golurile de acţiune cu dansuri prezentate într-un „ambalaj" cât mai variat şi mai atractiv, a căror succesiune îmbracă forma unei simple suite coregrafice. Este ceea ce a făcut şi regizoarea şi maestrul coregraf Mireille Savopol, folosind coregrafia clasică a lui Anton Romanovski, cu unele adausuri personale.

Opereta în două părţi *Soarele Londrei* de Florin Comişel a fost prezentată publicului constănţean în premieră la 20 decembrie 1973, în regia artistică a lui Nicuşor Constantinescu şi Ion Drugan, scenografia Ion Nemţeanu şi Mircea Nicolau, coregrafia Mireille Savopol, corul condus de Boris Cobasnian, conducerea muzicală Silviu Panţîru.

O distribuţie de premieră poate sau nu „lansa" o lucrare, o poate sau nu impune atenţiei publicului. De data aceasta avem cuvinte de apreciere pentru interpreţi. Romeo Stănciugel în rolul lui *Edmond Kean* este un bun actor, un cântăreţ de ţinută, format într-un stil autentic. Secondaţi de solişti şi actori foarte buni ca: Romfilia Radu – *Floria,* Maria Dorobanţu – *Anna,* Romfilia Radu – *Dolly*, Niculina Cârstea – *Sybil,* Sofronie Cadariu, Radu Popescu, Aida Abagief,

www.ziuaconstanta.ro

Veronica Diaconu, în alte roluri, titularii operetei obțin un mare succes.

Soarele Londrei este una din cele mai frumoase operete românești contemporane. Subiectul prezintă o acțiune vie și spirituală, un episod din viața zbuciumatului și genialului actor „al romantismului", Edmond Kean. S-a imaginat o realitate umană, convertind-o în mesaj clar și precis, realizând comunicarea ideilor, sensurilor acestora, încredințându-le apoi discursului poetic și muzical și personajelor care vor crea ambianța de dialog între om și lume. Lucrarea mult apreciată de public a fost prezentată în premieră la București în decembrie 1970, la Odesa în decembrie 1971 și la Constanța în decembrie 1973.

La 20 decembrie 1973, colectivul artistic al Teatrului liric se prezenta astfel: director – Silviu Panțîru, director adj. - Costică Ghinea, secretar literar muzical – Ioana Pațe. Dirijori: Iulius Szarvady, Silviu Panțîru. Regizori artistici: Ion Drugan și Gheorghe Bărbulescu. Maestru de cor Boris Cobasnian, maestru coregraf Mireille Savopol. Teatrul liric avea în componența sa 22 de soliști, 4 actori cântăreți, 34 de membri în trupa de balet din care 8 soliști și 26 de balerini, 36 coriști, 42 instrumentiști și 44 membri ai personalul tehnic. Numărul total al angajaților era de 191 de persoane.

De evidențiat faptul că la harpă a fost angajat I.I. Roncea, viitor mare artist și profesor, iar dintre soliști baritonul Constantin Jurăscu, care din 1973 până la 1997 a fost fără întrerupere solist al Teatrului liric constănțean. A interpretat pe rând personaje ca: *Scarpia* din *Tosca, Nae Ipingescu* din *O noapte furtunoasă, Fiorello* din *Bărbierul* din *Sevilla, Malatesta* din *Don Pasquale, Pikering* din *My Fair Lady* etc.

Stagiunea 1973–1974, se derulează de asemenea sub direcția dirijorului Silviu Panțîru, și adjunctul său Costică Ghinea. Ambii pun în scenă lucrările în premieră: *Giselle* de A. Adam, *Pădurea vulturilor* de Tudor Jarda și *Sânge vienez* de J. Strauss.

Baletul *Giselle* de A. Adam a fost prezentat în data de 17 mai, în regia artistică și adaptarea coregrafică a Mireillei Savopol, scenografia Ion Clapan de la Opera Română din București, regia tehnică Stere Caraiani, dirijor Gheorghe Stanciu. Distribuția: Isabela Aguletti – *Giselle,* Gh. Moțpan – *Contele Albert*, Fănică Lupu – *Hans, un tânăr pădurar*, Monica Măgârdici – *Myrta, crăiasa ielelor*, Dumitru Popescu-Cioată – *Contele, tatăl lui Albert*, Anca Tudor – *Bathilda, logodnica lui Albert,* Elena Neacșu – *Mama Gisellei*, Octavian Axente – *Wilfried, scutierul lui Albert*, Ileana Dumitrescu și

www.ziuaconstanta.ro

C. Pintea – *soliști în Pas de deux*, Monica Olariu și Mihaela Șerban – *Zulma și Mona, supusele Myrtei*.

Noua premieră este o dovadă suplimentară că balerinii Teatrului muzical sub îndrumarea maestrei Mireille Savopol pot aborda un repertoriu din ce în ce mai pretențios așa cum este și *Giselle,* giuvaer necontestat al baletului romantic. Într-adevăr poveste tristă de dragoste a țărăncii *Giselle* pentru necunoscutul care este de fapt tânărul conte *Albert,* trecută prin filiera literară a poetului Heinrich Heine și a libretiștilor T. Gautier și V. Saint-Georges a dăruit, prin intermediul coregrafilor clasici și a muzicii lui Adam, o temeinică lucrare artistică în care realul cochetează cu fantasticul. Esența sublimă a povestii lui *Giselle*, dincolo de canoanele romantice ale libretului, constă în demonstrația, că nimic, nici măcar ireversibila părăsire a vieții, nu poate învinge dragostea. Prestația balerinilor Isabela Aguletti (*Giselle)*, aflată într-o formă excelentă, demonstrând sensibilitate și o tehnică de invidiat, alături de Gh. Moțpan (*Contele Albert*), Dumitru Popescu-Cioată, Anca Tudor, Fănică Lupu și ceilalți din distribuție a fost una dintre cele mai bune, stârnind admirația publicului spectator, care a apreciat la modul superlativ calitatea de necontestat a spectacolului

Opera în 2 acte *Pădurea vulturilor* de Tudor Jarda a fost prezentată ca premieră la 15 noiembrie 1974, sub conducerea muzicală a lui Silviu Panțîru, în regia artistică a lui Ion Budoiu de la Opera Română Cluj-Napoca, decorurile au fost semnate de Șerban Jianu, corul condus de Boris Cobasnian, conducerea muzicală Silviu Panțîru. Distribuția a cuprins pe Veronica Diaconu – *Anița*, Anatol Covali – *Costin,* Iosif Buibaș – *Neculai,* Bucura Iordăchescu – *Maria*, Ștefan Stoica – *Gurău*, Radu Popescu – *Un jandarm.*

Subiectul îl constituie povestea de dragoste dintre *Anița* (Veronica Diaconu) și *Costin* (Anatol Covali) în vremea ocupației naziste, lupta partizanilor pentru eliberare, subliniindu-se dorința omului de mai bine și libertate, când soarele se ridică întruchipând zorii unei vieți noi. Lucrarea debutează cu un prolog simfonic în care orchestra sugerează incertitudinea și pericolul ce-i paște pe cei ce luptă din umbră.

„Tema este de fapt o pledoarie împotriva cruzimii războiului care a făcut atâtea victime nevinovate. *Pădurea vulturilor* este o lucrare cu un conținut revoluționar, a cărei acțiune se petrece în perioada luptei poporului pentru eliberare de sub ocupația nazistă. Autorii libretului, Corneliu Rusu și Pompiliu Gilmeanu, au folosit la

www.ziuaconstanta.ro

realizarea textului un fapt real, întâmplat în munții Semenicului, unde un grup de patrioți au luptat pentru eliberare" – afirmă Ion Budoiu.[95]

Opereta *Sânge vienez* de J. Strauss a avut premiera la 15 decembrie 1974, în regia artistică a lui Ion Drugan, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, pregătirea muzicală Mircea Emandi şi George Cercel, conducerea muzicală Silviu Panțîru. Solişti: contesa Zetlan – Pamfilia Radu, contele Zetlan – Ilie Gănțoiu, Franzi Cagliari – Niculina Cîrstea, Jozef – Romel Stănciugel, Pepi – Iacobina Vlad. Solişti balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Monica Olariu, Rodica Raicu-Uretu, Fănică Lupu, Gh. Moțpan, C. Pintea.

„*Sânge vienez* s-a născut spre fârşitul carierei marelui compozitor, fiind formată din cele mai frumoase piese de dans puse la dispoziția teatrului de compozitor, pe care regizorii Leo Stein şi Victor Leon au alcătuit libretul, iar dirijorul Adolf Muller a ales muzica şi a aranjat-o pe textul celor doi regizori. Muzica operetei *Sânge vienez* cuprinde cele mai frumoase valsuri ale lui J. Strauss: *Azi la Hietzing*, *Povestiri din pădurea vieneză*, *Dunărea albastră*, *Sânge vienez* etc [96]

Lucrarea este de fapt un omagiu nețărmurit adus Vienei şi valsului iubirii cinstite, promovate muzical pe o superioară treaptă artistic. Subiectul este un pretext pentru muzică. *Eduard Zetlau* aduce în vila sa pe *Franzi*, o tânără mondenă şi apreciată dansatoare. *Franzi* o angajează pe post de mamă pe cabiniera de la teatru, *Roza,* pentru a da o notă de seriozitate situației. *Kagler* crezând că a dat norocul peste fiica sa îi dă târcoale în scopuri pecuniare. *Eduard* află că soția sa va veni de la Viena. De asemeni o curtează pe o fostă balerină *Pepe,* iubita lui *Jozef*. Primul ministru vine să îl caute pe *Eduard* şi o ia pe *Gabriela* drept metresa lui. Se fac mari confuzii. *Eduard* îl roagă pe primul ministru să o prezinte pe *Franzi* drept soția sa, acesta conformându-se. Toate femeile îl solicită pe rând pe *Eduard* să le ducă la serbarea populară de la Hietzing: *Gabriela, Pepi, Franzi*. Le refuză pe toate. Dar la serbarea de la Hietzing apare toată lumea: *Gabriela* pentru a-l surprinde pe *Eduard* vine cu primul ministru, *Franzi* cu *Josef, Eduard* cu *Pepi*, pentru ca în final *Eduard* să se împace cu *Gabriela*, *Josef* cu *Pepi*, iar primul ministru se va căsători cu *Franzi.* Opereta se încheie cu celebrul vals *Sânge vienez.*

---

[95] Budoiu, Ion – *Pădurea vulturilor*, în *Programul* Teatrului liric, Constanța, 15 noiembrie, 1974.

[96] Moisescu, T. – *Sânge vienez*, în *Programul* Teatrului liric, Constanța, 15 decembrie, 1974.

www.ziuaconstanta.ro

Stagiunea 1974–1975, îl are ca director pe Costică Ghinea , care va monta în premieră următoarele lucrări: baletul *Primăvara* de C. Trăilescu, opera pentru copii *Punguța cu doi bani* de T. Bratu şi opereta *Cântărețul mexican* de F. Lopez.

Baletul *Primăvara* de Cornel Trăilescu prezentat în premieră la 24 aprilie 1975, a fost pus în scenă în regia şi coregrafia Mireillei Savopol şi scenografia lui Şerban Jianu. Din distribuție au făcut parte: Isabela Aguletti – *Doina*, Ileana Dumitrescu – *Diana*, Dora Carpov – *Aura,* Rodica Raicu–Uretu – *Mioara*, Monica Olariu – *Brînduşa,* Fănică Lupu – *Radu*, Gh. Moțpan – *Matei*, Bogdan Condurățeanu – *Ilie,* Augustin Precup – *Mihai,* Constantin Pintea – *Ionuț*, Gelu Adăscăliței – *Ion*, Dandu Popescu – *Dan*, Vasile Mihai, Radu Dogaru – *Derbedeii*, Rodica Raicu-Uretu şi Dandu Popescu – *Duet, Tango,* Iuliu Filip – *Agentul (orbul*), Ion Sgaverdea – *Directorul liceului*, Dumitru Popescu Cioată – *Patronul-(tatăl lui Matei*), Vasile Mihai – *Comisarul*, Bogdan Condurățeanu, Nicolae Dionisie, Augustin Precup – *Ofițerii nemți*, Radu Dogaru - *Procurorul*, Nicolae Dionisie, Augustin Precup – *Doi judecători*. În alte roluri: Daniela Badea, Cornelia Crețu, Clara Demeter, Ştefania Marinescu, Oltea Moroşan, Greti Nemecek, Nastasia Taşcu, Ioana Tudorancea, Constanța Vlaicu, Octavian Axente, Ştefan Fecu.

Subiectul prezintă momente şi întâmplări din primăvara anului 1944, petrecute într-un liceu şi o fabrică unde învață ucenici. Între cele două grupuri se vor stabili relații de prietenie specifice adolescenței. *Radu* şi *Doina* se iubesc. Îi ajută pe patrioți lipind afişe. *Radu* este prins şi arestat, apoi vor fi arestați ucenicii care îi înfruntă pe patroni. În închisoare se va afla şi *Doina,* care va evada împreună cu deținuții în timpul bombardamentului. Peste ani pe un şantier tineresc de lucru *Doina* îl întâlneşte pe *Radu* pe care încă îl mai iubea. Primăvara din sufletul ei e primăvara întregului tineret care priveşte spre viitor cu încredere.

Opera pentru copii *Punguța cu doi bani* de Teodor Bratu a fost prezentată în premieră la 7 iunie 1974, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia lui Şerban Jianu, coregrafia Mireillei Savopol, maestru de cor fiind Boris Cobasnian, pregătirea muzicală Rozalia Vâlsan, direcția muzicală Silviu Panțîru şi Sabin Țolea.

Subiectul, după povestea cu acelaşi nume de Ion Creangă. Distribuția: Artemie Cojocaru – *Creastă roşie*, Niculina Cârstea – *Porumbaca,* Sofronie Cadariu – *Moş Neagu*, Bucura Iordăchescu – *Baba Neaga*, Ştefan Stoica – *Boierul,* Irina Ionescu – *Boieroaica*,

www.ziuaconstanta.ro

Radu Popescu-Tofănel – *Surugiul*, Gabriela Popescu Tofănel – *Bucătăreasa*, C. Jurăscu – *Chelarul*, Dominic Cadariu – *Copilul.*

Este una dintre puținele lucrări dedicate copiilor, cu libretul conținând frumoasa poveste care ne-a încântat copilăria. Muzica este simplă, accesibilă, orchestrația aerată, urmărind îndeaproape personajele, care fac deliciul poveștii. Artiștii cu multă experiență scenică Artemie Cojocaru, Niculina Cârstea, Sofronie Cadariu, Bucura Iordăchescu, fac un rol pe placul copiilor, cu un joc de scenă dinamic și cu mult umor. Succesul aparține întreg colectivului artistic constănțean care în regia lui Gh. Bărbulescu realizează o prezentare modernă a poveștii lui Ion Creangă.

Opereta *Cântărețul Mexican* de Francis Lopez s-a constituit premieră pe țară în data de 14 decembrie 1975. Spectacolul a fost prezentat publicului constănțean în regia lui Ion Drugan, decorurile Șerban Jianu și Ion Drugan, costumele Șerban Jianu, corul condus de Boris Cobasnian, coregrafia Cornel Patrichi, asistent coregrafie Fănică Lupu, pregătirea muzicală Rozalia Vâlsan și Carmen Gutuleanu, direcția muzicală Sabin Țolea. Distribuția: Ilie Gănțoiu – *Vincent,* Veronica Diaconu – *Cri-Cri,* Romfilia Radu – *Eva*, Margareta Andriescu-Tomazian – *Tornada*, C. Jurăscu – *Miguelitto*, Nae Ivănescu – *Bidache*, Vasile Pascali – *Bilou*, Niki Popescu – *Cartoni,* Ștefan Stoica – *Tatuta.* Soliști balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Rodica Raicu-Uretu, Monica Olariu, Dora Carpov, Fănică Lupu, Gh. Moțpan, Gelu Adăscăliței, Nicolae Dionisie, Valentin Ionescu. În alte roluri: Doina Baer, Ionel Ionescu, Lucian Roman, Florian Stavăr, Liviu Steinmaier, Carol Prohasca, Maria Defta, Lucia Benghea, Rodica Brukner, Eugenia Mihăilă, Octavian Axente.

Opereta este una dintre cele mai frumoase lucrări de gen, dar care nu mai folosește personaje clasice. Construcția de anvergură, într-o îmbinare armonioasă libret-muzică îi conduce pe eroii din mijlocul Țării bascilor, în pitorescul cartier parizian Montmartre, pe o plajă mexicană de la Acapulco și în mijlocul indienilor mexicani, unde muzica se aude peste tot. Mobilurile acțiunii se exprimă prin dorința de afirmare a personalității artistului pe de o parte și lupta pentru salvarea marelui tezaur al aztecilor pe de altă parte. Celelalte mici conflicte întregesc unitatea spectacolului. Motivațiile generoase cu caracter educativ fac să învingă toate greutățile și peripețiile prin care îi poartă acțiunea. Iată părerea tenorului Ilie Gănțoiu titularul rolului principal – *Vincent,* despre personajul său: „A nu se înțelege că, dacă sub titlul operetei stă scris – premieră pe țară – înseamnă o noutate

www.ziuaconstanta.ro

pentru publicul spectator. Datorită filmului, radioului, discului, tot ce are opereta mai frumos (ariile) au devenit de mult populare. Cum să mă apropii cât mai mult de interpretarea celui care le-a făcut cunoscute mapamondului şi pentru a cărui voce au fost compuse de Francis Lopez, marele cântăreţ dispărut, Luis Mariano. Splendoarea armoniilor, diversitatea ritmurilor şi a ambitusului specific tenorilor lirici, fac din operetă (care se confundă cu *music-hall-ul)* un spectacol spumos şi strălucitor."[97]

Cri-Cri – interpretat de Maria Dorobanţu şi Veronica Diaconu, este un personaj care inspiră optimism, exuberanţă, pasiune, cinste, puritate. Este un simbol al feminităţii, reuşind pe orice meridian s-ar afla, să fascineze şi să cucerească. Vedeta pariziană *Eva,* interpretată de Niculina Cârstea, are o nobilă dorinţă, de a-l întâlni pe cel care o va face fericită cu adevărat. *Bilou* – Vasile Pascali, este un personaj exuberant, plin de tinereţe, generos în prietenie şi descurcăreţ. *Cartoni-impresar,* creionat de Niky Popescu, este un rol dificil prin complexitatea lui, ca şi munca de impresar în sine.

Premiera pe ţară a operetei *Cântăreţul mexican* la Teatrul liric din Constanţa, îmbogăţeşte repertoriul colectivului de balet cu încă o lucrare valoroasă. Rolul preponderent al baletului, îmbinarea lui armonioasă în contextul acestui spectacol dau un plus de culoare acestei lucrări.

Stagiunea 1975-1976, se desfăşoară sub conducerea directorului Costică Ghinea şi propune publicului spectator următoarele premiere: *Traviata* de G. Verdi, *Hänsel şi Gretel* de E. Humperdinck – operă pentru copii, *Regele Istros* de Iulius Szarvardy, *Miniaturi în balet*: *Eveniment 1907* de Tiberiu Olah, *Vox Maris* de George Enescu şi *O viaţă* de Aurel Stroe.

Opera *Traviata* de G. Verdi a fost prezentată la 23 martie 1976, în sala Teatrului liric, într-o nouă versiune regizorală aparţinând lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, dirijor Cornel Trăilescu de la Opera Română din Bucureşti. Distribuţia de la premieră l-a avut în frunte pe Nicolae Herlea (Artist al Poporului) – *Giorgio Germont,* Veronica Diaconu – *Violeta Valery*, Gabriela Popescu – *Flora Bervoix*, Maria Dorobanţu – *Annina,* Ilie Gănţoiu – *Alfred Germont*, Radu Tofănel-Popescu - *Gastone,* Iosif Buibaş – *Baron Douphol,* C. Jurăscu – *Marchizul d'Obigny*, Sofronie Cadariu – *Doctor Grenvil*,

[97]Gănţoiu, Ilie – *Cântăreţul Mexican*, în *Programul de sală* al Teatrului liric, Constanţa, 14 decembrie, 1975, pag. 5.

www.ziuaconstanta.ro

Ionel Ionescu – *Giuseppe*, Florian Stavăr – *Servitorul*, Lucian Roman – *Comisarul*. Soliști balet: Isabela Aguletti și Fănică Lupu.

Opera *Traviata* e un moment important din evoluția creației lui Verdi, pentru că în această operă autorul reflectă aspectele contradictorii din societatea propriei sale epoci și își exprimă clar atitudinea. Din punct de vedere muzical, opera diferă de ceea ce crease Verdi până atunci: ariile nu mai au aspect declamatoriu, orchestra urmărește mai mult situațiile scenice, temele sunt tratate în ritmuri ternare, folosește teme pentru definirea naturii conflictului (exemplu cele două teme ale preludiului orchestral), valsul capătă o semnificație poetică deosebită și e folosit pentru evidențierea sentimentelor profunde ale personajului principal – *Violeta Valery*. Regizorul Gh. Bărbulescu are în distribuție pe lângă cele mai bune voci constănțene pe celebrul Nicolae Herlea în rolul titular – *Giorgio Germont*, care face un joc de excepție. Ajutat de o statură impozantă și cu o voce lucrată și pentru stilul verdian de cânt, Nicolae Herlea se va impune publicului prin frumusețea glasului, sensibilitate și acurateță, emoționând publicul în duetul *Violeta-Germont* și *aria lui Germont*. Alături de el, *Violeta Valery* (soprana Veronica Diaconu), va încânta și ea publicul cu *marea arie a Violetei* din actul I, *romanța Violetei* din actul IV, (*Addio del passato*) și *duetul cu Germont*. Orchestra condusă de Cornel Trăilescu de la Opera din București a evoluat excepțional impresionând mai ales în realizarea preludiului orchestral care prefigurează sfârșitul tragic al eroinei și exprimă sentimentele de dragoste ale *Violetei*. Spiritul poetic, delicatețea, și o întreagă gamă de nuanțe expresive cu care compozitorul conturează personajul *Violetei*, ca și realizarea dramaturgică veridică, situează această operă printre capodoperele genului.

Opera în 2 acte pentru copii *Hänsel și Gretel* de Engelbert Humperdinck, pe un libret realizat după Frații Grimm, a avut premiera în data de 29 martie 1976, în regia artistică și scenografia lui Gheorghe Bărbulescu, coregrafia Mireille Savopol, pregătirea muzicală Rozalia Vâlsan, conducerea muzicală Silviu Panțîru. Distribuția: Margareta Andriescu-Tomazian – *Hänsel*, Veronica Diaconu – *Gretel*, Gabriela Popescu – *Gertrude*, Ștefan Stoica – *Peter*, Bucura Iordăchescu – *Vrăjitoarea*, Elena Soctor – *Murgilă*, Marcela Nicola – *Zorilă*.

Lucrarea face parte din categoria operelor dedicate copiilor, foarte puține la nivel mondial. Compozitorii s-au aplecat mai puțin spre creația dedicată celor mici, nefiind interesați de realizarea unei literaturi muzicale dedicate lor. Se pare că este mai greu să te apropii

www.ziuaconstanta.ro

de lumea copilăriei şi să găseşti soluţiile cele mai bune pentru a le oferi copiilor lucrări simple, accesibile, cu melodii frumoase care să îi încânte, să le placă şi să aprecieze acţiunea propusă de libret. Dacă e o poveste ca cea a lui *Hänsel şi Gretel* din Fraţii Grimm, atunci neapărat trebuie să te cobori în lumea poveştilor, să creezi atmosfera specifică personajelor fantastice, să redai muzical bucuria şi jocul, să stimulezi imaginaţia micilor spectatori, care în general cunosc foarte bine acest celebru basm. În rolurile principale Margareta Andriescu, Veronica Diaconu, alături de Gabriela Popescu, Bucura Iordăchescu, Ştefan Stoica, Elena Soctor şi Marcela Nicola în celelalte roluri, opera pentru copii a obţinut un real succes, fiind foarte apreciată de tinerii spectatori şi nu numai.

Teatrul liric constănţean programează pentru 28 mai 1976, o lucrare românească în premieră absolută, opera *Regele Istros* de Iulius Szarvady – care era angajat ca dirijor al teatrului din anul 1969 – în regia artistică a lui Carmen Dobrescu de la Radio-Televiziunea Română, asistată de Aida Abagief-Hartia şi Victor Axinte, scenografia Horia Popescu de la Studioul Cinematografic din Bucureşti, maestru de cor Boris Cobasnian, coregrafia Mireille Savopol, pregătirea muzicală Rozalia Vâlsan şi Mircea Emandi, conducerea muzicală Iulius Szarvady şi Silviu Panţîru. Libretul aparţine artiştilor constănţeni Costică Ghinea şi Sebastian Popescu. Distribuţia: Anatol Covali – *Regele Istros*, Aida Abagief-Hartia – *Laris*, Ştefan Stoica – *Ziraxes,* Ilie Găntoiu – *Crassus*, Iosif Buibaş – *Marele preot*, Bucura Iordăchescu – *Oreda*, Victor Axinte – *Avakis*, Margareta Andriescu-Tomazian – *Zurina,* Sofronie Cadariu – *Storilo,* Iuliu Puşcaşu – *Paluros,* C. Jurăscu – *Drilgiso*, Vasile Pascali – *Samiros,* George Ionescu – *Ostaş I,* Dumitru Bîscă – *Ostaş II*. Solişti balet: Isabela Aguletti, Rodica Raicu-Uretu, Dora Carpov, Monica Olariu, Fănică Lupu, Gh. Moţpan, N. Dionisie, Bogdan Condurăţeanu. Şi-au dat concursul actorii: Ana Mirena, Elena Gurgulescu, Sandu Simionică, Romel Stănciugel, Titus Gurgulescu, Virgil Andriescu.

Subiectul operetei ne vorbeşte despre continuitatea poporului român în această regiune a Dobrogei şi despre ale căror evenimente stau mărturie personalităţile timpului de atunci, Dromichete, Dapyx, Roles. Lucrarea dezvoltă un conflict dramatic dublu, pe fundalul înfruntărilor războinice dintre oştirile geto-dace care îşi apără glia şi cotropitorii ce doresc cucerirea cetăţilor geto-dace. Conflictul dublu este generat de două personaje: *Larisa* fiica lui Storillo, care îndrăgostită de *Istros*, îl refuză pe *Avakis* care doreşte să domnească peste cetatea unde este încoronat *Istros,* un tânăr viteaz şi înţelept.

www.ziuaconstanta.ro

Modernismul operetei constă în faptul că fiecare scenă nouă este precedată de un preludiu recitat de actori, în chip de martori morali şi spirituali ai vremurilor de atunci. Muzica este accesibilă, generoasă şi funcţională; se cântă arii, duete, ansambluri, cântece de dragoste, de pahar, de leagăn de jale sau de răzbunare.

Lucrarea a fost primită forte bine de către public. Prestaţia artiştilor a fost la înălţime, din rândul lor remarcându-se Anatol Covali, Ilie Gănţoiu, Aida Abagief, Bucura Iordăchescu, balerina Isabela Aguletti (aflată în plină ascensiune artistică). Autorul în postura de dirijor a realizat un spectacol impresionant, urmărind scoaterea în evidenţă a ideii de continuitate de confirmare a dăinuirii de milenii a poporului nostru pe aceste meleaguri.

„Muzica operei *Regele Istros* este scrisă în stil quasi-clasic, cu implicaţii „post-pucciniene" şi moderne. Aici se împletesc melodii proprii cu pregnante elemente populare de dans şi colind. Însuşi compozitorul motivează inspiraţia din melosul popular, cu referiri în mod deosebit la colinde, luându-le drept model, pentru că acestea şi-au păstrat autenticitatea străveche."[98]

Denumirea de *Istros* este dată lucrării după numele bătrânului Danubiu cu care geto–dacii s-au înfrăţit întotdeauna, fluviu care a purtat pe apele lui „visurile şi măreţia faptelor poporului nostru".

Un mare program artistic de balet intitulat *Miniaturi* ne va oferi Teatrul liric constănţean în cadrul acestei stagiuni, pe muzică românească modernă cuprinzând lucrările: *Evenimente - 1907*, de Tiberiu Olah, muzica exprimând omagiul artistului adus jertfei ţăranilor, nobilei cauze care i-au reunit de pe întreg cuprinsul ţării româneşti în răscoala de la 1907. Compozitorul a ilustrat acest episod în poemul simfonic *Evenimente 1907*, împărţit în 3 secţiuni – *Pământurile, Vestitorii şi Incendiul*. Prin forţa sa de expresie, lucrarea a sugerat transpunerea scenică a unei miniaturi de balet. A doua miniatură a fost gândită pe muzica *Arcade* de Aurel Stroe, în care artistul pune problema prăpastiei existente între sentimentele tinereţii în raport cu dorinţa de a păşi pe un drum ce se vrea împlinit. Dragostea fulgerătoare nu este suficient de trainică, nu se bazează pe respect, prietenie şi devotament din care cauză apar semnele vădite de rupere, destrămare, neînţelegeri, reproşuri ce conduc spre marginea prăpastiei, spre drumuri opuse. A treia miniatură e gândită pe muzica *Vox Maris* de George Enescu, ce reprezintă un simbol al sacrificiului uman pentru salvarea semenilor. Viziunea regizorală şi coregrafică menţin simbolul iniţial, adaptându-l specificului limbajului artistic al

[98] Popa, I. – *Opera Istros*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 28 martie, 1976.

www.ziuaconstanta.ro

baletului. Distribuțiile: pentru *Evenimente 1907* – Clara Demeter, Monica Olariu, Rodica Raicu–Uretu, Angela Tecaru, Bogdan Condurățeanu, Fănică Lupu, Gh. Moțpan, Dionisie Nicolai, Constantin Pintea, recitator – Sandu Simionică. Pentru a doua miniatură pe muzica *O viață* de Aurel Stroe: Dora Carpov – *Ea*, Fănică Lupu – *El*, Elena Neațu – *Indiferența*, Isabela Aguletti – *Pasiunea*, Ileana Dumitresacu – *Furia.*

Pentru *Vox Maris* au dansat: Isabela Aguletti şi Dionisie Niculai. A participat ansamblul de balet: Daniela Badea, Camelia Crețu, Oltea Moroşan, Greti Nemececk, Maria Ivan-Roncea, Lucia Stănculescu, Anca Tudor, Ioana Tudorancea, Gelu Adăscăliței, Octavian Axente, Radu Dogaru, Ştefan Fecu, Iuliu Filip, Valentin Ionescu, Vasile Mihai, Bujorel Oancea, Dumitru Popescu-Cioată, Dandu Emil Popescu, Augustin Precup, Ion Zgaverdea.

În 1976 este angajat la Teatrul liric ca şef de orchestră, proaspătul absolvent Gheorghe Stanciu, care va face o frumoasă carieră ca dirijor şi director al instituției. Va dirija în numeroase turnee în țară şi străinătate, culminând cu concertul de la Vatican, unde maestrul a fost invitat spre a dirija *Concertul de Crăciun* din 2001. Repertoriul său cuprinde lucrări de Verdi, Puccini, Pergolesi, Mozart, Bizet, Rossini, Donizetti, Mascagni, Ceaikovski, Delibes, Minkus, Adam, Korsakov, etc.

Stagiunea 1976-1977, având acelaşi director – Costică Ghinea – aduce spectatorilor în premieră spectacolele: *Don Quixote* balet de L. Minkus, opera *O noapte furtunoasă* de P. Constantinescu, operetele *Peneş Curcanul* de S. Panțîru şi *Prințesa circului* de E. Kalman.

La 19 ianuarie 1977, Teatrul liric din Constanța prezintă premiera baletului *Don Quixote* de L. Minkus, în regia artistică şi coregrafia maestrei Mireille Savopol, asistată de Fănică Lupu, scenografia Şerban Jianu, pregătirea muzicală Mircea Emandi, profesor studii de balet Gheorghe Moțpan, conducerea muzicală Gheorghe Stanciu. Distribuția: Radu Dogaru *Don Quixote*, Isabela Aguletti – *Quiteria*, Rodica Raicu-Uretu – *Mercedes*, C. Pintea – *Sancho Panza*, Gh. Moțpan – *Basilio,* Fănică Lupu – *Espada*, Ileana Dumitrescu, Dora Carpov, Monica Olariu, Anca Tudor, Angela Tecaru, Clara Demeter – *Prietenele Quiteriei*, Dionisie Nicolai, Bogdan Condurățeanu, Valentin Ionescu, Radu Dogaru, Gelu Adăscăliței, Octavian Axente – *Prietenii lui Basilio*, Ileana Dumitrescu – *Amoraşul*, Dumitru Popescu-Cioată – *Camaho*, Ion Zgaverdea – *Hangiul,* Rodica Raicu-Uretu, Valentin Ionescu, Dora Carpov, Gelu Adăscăliței *Dans țigan*.

www.ziuaconstanta.ro

Baletul *Don Quixote* face parte din tezaurul clasic al acestui gen, alături de *Giselle, Coppelia, Lacul lebedelor, Spărgătorul de nuci.*

„Latura coregrafică a acestui balet este susținută de perechea *Quiteria – Basilio*, prietenii lor și ansamblul constituie partea propriu-zisă de dans, în timp ce perechea *Don Quixote – Sancho Panza* este rezolvată prin pantomimă. Partitura muzicală – apreciază dirijorul Gh. Stanciu – este concepută destul de accesibil. Ludwig Minkus repartizează multă melodicitate pentru fiecare compartiment în parte, restul orchestrei având în același timp rol acompaniator de tip clasic în desfășurarea întregii acțiuni" – afirmă dirijorul spectacolului.[99]

Subiectul baletului este inspirat din lucrarea binecunoscută a lui Cervantes. E vorba de vestitele peripeții ale hidalgului *Don Quixote.* Romanul lui Cervantes este considerat una dintre capodoperele literaturii universale, iar autorul considerat pe bună dreptate, fondatorul romanului realist modern. Vorbind despre Cervantes, scriitorul și criticul literar G. Călinescu se întreba retoric: „Ce este în definitiv *Don Quixote*? Un suflet mare cheltuindu-se într-o direcție himerică, pentru că nu este capabil, apăsat de prestigiul cărților, să facă o analiză a prezentului. Ce este servitorul său *Sancho*? Un om simplu în stare a urma un exemplu grandios, care însă din păcate e purtat pe drumuri nebuloase."[100]

Pentru 16 martie 1977, a fost programată opera comică *O noapte furtunoasă* de Paul Constantinescu, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia – Șerban Jianu, conducerea muzicală – Tiberiu Popovici – nou angajat al Teatrului liric – pregătire muzicală Carmen Gutuleanu și Rozalia Vâlsan, cu Iosif Buibaș – *Jupân Dumitrache*, C. Jurăscu – *Nae Ipingescu*, N. Călinescu – *Chiriac*, Gabriela Tofănel Popescu – *Spiridon*, Radu Tofănel Popescu – *Rică Venturiano*, Romfilia Radu – *Veta,* Niculina Cârstea – *Zița.*

Jupân Dumitrache interpretat de Iosif Buibaș – un mare iubitor al scenei lirice – a fost de o dezinvoltură cuceritoare, o prezență scenică extrem de agreabilă, cu un joc degajat, convingător, cu o voce de bas sigură, clară și frumoasă. A dominat scena pe tot parcursul spectacolului. Alături de el, ceilalți artiști au format o echipă omogenă, care fără străluciri vocale deosebite, dar cu un joc alert, au

---

[99] Stanciu, Gh. – *Don Quijote*, în *Programul de sală* al Teatrului liric, Constanța, 19 ianuarie, 1977, pag. 8.

[100] Vâlsan, Viorel – *Cervantes*, în *Programul* Teatrului liric, Constanța, 19 ianuarie, 1977.

www.ziuaconstanta.ro

reuşit un spectacol de ţinută şi au meritat cu prisosinţă aplauzele publicului.

Orchestra a sunat foarte bine sub direcţia maestrului Tiberiu Popovici, proaspăt angajat al Teatrului liric, care a ştiut să creeze sonorităţi frumoase, clare şi curate, contribuind din plin la buna desfăşurare a discursului muzical din lucrarea lui Paul Constantinescu.

La 7 mai 1977, Teatrul liric constănţean va prezenta premiera absolută a operetei româneşti *Peneş Curcanul* de Silviu Panţîru, scrisă pe libretul realizat de Costică Ghinea şi Niki Popescu. Lucrarea a fost montată în regia artistică a lui Eugen Aron, asistat de Niki Popescu, coregrafia Cornel Patrichi, asistat de Fănică Lupu, scenografia Mircea Rîbinschi, asistat de Elena Răsoi, maestru de cor Boris Cobasnian, direcţia muzicală Gh. Stanciu.

Distribuţia: Ilie Gănţoiu – *Peneş,* Vasile Pascali – *Mătrăgună*, Iosif Buibaş – *Mioc*, Margareta Niculescu – *Călina,* Veronica Diaconu – *Ileana*, Emil Bîrlădeanu – *Vasile Alecsandri*, Radu Tofănel-Popescu – *Paul*, Nae Ivănescu – *Alecu*, Sofronie Cadariu – *Osman Paşa*, Ştefan Stoica – *Soleiman,* Rodica Raicu-Uretu – *Zulfie,* Maria Dorobanţu – *Fifina*, Emil Sassu – *Burcel*, Iuliu Puşcaşu – *Coguz,* Marin Cazacu – *Grigoriadis*, Carol Prohasca – *Prefectul*, Lucian Roman – *Tony*, Florian Stavăr – *Colonelul*. Solişti Balet: Dora Carpov, Rodica Raicu-Uretu, Fănică Lupu, Gh. Moţpan şi echipa de dansuri D.N.M-Navrom din Constanţa. Această din urmă colaborare a însemnat un fapt fără precedent, aducând amatorii alături de profesionişti.

Subiectul îl constituie un moment din lupta de independenţă a României, faptele de vitejie ale românilor dorobanţi din care se detaşează *Peneş Curcanul*, evidenţiindu-se de fapt obolul dat de armata română pentru câştigarea bătăliilor împotriva Înaltei Porţi. Găsim printre eroii ce se înscriu voluntar pentru front pe *Peneş Curcanul, Burcel*, *Cobuz, Mioc Alecu*, dar şi pe tânăra *Călina,* care se îmbracă în haine bărbăteşti pentru a păcăli vigilenţa sergentului. Muzica este cu iz patriotic, dar şi cu melodii frumoase, lirice în momentele mai sensibile, (cum ar fi de exemplul duetul *Peneş–Ileana* din tabloul VI) unde *Ileana* îşi exprimă durerea pentru moartea fratelui ei. Baletul de asemenea exprimă dârzenia, curajul tinerilor în lupta pentru eliberarea patriei, coregraful Cornel Patrichi găsind mişcări artistice care să sugereze acest lucru. Corul, foarte important pentru scenele de masă, intonează cântece care sugerează atmosfera dură a războiului, cu caracter de îmbărbătare şi participare la lupta dreaptă împotriva Înaltei Porţi. Sunt momente emoţionante, pentru că opera prezintă fapte istorice importante din viaţa ţării.

www.ziuaconstanta.ro

„Prin opera *Peneş Curcanul*, Teatrul liric constănţean aduce un omagiu vitejiei eroilor care au dus la înfăptuirea grandiosului act al cuceririi independenţei. Am vrut o lucrare umană ca şi sufletul dorobanţilor. Suntem siguri că nu ne-am ridicat la măreţia actului din 1977, care depăşeşte prin dimensiuni ceea ce se poate scrie" – afirmă compozitorul.[101]

Opereta *Prinţesa circului* de E. Kalman a fost prezentată în premieră la 25 decembrie 1977, în regia artistică a lui Ion Drugan, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, pregătirea muzicală Mircea Emandi, direcţia muzicală Gh. Stanciu. Distribuţia: Aida Abagief-Hartia – *Lidia*, Margareta Niculescu – *Mabel,* Sofronie Cadariu – *Prinţul von Hohenhoch*, Nae Ivănescu – *Pinelli*, Florian Stavăr – *Aghiotantul*, Liviu Stenmeyer – *Căpitanul,* Carol Prohasca – *Vicontele,* Ionel Ionescu – *Lacheul,* Ilie Gănţoiu – *Mister X*, Vasile Pascali – *Toni*, Iacobina Vlad – *Carla*, Niki Popesscu – *Pelikan*, Lucian Roman – *Locotenentul,* Dinu Voivozeanu – *Petrovici*, Maria Tănase – *Gretchen*. Solişti balet: Isabela Aguletti, Dora Carpov, Ileana Dumitrescu, Monica Olariu. Numere de circ: Petre Catrava, Vasile Hariton, Greti Nemecek, D. Popescu–Cioată.

Subiectul operetei îl constituie artiştii unui circ apreciat şi comentat în acelaşi timp. Contesa *Lidia* (Aida Abagief) admiratoarea călăreţului mascat *Mister X* (Ilie Gănţoiu), vine la circ însoţită de tineri ofiţeri şi cavaleri, urmărită de către Prinţ care este îndrăgostit de ea. Povestea se complică pentru că de contesa *Lidia* e îndrăgostit şi *Toni* şi *Prinţul de Bremen alias Mister X.* Acţiunea continuă cu răzbunarea lui *Fritz* , care îl demască pe *Mister X* tocmai când trebuia să se căsătorească cu Contesa, pe care *Fritz* o batjocoreşte că a devenit *Prinţesa circului*. În final intriga ţesută de *Hohenhock* este demascată şi cei doi îndrăgostiţi se unesc din nou.

Ideea regizorului de a „curăţa" discursul de aspectele superficiale şi de a accentua datele esenţiale ale libretului a fost foarte bună, pentru că, acest demers a imprimat acţiunii claritate şi concizie, reliefând cu acurateţe evoluţia personajelor care devin adevărate tipologii, modele umane. Cu o scenografie adecvată şi o susţinere muzicală de bună calitate, colectivul Teatrului liric a obţinut un meritat succes, bucurându-se de aprecierea publicului auditor. Premiera a beneficiat de prestaţia soliştilor constănţeni în frunte cu Aida Abagief-Hartia, Margareta Niculescu, Sofronie Cadariu, care au

[101] Panţîru, Silviu – *Peneş Curcanul*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 7 mai, 1977.

www.ziuaconstanta.ro

demonstrat profesionalism şi dăruire faţă de actul artistic, întruchipând personajele cu multă imaginaţie, experienţa scenică spunându-şi cuvântul.

„Muzica lui Emerich Kalman, este expresiv melodioasă, veselă, elegantă, plină de umor fin. Melodicitatea fiind calitatea ei principală, demonstrează o excelentă introspecţie în folclorul maghiar, reuşind astfel să extindă latura lirică a genului operetistic, cu care a obţinut cele mai mari succese din cariera sa."[102]

Stagiunea 1977-1978, director Costică Ghinea, nu aduce nimic nou în repertoriul Teatrului liric. Datorită lipsurilor materiale nu s-a putut programa o nouă premieră, astfel că s-a mers pe repertoriul existent.

La 14 decembrie 1978, colectivul artistic al Teatrului liric se prezenta astfel: director – Costică Ghinea, secretar literar – muzical Ioana Paţe, dirijori – Tiberiu Popovici, Gheorghe Stanciu şi Sabin Ţolea, acesta din urmă cooptat ca dirijor pentru opereta *Cântăreţul mexican* (el fiind angajat de fapt pe post de clarinetist), regizori artistici Ion Drugan şi Gheorghe Bărbulescu, maestru de cor Boris Cobasnian, maestru de balet Mireille Savopol. Teatrul liric avea 23 de solişti, 3 actori cântăreţi, 34 de balerini din care 9 erau solişti, 35 de corişti, 46 de instrumentişti, 1 referent muzical, 1 sufleor şi 44 de membri ai personalului tehnic şi administrativ. În total 196 de angajaţi. Faţă de anul 1973 când Teatrul liric avea 182 de angajaţi, în anul 1978, (deci după 5 ani), numărul de membri al colectivului Teatrului a crescut cu 13 persoane.

În stagiunea 1978-1979 însă, directorul Costică Ghinea şi colectivul Teatrului reuşesc să aducă în faţa publicului premierele: *Otello* de G. Verdi, baletul *Orele mării* de L. Profeta, operele *Năpasta* de Sabin Drăgoi, *Tosca* (reluare scenică 2) de G. Puccini şi *Don Pasquale* (reluare scenică 2) de G. Donizetti.

Opera *Otello* de G. Verdi a avut premiera la 7 ianuarie 1979, prezentată în regia artistică a lui Dumitru Tabăcaru de la Opera Română din Iaşi, scenografia Febus Ştefănescu, maestrul de cor Boris Cobasnian, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, conducerea muzicală Gheorghe Stanciu şi Radu Ciorei. Distribuţia: Nicolae Călinescu – *Otello*, Victor Axinte – *Iago,* Romfilia Radu – *Desdemona*, Iuliu Puşcaşu – *Cassio*, Margareta Andriescu – *Emilia*, Radu Popescu – *Rodrigo*, Gh. Ţirea – *Lodovico,* Sofrone Cadariu – *Montano* , George Ionescu – *Un crainic.*

---

[102] Drugan, Ion – *Prinţesa circului*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 25 decembrie, 1977.

www.ziuaconstanta.ro

În *Otello,* G. Verdi păstrează linia specifică italiană a predominării părții vocale față de orchestră, folosind însă un limbaj cu mult mai evoluat în privința structurii, având mare grijă pentru integrarea în continuitate a nuanțelor de conținut. Abordând cu seriozitate această partitură, regizorul Dumitru Tăbăcaru de la Opera Română din Iaşi, realizând o distribuție inspirată, având alături pe scenograful Febus Ştefănescu, pe maestrul de cor Boris Cobasnian şi pe soliştii lirici ai Teatrului liric, precum şi dirijorii Gh. Stanciu şi Radu Ciorei, a asigurat succesul deplin al acestei premiere mult gustată de public. În rolul titular Nicolae Călinescu – *Otello*, se detaşează prin ținuta şi prestanța scenică. În interpretarea sa, *Otello* este un personaj puternic, sensibil, viteaz, încrezător în oameni şi în puterea sentimentelor, fin şi interiorizat. Personaj cheie în desfăşurarea conflictului, *Iago* se bucură de interpretarea baritonului Victor Axinte, care reuşeşte să redea cu măiestrie chipul demonic al acestui personaj cu suflet întunecat. Dacă Iago reprezintă spiritul răului, setea de distrugere, *Dezdemona* – Romfilia Radu, întruchipează puritatea, cinstea, gingăşia şi feminitatea. În alte roluri se remarcă Gh. Țirea – *Lodovico*, Margareta Andriescu – *Emilia,* Sofronie Cadriu şi George Ionescu.

Baletul în două acte *Orele mării* de Laurențiu Profeta a avut premiera la 27 ianuarie 1979, în regia artistică şi coregrafia Mireillei Savopol, scenografia Elena Fortu de la Radioteleviziunea Română, sonorizarea Virgil Butnaru. Distribuția: Isabela Aguletti – *Ea*, Fănică Lupu – *El.* Soliști: Ileana Dumitrescu, Dora Carpov, Rodica Raicu-Uretu, Monica Măgârdici, Gh. Moțpan, Bogdan Condurățeanu, Dionisie Nicolai, Constantin Pintea.

„Tematica baletului o constituie - aşa cum declară autorul - marea şi oamenii mării, aşa cum aceştia trăiesc astăzi, muncind pentru mâine pe litoralul românesc. S-a dorit pentru acest spectacol tablouri coregrafice care să poarte semnul robusteții morale a tineretului nostru, care să amintească plaja Mării Negre cu lumea ei multicoloră, cu imensitatea spațiului de lumină şi mişcare ce o caracterizează; am dorit o întruchipare pe plan artistic - spune compozitorul Laurențiu Profeta - demnă de frumusețea trupurilor tinere ce înfruntă valurile mării. Este de fapt o fantezie coregrafică, unde cele două personaje apar, ca şi motivul muzical de-a lungul întregului spectacol ca un simbol, care prin metafora coregrafică, vor exprima ceva din dragostea de viață a tineretului nostru."[103]

[103] Profeta, Laurențiu – *Orele mării*, în *Programul* Teatrului liric, Constanța, 27 ianuarie, 1979.

www.ziuaconstanta.ro

La 4 februarie 1979, Teatrul liric constănțean anunța premiera dramei muzicale românești *Năpasta* de Sabin Drăgoi, prezentată publicului în regia lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Mihai Vasile, maestru de cor Boris Cobasnian, conducerea muzicală C. Daminescu. Distribuția: Lucreția Covali – *Anca*, Sofronie Cadariu – *Ion,* Ion Ciobanu – *Unchiaşul,* Anatol Covali – *Dragomir*, C. Jurăscu – *Gheorghe*, Dumitru Bîscă – *Un țăran*.

Subiectul operei reprezintă o dramă închinată unei puternice dezbateri morale. *Anca* şi *Dragomir* apar ca termeni vii ai unei ciocniri de concepte morale. În vreme ce ucigaşul lui *Dragomir* încearcă să scape la adăpostul unor legi nedrepte, care-l salvează de pedeapsă, Anca devine instrumentul justiției, demonstrând că fericirea făurită pe cadavrele şi nefericirea altora nu poate fi trainică.

Muzica scrisă de Sabin Drăgoi pentru *Năpasta* se impune în primul rând prin caracterul ei autentic național. Stăpânirea temeinică a meşteşugului orchestrației şi a tehnicii leitmotivelor, menajarea abilă a culminațiilor dramei reprezintă de asemenea calități certe ale compozitorului, concretizate în muzica operei. În ce priveşte caracterizarea muzicală a eroilor, accentul cade pe personajul *Ion* interpretat de Sofronie Cadariu, artist experimentat, pentru care Sabin Drăgoi a scris pagini inspirate, de profundă umanitate şi intens dramatism, printre care în special monologul din actul II – *La fântâna de sub deal* – al cărui text este extras cu dibăcie din scena *Dragomir-Anca-Ion* a ultimului act al piesei lui Caragiale – şi impresionantul moment al morții. Anatol Covali interpretează un *Dragomir* controversat, un țăran chefliu, (care nu intuia drama ce urma să vină), în cursul actului II apare de la cârciuma popii cu un cântec satiric (scena – *Auleu şi vai de mine cu muierea n-o duc bine*), întrerupând pentru moment frumosul cântec al corului țărănesc *La crucea din vale.* Discutabil ni se pare modul de realizare a finalului actului II (monologul *Ancăi*), în raport cu începutul actului III (alt monolog al aceluiaşi personaj), dând impresia unui unic monolog întrerupt în mod nejustificat la mijloc prin lăsarea cortinei şi pauză de act. Anumite schimbări au fost aduse libretului, aşa cum a sesizat muzicologul Edgar Elian, într-un articol din 1962:

„Compozitorul a introdus la începutul operei o scenă de petrecere populară în fața cârciumii lui Dragomir, unde țăranii îmbrăcați în straie de sărbătoare, se veselesc, beau cântă şi joacă, prilej pentru o largă desfăşurare a apreciatei măiestrii a compozitorului în domeniul prelucrării melosului popular românesc în forme coral–orchestrale. Această lungă scenă introductivă este bine scrisă şi

www.ziuaconstanta.ro

creează atmosferă. Din păcate însă – adaugă criticul – ea are prea puțină legătură cu dramaturgia operei".[104]

La 20 octombrie 1979, Teatrul liric lansa premiera operei *Tosca* de G. Puccini în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, corul condus de Boris Cobasnian, direcția muzicală Tiberiu Popovici. Distribuția: Romfilia Radu – *Floria Tosca*, Ilie Gănțoiu – *Mario Cavaradossi*, C. Jurăscu – *Baronul Scarpia*, Gh. Țirea – *Angelotti,* Sofronie Cadariu – *Sacristanul*, Iuliu Puşcaşu – *Spoletta*, Ion Ciobanu – *Sciarrone,* Ispas Şarcu – *Temnicerul*, Gabriela Tofănel-Popescu – *Un păstor*.

Rol de mare efect scenic şi muzical *Tosca* este o piatră de încercare pentru sopranele dramatice care îşi pot valorifica aici, toate resursele expresive: voce de mare amploare, frumos timbrată, egalizată pe tot parcursul, strălucitoare în acut şi densă în registru grav. Cu un temperament viguros, Romfilia Radu – *Floria Tosca* stăpâneşte cu siguranță momentele de mare intensitate vocală şi expresivă, actul II fiind momentul culminant al evoluției ei. Mai puțin sugerează lirismul, poezia fiind reținută (exemplu duetul din actul I sau în aria *Vissi d'Arte*), care cer interpretei altceva decât volum vocal şi frazare pe linie mare. Rafinamentul de detaliu al primului act (unde replicile scurte, nuanțate de vers pretind o mare mobilitate) i-au scăpat cumva şi totul a sunat cam uniform.

„Pornind de la stilul realist al operelor lui Puccini, concepția regizorală asupra spectacolului *Tosca* s-a străduit să se mențină cât mai aproape de sensurile majore izvorâte din creația sa, pentru a da întruchipare artistică ideilor şi sentimentelor personajelor şi a reflecta cât mai fidel năzuințele dintotdeauna ale popoarelor în lupta lor pentru libertate şi progres."[105]

Subiectul reprezintă drama din perioada revoluției franceze, când temporar Napoleon eliberează o mare parte a Italiei, gonind invadatorii austrieci. După plecarea francezilor, năvălesc din nou armatele cotropitoare austriece ale casei de Habsburg, instaurând din nou o epocă neagră de asuprire şi teroare, arestându-i pe patrioți şi aruncându-i în închisoare. Aceasta este epoca şi acestea sunt evenimentele care se reflectă în opera *Tosca*, cu mult dramatism şi forță emoțională. Actul de eroism din dragoste al *Florei Tosca* – uciderea lui *Scarpia* – capătă dimensiuni generalizatoare şi devine act

[104] Elian, Edgar – *Opera Năpasta* de Sabin Drăgoi, în revista *Muzica,* Bucureşti, 2 februarie, 1962, pag. 4.

[105] Bărbulescu, Gh. – *Actualitatea operei Tosca*, în *Programul* Teatrului liric, Constanța, 20 octombrie, 1979, pag. 5.

www.ziuaconstanta.ro

patriotic, care o situează pe *Tosca* alături de cei care luptă pentru libertate, împotriva tiraniei şi asupririi. Victimă a uneltirilor lui Scarpia ea se sinucide constatând moartea iubitului său. Sacrificiul eroilor nu va fi în zadar, pentru că lupta pentru eliberare va continua şi mai îndârjit, până la victoria finală.

„Muzica lui Puccini se contopeşte cu textul, cuvintele şi cântecul fuzionează într-o solidă unitate, limbajul său adânc teatral este limbajul acţiunii, intonaţia textului e luată din viaţă. Muzica oglindeşte excelent starea sufletească a personajelor de pe scenă şi comportamentul lor, explicând totodată replicile" – constată K.S. Stanislavski.[106]

Opera bufă *Don Pasquale* de G. Donizetti a avut premiera la 1 decembrie 1979. Este de fapt o reluare într-o concepţie si distribuţie nouă (prima montare fiind în anul 1963, realizată de Gh. Bărbulescu). Regia este asigurată de Ion Drugan, scenografia Alfred Ipser, maestru de cor Boris Cobasnian, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, Rozalia Vâlsan şi Mircea Emandi, direcţia muzicală C. Daminescu şi Gh. Stanciu. Distribuţia: Iosif Buibaş – *Don Pasquale*, Victor Axinte – *Doctor Malatesta*, Iuliu Puşcaşu – *Ernesto*, Niculina Cârstea – *Norina*, Gh. Ţirea – *Notarul*.

Lucrarea capătă o nuanţă mai proaspătă, neaşteptată, imprevizibilă, un joc antrenant cu doar câteva repere fixe de decor. Colectivul de artişti este mai mare, efortul este mai mic pentru că la Teatrul liric există voci capabile să acopere orice rol. Cu o experimentată voce, sigură în acut şi lejeră în perlatură, Niculina Cârstea în rolul *Norinei*, reuşeşte una dintre performanţele sale artistice. *Don Pasquale* – Iosif Buibaş, demonstrează un autentic profesionalism. Serios preocupat de fiecare gest, de fiecare inflexiune vocală, artistul merită pentru acest rol toată aprecierea auditorilor. Frumos s-au achitat de public şi ceilalţi participanţi la acest spectacol, onorându-şi cu atenţie şi seriozitate rolurile. Faţă de premiera din 1963, spectacolul regizat de Ion Drugan în a doua reluare s-a dovedit a fi mult superior calitativ, iar distribuţia foarte inspirată.

Stagiunea 1979-1980, director Costică Ghinea, ne oferă câteva montări deosebite printre care şi o premieră absolută: opereta *Trei inimi şi o fată* de Aurel Giroveanu (premieră absolută), baletul - *Miniaturi în paşi de dans* colaj, baletul *Spărgătorul de nuci* de P.I. Ceaikovski şi Musicalul *Prietenul meu Bumbury* de Gerd Natcinski.

[106] Stanislavski, K.S – *Gânduri despre Puccini*, în *Programul Teatrului liric*, Constanţa, 20 octombrie, 1979.

www.ziuaconstanta.ro

Această stagiune aduce pe scena Teatrului liric o premieră absolută. Este vorba de opereta *Trei inimi şi o fată* de Aurel Giroveanu prezentată la 12 martie, în regia artistică a lui Ion Drugan, scenografia Eugenia Tărăşescu-Jianu şi Şerban Jianu, asistent scenografie Alfred Ipser, coregrafia Doina Andronache şi Ion Tugearu de la Opera Română din Bucureşti, asistent coregrafie Ileana Dumitrescu, maestru de cor Boris Cobasnian, direcţia muzicală Sile Dinicu (Artist Emerit), dirijor Gheorghe Stanciu, libretul Sebastian Popescu şi Costică Ghinea. Distribuţia: Vasile Pascali – *Tudor*, Niki Popescu – *Grigore*, Nae Ivănescu – *Costică*, Sofronie Cadariu – *Vasile*, Andrei Bucur – *Mircea,* Lucian Roman – *Barmanul*, Maria Dorobanţu – *Corina*, Aida Abagief-Hartia – *Gina,* Niculina Cârstea – *Tanţa*, Gh. Ţirea – *Barbu*, Emil Sassu – *Ion,* Iacobina Vlad – *Inspectorul,* Florian Stavăr – *Miliţianul*. Solişti Balet: Clara Demeter, Maria Molnar, Angela Tecaru, Gelu Adăscăliţei, Valentin Ionescu, Augustin Precup. Pregătirea muzicală: Ion Botea, Silvia Ţigmeanu, Rozalia Vâlsan. A participat formaţia vocal-instrumentală „Euxin".

Opereta este un omagiu adus oamenilor şantierului Dunăre-Marea Neagră, acţiunea este contemporană, ea pune problema tinerilor cu un fond sănătos şi puternic, cu unele rătăciri în viaţa lor fragedă – teribilisme uşor de înlăturat cu ajutorul oamenilor, care corectează eventualele deraieri de la drumul spre o viaţă frumoasă şi reală. Musicalul în două părţi, urmăreşte firul vieţii unor tineri care la prima confruntare cu viaţa - insuccesul la facultate - le dă dreptul să se răzbune pe viaţă, risipind-o. Nici unul dintre ei nu este mai rău sau dezumanizat, ci mai degrabă un însingurat, incapabil deocamdată să strige ceea ce simte şi gândeşte, un înlănţuit de hăţişurile inevitabile ale parazitismului, dar în fiecare mocneşte acel licăr al speranţei că fiecare zi poate aduce mult aşteptata şi nemărturisită izbăvire. Pentru că trebuie să crezi în oameni, cărora nu le eşti indiferent – sună mesajul generos al operetei.

Iată ce declară compozitorul: „M-am ferit de *complicaţii* muzicale care să fie înţelese numai de specialişti – spune autorul. Am căutat şi am scris ceea ce cred eu că poate fi permanent valabil la noi şi oriunde fiindcă şi tinerii care sunt implicaţi în acest subiect, pe care îl vizionaţi au fondul sănătos şi puternic; iar unele rătăciri din viaţa lor fragedă nu sunt decât *teribilisme*, uşor de înlăturat cu ajutorul majorităţii care-i duce fără mari eforturi spre o viaţă frumoasă şi reală."[107]

[107] Giroveanu, Aurel – *Muzica şi tinerii,* în *Programul de sală* al Teatrului liric, Constanţa, 12 martie, 1980.

www.ziuaconstanta.ro

Baletul *Spărgătorul de nuci* de P.I. Ceaikovski a fost prezentat în data de 8 iunie 1980, în regia artistică şi coregrafia Mireillei Savopol, asistată de Fănică Lupu, scenografia arh. Nicolae Drăgan, asistat de Alfred Ipser, maestru de cor Boris Cobasnian, dirijor Gheorghe Stanciu. Iată cum descria mass-media trupa de balet constănțeană: „Important cred în acest spectacol, este atmosfera generală. O artă ca toate celelalte, dansul îşi repune în drepturi condiția prin foarte tinerii balerini constănțeni. Noutatea soluțiilor tehnice, merită discuții separate, după care cele câteva capete de afiş ale echipei au dreptul la cuvinte de laudă. Reținem echipa propusă de Mireille Savopol, o trupă omogenă şi solidară de conlucrare armonioasă."[108]

Distribuția: Rodica Raicu-Uretu – *Maşa*, Isabela Aguletti – *Zâna*, Marika Molnar – *Mama*, Cornelia Grozav – *Bona*, C. Pintea – *Spărgătorul de nuci,* Gh. Moțpan – *Prințul*, Radu Dogaru – *Tata*, Ingrid Floroiu – *Maşa mică,* Clara Demeter, Mihaela Şerban, Anca Tudor, Valentin Ionescu, Dionisie Nicolai, Augustin Precup – *Tinerii*. Jucăriile: Vasile Mihai – *Ursul,* Oltea Moroşan şi Ştefan Fecu – *Doi iepuraşi*, Mihaela Şerban – *Păpuşa elegantă*, Angela Tecaru şi Octavian Axente – *Doi păstori*, Iuliu Filip – *Piticul.* Solişti în *Dans Spaniol*: Clara Demeter, Marika Molnar, Mihaela Şerban, Valentin Ionescu, Dionisie Nicolai, Augustin Precup. Solişti în *Dans chinezesc*: Monica Măgârdici, Mihaela Şerban, Angela Tecaru, Gelu Adăscăliței, Octavian Axente. Pastorala: Magdalena Mînzat, Angela Tecaru, Octavian Axente, Emil Dandu-Popescu. Solişti în *Dans Oriental:* Anca Tudor, Bogdan Condurățeanu, Radu Dogaru, Ştefan Fecu, Vasile Mihai, Emil Dandu–Popescu. *Dans Rusesc*: Clara Demeter, Cornelia Grozav, Marika Molnar, Oltea Moroşan, Elena Neațu, Maria Ivan-Roncea, Josana Sebeşan, Ioana Tudorancea, Bogdan Condurățeanu, Valentin Ionescu, Dionisie Nicolai, Augustin Precup. *Dansul Florilor*: Dora Popovici, Mihaela Şerban, Bogdan Condurățeanu, Dionisie Nicolai. A mai participat ansamblul de balet şi corul de femei al Teatrului liric Constanța.

Aşadar, o distribuție care cuprinde tot ansamblul de balet constănțean, pregătit de Mireille Savopol pentru ilustrarea baletului *Spărgătorul de nuci* de P.I. Ceaikovski. Cu această ocazia s-a dorit a demonstra performanțele artistice şi tehnice la care a ajuns trupa de balet a Teatrului liric din Constanța. Tinerii balerini în frunte cu Isabela Aguletti, Rodica Raicu-Uretu, Marika Molnar, Gh. Moțpan, C. Pintea, Radu Dogaru în rolurile principale, au evoluat cu succes pe

[108] Mareş Radu – *Spărgătorul de nuci*, în *Tribuna*, nr. 8, Bucureşti, 1980.

www.ziuaconstanta.ro

scena constănțeană, realizând cu măiestrie, sensibilitate, frumusețe și dăruire profesională, frumoasele dansuri din folclorul chinezesc, spaniol, rusesc, oriental și în final *Dansul florilor*. Echipa de balerini a Teatrului liric a primit aprecierea publicului, încântat de prestația tinerilor artiști, care au obținut cu această ocazie un binemeritat succes.

C. Șteferiuc afirmă în presa timpului: „Trupa de balet din Constanța nu e o invenție a naturii. S-a născut din dorința Omului de a da inefabilului chip material. Având ca suport muzica „celestă" a compozitorului Ceaikovski s-a demonstrat că trupul poate să fie fulger, că poate plânge... că poate să zboare... Iată un spectacol modern în măsură să ne facă mai buni, mai frumoși".[109]

Spectacolul de balet *Miniaturi în pași de dans* a fost prezentat la 21 aprilie, în regia artistică a lui Iuliu Filip și Ileana Dumitrescu, coregrafia Iuliu Filip, sonorizarea Virgil Butnaru, lumini Radu Petcu, regia tehnică Ion Zgaverdea, prezentatori Iacobina Vlad și Radu Tofănel–Popescu. Muzica este un colaj din lucrări semnate de P.I. Ceaikovski, J.S Bach, A. Haciaturian, C.A Adam, G. Bizet, Scedrin, Lecuona, P. Constantinescu, Alfred Mendelsson, G. Zamfir. În distribuție, soliștii: Ileana Dumitrescu, Dora Popovici, Rodica Raicu-Uretru, Elena Neațu, Mihaela Șerban, Marika Molnar, Fănică Lupu, Valentin Ionescu, Dionisie Nicolai, Gelu Adăscăliței, Augustin Precup, Radu Dogaru, Magdalena Mînzat, Iosana Sebeșan, Simona Simon, Mariana Eremia, Daniela Emandi.

Spectacolul a fost o adevărată reverie pentru iubitorii genului. Regizorul și coregraful Iuliu Filip împreună cu Ileana Dumitrescu a oferit constănțenilor o seară de neuitat, cu numere de balet dintre cele mai dificile, pe un colaj muzical format din creațiile compozitorilor, Ceaikovski, Bach, Adam, Bizet, Scedrin, Haciaturian, P. Constantinescu etc. S-a dorit o demonstrație de virtuozitate dar și o prezentare coregrafică plină de sensibilitate și frumusețe, cu mesaje umane de optimism și dragoste de viață a tinerilor balerini, dintre care s-au evidențiat Ileana Dumitrescu, Rodica Raicu-Uretu, Dora Popovici, Fănică Lupu, Iosana Sebeșan și alții. Trupa de balet a Teatrului liric, formată din tineri talentați, formează un colectiv foarte bine pus la punct, capabil de execuții dintre cele mai dificile, dar și de momente lirice și romantice de mare efect scenic, capabil să capteze publicul iubitor al dansului.

[109] Șteferiuc, Constantin – *Spărgătorul de nuci*, în ziarul *Zorii noi*, Constanța, 21 februarie, 1980.

www.ziuaconstanta.ro

Musicalul în 2 acte şi 7 tablouri *Prietenul meu Bumbury* de Gerd Natschinski a avut premiera la 24 noiembrie 1980. Spectacolul s-a derulat în regia artistică a lui Ion Drugan, scenografia Constantin Russu de la Teatrul Naţional Bucureşti, coregrafia Mireille Savopol, corul condus de Boris Cobasnian, asistent scenografie – Alfred Ipser, pregătirea muzicală – Mircea Emandi, Rozalia Vâlsan, Silvia Ţigmeanu, conducerea muzicală Tiberiu Popovici.

Acţiunea se petrece la Londra în 1925, pe un peron din gara Victoria, unde în mijlocul mulţimii care cântă se află şi *Jeack Worthing, Cecily Cardew, Frederic Chasuble* – maior în armata salvării şi *Laetiţia Prism* care făceau chetă pentru sărmani. Pleacă apoi fiecare, *Jeack* pledând pentru o vizită la prietenul său *Bumbury.* Musicalul continuă cu o serie de scene comice menite să distreze publicul spectator. Distribuţia: Vasile Pascali – *Jeack Worthing*, Veronica Diaconu – *Cecily Cardew,* Radu Tofănel-Popescu – *Bumbury*, Aida Abagief-Hartia – *Laetiţia Prism*, Sofronie Cadariu – *Frederic Chasuble-maior în Armata Salvării.* În celelalte roluri: Iacobina Vlad, Maria Dorobanţu şi Iosif Buibaş. Iată părerea dirijorului acestui musical:

„Melodiile sunt inspirate şi uşor de reţinut, fiind foarte accesibile. Ele sunt introduse treptat de către firul acţiunii, încât se simte nevoia ca ele să apară şi să ducă mai departe ceea ce proza nu mai poate exprima."[110]

Baza acestui musical o constituie piesa lui Oscar Wilde *Bumbury* sau *Ce înseamnă să fii onest.* Libretiştii Helmut Bez şi Jurgen Degenhardt au plasat acţiunea musical-ului în jurul anului 1925, şi, ca atare a luat naştere o nouă atmosferă socială. În musical totul este posibil, nu există tipare, clişee, reţete gata preparate. Fiecare număr muzical îşi stabileşte stilul său propriu, deşi musical-ului îi sunt tipice anumite accente de critică socială. Iată şi ideile promovate în această lucrare, exprimate de autor în (*Programul* de sală din octombrie 1964 la premiera de la Teatrul Metropol din Berlin) şi preluate cu ocazia premierei din data de 24 noiembrie 1980 în *Programul* Teatrului liric din Constanţa:

„Pentru *Prietenul meu Bumbury,* am utilizat ritmurile la modă ale epocii, dansuri ca *Black Bottom*, *Charleston* etc. Prin aceasta am marcat fundalul, am creat atmosfera în care se mişcă şi trăiesc personajele. Pentru Lorzi şi Ladies – persoane vetuste, prăfuite – am folosit mijloace muzicale învechite, în timp ce *Cecily* – figură

[110] Popovici, Tiberiu – *Prietenul meu Bumbury*, în *Programul Teatrului liric*, Constanţa, 24 noiembrie, 1980

www.ziuaconstanta.ro

progresistă, care vrea să evadeze din mijlocul lumii ei închistate, se serveşte de mijloace muzicale noi".

Personajele sunt bine creionate de interpreţii foarte bine aleşi de regizorul Ion Drugan, cu experienţă scenică şi glasuri bune, pline, puternice, capabile să cânte genuri ale muzicii uşoare şi să redea atmosfera specifică spectacolelor de divertisment. Lui *Jack*, ipocritul soldat în Armata Salvării, foarte bine interpretat de Vasile Pascali, i s-au acordat momente muzicale care să nu-l „discrediteze", dar care în acelaşi timp, să-i interzică o exprimare modernă, şi astfel au apărut valsul şi tangoul. Alături de el Veronica Diaconu – *Cecily*, cu vocea sa frumoasă, Radu Popescu – *Bumbury*, imprevizibil, cu un joc de scenă excelent (el fiind actor-cântăreţ), Aida Abagief, Sofronie Cadariu, Iosif Buibaş (cu apariţiile lui periodice pline de farmec oferind sandviciuri cu castraveţi), o echipă care a realizat un spectacol ce va rămâne în preferinţele publicului multă vreme de aici în colo. Coregrafia Mireillei Savopol a fost pe măsură, foarte bine gândită pentru un asemenea show, iar orchestra sub bagheta tânărului dirijor Tiberiu Popovici a sunat excelent, omogen, cu accente de muzică uşoară modernă, combinând cu efect sonorităţile orchestrale cu acţiunea şi textul libretului. Iată şi părerea regizorului Ion Drugan:

„Acest gen de spectacol cere artişti totali şi care să se exprime cât mai bine în toate artele care-l compun. Cu cât noi, cei care am conceput spectacolul (punerea în scenă), am fost suficienţi de clari, de consecvenţi, cu cât artiştii interpreţi au fost mai receptivi şi complecşi, cu atât ideea spectacolului va ajunge mai clară şi într-o formă mai plăcută la inima spectatorilor".[111]

În 1980, la Teatrul liric din Constanţa va veni proaspăta absolventă a Conservatorului bucureştean – secţia canto, Luminiţa Teleabă, care va debuta cu rolul *Arsenei* din opereta *Voievodul ţiganilor*. Va sluji Teatrul liric până la 1995, când va deveni profesoară de canto la Liceul de Artă din Constanţa. Cel mai reuşit rol a fost cel al *Elizei* din *My Fair Lady*.

Stagiunea 1980-1981 s-a derulat sub direcţia lui Costică Ghinea. În acest an s-au prezentat în premieră: opera *Trei generaţii* de S. Sarchizov (premieră absolută), operetele *Sânge vienez* (reluare) de J. Strauss, *Silvia* de E. Kalman (reluare în lb. italiană), *Voievodul ţiganilor* (reluare) de J. Strauss şi *O noapte la Veneţia* de J. Strauss (reluare în lb. italiană)

[111] Drugan, Ion – *Prietenul meu Bumbury*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 24 noiembrie, 1980.

www.ziuaconstanta.ro

Opera în 3 acte *Trei Generații* de Sergiu Sarchizov a avut premiera absolută în data de 15 martie 1981 şi a fost montată în regia artistică a lui Ion Maximilian, scenografia Mihai Tofan de la Teatrul Național Bucureşti, maestru de cor Boris Cobasnian, asistent scenografie Alfred Ipser, pregătirea muzicală – Carmen Gutuleanu, Rozalia Vâlsan, Mircea Emandi, Silvia Țigmeanu. Distribuția: Bucura Iordăchescu – *Sultana*, Romfilia Radu – *Ruxandra,* Margareta Andriescu-Tomazian – *Eliza*, Veronica Diaconu – *Veronica*, Luminița Teleabă – *D-ra Macri*, Sofronie Cadariu – *Ioniță*, Iuliu Puşcaşu – *Ilie,* C. Jurăscu – *Chiril Dumbrăveanu*, Victor Axinte – *Şerban*, Radu Tofănel-Popescu – *Radu,* Gh. Țirea - *Alexandru Irimescu*, George Arnăutu – *Pavel*.

Prezentată în primă audiție pe scena lirică din Constanța, lucrarea nu figurează pe alte scene lirice din țară din cauza unor neajunsuri; dimensiunea neobişnuită a libretului şi de asemenea lipsa tradiționalelor numere de operă (ariile sau cântecele de ansamblu distinct conturate). de asemenea dificultățile de intonație sunt mari. Partitura abundă în motive ritmico-melodice care caracterizează personajele sau o stare sufletească. Teatrul liric şi-a asumat răspunderea montării acestui spectacol, reuşind în final să o prezinte publicului, după nişte eforturi susținute, cu tenacitate şi o mare voință. Spectacolul a fost mulțumitor, publicul fiind receptiv la eforturile artiştilor, dar din păcate lucrarea nu a rezistat prea mult pe afişele Teatrului.

Subiectul prezintă o familie terorizată de voința tiranică a tatălui. Judecătorul *Ioniță* este căsătorit cu *Sultana* şi are o fiică *Ruxandra. Ruxandra* are o prietenă, domnişoara *Macri,* care vrea să se mărite cât mai curând. *Ruxandra* exersează la pian, când apare *Şerban*, profesorul ei de muzică, de care e îndrăgostită. *Şerban* îi propune să plece cu el şi să se dedice amândoi muzicii. *Ruxandra* se teme de reacția tatălui, care tocmai soseşte însoțit de un grup de țărani care îl roagă să le facă dreptate într-un proces cu boierul. *Ioniță* îi goneşte fără milă. A pierdut din nou la cărți, de data asta mult prea mult, fiind în pericol pierderea casei – zestrea *Sultanei.* Pentru a salva situația pune la cale mariajul *Ruxandrei* cu *Chiril Dumbrăveanu*. *Ruxandra* află că moşia lor e pe cale de a fi pierdută şi singura soluție ar fi ca fiica lor Eliza să se căsătorească cu avocatul *Alexandru Irimescu*, pentru a salva moşia. Pentru a nu se repeta povestea *Ruxandrei*, aceasta vrea să-şi salveze fiica încercând să vândă colierul primit de la soțul ei *Chiril,* dar află că acesta este fals. *Eliza* îi spune mamei că e îndrăgostită de *Radu,* care a terminat de curând medicina. Mama îi

www.ziuaconstanta.ro

sfătuieşte să fugă şi să-şi facă un viitor împreună. *Eliza* apare plângând spunându-i mamei că *Radu* nu o mai vrea fără avere. După ani, *Ruxandra* bătrâna, cârpeşte ciorapi, *Veronica* nepoata ei lucrează în picioare la o planşetă de desen tehnic. Familia e strâmtorată. *Veronica* e singura care munceşte la uzină, iar seara învaţă. *Pavel* un tânăr muncitor, încearcă să o convingă pe *Veronica* să vină cu el, pentru că lumea anacronică în care trăieşte este foarte străină de ea. Iată câteva păreri din comentariile presei, câţiva ani mai târziu de la premiera lucrării:

„Sergiu Sarchizov a reuşit să evite *demonstraţii* de stil în conceperea muzicii, lăsând deschisă orice cale, de la elemente de caracterizare cu nuanţări romantice până la cuceriri de limbaj contemporan în structură şi orchestraţie. Compozitorul arată că ignoră deliberat *moda*, că vizează spre o factură de teatru liric cu adresare directă, o formulă viabilă pentru un public cât mai larg."[112]

Intenţia pe cât de temerară, pe atât de veridică de laudă, de a găsi prin tratare piesei *Trei generaţii* o soluţie a operei propriu-zis contemporane este concretizată cu abnegaţie, compozitorul dedicându-şi întreaga sa energie satisfacerii cerinţelor atât de complexe ale temei şi ale genului. „Construcţia vocal-orchestrală se desfăşoară mai adecvat fluxului acţiunii, ambitusul mijloacelor este mai larg şi mai eficient. Sarchizov stăpâneşte admirabil tehnica orchestrală şi exemplar pe cea corală şi are conştiinţa funcţiei dramatice a procedeelor folosite"[113].

Opereta în 3 acte *Sânge vienez* de J. Strauss a fost reluată în premieră la 15 iulie 1981, în regia lui Ion Drugan, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Mireile Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, dirijor C. Daminescu. Distribuţia: Romfilia Radu – *Contesa Zetlau*, Ilie Gănţoiu – *Contele Zetlau*, Niculina Cârstea – *Franzi Cagliari*, Vasile Pascali – *Josef*, Iacobina Vlad – *Pepi*, Niki Popescu – *Vercingetorix*, Maria Dorobanţu – *Roza*, Nae Ivănescu – *Kagler*, Radu Tofănel-Popescu – *Bitovski*. Solişti balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Dora Popovici, Rodica Raicu–Uretu, Fănică Lupu, Gh. Moţpan, Constantin Pintea.

Sânge vienez ocupă un loc aparte în creaţia lui J. Strauss, (ea fiind rodul solicitării unui director de Teatru, care-i cerea compozitorului o nouă operetă pentru teatrul său. Fiind prea bătrân

[112] Constantinescu, Grigore – *Trei generaţii*, în revista *Contemporanul*, Bucureşti, 27 decembrie, 1986.

[113] Tomescu, Vasile – *Opera Trei generaţii* de S. Sarchizov, în ziarul *Scînteia*, Bucureşti, 19 ianuarie, 1986.

www.ziuaconstanta.ro

(74 de ani) nu reuşeşte să onoreze cerinţa acestuia. Atunci s-a apelat la un alt mod de a realiza o nouă lucrare. Muzica operetei *Sânge vienez* cuprinzând cele mai frumoase valsuri ale lui Strauss : *Azi la Hietzing, Povestiri din pădurea vieneză, Dunărea albastră, Sânge vienez* etc., a fost folosită de libretiştii Leo Stein şi Victor Leon în realizarea operetei cu titlul celui mai apreciat vals *Sânge vienez*, lucrare care se joacă şi se cântă pe toate scenele lumii, graţie melodiilor sale nemuritoare, vioaie şi graţioase, dinamice şi lirice în acelaşi timp. Colectivul Teatrului liric a montat lucrarea în regia lui Ion Drugan avându-i ca solişti pe Romfilia Radu, Ilie Gănţoiu, Niculina Cârstea, Maria Dorobanţu, Iacobin Vlad,Vasile Pascali, trupa de balet pregătită de Mireille Savopol. Beneficiind de voci frumoase, puternice şi cu o tehnică vocală foarte bună, constănţenii au obţinut preţuirea publicului şi o nouă premieră în repertoriul instituţiei.

În această stagiune se reia în premieră opereta *Silvia* de Emerich Kalman la 13 decembrie 1981 în limba italiană, în regia artistică a lui Ion Drugan, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Mireille Savopol, dirijor Gheorghe Stanciu. Distribuţia: Maria Dorobanţu – *Silvia*, Ilie Gănţoiu – *Edwin,* C. Jurăscu – *Feri,* Vasile Pascali – *Boni,* Iuliu Puşcaşu – *Mişka,* Niculina Cârstea – *Principesa Cecilia*, Sofronie Cadariu – *Arhiducele Ferdinand,* Aida Abagief – *Stazi*, George Ionescu – *Aghiotantul*, Anghel Stoian – *Prinţul Leopold,* Luminiţa Teleabă – *Notarul Kiss*, Radu Gheorghe – *Generalul*, Florin Stavăr – *Contele Bettleiheim*, Sofronie Cadariu – *Baronul Hubner*, Iuliu Puşcaşu – *Nababul Lazarovici.*

Opereta este o lucrare menită să deconecteze şi să destindă publicul, fiind un model exemplar în acest sens. Opereta afirmă o justă proporţie între funcţia formativă şi cea de divertisment. Evoluţia dramatică este totuşi cam şablonardă, schematică, dar morala finală este urmărită cu mijloace simple, directe. Sonorităţile muzicii au facilitat soliştilor Maria Dorobanţu, Ilie Gănţoiu, Iuliu Puşcaşu, Niculina Cârstea, Aida Abagief, ancorarea în semnificaţiile personajelor interpretate, stimulând totodată imaginaţia coregrafei Mireille Savopol, pentru duetul *Silvia–Edwin* din actul II. S-au observat totuşi mici inadvertenţe ritmice dintre solişti şi orchestră.

Opereta *Voievodul ţiganilor* de J. Strauss a fost prezentată în premieră în limba germană la 13 decembrie 1981, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, dirijori Constantin Daminescu şi Gheorghe Stanciu, sufleor – Jean Stamatiade, corepetitori Carmen Gutuleanu şi Mircea Emandi. Distribuţia: Nicolae Călinescu – *Barinkay,* Sofronie Cadariu

www.ziuaconstanta.ro

– *Jupan*, Victor Axinte – *Homonay*, Iosif Buibaş – *Karnero*, Iuliu Puşcaşu – *Ottokar*, Nae Ivănescu – *Joszi*, Sandu Mihai – *Ferko*, Gabriela Popescu – *Saffi*, Bucura Iordăchescu – *Cipra*, Niculina Cârstea – *Arsena*, Iacobina Vlad – *Mirabella*, Mihai Sandu – *Mihali*, Veronica Diaconu – *Pişta*. Solişti balet: Ileana Dumitrescu, Rodica Raicu-Uretu, Fănică Lupu, Gheorghe Moţpan, Ştefan Fecu, Constantin Pintea.

La montarea lucrării regizorul Gh. Bărbulescu s-a bazat doar pe forţele proprii, pe soliştii existenţi la acea dată în schemă, pe coregrafia Mireillei Savopol, corul condus de Boris Cobasnian şi direcţia muzicală alternativ C. Daminescu şi Gh. Stanciu. În opereta *Voievodul ţiganilor* Strauss a creat melodii ample de largă respiraţie, apreciate de soliştii lirici şi de compozitorii timpului, care l-au considerat drept unul dintre cei mai valoroşi compozitori de operetă. Desigur că faţă de premiera din 1965, nu s-a produs ceva nou în regie sau în distribuţie măcar. Artiştii sunt aceeaşi, baletul cu aceleaşi persoane, ceea ce ne face să credem că de fapt este o reluare de rutină, o reînviere a unei premiere realizată cu ani în urmă. Soliştii şi-au făcut datoria, au cântat frumos, au jucat după scenariul cunoscut deja, doar reîmprospătat, reuşind să prezinte un spectacol închegat, care a plăcut publicului. Acest spectacol de fapt va rămâne multă vreme pe afişul Teatrului liric, el fiind programat mereu în perioada estivală, când artiştii se vor deplasa pe litoralul românesc pentru a da spectacole pentru turişti.

Ultima premieră a acestei stagiuni a fost opereta *O noapte la Veneţia* de J. Strauss, reluată la 16 decembrie 1981, în limba germană şi montată în regia artistică a lui Ion Drugan, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, scenografia Puiu Ganea, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, sufleor – Jean Stamatiade, conducerea muzicală Tiberiu Popovici şi Sabin Ţolea. Prin contrast *O noapte la Veneţia* este mai mult decât o operetă; e aproape o operă, cu recitative şi arii, duete şi terţete, cu interludii instrumentale de o mare generozitate a construcţiilor melodice. Această versiune a fost o reuşită graţie unei strategii regizorale clare, unui decor funcţional şi prestaţiilor unor interpreţi ca: Veronica Diaconu – *Annina*, Iuliu Puşcaşu – *Ducele de Urbino*, Victor Axinte – *Caramelo,* Iacobina Vlad –*Ciboletta*,Vasile Pascali – *Papacod*a, Irina Ionescu – *Barbara*, Niki Popescu – *Delaqua*, Gabriela Popescu – *Agricola*, C. Jurăscu – *Pizzigaga*, Tatiana Gădălean – *Pepina*, Radu Popescu – *Enrico*, Genică Mihaela – *Lucia*, Carol Prohasca – *Montelatto,* cu o emisie vocală lejeră, o dezinvoltură şi un mare devotament faţă de profesie. O

www.ziuaconstanta.ro

prestație foarte bună au avut-o soliștii de balet ai teatrului, care au dansat cu energie și plăcere pe muzica superbă a lui J. Strauss.

„Marele merit al spectacolului constă în realizarea diversității în unitate, prin exploatarea la maximum a unei idei regizorale și scenografice capabilă să emită în acest fel, o largă gamă de nuanțe."[114]

Stagiunea 1981-1982, îl are ca director pe Gheorghe Munteanu, care montează o singură lucrare: opereta *Țara surâsului* de F. Lehar.

Opereta romantică în 2 acte și 3 tablouri *Țara surâsului* de F. Lehar a fost prezentată la 17 ianuarie 1982, în regia artistică a lui Ion Drugan, scenografia Șerban Jianu, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, conducerea muzicală Gh. Stanciu.

„Teatrul liric din Constanța ne propune prin recenta premieră *Țara surâsului* de Fr. Lehar, o operetă din repertoriul clasic universal, care reușește să fie mai mult decât un simplu divertisment muzical încheiat cu nelipsitul happy–end. Este de altfel meritul regizorului Ion Drugan de a fi pus cu iscusință în valoare tema înstrăinării și a prejudecăților rasiale sau mistico – religioase, care, uneori, sunt potrivnice dragostei și tendințelor progresiste."[115]

Muzica acestei nemuritoare creații care de 51 de ani face ocolul lumii, încântând generații de spectatori, a găsit în orchestra dirijată de Gh. Stanciu, în soliștii și corul teatrului, interpreți sensibili și dotați. Cu mână sigură, acuratețe și forță, dirijorul a știut să insufle instrumentiștilor dorința de a da o cât mai strălucitoare culoare și viață întregii partituri, începând cu luxurianta uvertură și continuând cu suita de spumoase arii, duete și coruri.

Spectacolul constănțean are mai multe distribuții, cuplurile fiind bine alese, fiecare aducând o notă aparte, specifică glasului, temperamentului și personalității solistului. Astfel, tenorul Ilie Gănțoiu creionează un prinț *Sou-Chong*, romantic și elegant, în timp ce tenorul Anatol Covali i-a imprimat aceluiași personaj un aer mai sobru, mai meditativ. Frumoasa *Liza,* a cărei dragoste va fi atât de greu pusă la încercare, găsește în soprana lirică Aida Abagief–Hartia, o interpretă cu frumoase accente de trăire artistică, iar în sopranele Maria Dorobanțu și Veronica Diaconu, sensibilități dramatice deosebite, care au răscolit auditoriul, prin profunzimea înțelegerii și a frazării. Liantul l-a constituit soprana actriță Luminița Teleabă care în rolul micuței *Mi,* izbutește o mare creație, mai ales în finalul fără

---

[114] Dănceanu, Liviu – *O noapte la Veneția*, în revista *Muzica*, an. XXXIV, nr. 4, București, aprilie, 1984, pag. 21.

[115] Diaconescu, Dem – *Țara surâsului*, în revista Tomis, an. XVIII, nr. 1 (155), Constanța, ianuarie, 1982, pag. 10.

www.ziuaconstanta.ro

happy–end, unde ne-a făcut să auzim „muzica tăcerii", dincolo de care se revarsă surâsul ce învăluie toate tristeţile şi suferinţele dragostei. Un rol destul de complex, cel al locotenentului de dragoni *Gustav Pottenstein*, a revenit tenorilor Radu Popescu–Tofănel şi Vasile Pascali, care au izbutit să-şi impună prezenţa cu discreţie şi talent. Basul Sofronie Cadariu îl interpretează pe unchiul *Tshang* cu autoritate şi subtilitate în acelaşi timp. În celelalte roluri, Nae Ivănescu, Niky Popescu, Gh. Ţirea, Florin Stavăr. Merită o subliniere prestaţia corului, care a sunat omogen, cu sonorităţi frumoase, dicţie bună şi frazare corectă. Nu acelaşi lucru am putea spune despre coregrafia spectacolului, semnată de Mireille Savopol, care păcătuieşte printr-o modestă risipă de fantezie, adumbrind astfel, pe unele porţiuni, virtuţile reale ale spectacolului.

În opereta *Ţara surâsului* se relevă influenţa curentului verist şi al operelor lui Puccini, în plasarea acţiunii într-o ţară exotică, îndepărtată, în care ascultăm intonaţii din Extremul Orient. Ca şi în operele lui Puccini, libretul nu urmează tradiţia operistică, nu face concesii publicului şi în finalul trist al operetei, eroii principali, deşi se iubesc sincer, ca şi subreta şi alesul inimii sale, în loc de a se căsători se despart.

În stagiunea 1982–1983, când se vor sărbători 25 de ani de existenţă a Teatrului liric constănţean, director fiind Gheorghe Munteanu, se vor monta lucrările: *Primăvara* de Cornel Trăilescu (reluare), *Nabucco* de G. Verdi şi *Pădurea vulturilor* de T. Jarda (reluare).

Baletul *Primăvara* de Cornel Trăilescu a fost reluat în cadrul acestei stagiuni la 17 aprilie, în regia artistică şi coregrafia Mireillei Savopol şi scenografia lui Şerban Jianu. Distribuţia: Isabela Aguletti – *Doina*, Ileana Dumitrescu – *Diana*, Lena Denisov – *Aurora,* Iosefina Ion – *Mioara*, Monica Măgârdici – *Brânduşa*, Dionisie Neculai – *Radu*, Gh. Moţpan – *Matei*, Valentin Ionescu – *Ilie,* Augustin Precup – *Mihai,* C. Pintea – *Ionuţ,* Gelu Adăscăliţei – *Ion*, Vasile Vrăşmaşu – *Dan,* Mihai Vasile – *Poliţistul,* Iuliu Filip – *Orbul.*

„Baletul *Primăvara* de Cornel Trăilescu a fost pus mediocru în scenă de Teatrul liric din Constanţa"[116] – afirma într-un articol muzicologul Viorel Creţu. Deşi s-a folosit de o distribuţie foarte bună cu Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Monica Măgârdici, Gh. Moţpan, C. Pintea, Valentin Ionescu, cu o scenografie se pare mai puţin inspirată semnată de Şerban Jianu, coregrafa şi regizoarea

[116] Creţu, Viorel – *Baletul Primăvara* de Cornel Trăilescu, în revista *Muzica*, nr. 9, Bucureşti, septembrie, 1983, pag. 7.

www.ziuaconstanta.ro

Mireille Savopol, nu a reuşit o montare prea grozavă, probabil din motive întemeiate (lipsa unor decoruri adecvate, prea puţin timp alocat studiului). Faţă de premiera din 1975, realizată tot de Mireille Savopol cu aceeaşi echipă, de data acesta se pare că artiştii constanţeni nu au dat acelaşi randament, de unde şi concluzia că spectacolul a fost mediocru sau mai bine zis modest, fără scene ample, fără prea multă tehnică, care să încânte spectatorii, probabil şi din cauza libretului care nu oferea un cadru larg pentru imaginea artistică.

Opera *Nabucco* de G. Verdi a fost prezentată publicului în premieră la 25 aprilie 1983, în regia artistică a lui Gheorghe Bărbulescu, asistat de Iosif Buibaş, maestru de cor Boris Cobasnian, decorurile Aurel Florea, dirijor Gheorghe Stanciu. Distribuţia: Visarion Huţu de la Opera din Iaşi – *Nabucco, rege al Babilonului*, Victor Axinte – *Ismaele, nepot al regelui*, Gh. Ţirea – *Zaccaria, marele preot al Ierusalimului*, Maria Dorobanţu – *Abigaille, sclava*, Margareta Andriescu – *Fenena, fiica lui Nabucco*, Constantin Acsinte – *Marele Preot al Babilonului*, Radu Popescu – *Abdallo, bătrân ofiţer în slujba luoi Nabucco*, Veronica Diaconu – *Anna, sora lui Zaccaria*.

Deşi aparţine primei perioade de creaţie verdiană, *Nabucco* a fost un fenomen nou în opera italiană a timpului. Se remarcă în această creaţie de tinereţe, unitate şi forţă în concepţia artistică, energie şi simplitate în exprimarea muzicală. Montarea operei *Nabucco* pe scena oricăriui teatru, defineşte un colectiv din punct de vedere profesional. Partitura solicită în mod permanent ansamblurile mari, cor – orchestră, iar soliştii au satisfacţia realizării unor roluri deosebit de dificile.

Premiera a fost montată de Gh. Bărbulescu, având în distribuţie pentru rolul titular pe Visarion Huţu de la Opera Română din Iaşi, alături de soliştii constănţeni. Problema care se punea era aceea că Teatrul liric încă nu avea solişti capabili să acopere rolurile de mare valoare din opera verdiană. Stilul care este folosit în interpretarea ariilor, duetelor, trebuie învăţat, însuşit, pentru că Verdi fiind un mare melodist, lăsa soliştilor libertatea de a-şi demonstra calităţile vocale prin crearea unor melodii ample, de largă respiraţie, care presupuneau voci puternice, cu ambitus mare, curate în acut, frumoase in registrul grav, sensibile, cu o largă gamă de nuanţe etc.Visarion Huţu în rolul lui *Nabucco* a demonstrat acest lucru, prin etalarea vocii sale curate, clare, puternice şi un joc de scenă adecvat, dovedind că stăpâneşte foarte bine rolul şi că are o bună experienţă scenică. Alături de el constănţenii au făcut un joc bun. Victor Axinte, Gh. Ţirea, Maria Dorobanţu, Margareta Andriescu, Veronica Diaconu, C. Acsinte,

www.ziuaconstanta.ro

Radu Popescu, s-au achitat conştiincioşi de rolurile lor. În final *Nabucco* a fost un spectacol reuşit şi bine primit de public.

Opera *Pădurea vulturilor* de Tudor Jarda a fosrt prezentată publicului constănţean în premieră la 14 aprilie 1983, fiind de fapt o reluare după 9 ani, (prima montare făcându-se la 15 noiembrie 1974), în regia artistică şi conducerea muzicală a lui C. Daminescu, scenografia Şerban Jianu, maestru de cor Boris Cobasnian, asistent regie artistică Iosif Buibaş, pregătirea muzicală Rozalia Vâlsan, Silvia Ţigmeanu şi Mircea Emandi. Distribuţia: Veronica Diaconu – *Aniţa*, Anatol Covali – *Costin*, Iosif Buibaş – *Neculai,* Bucura Iordăchescu – *Maria*, Gh. Ţirea – *Gurău*, Radu Tofănel-Popescu – *Un Jandarm.*

Nelipsită de unele momente satirice, care îngreunează desfăşurarea cu maximă tensiune a acţiunii, opera *Pădurea vulturilor* constituie o izbândă prin veridicitatea expresiei, prin forţa şi varietatea imaginii. Anumite momente sunt realizate convingător, ca de pildă scena înfruntării dintre partizani şi jandarmi, redată printr-un discurs orchestral de mare mobilitate, printr-o rară plasticitate a intonaţiei, în arii şi recitative. Lucrarea a fost bine primită de public, păcat că regia nu a fost asigurată de un specialist, C. Daminescu fiind în primul rând dirijor, cunoştinţele sale regizorale au fost limitate. S-a mers deci pe linia concepţiei regizorale a lui Ion Budeanu de la Opera din Cluj – Napoca, care a realizet prima montare în 1974. Şi artiştii sunt aceeaşi titulari ai rolurilor din 1974, mai puţin Ştefan Stoica – *Gurău*, înlocuit cu Gh. Ţirea. În virtutea inerţiei, fiecare cunoscându-şi rolul spectacolul s-a derulat în condiţii bune, publicul apreciind prestaţia artiştilor cu generozitate.

„La împlinirea a 25 de ani de existenţă, Teatrul liric a realizat un umăr de 25 de stagiuni cu 83 de premiere din care: 26 opere, 35 de operete şi 22 de balete. A susţinut un număr de 5.000 de spectacole cu peste 2.000.000 de spectatori. În acest sfert de secol, liricul constănţean s-a afirmat prin repertoriul său complex care a cuprins cele mai reprezentative lucrări din tezaurul artistic naţional şi universal."[117]

În anul 1983, când s-au sărbătorit 25 de ani de la înfiinţarea Teatrului liric din Constanţa, personalul artistic, tehnic şi administrativ era următorul: Gheorghe Munteanu – director, Costică Ghinea – director adjunct, Vasile Dobre – contabil şef, Constantin Daminescu - prim–dirijor, Gheorghe Stanciu – dirijor, Ion Drugan – regizor artistic, Gheorghe Bărbulescu – regizor artistic, Mireille Savopol – maestru de

[117] Munteanu, Gh. – *La mulţi ani*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 14 martie, 1983, pag. 3.

www.ziuaconstanta.ro

balet, Boris Cobasnian – maestru de cor. Teatrul liric avea 29 de soliști vocali, 35 de balerini, 51 de instrumentiști, 35 de coriști, 10 membri ai personalului administrativ, 18 membri personal tehnic, 1 referend muzical, 3 maeștrii corepetitori, 1 corepetitor, 2 sufleori. În total 194 de angajați, cu unul mai puțin față de anul 1978 când Teatrul liric avea 195 de angajați.

Soliști vocali: soprane – Aida Abagief–Hartia, Niculina Cârstea, Lucreția Covali, Veronica Diaconu, Maria Dorobanțu, Irina Ionescu, Gabriela Popescu, Romfilia Radu, Mihaela Rotaru, Luminița Teleabă, Iacobina Vlad-Filip. Mezzosoprane – Margareta Andriescu–Tomazian, Bucura Iordăchescu, Gabriela Tofănel. Tenori: George Arnăutu, Nicolae Călinescu, Artemie Cojocaru, Anatol Covali, Ilie Gănțoiu, Vasile Pascali, Iuliu Puşcaşu. Baritoni: Victor Axinte, Constantin Jurăscu. Başi: Iosif Buibaş, Sofronie Cadariu, Gheorghe Țirea. Actori: Nicolae Ivănesu, Sebastian Popescu, Radu Popescu.

Baletul: Soliști balet: Gelu Adăscăliței, Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Valentin Ionescu, Fănică Lupu, Monica Măgârdici, Gh. Moțpan, Dionisie Nicolai, Mihaela Şerban, Rodica Raicu-Uretu. Balerini: Octavian Axente, Lena Dinisov, Daniela Emandi, Mariana Eremia, Ştefan Fecu, Ion Gligor, Elena Greacu, Cornelia Grozav, Josefina Ion, Vasile Mihai, Magdalena Mînzat, Maria Molnar, Oltea Moroşan, Dumitru Munteanu, Clara Petruțiu, C. Pintea, Dandu Popescu, Augustin Precup, Iosana Sebeşan, Simona Simion, Lucia Stănculescu, Anca Tudor, Ioana Tudorancea, Vasile Vrăjmaşu, Angelica Zaharia.

În stagiunea 1983–1984 sub conducerea directorului Gheorghe Munteanu, s-au montat lucrările: *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini (reluare nr.2), *Madama Butterfly* de G. Puccini (reluare nr.1), *Trubadurul* de G. Verdi (reluare nr.1), *Carmen* de G. Bizet (reluare nr.1) şi opereta *Rose-Marie* de R. Friml.

Bărbierul din Sevilla de G. Rossini a avut premiera în data de 23 martie 1984, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, decoruri Febus Ştefănescu, maestru de cor Boris Cobasnian, la pian Carmen Gutuleanu, dirijor Tiberiu Popovici.

Cu o distribuție cuprinzând artiștii numai de la Teatrul liric cu Victor Axinte – *Figaro*, Niculina Cârstea – *Rosina*, Iosif Buibaş – *Don Basilio*, Iuliu Puşcaşu – *Contele Almaviva*, Ştefan Stoica – *Don Bartolo*, Bucura Iordăchescu – *Berta,* C. Jurăscu – *Fiorello şi Sergentul*, Florin Mărculescu – *Ambrogio*, Vasile Ivanciuc – *Notarul,* Gelu Adăscăliței – *Arlequin,* Daniela Badea – *Colombina,* spectacolul a fost în general bine primit de public.Totuşi deşi este la a doua

www.ziuaconstanta.ro

reluare s-au observat câteva carențe, (nesincronizări la duetele și terțetele de virtuozitate când evenimentele sonore se aglomerau pe unitate de timp), carențe evitabile printr-o tehnică adecvată stilului îndeajuns însușit. Victor Axinte în rolul lui *Figaro*, a fost excelent, jucând foarte bine, demonstrând acest lucru, prin dezinvoltura muzicală, fiecare frază fiind frumos cizelată, cu un aer spontan dobândit doar prin asimilarea desăvârșită a partiturii. A interpretat admirabil celebra *Cavatină,* marele său merit fiind acela de a fi strălucit de-a lungul întregului spectacol. Alături de el, Niculina Cârstea în rolul *Rosinei* face o prestație valoroasă, iar Iuliu Puşcaşu – *Contele Almaviva* şi Iosif Buibaş – *Don Basilio,* soliști de bază ai Teatrului liric, demonstrează performanța unor mari interpreți, atât în cânt, cât și în mișcarea scenică.

Opera *Madama Butterfly* de G. Puccini a fost programată pentru 26 martie şi prezentată publicului în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, maestru de cor Boris Cobasnian, dirijor C. Daminescu. Distribuția a cuprins Barbara Zagorzanka – soprană, oaspete din Polonia – *Cio-cio-san,* Florin Diaconesu de la Opera Română din Bucureşti – *Pinkerton,* Margareta Andriescu – *Suzuki,* Maria Dorobanțu – *Kate Pinkerton*, C. Jurăscu – *Sharpless,* Florian Stavăr – *Iamadori,* Vasile Pascali – *Goro*, Gh. Țirea – *Unchiul Bonzo*, George Ionescu – *Comisarul.*

Lucrarea este în reluare, prima premiera fiind la 19 iunie 1966, în regia lui Gh. Bărbulescu. A doua montare este realizată tot de Gh. Bărbulescu, dar cu altă distribuție. Petru rolurile principale regizorul apelează la invitați din țară şi din Polonia. În rolul lui *Cio-cio-san* va fi distribuită soprana poloneză Barbara Zagorzanka, iar ca partener în rolul *Pinkerton* este desemnat Florin Diaconescu de la Opera Română din Bucureşti. Celelate roluri sunt acoperite de Margareta Andriescu, Maria Dorobanțu, C. Jurăscu, Florin Stavăr, Vasile Pascali, Gh. Țirea şi George Ionescu. Desigur că față de prima prezentare, cea de-a doua are avantajul contribuției unor voci de excepție ca cea a sopranei Barbara Zagorzanka din Polonia – *Cio-cio-san* şi a tenorului Florin Diaconescu – *Pinkerton* în rolurile principale, dar valoroasă a fost şi prestația soliștilor lirici ai Teatrului liric din rolurile secundare. Constituindu-se într-o echipă care s-a acomodat doar în câteva repetiții, soliștii au reuşit să convingă publicul, acoperind muzical şi scenic toate trăirile sufleteşti ale eroinei, contopindu-se cu personajele, cu caracterul lor, mergând până la sublinierea profundă a dramei finale.

www.ziuaconstanta.ro

Opera *Trubadurul* de G. Verdi a fost programată în această stagiune la 6 aprilie 1984, în regia artistică a lui Jean Rinzescu (Maestru Emerit al Artei), scenografia Roland Laub de la Opera Română din Bucureşti, maestru de cor Boris Cobasnian, la orgă Silvia Ţigmeanu, dirijor Gh. Stanciu. Spectacolul a avut o distribuţie excelentă cu participare externă, soliști de primă mărime internațională în rolurile principale: Ana Starostova, oaspete din Polonia – *Leonora,* Alexander Homerik, oaspete din U.R.S.S – *Manrico,* Elena Cernei (Artistă Emerită) de la Opera română din Bucureşti – *Azucena,* Victor Axinte – *Contele de Luna*, Sofronie Cadariu – *Ferrando*, Daniela Cosmescu – *Ines,* Iuliu Puşcaşu – *Ruiz,* Andrei Bucur – *Un bătrân.*

Soprana Ana Starostova din Polonia invitată pentru rolul *Leonorei* propune încă de la primele fraze o eroină juvenilă, poetică, de puritatea şi transparența *Julietei.* Cursivitatea cantilenei *Tacea la notte placida* este restituită în deplinătatea ei, după cum pe aceaşi linie fluidă, aria *D'amor sull'ali rosee* vine redată ca o intensă confesiune. Marea încercare a rolului, țesătura acută în pianissimo, este trecută cu debordantă nonşalanță de Ana Starostova, regină a sonorităților aerate, a cântului suav, *di grazia.* În proximitate, ca o încununare, cabaletta *Tu vedrai che more in terra* abundă în infelxiuni prețioase. Artista nu lasă să scape nici o replică, oricât de mică, fără a crea o clipă referențială. Dovadă scurta intervenție *Perche piangete?...O dolci amiche..* din scena mănăstirii dau la emoționantul tablou final. *Contelui de Luna* (Victor Axinte), i-au lipsit statura şi autoritatea, chiar dacă lirismul îndrăgostitului predomină. Partitura pe care Verdi o dăruieşte baritonului nu este un lied. Notațiile de expresie de deasupra portativelor trebuie urmate prin modelarea unui instrument de o culoare vocală caldă dar şi incisivă, introspectivă, plină de forță decizională, maleabilă de la şoaptă la dominație. Cu *Manrico* (Alexandr Homerik), *Azucena* (Elena Cernei), pătrundem pe teritoriul vocilor verdiene. Elena Cernei aduce aşteptatul timbru consistent, bogat cu note grave *di petto*, apanajul mezzosopranelor dramatice. Cuvinte de laudă orchestrei condusă de Gh. Stanciu, regizorului Jean Rinzescu, scenografului Roland Laub, corului condus de Boris Cobasnian şi întregului colectiv artistic, care au contribuit la succesul incotestanbil al premierei verdiene.

Opera *Carmen* de G. Bizet a fost programată în această stagiune la 8 aprilie, fiind o reluare (prima premieră fiind cea din 1968), ambele în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Ion Clapan de la Opera Română din Bucureşti, coregrafia Mireille Savopol,

www.ziuaconstanta.ro

maestru de cor Boris Cobasnian, dirijor Gh. Stanciu. Distribuția: Katerina Kahlikova oaspete din Cehoslovacia – *Carmen*, Kiril Kristev oaspete din Bulgaria – *Escamillo,* Ion Frigioiu de la Teatrul muzical Galați – *Don Jose,* Maria Dorobanțu – *Micaela,* Vasile Pascali – *Dancairo*, Iosif Buibaş – *Zuniga*, Iuliu Puşcaşu – *Remendado,* Gabriela Popescu – *Frasquita,* Romfilia Radu – *Mercedes,* C. Jurăscu – *Morales.* Solişti balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Augustin Precup, Gelu Adăscăliței.

Realizarea solistică cea mai apropiată de exigențele vocale şi dramaturgice ale rolurilor a fost aceea a mezzosopranei Katerina Kahlikova în rolul lui *Carmen,* absolut seducătoare, fără vulgaritate în actul I, plină de viață şi antren în scena din tavernă, în timp ce actul III, *Aria cărților* i-a prilejuit o interpretare de mare forță dramatică. Partenerul ei Ion Frigioiu din Galați, a fost un *Don Jose* echilibrat, predominant liric, cu un registru acut sigur şi o dicțiune de mare claritate. *Micaela* – soprana Maria Dorobanțu, a fost muzicală, sinceră, deşi cu unele accente dramatice nu tocmai adecvate caracterului personajului. Excelent cuplu *Fransquita–Mercedes*, mai ales în trioul din actul al III-lea, realizat cu deplină precizie şi detaşare față de *Carmen*. În celelalte roluri artiştii au evoluat bine, asigurând spectacolului un succes binemeritat.

„Orice creație artistică nouă – spune regizorul Gh. Bărbulescu – mai cu seamă când contravine unor convenții uzuale, unei gândiri şablonate, unor prejudecăți sociale sau morale, se loveşte de opacitatea dură a unui public neinformat, neformat sau malformat. Regia a avut sarcina de a scoate în evidență cu maximă claritate sensurile vii şi pasionante ale dramei pe linia realistă a acestei lucrări. Spectatorii vor putea aprecia măsura în care strădaniile noastre au atins acel nivel dorit, de unde se deschide universul miraculos al artei."[118]

Opereta *Rose Marie* de Rudolf Friml a fost prezetată publicului la 15 mai, în regia artistică a lui Ion Drugan, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, asistent coregrafie Fănică Lupu, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu şi Silvia Țigmeanu, sufleor Jean Stamatiade, direcția muzicală Gheorghe Stanciu şi Radu Ciorei. Distribuția: Veronica Diaconu – *Rose-Marie*, Ilie Gănțoiu – *Jim,* Luminița Teleabă–Popa – *Janette*, Radu Popescu – *Herman*, Vasile Pascali – *Malone*, Sofronie Cadariu – *Hawley*, Gabriela Popescu – *Ethel,* Gh. Țirea – *Şeful tribului*, Marika Molnar –

[118] Bărbulescu, Gh – *Cuvânt de întâlnire, în Programul* Teatrului liric, Constanța, 8 aprilie, 1984.

www.ziuaconstanta.ro

Vanda, George Ionescu – *Vulturul.* Soliști balet: Monica Măgârdici, Marika Molnar, Augustin Precup, Ion Gligor, Isabela Aguletti.

Opereta este scrisă pe un libret spiritual şi bogat în sensuri cu o acțiune din viața reală, care pe lângă frumoase melodii şi dansuri cu intonații la modă la începutul secolului trecut, se fac auzite şi intonații folclorice indiene. Propunându-şi o realizare artistică de excepție, colectivul distribuit de regizorul Ion Drugan, a prestat un joc excelent. Veronica Diaconu în rolul titular *Rose–Marie* a fost minunată. Vocea ei caldă şi plăcută i-a încântat pe spectatori. Dublată de o bună actriță, solista a reuşit să se întegreze perfect în rolul personajului. Luminița Teleabă-Popa – *Janette*, şi-a etalat încă odată talentul în jocul scenic, dinamismul în mişcări cu replicile pline de vervă şi umor. Vasile Pascali realizează un *Malone* comic şi burlesc, cu multă naturalețe, Ilie Gănțoiu – *Jim*, partener al Veronicăi Diaconu, joacă excelent, parcă cu o anumită emoție greu de sesizat. Energic în mişcări, bun actor, cu un glas plăcut şi un timbru personal, Radu Popescu – *Herman,* place publicului, la fel cum Gabriela Popescu – *Ethel*, reuşeşte o prestație care amuză mult publicul. Orchestra a cântat frumos şi cu suflet pagini muzicale minunate, cu melodii lirice de largă respirație, accesibile, cu sonorități clare şi frumos nuanțate sub bagheta dirijorului Gh. Stanciu. Baletul i-a avut ca soliști pe Isabela Aguletti, Marika Molnar, Monica Măgârdici, Augustin Precup şi Ion Gligor, pregătite de maestra Mireille Savopol. În final montarea operetei *Rose-Marie* a fost o premieră de calitate, bine pregătită muzical, printr-o muncă asiduă şi serioasă.

În 1984 este repartizată la Teatrul liric soprana Emilia Oprea, care va debuta în rolul *Gilda* din *Rigoletto,* fiind apoi distribuită în *Lucia* din *Lucia di Lammermoor*, *Rosina* din *Bărbierul din Sevilla*, *Fransquita* din *Carmen* etc. Obține premii internaționale la Moskova (1981) şi Praga (1986). Concertează la Timişoara, Iaşi şi Bucureşti. Face o frumoasă carieră solistică fiind apoi învitată la Berlin, Bruxelles, Amsterdam, Italia şi Olanda. A fost un mare câştig pentru Teatrul liric constănțean.

Stagiunea 1984–1985 se desfăşoară sub noua conducere a regizorului Nicolae Ciubuc, care pune în scenă premierele: opera *Boema* de G. Puccini (reluare nr.1), balet pe *Dixtuorul* de G. Enescu şi *Sheherazada* de R. Korsakov, *Nunta lui Figaro* şi *Don Giovanni* de W.A. Mozart, (ambele prezentate ca operă–concert).

Opera *Boema* de G. Puccini a fost reluată în premieră la 17 martie 1985, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Aurel Florea, maestru de cor Boris Cobasnian, pregătirea muzicală - Carmen

www.ziuaconstanta.ro

Gutuleanu, conducerea muzicală Gheorghe Stanciu şi Radu Ciorei. Distribuţia: Emil Gherman de la Opera Română din Cluj – *Rodolfo*, Titus Pauliuc de la Opera Română din Cluj – *Schaunard*, Traian Aca – *Collin,* Ion Ciobanu – *Benoit,* Angela Nemeş – *Mimi*, Margareta Fânăţeanu – *Musette,* Gh. Ţirea – *Alcindoro*, Dumitru Bîscă – *Parpignol,* Dinu Voivozeanu – *Vameşul.*

Opera *Boema* a fost montată în reluare de Nicolae Ciubuc, împreună cu un colectiv format din artişti cu experienţă (prima montare din 1964 l-a avut ca regizor pe Gh. Bărbulescu), încercând să realizeze o *Boema* mai modernă şi mai interesantă. În rolurile principale, Emil Gherman (*Rodolfo*) şi Angela Nemeş (*Mimi*), au încercat printr-un joc scenic bine gândit să imprime lucrării un dinamism interior, scoţând în evidenţă, pasiunea, dragostea, spiritul de sacrificiu, mai ales în actul final, reuşind să impresioneze publicul care aproape că participă efectiv la drama eroinei. Glasurile curate şi calde, cu o bogată gamă de nuanţe, expresive şi pline, exprimă maturitatea solistică a interpreţilor, care fac ca succesul să fie inevitabil. Alături de ei artiştii constănţeni îşi aduc aportul printr-o prestaţie şi un joc scenic adecvat, apreciat de public, conferind premierei succesul pe deplin meritat.

Pentru toţi iubitorii de operă premiera din 17 martie 1985, a fost un prilej de mare bucurie, oferit de Teatrul liric, montând opera *Boema* de Puccini cu un colectiv şi o distribuţie remarcabile, regizată de Nicolae Ciubuc şi sub bagheta dirijorului Gh. Stanciu. Interpretul rolului *Rodolfo* – Emil Gherman a avut-o ca parteneră pe Angela Nemeş – *Mimi*, ambii cu voci calde şi expresive, reuşind să convingă publicul printr-o prestaţie vocală şi scenică foarte bune, emoţionând şi transmiţând sentimentele şi trăirile interioare publicului spectator, mai ales în scena finală, în care au fost remarcabili. Orchestra a subliniat cu multă dibăcie şi acurateţe toate momentele importante, generând o profundă emoţie. Faţă de prima montare din 1964, aceasta a fost mult mai bine prezenată publicului constănţean, datorită extraordinarei prestaţii a invitaţilor, dar şi al colectivului Teatrului liric, care au dat lucrării un plus de dinamism şi strălucire, printr-un joc adecvat, scoţând în evidenţă cunoscuta dramă a eroinei principale, care se stinge, renunţând la iubire şi bucuriile vieţii.

Baletele pe muzica *Dixtuor* de G. Enescu şi *Sheherazada* de R. Korsakov au fost prezentate la 25 martie în regia şi coregrafia Ancăi Tudor, scenografia Şerban Jianu şi sonorizarea Virgil Butnaru. Prima distribuţie: Augustin Precup – *Compozitorul*, Monica Măgârdici – *Muza,* Mariana Herman – *Pasărea*, Clara Petruţiu, Maria Molnar,

www.ziuaconstanta.ro

Magdalena Piciora, Elena Grecu, Lena Denisov, Angelica Zaharia, Camelia Gligor – *Cele şapte note muzicale*. Distribuţia a II-a: Mihaela Şerban – *Prinţesa Fethna,* Gelu Adăscăliţei – *Prinţul Fariz*, Danda Emil Popescu – *Assir-piratul mărilor*, Monica Măgârdici – *Sheherazada*, Clara Petruţiu, Anca Tudor, Elena Grecu – *Prietenele Fethnei.*

Dixtuorul pentru instrumente de suflat, scris de Enescu în 1907, prestigioasă lucrare din muzica de cameră universală, nu a fost până acum transpusă coregrafic, afirmă Anca Tudor. O facem acum pentru prima oară sugerând o coregrafie mai aerisită, fără artificii sau inutile încărcături. Am folosit *eurithmia* încercând să adun la un loc şi să suprapun pe cât e posibil sunetul, mişcarea şi culoarea, fascinanta înfrăţire a celor trei arte: muzică, dans şi pictură. În libret sunt 10 personaje, care evoluează în dans, încercând să rezolve ecuaţiile *Dixtuorului* enescian.

Sheherezada este o poveste fascinantă. O corabie pluteşte pe mare. Îndrăgostiţii privesc apusul soarelui. Printre ei se află prinţesa *Fethna* cu logodnicul ei, prinţul *Fariz,* prietenii şi cele două sclave negre care dansează pentru ei. Dansul lor antrenează grupul de prieteni. Dar cerul se întunecă şi pasărea furtunii prevestitoare de rele planează deasupra corabiei. *Assir*-sultanul, temutul pirat al mărilor îi ia captivi pe toţi îndrăgostiţii de pe navă. El dansează încercând să o seducă pe *Fethna,* care rămâne impasibilă. Atunci sultanul deschide porţile haremului şi prizonierele pot vedea pe logodnicii lor duşi spre închisoare şi de acolo la moarte. După ce pleacă, la rugăminţile prizonierilor, prinţesa oferă toate bijuteriile sale paznicului de la harem pentru a-i aduce pe prizonieri. Când vin prizonierii, *Fethna* constată că *Fariz* nu e printre ei. Se porneşte dansul perechilor de îndrăgostiţi, sclavele haremului dansând şi ele. Prinţesa oferă colierul ei valoros pentru a-l aduce pe *Fariz.* Acesta soseşte. Toţi prizonierii se hotărăsc să evadeze, dar e prea târziu. Assir apare şi îl omoară pe *Fariz,* iar prinţesa dejnădăjduită se sinucide peste trupul iubitului ei. Din tablou se desprinde *Sheherezada,* care cu ochii în lacrimi, sfârşeşte povestea acestei nopţi, o noapte din cele o mie şi una.

Opera–concert *Nunta lui Figaro* a fost prezentată la 27 martie 1985, sub direcţia muzicală a lui Paul Staicu, cu participarea colectivelor de artişti de la Opera Română din Bucureşti şi Cluj–Napoca. Distribuţia: Sanda Şandru din Bucureşti – *Rosina*, Emilia Ciurdea – *Susanna*, Emil Pinghireac – *Figaro,* Dan Serbac din Cluj–Napoca – *Contele Almaviva,* Aida Abagief – *Cherubino.* N. Andreescu din Bucureşti – *Basilio*, Teodor Ciurdea din Bucureşti –

www.ziuaconstanta.ro

Bartolo, Lucia Cicoară din Bucureşti – *Marcellina*, Ion Tordai din Cluj-Napoca – *Don Curţio*, Eleonora Enăchescu din Bucureşti – *Barbarina,* Alexandru Kopeczi din Cluj-Napoca – *Antonio.*

Paul Staicu a reuşit un spectacol foarte bun. Cu un colectiv de artişti de prima mână, Teatrul liric constănţean oferă publicului o celebră lucrare mozartiană într-o viziune ductilă, fluentă, sensibilă şi construită solid ca expresie, tempo şi teatralitate. Un spectacol live, marcat totuşi de unele neclarităţi privind dicţia şi timbralitatea. S-a cântat bine şi putem spune că *Nunta lui Figaro*, a fost o adevărată reuşită. Tot în această stagiune s-a prezentat şi opera-concert *Don Giovanni* de W.A. Mozart la 15 aprilie, sub bagheta aceluiaşi Paul Staicu, cu orchestra simfonică a Teatrului Constanţa. Distribuţia: Teodor Ciurdea – *Don Giovanni*, Mîndra Cernescu – *Donna Anna*, Cristian Caraman – *Don Ottavio*, Mihnea Lamatic – *Comandorul,* Irina Săndulescu – *Donna Elvira*, Alexandru Moisuc – *Leporello*, Sever Barnea – *Masetto,* Emilia Ciurdea – *Zerlina.*

Soliştii s-au evidenţiat rând pe rând fie prin frumuseţea vocii, fie prin remarcabila tehnică de cânt sau prin inteligenţa şi expresivitatea interpretării. Ideal ar fi fost ca fiecare interpret din distribuţie să întrunească toate aceste calităţi; dar ca orice ideal este şi acesta foarte greu de atins. Totuşi colectivul solistic din distribuţie la care ne referim, nu a fost prea departe de acest deziderat. S-a putut urmări o echipă destul de omogenă care a evoluat cu seriozitate şi profesionalism, diferenţierile fiind determinate desigur şi de gradul de cultură muzicală, de ştiinţa stilului – uşor sesizabil în interpretarea muzicii mozartiene – dar şi de măsura în care vocile au fost bine alese, adecvate rolurilor, condiţie importantă pentru asigurarea unei redări muzicale fidele intenţiilor compozitorului.

Stagiunea 1985–1986, director regizorul Nicolae Ciubuc, oferă publicului iubitor de muzică lirică în premieră lucrările: *Bal la Savoy* de P. Abraham (reluare), baletul *Balada lui Rică* de L. Profeta, operetele *Mam'zelle Nitouche* de Fl. Hervé (reluare nr. 1) şi *Văduva veselă* de Fr. Lehar (reluare).

Opereta *Bal la Savoy* de Paul Abraham a fost prezentată în reluare la 14 martie 1986, în cadrul acestei stagiuni, în regia artistică semnată de Nicolae Ciubuc, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Botzi Szabo, conducerea muzicală Mihaela Roşca şi Radu Ciorei. Distribuţia: Veronica Diaconu – *Madeleine*, Ilie Gănţoiu – *Aristide,* Niculina Cârstea – *Daisy*, Radu Popescu – *Mustata*, Daniela Cosmescu – *Tangolita*, Vasile Pascali – *Celestin*, Emilia Ciurdea – *Bebe,* Aida Abagief–Hartia – *Mizzi*, Luminiţa Teleabă – *Bessie,*

www.ziuaconstanta.ro

Gabriela Tofănel – *Lucia*, Marga Andriescu – *Angele*, Anghel Stoian – *Arhibald Pomerol*, Victor Axinte – *Rene*, Sofronie Cadariu – *Albert*, Geoege Ionescu – *Maurice,* Lucian Roman – *Ernest*. Soliști balet: Isabela Aguletti, Adriana Caraian, Elena Neațu, Tiberiu Iacob, Fănică Lupu. Corepetitori: Margareta Miga, Carmen Gutuleanu, Ion Botea.

Opereta *Bal la Savoy* a constituit pentru autor și libretiști un prilej de a satiriza moravurile din înalta societate. De la un capăt la altul, opereta este presărată cu melodii frumoase, impregnate cu ritmuri vii, care urmăresc acțiunea în desfășurarea ei. Perechea *Madeleine–Aristide* (Veronica Diaconu și Ilie Gănțoiu), joacă rolul tinerilor căsătoriți, care vor fi târâți fără voia lor în mijlocul înaltei societăți. *Madeleine* personajul central al acțiunii se face purtătorul sentimentelor nobile și al curajului. Prin ea autorii critică slăbiciunea bărbaților și concepțiile nesănătoase ale unor femei. Alături de cei doi Niculina Cârstea, Aida Abagief, Radu Popescu, Emilia Ciurdea, Daniela Cosmescu, Luminița Teleabă, Gabriela Tofănel, Victor Axinte, Sofronie Cadariu și trupa de balet în frunte cu Isabela Aguletti, Adriana Caraian, Fănică Lupu, în coregrafia lui Botzi Szabo, fac succesul premierei printr-o prestație foarte bună pe scena Teatrului liric, pe care publicul a apreciat-o ca fiind valoroasă.

Baletul într-un act *Balada lui Rică* de Laurențiu Profeta, (pemieră absolută), a fost prezentat publicului în cadru acestei stagiuni la 8 mai 1986, în scenariu, regia și coregrafia Ancăi Tudor, scenografia Constantin Ciubotaru. Distribuția: Constantin Dragomir – *Rică*, Rodica Raicu-Uretu – *Piranda*, Mihaela Ștefan, Valentin Ionescu – *soliști Vals grotesc-apaș*, Marika Molnar – *Fata blondă-Luna*, C. Pintea – *Mărunțelul*. Ansamblul de balet: Clara Petruțiu, Crina Munteanu, Ildiko Csomor, Claudia Pop, Dorina Arseni, Augustin Precup, Ștefan Fecu, Dandu Popescu, Dan Boeriu.

În premieră pe scena Teatrului liric din Constanța, baletul *Balada lui Rică* pe muzică de Laurențiu Profeta, scenariul și coregrafia Anca Tudor (după un subiect desprins din poeziile lui Miron Radu Paraschivescu, la rândul lui influențat de moartea tragică a marelui poet spaniol Federico Garcia Lorca, asasinat de fasciștii spanioli), reprezintă un moment artistic reușit, datorită în mare măsură unei fantezii debordante, cu care coregrafa Anca Tudor ne-a convins și altă dată.

Partea I este gândită sub formă de spectacol–coupé: după un „pas de deux" pe muzică de Ceaikovski, care nu spune mare lucru, urmează două momente pe muzică de Ravel (*Valea clopotelor* și *O barcă pe ocean*), unde coregrafia este deja relevantă. Apare limpede

www.ziuaconstanta.ro

faptul, că pentru Anca Tudor, coregrafia se sprijină în principal pe dimensiunea temporală a acestui gen. Coregrafia povesteşte, amorsează conflicte şi le rezolvă, descrie şi comunică personaje, etc. Partea a II–a a spectacolului evident cea mai reuşită şi omogenă calitativ, oferă momente superbe care merită aplaudate. Mass–media consemnează în paginile ei succesul Ancăi Tudor:

„Anca Tudor, creionează personaje, drămueşte conflicte cu un limbaj tăcut în care imaginaţia paşilor de balet, uneori tributară tehnicii clasice, suplineşte absenţa cuvintelor".[119]

Muzica lui Laurenţiu Profeta are mai degrabă un rol secundar. Nu contestăm melodicitatea paginilor sale, fiind însă vorba de o înşiruire de fragmente mzicale subsumabile genului numit (nepeiorativ) *muzică uşoară* unde construcţia sau momentele de tranziţie lipsesc prin definiţie, comentăm această reuşită partitură care are următoarele calităţi: culoare instrumentală, ritm şi dinamism, melodicitate, tensiune etc. Interpretarea a cuprins câteva nume importante: Rodica Raicu-Uretu, o balerină de expresie, de virtuozitate şi simţ scenic, Isabela Aguletti, solistă deja binecunoscută, cu linie frumoasă, elegantă, Marika Molnar, având cam aceleaşi calităţi însă într-un stadiu de finisare mai incipient, Fănică Lupu, balerin de virtuozitate, cu evoluţii destul de expresive. Nivelul de ansamblu e relativ scăzut.

Comedia muzicală *Mam'zelle Nitouche* de Florimond Hervé a fost prezentată publicului în reluare la 16 iulie în cadrul acestei stagiuni, în regia artistică a lui Ion Drugan, scenografia Febus Ştefănescu, pregătirea corului – Boris Cobasnian, conducerea muzicală – Gheorghe Stanciu. Distribuţia: Vasile Pascali – *Champlatreux, locotenent,* Luminiţa Teleabă – *Denise, elevă la pension*, Iacobina Vlad – *Directoarea pensionului*, Iosif Buibaş – *Colonelul Alfred Chateau-Gibus, fratele ei*, Niki Popescu – *Gustave, ofiţer*, Tatiana Gădăleanu – *Sora Ursule,* Radu Tofănel-Popescu – *Louis de Flavigny, tatăl Denisei*, Nae Ivănescu – *Regizorul de culise*, Sofronie Cadariu – *Directorul trupei de operetă*, Florian Stavăr – *Jaques, actor*, Stanca Scutaru – *Corinne, primadona trupei*, Nae Ivănescu – *Loriot, caporal*, Dinu Voivozeanu – *Soldatul.*

Reluarea spectacolului cu *Mam'zelle Nitouche* de F. Hervé a fost o idee bună pusă în aplicare de regizorul Ion Drugan, care a ştiut că lucrarea place mult publicului, datorită accesibilităţii şi a farmecului tineresc ce se degajă din conţinutul libretului. Luminiţa

[119] Creţu, Viorel – *Balada lui Rică*, în revista *Muzica,* an. XXVI, nr. 9, Bucureşti, septembrie, 1986, pag. 27.

www.ziuaconstanta.ro

Teleabă–Popa în rolul *Denis,* face un joc excelent. Avantajată de un fizic plăcut şi tinereţe, artista se confundă perfect cu rolul care i se potriveşte foarte bine. Dinamică, vivace, cu replici scurte, cu umor şi un glas plăcut de soprană, curat şi sensibil Luminiţa Teleabă–Popa face o prestaţie foarte bună. Iacobina Vlad – *Directoarea Pensionului,* cu experienţa sa scenică realizează un personaj care ridiculizează metodele şi felul în care se făcea educaţia tinerelor – artificială şi ruptă de realitate. Vasile Pascali, un actor complex cu experienţă în jocul scenic, cu un glas plăcut, curat şi bine dozat realizează un *Champlatreux* dinamic, cu suplеţe în replici şi uşurinţă în mişcare, Iosif Buibaş în rolul colonelului *Alfred* a încântat publicul, demonstrându-şi talentul pentru scenele comice, pline de umor.

Beneficiind de o scenografie bună semnată de Febus Ştefănescu, de contribuţia corului pregătit de Boris Cobasnian şi conducerea muzicală a lui Gh. Stanciu, spectacolul a fost un mare succes pentru toţi artişti constănţeni.

Ultima premieră a stagiunii 1986 în reluare (prima montare fiind în 1959, în regia lui Cici Popescu), a fost opereta *Văduva veselă* de Franz Lehar, prezentată publicului la data de 24 decembrie, în regia artistică a lui Nicolae Ciubuc, asistent regie Sofronie Cadariu, coregrafia Fănică Lupu, asistent coregrafie Isabela Aguletti-Rudi, scenografia Şerban Jianu, pregătirea muzicală – Silvia Ciorei şi Silvia Ţigmeanu, conducerea muzicală – Mihaela Silvia Roşca şi Radu Ciorei, cu Sofronie Cadariu – *Zetta*, Mihaela Rotaru – *Valencienne*, Radu Popescu – *Danillo*, Veronica Diaconu – *Hanna,* Artemie Cojocaru, Victor Axinte, C. Jurăscu în celelalte roluri.

„Versiunea dirijorală s-a străduit în limita posibilului, să se alăture liniei estetice impuse de concepţia regizorală, aceasta oferind o *Văduvă veselă* „sui-generis", care îşi face apariţia fără complexe în lumea exuberantă a Parisului. Conducerea muzicală împreună cu colaboratorii ei (orchestră, cor, solişti şi balet), şi-au propus să prezinte publicului muzica lui Fr. Lehar, aşa cum se oferă ea: antrenantă, plină de sensibilitate, pasiune şi naturaleţe."[120]

Caracterul umoristic al textelor face ca opera să reziste datorită tentativelor de actualizare a subiectului, reuşite pe de o parte prin defrişarea elementelor de limbaj comic perimate, perisabile şi, pe de altă parte prin cultivarea acelora izvorâte din năravurile dintotdeauna ale oamenilor. Folosind numai artiştii autohtoni, fără nici un invitat de marcă, colectivul Teatrului muzical a reuşit o prestaţie valoroasă,

[120] Roşca Mihaela-Silvia – *Opiniile creatorilor,* în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 21 decembrie, 1986.

www.ziuaconstanta.ro

primită foarte bine de publicul meloman. Sofronie Cadariu în rolul *Zetta*, în ciuda staturii sale masive, a demonstrat un joc de scenă foarte bun, un glas cald şi duios în registru grav, curat şi expresiv. Veronica Diaconu în rolul *Hanna*, a fost încântătoare, cu un fizic plăcut şi o voce puternică, plină de lirism, a surprins plăcut publicul. Întreg colectivul a obţinut un binemeritat succes, bucurându-se mai departe, de sprijinul moral al publicului spectator.

„Povestea *Văduvei vesele* s-a impus ca o recunoaştere a dreptului legitim al femeii de a iubi, de a fi fericită în căsnicie. Simpatia publicului a mers întotdeauna spre *Hanna* şi *Danillo*, cei doi tineri pe care interesele băneşti a celor din jurul lor şi presiunile unui monarh ridicol, i-au putut despărţi doar temporar. Fr. Lehar afirma că doreşte să cucerească inimile oamenilor, să pătrundă în sufletele lor şi se pare că dorinţa i-a fost confirmată de sutele de mii de auditori."[121]

În 1986 Teatrul liric primeşte prin repartiţie la 4 august pe soprana Florenţa Marinescu, care va face o excelentă carieră artistică până în 1996. Va debuta cu rolul *Daisy Parker* din *Bal la Savoy* la 3 noiembrie 1986, apoi a urmat *Hanna Glavary* din *Văduva veselă*, personajele verdiene *Leonora, Lady Macbeth, Elisabetha*, etc. A participat la un număr de 235 de reprezentaţii din care 107 spectacole 102 concerte, 26 de recitaluri. A susţinut 56 de spectacole în ţară şi 5 în străinătate.

Stagiunea 1986–1987, s-a desfăşurat sub direcţia Anei–Maria Munteanu, care pune în scenă lucrările: opera *O noapte furtunoasă* de P. Constantinescu (reluare), baletul *Don Quixote* de L. Minkus (reluare), suita coregrafică *Poveste de dragoste* de M. Ravel, baletul *Alice în ţara minunilor* de I. Stoian.

Opera *O noapte furtunoasă* de Paul Constantinescu a fost prezentată în reluare la data de 23 martie în cadrul acestei stagiuni, în regia artistică a lui Gheorghe Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu şi Rozalia Vâlsan, conducerea muzicală Gheorghe Stanciu. Distribuţia: Gh. Ţirea – *Jupân Dumitrache*, Nicolae Călinescu – *Chiriac,* C. Jurăscu – *Nae Ipingescu*, Gabriela Tofănel–Popescu – *Spiridon*, Radu Tofănel Popescu – *Rică Venturiano*, Niculina Cîrstea – *Ziţa*, Romfilia Radu – *Veta.*

Comedia a fost scrisă de Paul Constantinescu în anii tinereţii, la 25 de ani, marcând nivelul artistic notabil la care ajunsese opera românească. Scrisă pe un libret după Caragiale, opera plină de culoare şi dinamism avea să se impună fără dificultate publicului. Luând în

[121] Acsinte, Mariana – *Opereta Văduva veselă şi compozitorul ei*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 21 septembrie, 1986.

www.ziuaconstanta.ro

considerare valorile dramaturgice şi muzicale ale operei, regizorul Gh. Bărbulescu a asigurat o distribuţie potrivită şi bine gândită, astfel că spectacolul bucurându-se de un mare succes la public. va rămâne multă vreme pe afişul Teatrului liric constănţean. Gh. Ţirea realizează pe *Jupân Dumitrache*, impunându-se prin lejeritatea cu care cântă şi printr-un joc de scenă nuanţat. Soprana Niculina Cârstea face din *Ziţa* un personaj viu şi interesant, străduindu-se să reliefeze feminitatea, acel tip de farmec nativ declanşator de pasiuni. Cu vocea sa caldă şi expresivă Romfilia Radu realizează cu brio un personaj oscilant cum este *Veta.* Din dorinţa de a-şi afirma tot mai puternic, posibilităţile interpretative, orchestra Teatrului liric a reuşit într-un scurt timp (în condiţiile unei mari aglomerări de repetiţii şi spectacole) să rezolve şi multele şi dificilele probleme ale lucrării.

Spectacolul de balet *Don Quixote* de L. Minkus a fost prezentat publicului consţănţean în reluare în data de 1 aprilie 1987, în regia artistică şi coregrafia Mireillei Savopol, (prima montare a avut loc în anul 1977), asistată de Fănică Lupu, scenografia Şerban Jianu, dirijor Gh. Stanciu. Distribuţia: Laurenţia Guinea de la Opera Română din Bucureşti – *Don Quixote*, Ane-Marie Vretos de la Opera Română din Bucureşti – *Quiteria,* Fănică Lupu – *Espado,* Rodica Raicu–Uretu – *Mercedes*, C. Pintea – *Sancho Panza*, Dionisie Neculai – *Basilio*. În alte roluri: Valentin Ionescu, Mihaela Ştefan, Iosana Sebeşan, Constantin Dragomir, Mariana Herman, Isabela Aguletti–Rudi, Iuliu Filip, Ion Sgaverdea.

Baletul este unul dintre cele mai reprezentative titluri ales pentru ilustrarea orientării şi a preocupărilor actuale ale valorosului colectiv constănţean, cu intenţia vădită de a contribui la menţinerea dansului clasic, fiind de fapt un antrenament necesar solistelor şi membrilor ansamblului. Soliştii spectacolului fac parte din garnitura de forţă a scenei constănţene.

Baletul *Poveste de dragoste* prezentat în premieră la 7 aprilie în cadrul acestei stagiuni a fost realizat pe muzica lui M. Ravel, cu libretul şi regia semnate de Anca Tudor, care realizează şi coregrafia acestui spectacol. Autoarea libretului a ales din creaţia lui Ravel 6 piese, imaginând pentru fiecare câte o poveste de dragoste. A combinat spectacolul cu interpretări ai soliştilor lirici. Distribuţia: Rodica Raicu–Uretu, Monica Măgârdici, Ioan Gligor, Dionisie Nicolai, Isabela Aguletti–Rudi, Mihaela Ştefan, Iosana Sebeşan, Mariana Herman, Mirela Badea, Gh. Moţpan, Valentin Ionescu, C. Dragomir – solişti în *Valsul* lui M. Ravel. Pentru lucrarea *Pasăre tristă* – Mirela Badea şi Camelia Gheorghiu-Panţîru *Vocaliză* –

www.ziuaconstanta.ro

Niculina Cârstea, la pian Silvia Ţigmeanu. Iosana Sebeşan şi Constantin Dragomir au dansat în – *Alborada del Gracioso*, Andrei Deleanu la pian – *Jocuri de apă* şi *Tocata*. În *Valea clopotelor*, au dansat Fănică Lupu, Monica Măgârdici, Iosana Sebeşan, Mariana Herman, Dorina Arseni. Pentru lucrarea *O barcă pe ocean* au fost distribuiţi: Isabela Aguletti–Rudi şi Gheorghe Moţpan. În *Cântec pentru Dulcineea* au evoluat soliştii lirici: Dan Serbac de la Opera Română din Cluj–Napoca, Victor Axinte, C. Florin Acsinte, la pian Silvia Ţigmeanu. În *Tzigane* au dansat Rodica Raicu-Uretu, Valentin Ionescu, Dionisie Neculai.

„Am ales din muzica lui Ravel 6 piese – mărturiseşte Anca Tudor – apoi am imaginat pentru fiecare dintre ele o poveste de dragoste, chiar dacă sunt doi interpreţi, patru sau unul singur. Apoi am început să mă gândesc la paşii de dans cât mai aproape de muzică, izvorând din ea."[122]

Spectacolul cu baletul *Alice în ţara minunilor* de Ion Stoian a avut premiera – în cadrul studioului experimental – la data de 16 aprilie 1987, în coregrafia şi regia artistică a Ancăi Tudor şi scenografia lui Şerban Jianu, conducerea muzicală Mihaela–Silvia Roşca şi Radu Ciorei. Distribuţia: Mirela Badea, Mariana Herman, Dorina Arseni, Camelia Luţan – *Alice*, Gh. Moţpan – *Iepurele Alb,* Rodica Raicu –Uretu – *Regina de cupă*, Fănică Lupu – *Regele de cupă*, Ioan Gligor, Dionisie Nieculai – *Fantele de cupă*, Isabela Aguletti-Rudi – *Pisica,* Mihaela Ştefan – *Bucătăreasa*, Monica Măgârdici – *Ducesa*, Valentin Ionescu – *Pălărierul*, C. Dragomir – *Iepurele de Martie*, C. Pintea – *Bursucelul*, Iosana Sebeşan, Ramona Ignat, Camelia Luţaru, Dorina Arseni – *Grădinarii*, C. Dragomir – *Domnul Omidă*, Marika Molnar, Rodica Raicu-Uretu – *Pasărea Dodo*, Valentin Ionescu – *Vulturul*, Claudia Pop – *Şoricelul,* Crina Lintzmaier, Dorina Arseni – *Răţuşca*, Ştefan Fecu – *Racul*, Dan Boeru – *Răcuşorul,* Constantin Pintea – *Cioroiul bătrân*, Clara Petruţiu – *Cănăriţa*, Csomor Ildico, Ramona Ignat, Camelia Luţaru – *Puii Cănăriţei*, Elena Grecu, Cornelia Creţu – *Juraţii,* Radu Popescu – *Povestitorul.* Au mai contribuit: Raimund Konig – Maestru de sunet, Virgil Butnaru – electroacustician, Silvia Ţigmeanu – Fonotecare.

Subiectul baletului în două părţi reprezintă povestea lui Lewis Carrol, cunoscută tuturor copiilor. O poveste frumoasă cu peripeţii cu personaje de basm şi din lumea animală, gata să stimuleze imaginaţia copiilor. Regizoarea şi coregrafa Anca Tudor ajutată de scenograful

[122] Tudor, Anca – *Seară de balet*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 7 aprilie, 1987.

www.ziuaconstanta.ro

Şerban Jianu şi dirijorii Silvia Roşca şi Radu Ciorei, a imaginat un scenariu distribuind întreaga trupă de balet a Teatrului liric. Muzica frumoasă cu cântece simple uşor de memorat, au făcut ca baletul să fie un adevărat succes pentru întreg colectivul de artişti, copiii fiind încântaţi atât de poveste cât şi de personajele care au evoluat în spectacol.

În stagiunea 1987–1988, sub direcţia aceleiaşi Ana–Maria Munteanu, s-au pus în scenă următoarele premiere: opereta *My Fair Lady* de Fr. Löwe (variantă scenică nouă – Ion Caramitru), opera *Lucia di Lammermoor* de G. Donizetti, opera pentru copii *Inimă de copil* de C.P. Basacopol, musicalul *Examene, examene* de Marius Ţeicu, triptic de balet: *Gura lumii, Nunta însângerată şi Bolero* de M. Ravel, *Requiemul* de G. Verdi – premieră absolută.

Opereta *My Fair Lady* de Frederich Löwe a fost prezentată publicului în varianta scenică realizată de Ion Caramitru la 15 decembrie 1988, în scenografia şi costumele realizate de Doina Levinţa, coregrafia şi mişcarea scenică – Fănică Lupu, asistat de Ştefan Fecu, asistent regie C. Acsinte, dirijor Gheorghe Stanciu.

Distribuţia: Florenţa Marinescu – *Eliza Doolittle*, Vasile Pascali – *Henry Higgins*, Anghel Stoian – *Doolittle,* C. Acsinte – *Pickering*, Radu Popescu – *Freddy*, Gh. Ţirea – *Gonzales,* Valentina Bucur-Caracasian – *D-na Pearce*, Ileana Ploscaru – *D-na Higgins*, Gabriela Cojocaru – *D-na Eynsford-Hill*. În alte roluri: Delia Scotnischi, Vasile Ivanciuc, George Ionescu, Dinu Voevozeanu, Mihaela Mihai, Magdalena Mateescu, Maria Tănase, C. Dragomir, George Gache, Ioan Gliga, Marika Molnar, Mihaela Ştefan, Lucian Roman, Paul Dominte, Viorel Carcea.

Mergând pe linia revigorării şi înnoirii formulei regizorale în spectacolul muzical, scenele lirice apelează tot mai frecvent la regizorii de teatru, sau actori de talent în vederea realizării unor montări moderne, depăşind cadrul convenţional al spectacolului de gen. Este cazul actorului Ion Caramitru care a regizat spectacolul *My Fair Lady*, foarte apreciat de publicul constănţean şi critica de specialitate:

„Teatrul liric din Constanţa a prezentat recent premiera operetei *My Fair lady*, de Löwe, în regia reputatului actor Ion Caramitru, spectacol gândit pe coordonatele music–hall–ului de cea mai bună calitate. Punând accent pe jocul de scenă al fiecărui interpret – fie personaj principal, fie simplu figurant – Ion Caramitru a realizat un spectacol spumos, alert, în permanentă mişcare; nici un moment de

www.ziuaconstanta.ro

stagnare, nici o arie cântată „la rampă", totul firesc, dezinvolt, într-o curgere continuă, fără hiaturi".[123]

Ce aduce nou Caramitru ca idee în spectacol: mai întâi creează un personaj episodic – un puşti al străzii, ce apare cu discreţie şi ostinaţie în acelaşi timp în momentele „cheie" ale evoluţiei *Elizei* (Florenţa Marinescu), amintind condiţia modestă a acesteia. O altă idee a regizorului, excelent realizată, este cortegiul nupţial transformat într-un grotesc cortegiu funebru ce-l conduce pe *Doolittle* (Anghel Stoian), spre ... morala burgheză, pe care acesta o detestă. Fluiditatea spectacolului este susţinută şi de prezentarea baletului (coregrafia Fănică Lupu), unde florărese, măturători, vânzători ambulanţi, dau o notă pitorească scenelor din piaţă; decorurile ce se schimbă „din mers" contribuie de asemenea, la această cursivitate a mişcării scenice.

Este un spectacol de echipă, toţi interpreţii fiind angrenaţi în derularea acţiunii. Este demnă de laudă performanţa realizată de ansamblul Teatrului liric constănţean. Florenţa Marinescu în rolul titular, demonstrează un talent scenic aparte, într-un rol deosebit de pretenţios. Farmecul şi spontaneitatea gesticii, completează evoluţia vocală frumoasă, bine condusă în momentele de recitativ, cu acute pline, strălucitoare. Vasile Pascali în rolul *Higgins*, joacă inteligent, cu vervă şi dezinvoltură, asemeni lui Constantin Acsinte în rolul *Pickering*. Un *Doolittle* veridic, poate puţin prea şarjat, realizează Anghel Stoian. În celelalte roluri, Valentina Bucur Caracaşiu şi Ileana Ploscaru de la Teatrul de dramă, Radu Popescu – *Freddy*. Părerea noastră este aceea că ar fi de dorit ca interpreţii să cânte mai mult, nu numai să mimeze (foarte muzical de altfel), pentru că de fapt singura care cântă este Florenţa Marinescu; Radu Popescu îşi cântă corect aria, Constantin Acsinte deşi are o voce frumoasă nu poate fi pusă în valoare în intervenţiile semiparlate, iar celelalte personaje marchează mai mult ritmic linia melodică. Orchestra susţine cu siguranţă şi acurateţe partitura sub conducerea dirijorului Gh. Stanciu.

„În urmă cu 19 ani – afirmă Doina Caramzulescu – *My Fair Lady* a fost montată pe scena Teatrului din Constanţa în regia lui Ion Drugan, sub conducerea muzicală a lui C. Daminescu, avându-i ca protagonişti pe regretatul actor Romeo Stănciugel, pe Aida Abagief, Niculina Cârstea, Romfilia Radu, Sofronie Cadariu. Timp de mai bine de trei ani spectacolul a ţinut afişul cu un deosebit succes. Şi iată că în 1988, spectacolul cu musicalul *My Fair Lady* a văzut din nou lumina

[123] A.F – *My Fair Lady la Teatrul lyric*, în revista *Muzica*, an.XXIX, nr. 3, Bucureşti, marie, 1989, pag.34-35.

www.ziuaconstanta.ro

rampei pe scena Teatrului liric, de această dată în regia apreciatului actor bucureştean Ion Caramitru."[124]

Opera *Lucia di Lammermoor* de G. Donizetti a fost prezentată la 9 aprilie 1988, în regia artistică a lui Anghel Ionescu–Arbore, scenografia Cătălin Arbore, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, dirijor Gheorghe Stanciu. Distribuţia: Kristina Garnthceva (Bulgaria) – *Lucia*, Tomas Daroczi de la Opera Maghiară Cluj–Napoca – *Edgardo*, Victor Axinte – *Enrico*, Gh. Ţirea – *Raimondo*, Margareta Andriescu – *Alisa*, Iuliu Puşcaşu – *Arthuro*, Radu Popescu – *Norman.*

Lucrarea foarte apreciată de public datorită accesibilităţii sale, are în rolul titular pe bulgăroaica Kristina Garnthceva cu un fizic plăcut şi o voce deosebită. Atmosfera sălii reflecta o tensiune şi o curiozitate abia stăpânită, primul tablou al operei desfăşurându-se într-o stare de aşteptare care a făcut publicul să treacă oarecum fără răbdare peste acest moment, de altfel bine realizat de baritonul Victor Axinte (*Enrico*). A doua ridicare de cortină ne-a dezvăluit-o pe soprana Kristina Garnthceva, evident marcată de emoţii. Celebra *Cavatina* este un prag greu de trecut, soprana a depus realmente un efort pentru a o face, dominând o anumită lentoare a demarajului vocal şi a impunerii glasului spre o sală cu o acustică dificilă şi un public evident foarte curios. Încheind cu brio *Cabaleta,* soprana s-a pregătit într-o linişte actoricească recâştigată pentru marele duet cu *Edgardo* (Tomas Daroczi). În această scenă soprana şi-a etalat cu adevărat calităţile vocale; limpezimea intonaţiei, un lirism care prevalează asupra virtuozităţii, cromatica nuanţelor şi penetranta emisie, adăugate unei delicate prezenţe scenice. La buna stăpânire a declamaţiei arioso a lui Victor Axinte, bariton al cărui dramatism respectă eficient limitele belcantoului, soprana din Bulgaria a adăugat un „cantabile" expresiv şi contrastant, fără a provoca discrepanţe temperamentale. Trecând peste formalismul flagrant al montării lucrării, peste „tablourile vivante" care uită parcă frumuseţea muzicii lui Donizetti, remarcăm contribuţia corului şi orchestrei condusă de Gh. Stanciu – amintim tabloul nunţii care a avut câteva momente deosebite şi buna coordonare a celebrului *Sextet*. În *Aria nebuniei*, soprana Kristina Garnthceva a utilizat un bogat, divers şi seducător arsenal al seducţiei muzicale şi actoriceşti. O mare linişte interioară – din punctul de vedere al stăpânirii glasului, un cânt liber de capcane şi tinzând spre acea *morbidezza* tipic belcantistă, asigură în acest spectacol *Luciei,* succesul sincer, entuziast şi meritat al publicului.

[124] Caramzulescu, Doina – *My Fair Lady*, în revista *Aplauze*, supliment la Programul Teatrului liric, Constanţa, septembrie, 1988.

www.ziuaconstanta.ro

Opera pentru copii *Inimă de copil* de Carmen Petra Basacopol a fost prezentată la 12 mai în regia artistică a lui Sergiu Dan Pop, scenografia Silviu Ioniță, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, maestră cor copii Silvia Roşca, conducerea muzicală Radu Ciorei. Distribuția: Mariana Niculai – *Marco*, C. Acsinte – *Tatăl lui Marco*, Iuliu Puşcaşu – *Marinarul*, Sofronie Cadariu – *Bătrânul*, Radu Popescu – *Povestitorul şi Vagabondul*, George Ionescu – *Trecătorul*, Mirela Neguiescu – *Femeia I*, Iuliu Puşcaşu – *Tatăl fetiței*, Margareta Andriescu – *Mama lui Marco*, Mihaela Rotaru – *Doamna Gonzales*, Vasile Ivanciuc – *Bărbat I*, Dinu Voivozeanu – *Bărbat II*, Mihaela Rotaru – *Femeia II*, Iuliu Puşcaşu – *Vizitiul*, Radu Popescu, George Ionescu, C. Acsinte – *Banditii I–II–III*, Vasile Ivanciuc, Dinu Voivozeanu – *Polițiștii I–II*, Sofronie Cadariu – *actorul*, Gabriela Tofănel – *Doamna Merquines*, Constantin Jurăscu – *Domnul Merquines*.

Viziunea întregului spectacol a avut însuşirile integrării micilor interpreți în parametrii genului. Regizorul Sergiu Dan Pop, profesor de actorie la I.A.T.C., a utilizat metode mai puțin obişnuite pentru a obține asemenea rezultate de la micii colaboratori, dar şi de la soliştii teatrului.

„Jocul are o fantezie şi libertatea expresiei, o fluență a desfăşurării ce trimite spre factura unei narațiuni filmate, accentuând sensurile dinamice ale povestirii şi funcționalitatea dramaturgiei muzicale"[125]

Sub bagheta tânărului dirijor Radu Ciorei, soliştii şi orchestra teatrului au evoluat mulțumitor, promițând pe viitor o firească perfectare a intențiilor. În fruntea distribuției, soprana Emilia Ciurdea (Marco), demonstrează certe calități vocale şi actoriceşti, compunând un personaj delicat şi expresiv. O secondează, cu contribuții variabile calitativ Constantin Acsinte, Iuliu Puşcaşu, Sofronie Cadariu, Mirela Negulescu, Luminița Cristea, Mihaela Rotaru, Margareta Andriescu.

Lucrarea are o introducere inspirată, inedită a elementului de improvizație în spectacol prin intermediul Povestitorului, pus aparent în situația de a se descurca în mai puțină cunoştință de cauză. Cele câteva poante strecurate în textul Prologului (Povestitor), servite cu naturalețe de Radu Popescu – *Povestitorul,* şi promisiunile unei atitudini participative a celor din sală nu a avut succes, aruncând o notă de inconsecvență asupra notei generale bune a spectacolului. Pe lângă meritele incontestabile ale autorilor care au transmis generosul

[125] Constantinescu, Grigore – *Premieră la Teatrul liric*, în revista *Muzica*, an. XXXVIII, nr. 3, Bucureşti, martie, 1988, pag. 29-30.

www.ziuaconstanta.ro

mesaj al povestirii arhicunoscute pe libret şi în muzică, menționăm şi pe cele ale interpreților care au avut un rol important în această reuşită.

Musicalul *Examene, examene* de Marius Țeicu pe un libret de Eugen Rotaru a fost prezentat în premieră la 17 decembrie 1988, în regia lui Andrei Mihalache, coregrafia Rodica Raicu-Uretu, decoruri Ion Titoiu, costumele Marika Molnar, coloana sonoră Raimund Konig şi Virgil Butnaru, regia tehnică Viorel Hanu, pregătirea muzicală Silvia Ciorei. Distribuția: Florența Marinescu, Mihaela Ştefan – *Maria*, Mirela Negulescu, Claudia Pop, Liliana Tanef – *Crina,* Mihaela Rotaru, Crina Lintzmeler, Ramona Ignat – *Elvira,* Luminița Teleabă, Alina Giurumia – *Rodica,* Romfilia Radu, Veronica Diaconu, Monica Măgârdici – *Dora,* Aida Abagieff–Hartia, Rodica Raicu–Uretu – *Mimi*, Constantin Pintea, Fănică Lupu – *Andrei,* C. Dragomir, Dionisie Niculai, Ioan Gligor, Dan Boeru, George Gache, Augustin Precup, Valentin Ionescu – *Zugravi,* C. Jurăscu, Vasile Pascali – *Mateianul,* Gh. Țirea - *Anghel*, Victor Axinte, Ilie Gănțoiu – *Cazimir,* C. Acsinte, Octavian Axente – *Paraschiv*, Anghel Stoian, Artemie Cojocaru – *Marinică,* Radu Popescu – *Radu,* Marga Andriescu, Gabriela Tofănel – *Mama,* Sofronie Cadariu, Anghel Stoian – *Tata,* baletul Teatrului liric.

Examene, examene, este un musical, rodul performanței unei echipe de cântăreți-actori, evoluând cu entuziasm, cu reală plăcere şi dezinvoltură, subliniind tăişul satirei, dar şi frumusețea sentimentelor şi năzuințelor înscrise în codul moralei zilelor noastre. *Maria* (Fl. Marinescu), a fost remarcabilă în „ariile" sale de tip modern, în gestica şi mişcarea scenică. Prietenele *Mariei* evoluează în numere solistice de certă sensibilitate. Comicul, cu valențe burleşti s-a conturat ca dominantă a nucleului dramaturgic în prestațiile celorlalți artişti, pretendenți ai *Mariei.* Lucrarea a fost un succes, a plăcut publicului care i-a răsplătit pe artişti cu aplauze binemeritate.

Tripticul de balet a fost realizat în scenariul, regia şi coregrafia lui Ion Tugearu de la Opera Română din Bucureşti. Colajul muzical cuprinde lucrările: *Gura lumii* pe muzica lui George Enescu şi Teodor Rogalski, avându-i ca solişti pe: Rodica Raicu–Uretu, Mihaela Ştefan, Ioan Gligor şi ansamblul de fete: Claudia Pop, Crina Lintzmeler, Dorina Arseni, Csomar Ildiko, Monica Măgârdici, Mirela Badea, Ramona Ignat. A doua lucrare *Bolero* de M. Ravel îi are ca solişti pe: Rodica Raicu–Uretu, Valentin Ionescu, Ramona Ignat, Dionisie Niculai, Monica Măgârdici, Ioan Gligor. Lucrarea *Nuntă însângerată* după F.G. Lorca este un colaj pe muzica compozitorilor: I. Albeniz,

www.ziuaconstanta.ro

Manuell de Falla, Pablo de Sarasate, J. Rodrigo Vives şi folclor spaniol. Distribuţia: Rodica Raicu–Uretu – *Mama*, Marika Molnar – *Soţia*, Fănică Lupu – *Leonardo*, Iosana Sebeşan – *Logodnica*, George Gache – *Logodnicul* şi ansamblul de balet.

„Deschizând seria unor nume noi pe afişul constănţean, Ion Tugearu (binecunoscut aici în calitatea sa de solist) a montat o *Seară de balet* ce merita cu prisosinţă titlul de eveniment. Prin realizarea spectacolului *Triptic de balet*, colaj muzical pe muzica mai multor compozitori, Ion Tugearu a făcut într-un timp scurt ansamblul de balet să strălucească prin perfecţiunea execuţiei desenului coregrafic (uneori cu un grad foarte înalt de dificultate), ca şi prin graţia, eleganţa şi expresivitatea interpretării discursului, prin intensitatea cuceritoare a comunicării trăirilor artistice, fenomen care se manifestă la toate nivelele trupei."[126]

S-a detaşat ca balerină solistă Rodica Raicu-Uretu, un real talent care printr-o muncă tenace a ajuns la performanţe remarcabile, calităţi puse în valoare jucând *Boleroul* de Ravel, demonstrându-şi puterea de a crea într-un mod admirativ două personaje aflate la antipozi: *Băboiul* din *Gura lumii* şi *Mama* din *Nunta însângerată*. O urmează îndeaproape – într-o ordine încă greu de precizat – Iosana Sebeşan în *Logodnica* din *Nunta însângerată*, Marika Molnar în *Soţia* din *Nunta însângerată*, Mihaela Ştefan, *Tânăra* din *Gura lumii*, Fănică Lupu în *Leonardo* din *Nunta însângerată* (rol extrem de pretenţios întrucât Tugearu l-a gândit la început pentru el), George Gache în *Logodnicul* din *Nunta însângerată* şi unul din soliştii *Boleroului,* Ioan Gligor, *Tânărul* din *Gura lumii* etc. Concluzia finală este aceea că Teatrul liric din Constanţa are o garnitură de balet valoroasă din toate punctele de vedere, capabilă să pună în scenă lucrările cele mai dificile, clasice şi contemporane.

În stagiunea 1988–1989, se pun în scenă premierele: opera pentru copii *Pinocchio* de C. Cezar şi opera *Traviata* de G. Verdi (reluare).

Opera pentru copii *Pinocchio* a fost realizată după celebrul basm al lui Collodi, libretul şi muzica aparţinând lui Corneliu Cezar şi a fost prezentată în data de 14 martie 1989, în regia artistică a lui Cristian Mihăilescu, scenografia Cătălin I. Arbore, asistent regie Constantin Acsinte, coregrafia Fănică Lupu, conducerea muzicală Claudiu Negulescu. Distribuţia: Adriana Rusu – *Pinocchio, păpuşă*, Luminiţa Teleabă-Popa – *Greierele,* Florenţa Marinescu – *Zîna*, Radu Popescu – *Cotoiul,* Constantin Acsinte – *Vulpoiul*, Gh. Ţirea –

[126] I.G. – *Triptic de balet*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 14 mai, 1988.

www.ziuaconstanta.ro

Geppetto şi *Directorul*, Anghel Stoian – *Vizitiul*, Paul Lăcătuşu – *Ţăranul şi Poliţistul.*

„Inspirată din fascinantul univers al jucăriilor, care, prinzând viaţă, stimulează şi mai mult imaginaţia oricărui copil, partitura respectivă – chiar dacă nu transgresează zonele inovării spectaculoase ale inditului în concepţie şi limbaj – are originalitate şi forţă de expresie, îmbinând firesc şi captivant umorul cu lirismul, teatrul cu poezia sonoră, pe fondul unei accesibilităţi menite să comunice"[127]

Semnatar al direcţiei de scenă, Cristian Mihăilescu s-a racordat destul de riguros la subiectul celebrului basm al lui Collodi (restituit cu candoare şi ingeniozitate prin libretul întocmit de compozitor), insistând asupra laturii moralizatoare, educative şi relevând fantasticul şi realul prin elemente de regie personale dar adecvate, a căror succesiune sau întrepătrundere reclamă un joc dinamic şi spontan. Colaborarea cu interpreţii – fetiţa de 10 ani Cristina Groza din corul „Voces primavera" în rolul titular şi soliştii constănţeni amintiţi în distribuţie, au reuşit să dezvăluie, atât prin demersul muzical cât şi prin cel actoricesc, fizionomia şi caracterul fiecărui personaj, treptele evolutive lăuntrice ale lui *Pinocchio*, dedublarea sa (adică dialogul cu *Greierele*, care reprezenta de fapt propria-i conştiinţă), relaţia dintre concret şi simbol, dintre gest şi trăsătura psihologică. Dirijorul Claudiu Negulescu aflat la pupitrul, a verificat permanent sonoritatea de ansamblu, determinând un discurs vocal-instrumental închegat şi expresiv totodată. Corul de copii a lăsat o frumoasă impresie, intuind spiritul partiturii, comunicându-i generos mesajul. Montarea acestei lucrări româneşti a constituit un eveniment artistic, aducându-şi contribuţia la îmbogăţirea şi diversificarea stagiunii muzicale din oraşul de pe malul mării.

Opera *Traviata* de G. Verdi a fost programată la 23 aprilie 1989. A patra premieră în ordine cronologică a fost realizată în regia lui A.I. Arbore, scenografia Cătălin Ionescu Arbore, coregrafia Fănică Lupu, asistent regie Constantin Acsinte, pregătirea muzicală Delia Pavlovici, dirijor Gheorghe Stanciu. Distribuţia: Niculina Cârstea – *Violeta*, Ionel Voineag de la Opera Română din Bucureşti – *Alfredo,* Imre Sipp – *Germont*, Radu Popescu – *Gastone,* George Ionescu – *Baronul Douphol*, Gh. Ţirea – *Marchizul D'Obigny*, Constantin Acsinte – *Doctor Grenvil*, Gabriela Tofănel – *Flora*, Luminiţa Teleabă–Popa – *Annina.*

[127] Stoenescu, Mirela – *O nouă operă pentru copii*, în revista *Muzica,* an. XXXIX, nr. 9, Bucureşti, septembrie, 1989, pag. 54-55.

www.ziuaconstanta.ro

Trubadurul a beneficiat la a patra reluare de prestația tenorului Ionel Voineag de la Opera Română din Bucureşti, pentru rolul titular *Alfredo,* având-o alături pe soprana Niculina Cârstea în rolul *Violetei.* Montarea premierei este făcută de regizorul A.I. Arbore, care vine cu o scenografie nouă, cu un maestru coregraf nou şi bineînțeles cu o distribuție diferită de cea a celorlalte premiere. (Prima a fost în 1958, la începuturile activităților instituției, cu Cici Popescu la regie, Roland Laub scenograf, Mireille Savopol la coregrafie, Gh. Velea maestru de cor şi soliştii Ana Kely Vasilopol pentru rolul *Violetei* şi Nicolae Constantin pentru *Germont.* A doua premieră din anul 1973, a fost montată în regia lui Gh. Bărbulescu, cu decorurile lui Şerban Jianu, coregrafia Mireillei Savopol şi soliştii Aida Abagief în rolul *Violetei* şi Florin Diaconescu în rolul lui *Germont.* A treia premieră, în regia lui Gh. Bărbulescu cu aceeaşi echipă, a avut în rolurile principale pe Nicolae Herlea de la Opera Română Bucureşti, pentru rolul *Germont* şi Veronica Diaconu pentru rolul *Violetei Valery*). Trei variante, trei regizori diferiți, colective diferite, voci diferite. Trebuie deci să fi existat şi diferențe sesizabile în calitatea actului artistic. Cert este faptul că toate variantele au fost bine primite de public, care a putut audia un glas ca cel al tenorului Ionel Voineag, nume de referință la nivel mondial pentru rolurile din creația verdiană, Florin Diaconescu, glas de necontestat printre tenorii români, Nicolae Herlea cunoscut lumii întregi pentru prestațiile sale peste hotare şi în țară.

Stagiunea 1989–1990, este condusă de dirijorul Radu Ciorei în funcția de director delegat, care pune în scenă lucrările în premieră: baletul *Degețica* după muzica lui Leopold Mozart, operele *Cavalleria rusticană* de P. Mascagni şi *Nabucco* de G. Verdi (reluare).

Baletul *Degețica* prezentat în premieră la 13 decembrie 1990, este realizat în regia artistică a lui Mireille Savopol, scenografia lui Şerban Jianu după muzica lui Leopold Mozart, *regia tehnică* Paul Lăcătuşu şi sonorizarea lui Ali Ghiusel. Distribuția: Silvia Leuştean şi Delia Boeru – *Degețica,* Rodica Raicu–Uretu – *Doamna şoarece de câmp*, Mihaela Ştefan – *Rândunica bolnavă*, Constantin Pintea – *Prințul Florilor*. O lucrare pentru copii realizată de Mireille Savopol pe muzica lui Leopold Mozart. Beneficiind de scenografia lui Şerban Jianu şi o muzica frumoasă, Mireille Savopol a imaginat un spectacol de balet având ca scenariu frumoasa poveste Degețica. Cu o distribuție inspirată, regizoarea reuşeşte să-i capteze pe cei mici oferindu-le un spectacol foarte gustat distractiv şi reconfortant.

Opera *Cavalleria rusticana* de Pietro Macagni prezentată în premieră la 25 noiembrie a fost reluată în limba italiană, în regia

www.ziuaconstanta.ro

artistică a lui Gh. Bărbulescu care semnează şi coregrafia, pregătirea muzicală Silvia Ciorei, maestru de cor Lucian Dimitriu, regizor tehnic Andrei Ungureanu, sufleor Corina Iosif, conducerea muzicală Gh. Stanciu. Distribuţia: Florenţa Marinescu – *Santuzza*, Artemie Cojocaru – *Turridu*, Imre Sipp – *Alfio*, Gabriela Tofănel – *Lola*, Lucica Benghea – *Mama Lucia*.

A doua reluare a lucrării (prima montare a fost în 1958 în regia lui J.V. Cottescu), a fost un spectacol de excepţie. În rolul *Santuzzei* Florenţa Marinescu una dintre marile voci de astăzi ale scenei constănţene (şefă de promoţie a anului 1986 angajată de Teatrul liric), cu o calitate sonoră deosebită, cu o tehnică ce-i permite să emită cu egală frumuseţe sunetele de la pp la ff, trăind intens şi convingător drama personajului său. *Santuzza* a excelat de data aceasta. În rolul *Lolei,* Gabriela Tofănel demonstrează încă o dată că o singură arie ajunge unui cântăreţ pentru a se face aclamat de publicul spectator. Duetul *Santuzzei* a fost incontestabil unul dintre cele mai bune momente ale spectacolului. Laude merită corul dirijat de Lucian Dimitriu şi orchestra dirijată de Gh. Stanciu care s-au prezentat excelent în marile scene de ansamblu. Acţiunea se petrece într-un sătuleţ din Sicilia. Conflictul este inspirat din realităţile vieţii, Mascagni ca şi ceilalţi „verişti" (curent al cărui fondator este), foloseşte din punct de vedere muzical contrastul puternic şi efecte dramatice tari. Povestea este în principiu o dramă simplă care are drept scop evidenţierea „obiceiului pământului", care determină conflictul dintre *Turridu-Alfio*, pasiunea nestăvilită a lui *Turridu* pentru *Lola,* care îl trece dincolo de raţiune. Onoarea ţărănească care însemnă traducerea titlului, reprezintă o atitudine cavalerească care duce în final la duelul dintre *Turridu şi Alfio şi* moartea primului. *Santuzza* care denunţă legătura lui *Turridu* cu *Lola* pricinuindu-i moartea este alungată de sătenii din sat, pe umerii ei, care nu e decât o victimă, se aruncă întreaga vină a acestei tragedii.

Opera *Nabucco* de G. Verdi a fost reluată la 19 martie 1990, în regia artistică a lui Carmen Dobrescu, scenografia lui C.I. Arbore, coregrafia Fănică Lupu pregătirea muzicală Nejla Ionescu şi Silvia Ciorei, maestru de cor Lucian Dumitriu, regia tehnică Andrei Ungureanu, dirijor Gheorghe Stanciu. Distribuţia: Boris Materinco din Chişinău – *Nabucco*, Artemie Cojocaru – *Ismaele*, Gheorghe Ţirea – *Zaccaria,* Iulia Kirkoşa de la Opera Română Cluj–Napoca – *Abigaille*, Liliana Lavric – *Fenena*, C. Acsinte – *Marele Preot*, Irina Ionescu – *Anna,* Cristian Bălăşescu de la Teatrul muzical Galaţi – *Abdallo*.

www.ziuaconstanta.ro

Antrenând cu maximum de eficiență întreg ansamblu Teatrului liric constănțean, regizoarea Carmen Dobrescu, ajutată de scenograful C.I. Arbore a imaginat un spectacol de mare anvergură într-o viziune modernă, contemporană, atât în montare cât şi ca semnificații simbol. Ideea regizorală a mizat pe aureola revoluționară de subtilă şi eficientă rezonanță patriotică, reieşită din context. Cu un minimum de decor ce-şi schimbă mereu locul, cu un joc de imagini bine gândit, reuşeşte un spectacol viu şi alert. Pe scenă au evoluat soliști ai Teatrului şi invitați din Chişinău, Cluj-Napoca şi Galați. Corul a avut un rol principal şi destul de greu, descifrând cele mai masive partituri din creație verdiană.

Stagiunea 1990–1991, îl are ca director interimar pe Sofronie Cadariu, care pune în scenă o singură premieră: opera *Bal mascat* de G. Verdi. Programată în premieră la 24 noiembrie 1991, opera *Bal mascat* a fost montată în regia artistică a lui Carmen Dobrescu, scenografia Horia Popescu, asistent regie Sofronie Cadariu, maestru de cor Lucian Dimitriu, coregrafia Octavian Axente şi Rodica Raicu–Uretu, regia tehnică – Andrei Ungureanu şi Paul Lăcătuşu, pregătirea muzicală Silvia Țigmeanu, Silvia Ciorei şi Nejla Ionescu, direcția muzicală Gh. Stanciu. Distribuția: Constantin Ene de la Opera Română din Bucureşti – *Ricardo*, C. Jurăscu – *Renate,* Maria Dorobanțu – *Amelia*, Margareta Andriescu – *Ulrica*, Niculina Cârstea – *Oscar,* Sofronie Cadariu – *Silvane,* Gh. Țirea – *Samule,* Florin Acsinte – *Tom*, Lucian Roman – *Un judecător* şi *Un servitor.*

Lucrarea a fost o realizare a regizoarei Carmen Dobrescu şi a dirijorului Gh. Stanciu, având ca invitat pe Constantin Ene de la Opera Română din Bucureşti pentru rolul *Ricardo*. În celelalte roluri au fost distribuiți soliştii constănțeni C. Jurăscu, Maria Dorobanțu, Margareta Andriescu, Niculina Cârstea, Sofronie Cadariu, Gh. Țirea, Florin Acsinte şi Lucian Roman. Beneficiind de scenografia lui Horia Popescu şi coregrafia realizată de Rodica Raicu–Uretu şi Octavian Axente, colectivul Teatrului liric a reuşit un spectacol bun, apreciat de public, fără a avea însă scene spectaculoase, fiind mai degrabă un spectacol de rutină.

Stagiunea 1991–1992, se desfăşoară sub direcția regizorului Cristian Mihăilescu, care pune în scenă premiera cu opera *La serva padrona* de G.B Pergolesi.

Opera *La serva padrona* de G.B. Pergolesi prezentată în premieră la 4 octombrie este regizată de Cristian Mihăilescu, în scenografia lui Gheorghe Haleț, coregrafia Fănică Lupu, pregătirea muzicală Silvia Țigmeanu, conducerea muzicală Gh. Stanciu.

www.ziuaconstanta.ro

Distribuția: Gh. Țirea – *Liberto*, Elena Rotari – *Serpina, slujnica lui*, Iulian Dumitrache – *Vespone, scriitor*, Andrei Ungureanu, Paul Lăcătuşu, Virgil Butnaru – *în alte roluri*. După o introducere orchestrală veselă, asistăm la protestele bătrânului şi bogatului *Liberto* (Gheorghe Țirea), care aşteptând să-şi servească ciocolata, este nevoit să suporte capriciile *Serpinei* (Elena Rotari) servitoarea sa, care face în casă tot ce vrea. Enervat de comportamentul servitoarei sale, *Liberto* îi porunceşte servitorului *Vespone* (Iulian Dumitrache) să meargă şi să-i caute o nevastă. Cei doi pun la cale o înşelătorie.

„ *La serva padrona* este un intermezzo liric, o operă preclasică, de cameră, cu personaje puține, un gen aparte cu o savoare specială. Regizorul Cristian Mihăilescu afirmă în Programul de sală a premierei, că ideea prezentării acestui spectacol a venit în urma unei călătorii la Roma, unde a vizitat curtea interioară a „Academiei di Romania". [128]

Astfel, Teatrul liric a montat această lucrare prezentând-o pe scena capitalei muzicii şi obținând un uriaş succes. Pe scena constănțeană premiera s-a bucurat de asemenea de un binemeritat succes, titularii rolurilor principale evoluând excelent, cu un joc de scenă adecvat momentului derulării acțiunii, subliniind prin mişcare şi gestică momentele comice ale lucrării. A fost o reuşită a întregului colectiv al artiştilor constănțeni.

Stagiunea 1992–1993, continuă sub direcția regizorului Cristian Mihăilescu, montându-se următoarele lucrări: *Mozart, prietenul meu* de W.A. Mozart (*Directorul de teatru, Bastien şi Bastienne*), *Nabucco* şi *Traviata* de G. Verdi.

În această stagiune, regizorul Cristian Mihăilescu a montat premiera *Mozart, prietenul meu* de W.A. Mozart, formată din două comedii având fiecare câte un act. Prima opera comică într-un act *Directorul de teatru* a fost compusă de Mozart în 1786, fiind o piesă mai amplă decât *Bastien şi Bastienne*, cu mai multe personaje, artişti ambulanți care-şi licitează valoarea pentru a constitui o trupă. Intrigi, invidii, orgolii, toate suculent satirizate. Fiecare scenă a piesei aduce o altă fațetă pentru comicul de situații şi limbaj cu care este conturată viața interioară a artiştilor, desigur coincidențe şi asemănări cu zilele noastre. Personaje: George Martin – *Frank-director de teatru*, Radu Popescu – *Eiler-bancher*, C. Acsinte – *Buff-actor cântăreț*, Iulian Dumitrache – *Herz-actor*, Luminița Popa – *D-na Pfeil-actriță*, Marga

[128] Mihăilescu, Cristian – *La serva padrona* în *Programul Teatrului liric*, Constanța, 4 octombrie, 1993.

www.ziuaconstanta.ro

Andriescu – *D-na Krone-actriță*, Emilia Oprea – *D-na Herz-cântăreață*, Niculina Cârstea – *D-ra Silberklang- cîntăreață.*

A doua lucrare, *Bastiene şi Bastienne,* a fost scrisă de Mozart la rugămintea medicului vienez Anton Mesner, proprietar al unui teatru muzical. Subiectul e banal – o naivă întâmplare din viața satului – o idilă în care *Bastienne* învață de la bătrânul *Colas* cum să-şi aducă înapoi iubitul, pe Bastien. Mozart, destul de tânăr pe atunci, a creat o mică lucrare melodioasă, cantabilă, bazată pe dialog, cât se poate de naturală, dovadă că a supraviețuit până în zilele noastre. Personajele: Niculina Cârstea (în travesti) – *Bastien – păstor îndrăgostit de Bastienne*, Emilia Oprea – *Bastienne – păstoriță îndrăgostită de Bastien,* C. Acsinte – *Colas – un cioban bătrân.*

Ambele lucrări sunt regizate de Cristian Mihăilescu, asistat de Gabriela Tofănel, în scenografia lui Şerban Jianu, regia tehnică Andrei Ungureanu şi Paul Lăcătuşu, conducerea muzicală fiind asigurată de Gheorghe Stanciu. Iată şi comentariile presei referitoare la punerea în scenă a creațiilor mozartiene:

„Decis după numirea sa ca director general al Teatrului liric din Constanța, prin dispoziția nr.15 din 19.05.1922, să ridice nivelul acestei instituții la cote internaționale, regizorul Cristian Mihăilescu a pus în scenă, la început de februarie, spectacolul *Mozart prietenul meu*, încluzând două titluri – *Directorul de teatru* şi *Bastien şi Bastienne*, compuse de Mozart când avea doar 12 ani. Speranțele directorului de teatru (liric), despre *Directorul de teatru* „mozartian" s-au confirmat din plin, pentru că interpreții au reuşit să realizeze ceea ce a gândit regizorul, iar publicul a aplaudat entuziasmat, descoperind un Mozart amuzant, spumos şi oricând contemporan."[129]

În ceea ce priveşte interpretarea, nu ştii ce să lauzi mai întâi: calitatea prestației vocale (ceea ce era de aşteptat de la vârfurile liricului constănțean), sau lucru inedit pentru cântăreții de operă în general, calitatea interpretării actoriceşti. Soprana Emilia Oprea (*D-na Hertz* şi *Bastienne)* s-a dovedit încă o dată a fi o voce de aur, mult apreciată chiar şi pe plan internațional. Soprana Niculina Cârstea (*Domnişoara Silberklang*) a avut aceeaşi prestație excepțională cu care ne-a obişnuit. Marga Andriescu (*D-na Krone*), realizează un act artistic-muzical de excepție. O mențiune specială pentru Luminița Popa, care în rolul *D-nei Pheil* a dovedit că este nu numai o excepțională interpretă, ci şi o actriță în toată puterea cuvântului, demnă de a cuceri inimile publicului oricărui teatru dramatic din țară.

---

[129] Florea, Anca – *Cristian Mihăilescu şi ... Preitenul său Mozart*, în ziarul *Uniuversul românesc*, nr. 228, Bucureşti, 25 februarie, 1883.

www.ziuaconstanta.ro

Nici soliştii bărbaţi nu au fost mai prejos. Noua achiziţie a Teatrului liric tenorul George Martin nu a entuziasmat deloc la debut în rolurile *Frank* şi *Bastien*. Radu Popescu – *bancherul Eiler*, Constantin Acsinte în rolul *Buff* au fost în nota lor obişnuită: foarte bine. Excelent şi jocul actoricesc. Baritonul Gh. Ţirea a fost magistral în rolul *Colas*. Actorul de comedie Iulian Dumitrache (împrumutat de la Fantasio) ne-a stors lacrimi de râs. Este excelent în rolul lui *Hertz*.

Iată ce consemnează presa: „Cele două scurte opere buffe n-au pus nici o problemă valoroasei orchestrei, condusă de Gh. Stanciu. Mişcarea scenică s-a desfăşurat după normele unui adevărat teatru dramatic, sub competenta îndrumare a coregrafului Fănică Lupu. Asistenta de regie Gabriela Tofănel şi regizorii tehnici Andrei Ungureanu şi Paul Lăcătuşu au asigurat perfecţiunea actului artistic."[130]

Opera *Traviata* de G. Verdi a fost prezentată la 14 iunie 1993, în regia artistică a lui A.I. Arbore, scenografia Cătălin Ionescu-Arbore, ambii din Bucureşti, coregrafia Fănică Lupu, maestru de cor Lucian Dumitriu, pregătirea muzicală Boris Valerstein, Silvia Ţigmeanu şi Silvia Ciorei, conducerea muzicală Gh. Stanciu. Distribuţia: Felicia Filip de la Opera Română din Bucureşti – *Violeta Valery*, Ionel Voineag de la Opera Română din Bucureşti – *Alfred Germont*, Carlos Bergasa din Spania (trecut pe afiş şi în programul de sala ca fiind debutant în acest rol)) – *Georgio Germont*, Radu Popescu – *Gastone*, George Ionescu – *Baronul Douphol*, Gh. Ţirea – *Marchizul d'Obigny*, C. Acsinte – *Doctorul Grenvil*, Marinela Marc – *Flora Bervoix*, Mihaela Rotaru – *Annina,* Lucian Roman – *Comisionarul*.

La 14 iunie 1993, Teatrul liric constănţean pune în scenă pentru a cincea oară premiera *Traviata* de G. Verdi. Este a cincea premieră şi a doua montare a regizorului A.I. Arbore în scenografia lui C.I. Arbore, coregrafia lui Fănică Lupu şi direcţia muzicală Gh. Stanciu.

„Opera *Traviata* are însuşirea comună a marilor creaţii ale spiritului uman, de a înlesni cunoaşterea de sine (afirmă regizorul Gh. Bărbulescu, realizator a două dintre montările operei, în Programul de sală din 17 februarie 1973, la a doua premieră). Urmărind desfăşurarea discursului muzical şi a acţiunii scenice prin interpretarea sensibilă a cântăreţilor, spectacolul dornic şi deschis spre cultură, are satisfacţia de a descoperi şi a retrezi în sine bogăţia unor simţiri omeneşti, pe care practica cotidiană nu întotdeauna i le oferă. Această „melodramă" genială a lui Verdi deschide drumul unor regăsiri ale personalităţii

[130] Pârvu, Paul şi Mănescu, Lucian – *Premieră cu Mozart prietenul meu...* la Teatrul liric, în ziarul *Telegraf*, an. II, nr. 25, Constanţa, 9 februarie, 1993.

www.ziuaconstanta.ro

proprii şi de aceea este atât de îndrăgită, iar spectacolul dă prilejul unei întâlniri sărbătoreşti între artiştii Teatrului liric şi publicul iubitor de operă."

Regizorul A.I. Arbore prezintă o distribuţie de zile mari, cu invitaţi de marcă. Mai întâi pentru rolurile titulare două personalităţi marcante ale cântecului liric: soprana Felicia Filip pentru rolul *Violetei* şi tenorul Ionel Voineag pentru rolul lui *Alfred Germont*, ambii de la Opera Română din Bucureşti. Soliştii cu o experienţă scenică naţională şi internaţională iau sub aripa lor ocrotitoare şi un debutant, spaniolul Carlos Bergasa pentru rolul *Georgio Germont*, celelalte roluri fiind interpretate de Radu Popescu, Gh. Ţirea, C. Acsinte, George Ionescu, Marinela Mark. Felicia Filip ne prezintă un personaj central plin de pasiune şi sensibilitate, cu trăiri interioare intense, care iubeşte cu pasiune, dar care e în stare de a face sacrificii pentru iubitul ei *Alfred* (Ionel Voineag), personaj tânăr, dinamic cu stări sufleteşti complexe dar cu experienţă bogată bazată pe roluri anterioare, cu o forţă artistică necesară creării unui personaj aşa cum l-a dorit Verdi. Amândoi au glasuri superbe, etalate de Felicia Filip în *Aria Violetei* din actul I, *Romanţa Violetei* din actul IV, superba *Addio del passato*, Ionel Voineag în *Aria lui Germont* şi amândoi în excelentul duet *Violeta-Germont*. Cu vocile lor adevărate şi foarte potrivite pentru stilul verdian, cu un aspect fizic plăcut, au cucerit publicul. Împreună cu artiştii constănţeni şi orchestra, (care realizează un moment de mare emoţie sufletească atunci când instrumentele cu coarde intonează prima temă a preludiului, dureroasă şi tristă, prefigurând sfârşitul tragic al *Violetei)*. Teatrul liric obţine un nou succes, primind satisfacţie şi apreciere din partea publicului meloman.

Opera *Nabucco* de G. Verdi a fost reluată şi prezentată publicului în data de 25 aprilie 1993, în regia artistică a lui Carmen Dobrescu, scenografia C.I. Arbore, coregrafia Fănică Lupu, maestru cor Lucian Dumitriu, pregătirea muzicală Silvia Ţigmeanu şi Silvia Ciorei, conducerea muzicală Gheorghe Stanciu. Distribuţia: Visarion Huţu de la Opera Română din Iaşi – *Nabucco, regele Babilonului*, Constantin Ene de la Opera Română din Bucureşti – *Ismaele, nepot al regelui*, Gh. Ţirea – *Zaccaria, Marele preot al Ierusalimului*, Maria Dorobanţu – *Abigaille, sclava*, Marinela Marc – *Fenena, fiica lui Nabucco,* Constantin Acsinte – *Marele preot al Babilonului*, Radu Popescu – *Abdallo, bătrân ofiţer în serviciul lui Nabucco*, Mihaela Rotaru – *Anna, soţia lui Zaccaria.*

Un notabil succes a obţinut regizoarea Carmen Dobrescu prezentând publicului noua ei montare cu opera *Nabucco* de G. Verdi.

www.ziuaconstanta.ro

Într-o nouă concepție regizorală, această reluare a dorit să demonstreze că artiștii Operei au progresat mult, colectivul s-a maturizat, a căpătat o bună experiență scenică, și-au însușit cumva greul stil verdian a cărui scriitură reprezintă o piatră de încercare pentru soliștii lirici. Ne-a convins pe deplin prestația artiștilor invitați; Visarion Huțu (Iași) în rolul *Nabucco,* Constantin Ene (București) – *Ismaele,* precum și cea a constănțenilor Maria Dorobanțu – *Abigaille,* Marinela Marc – *Fenena* (o voce deosebită și o achiziție nouă a Operei), C. Acsinte, Radu Popescu în celelalte roluri. Orchestra condusă de Gh. Stanciu a sunat excelent dovedind o serioasă pregătire a partiturii, iar dirijorul – o capacitate deosebită de a tălmăci cu pricepere și inteligență, sonoritățile frumoase ale acestei lucrări, conducând întreg spectacol cu competență și siguranță. Contribuția corului a fost deosebită. Foarte bine pregătit, acesta a realizat scene impresionante, subliniind și scoțând in evidență momentele dramatice ale lucrării, realizând sonorități clare și curate.

Artiștii constănțeni au demonstrat încă odată, că stă în puterea lor să realizeze spectacole cu succes la public și că pot aborda orice lucrare din repertoriul universal.

În continuare, în stagiunea 1993–1994, avându-l ca director general pe regizorul Cristian Mihăilescu, se vor prezenta publicului constănțean în premieră lucrările: baletul *Eva Now Jazz* de L. Profeta, *La braț cu opereta* - spectacol de arii, baletul *Arabescuri coregrafice* – colaj, opera *Carmen* de G. Bizet, opera pentru copii *Mowgli* de A Granski, *Requiem* de G. Verdi și opera *Bărbierul din Sevilla* (variantă C. Mihăilescu).

Baletul *Eva Now Jazz* pe muzica lui Laurențiu Profeta și textele Anei-Maria Munteanu a avut premiera la 24 ianuarie a acestei stagiuni, în regia artistică a lui Cristian Mihăilescu, scenografia Gheorghe Haleț, coregrafia Rodica Raicu-Uretu. Au participat soliștii balerini ai Teatrului liric, Trupa de balet clasic și contemporan „Oleg Danovski" și solista lirică Niculina Cârstea.

Spectacolul *La braț cu opereta* a fost prezentat sâmbătă 29 ianuarie 1994, realizat de regizorul Cristian Mihăilescu, în scenografia lui Șerban Jianu, regia tehnică Andrei Ungureanu și Paul Lăcătușu. Programul a cuprins:

Partea I

1. Luminița Popa și Radu Popescu – Duet din *Vânzătorul de păsări* de Karl Zeller.
2. Veronica Diaconu – *Frutti di mare* din *O noapte la Veneția* de J. Strauss.

www.ziuaconstanta.ro

3. Mihaela Rotaru – *Aria Adelei* din *Liliacul* de J. Strauss.
4. Sofronie Cadariu – *Aria lui Zsupan* din *Voievodul ţiganilor* de J. Strauss.
5. Romfilia Radu – *Arie din Sânge vienez* de J. Strauss.
6. Marga Andriescu – *Arie din Micul Faust* de Fl. Hervé.
7. Margareta Dumitrache – Csardas din *Silvia* de E. Kalman.
8. C. Jurăscu – *Aria Homonay* din *Ţara surâsului* de Fr. Lehar.
9. Maria Dorobanţu – *Aria Lizei* din *Ţara surâsului* de Fr. Lehar.
10. Luminiţa Popa – *Aria Cristina* din *Vânzătorul de păsări* de K. Zeller.
11. Niculina Cârstea şi Radu Popescu – duet din *Vânzătorul de păsări* de K. Zeller.

Partea a II-a

1. Maria Dorobanţu – Csardas din *Liliacul* de J. Strauss.
2. Sofronie Cadariu – Doolitle din *My Fair Lady* de Fr. Löwe.
3. Veronica Diaconu şi Radu Popescu – Duet din *Silvia* de E. Kalman.
4. Niculina Cârstea – *Arie din Paganini* de Fr. Lehar.
5. Marga Andriescu – *Fericirea* de Nico D'Ostal.
6. Margareta Dumitrache – *Arie din Văduva veselă* de Fr. Lehar.
7. Radu Popescu – *Arie din Liliacul* de J. Straus.
8. Veronica Diaconu – *Aria Bertei* din *Lăsaţi-mă să cânt* de Gherase Dendrino.
9. Romfilia Radu – *Aria Saffi* din *Voievodul ţiganilor* de J. Strauss.
10. Niculina Cârstea – *Arie din Prinţesa circului* de E. Kalman. Au acompaniat la pian – Silvia Ciorei şi Nejla Ionescu.

La 12 martie în cadrul stagiunii 1993–1994, Teatrul liric constănţean, prezintă publicului spectacolul de balet *Arabescuri coregrafice*, în regia artistică şi coregrafia semnată de Rodica Raicu-Uretu, sonorizarea Virgil Butnaru şi Sorin Petcu, regia tehnică Andrei Ungureanu şi Paul Lăcătuşu. Programul cuprinde două părţi:

www.ziuaconstanta.ro

Partea I

1. Deschiderea pe muzica lui R. Strauss şi J. Sibelius. Dansează ansamblul de balet al Teatrului liric.
2. *Tablouri dintr-o expoziţie* de M. Musorgski (fragmente). Solişti: Bianca Fanariu, Anca Ghimpetreanu, Isabela Asaftei, Carmen Perifan. Coregrafia Carmen Chilea.
3. *Rămâi* – muzica Shakespeare–Sister. Solişti: Mariana Baran, Mirela Badea, Dan Boeru.
4. *Earth Rituals* – Muzica de Ron Mazurek. Solişti: Mariana Herman, Dorina Moldovan, Lena Cojocaru, Cezar Buculei.
5. *Fascinaţia Toreadorului* – colaj muzical spaniol. Solişti: Iosana Sebeşan, Oleg Godoroja, Lisa Seceleanu, Mihaela Sav, Mirela Badea, Ecaterina Motovilova.
6. *Romeo şi Julieta* de P.I. Ceaikovski. Solişti: Mariana Baran, Sergiu Cotorabai.
7. *Enigma* – Muzica de E. Elgar. Solişti: Iosana Sebeşan, C. Dragomir, Mariana Herman, Valentin Ionescu, Lena Cojocaru, Dan Boeru, Dorina Moldovan, Mihaela Sav, Ecaterina Motovilova, Oleg Godoroja, Cezar Buculei.

Partea a II-a

1. *Republicana* – muzica Joe Cocker. Solişti: Iosana Sebeşan, Sergiu Cotorobai, Mariana Baran, Dan Boeru, Mirela Badea, Oleg Godoroja, Lisa Seceleanu, Constantin Dragomir, Ecaterina Motoviliva, Valentin Ionescu, Mihaela Ciobanu, Cezar Buculei.
2. *Variaţiuni clasice* – coregrafia clasică:
   a. *Frumoasa din pădurea adormită* de P.I. Ceaikovski. Solistă – Valentina Păduraru.
   b. *Don Quixotte* – muzica L. Minkus. Solistă – Florina Iordan.
   c. *Bayadera* – de L. Minkus. Solistă – Bianca Fânariu.
   d. *Judecata* – muzica Ch. Gounod. Solişti: Lisa Seceleanu şi Dan Boeru.
3. *Imaginary Landscape* – muzica John Cage. Solişti: Mariana Baran, Mariana Herman, Lena Cojocaru, Dorina Moldovan, Mirela Badea, Valentin Ionescu, Dan Boeru.
4. *Femeie* – muzica W. Vaugen. Solistă: Rodica Raicu–Uretu.
5. *De ce?* – muzica Curtis Stinger. Solist: Sergiu Cotorobai.
6. *Double Music* – Joe Cocker. Solişti: Lena Cojocaru, Ecaterina Motovilova, Dorina Moldovan, Mihaela Sav,

www.ziuaconstanta.ro

Mariana Herman, Lisa Seceleanu, Valentin Ionescu, Constantin Dragomir, Dan Boeru.

7. Finalul – ansamblul de balet al Teatrului liric.

Opera pentru copii *Mowgli* de A. Gradski a fost prezentată ca premieră națională la 4 aprilie 1994, în regia și coregrafia maestrului Gheorghi A. Kovtun din Kiev, asistat la coregrafie de Rodica Raicu–Uretu, scenografia Șerban Jianu, sonorizarea Virgil Butnaru și Sorin Petcu. Distribuția: Sergiu Cotorbai – *Mowgli, puiul de om,* Iosana Sebeșan – *Bagheera, pantera*, Dan Boeru – *Baloo, ursul*, Valentin Ionescu – *Akela, lupul*, Mirela Badea – *Raksha, lupoaica*, Oleg Godoroja – *Shere Khan, tigrul*, C. Dragomir – *Tabaqui, șacalul,* Mariana Baran – *Tânăra fată*, Mihaela Sav, Dorina Moldovan – *gazelele,* Leana Cojocaru, Mihaela Sav, Dorina Cojocaru – *puii de lup*, Lisa Seceleanu, Mariana Herman, Mihaela Ciobanu, Cezar Buculei, Gabriel Moldovan – *maimuțele.* Corpul de balet: Mariana Herman, Mihaela Ciobanu, Lorette Enache, Camelia Moroșan, Lisa Seceleanu, Octavian Axente, Cezar Buculei, Gabriel Moldovan, Dionisie Nicolai, C. Pintea și Monica Măgârdici – șef compartiment balet.

Subiectul este cunoscut și pe placul copiilor. *Mowgli*, personaj inspirat din realitatea imediată, contemporană, nimerește în junglă. O junglă complexă, modernizată urbană. Fiecare popor trăiește de altfel într-un loc al lui, în junglă. Lupii, animalele cele mai des stigmatizate – sunt tocmai cei care îl primesc în haita lor. *Bagheera* și *Baloo* se alătură, fiindu-i aproape în educație. Numai șacalul *Tabaqui* și tigrul *Shere Khan* nu acceptă integrarea puiului de om între ei, animalele junglei. La maturitate *Mowgli* întâlnește inocența în persoana tinerei fete, de care se va îndrăgosti. Locuitorii junglei sunt împotriva legăturii lui *Mowgli*, considerat unul de-al lor. Iubirea dintre doi oameni nu poate fi însă oprită, este un argument împotriva celor ostili lor. În ultima luptă între *Shere Khan* și *Mowgli*, fata intervine și omoară tigrul. Șocat *Mowgli* obișnuit să lupte cinstit se înstrăinează. Locul tigrului este luat de *Tabaqui* – șacalul, care hotărăște să-i răpună pe intruși. *Mowgli* are de ales între a rămâne în jungla care l-a crescut sau să se alăture oamenilor. Alege calea a treia, se sacrifică. Distribuția cuprinde pe cei mai buni balerini aleși de Gheorghi Kovtun din Kiev (Ucraina), care semnează atât regia cât și coregrafia. Iată și părerea sa despre colectivul Teatrului liric:

„La Teatrul liric din Constanța m-a impresionat mai mult decât orice, forța balerinilor de a-și dori acest spectacol, îndârjirea de a demonstra că pot. Pentru ei acest spectacol este o mare piatră de

www.ziuaconstanta.ro

încercare, pentru că este foarte greu. Sunt convins însă că el va marca viața fiecărui balerin, că toți vor prinde curaj în propriile forțe, vor fi mai puternici ...".[131]

La 25 mai în cadrul stagiunii, Teatrul liric din Constanța prezintă publicului constănțean *Requiem-ul* lui Giuseppe Verdi, cu participarea extraordinară a corului Filarmonicii „George Enescu" din București și soliștii: Felicia Filip, Ionel Voineag, Jivka Markova din Bulgaria, Gheorghe Roșu. Maestru de cor Adrian Stanache, dirijor maestrul Gheorghe Stanciu. *Requiemul* este o operă a cărei valoare rezidă mai mult în scriitura instrumentală și corală, în intervenția soliștilor, între care cea din urmă, acel *Libera Me,* al sopranei, cu recitativul pe o singură notă este la fel de îndrăzneață ca oricare pagină de Wagner. La 12 mai 1873, teoreticianul romantismului Alessandro Manzoni trece în neființă. Moartea scriitorului l-a impresionat mult pe Verdi. Un impuls spontan, din suflet îl îndeamnă să facă ceva pentru cinstirea memoriei acestui mare bărbat pe care îl cunoscuse abia în vara anului 1868. La 22 mai *Requiem-ul* a fost prezentat în biserica *San Marco* din Milano, sub conducerea autorului. O săptămână mai târziu lucrarea se cânta la Paris, apoi la Londra, Berlin și Viena cu un mare succes.

Spectacolul cu opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini a fost prezentat în varianta regizorului Cristian Mihăilescu la data de 4 iunie 1994, în scenografia Vioricăi Petrovici, maestru de cor Mircea Oros, mișcare scenică Ovidiu Cepănaru, conducerea muzicală Ovidiu Dan Chirilă, invitați din colectivul Teatrului muzical Brașov.

Un spectacol antrenant, regizat într-o altă concepție (este de fapt a treia montarea față de cele din 1959 și 1973 ambele în regia lui Gh. Bărbulescu), o interpretare muzicală adecvată a acestei bijuterii romantice. Succesul a fost dependent de o excelentă colaborare cu scenografa Viorica Petrovici, care a realizat un spațiu plin de viață și culoare, amuzant și inventiv, jucându-se cu situațiile și replica, fără a repeta modelele existente. Interpretarea muzicală a spectacolului a avut în dirijorul său Ovidiu Dan Chirilă un bun coordonator, capabil să susțină coloana ritmică și (uneori melodică) a partiturii rossiniene. Prestația soliștilor a fost în general bună. Cu toată participarea unor personalități recunoscute ai liricii românești ca Felicia Filip în rolul *Rosinei*, Ciprian Șerbănuț în rolul *Contelui*, Sorin Mugur – *Figaro,* s-a putut observa absența stilului de la recitative până la arii și ansambluri. În celelalte roluri: Ion Gonțea – *Don Bartolo*, Marcel

[131] Kovtun, Ghiorghi – *Mowgli*, în *Programul* Teatrului liric, Constanța, 4 aprilie, 1994.

www.ziuaconstanta.ro

Zănescu – *Don Basilio*, Margareta Gîngă – *Bertha,* Ovidiu Cepănaru – *Ambrogio*.

Stagiunea 1994–1995, având ca director general pe Cristian Mihăilescu, aduce pe scene Teatrului liric baletele: *Messa pentru tineri* (varianta Ioan Tugearu) şi *Peppi ciorap lung* de K Haciaturian (premieră absolută).

Baletul *Messa pentru tineri* a fost realizat în regia artistică şi coregrafia lui Ioan Tugearu, asistat de Rodica Raicu–Uretu şi prezentat în premieră la 22 martie 1995, în scenografia lui Şerban Jianu, regia tehnică Paul Lăcătuşu, sonorizarea Virgil Butnaru şi Sorin Petcu. *Messa pentru tineri* este un colaj muzical format din lucrările: *Rapsody in Blue* de G. Gershwin, *La Traviata* de G. Verdi şi *Messa pentru tineri* de Ravel-Mahler.

Distribuţia pentru *Rapsody in Blue*: Mariana Herman, Călin Hănţiu, Dorina Cotorobai, Lena Cojocaru, Mirela Badea, Mihaela Sav, Ana Maria-Mîrzac, Valentin Ionescu, Nicolae Dionisie, Dan Boeru, Cezar Buculei, Marian Basarabeanu.

„Simt că acest balet – declara Călin Hănţiu – s-a născut din sentimentele şi trăirile mele, ca un semn de implicare în evenimentele acestei ţări. Noi artiştii nu avem dreptul să stăm deoparte de ceea ce se petrece în viaţa socială a României, suntem de atâtea ori misionari sau tribuni. Este, cred cel mai greu să te menţii tu însuţi, artist adevărat, să ştii să trăieşti în plenitudinea sentimentelor şi-n adevărurile lor, să poţi spune pe scenă prietenilor tăi: „acesta sunt eu cel cu adevărat".[132]

Distribuţia în *La Traviata*: Mirela Badea, Constantin Dragomir, Valentin Ionescu, Dorina Cotorobai, Camelia Moroşanu, Lena Cojocaru, Mihaela Sav, Ana Maria-Mîrzac, Dan Boeru, Oleg Godoroja, Cezar Buculei, Marian Basarabeanu, Gabriel Moldovan.

Distribuţia pentru *Ruga pentru tineri*: Sergiu Cotorobai, Constantin Dragomir, Valentin Ionescu, Nicolai Dionisie, Dan Boeru, Oleg Godoroja, Cezar Buculei, Gabriel Moldovan. Întreaga idee a baletului este cuprinsă în declaraţia metaforică a regizorului şi coregrafului Ioan Tugearu:

„Tinerii aceia cu flori în mână, tinerii aceia care îngenuncheau în faţa scutierilor cântând şi întinzându-le flori, tinerii aceia care ne chemau să venim printre ei, tinerii aceia dintr-o piaţă bucureşteană de acum câţiva ani, tinerii aceia unde-or fi? Da, degeaba mă îndoiesc! Sunt aici, lângă noi, chiar dacă aşa cum spune cântecul, ca nişte

[132] Hănţiu, Călin – *Rapsody in blue*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 17 iulie, 1995.

www.ziuaconstanta.ro

năluci. Şi vor fi în continuare printre noi, până în ziua în care le vom împlini idealurile."[133]

Premiera absolută *Peppi, ciorap lung* de K. Haciaturian, a fost prezentată pe 20 noiembrie 1995, în regia şi coregrafia lui Gheorghi Kovtun din Kiev. Distribuţia: Cezar Buculei – *Peppi*, Sergiu Cotorobai – *Tommi*, Mariana Baran – *Anni*, Oleg Godoroja şi C. Dragomir – *Bandiţii,* Mihaela Sav – *Maimuţa*, Marian Basarabeanu – *Calul*, Iosana Sebeşan, Camelia Moroşan – *Damele*, Dan Boeru – *Tatăl,* C. Pintea – *Poliţistul*, Lena Cojocaru – *Profesoara,* Marian Basarabeanu – *Fachirul*, Mariana Herman – *Şarpele,* C. Pintea – *Directorul circului*, Dorina Cotorobai, C. Dragomir, Oleg Godoroja – *Acrobaţii,* Ana–Maria Mîrzaca – *Fata pe sârmă.*

Subiectul libretului este legat de o fetiţă pe nume *Peppi,* al cărui tată, un vechi marinar colindă peste mări şi ţări. *Peppi* în singurătatea ei îşi face prieteni un cal şi o maimuţă, transformând zilele plictisitoare în clipe de reală bucurie. În oraşul locuit de oameni veseli şi trişti, buni şi răi, nimeni nu înţelege imaginaţia fetiţei, în afara copiilor de şcoală. Bandiţii din oraş se hotărăsc să-i fure fetei bijuteriile lăsate de tatăl ei. Dar *Peppi* descoperă planul şi îi pedepseşte. În inocenţa ei, *Peppi* crede că la şcoală copiii se joacă de dimineaţa până seara. De aceea împreună cu *Tommi* şi *Anni,* maimuţa şi calul încearcă să intre în şcoală, fiind însă opriţi. Supărată *Peppi* propune să-şi facă propria şcoală unde să poată face pozne şi şotii. Între timp bandiţii au furat maimuţa şi au vândut-o circului "Sapito". *Peppi* porneşte în căutarea maimuţei, părăsind frumoasa lume a copilăriei. La circ *Peppi* văzându-şi prietena, coboară în arenă şi se ceartă cu directorul circului. Trimisă printre spectatori *Peppi* încearcă o altă strategie. Dansează pe sârmă cu balerina, uimindu-i pe spectatori. Apare şi tatăl fetei care povesteşte despre aventurile sale marinăreşti şi destinde atmosfera. Directorul consimte ca maimuţa să se întoarcă la *Peppi,* apoi îi organizează şi o petrecere, la care participă toţi copiii.

Stagiunea 1995– 1996, director general Cristian Mihăilescu, aduce pe scena Operei Constanţa la 11 mai 1996, opera *Otello* de G. Verdi (varianta scenică Cristian Mihăilescu). Tot în acest an, la 26 iulie 1996, Consiliul Judeţean Constanţa conferă prin hotărârea nr.25/1996, Teatrului liric titlul de „Opera" începând cu 1 august 1996. Cu titlul *Opera din Constanţa* – noua titulatură a Teatrului liric

[133] Tugearu, Ioan – *Rugă pentru tineri*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 17 iulie, 1995.

www.ziuaconstanta.ro

a înregistrat primul său mare succes: *„Nabucco" sufocat de aplauze*, presa subliniază acest important eveniment din viața Teatrului liric:

„Dacă spectacolul cu opera verdiană *Nabucco* s-a prelungit peste miezul nopții, a fost şi pentru că aproape fiecare arie şi moment important au fost răsplătite cu aplauze. Prestația artistică a fost exemplară, începând cu orchestra şi corul, baletul, soliştii, toți artiştii în final s-au întrecut pe sine. Au evoluat Dragoş Vladimir (Chişinău) – *Nabucco,* Rodica Toma de la Opera Română Cluj–Napoca, Nicolae Busuioc (Chişinău), alături de Gh. Țirea de la Opera Constanța. Începând cu această dată, la Constanța Teatrul liric a fost promovat – pe bază de merite deosebite – la rang de Operă".[134] (Vezi anexa nr. 4).

Premierea operei *Otello* de G. Verdi, în variata scenică a lui Cristian Mihăilescu a avut loc în data de 11 mai 1996 în sala Teatrului liric, în scenografia Vioricăi Petrovici, coregrafia Rodica Raicu–Uretu şi conducerea muzicală Gheorghe Stanciu. În rolurile principale au evoluat: Nikolai Momot (Ucraina) – *Otello,* Martin Iliev (Bulgaria) – *Iago*, Margareta Dumitrache – *Desdemona,* Angela Gazibar – *Emilia,* Gheorghe Țirea – *Lodovico*, Constantin Acsinte – *Montano*, Radu Popescu – *Roderigo*, C. Jurăscu – *Heraldul.*

Opera într-o nouă concepție regizorală aduce unele sublinieri, simplificări, punctări, nuanțări în mişcarea scenică, ce împrumută noii premiere o tentă de noutate ce nu se poate nega. Spectacolul reprezintă a doua montare (prima a fost în 1979, în regia artistică a lui Dumitru Tăbăcaru de la Opera Română din Iaşi) şi a cucerit publicul prin prospețimea şi dăruirea artiştilor în frunte cu corul şi orchestra, corul devenind pur şi simplu un personaj viu, activ, impresionant prin forța sonoră şi prin participarea permanentă la acțiunea dramatică, spectacolul verdian impunându-se ca un „monolit" de echipă. Cu invitații din Bulgaria în rolurile principale (cu voci frumoase şi calare cu experiență scenică şi o tehnică foarte bună) şi celelalte personalități ale scenei româneşti amintiți la distribuție, regizorul Cristian Mihăilescu a reuşit să conceapă un spectacol excelent, implicit superior premierei din 1979, bine primit de public, receptiv la noua concepție regizorală. Iată şi aprecierea presei constănțene:

„Varianta regizorului Cristian Mihăilescu se înscrie sub semnul marilor realizări lirice, muzicale, scenografice cât şi regizorale, influența dramaturgiei shakespeariene se manifestă în multe din operele verdiene, ajungând însă la maximum de tensiune prin forța şi

---

[134] Lăpuşan, Aurelia – *Opera din Constanța – noua titulatură a Teatrului liric a înregistrat primul său mare succes: Nabucco, sufocat de aplauze*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 17 iulie, 1996.

www.ziuaconstanta.ro

profunzimea tratării în *Otello*. Aici evenimentele se desfăşoară vertiginos, fiind subordonate personajelor principale, a căror caracterizare multilaterală şi veridică dezvăluie tragedia sufletească a lui *Otello*, care îşi pierde încrederea în idealul său: perfecţiunea morală a *Desdemonei*"[135]

Otello, interpretat de Nikolai Momot (artist al Poporului din Ucraina) – devine sub influenţa regizorală, un suflet puternic şi adânc, a cărui fericire şi suferinţă se manifestă în proporţii nemărginite. Scepticismului demonic al lui *Iago*, interpretat de Martin Iliev (de la Opera din Varna), îi sunt atribuite trăsături romantice şi mefistofelice. Crud, pătrunzător şi malefic, *Iago* ştie să se prefacă şi tocmai în această sferă se înscrie viziunea regizorală. Asupra frumoasei şi pure *Desdemona,* în interpretarea Margaretei Dumitrache, privirile spectatorilor s-au oprit cu multă căldură. Asupra ei a fost polarizată lumina albă, strălucitoare, ce a susţinut, pe parcursul întregii desfăşurări, un glas curat şi frumos timbrat ce ne-a încântat. *Cassio* – interpretat de Florin Ioniţă şi *Emilia*, interpretată de Angela Gazibar, deşi roluri episodice, au fost bine controlate, atât artistic, cât şi interpretativ. Conducerea muzicală a acestei superbe drame, în patru acte, îi aparţine maestrului Gh. Stanciu. Atât vocile solistice, cât şi ansamblurile mari (cor şi orchestră), au fost solicitate de baghetă să participe într-un ritm tensionat, bine gradat, la redarea puternicului conţinut emoţional. Expresivitatea orchestrei a fixat cu multă sensibilitate nuanţele psihologice, frumuseţea armoniilor, claritatea melodicităţii şi mai ales întreaga acţiune melodramatică ce se îndreaptă neabătut către o catastrofă tragică. *Otello* moare – dar credinţa renăscută a marilor idealuri de puritate morală, susţinută de sonorităţile orchestrei din finalul operei, a revărsat asupra sălii o puternică încărcătură luminoasă.

În 1996 este angajată la Opera Constanţa, soprana Stela Sîrbu, care are în repertoriu roluri ca: *Romeo* (*Capuletti e i Montecchi*) de Bellini – 1997, *Santuzza* din *Cavalleria rusticana* de Mascagni – 1997, *Amelia* din *Un ballo in maschera* de Verdi – 1998, *Aida* din opera cu acelaşi nume de Verdi – 1999.

Opera Constanţa, continuă cu stagiunea 1996–1997, sub conducerea directorului general Cristian Mihăilescu, montând în premieră următoarele lucrări: opera pentru copii *Soldăţelul de plumb* de D. Capoianu şi baletul *Julieta şi Romeo* de V. Bellini

[135] Eutherpe – *Între mască şi suflet*, în ziarul *Telegraf*, an. V, nr. 110, Constanţa, 15 mai, 1996.

www.ziuaconstanta.ro

Nemaipomenitele aventuri ale *Soldățelului de plumb* de Dumitru Capoianu au putut fi vizionate la 18 aprilie, când a avut loc premiera acestei opere pentru copii, în regia artistică a lui Mihai Vasile Timofte de la Opera Națională din Chișinău, scenografia Șerban Jianu, maestru de cor Lucian Dimitriu, pregătirea muzicală Nejla Ionescu, regia tehnică Paul Lăcătușu, sonorizarea Virgil Butnaru, conducerea muzicală Gh. Stanciu. Distribuția: Gh. Țirea – *Împăratul*, Luminița Popa – *Kaga*, Radu Popescu – *Tolle,* C. Acsinte – *Sfetnicul,* Florin Stavăr – *Maestru de ceremonii*, Lica Gherghilescu – *Allegreto*, Luciano Roman – *Zorzon și Prințul Kocikadaniei*, C. Jurăscu – *Bumba,* Gabriela Cojocaru – *Guvernanta*.

Subiectul este preluat după o piesă a lui Sacha Lychys. Aflat în plină sărbătoare, poporul Paragundei așteaptă desemnarea pretendentului la mâna prințesei *Kaga*, fiica lui *Alb–împărat* al XXVIII–lea. La palat cinstiții feciori de crai sunt refuzați pe rând de frumoasa prințesă care îi pune la trei probe: gimnastică sportivă, deșteptăciune și curaj, dificultatea probelor fiind impusă de înfățișarea fiecăruia. Prințul Kocikadaniei îi aduce în dar prințesei un soldățel de plumb, jucărie care poate executa orice la comandă. Refuzându-l pe prinț nu poate obține jucăria. Meșterul *Krull* este chemat să facă o jucărie identică cu cea a prințului. Nemulțumită, prințesa se amestecă în mulțimea care petrece într-o piață unde îl cunoaște pe *Tolle,* băiatul meșterului păpușar pe care îl îndrăgește. Pentru că prințesa a cerut ca soldățelul să semene cu *Tolle,* acesta pentru a salva situația se deghizează în soldățel devenind prietenul de joacă al prințesei. Prințul *Zorzon* refuzat de prințesă vrea să declare război împăratului. Ministru de război *Bumba-Bomba* pentru a salva situația alcătuiește o armată secretă de 100 de soldați de plumb, identici cu Tolle. Speriat de soldăței, prințul *Zorzon* renunță la declarația de război. În final prințesa rămâne cu *Tolle* pe care îl ia de soț.

Opera oferă micilor spectatori și nu numai lor, reîntâlnirea cu personajele basmului în universul mirific al copilăriei. Într-o inspirată concepție regizorală, cu farmec și prospețime, protagoniștii desfășoară o nevinovată poveste din care nu lipsesc însă (ca din orice poveste), învățămintele și momentele cu tâlc. Coordonarea și frumusețea melodiilor caracterizează muzica; simplu dar sugestiv creată, ea însoțește și alternează evoluția artiștilor solicitați poate mai mult ca actori decât ca soliști vocali. Luminița Popa în rolul prințesei – dinamică și viu colorată ca și însuflețirea, plină de sensibilitate a păpușilor meșterului Krull – alături de întreg colectivul teatrului, au avut o prestație bună, apreciată pozitiv de copii și tineri.

www.ziuaconstanta.ro

Premiera națională *Julieta şi Romeo* de V. Bellini cu două spectacole în 28 iunie şi 10 iulie 1997 a fost prezentată publicului în regia artistică a lui Cristian Mihăilescu, scenografia Viorica Petrovici, coregrafia Călin Hănțiu, maestru de cor Adrian Stanache, asistent regie Constantin Axinte. În distribuție: Elena Rotari, Gabriela Hazarian, Florin Ioniță de la Opera Națională Bucureşti, C. Acsinte, Gheorghe Țirea, pentru primul spectacol şi Felicia Filip de la Opera Națională Bucureşti, Roxana Donose (Austria), Hector Sandoval (Mexic), pentru spectacolul din 10 iulie. Dirijori Gheorghe Stanciu pentru spectacolul din 28 iunie şi Franck Gali (Franța), pentru spectacolul din 10 iulie 1997.

Regizorul Cristian Mihăilescu aduce în fața publicului o capodoperă de tinerețe a lui Vincenzo Bellini sub titlul *Julieta şi Romeo*, păstrând textul original. Această partitură belcantistă a fost pusă în scenă într-o distribuție-eveniment ce reunea la premieră pe Felicia Filip şi Ruxandra Donose în rolurile titulare. Spectacolul constănțean a impresionat prin excelenta prestație a artiştilor şi mai ales a invitaților din spectacol. Soprana Felicia Filip, prezență delicată şi plăcută, cu o voce condusă inteligent şi expresiv, aduce în *Julieta* experiența sa de interpret liric şi personalitatea sa temperamentală. A regăsit în mezzosoprana Gabriela Hazarian, un *Romeo* pe măsura personajului creat de Bellini, degajând o ardoare romantică potrivită eroului veronez, chiar dacă vocal, există totuşi unele eforturi în satisfacerea dificultăților scriiturii belliniene. *Tebaldo* interpretat de tenorul mexican Hector Sandoval, are altă dimensiune de expresie, mai juvenilă, mai puțin spinto, dar unitară în registre şi linia cântului, ceea ce este deplin satisfăcător. Corul bărbătesc, în special, a fost ca un adevărat personaj, iar întreg ansamblu şi-a găsit un bun şi echilibrat conducător în persoana maestrului Gh. Stanciu.

Stagiunea 1997–1998, îl are ca director general pe Gheorghe Stanciu, prim-dirijor al Operei Constanța, care ne propune în premieră: opera *Carmen* de G. Bizet (reluare), opera pentru copii *Scufița roşie* de Dumitru Lupu (premieră absolută), *Parfumul amintirilor* – spectacol, opera *Nabucco* de G. Verdi şi baletul *Triada* – colaj muzical.

Opera *Carmen* de G. Bizet a fost prezentată în reluare la 14 februarie 1998, de Opera Constanța, în regia artistică a lui Gheorghe Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Adrian Stanache, conducerea muzicală Gheorghe Stanciu. Distribuția: Gabriela Hazarian – *Carmen*, Attila Kis – *Don Jose*, Radu Popescu – *Escamillo*, Elena Rotari – *Micaela*, Gh. Țirea –

www.ziuaconstanta.ro

Zuniga, George Ionescu – *Remendado*, Constantin Acsinte – *Morales*, Vasile Pascali – *Dancairo,* Tania Ionescu – *Mercedes,* Gabriela Popescu – *Frasquita.*

Lucrarea este la a treia montare, prima fiind în 1968, a doua în 1984, a treia la 14 februarie 1998. Interesant este faptul că toate trei variantele au un singur regizor, pe Gheorghe Bărbulescu. Primele două variante au acelaşi colectiv de realizare, scenografia Ion Clapan de la Opera Română Bucureşti, coregrafia Mireille Savopol, corul condus de Boris Cobasnian şi dirijorii constănţeni C. Daminescu şi respectiv Gh. Stanciu. Ceea ce creează cadru pentru montările respective ca premiere este distribuţia şi aportul unor interpreţi de marcă, invitaţi pentru rolurile principale. În 1968, au fost invitaţi Zenaida Pally pentru rolul *Carmen* şi Ion Budeanu de la Opera Română din Bucureşti – *Escamillo*. Pentru reluarea din 1984, regizorul Gh. Bărbulescu distribuie în rolul *Carmen* pe bulgăroaica Katerina Kahlikova, pentru rolul *Escamillo* pe colegul ei Kiril Kristev, iar din Galaţi vine Ion Frigioiu pentru rolul lui *Don Jose.* Distribuţia din 1998, are ca interpreţi pe invitaţii: Gabriela Hazarian pentru rolul *Carmen*, Attila Kis pentru rolul lui *Don Jose*, în celelalte roluri sunt distribuiţi soliştii constănţeni: Radu Popescu, Elena Rotari, Gh. Ţirea, Vasile Pascali, Tania Ionescu Gabriela Popescu. Scenografia este nouă, alcătuită de Şerban Jianu, iar corul este condus de Adrian Stanache. Ideile regizorale nu sunt schimbate, doar calitatea soliştilor şi interpretarea lor, jocul scenic mai inspirat sau mai modest, prestaţia întregului colectiv, determină calitatea premierelor prezentate la distanţe de ani. Plecând de la ideea că experienţa profesională creşte in funcţie de trecerea anilor, credem că ultima variantă ar trebui să fie cea mai valoroasă. Mezzosoprana Gabriela Hazarian – *Carmen* a creat un personaj excelent, fiind foarte potrivită pentru acest rol, văzându-se clar că stăpâneşte deplin problemele legate de acest personaj. Ea domină scena temperamental şi fizic, având suficiente atuuri pentru expresia vocală, nu şi suficientă prudenţă, ceea ce o face să piardă treptat din calitatea glasului şi muzicalitate, odată cu consumarea dramei. Soprana Rotari în rolul *Micaelei*, glas potrivit pentru acest rol, cu o ţinută stilistică vădind o muzicalitate avantajată de studierea cu atenţie a partiturii, propunând o compoziţie discretă, bine ancorată în datele personajului şi fireşte caracterizată nu numai actoriceşte ci şi ca glas. Întreg colectivul realizează o premieră calitativ superioară, cu profesionalism, experienţă scenică, munca lor de echipă fiind răsplătită de publicul auditor, care a primi cu entuziasm şi înţelegere prestaţia artistică a colectivului constănţean. O notă aparte pentru

www.ziuaconstanta.ro

splendidul pianissimo al corului de femei din actul I şi un sincer bravo pentru orchestră, care sub bagheta maestrului Gh. Stanciu a sunat omogen, cu sonorităţi clare şi precise, realizând un acompaniament vocal de mare precizie şi finețe.

Feeria muzicală *Scufiţa Roşie* de Dumitru Lupu a fost prezentată în premieră la 10 octombrie 1998, în regia artistică a lui Andrei Mihalache, scenografia Eugenia Tărăşescu Jianu, maestru de cor Adrian Stanache, coregrafia Fănică Lupu. Libretul este semnat de Maia Bărbulescu după povestea arhicunoscută de copii. Distribuţia: Raluca Mihai – *Scufiţa Roşie*, Dan Miloş – *Lupul*, Lucia Mihalache – *Malberta, zâna rea*, Ionela Duma – *Bertina, zâna bună*, Carmen Clenciu – *Mama*, Aurelia Botezatu – *Bunica*, Radu Popescu – *Vânătorul.*

O poveste arhicunoscută prezentată muzical copiilor de compozitorul Dumitru Lupu. Încă o lucrare dedicată celor mici îmbogăţeşte repertoriul şi aşa destul de sărac al copiilor. Cântecele sunt frumoase personajele stimulează imaginaţia, creând momente plăcute copiilor care urmăresc atenţi povestea muzicală a *Scufiţei roşii*, unde evoluează personajele atât de cunoscute de cei mici. Artiştii distribuiţi în acest spectacol s-au identificat cu personajele, creând momente plăcute şi distractive pentru copii. Regizorul Andrei Mihalache şi scenografa Eugenia Tărăşecu-Jianu, împreună cu coregraful Fănică Lupu şi nu în ultimul rând libretista Maia Bărbulescu, au realizat un spectacol pentru copii foarte bun calitativ, apreciat de micii spectatori.

Spectacolul aniversar *Parfumul amintirilor* a fost prezentat cu ocazia împlinirii a 40 de ani de la înfiinţarea Teatrului liric constănţean în data de 17 octombrie 1998, în regia artistică a Claudiei Pop din Braşov, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Fănică Lupu, maestru de cor Adrian Stanache, dirijor Gh. Stanciu. Au participat soliştii: Romfilia Radu, Niculina Cârstea, Marga Andriescu, Iacobina Vlad, Mihaela Rotaru, Richard Deutsch (Germania), Florin Diaconescu (Bucureşti), Elizeu Simulescu (Bucureşti), Artemie Cojocaru, C. Jurăscu, Radu Popescu, Vasile Pascali. Spectacolul a fost realizat de Cristian Mihăilescu pentru omagierea tuturor artiştilor constănţeni care au trudit pe sena Teatrului liric.

La Teatrul liric se sărbătoreau 40 de ani de operă, ani evocaţi de Florin Diaconescu :

„Înveşmântaţi în parfumul violet al regretului provocat de trecerea anilor, recent în sala teatrului s-au regăsit spectatori şi artişti deopotrivă la a doua sau a treia tinereţe. Se sărbătorea patru decenii de

www.ziuaconstanta.ro

la primul spectacol care inaugura Teatrul muzical devenit ulterior liric şi apoi Opera Constanța. Acesta fiind *Liliacul* s-a optat pentru o seară în care oaspeți şi gazde au brodat pe canavaua actului al II-lea din opereta lui J. Strauss. Astfel s-au întâlnit în scenă *Orlovsky* (Margareata Andriescu aflată într-o excelentă formă vocală), *Adela* (Mihaela Rotaru, delicată şi nostimă), *Falke* (Elizeu Simulescu, amintindu-ne de seducătorul care ...năştea „drame" între adolescentele Constanței cu 30 de ani în urmă). *Einstein* – Florin Diaconescu, primit fierbinte de acelaşi public care l-a răsfățat de fiecare dată – Richard Deutsch din Austria, Ştefan Stoica din Suedia, Niky Arnăutu, Iacobina Vlad etc. Spectacolul montat de Claudia Pop şi dirijat de Gh. Stanciu s-a încheiat cu joc de artificii, târziu spre zori cu un sentiment de împlinire din partea tuturor."[136]

Opera *Nabucco* de G. Verdi a fost prezentată la 8 noiembrie 1998, în reluare, în regia lui Carmen Dobrescu, scenografia Cătălinei Ionescu Arbore, coregrafia Fănică Lupu, maestru de cor Adrian Stanache, regia tehnică–Andrei Ungureanu, pregătirea muzicală – Nejla Ionescu şi Silvia Ciorei, conducerea muzicală Ion Iancu de la Opera Română Timişoara. Distribuția: Boris Maternico (Chişinău) – *Nabucco*, Artemie Cojocaru – *Ismaele,* Gheorghe Țirea – *Zaccaria*, Iulia Kîrkoşa de la Opera Maghiară Cluj – *Abigaille,* Liliana Lavric – *Fenena*, Paul Basacopol de la Opera Națională Bucureşti – *Marele preot*, Cristian Bălăşescu de la Teatrul muzical Galați – *Abdallo,* Irina Ionescu – *Anna.*

Excelentă reluarea spectacolului cu opera *Trubadurul* de G. Verdi în concepția regizorală a lui Carmen Dobrescu, care a folosit în distribuirea rolurilor voci de mare valoare, invitați din Chişinău, Bucureşti şi Galați, precum şi o garnitură autohtonă în celelalte roluri. Dirijorul Ion Iancu de la Opera Română din Timişoara a dat viață paginilor pline de vervă, frumusețe şi dramatism ale operei *Nabucco,* demonstrând simț artistic deosebit, cunoştințe bogate în domeniul realizărilor artistice şi interpretative, talent şi cunoaştere temeinică a partiturii. În acest sens trebuie menționată excelenta realizare a celebrului tablou din actul al III-lea, în care s-a dat viață faimosului cor *Va Pensiero*. Corul a sunat minunat, cântând cu subtilitate, cu o emisie frumoasă şi acuratețe. Orchestra a demonstrat profesionalism, iar soliştii vocali au arătat că posedă reale calități vocale, deşi avem totuşi o rezervă în ceea ce priveşte stilul verdian care nu este la îndemâna tuturor artiştilor lirici şi asupra căruia mai trebuie stăruit. În

[136] Diaconescu, Florin – *40 de ani de operă la Teatrul liric*, în revista *Melos*, nr. 2, Bucureşti, noiembrie, 1998.

www.ziuaconstanta.ro

ansamblu premiera a fost un succes, montarea fiind apreciată de publicul generos şi iubitor de artă lirică.

Premiera naţională de balet *Triada* a fost prezentată la 12 decembrie 1998, în regia artistică şi coregrafia lui Mihail Motovilov şi scenografia Şerban Jianu. Colajul muzical este format din lucrările: *Fiul Rătăcitor*, *Pavana şi Requiem*, aparţinând compozitorilor Mozart, Purcell, Prokofiev şi Sadov. *Fiul Rătăcitor* este un personaj ce apare în toate momentele, în evoluţia sa spre punctul culminant al dramatismului, într-o continuă frământare şi analiză a existenţei sale. Distribuţia: Marian Basarabeanu – *Fiul*, Mariana Baran şi Mihaela Sav – *surorile sale,* C. Pintea – *Tatăl,* Oleg Godoroja şi C. Dragomir – *Prietenii fiului*, Iosana Sebeşan – *Curtezana,* C. Pintea – *Cocoşatul,* Camelia Moroşan, Daniela Burlacu, Mihaela Ciobanu, Elena Vasile, Adina Măruntu, Cezar Buculei, Oleg Ungureanu, Ciprian Hanganu, George Jurubiţă, Geo Bogdan Pătru – *Taverna,* Camelia Cioată şi Ana Maria-Mîrzac – *Doi băieţi.*

„*Triada* provine din grecescul *trias-ados* (grup de trei), care în dialectica idealistă a lui Hegel reprezintă ideea absolută a autodezvoltării, compusă din teză (afirmaţie), antiteză (negaţie) şi sinteză (negarea negaţiei.) Schema *Triadei* are un caracter abstract, speculativ, specific formalismului analizei lui Hegel; ea are pretenţia irealizabilă de a da prin bine, însăşi răspunsul la problemele de ordin concret care se ivesc în legătură cu dezvoltarea naturii, societăţii." [137]

Pavana are ca subiect de desfăşurare atât de cunoscuta poveste cu *Otello* lui Shakespeare, aceleaşi personaje, ineditul acestui moment fiind apariţia în rolul principal a maestrului coregraf Mihail Motovilov. Talentul creator al coregrafului într-o împletire inspirată cu tehnica de exprimare şi expresivitatea plastică a interpreţilor, creează un spectacol inedit, impresionant, cu momente deosebit de plăcute. Distribuţia: Mihail Motovilov – *Otello*, Mirela Badea – *Soţia sa,* C. Dragomir – *Iago,* Mariana Anghel – *Soţia sa.* În *Requiem* apar momente înlănţuite de duet, trio, cu o proiecţie a ansamblului pe fundalul de scenă, conturând un tablou sugestiv impresionant. În distribuţie: Ansamblul de balet al Operei Constanţa.

Stagiunea 1998–1999, director general Gheorghe Stanciu, aduce pe scena Operei spectacolele cu premierele: opereta *Văduva veselă* de F. Lehar (reluare) şi opera *Aida* de G. Verdi.

Opereta *Văduva veselă* de F. Lehar este o reluare în concepţia regizorală a Claudiei Pop, scenografia Şerban Jianu, coregrafia şi

[137] Motovilov, Mihail – *Triada*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 12 decembrie, 1998.

www.ziuaconstanta.ro

mişcarea scenică Fănică Lupu–Lieşti, maestru de cor Adrian Stanache, pregătirea muzicală Silvia Ciorei şi Nejla Ionescu, dirijor Liviu Buiuc.

„Frumoasa *Văduvă veselă* – precizează dirijorul Gh. Stanciu – este aidoma multor personaje feminine trădate de aparenţe: strălucire şi frumuseţe irezistibile dublate de însingurare şi tristeţe interioară. *Hanna Glawary* şi cortegiul ei de conţi şi diplomaţi sunt reflexul unei lumi uitate, îngropate sub cultura hitului şi televiziunea prin satelit."[138]

Plecând de la ideea că opereta cere nu doar muzicieni buni, ci mai ales muzicieni–actori capabili să evolueze într-o desfăşurare cu o latură scenică infinit mai solicitantă decât ceea ce se aşteaptă de regulă de la un cântăreţ de operă, *Văduva veselă* nu este deloc uşor de montat, sarcina regizoarei Claudia Pop fiind în primul rând de a lucra cu textul vorbit, pentru a conferi o necesară naturaleţe rostirii şi atitudinilor cântăreţilor. Ca nivel muzical premiera a ieşit bine, atât din punctul de vedere al orchestrei (dirijor Liviu Buiuc) şi al corului (dirijor Adrian Stanache), cât şi din punctul de vedere al cântăreţilor, evident, cu unele nuanţări. Niculina Cârstea – *Hanna,* s-a evidenţiat prin evoluţia sa meritorie, prin frumuseţea şi plinătatea glasului, prin rafinamentul unor momente; totuşi evoluţia ei în textul rostit cere un plus de experienţă, de exerciţiu, de degajare. Radu Popescu – *Danilo*, a fost o soluţie insolită pentru rolul junelui prim, dar, probabil, singura viabilă. Imprevizibil, demonstrând o mare degajare în evoluţia sa scenică şi temperament desigur, face un joc admirabil, gustat de publicul spectator. Gh. Ţirea – *Baronul Zeta*, realizează un rol comic, cu o prea mare doză de stereotipie, dar aflat în largul său, dinamic, degajat şi plin de vervă. Mihaela Rotaru în *Valencienne,* mezzosoprana Aurelia Botezatu în *Sylviane* şi ceilalţi artişti reuşesc să realizez un spectacol închegat, cu mare succes la public.

Opera din Constanţa primeşte în această stagiune o proaspătă absolventă a Conservatorului Ciprian Porumbescu din Bucureşti, secţia canto a sopranei Sanda Şandru, Irina Ionescu (soprană), laureata a mai multor concursuri, care va pregăti pentru început, rolul *Luciei* din opera cu acelaşi nume.

Opera *Aida* de G. Verdi a fost programată în această stagiune la 25 iunie 1999 şi montată în regia artistică a Eleonorei Constantinova din Chişinău, coregrafia Fănică Lupu, maestru de cor Adrian Stanache, scenografia Grigore Gorduz, direcţia muzicală Gheorghe Stanciu.

Abordarea partiturii verdiene de către o scenă lirică nu este un demers tocmai simplu. Opera constănţeană a ţinut să-şi încerce forţele

[138] Stanciu, Gh. – *Văduva veselă*, în *Programul* Operei Constanţa, 3 aprilie, 1999.

www.ziuaconstanta.ro

propunându-şi realizarea acestei capodopere verdiene ce încântă generaţii de iubitori ai muzicii lirice de aproape 130 de ani. Pornind de la o veche legendă egipteană, Verdi pune în prim plan drama sufletească a *Aidei*, sclava egipteană ce se simte sfâşiată de două sentimente contradictorii: dragostea pentru *Radames* şi datoria faţă de ţară. Acelaşi zbucium şi tumult de pasiuni omeneşti frământă toate personajele: *Radames* aflat între datoria de ostaş şi dragostea pentru *Aida*; pasiunea întunecată de gelozie a fiicei faraonului; cruzimea lui *Ramfis;* curajul şi dârzenia lui *Amonasro.* Eterne probleme omeneşti care suscită şi astăzi interesul auditorului, graţie felului în care Verdi a ştiut să le transpună în muzică. Subiectul ne prezintă pe *Aida,* prinţesă etiopiană ţinută sclavă la curtea faraonilor Egiptului, îndrăgostită de *Radames*, comandant în armata imperiului. Sub presiunile tatălui ei, regele, ea îl determină pe *Radames* să trădeze, ceea ce duce la condamnarea lui la moarte. Dragostea *Aidei* este atât de mare încât eroina preferă să moară alături de iubitul ei. Iată ce declară regizoarea spectacolului Eleonora Constantinova în programul de sală al spectacolului :

„Viziunea mea asupra spectacolului a ţinut cont în primul rând de ceea ce compozitorul a dorit să exprime prin muzica sa, respectând cât mai mult posibil caracteristicile perioadei respective. Urmăresc concepţia logică a muzicii, a textului şi încerc să dau spectacolului senzaţia de naturaleţe. Dar cum cuvintele nu au fost niciodată suficiente pentru a exprima toată multitudinea de stări sufleteşti ce decurg din această superbă încleştare dramatică, nu ne rămâne decât să lăsăm muzica să vorbească singură, pentru că ea este mai presus de toate."[139]

Aida a avut o distribuţie prestigioasă cu invitaţi de marcă: Elena Andrieş de la Opera Naţională Cluj – *Aida*, Mihaela Binder-Ungureanu din Viena – *Amneris*, Nicolae Busuioc din Chişinău – *Radames*, Valeriu Cojocaru din Chişinău – *Ramses*, Alexandru Moisuc din Viena – *Ramphis*, Petre Racoviţă din Chişinău – *Amonasro*, Florian Ioniţă – *Mesagerul*, Tania Ionescu – *Marea Preoteasă.*

Elena Andrieş s-a impus pe scena Operei constănţene, lăsând o impresie muzicală foarte bună, cu rafinamente în nuanţele glasului, redând cu vocea sa plăcută, gravitatea şi tensiunea din sufletul *Aidei.* A impresionat prin acurateţea sonoră şi calitatea de excepţie a emisiei timbrale. Mihaela Ungureanu–Binder în rolul lui *Amneris* s-a impus

[139] Constantinova, Eleonora – *Aida de G. Verdi*, în *Programul* Operei Constanţa, 25 iunie, 1999.

www.ziuaconstanta.ro

printr-o voce amplă, frumos condusă, prin ținută scenică și prin expresivitate muzicală. Impresia de ansamblu a fost excelentă, prestația celorlalți parteneri fiind la înălțimea cerințelor calitative ale partiturii, publicul a fost încântat primind cu ovații interpretarea ariilor, duetelor și intervențiile corale, a fost credem noi, unul din cele mai reușite spectacole ale Operei din Constanța.

În această stagiune la Opera Constanța va veni soprana Elena Rotari din Chișinău, după o serie de turnee în Europa. Va fi distribuită în rolurile din operele de Verdi, Bellini, Mozart, Puccini, Bizet, etc.

Stagiunea 1999–2000, director general Gheorghe Stanciu, aduce pe scena Operei Constanța următoarele premiere: opereta *Mam'zelle Nitouche* de Fl. Hervé (varianta scenică Andrei Mihalache), baletul *Coppelia* de L. Delibes (varianta Ion Tugearu), opera *Bal mascat* de G. Verdi (reluare).

Opereta *Mam'zelle Nitouche* de Fl. Hervé a fost prezentată în varianta regizorului Andrei Mihalache la data de 12 februarie în cadrul acestei stagiuni, în scenografia lui Șerban Jianu, maestru de cor Adrian Stanache, coregrafia Fănică Lupu, conducerea muzicală Gheorghe Stanciu. Distribuția: Irina Ionescu *Denise, elevă a pensionului*, Liviu Manolache – *Celestin, maestru de cor, compozitor*, Marga Andriescu – *directoarea pensionului,* Gheorghe Țirea – *Colonelul Alfred, fratele ei*, Sorin Mocanu – *Champlatreux-locotenent*, Constantin Acsinte – *directorul trupei de operetă*, Laurențiu Severin – *regizorul de culise*, Vasile Pascali – *Loriot*, Tania Ionescu – *Corinne-primadona trupei*, Iuliana Moloșag – *sora Ursula*, Gabriela Miloș – *Lydie*, Electra Telehoi – *Silvia, actrița*, Antoaneta Neacșu – *Colette, actriță*, Dan Miloș – *Gastone, actor*, Doru Iftene – *Jaques, actor*, Iulian Bratu – *Gustave,* Neculai–Adomniții Ciprian – *Robert, ofițer*, Andrei Bucur – *Louis de Flavigny, tatăl Denisei*, Constantin Botezatu – *grădinarul pensionului*, Corina Păunescu, Roxana Cetali, Raluca Mihai, Gabriela Mihai – *Eleva I,* Ana Mladinovici, Carmen Lucas, Maria Stanga – *Eleva I și a II–a*, Gabriela Dobre, Adriana Deoancă, Antoaneta Neagu Luciana Bădilă – *Eleva a III-a.*

Opereta *Mam'zelle Nitouche* și-a asigurat succesul prin prospețimea și farmecul tineresc ce se degajă din conținutul libretului, precum și din valoarea incontestabilă a partiturii muzicale. Spectacolul realizat de artiștii constănțeni a scos în evidență aceste lucruri la modul cel mai înalt, realizând o fuziune perfectă între muzică și jocul de scenă. Irina Ionescu în rolul *Denisei* a fost minunată, confundându-se perfect cu personajul, talentata artistă a

www.ziuaconstanta.ro

demonstrat competență profesională, farmec personal, o voce lucrată, bine impostată, clară în acute, sensibilă şi muzicală, lucru apreciat de publicul spectator. Alături de ea Liviu Manolache în rolul lui *Celestin-Floridor*, a fost excelent, un actor complex dublat de un talentat muzician, solistul a susținut rolul cu farmec şi prospețime, demonstrând uşurință interpretativă şi o bună înțelegere a acțiunii şi a textului, constituindu-se astfel într-un partener ideal. Gh. Ţirea în rolul colonelului *Alfred,* a încântat publicul, relevându-şi talentul şi experiența scenică pentru jocul plin de haz şi umor, prin replicile sale care au şi o notă de originalitate. *Corina* (Tania Ionescu), realizează un personaj energic, prompt în replici, câştigând simpatia publicului, Sorin Mocanu în rolul locotenentului *Champlatreux,* a contribuit din plin la succesul spectacolului prin dinamismul şi suplețea replicilor, uşurința în mişcare. Marga Andriescu – *directoarea pensionului*, a subliniat cu talent un personaj ce ridiculizează metodele şi principiile de educație artificiale, rupte de realitate. Orchestra Teatrului liric a sunat bine sub bagheta dirijorului Gh. Stanciu, subliniind cu acuratețe şi claritate momentele muzicale din partitură. Beneficiind de o scenografie foarte bună realizată de Şerban Jianu şi de contribuția maestrului de cor Adrian Stanache, spectacolul a fost o adevărată reuşită a colectivului artistic constănțean. Putem afirma că față de premiera din 1965 şi 1986 (în regia artistică a lui Ion Drugan), această operetă în viziunea regizorală a lui Andrei Mihalache a fost net superioară şi mult mai modernă.

„La începutul anului trecut, unul dintre cele mai importante evenimente culturale de la Constanța a fost revenirea în forță pe scena operei a coregrafului Ioan Tugearu cu spectacolul *Coppelia,* o montare modernă în stil clasic, care s-a bucurat de un real succes"[140] – se afirmă în presă.

Baletul *Coppelia* de Leo Delibes a fost prezent în stagiunea 1999-2000 la 22 aprilie 2000, în varianta artistică realizată de Ioan Tugearu care semnează regia artistică şi coregrafia, în scenografia Eugeniei Tărăşescu–Jianu, asistent coregraf Fănică Lupu. Distribuția: Mirela Badea – *Coppelia*, C. Dragomir – *Coppelius*, Mariana Baran – *Swandhilda*, Viaceslav Baltag - *Franz*, Laura Neagu, Violeta Luminița – *Prietenele*, Marian Basarabeanu, Relu Dobrin - *Prietenii*. C. Pintea – *Primarul*, *Păpuşile*: Ileana Cojocaru, Camelia Ristea, Alina Anton, Camelia Cioată, Maria Ohotă, Mirela Baltag. *Mazurca*: Maria Ohotă, Daniela Burlaciuc, Elena Vasile, Mirela Baltag, Mihaela Ciobanu,

[140] Voineagu, Georgiana – *Coppelia, spectacolul cu câte o premieră pe an*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 13 septembrie, 2000, pag. 2.

www.ziuaconstanta.ro

Illeana Marişoiu, Mariana Moroşan, Paula Vâsc,Violeta Luminiţă, Laura Neagu, Sorin Coţofan, Bogdan Pătru, Relu Dobrin, Răzvan Pintilie, Sorin Gâlcă, Ciprian Hanganu, Oleg Ungureanu. *Ceardaş:* Maria Ohotă, Mirela Baltag, Camelia Cioată Cezar Buculei, Oleg Godoroja, Oleg Ungureanu.

„Ioan Tugearu, avându-l alături pe Fănică Lupu, a realizat o poveste cu un *Coppelius* tânăr, plăcut, cu păpuşi metamorfozate în chipuri umane, cu o *Coppelie* seducătoare, cu intrigi de iubire, cu o comunitate rurală în care regulile le face tradiţia, cu o lume în care peste vis pluteşte realitatea şi peste viaţă se aşterne iluzia. *Fata cu ochi de email*, cum s-a numit acest balet longeviv, a avut la Constanţa o conotaţie specială – a refăcut încrederea în baletul Operei"[141] – afirmă Georgiana Voineagu în ziarul *Cuget liber.*

Baletul *Coppelia* de L. Delibes a fost scris şi reprezentat la Paris, în anul 1870, bucurându-se de-a lungul anilor de succese în toată Europa până în zilele noastre. Tema principală a baletului, ideea sa de bază, care se degajă din desfăşurarea acţiunii şi a conflictului dramatic, o constituie lupta dintre elementul vechi – reprezentat de bătrânul fabricant de păpuşi automate (magicianul *Coppelius)* şi elementul nou, optimist şi luminos oglindit în atitudinea tinerilor ţărani care râd de magii şi superstiţii, considerând ca motor şi ţel al vieţii, bucuria de a trăi şi a munci în dragoste şi frăţie. Este redat în mod realist-critic sensul social-uman al acestui subiect înfăţişat ca basm si farsă populară, dar mai ales sensul moral al vieţii: vechiul care se stinge şi noul care se naşte. Încă din preludiu se impune dansul popular polonez *Mazurka,* ce va fi reluat în avântul tinerilor dansatori din actul I si la finalul baletului. Folosirea *Ceardaşului* – dans specific unguresc – ca simbol al înfrăţirii celor două popoare vecine, polonez şi maghiar, apoi dansul *Bolero,* jucat de *Swanhilda* (Mariana Baran) – păpuşa din actul II, sau tema slavă cu variaţiuni – inspirată din muzica compozitorului clasic polon Stanislas Moniuszko, de asemenea *Balada* din actul I, cunoscutul *Vals al Swanhildei* (actul I) şi *Valsul păpuşii* din actul II, *Marşul serbării clopotului* din actul III – piese populare ca gen, străbătute de intonaţii specific populare – toate aceste teme muzicale luminoase şi antrenante, de o bogată inspiraţie şi varietate stilistică, confirmă ataşamentul compozitorului faţă de muzica populară şi tendinţele sale progresiste pentru acele timpuri. Trupa de balet desemnată de Ioan Tugearu (care semnează regia şi coregrafia) a fost excelentă. Alături de Mirela Badea în rolul titular (*Coppelia*) au evoluat excelent, Mariana Baran (*Swanhilda*), C.

[141] Voineagu, Georgiana – *Op. cit.* pag. 2.

www.ziuaconstanta.ro

Dragomir (*Coppelius*), care demonstrează o bună tehnică, sensibilitate, o echipă bine lucrată, alături de ei, prietenii, care fac demonstrații de virtuozitate în dansurile specifice prezentate publicului, încântat de frumoasa montare a foarte cunoscutului şi apreciatului balet *Coppelia*.

„Colaborarea mea cu Compania de balet a Operei constănțene – recunoaşte Ioan Tugearu – formată din dansatori care au dovedit o mare capacitate de a se adapta stilului meu şi o tot atât de mare dragoste de dans, sper să aibă drept consecință, naşterea unui spectacol care să-i farmece pe cei mici şi să-i invite pe cei mari să-şi regăsească copilăria."[142]

Opera *Bal mascat* de G. Verdi a fost prezentată în reluare la 10 decembrie în cadrul acestei stagiuni, în regia artistică a lui Carmen Dobrescu, scenografia Horia Popescu, coregrafia Rodica Raicu-Uretu, regia tehnică – Andrei Ungureanu şi Paul Lăcătuşu, pregătirea muzicală – Silvia Țigmeanu, Silvia Ciorei, Nejla Ionescu, conducerea muzicală Gh. Stanciu. Distribuția: Artemie Cojocaru – *Ricardo*, C. Jurăscu – *Renate,* Maria Dorobanțu – *Amelia*, Ruxandra Donose – *Ulrica*, Emilia Oprea – *Oscar*, Imre Sipp – *Silvane,* Gh. Țirea – *Samuele,* Florin Acsinte – *Tom*, Luciano Roman – *Un judecător şi Un servitor.*

Regizoarea Carmen Dobrescu montează pentru a doua oară opera *Bal mascat* de G. Verdi cu scenografia lui Horia Popescu, coregrafia Rodica Raicu–Uretu şi sub bagheta dirijorului Gh. Stanciu. Este o reluare care merge pe aceeaşi idee regizorală şi acelaşi colectiv de pregătire, singurul lucru nou fiind distribuția care se bazează în totalitate pe soliştii lirici constănțeni.

În anul 2000, la Opera Constanța va sosi proaspăta absolventă a Conservatorului din Cluj, soprana Nicoleta Ardelean, care se va remarca în rolurile *Micaela* din *Carmen, Mimi* din *Boema*, *Violeta* din *Traviata* şi baritonul Ioan Ardelean, absolvent al aceluiaşi conservator clujean, cu un repertoriu format din opere de Mozart, Puccini şi Verdi.

În stagiunea 2000–2001, directorul general Gheorghe Stanciu, propune spectatorilor constănțeni premierele: opera *Rigoletto* de G. Verdi (varianta scenică Emil Strugaru), şi baletul – *Dihromia,* colaj.

„De-a lungul anilor, Opera Constanța a oferit melomanilor spectacole extraordinare, numeroase premiere şi opere, în care au fost invitați să interpreteze artişti prestigioşi din țară şi străinătate. Spectacole de succes sunt cele precum *Rigoletto, Bărbierul din*

---

[142] Tugearu, Ioan – *Cuvântul coregrafului*, în *Programul* Operei Constanța, 22 aprilie, 2000.

www.ziuaconstanta.ro

Sevilla, Nabucco, Cavalleria rusticana, Lucia di Lammermoor, Carmen, Tosca, şi numeroase alte spectacole, majoritatea din ele fiind premiere în mai mulţi ani"[143]

Opera *Rigoletto* de G. Verdi a fost prezentată în premieră pe 2 iunie în cadrul stagiunii 2001, în regia artistică a lui Emil Strugaru – Cluj, scenografia Grigore Gorduz – Timişoara, coregrafia Fănică Lupu, maestru cor Adrian Stanache, asistent regie Anca Mihuţ, dirijor Evgheni Dimitrov – Bulgaria.

Ambiţia conducerii Operei Constanţa de a demonstra performanţa şi experienţa la care s-a ajuns de-a lungul anilor a făcut să se întărească colaborarea cu artiştii de mare calitate lirică la nivel naţional şi mondial, apelându-se adeseori la artiştii ale căror voci au putut pune în lumină şi scoate în evidenţă, calitatea excepţională a partiturilor verdiene. Aşa s-a întâmplat cu opera *Rigoletto*, unde pentru rolul titular a fost invitat Alfio Grasso din Italia. Cunoscut pentru prestaţiile sale anterioare, acesta fiind invitat şi la festivalurile internaţionale de operă şi balet din anii anteriori, acest artist liric a dat deseori dovada maturităţii şi seriozităţii muncii sale. În rolul lui *Rigoletto*, Alfio Grasso a fost la înălţimea aşteptărilor. S-a observat atenţia cu care el s-a preocupat de acest personaj celebru în repertoriu de operă, de la cele mai mici amănunte, începând chiar cu grima şi costumul – până la linia generală a rolului, calităţile actoriceşti ale cântăreţului care stăpâneşte cu măiestrie rolurile de comedie s-au dovedit a fi completate de o concepţie realistă şi asupra tragicului. Punctul nodal al spectacolului a fost fără îndoială actul III cu vestitul *Cortigiani vie razza donnata*, ca şi duetul cu *Gilda* interpretat de Elena Rotari. În întreaga ţesătură vocală a rolurilor, soliştii au rezolvat cu uşurinţă problemele de tehnică şi emisie sonoră, demonstrând în acelaşi timp o înţelegere profundă a textului, redat cu multă claritate şi plasticitate. Foarte bine s-au achitat de sarcini soliştii Stelian Negoescu în rolul *Ducelui de Mantua,* Gh. Ţirea în *Contele de Monterone*, care ne-a încântat cu glasul său cald de bas, cu o emisie frumoasă şi suficient de puternică, Claudia Codreanu, Marga Andriescu, Ioan Ardelean în alte roluri. Orchestra a sunat foarte bine sub bagheta maestrului bulgar Evgheni Dimitrov, care a asigurat un acompaniament de calitate, protejând soliştii şi realizând sonorităţi frumoase şi clare. Spectacolul, la a doua prezentare ca premieră într-o nouă concepţie regizorală a fost net superior celui din 1963, fiind primit cu multă căldură de iubitorii artei lirice. Un plus de valoare în

[143] Pitei, Andreea – *Operă de peste 43 de ani la Constanţa*, în ziarul *Ziua de Constanţa*, an. II, nr. 319, 7 decembrie, 2001, pag. 2.

www.ziuaconstanta.ro

montarea acestei geniale lucrări îl conferă fără îndoială scenografia excelentă realizată de Grigore Gorduz. Scenografiile sale s-au bucurat întotdeauna de aprecierile presei. Cronicarul Mihai Cosma consemnează în *Actualitatea Muzicală,* după premiera operelor *Rigoletto* şi *Aida* la Constanţa următoarele:

„Scenograful Grigore Gorduz de la Opera din Timişoara este marele victorios al acestor montări, el semnând o imagine scenică demnă de Arenele din Verona sau de oricare altă scenă specializată, în spectacole grandioase."[144]

Baletul *Dihromia,* premieră naţională a fost prezentat la 24 februarie 2001 şi reprezintă un colaj alcătuit din lucrările *Amorul vrăjitor* de Manuel de Falla şi *Cântul fratelui mort* de Mikis Theodorakis. Coregrafia şi regia sunt semnate de Attilas Sylvester, scenografia Ovidiu Pascal de la Teatrul din Ploieşti, asistent coregraf Fănică Lupu, pregătirea muzicală Silvia Ţigmeanu, solistă vocal - Roxana Cetali. Distribuţia pentru prima lucrare: Mirela Badea – *Îngerul*, C. Dragomir – *Tânărul*, Mariana Anghel – *Prostituata*, Marian Basarabeanu, Oleg Godoroja, Cezar Buculei – *Golanii,* Viaceslav Baltag, Lena Cojocaru – *Balada pescarilor*, Oleg Ungureanu – *Bogatul*, Constantin Pintea – *Closar,* Geta Huncanu, Mihaela Sav, Mirela Baltag, Mihaela Ciobanu, Camelia Cioată, Camelia Ristea, Alina Anton, Dana Burlaciu, Ileana Mărişoiu, Petronela Serea, Alina Radu, Paula Vasc, Elena Vasile – *Ursitoarele*, Mariana Baran, Mirela Badea, Mariana Anghel, Geta Huncanu, Lena Cojocaru, Camelia Moroşan, Mihaela Sav, Camelia Cioată, Alina Anton, Mihaela Avram, Mireala Baltaga, Daniela Burlaciu, Alina Radu, Mihaela Ciobanu, Ileana Mărişoiu, Camelia Ristea, Paula Vasc, Elena Vasile, Petronela Serea, Lavinia Neguţu – *Dansul focului*, C. Dragomir, Viaceslav Baltag, Marian Basarabeanu, Cezar Buculei, Sorin Coţofan, Relu Dobrin, Oleg Godoroja, Ciprian Hanganu, George Jurubiţă, C. Pintea, Răzvan Pintilie, Oleg Ungureanu, Ştefan Codruţ, George Mocanu, Alexandru Işfan – *Băieţii.*

Subiectul este o ficţiune. Undeva în subconştient apar o mulţime de întrebări despre viaţă, oameni, iubire, totul controversat, nesigur, ambiguu, sentimente destrămate prea rapid pentru a înţelege cauzele etc. Imploră pe Dumnezeu pentru a lăsa dragostea să se împlinească pentru *El* şi *Ea* şi finalul devine realitate.

Distribuţia pentru a doua lucrare: Camelia Moroşanu – *Mama*, C. Dragomir – *Moartea*, Geta Huncanu – *Ismini,* Mariana Baran –

[144] Cosma, Mihai – *Scenograful Grigore Gorduz*, în *Actualitatea Muzicală*, Bucureşti, iunie, 2001.

www.ziuaconstanta.ro

Lenio, Viaceslav Baltaga – *Pavlos*, Marian Basarabeanu – *Andreas*, Camelia Cioată – *Tango de coşmar*, Mirela Badea, Mariana Anghel, Lena Cojocaru – *Primele fete*, Mihaela Ciobanu, Alina Anton, Mirela Baltaga – *Prietenele Leniei*, Mihaela Sav - *Prietena Ismini*, Mariana Anghel, Alina Anton, Mihaela Avram, Mirela Badea, Mirela Baltaga, Mariana Baran, Daniela Burlaciu, Camelia Cioată, Alina Radu, Mihaela Ciobanu, Lena Cojocaru, Geta Huncanu, Ileana Marişoiu, Camelia Moroşan, Paula Vasc – *Fete*, Cezar Buculei – *Nikolo*, C. Pintea – *Tatăl*, Relu Dobrin – *Un rebel*, Oleg Godoroja, Oleg Ungureanu, Ciprian Hanganu - *Primii băieţi*, Cezar Buculei, Sorin Coţofan, George Jurubiţă, C. Pintea, Răzvan Pintilie, George Mocanu, Alexandru Iştfan – *Băieţii*, Florin-Valentin Dragon şi Alexandru Păun – *Copii*.

„Extrapolând subtil ideea de fraternitate a celor doi fraţi la fraternitatea unui întreg popor, unde nu trebuie să existe divergenţe de natură politică, economică şi socială, numai o inimă mare ca a lui Mikis Theodorakis reuşeşte admirabil să transmită ideea de solidaritate"[145] – afirmă regizorul Attilas Sylvester.

Drama subiectului conturează ideea că dezastrele afectează întotdeauna omul, aducând tristeţe şi moarte. Arta poate prelua tema războiului amplificând şi metaforizând tragismul acestui flagel distrugător.

Viaţa alcătuită în general din contraste, din iubire şi ură, din bune şi rele, bucurie şi durere, devine tot mai puternică prin jertfe. Dar renaşterea este permanentă şi păstrătoare a tradiţiilor milenare.

La 2 iunie 2001, colectivul Operei Constanţa se prezenta astfel: Gheorghe Stanciu – manager, Ioana Dragon – director economic, Doina Voivozeanu – consultant artistic, Paul Nicolescu – secretar muzical, Eugenia Tărăşescu-Jianu – scenograf. Maxim Biriukov, Silvia Ţigmeanu şi Agnes Marinică–Grando – pregătirea muzicală, Mihail Motovilov – maestru de studii, Adrian Stanache – maestru de cor. Opera avea în componenţa sa 15 solişti, 12 balerini, 50 de instrumentişti, 36 de corişti, 36 de persoane în atelierele de producţie şi 26 membri care formau personalul tehnic şi de scenă, 6 persoane angajate la sectorul financiar–contabilitate. În total 192 de angajaţi. Numărul colectivului operei se menţine între 157 de membri în 1968 şi 192 de angajaţi în 2001. În afară de perioada 1958-1963 când instituţia teatrului avea un colectiv de 157-158 de membri, în anii următori colectivul artistic creşte şi se menţine la cifra de 192-195 de

[145] Sylvester, Attilas – *Dihromia*, în *Programul* Operei Constanţa, 24 februarie, 2001.

www.ziuaconstanta.ro

angajați. În timp ce instrumentiștii și coriștii se mențin la un număr satisfăcător, soliștii și balerinii devin din ce în ce mai puțini, astfel că echilibrul compartimentelor nu mai este cel dorit. Apare deci nevoia de a face apel la soliști și balerini din afară, lucru costisitor și neavantajos pentru instituția care dorește să mențină o anumită cotă a activităților artistice. Numărul de soliști spre exemplu se menține în perioada 1958-1968 la 18 angajați, pentru ca în 1978 numărul lor să crească la 26, iar în 1983 la 29. Numărul soliștilor va descreşte an de an până la 15 în 2001 și 2004, numărul angajaților diminuându-se odată cu desființarea Operei și reorganizarea ei.

Stagiunea 2001–2002, director general Gheorghe Stanciu, oferă amatorilor de muzică lirică premierele: *Madama Butterfly* de G. Puccini (varianta scenică nouă Ognian Draganov din Bulgaria), baletul *La fille mal gardée* de I.J. Ferdinand Herold, opera *Boema* de G. Puccini.

Opera *Madama Butterfly* de G. Puccini a avut premiera în data de 9 februarie 2002, și a fost prezentată publicului constănțean în regia artistică a lui Ognian Draganov din Bulgaria, asistat de Michico Inoue - Japonia și Anca Daniela Mihuț, scenografia Grigore Gorduz din Timișoara, costumele Țvetanka Stoianova – Bulgaria, dirijor Gh. Stanciu. Distribuția: Steala Sârbu – *Madama Butterfly*, Claudia Codreanu de la Opera Română Bucureşti – *Suzuki*, Massimiliano Drapello (Italia) – *Pinkerton*, Ioan Ardelean – *Sharpless*, Tania Ionescu – *Kate*, Nicolae Andreescu de la Opera Națională Bucureşti – *Yamadori*, Vladislav Goray – *Goro*, Gh. Țirea – *Bonzo*, C. Acsinte – *Comisarul*.

„Spectacolul constănțean a avut loc în această stagiune, fiind o producție semnată de regizorul bulgar Ognian Draganov, scenograf fiind Grigore Gorduz din Timișoara, iar creatoarea costumelor Țvetana Stoinova din Bulgaria. Povestea premierei absolute din 1904 a acestei opere la Scala din Milano este cea a unuia dintre cele mai răsunătoare fiasco–uri din istoria operei. Contrar sfaturilor libretiștilor săi, Puccini comise eroarea (sau avusese îndrăzneala) de a lega ultimele două tablouri printr-un interludiu de un sfert de oră, pe care Ricordi care a semnat regia l-a pigmentat cu cântece de păsările care au stârnit ilaritatea. Împărțită apoi în trei acte, scurtată cu 30 de pagini, dar augmentată cu aria tenorului din ultimul act, opera s-a bucurat de un succes triumfal, două luni mai târziu la Brescia. Puccini a știut să-și

www.ziuaconstanta.ro

dozeze partiturile cu un exotism discret, asimilând lirismului său pur italian, autentice teme japoneze"[146] – se afirmă în presa vremii.

Stela Sîrbu în rolul titular, a avut o evoluție omogenă, excelând în ultima arie în care a atins un nivel al expresiei mai puternic (altfel subtilitatea nefiind punctul ei forte). Tenorul italian Massimiliano Drapello – *Pinkerton,* are o voce puternică, luminoasă, un glas romantic cu un acut impresionant şi ferm, care îi dă o alură dominatoare. Perfect au contrapunctat în rolurile secundare Claudia Codreanu (*Suzuki*) – nuanțându-şi dramatic partitura, Ioan Ardelean (*Sharpless*) – un glas rotund şi cald, sau Vladislav Goray (*Goro*) – un tenor cu o voce fermă, limpede, excelând prin jocul scenic divers şi convingător. Regia funcțională nedepăşind liniile tradiționale, care ca şi scenografia dă importanță amănuntelor, ritmul dinamic al desfăşurării acțiunilor (păcat de iluminarea care este aceeaşi de prea multă vreme), costumele şi atmosfera foarte „japoneze", prestația corului (pregătit de Adrian Stanache) şi orchestra (dirijată de Gh. Stanciu), remarcându-se prin acuratețe şi nuanțe, sunt tot atâtea atu-uri ale unui spectacol pentru care vocile puternice au reprezentat secretul succesului. Iată şi o remarcă a muzicologului Mihai Cosma referitoare la prestația tenorului Italian Masimilliano Drapello:

„Tenorul Maximilliano Drapello are marea calitate de a fi un cântăreț italian, cu tot ceea ce derivă de aici: aura de reprezentat al țării operei, farmecul masculin, dezinvoltura, dicția şi convingătoarea exprimare în limba maternă. N-aş spune că este un artist de cea mai înaltă clasă. (Dacă era, probabil nu am mai fi avut noi ocazia să-l vedem). Este însă un continuator al liniei vocilor sănătoase, viguroase, ale peninsulei, cu acute clare, dar şi cu câteva tare specifice tenorilor, pe care le credeam apuse – cum ar fi de pildă desfacerea largă a mâinilor la intonarea acutelor, imprecizia ritmică, sau nestăvilita dorință de a cânta în forte. Altminteri, Masimilliano Drapello şi-a construit personajul cu atenție, cu o participare actoricească pregnantă. Am remarcat faptul că aria *Addio fiorito asil* a fost redată la un nivel superior."[147]

Baletul în 2 acte şi 3 scene *La fille mal gardée* pe muzica lui I.J. Ferdinand Herold, a fost realizat în regia artistică şi coregrafia lui Attilas Sylvester din Grecia, asistat de Fănică Lupu, scenografia

---

[146] Oltea, Şerban-Pârâu - *Vocile puternice sunt un atu...*, în revista *Muzica*, an. XXIX, nr. 3, martie, 2002.

[147] Cosma, Mihai – *Pagini lirice orientale,* în revista *Actualitatea muzicală*, an. X, nr. 3, Bucureşti, martie, 2002, pag. 4.

www.ziuaconstanta.ro

Eugenia Tărăşescu–Jianu, costumele Angela Tecaru, dirijor Gheorghe Stanciu.

Iată ce consemnează presa: „Opera constănțeană a programat pentru prima oară un balet integral producție proprie cu orchestra. Este vorba de cea mai recentă premieră a anului 2002, *La fille mal gardée*, în regia şi coregrafia grecului Attilas Sylvester (asistent coregrafie Fănică Lupu). Lucrarea semnată de J.B. Dauberval, reprezintă unul dintre cele mai vechi balete care figurează în repertoriul actual, prezentat fiind pentru prima oară în 1789. Această poveste sentimentală care se petrece în mediul țărănesc a fost prezentată de-a lungul timpului având la bază partituri muzicale diferite. În România a fost montat pentru prima dată în 1979 la Bucureşti (sub semnătura Alexei Mezincescu), iar versiunea de la Constanța este realizată pe muzica lui Ferdinand Hérold."[148]

Din distribuțiile alternative pregătite de Opera constănțeană (soliştii fiind proveniți în multe cazuri din ansamblu), această premieră a avut ca protagonişti pe Geta Huncanu – *Lisa,* Viaceslav Baltaga – *Colas,* Constantin Dragomir – (*mama Lisei în travesti*), Cezar Buculei – *Alain.* Scenografia Eugeniei Tărăşescu (după o idee de A. Sylvester) şi costumele Angelei Tecaru creează un cadru simplu şi sugestiv pentru desfăşurarea poveştii, dirijorul Gh. Stanciu şi orchestra Operei din Constanța fiind responsabilă cu crearea ambianței muzicale, care sugerează perfect epoca printr-o succesiune de teme cunoscute. Punctul de maximă atractivitate însă îl constituie coregrafia şi regia pline de dinamism, cu numeroase accente satirice. Se detaşează rolul de caracter (în travesti) al mamei, susținut de C. Dragomir cu expresivitate şi imaginație. Dansul saboților, original, este conturat perfect atât tehnic cât şi în privința caracterului, avându-l în centru pe acelaşi C. Dragomir. Dinamismul primului act, în care se simte permanent mâna regizorală fermă a lui Attilas Sylvester, îi are în centru pe cei doi tineri îndrăgostiți – Geta Huncanu şi Viaceslav Baltaga – un cuplu excelând prin fragilitate şi finețe, plin de prospețime şi delicatețe. Cezar Buculei – *Alain,* face un rol de caracter amuzant, cu o evoluție constantă pe parcursul întregului spectacol, formând un cuplu contrastant cu fragila Mirele Badea – *Fanny.* Extrem de talentat ca actor, simpatic, Cezar Buculei s-a dovedit a fi şi un bun tehnician. Ansamblul de balet al Operei Constanța a reuşit să entuziasmeze publicul, prin corectitudinea tehnică, dinamismul

[148] Oltea, Şerban-Pârâu – *La fille mal gardée*, în revista *Actualitatea muzicală*, an. XVI, nr. 9, Bucureşti, septembrie, 2002, pag. 2.

www.ziuaconstanta.ro

personajelor, prin prospețimea şi plăcerea de a juca a acestor tineri entuziaşti.

Ultima lucrare în cadrul stagiunii 2001–2002 a fost opera *Boema* de G. Puccini, premieră prezentată la 5 octombrie 2002, în regia artistică a lui Ognian Draganov din Bulgaria, scenografia Boris Stoianov din Bulgaria, costumele Ţvetanka Stoianova – Bulgaria, coregrafia Fănică Lupu, maestru de cor Adrian Stanache, dirijori Gh. Stanciu şi Victor Dumănescu din Cluj. Distribuția: Kamen Chanev din Bulgaria – *Rodolfo,* Nicoleta Ardelean – *Mimi*, Ionuț Pascu – *Schaunard*, Ioan Ardelean – *Marcello*, C. Acsinte – *Collin*, Gh. Țirea – *Alcindoro*, Bogdan Secula – *Parpignol,* Dan Miloş – *Vameşul.*

Aflată la a treia punere în scenă (prima fiind în 1964 în regia lui Gh. Bărbulescu, iar a doua în 1985 în regia lui Nicolae Ciubuc), regizorul bulgar Ognian Draganov împreună cu scenograful Boris Stoianov, coregraful Fănică Lupu şi dirijorul Gh. Stanciu, încearcă o reluare prin care să îmbunătățească prestația soliştilor lirici participanți la realizarea spectacolului. Bulgarul apelează la Ţvetlana Stoianova pentru realizarea costumelor adecvate, invitând de asemenea pentru rolul principal pe Kamen Chanev, cu o experiență mare în interpretarea rolului lui *Rodolfo*, alăturând-o pe Nicoleta Ardelean în rolul lui *Mimi*, care fac un cuplu foarte bun, impresionând publicul. Muzica superbă a lui Puccini, care etalează o gamă variată de sentimente, jocul scenic al celorlalți artişti, care supun atenției publicului adevărul crud al vieții şi sărăciei în care se zbat intelectualii timpului ca şi finalul lucrării în care *Mimi* îşi cântă sfârşitul, conferă premierei, valoarea incontestabilă a operei pucciniene.

Stagiunea 2002–2003, director Gheorghe Stanciu, realizează în premieră: operele *Trubadurul* de G. Verdi, *Răpirea din serai* de W.A Mozart, baletul *Anotimpuri cu geometrie variabilă* – colaj pe muzica lui Vivaldi şi Gershwin, opera *Elixirul dragostei* de G. Donizetti.

La 12 februarie 2003, Opera Constanța lansează în premieră spectacolul cu opera *Trubadurul* de G. Verdi, în regia artistică a lui Ognian Draganov, scenografia Boris Stoianov şi Ţvetanka Stoianova, coregrafia Fănică Lupu, maestru de cor Adrian Stanache, direcția muzicală Gheorghe Stanciu. În distribuție: Ionuț Pascu – *Contele de Luna*, Stela Sîrbu – *Leonora*, Lucia Papa de la Opera Română Timişoara – *Azucena,* Gabriel Năstase de la Opera Națională Bucureşti – *Manrico,* Tania Ionescu – *Ines,* Pompei Hărăşteanu de la Opera Națională Bucureşti – *Ferrando*, Doru Iftene – *Ruiz*, Dan Miloş – *Un bătrân.*

www.ziuaconstanta.ro

Opera *Trubadurul* a fost pusă în scenă de Ognian Draganov în scenografia lui Boris Stoianov şi Ţvetanka Stoianova, toţi din Bulgaria. Plecând de la ideea că lucrarea este realizată de Verdi în a doua etapă de creaţie alături de *Rigoletto şi Traviata* şi că subiectele tratate în operele sale sunt drame de caracter, fresce istorice, drame politice, sociale sau intime, legate de moravurile societăţii, regizorul a ales personaje din această lucrare, pentru că sunt tipic romantice, fiinţe excepţionale, complexe, care trăiesc situaţii de multe ori fără ieşire.

Pentru a reda cât mai veridic tematica libretului s-a apelat la voci din afara teatrului, pentru rolurile care cereau voci adaptate stilului verdian. Astfel au fost invitaţi în spectacol: Gabriel Năstase de la Opera Naţională Bucureşti pentru rolul *Manrico*, Pompei Hărăşteanu de la Opera Naţională Bucureşti – *Ferrando* şi Lucia Papa de la Opera Română din Timişoara pentru rolul *Azucenei*. Celelalte roluri au fost acoperite de soliştii constănţeni. Cu un astfel de colectiv cu voci frumoase şi o tehnică adecvată, sub direcţia dirijorului Gh. Stanciu, Opera constănţeană obţine un meritat succes, primind şi sufragiile publicului, care a apreciat munca artiştilor lirici.

Pentru 12 martie în această stagiune s-a programat opera *Răpirea din serai* de W.A. Mozart în regia artistică a Verei Petrov din Bulgaria, scenografia Eugenia Tărăşescu Jianu, maestru de cor Adrian Stanache, conducerea muzicală Gheorghe Stanciu. În distribuţie: Ioan Ardelean – *Selim Paşa*, Irina Ionescu – *Konstanze,* Ramona Eremia de la Opera Română Cluj-Napoca – *Blondine*, Iurie Ciobanu de la Opera Română Cluj-Napoca – *Belmonte,* Vladislav Goray – *Pedrillo,* Pompei Hărăşteanu de la Opera Naţională Bucureşti – *Osmin.*

„Prospeţimea unui spectacol de stagiune este dimensiunea care cedează prima, iar la noi la operă, în România, din păcate destul de repede. Nu este cazul însă la Opera din Constanţa, dacă ne referim cel puţin la *Răpirea din serai*, spectacolul mozartian fiind trecut printr-o stagiune şi un turneu. Şi acest lucru s-a datorat îndeosebi atitudinii profesioniste pe care acest colectiv artistic înţelege să o aibă – fără sincope – faţă de partitură şi spectatori"[149] – afirmă Virgil Oprina în *Actualitatea muzicală.*

Constănţenii au redat publicului bogăţia de subtile nuanţe cu care acţiunea *Răpirii din serai* a surprins şi încântat, generaţii de spectatori. Astfel, crezul mozartian conform căruia „opera" – mariaj între text şi muzică – are o acţiune ce nu trebuie să se oprească în recitativ" a fost cu mult har ilustrat de o distribuţie ce merită apreciată

[149] Oprina, Virgil – *Prospeţimea unui spectacol de stagiune*, în revista *Actualitatea muzicală*, an. XXV, nr. 6, Bucureşti, iunie, 2003, pag. 15.

www.ziuaconstanta.ro

în întregime. Cele două cupluri *Belmonte* (Iurie Ciobanu) – *Konstanze* (Irina Ionescu), respectiv *Pedrillo* (Vladislav Goray) – *Blondine* (Ramona Eremia) au fost bine conturate, cu o mențiune specială pentru cel de-al doilea, cu un plus de nuanțare a jocului. Partitura dificilă dar strălucitoare a celor două soprane, căruia i s-a alăturat cea a lui *Osmin* (Pompei Hărăşteanu), admirabil interpretat printr-un joc plin de umor, au dat contur unei intrigi în care rolul vorbit al lui *Selim Paşa* (susținut cu prestanță de Ion Ardelean), venea să întregească o acțiune în care Mozart a pus într-o justă lumină o serie întreagă de probleme sociale valabile şi astăzi. Montarea acestei capodopere mozartiene la Opera din Constanța, rămâne un spectacol credibil şi nealterat de numărul reprezentațiilor pe care, într-un asemenea spirit plin de prospețime, îl dorim cât mai mare.

Baletul *Anotimpuri cu geometrie variabilă*, colaj pe muzică de Vivaldi şi Gershwin prezentat sâmbătă 5 iunie 2003 a fost realizat de Ana Maria Munteanu care semnează scenariul, costume şi spațiu scenic, Călin Hanțiu care semnează regia şi coregrafia, Fănică Lupu coordonator balet, Lena Cojocaru asistent coregrafie. Distribuția: Mariana Baran, Mirela Badea, Iosana Sebeşan, Geta Huncanu, Maria Ohotă, Constantin Dragomir, Slavic Baltaga, Marian Basarabeanu, Oleg Godoroja, Cezar Buculei, Relu Dobrin, Sorin Gâlcă şi ansamblul de balet.

Scenariul ne prezintă o cultură ce se manifestă printr-un simbolism interior. Fiecare anotimp şi toate împreună proiectează frumusețea din vremurile bune când omul era mic şi Dumnezeu mare şi generos cu făpturile sale. Conferindu-le o geometrie variabilă, soliştii oferă o gândire modernă, mişcarea se constituie în limbaj poetic. Este un discurs coregrafic, tema brodează jocul adolescenților, incandescența întâlnirii cu vara - femeia care naşte simboluri şi împlineşte toamna, apoi ultima poveste de iarnă la limita dintre real şi etern şi în final primăvara care înseamnă viață, emoție şi dragoste. Dansul înseamnă viață.

La 29 noiembrie 2003 este prezentată în premieră opera *Elixirul dragostei* de G. Donizetti, în regia bulgarului Ognian Draganov, scenografia Cătălin I. Arbore, coregrafia Fănică Lupu, pregătirea muzicală Silvia Țigmeanu, Vera Bodean şi Agnes Grando Marinică, conducerea muzicală Gheorghe Stanciu. Distribuția: Iurie Ciobanu de la Opera Română Cluj–Napoca – *Nemorino,* Laura Feier (Olanda) – *Adina*, Ioan Arelean – *Belcore*, Peter Hercz de la Opera Română Cluj-Napoca – *Dulcamara,* Stela Sârbu – *Gianetta*.

www.ziuaconstanta.ro

Opera pune în scenă cu ambiție și tenacitate o lucrare mai puțin programată de instituțiile muzicale în general, dar care a fost excelent primită de public: *Răpirea din Serai,* o premieră aplaudată la scenă deschisă. Iată și părerea presei: *1.001 de nopți la Operă.*

La 29 noiembrie 2003, colectivul Operei era format din: Gheorghe Stanciu – *manager*, Dumitru Gheorghiu – *director economic*, Doina Voivozeanu – *consultant artistic*, Ciprian Bănoiu – *relații publice.*

Soliști: Elena Rotari, Constantin Acsinte, Tania Ionescu, Ioan Ardelean, Lucia Mihalache, Ilie Petre, Stela Sîrbu, Irina Ionescu, Nicoleta Ardelean, Liliana Lavric, Vladislav Goray, Madeleine Pascu, Ionuț Pascu, Ionela Duma, Margareta Budei.

Baletul: Fănică Lupu – *maestru coregraf.* Ansamblul de balet: Geta Huncanu, Viaceslav Baltaga, Constantin Dragomir, Cezar Buculei, Mirela Badea, Constantin Pintea, Mirela Baltaga, Alina Anton, Mihaela Sav, Lena Cojocaru, Marian Basarabeanu, Mihaela Ciobanu, Daniela Burlaciu, Alina Radu, Elena Vasile, Paula Vasc, Camelia Moroșanu, Ileana Marișoiu, Mihaela Avram, Daniela Lazăr, Sorin Gâlcă, Oleg Godoroja, Ciprian Hanganu, Relu Dobrin.

Orchestra: Ilie Gădălean, Mitică Feraru, Viorel Barbu, Mira Anca Crâșmaru, Aurica Dragomir. Petrișor Gâzea, Ștefan Marinică-Grando, Viaceslav Mînzat, Maricica Nicolcioiu, Petre Simona, Ioan Precup, Ghiorghiță Tănase, Sabin Țolea, Ioan Florin Moldovan,Valentin Cucu, Ioana Maria Codreanu, Cornelia Iordache, Vitalie Postolache, Vasile Terțan, Neagu Manaf, Vahtang Parulava, Sergiu Rotari, Edilena Mihaela Sveatchievici, Gheorghe Duma, Florentin Gabriel Goleanu, Gabriela Muntean, Consuela Irina Stanciu, Ion Tița, Mircea Feraru, Mircea Stan, Emil Tănase, Ancuța Elena Bazgu, Livia Cristina Geamănu, Irina Biriukova, Iulian Bejeanu,Nicolae Cucu, Maria Luiza Cucu, Aurel Bârzu, Șerban Gheorghiu, Florin Iacob, Livia Adriana Bibu Tița, Petre Bogdan Manciu, Munteanu Sergiu, Stanislav Strișcă, Radu Iulian Trufin.

Cor: Adrian Stanache - *maestru de cor*. Corişti: Gabriela Marin, Aurelia Botezatu, Carmen Lucaș, Tatiana Gădălean, Luciana Bădilă, Carmen Clenciu, Gabriela Miloț, Mihaela Tănase, Anișoara Botezatu, Iulia Moloșag, Raluca Mihai, Roxana Bageac, Magda Marcu, Ludmila Porcescu, Natalia Strîșca, Elena Țepuru, Antoaneta Baciu, Maria Stanache, Luminița Cristea, Corina Păunescu, Electra Telehoi, Gabriela Dobre, Carmen Cișman, Nicoleta Turliu, Teodora Apopei, Luminița Alexandru, Alia Bejan, Raluca Ciocă, Anca Dorneanu, Doinița Țămpău, Elena Zaharia, Viorel Carcea, Bogdan Secula,

www.ziuaconstanta.ro

Bogdan Oancea, Constantin Botezatu, Doru Iftene, Andrei Băican, Sandu Lucaş, Florin Ioniţă-Cetali, Dinu Voivozeanu, George Ionescu, Andrei Bucur, Daniel Miloş, Cornel Agop, Florin Bărbuţă, Laurenţiu Severin, Bogdan Ocheşel, Marius Eftimie, Cristian Parmac, Adrian Roşu.

Stagiunea 2003–2004, director Gheorghe Stanciu, prezintă următoarele premiere: balet pe *Requiem* de W.A Mozart, balet *Cei trei muşchetari* – (colaj din Tomaso, Albinoni, Bach) şi opereta *Liliacul* de J. Strauss.

La 7 aprilie 2004, Opera Constanţa a programat în premieră un balet pe *Requiem-ul* de W.A. Mozart, în regia artistică şi coregrafia lui Mihail M. Motovilov şi scenografia lui Şerban Jianu şi M. Motovilov. Au participat soliştii: Mirela Achiţei, Viaceslav Baltaga, Mariana Baran, Marian Basarabeanu, Lena Cojocaru, Relu Dobrin, Constantin Dragomir, Sorin Gâlcă, Mihaela Sav, Geta Huncanu, Daniela Garbacea, Camelia Moroşan, Camelia Ristea şi Ansamblul de Balet al Operei Constanţa.

La 10 iunie 2004, Opera Constanţa prezintă în premieră baletul *Cei trei muşchetari* în regia şi coregrafia lui Germinal Casado din Germania. Distribuţia: Horaţiu Cherecheş – *D'Artagnan*, Gigel Ungureanu – *Athos*, Cristian Tarcea – *Porthos*, Relu Dobrin – *Aramis,* Daniel Precup – *Richelieu,* Cosmin Vlad – *Bukingham*, Stelian Gâmboteanu – *Louis XIII,* Aliss Tarcea – *Ana de Austria*, Felicia Şerbănescu – *Constance,* Simona Costea – *Milady,* Ana Strnad – *Coquenard*, Nicoleta Mărcuş – *Ketty,* Sorin Gâlcă – *Planchet,* Maria Ohotă – *Lizon*, Tudor Colceru – *Mousqueton,* Florica Turcu – *Suzon,* Cătălin Paraleste – *Grimaud*, Marilena Croitoru – *Jeannette,* Ştefan Răuţ – *Bazin*, Oana Dincă – *Michon,* Ştefan Răuţ – *bijutier,* Eliza Popa – *Bohemienne,* Violeta Vlas – *Dona Estefania I*, Cici Ursul – *de Lannoy*, oamenii Cardinalului, Naiade, Tritoni, Maica superioară, Curtezane.

Subiectul arhicunoscut după romanul cu acelaşi nume de Alexandre Dumas, este pus în scenă de regizorul şi coregraful Germinal Casado din Germania, într-o distribuţie foarte inspirată, avându-i alături pe balerinii Horaţiu Cherecheş, Gigel Ungureanu, Cristian Tarcea, Relu Dobrin, Daniel Precup, Aliss Tarcea, în rolurile principale. Împreună cu ceilalţi parteneri, au realizat un spectacol modern, dinamic, plin de vervă, cu scene de umor, întreg colectivul din distribuţie demonstrând o bună pregătire tehnică, executând cu uşurinţă figurile dificile care presupuneau virtuozitate într-un joc scenic de mare anvergură. Teatrul liric obţine astfel un nou succes,

www.ziuaconstanta.ro

baletul instituției reușind să capteze publicul, care a apreciat pozitiv evoluția artiștilor constănțeni.

La 17 iulie 2004, Opera Constanța prezintă în premieră opereta *Liliacul* de J. Strauss, în regia artistică a lui Ognian Draganov din Bulgaria, scenografia lui Cătălin I. Arbore, maestru de cor Adrian Stanache, coregrafia Fănică Lupu, conducerea muzicală Gheorghe Stanciu. În distribuție: Cristian Rudic de la Opera Română din Timișoara – *Eisenstein*, Carmen Gurban de la Opera Română din Cluj-Napoca – *Rosalinde,* Ioan Ardelean – *Frank*, Lucia Mihalache – *Orlovsky*, Marian Someșan de la Opera Națională București – *Alfred*, Ionuț Pascu – *Dr. Falke*, Laura Fetel (Olanda) – *Adele,* Mădălina Diaconescu – *Ida,* Peter Hercz de la Opera Română din Cluj-Napoca – *Frosch*, Bogdan Oancea – *Ivan.*

Se afirmă tot mai mult că un cuplu solistic reprezentativ pentru un spectacol de operetă trebuie să fie vedete ale genului, specializați în jocul și cântatul în operete, fiindcă – susțin specialiștii – deși este posibil ca un cântăreț de operă să interpreteze roluri din operete (dacă acesta mai ales este pregătit numai pentru operă), pot fi identificate diferențe destul de sesizabile, mai ales dacă nu se fac studii pentru însușirea stilului operetistic. Regizorul Draganov, un mare talent cu o viziune creatoare contemporană, a ales cu grijă de această dată interpreți cu experiență în acest gen de spectacol, cu invitați de marcă în domeniu. Astfel, Carmen Gurban de la Opera Română Cluj–Napoca, este o apariție fermăcătoare în *Rosalinda*, cu o voce frumoasă și strălucitoare, iar tenorul Cristian Rudic de la Opera Română din Timișoara, este un tânăr *Eisenstein* charismatic, cu o alură tipică de june–prim, cu un glas consistent și sigur. Zâmbitori, eleganți și dezinvolți, ei creează două personaje credibile cu „priză" la public, rezolvând cu mult aplomb și problemele muzicale. Un actor foarte talentat cu o voce de tenor liric, ni s-a părut a fi Marian Someșan de la Opera Națională din București, care construiește rolul *Alfred* cu o vervă și un umor cuceritoare, fără a șarja nici o clipă, iar muzicalitatea sa deosebită îi permite să „însăileze" citate celebre din opere, într-o joacă de mare efect, foarte bine gândită în contextul partiturii sale. Rolul *Adele* a fost încredințat Laurei Fetel din Olanda, o apariție scenică plăcută, cu experiența rolurilor de subretă, realizând foarte bine cele două arii importante pe care i le-a rezervat Strauss, câștigând simpatia publicului. *Falke,* interpretat de Ionuț Pascu – deși este cheia întregului spectacol – nu are mult de cântat, astfel încât baritonul constănțean a avut posibilitatea de a-și etala timbrul cantabil în special în aria din actul II, compensând în rest prin jocul alert și agreabil.

www.ziuaconstanta.ro

Orlovski, a fost interpretat în travesti de către soprana Lucia Mihalache, iar rolul *Frosch*, care poate fi de mare succes, cu condiția să fie gândit şi realizat cu o densitate şi o calitate a „poantelor" care să evite unele lungimi nedorite, sarcina dificilă revenită lui Peter Hercz, de la Opera Română Cluj-Napoca. Directorul *Frank* interpretat de Ioan Ardelean, a prezentat un personaj mereu pus pe glume, iar Mădălina Diaconescu a creat o simpatică *Ida*. În general, deşi era de dorit un ritm mai alert în desfăşurarea momentelor, fără pauze în care pe scenă nu se întâmplă nimic (ceea ce afectează fluența acțiunii), spectacolul a fost plăcut, interpreții conturează personaje simpatice, iar decorurile şi costumele completează această imagine într-o notă de bună dispoziție binevenită pentru publicul care vine la operetă pentru a asculta muzică frumoasă, dar şi pentru a savura glumele care de obicei abundă într-un asemenea context.

O frumoasă coincidență face ca activitatea Teatrului liric să înceapă cu opereta *Liliacul* de J. Strauss dirijată de Constantin Daminescu, prezentată la 24 martie 1958 şi să se termine în cadrul capitolului nostru cu aceeaşi lucrare a Operei Constanța; *Liliacul* de J. Strauss, premieră dirijată de Gheorghe Stanciu.

Stagiunea 2004-2005 se va desfăşura sub direcția dirijorului Răsvan Cernat care va pune în scenă împreună cu colectivul artistic constănțean 2 opere, 2 balete, un spectacol de gală pentru balet, un spectacol de gală a muzicii contemporane şi o seară camerală (recital de pian).

Premiera *Don Giovanni* de W.A. Mozart sub bagheta dirijorului Răsvan Cernat, regia artistică Beatrice Rancea cu Ionuț Pascu, Roxana Cetali, Elena Rotari, Mihnea Lamatic, Mihaela Stanciu şi Horia Sandu din Bucureşti.

La 18 octombrie 2005 se va derula spectacolul cu opera *Rigoletto* de G. Verdi având ca dirijor pe Mihaela-Silvia Roşca din Timişoara, în regia lui Emil Strugaru din Cluj şi soliştii: Camil Mara din Timişoara, Cosmin Marcovici şi Mihaela Grăjdeanu din Iaşi, Marilena Chirici din Timişoara, alături de soliştii teatrului constănțean.

La 16 octombrie 2005 teatrul prezintă premiera cu baletul *Giselle* de A. Adam în coregrafia clasică pusă în scenă de Elisabeth Lux şi Călin Hănțiu, iar la 20 octombrie o *Gală a baletului modern* având ca tematică *Modernismul coregrafic românesc* realizată de Liliana Iorgulescu şi Compania de balet. Tot în luna octombrie teatrul prezintă iubitorilor de balet spectacolul cu *Cei trei muşchetari* în regia şi coregrafia lui Germinal Casado.

www.ziuaconstanta.ro

Integrala sonatelor lui Haydn este prezentată într-un *Recital Extraordinar* susținut de pianistul Andrei Deleanu, iar în data de 22 octombrie 2005 are loc *Gala muzicii americane* cu un program generos şi variat, avându-i ca dirijori pe: Chien-Nien Chen, Răsvan Cernat şi Roger Mahadeen, care au dirijat orchestra Filarmonicii „Marea Neagră" din Constanța. Atât spectatorii cât şi mass-media locală au apreciat eforturile depuse de artiştii constănțeni şi invitații din țară, care au jucat excelent pe scena teatrului, au încântat publicul cu vocile lor deosebite, realizând personaje autentice din lucrările de operă şi balet. Este de fapt un succes al întregului colectiv constănțean, care a ştiut sub coordonarea maestrului Răsvan Cernat să prezinte lucrări valoroase din repertoriul operei şi baletului, accesibile şi gustate de public.

Stagiunea 2005-2006 propune publicului spre audiere opera *Nabucco* de G. Verdi, în regia lui Carmen Dobrescu, direcția muzicală Gheorghe Stanciu, cu soliştii Petre Racoviță din Chişinău, Florin Diaconescu şi Melania Ghioaldă din Bucureşti, Alexandru Moisuc din Timişoara, opera *Trubadurul* de acelaşi G. Verdi cu Petre Zbârcea la pupitrul dirijoral în regia lui Ognian Draganov din Bulgaria şi soliştii: Felicia Filip, Claudia Hanghiuc, Pompei Hărăşteanu din Bucureşti, Stelian Negoescu din Craiova. Opera *Rigoletto* de G. Verdi cu dirijorul japonez Koichi Inoue la conducerea muzicală şi soliştii: Cosmin Marcovici din Iaşi, Camil Mara din Timişoara, Irina Iordăchescu din Bucureşti. Opera *Nunta lui Figaro* de W.A. Mozart prezentată la 9 octombrie 2006, cu Radu Ciorei la pupitrul orchestrei şi soliştii: Ştefan Popov din Bucureşti şi Răzvan Georgescu din Braşov, regia artistică Ştefan Neagrău şi coregrafia Mihail Motovilov. Urmează baletele *Peer Gynt* de E. Grieg în coregrafia şi regia lui Gheorghi Kovtun din Rusia, un spectacol intitulat *In memoriam Oleg Danovski*, realizat de soliştii şi ansamblul Teatrului Național de Operă şi Balet „Oleg Danovski", în memoria maestrului (10 ani de la dispariție) şi baletul *Roşu şi Negru* de Livia Teodorescu Ciocănea în colaborare cu ansamblul de dans contemporan al Teatrului Național de Operă „I. Dacian" din Bucureşti, dirijor Răsvan Cernat.

Pe 15 octombrie a fost programată opera *Tosca* de G. Puccini cu Răsvan Cernat la pupitru şi soliştii: Marius Budoiu din Cluj, Camil Mara din Timişoara şi George Țirea din Sibiu. Pe superba muzică a lui P.I. Ceaikovski, Marius Petipa şi Călin Hanțiu pun în scenă spectacolul cu *Frumoasa din pădurea adormită*, iar duminică 19 octombrie 2006, dirijorul Răsvan Cernat prezintă publicului grandioasa lucrare *Carmina Burana* de C. Orff, avându-i ca soliști pe

www.ziuaconstanta.ro

Ana Maria Mirescu şi Valentin Racovreanu din Bucureşti, Geani Brad din Cluj, spectacol realizat în colaborare cu orchestra Teatrului Naţional de Operă şi Balet „Oleg Danovski", corurile reunite ale teatrului constănţean dirijat de Adrian Stanache şi corul Colegiului Naţional de Arte „Regina Maria" din Constanţa dirijat de prof. dr. Horaţiu Alexandreescu. Şi această stagiune a fost mult apreciată de spectatori şi mass-media locală şi naţională, artiştii constănţeni dovedind inspiraţie în alegerea repertoriului şi prestând un serviciu artistic de mare calitate, onorând cu succes partiturile şi personajele lucrărilor din repertoriu.

Stagiunea 2006-2007 se desfăşoară sub direcţia sopranei Daniela Vlădescu care va pune în scenă împreună cu colectivul teatrului opera *Rigoletto* de G. Verdi dirijată de Robert Gutter din SUA, cu soliştii: Marius Manea din Bucureşti, Mauro Augustini din Italia şi Mihaela Grăjdeanu din Iaşi, opera *Boema* de G. Puccini cu Corneliu Calistru din Iaşi la pupitrul dirijoral, în regia lui Ognian Draganov şi soliştii: Setsuko Iizuka din Japonia, Dan Patacă din Timişoara, Ştefan Popov din Bucureşti şi Petre Hercz din Cluj.

Vineri 18 mai 2007, dirijorul Răsvan Cernat prezintă publicului constănţean concertul dedicat lui L. van Beethoven, prezentând simfoniile *a V-a în do minor şi a IX-a în re minor*, cu soliştii: Georgeta Stroleriu, Claudia Codreanu, Răsvan Săraru din Bucureşti şi Adrian Sâmpetrean din Cluj, cu participarea corului Filarmonicii „G. Enescu" din Bucureşti. Spectacolul s-a bucurat de un succes binemeritat, publicul aplaudând minute în şir pe artiştii constănţeni şi invitaţii din ţară. A urmat apoi baletul *Orfeu*, în coregrafia şi regia lui Attilas Silvester, iar pe 21 mai 2007 *Un recital de pian* cu Ryoko Hanaki şi o *Seară lirică* cu soprana Atsuko Majiama acompaniată la pian de Marc Antoine Pingeon, spectacole bine primite de public, care a apreciat pozitiv întreaga prestaţie a artiştilor şi soliştilor.

Baletul *Giselle* de A. Adam a fost programat în data de 28 mai, având ca solişti pe Elvira Khabibullina şi Iurii Vasilievici Andreev din Rusia, care au dat viaţă unui spectacol foarte gustat de publicul iubitor de balet, realizându-se scene de o mare frumuseţe, însoţite de o muzică adecvată, de un lirism emoţionat. Urmează opera *Don Giovanni* de W.A. Mozart, cu Răsvan Cernat la pupitrul orchestrei, opera pentru copii *Soldăţelul de plumb* de Dumitru Capoianu, în premieră opereta *Vaduva veselă* de Fr. Lehar sub conducerea muzicală a lui Lucian Vlădescu din Bucureşti, lucrări cunoscute şi destul de des programate, dovedind priză la public, care apreciază calităţile deosebite ale lucrărilor amintite. A fost prezentată apoi opera *Nunta*

www.ziuaconstanta.ro

lui Figaro de W.A. Mozart cu Radu Ciorei la pupitrul dirijoral. Pe 8 iunie 2007, teatrul constănțean găzduieşte un *Recital Extraordinar* al Cvartetului *Voces* din Iaşi, iar pe 9 iunie 2007 prezintă opera *Aida* de G. Verdi cu Radu Ciorei dirijor şi soliştii: Carmen Gurban din Cluj, Liliana Lavric din Chişinău, Bojidar Nikolov din Bulgaria, Pompei Hărăşteanu din Bucureşti şi Camil Mara din Timişoara. Spectacolele s-au bucurat de succes şi o bună primire din partea publicului, răsplătind astfel munca artiştilor constănțeni şi a celor invitați din țară şi străinătate.

4.3.2 Principalele etape de evoluție. Premiere absolute montate

În urma cercetărilor efectuate în documentele de programare, registrele, programele de sală, afişele, repertoriul pe stagiuni, caietele de evidență a spectacolelor şi urmărind evoluția ascendentă a Operei Constanța prin spectacolele sale de calitate, cu invitați de marcă din țară şi străinătate (soliști, dirijori, scenografi, maeştri de balet) renumiți pe scenele europene, am constatat în activitatea Teatrului liric patru perioade distincte de evoluție în realizările artistice.

Prima perioadă cuprinde anii 1958–1969 şi coincide cu începutul afirmării Teatrului liric – înființarea sa (1 septembrie 1957) ca subsecție a Teatrului de Stat – şi dotarea cu personal (orchestra, soliști, corul şi baletul). Noul teatru avea o conducere ce cuprindea pe Nestor Gheorghiu - primul director, Constantin Daminescu – prim dirijor, (având alături pentru o scurtă perioadă de timp pe dirijorul Remus Georgescu), maestrul de cor Gheorghe Velea şi maestru de balet Mireille Savopol. Teatrul liric va funcționa ca subsecție a Teatrului de Stat, avându-l ca şef de secție pe regizorul Ion Drugan până în stagiunea 1969–1970, când Teatrul liric se va desprinde de Teatrul de Stat, căpătând o conducere şi administrație proprie.

Un aport deosebit l-a avut dirijorul Constantin Daminescu, cel care a depus o adevărată muncă de pionierat la înființarea teatrului şi care avea să-şi consacre întreaga zestre de talent şi putere de muncă, pentru a conferi lăcaşului muzical constănțean, profesionalism şi personalitate.

Experimentul confruntărilor cu publicul acestei perioade, aderența acestuia la spectacolul liric a dat curajul necesar abordării unui repertoriu din ce în ce mai bogat. Rând pe rând s-au montat văzând lumina rampei spectacolele de operă ca: *Traviata*, *Bărbierul din Sevilla, Paiațe*, *Tosca, Lakmé, Rigoletto, Don Pasquale, Boema*, *Martha, Faust*. Operetele: *Văduva Veselă, Lăsați-mă să cânt,*

www.ziuaconstanta.ro

Salcâmul alb, Fetele din Murfatlar (premieră absolută), *Vânt de libertate, Silvia, Lysistrata, Casa cu trei fete, Vânzătorul de păsări, Voievodul țiganilor, Mam'zelle Nitouche, Dragoste de țigan, Bal la Savoy, Logodnicul din Lună, Nimfa litoralului* (premieră absolută), *Floarea din Hawai, My Fair Lady*, opera pentru copii *Motanul încălțat* şi baletele: *Coppellia, Fântâna din Bahcisarai, La piață* şi *Când strugurii se coc, Esmeralda, Domnişoara Nastasia.*

Încă de la înființarea sa, Teatrul liric şi-a făcut o datorie de onoare din promovarea curajoasă şi cu mult simț de răspundere a unor lucrări muzical–coregrafice din creația compozitorilor români, multe din ele în premieră absolută.

Etapa a doua cuprinde perioada anilor 1970–1981 şi coincide cu desprinderea Teatrului liric şi căpătarea autonomiei prin conducere şi administrație proprie. Sub conducerea noului director în persoana dirijorului Constantin Daminescu, se continuă activitatea artistică montându-se în premieră operele: *Trubadurul, Pescuitorii de perle, Bărbierul din Sevilla, Traviata, Pădurea Vulturilor, Regele Istros* (premieră absolută), *O noapte furtunoasă, Otello, Năpasta, Tosca, Don Pasquale, Trei generații* (premieră absolută). Operetele: *O noapte la Veneția, Lăsați-mă să cânt, Perichola, Soarele Londrei, Sânge vienez, Cântărețul mexican, Peneş Curcanul* (premieră absolută), *Prințesa circului, Trei inimi şi o fată* (premieră absolută), *Voievodul țiganilor*. Operele pentru copii: *Punguța cu doi bani* şi *Hänsel şi Gretel*. Vodevilul – *Piatra din casă*, musicalul – *Prietenul meu Bumbury* şi baletele: *Marinarul visător* (premieră absolută), *Hora Domnițelor* (premieră absolută), *Coppellia, Giselle, Primăvara, Evenimente 1907, Don Quijote, Orele mării* (premieră absolută), *În paşi de dans şi Spărgătorul de nuci.* Unele dintre lucrări sunt în primă audiție, altele montate într-o viziune nouă, unele refăcute şi altele în premieră absolută. Desprindem de aici interesul Teatrului de a-şi diversifica producțiile şi spectacolele pentru a acoperi toate gusturile publicului constănțean. În general se are în vedere în această perioadă accesibilitatea lucrărilor, valoare lor internațională şi calitatea montărilor. Nu sunt uitați nici copiii, nici iubitorii de balet, care se vor putea bucura de vizionarea unor spectacole deosebite în concepția unor regizori şi maeştri de balet de mare valoare.

În această perioadă, la conducerea Teatrului liric se vor perinda după plecarea temporară a maestrului Constantin Daminescu, dirijorul Silviu Pantîru, apoi Costică Ghinea, care vor conduce Teatrul liric până la 1981. Regia artistică a fost asigurată la majoritatea spectacolelor de operă de către Gheorghe Bărbulescu, iar la

www.ziuaconstanta.ro

spectacolele de operetă Ion Drugan. După plecarea maestrului de cor Gheorghe Velea, timp de peste 27 de ani, corul a fost condus cu sârguință și talent de către maestrul Boris Cobasnian (1959–1986). Menționăm în această perioadă și activitatea dirijorilor Liviu Florea și Iulius Szarvady pe lângă cea a lui C. Daminescu și Silviu Panțîru.

„Înainte de inițierea *Lunii Muzicii de Operă și Balet*, Teatrul liric constănțean s-a bucurat de colaborarea unor regizori renumiți ca: P.V. Cottescu, Jean Rinzescu și Nicușor Constantinescu, a unor baghete ca a lui Jean Bobescu și Mihai Brediceanu, a regizorilor Herman Wedekind din RFG, Kurt Rossler și W. Lenau din RDG, care au pregătit spectacole în limba germană pentru stagiunea estivală"[150] – relatează Sofronie Cadariu în revista *Aplauze*.

După succesul răsunător și căldura cu care publicul a primit deschiderea spre un nou izvor de cultură, conducerea Teatrului liric a trecut la pregătirea altor pagini de mare valoare din muzica universală, dorindu-se acumularea unui repertoriu de bază amplu și de circulație mondială. Acest lucru a constituit ideea declanșării unui eveniment de mare importanță denumit inițial *Luna Muzicii de Operă și Balet*, devenit apoi *Festivalul Internațional de Operă și Balet*, cu o continuitate neîntreruptă până în zilele noastre.

Anul de debut a fost 1975, an semnificativ al începutului ce a marcat angrenarea Teatrului pe un drum nou, un drum de pregătiri intense de spectacole de mare amploare din muzica lirică universală. An de an artiștii de bază ai Teatrului au muncit și asimilat roluri dificile din spectacolele de operă și operetă în limba germană și italiană, ce se derulau vara pentru publicul aflat pe litoral în vacanță și au încercat prin dragostea lor pentru această meserie să transmită o undă de încântare și căldură sufletească în inimile receptive ale celor din sală.

Etapa a treia cuprinde anii 1982–1993 și este prolifică în montări și reprezentări de spectacole de operă, operetă, balet, opere pentru copii și spectacole de divertisment. La conducerea Teatrului liric s-au perindat pe rând Gheorghe Munteanu, regizorul Nicolae Ciubuc, Ana–Maria Munteanu, Radu Ciorei, Sofronie Cadariu și regizorul Cristian Mihăilescu. de asemenea, consemnăm activitatea dirijorilor: Tiberiu Popovici, Silvia–Mihaela Roșca, Radu Ciorei și Gheorghe Stanciu. Baletul este pregătit de Mireille Savopol și Fănică Lupu.

[150] Cadariu, Sofronie – *Orfeu la malul mării*, în revista *Aplauze* (suplimente la Programul Teatrului liric), Constanța, decembrie, 1988, pag. 5.

www.ziuaconstanta.ro

Făcând front comun, artiştii constănţeni vor demonstra prin montări de referinţă şi îmbunătăţirea lucrărilor din repertoriu, prin abordarea unor opere de mare valoare artistică şi foarte gustate de public, că instituţia lor muzicala poate fi comparată cu oricare altă instituţie de profil din ţară şi străinătate, pentru că aici la Constanţa se poate pune în scenă oricare dintre lucrările naţionale şi universale. Teatrul constănţean deci, merita o nouă titulatură, pe care bineînţeles o va căpăta ceva mai târziu. Artiştii constănţenii, montează şi prezintă publicului operele: *Pădurea vulturilo*r, *Nabucco, Bărbierul din Sevilla, Madama Butterfly, Trubadurul, Carmen, Boema, O noapte furtunoasă, Lucia di Lammermoor*, *Cavalleria rusticana, Bal mascat, Traviata;* operetele*: Silvia, Ţara surâsului, Rose–Marie, Bal la Savoy*, *Mam'zelle Nitouche, Văduva veselă, My Fair Lady*; operele-concert: *Nunta lui Figaro* şi *Don Giovanni*, operele pentru copii: *Alice în ţara minunilor, Inimă de copil*, *Pinochio*, spectacolul *Mozart, prietenul meu*, musicalul *Examene, examene* şi baletele: *Primăvara, Dixtuor, Balada lui Rică (*premieră absolută*), Poveste de dragoste, Triptic de balet, Degeţica*.

Este uşor de observat diversificarea spectacolelor pentru toate gusturile melomanilor constănţeni şi a vizitatorilor din perioada estivală. Menţionăm în această perioadă faptul că soliştii constănţeni au fost solicitaţi să cânte pe alte scene din ţară şi peste hotare. O formaţie orchestrală şi de balet, condusă de maestrul Constantin Daminescu, au efectuat un turneu încununat de succes în Austria, Elveţia, RFG, Belgia, Olanda în 1980. În vara anului 1984, Teatrul liric a petrecut o lună de zile în Italia, dând spectacole de operă, operetă şi concerte în oraşele: Cefalu, Alcamo, Petraperzia şi Marsala din Sicilia, apoi în Avelino, Bagnara, Calabria, Pescara, Goggia, Cortona şi Roma. S-au mai făcut turnee în Bulgaria, unii solişti au reprezentat Teatrul liric evoluând pe scenele din URSS, Bulgaria, Turcia, Polonia, Cehoslovacia, Cuba, Austria, Germania, Iugoslavia, Canada, Irlanda, etc.

Perioada a patra a dezvoltării Teatrului liric cuprinde anii 1994–2007 şi s-a desfăşurat sub conducerea directorilor Cristian Mihăilescu, Gheorghe Stanciu, Rasvan Cernat şi Daniela Vlădescu. Direcţia muzicală a fost deţinută de maeştrii Gheorghe Stanciu, Radu Ciorei şi Rasvan Cernat la orchestră şi pentru cor Lucian Dimitriu şi Adrian Stanache. În această perioadă s-au montat şi prezentat în premieră operele: *Bărbierul din Sevilla, Otello*, *Carmen, Nabucco, Aida, Bal mascat, Rigoletto*, *Madama Butterfly*, *Răpirea din Serai, Trubadurul, Elixirul dragostei*, operetele: *Văduva Veselă, Mam'zelle Nitouche*,

www.ziuaconstanta.ro

Liliacul, operele pentru copii*: Mowgli, Soldățelul de plumb, Scufița roșie* (premieră absolută), spectacolul *La braț cu opereta, Requiem* și baletele: *Arabescuri coregrafice, Ewa now Jazz, Peppi ciorap lung, Messa pentru tineri, Julieta și Romeo, Triada, Dihromia, La fille mal gardée, Coppelia, Anotimpuri cu geometrie variabilă, Cei trei mușchetari.*

De remarcat câteva lucruri care ni se par foarte importante, petrecute pe parcursul a 50 de ani de activitate artistică a Operei Constanța. Mai întâi amintim faptul că în decursul anilor, nu puțini la număr, alături de artiștii constănțeni au cântat soliști din numeroase țări ca: URSS, Polonia, Germania, Italia, Bulgaria, Japonia, Franța, Spania, Cehoslovacia, Ungaria, Iugoslavia, SUA, precum și strălucite personalități ale artei cântului din țara noastră dintre care amintim nume ca: Petre Ștefănescu–Goangă, Arta Florescu, Zenaida Pally, Nicolae Herlea, Mihail Arnăutu, Cornelia Gavrilescu, Magda Ianculescu, Elena Cernei, Valentin Teodorian, Octav Enigărescu, Dan Iordăchescu, David Ohanesian, Ludovic Spiess, Vasile Mărtinoiu, Octavian Naghiu, Emil Iurașcu, Dan Serbac, Florin Georgescu, Pompei Hărășteanu, etc. La Constanța au debutat și au activat soliști de frunte ai Operei din București: Elena Simionescu, Florin Diaconescu și Anatol Covali. Mulți dintre artiștii lirici din țară și străinătate au fost invitați la festivalurile internaționale de operă și balet realizate anual pe care le-au onorat, plecând cu o imagine plăcută despre artiștii constănțeni, apreciind calitatea excepțională a spectacolelor prezentate publicului meloman. Toți artiștii lirici, dirijorii, maeștri de balet, regizori și scenografi, participanți la aceste manifestări „speciale" veniți din țară și străinătate, au găsit la Constanța un climat muzical excepțional, un colectiv deosebit de receptiv, o orchestră foarte bună, cu experiență, un cor foarte bine instruit și un ansamblu de balet pe măsură. Aici au montat spectacole de balet renumiții maeștri coregrafi: Ioan Tugearu, Oleg Danovski, Gheorghi Kovtun, Mireille Savopol, Fănică Lupu–Lieşti, Petre Bodeuț, Attilas Sylvester, Călin Hanțiu, ca să dăm doar câteva nume. Au dirijat de asemenea renumiți conducători de orchestră din lume și din țară într-o colaborare fructuoasă și benefică, prilejuind schimburi de experiență, comunicare și schimb de idei cu privire la actul artistic complet. Ca o recunoaștere binemeritată a muncii și eforturilor depuse de colectivul Teatrului liric din Constanța în decursul anilor, la data de 26 iulie 1996 prin Hotărârea nr. 25/1996, Consiliul Județean Constanța conferă Teatrului liric începând cu data de 1 august 1996 titlul de „Opera Constanța". (Vezi anexa nr. 4).

www.ziuaconstanta.ro

„Pe scena Teatrului liric – îşi aminteşte Arta Florescu – nu a existat cântăreț de renume a scenelor bucureştene sau din țară care să nu fi încântat publicul meloman cu dăruirea vocilor lor, cu mirajul prezenței lor scenice. Am cântat şi eu pe scena Teatrului liric din Constanța în special în *Tosca* de Puccini, şi-am dăruit publicului tot potențialul artistic de care dispuneam."[151]

În perioada anilor 1957–2007 Teatrul liric (Opera) – Constanța a montat şi prezentat publicului iubitor de artă lirică un număr de 177 de premiere: 73 de opere, 45 de operete, 41 de balete, 10 opere pentru copii, 2 opere -concert, 2 musicaluri, 1 vodevil, 2 concert, 1 spectacol şi 1 *Requiem*, din care 2 opere în premieră absolută: "*Regele Istros* de I. Szarvady (1976) şi *Trei generații* de S. Sarchizov (1981), 4 operete: *Fetele din Murfatlar* de E. Roman (1961), *Nimfa litoralului* de V. Doboş (1968), *Peneş Curcanul* de S. Panțîru (1977), *Trei inimi şi o fată* de A. Giroveanu (1980), 7 balete: *Hora Domniților* de M. Negrea (1972), *Marinarul visător* de L. Profeta (1972), *Orele mării* de L. Profeta (1979), *Vox Maris* de G. Enescu (1976), *Eveniment 1907* de T. Olah (1976), *Nunta oltenească* de V. Doboş (1978), *Peppi ciorap lung* de K. Haciaturian (1995) şi opera pentru copii *Scufița roşie* de D. Lupu (1998) (Vezi anexa nr.5).

Pe parcursul acestor patru etape de evoluție, Teatrul liric (Opera) – Constanța a avut următorii directori în ordine cronologică: Nestor Gheorghiu (1957–1958), Ion Drugan (1958–1969), Constantin Daminescu (1970–1974), Silviu Pantîru (1974–1975), Costică Ghinea (1975–1981), Gheorghe Munteanu (1982–1984), Nicolae Ciubuc (1984-1986), Ana–Maria Munteanu (1986-1989), Radu Ciorei (1990–1991), Sofronie Cadariu (1991–1992), Cristian Mihăilescu (1992-1998), Gheorghe Stanciu (1998–2004), Răsvan Cernat (2004-2006), Daniela Vlădescu (2006). Regizori: Aca de Barbu, Cici Popescu, Ion Drugan, Gheorghe Bărbulescu, Nicolae Ciubuc, Cristian Mihăilescu. Maeştri cor: Gheorghe Velea, Boris Cobasnian, Lucian Dimitriu, Adrian Stanache. Maeştri balet: Mireille Savopol, Fănică Lupu. Dirijori: Remus Georgescu, Constantin Daminescu, Liviu Florea, Iulius Szavardy, Silviu Pantîru, Tiberiu Popovici, Mihaela Roşca, Radu Ciorei, Gheorghe Stanciu, Răsvan Cernat. Secretari muzicali: Oliviu Spaniol, Ioana Pațe, Aurel Vâlsan, Doina Voivozeanu, Paul Nicolescu, Rodica Iftime şi Mircea Tegzeşiu Corepetitori: Margareta Miga, George Cercel, Titi Bălan, C. Munteanu, Gh. Paulman, Fredy Pîrlitescu, Rozalia Vâlsan, Mircea Emandi, Silvia Țigmeanu, Silvia

[151] Florescu, Arta – *File de jurnal*, în revista *Aplauze* (suplimente la Programul Teatrului liric), Constanța, decembrie, 1988, pag. 15.

www.ziuaconstanta.ro

Ciorei, Nejla Ionescu, Boris Valerstein, Eduard Stănuşel, Maxim Biriukov, Agnes Marinică–Grando.

Iată şi un studiu sociologic care ni se pare important în evoluția Teatrului liric, realizat pe două grupe de ani comparative, reprezentând două etape diferite, privind dinamica participării la spectacole, numărul de spectatori pe reprezentație, numărul de lucrări de operă, operetă, balet şi operă pentru copii.

Tabel A – Repertoriul Teatrului liric în perioada anilor 1962-1972 – Opere.

Autorul	Titlul operei	Nr. spectacole	Nr. spectatori	Nr. auditori pe Spectacol (medie)
R. Leoncavallo	Paiațe	31	7999	258
G. Verdi	Traviata	125	37072	297
G. Rossini	Bărbierul din Sevilla	65	20014	308
G. Puccini	Tosca	87	20267	233
L. Delibes	Lakme	19	8563	451
E. Kalman	Silvia	58	27118	468
G. Verdi	Rigoletto	54	19381	359
G. Donizetti	Don Pasquale	27	7319	271
G. Puccini	Boema	27	7160	265
I. Flotov	Martha	18	4939	274
Ch. Gounod	Faust	8	2300	288
G. Puccini	Madame Butterfly	27	5959	221
P. Mascagni	Cavalleria rusticană	31	7995	258
Total	13	577	176086	304(media)

Se remarcă frecvența maximă a spectacolelor cu *Traviata* şi *Tosca*. Numărul de spectatori este important pentru această perioadă, mai ales dacă se ține cont de faptul că sala Teatrului are o capacitate mică (480 de locuri). Unele spectacole s-au desfăşurat în deplasări.

Repertoriul Teatrului liric în perioada anilor 1962-1972 – Operete.

Autorul	Titlul operetei	Nr. spectacole	Nr. spectatori	Nr. auditori pe spectacol
J. Strauss	*Liliacul*	60	18330	**306**
F. Barbu	*Ana Lugojana*	69	22294	**323**
Fr. Lehar	*Văduva veselă*	24	8817	**367**
G. Dendrino	*Lăsați-mă să cânt*	61	21943	**360**
J. Dunaevski	*Salcâmul alb*	15	5011	**334**
Elly Roman	*Fetele din Murfatlar*	15	5512	**367**
J. Dunaevski	*Vânt de libertate*	19	8563	**451**

www.ziuaconstanta.ro

G. Dendrino	*Lysistrata*	48	19518	**407**
Zeller	*Vânzătorul de păsări*	41	15491	**378**
Fr. Schubert	*Casa cu trei fete*	37	14902	**403**
J. Strauss	*Voievodul țiganilor*	110	51400	**467**
F. Herve	*Mammzelle Nitouche*	73	25000	**342**
Fr. Lehar	*Dragoste de țigan*	54	22206	**411**
P. Abraham	*Bal la Savoy*	58	23080	**398**
N. Doboș	*Nimfa litoralului*	7	2716	**388**
P. Kuneke	*Logodnicul din lună*	27	6068	**225**
Total	*16*	**718**	**270851**	**370 (media)**

Aici ponderea mare ca număr de auditori pe spectacol este deținută de operetele *Voievodul țiganilor* și *Vânt de libertate*. Pentru numărul de spectacole *Voievodul* și *Mam'zelle Nitouche* (110 și respectiv 73 de reprezentații), acestea deținând recordul și la numărul de spectatori (51.400 și 25.000). Rezultă că operetele au atras mai mult public.

Repertoriul Teatrului liric în perioada anilor 1962-1972 – Balete.

Autorul	Titlul baletului	Nr. spectacole	Nr. spectatori	Nr. auditori pe spectacol
P. Glier	*Esmeralda*	15	4415	**294**
L. Delibes	*Coppelia*	70	21228	**303**
I. Asafiev	*Fântâna din Bahcisarai*	48	19518	**407**
M. Jora	*La piață*	27	9910	**367**
Total	*4*	**160**	**55071**	**343 (media)**

Dintre balete s-au detașat *Coppelia* și *Fântâna din Bahcisarai* cu un număr de 70 și respectiv 48 de spectacole și 303 și 407 spectatori în medie. Rezultă că baletul nu a fost destul de bine reprezentat după părerea noastră, spectacolele cu puține lucrări nu a atras suficient public.

Repertoriul Teatrului liric în perioada anilor 1962-1972 – Opere pentru copii.

Autorul	Titlul operei	Nr. spectacole	Nr. spectatori	Nr. auditori pe spectacol
C. Trăilescu	***Motanul încălțat***	**30**	**12648**	**422**

Opera pentru copii a fost slab prezentată, doar o singură montare pentru întreaga perioadă. În etapa următoare numărul va crește cu patru premiere din care una în primă audiție absolută, având

www.ziuaconstanta.ro

astfel posibilitatea de a compara modul de atragere a micilor spectatori în sala de spectacole.

Tabel B Repertoriul Teatrului liric în perioada anilor 1992-2002 – Opere.

Autorul	Titlul operei	Nr. spectacole	Nr. spectatori	Nr. auditori pe spectacol
G. Verdi	*Nabucco*	36	13376	**372**
G. Verdi	*Traviata*	53	19061	**360**
G. Verdi	*Trubadurul*	28	8901	**318**
G. Verdi	*Bal mascat*	23	5775	**251**
G. Bizet	*Carmen*	20	8241	**412**
V. Bellini	*Lucia di Lamermour*	19	9378	**199**
G. Rossini	*Bărbierul din Sevilla*	26	8963	**370**
G. Puccini	*Tosca*	15	4565	**304**
G. Pergolesi	*La serva padrona*	4	690	**172**
G. Verdi	*Rigoletto*	28	9276	**331**
G. Puccini	*Boema*	32	8623	**269**
G. Verdi	*Aida*	9	3762	**418**
G. Verdi	*Othello*	9	3037	**337**
G. Puccini	*Madame Butterfly*	4	1182	**265**
P. Mascagni	*Cavalleria rusticană*	16	7339	**212**
Total	*15*	**322**	**103313**	**306 (media)**

Aici ponderea mai mare o au *Traviata* şi *Nabucco* cu un număr de 53 şi 36 de spectacole, 19.061 şi 13.376 spectatori cu o medie de 360 şi 372 auditori pe spectacol. Observăm totuşi medii de auditori pe spectacol mai mari la *Aida* (418), *Carmen* (412), ceea ce demonstrează interesul publicului pentru creaţiile cunoscute şi apreciate ale romanticilor, doar numărul de spectacole făcând posibilă departajarea lor.

Repertoriul Teatrului liric în perioada anilor 1992-2002 – Operete.

Autorul	Titlul operetei	Nr. spectacole	Nr. spectatori	Nr. auditori pe spectacol
Fr. Lehar	*Văduva veselă*	12	2466	**205**
F. Löwe	*My Fair Lady*	28	11032	**394**
Fr. Lehar	*Ţara surâsului*	6	1031	**171**
K. Zeller	*Vânzătorul de păsări*	22	72081	**327**
Fl. Hervé	*Mam'selle Nitouche*	7	1576	**225**
Total	*5*	**75**	**88186**	**264 (media)**

Din acest tabel reiese faptul că operetele *My Fair Lady* şi *Vânzătorul de păsări* au cele mai multe spectacole (28 şi 22), cu un

www.ziuaconstanta.ro

număr de (11.032 şi 72.081) spectatori şi o medie de (394 şi 327) pe spectacol. Numărul de operete fiind mult mai mic decât cel din perioada anterioară şi numărul de spectatori evident, a fost mult diminuat.

Repertoriul Teatrului liric în perioada anilor 1992-2002 – Balete.

Autorul	Titlul baletului	Nr. spectacole	Nr. spectatori	Nr. auditori pe spectacol
V. Bellini	*Julieta şi Romeo*	10	2817	**281**
L. Delibes	*Coppelia*	8	2160	**270**
	Arabescuri coregrafice	6	1047	**174**
	Colaj	3	553	**184**
Total	*4*	**27**	**6577**	**227 (media)**

Numărul de balete este mic, două faţă de patru din tabelul A. Ponderea mai mare a avut-o *Julieta şi Romeo* cu 10 spectacole, 2817 spectatori cu o medie de 281 auditori. Baletul a fost foarte puţin reprezentat din punctul nostru de vedere.

Repertoriul Teatrului liric în perioada anilor 1992-2002 – Opere pentru copii.

Autorul	Titlul operei	Nr. spectacole	Nr. spectatori	Nr. auditori pe spectacol
D. Capoianu	*Soldăţelul de plumb*	77	20791	**270**
D. Lupu	*Scufiţa roşie*	44	10632	**242**
L. Mozart	*Degeţica*	4	1106	**276**
A. Granski	*Mowgli*	6	2466	**411**
Total	*4*	**131**	**34995**	**300 (media)**

Opera pentru copii este mai bine reprezentată decât în perioada întâi. Cele mai bine cotate au fost *Mowgli, Scufiţa roşie* şi *Soldăţelul de plumb. Mowgli* atrage în 6 spectacole un număr de 2466 de spectatori cu o medie de 411 auditori pe spectacol, *Scufiţa roşie* în 44 de spectacole atrage un număr de 10.632 de spectatori cu o medie de 242 auditori pe spectacol şi *Soldăţelul de plumb* în 77 de spectacole atrage un număr de 20.792 de spectatori cu o medie de 270 auditori pe spectacol. Concluzionăm faptul că opera pentru copii a fost mult mai bine reprezentată, atrăgând publicul micilor iubitori ai muzicii lirice.

Comparând tabelul A care conţine repertoriul pe anii 1962–1972 cu tabelul B care conţine repertoriul anilor 1992–2002, constatăm următoarele:

www.ziuaconstanta.ro

- Repertoriul de operă din tabelul A, conține 13 lucrări, un număr de 577 de spectacole, 176.086 spectatori, cu o medie de auditori pe spectacol de 304 persoane, capacitatea sălii fiind de 480 de locuri.
- Repertoriul de operă din tabelul B conține 15 lucrări, 322 de spectacole 103.313 spectatori, cu o medie de auditori pe spectacol de 306 persoane.
- Numărul de spectacole a scăzut de la 577 din tabelul A la 322 în tabelul B, reprezentând un procent de 55,8%, iar numărul de spectatori a scăzut de la 176.086 la 103.313, rezultând un procent de 58,7%.

Din punct de vedere sociologic, aceasta arată că:

1. Repertoriul de operetă din tabelul A cuprinde 16 titluri, un număr de 718 spectacole cu 270.851 de spectatori, cu o medie de 370 de persoane pe spectacol.
2. Repertoriul de operetă din tabelul B, cuprinde doar 5 titluri, 76 de reprezentații, 88.168 spectatori, cu o medie de auditori pe spectacol de 264 de persoane.
3. Baletul din tabelul A cuprinde 4 lucrări cu 160 de spectacole, un număr de 55.071 spectatori, cu o medie pe spectacol de 345 de persoane.
4. Baletul din tabelul B cuprinde 4 titluri cu 27 de spectacole, 6.577 spectatori, cu o medie de 227 de persoane pe spectacol. Ponderea mai mare este în tabelul A, 160 de spectacole față de 77 dau un procent de 16,67%, numărul de spectatori 6.677 față de 55.071 ne dă un procent de 11,94%, care demonstrează o scădere substanțială a spectacolelor şi a numărului de spectatori.
5. Repertoriul pentru copii din tabelul A conține un singur titlu, cu un număr de 30 spectacole, 12.648 de spectatori cu o medie de 422 de persoane pe spectacol.
6. Repertoriul pentru copii din tabelul B cuprinde 4 titluri cu 131 de reprezentații, 39.995 de spectatori cu o medie de 300 de persoane pe spectacol. Aici ponderea mai mare o are tabelul B, cu 131 de spectacole față de numai 30 din tabelul A, procent de 43,67% şi 34.995 spectatori față de numai 12.648, procent 27,69%. Motivul creşterii repertoriului pentru copii a fost determinat de colaborarea Teatrului liric

www.ziuaconstanta.ro

cu şcolile din oraş şi judeţ, programarea unor spectacole pentru cei mici în zilele de sâmbătă şi duminică, încercarea de a crea un viitor public al sălilor de concerte prin educarea tinerilor de vârstă şcolară.

Desigur că după această analiză sociologică se poate constata cu uşurinţă faptul că Teatrul liric (Opera) – Constanţa a depus de-a lungul anilor eforturi mari pentru atragerea spectatorilor în sala de operă, pentru menţinerea la o cotă înaltă a calităţii artistice, cu scopul de a obţine o prezenţă decentă a publicului meloman la spectacolele programate, ştiindu-se însă că populaţia se lasă mai greu prinsă în mrejele artei lirice. A fost nevoie de o muncă asiduă pentru promovarea acelor lucrări pe care le-au găsit mai atractive pentru public, o colaborare permanentă cu personalităţi artistice de primă mărime care să le incite curiozitatea. S-au susţinut numeroase turnee prin judeţ, s-a cântat în oraşele dobrogene, la Muzeul de Artă, în uzine, fabrici, platforme, s-au susţinut spectacole cu o programare riguroasă în perioada estivală pe litoralul românesc. Toate acestea, pentru stimularea şi atragerea publicului în sala de spectacole, pentru formarea lui, cultivarea dragostei faţă de arta lirică şi mai ales pentru atragerea tinerei generaţii, foarte puţin receptivă la actul artistic. Prin spectacolele sale de calitate, prin *Festivalul Internaţional al Muzicii de Operă şi Balet* unic în România susţinut anual, Opera Constanţa a reuşit în general să menţină cota de asistenţă a publicului la nivelul decenţei, deşi uneori sala luată cu asalt devenind neîncăpătoare, pentru că la Constanţa, Opera a oferit întotdeauna spectacole de mare ţinută artistică.

Din păcate, la 19 august 2004, Opera Constanţa a fost dizolvată prin hotărârea Consiliului Judeţean Constanţa cu decizia nr. 15/2004, pentru ca la aceeaşi dată Opera Constanţa să se reînfiinţeze sub noua titulatură de Teatru Naţional de Operă şi Balet „Oleg Danovski" – Constanţa, înglobând Opera, Baletul şi Filarmonica. (Vezi anexa nr.1)

La 17 iulie 2004 colectivul Operei Constanţa era format din: Gheorghe Stanciu – dirijor şi director, Dumitru Gheorghiu – contabil şef şi Doina Voivozeanu – consultant artistic. La această dată, Opera Constanţa avea un număr de 15 solişti, 23 balerini, 57 instrumentişti, 38 corişti şi 65 membri ai personalului tehnic şi administrativ. În total 201 angajaţi. Cel mai mare număr de angajaţi de până acum. Vor rămâne însă deficitare compartimentele de solişti şi balet, odată cu restructurarea instituţiilor muzicale.

www.ziuaconstanta.ro

4.3.3 Recitaluri de arii şi concerte, recitaluri instrumentale şi de balet

Recitalurile şi concertele de arii, ca şi cele instrumentale şi de balet, nu au avut un traseu constant, nu au fost programate permanent, ci mai degrabă au fost însăilate în programele anuale, în cadrul *Festivalului de muzică şi balet naţional*, devenit apoi *internaţional.* Aceste mici spectacole au fost folosite în general pentru unele concerte-lecţii promovate de Teatrul liric, pentru unele deplasări în oraşele judeţului, mai ales în sezonul estival, dar au existat şi recitaluri de mare valoare date de muzicieni importanţi ai ţării, solişti de operă şi instrumentişti renumiţi, solişti lirici şi balerini. Aşa se explică faptul că aceste spectacole au avut loc sporadic, în anumite perioade, mai multe se pare, după anul 1989. Valoarea spectacolelor şi recitalurilor nu poate fi pusă la îndoială deoarece numele artiştilor reprezintă un gaj indiscutabil, datorită notorietăţii lor. Iată ce declară Ioana Paţe – secretar muzical a Teatrului liric constănţean:

„Un deosebit element de educare a publicului spectator, iubitor de muzică l-a constituit Recitalul vocal–coregrafic–instrumental, prezentat în mijlocul oamenilor din întreprinderi, instituţii, cu o bogată şi variată paletă tematică (arii, lieduri, romanţe, cânţonete duete, cântece de masă, momente coregrafice, piese instrumentale româneşti şi universale). Au fost organizate peste 1500 de astfel de acţiuni".[152]

La 28 decembrie 1958, ziarul *Dobrogea Nouă* nr. 3240, consemnează recitalul violonistului Varujan Cozîghian, susţinut cu ocazia primei Conferinţe experimentale din cadrul ciclului de prelegeri despre istoria muzicii, în sala Teatrului de Stat Constanţa cu un program Enescu: *Sonata a III-a* pentru vioară şi pian, *Doina*, *Aria lui Teazeu* şi *Rapsodia I.* A acompaniat la pian Nicolae Brînduş. Recitalul s-a bucurat de un mare succes, publicul numeros apreciind frumoasa interpretare a sonatei enesciene în caracter popular românesc, dar şi a celorlalte lucrări, mai ales a Rapsodiei, destul de bine cunoscută de melomanii constănţeni.

La 30 şi 31 ianuarie 1960, Teatrul de Stat Constanţa, secţia de operă şi operetă a programat *Un concert simfonic* avându-l ca solist pe violonistul Ion Voicu, sub direcţia muzicală a lui Constantin Daminescu cu orchestra Teatrului, având următorul repertoriu: Ion Dumitrescu – *Preludiu simfonic*, P.I. Ceaikovski – *Capriciu italian*, N.

---

[152] Paţe, Ioana – *25 de ani de activitate a Teatrului liric*, în *Programul* Festivalului muzicii de Operă şi Balet, ediţia a IX-a, Constanţa, 1983.

www.ziuaconstanta.ro

Paganini – *Concertul în Re pentru violină şi orchestră*, S. Prokofiev- *Petrică şi Lupul* (*poveste simfonică*), F. Liszt – *Preludiile.*[153]

Apreciatul violonist român în țară şi străinătate a demonstrat o excelentă tehnică violonistică, o frazare inteligentă, o dozare bine gândită a nuanțelor, prezentând lucrări cu care a surprins auditoriul, un program echilibrat, impresionând mai ales prin modul de interpretare a celebrului concert semnat de Paganini. Publicul a apreciat la modul superlativ întreg concertul prezentat de Teatrul muzical Constanța.

Tot în anul 1960, la 31 iulie, Teatrul de Stat Constanța, secția de operă şi operetă, prezintă un *Concert vocal–simfonic*, dirijat de Boris Cobasnian, cu orchestra Teatrului şi concursul corului Direcției regionale a navigației maritime Constanța. În program: W.A Mozart - Uvertura la Opera *Nunta lui Figaro* şi *Simfonia nr. 39 în Mi bemol major,* W.A. Mozart – uvertura la opera *Răpirea din serai*, G. Rossini – uvertura la opera *Coțofana hoață,* Constantin Palade – *Balada lui Gheorghe Doja,* pentru bariton, cor şi orchestră. Concertul a fost foarte bine primit de public, repertoriul bine alcătuit, realizat de Boris Cobasnian cu grijă, cunoscută fiind exigența sa în domeniul coral şi nu numai, care a prezentat auditorilor lucrări dintre cele mai gustate de melomani, într-o interpretare meritorie. La 23 octombrie, în sala Teatrului liric din Constanța are loc un *Medalion muzical I. Dunaevski*, din cadrul lunii prieteniei româno–sovietice, prezentat de criticul muzical Viorel Cosma. Ilustrațiile au fost susținute de soliştii vocali: Aida Abagief, Silvia Bădănoiu, Nicolae Constantin, Magdalena Ekmekgian–Daminescu, Joly Egyed, Aurel Florin Hudişteanu, Ana Kelly-Vasilopol, Elizeu Simulescu, Ion Tordai, precum şi soliştii de balet: Ileana Gheorghiu, Tiberiu Iacob, Traian Popescu, Mireille Savopol. A contribuit, de asemenea, orchestra secției de operă şi operetă condusă de Constantin Daminescu. Sâmbătă 17 decembrie şi duminică 18 decembrie 1960, Teatrul de Stat Constanța – secția de operă şi operetă a prezentat în sala Fantasio *Un concert simfonic* susținut de violonistul Ion Voicu (Artist Emerit şi Laureat al Premiului de Stat), sub bagheta maestrului Constantin Daminescu, cu următorul program: Victor Iuşceanu – *Trei tablouri simfonice*, Lallo – *Simfonia Spaniolă pentru vioară şi orchestră*, L. van Beethoven – *Simfonia a II-a*, F. Liszt – *Preludiile.* Este al doilea concert al maestrului Ion Voicu, primul fiind în ianuarie la începutul acestui an, primit excelent de public, cu un program nou, păstrându-se doar *Preludiile* de F. Liszt. Publicul a audiat cu plăcere mai ales

[153] Daminescu, Constantin – *Concert simfonic*, în *Programul de sală* al Teatrului de Stat, secția de operă şi balet, Constanța, 30-31 ianuarie, 1960.

www.ziuaconstanta.ro

muzica românească semnată de Victor Iuşceanu, pentru că Teatrul muzical şi-a propus printre altele şi promovarea creaţiei româneşti contemporane.

„*Trei tablouri simfonice* au fost executate pentru prima oară în 1954, de către orchestra simfonică a Ansamblului Sfatului Popular al Capitalei. Primul tablou *Furtună în munţi*, evocă printr-o muzică sugestivă peisajul măreţ al munţilor noştri, lupta cu forţele dezlănţuite ale naturii, care culminează cu răsăritul luminos al soarelui, simbol al biruinţelor şi înnoirilor din ţara noastră. Al doilea tablou *Poveşti dobrogene,* este o evocare a trecutului înnegurat al *Dobrogei,* cu poveştile şi legendele ei. Al treilea tablou *Tabloul muncii*, e un pastel muzical viu colorat, viguros şi activ, dedicat muncii şi vieţii."[154]

În anul următor, 1961, secţia de operă şi operetă a Teatrului de Stat Constanţa, prezintă la 25 şi 26 februarie, un *Concert simfonic* avându-l ca solist pe Valentin Gheorghiu (Artist Emerit şi Laureat al Premiului de Stat), sub conducerea muzicală a lui Constantin Damninescu cu următorul program: Eduard Caudella – *Uvertura Moldova*, E. Grieg – *Concert pentru pian şi orchestră,* R. Korsakov – *Suita simfonică Sheherazada.* Duminică 19 martie 1961, secţia de operă şi operetă, prezintă în cadrul ciclului de conferinţe experimentale din istoria muzicii un *Recital extraordinar* intitulat *George Enescu muzician şi patriot*, prezentat de Romeo Drăghici, director al Muzeului *George Enescu* din Bucureşti. În program: J.S Bach – *Chaconna pentru vioară solo* – interpret George Enescu (Imprimare pe disc), J.S. Bach – *Concertul pentru două violine şi orchestră* – interpreţi George Enescu şi Yehudi Menuhin (Imprimări pe discuri şi benzi de magnetofon), G. Enescu – *Sonata a III-a în caracter popular românesc* – solişti G. Enescu şi Dinu Lipatti - pian. (înregistrare pe benzi), G. Enescu – *Suita I pentru orchestră*, dirijor G. Enescu (imprimare pe disc), G. Enescu – *Rapsodia I în La major* în interpretarea orchestrei secţiei de operă şi operetă Constanţa, dirijată de Constantin Daminescu. La 23 aprilie 1961, se prezintă *Un concert simfonic*, avându-l ca solist pe violonistul Ion Voicu (Artist Emerit şi Laureat al premiului de Stat), cu orchestra Teatrului sub conducerea muzicală a lui Liviu Florea. Este a treia prezenţă a marelui violonist pe scena Teatrului muzical din Constanţa, cu un program foarte bine alcătuit cuprinzând lucrări de Theodor Rogalski – *Trei dansuri româneşti,* M. Bartholdy – *Concert pentru vioară şi orchestră*, L. van Beethoven – *Simfonia a III-a.* „Trei dansuri româneşti, scrise pe teme

[154] Daminescu, Constantin – *Concert simfonic*, în *Programul de sală* al Teatrului de Stat, secţia de operă şi operetă, Constanţa, 17-18 decembrie, 1960.

www.ziuaconstanta.ro

populare autentice, sunt înveşmântate într-o orchestraţie bogată, plină de strălucire, ingeniozitate şi măiestrie. Prima piesă este un dans ardelenesc ale cărei teme au fost culese în zona Sibiului. Cel de-al doilea dans, este lent cules din munţii Pindului, care contrastează mult cu precedentul. Ultimul dans are o formă mai complexă, pe lângă temele populare din Muntenia şi Oltenia, compozitorul foloseşte un motiv propriu, care creează o atmosferă de vioiciune."[155]

Concertul a fost o reuşită, publicul apreciind înaltul profesionalism al violonistului Ion Voicu cunoscut în ţară şi străinătate, care duce peste hotare solia noastră de prietenie şi pace. Concertul pentru vioară de Bartholdy fiind foarte cunoscut şi apreciat de auditori este o treaptă importantă în cariera unui interpret, violoniştii şi-l însuşesc cu plăcere pentru paginile sale cantabile, de o rară frumuseţe melodică, dar şi cu o tehnică care cere un studiu serios.

„Ion Voicu a cântat impecabil, orchestra l-a susţinut corect, cu frazări frumoase, acurateţe şi claritate, subliniind cu fineţe, evoluţia tumultuoasă şi viguroasă a excelentului nostru violonist."[156]

Duminică 27 mai, ora 11 şi luni 28 mai 1962, ora 20, secţia de operă şi operetă a Teatrului de Stat a prezentat în cadrul Lecţiilor educative un *Concert simfonic* sub bagheta dirijorului Liviu Florea, având-o ca solistă pe Gaby Grubea (Artistă Emerită). În program: Mihail Jora – *Când strugurii se coc* (fragmente), F.M. Bartholdy – *Concertul pentru vioară şi orchestră*, Musorgski-Ravel – *Tablouri dintr-o expoziţie*.

Baletul *Când strugurii se coc* de Mihail Jora, prezentat de Teatrul liric în premieră la 30 decembrie 1962, are un stil propriu inspirat din tradiţia şi trecutul atât de bogat ce ne-a rămas moştenire de la înaintaşi.

„Prin acest balet – afirma regizorul Petre Bodeuţ – încercăm să realizăm, ajutaţi de mişcare şi culoare, un echivalent cât mai fidel stilului acestei muzici."[157]

Marţi 27 noiembrie 1962, ora 19,30 Teatrul de Stat, secţia operă şi operetă a prezentat un *Concert simfonic Beethoven* sub conducerea muzicală a lui Liviu Florea, avându-l ca solist invitat pe Pavel Serebreakov (Artist Emerit) din URSS. În program: L. van Beethoven

---

[155] Florea, Liviu – *Trei dansuri româneşti de Th. Rogalski*, în *Programul* Teatrului de Stat, secţia operă şi operetă, Constanţa, 23 aprilie, 1961.

[156] Florea , Liviu – *Un concert simfonic*, în *Programul* Teatrului muzical Constanţa, 23 aprilie, 1961.

[157] Bodeuţ, Petre – *Cuvântul regizorului*, în *Programul Teatrului de Stat*, secţia de operă şi operetă, Constanţa, 30 ianuarie, 1962.

www.ziuaconstanta.ro

– *Uvertura Egmont*, *Concertul nr.3 în do minor pentru pian şi orchestră*, *Simfonia a V-a.*

O fructuoasă colaborare cu muzicienii ruşi, arată că Teatrul muzical este deschis pentru toţi colaboratorii străini, dorindu-se realizarea unor audiţii de înaltă ţinută artistică, pentru a stimula curiozitatea publicului şi atragerea sa în sala de spectacole. Mai departe, la 12 mai, Teatrul de Stat prezintă un *Album de cantonete* în două acte, cu acompaniamentul orchestrei Teatrului dirijată de Constantin Daminescu şi contribuţia pianistului Gheorghe Paulman. Au interpretat soliştii: Elena Simionescu, Silvia Bădănoiu, Lucreţia Popescu–Lobodan, Iacobina Vlad, Julieta Borcea, Magdalena Daminescu, Bucura Iordăchescu, Maria Sorescu, Elizeu Simulescu, Richard Deutsch, Iosif Buibaş, Iuliu Puşcaşu, N. Călinescu, Ion Ciobanu, din lucrările compozitorilor: De Curtis, Toselli, Olivieri, Danza, Tosti, Arditi, Ponce, Leoncavallo, di Capua, Cesarini, Dell'Aqua, Delibes. În cadrul ciclului de *Conferinţe experimentale* din Istoria muzicii, duminică 18 noiembrie 1962, orele 11, Teatrul de Stat Constanţa prezintă tema *Portretul unui muzician poet* Franz Schubert, comentată de criticul muzical Ada Brumaru. Se vor prezenta fragmente din opera în 3 acte *Casa cu trei fete* de Schubert-Berte. Eforturile Teatrului nu sunt zadarnice, publicul dovedindu-se receptiv la astfel de acţiuni de educaţie muzicală, acest lucru fiind reluat şi în anii următori.

Anul 1963, aduce de asemenea pe scena teatrului constănţean manifestări artistice menite să contribuie la educaţia estetică a publicului iubitor de muzică. În luna ianuarie în zilele de 30 şi 31 ianuarie, Teatrul de Stat prezintă în sala de spectacole, un *Concert simfonic* dirijat de Constantin Daminescu cu următorul program: Sabin Drăgoi – *Divertisment rustic*, Maurice Ravel – *Bolero*, George Gershwin – *Rapsodia albastră* (solist Dan Mizraki), Karl Maria von Weber – *Invitaţie la vals,* G. Rossini – *Wilhelm Tell.* Subliniem din nou grija conducerii instituţiei muzicale constănţene pentru promovarea creaţiei simfonice româneşti prin prezentarea de astă dată a creaţiei compozitorului Sabin Drăgoi S-a prezentat apoi un *Recital Extraordinar* al violonistului Ion Voicu (Artist Emerit şi Laureat al Premiului de Stat), acompaniat la pian de Mariana Cabdebo. În program: W.A Mozart, N. Paganini, C. Porumbescu, Bela Bartok, C. Saint–Saïens.

Sâmbătă 7 martie 1964, în sala *Fantasio*, secţia de operă şi operetă a Teatrului de Stat a prezentat un *Recital de canto* susţinut de tineri absolvenţi al Conservatorului Ciprian Porumbescu din Bucureşti

www.ziuaconstanta.ro

(promoția 1963). Au interpretat absolvenții: Elena Simionescu, Lucreția Popescu, Iosif Buibaş şi Ion Moraru, acompaniați la pian de Gheorghe Paulman. În program: lieduri de Fr. Schubert, R. Schumann, G. Enescu, H. Wolf, De Capua, Dargomîjski, Tulikov şi arii din opere şi operete de: W.A. Mozart, G. Verdi, G. Puccini, P.I. Ceaikovski, G. Donizetti, J. Strauss, Borodin, L. Dèlibes, A. Boito, L.H. Darclée, Sabin Drăgoi, Filaret Barbu. Duminică 26 aprilie şi luni 27 aprilie 1964, Teatrul de Stat Constanța, secția de operă şi operetă, prezintă un *Concert simfonic* susținut de orchestra teatrului dirijată de Constantin Daminescu şi solistul Daniel Podlovschi. În program: Beethoven – uvertura *Eleonora nr.3*, *Concertul în Re major pentru vioară şi orchestră,* Marțian Negrea – *Tarantella*, Mozart – *Mica serenadă*, Haydn – simfonia *Despărțirea.*

La 7 mai 1964, în sala *Fantasio*, secția de operă şi operetă a Teatrului de Stat organizează un *Recital de canto* susținut de soprana Julieta Borcea şi baritonul Nicolae Constantin, acompaniați la pian de Margareta Miga şi Gheorghe Paulman. În program: lieduri, cançonete, balade , arii din opere şi operete din compozitorii: S. Drăgoi, Fr. Schubert, Ed. Grieg, W. Czernyk, F. Lehar, P.I. Ceaikovski, J. Massenet, G. Bizet, F. Löwe, Ion Borgovan, Aurel Eliade, G. Verdi, E. Audran, M. Musorgski.

Concertele simfonice şi spectacolele de canto au fost bine primite de spectatori, repertoriul prezentat, ales cu inspirație a contribuit din plin la educația publicului constănțean, care va onora cu mai mare entuziasm programele muzicale ale teatrului. În lunile următoare mai precis în zilele de 25 şi 27 aprilie, Teatrul de Stat a prezentat un *Concert simfonic* dirijat de Constantin Daminescu, avându-l ca solist pe Daniel Podlovschi, aflat la al doilea concert în Constanța cu un program L.van Beethoven – uvertura *Eleonora nr.3 şi Concertul în Re major pentru vioară şi orchestră*, Marțian Negrea – *Tarantella,* W.A. Mozart – *Mica serenadă*, J. Haydn – simfonia *Despărțirea.* A fost un prilej pentru marele violonist Daniel Podlovski, pentru a demonstra publicului încă odată, tehnica sa impecabilă, frumoasele frazări, într-o interpretare plină de sensibilitate şi trăire emoțională. Programul a cuprins ca de obicei şi o creație românească.

În anul 1965, Teatrul de Stat – secțiunea de operă şi operetă – a organizat un *Cerc de inițiere muzicală* pentru tinerii şi melomanii din Constanța, cu teme accesibile şi exemplificări muzicale adecvate. Aceste activități au fost programate la două săptămâni, din decembrie 1964, până în luna mai 1965, după cum urmează:

www.ziuaconstanta.ro

1. *Muzica – factor educativ al omului. Elementele componente ale muzicii*. Sâmbătă 11 decembrie, 1964. Prezintă Lucreția Popescu-Lobodan – solistă a Teatrului .
2. *Genuri muzicale: romanța, cançoneta, liedul. serenada, cavatina* etc. Sâmbătă 8 ianuarie, 1965 Prezintă Julieta Borcea – solistă a Teatrului.
3. *Aria, arietta, arioso, recitativul, cavatina, ansamblul*. Sâmbătă 22 ianuarie. Prezintă Iosif Buibaş – solist al Teatrului.
4. *Muzica şi dansul*. Sâmbătă 5 februarie şi sâmbătă 27 februarie. Prezintă Mireille Savopol-Oprescu, maestru coregraf.
5. *Vodevilul, comedia muzicală, opereta*. Sâmbătă 19 martie. Prezintă prof. Dem Diaconescu.
6. *Opera – Opera comică şi buffa*. Sâmbătă 2 aprilie. Prezintă Gheorghe Bărbulescu, regizor artistic al Teatrului.
7. *Instrumentele şi posibilitățile lor de expresie*. Sâmbătă 16 aprilie. Prezintă Constantin Daminescu – dirijor al orchestrei Teatrului.
8. *Creația de muzică instrumentală, lucrări solistice, muzică de cameră, suita, concertul, simfonia*. Sâmbătă 8 mai şi sâmbătă 2 mai. Prezintă prof. Ion Brândaşu.

La 12 martie 1965, Teatrul a organizează un *Recital extraordinar* sub genericul *Album de cançonete*, cu orchestra teatrului, dirijată de Constamtin Daminescu. Iată şi programul:

Partea I

- Elena Simionescu – *Fetele din Cadix* de Delibes,
- Nicolae Călinescu – *Dicitencello vuie* de R. Falvo
- Silvia Bădănoiu – *Santa Lucia* de De Meglio
- Iuliu Puşcaşu – *O sole mio* de Di Capua
- Maria Săvescu – *Villanella* de Dell'Aqua
- Ion Ciobanu – *Musica proibita* de Gastaldon
- Julieta Borcea – *Tarantella* de P. Czernyk
- Nicolae Călinescu – *Nun me sceta* de Tagliaferri
- Bucursa Iordăchescu – *La spagnolla* de R. Carenzi
- Richard Deutsch – *Lolita* de A. Buzzi şi Peccia
- Magdalena Daminescu – *Serenada* de Toselli
- Elizeu Simulescu – *Una lacrima sul viso* de Lunero
- Iacobina Vlad – *Il baccio* de Arditi.

www.ziuaconstanta.ro

Partea a II-a

- Julieta Borcea – *La Folleta* de Marchesi
- Ion Ciobanu – *Ti voglio tanto bene* de De Curtis
- Silvia Bădănoiu – *O, primavera* de Tirindelli
- Richard Deutsch – *Torna a Surriento* de De Curtis
- Magdalena Daminescu – *Desiderio mio* de C.A. Bixio
- Elizeu Simulescu – *Occhi di fata* de Denza
- Iacobina Vlad – *Ay, ay, ay* de Pfreine
- Nicolae Călinescu – *Ideale* de Tosti
- Lucreția Popescu–Lobodan – *Firenze sogna* de C. Cesarini. La pian: Margareta Miga, Carmen Gutuleanu, Gheorghe Paulman.

Un program de cantonete celebre foarte apreciate de public, cunoscute datorită deselor interpretări în țară şi străinătate de voci de mare valoare, pe care soliştii lirici le abordează întotdeauna cu interes şi plăcere, ştiindu-se impactul plăcut pe care îl are această muzică asupra melomanilor de pretutindeni, dar şi posibilitatea artiştilor lirici de a-şi demonstra calitățile vocale şi virtuozitatea.

La 27 decembrie 1965 Teatrul de Stat Constanța prezintă în cadrul Ciclului de concerte–lecții tema *Opereta secolului 19*, de la Offenbach la Strauss, susținută de criticul muzical Edgar Elian din Bucureşti. În program arii şi duete din: Offenbach, Hervé, Suppé, Zeller, Strauss. Au interpretat soliştii lirici ai secției de operă şi balet. Au dirijat C. Daminescu şi Liviu Florea.

Concertele lecții şi-au atins scopul. Pe lângă faptul că în această activitate au fost angrenați muzicieni şi critici, artişti, regizori şi dirijori din Bucureşti şi din Constanța, care au susținut prelegeri cu tematici de larg interes, cu exemplificări ale soliştilor lirici angrenați şi ei în această activitate, menite să ajute la înțelegerea mai clară creației muzicale vocale, instrumentale, de operă şi operetă, ba chiar şi de balet, Teatrul muzical a reuşit o campanie excelentă de popularizare a diverselor genuri muzicale lirice, având ca scop final atragerea melomanilor şi tineretului în sala de spectacole.

În anul următor, 1966, Teatrul de Stat Constanța, secția de operă şi operetă prezintă la 30 şi 31 ianuarie, un *Concert simfonic* dirijat de Constantin Daminescu. În program: Sabin Drăgoi – *Divertisment rustic*, Maurice Ravel – *Bolero*, George Gershwin – *Rapsodia albastră* – Solist – Dan Mizrahi, K.M. von Weber – *Invitație la vals*, Aram Haciaturian – *Dansul săbiilor*, Bedrich Smetana – *Vltava*, G. Rossini – *Wilhelm Tell,* iar la 25 aprilie, Teatrul de Stat

www.ziuaconstanta.ro

Constanța prezintă un *Recital de arii, duete, coruri din lucrări originale* de G. Enescu, Gh. Dumitrescu, Cornel Trăilescu, Gherase Dendrino, Filaret Barbu şi actul I din baletul Nastasia de C. Trăilescu, cu dirijorii Boris Cobasnian şi Constantin Daminescu, având ca temă *Aspecte ale muzicii româneşti contemporane*, prezentată de muzicologul Vasile Tomescu. Şi-au dat concursul: Elena Simionescu, Lucreția Popescu–Lobodan, Silvia Bădănoiu, Iacobina Vlad, Iuliu Puşcaşu, Iosif Buibaş, Dinu Teodorescu şi balerinii: Isabela Aguletti, Tiberiu Iacob, Mihaela Anastase, Ştefan Soctor, Elena Neaţu, Ioan Bungău, Traian Popescu, Ştefan Fecu şi ansamblul de balet, orchestra şi corul Teatrului de Stat Constanța. Duminică 22 mai 1966, în sala Teatrului de Stat, în cadrul ciclului de concerte-lecții s-a programat un *Recital Puccini*, prezentat de criticul muzical J.V. Pandelescu. În program au figurat arii, duete şi scene din operele lui Puccini. *La rondine, Manon Lescaut, Gianni Schichi, Tosca, Boema, Turandot, Madama Butterfly*. Au interpretat soliştii: Lucreția Popescu–Lobodan, Elena Simionescu, Julieta Borcea, Silvia Bădănoiu, Gabriela Ţigănaşu–Popescu, Irina Ionescu, Margareta Tomazian, Cornelia Burada, Richard Deutsch, Elizeu Simulescu, Iosif Buibaş, Nicolae Călinescu, acompaniați de Gh. Paulman, în regia lui Gh. Bărbulescu sub conducerea muzicală a lui Constantin Daminescu. Concertele şi recitalurile au fost apreciate de publicul constănțean, tematica prelegerilor cuprinzând şi creația contemporană, ilustrată cu cele mai cunoscute şi gustate lucrări.

Duminică 12 martie 1967, ora 11, în sala *Fantasio*, secția de operă şi operetă a Teatrului de Stat prezintă în cadrul Cercului de inițiere muzicală tema *Genul complex liric – Opera*, prezentată de regizorul Gheorghe Bărbulescu. În program arii şi duete din operele compozitorilor: Haendel, Gluck, Mozart, Weber, Bellini, Verdi, Thomas, Delibes, Glinka, Borodin, Musorgski, Ceaikovski, Wagner, Mascagni, Puccini. Şi-au dat concursul: Silvia Bădănoiu, Julieta Borcea, Iosif Buibaş, N. Constantin, Magdalena Daminescu, Richard Deutsch, Irina Ionescu, Bucura Iordăchescu, Lucreția Popescu–Lobodan, Iuliu Puşcaşu, Romfilia Radu, Maria Săvescu, Elena Simionescu, Elizeu Simulescu, Cornelia Şerban, Margareta Tomazian, Gabriela Ţigănaş–Popescu, acompaniați la pian de Carmen Gutuleanu şi Gheorghe Paulman. Au fost prezentate cele mai frumoase şi reprezentative arii şi duete ale compozitorilor de gen, scoțându-se în evidență sensibilitatea, muzicalitatea şi emoția produsă de cântecul liric, generos şi penetrant. Duminică 23 aprilie 1967, în sala *Fantasio* a avut loc un *Recital vocal-instrumental* susținut de soliştii teatrului şi

www.ziuaconstanta.ro

elevii Liceului de muzică din Constanța în cadrul Cercului de inițiere muzicală. S-a programat de asemenea un Concurs *Cine ştie muzică câştigă*, având ca participanți elevi ai Liceelor 1, 2 şi 3 din Constanța, în vederea stimulării şi atragerii tinerilor spre sala de concerte a Teatrului de Stat. Duminică 16 aprilie 1967, ora 11, în cadrul ciclului de conferințe experimentale, Teatrul de Stat programează tema *Opera romantică franceză*, prezentată de muzicologul Grigore Constantinescu, redactor al revistei *Muzica*. În programul recitalului: arii, duete şi balete din operele compozitorilor: Meyerbeer, Thomas, Gounod, Saint–Saïens, Delibes, Bizet, Massenet, Charpentier. Au interpretat soliştii: Silvia Bădănoiu, Julieta Borcea, Iosif Buibaş, Sofronie Cadariu, N. Călinescu, Magdalena Daminescu, Richard Deutsch, Irina Ionescu, Bucura Iordăchescu, Maria Săvescu, Cornelia Şerban, Margareta Tomazian, Gabriela Ţigănaş–Popescu, Iacobina Vlad şi balerinii: Isabela Aguletti, Adriana Caraian, Fănică Lupu, Gh. Moțpan. Îşi dau concursul corul şi orchestra Teatrului de Stat Constanța, dirijori Boris Cobasnian şi C. Daminescu, regia artistică Gheorghe Bărbulescu.

O colaborarea fructuoasă între soliştii lirici consacrați şi tinerii elevi ai Liceului de Artă, aspiranți la meseria de soliști lirici, încurajați să cânte pe scena teatrului constănțean, sub îndrumarea seniorilor artei lirice.

La 2 august 1967, la Teatrul de vară *Mamaia,* Teatrul muzical Constanța a susținut un *Concert extraordinar* cu baritonul Nicolae Herlea (Artist al Poporului şi Laureat al Premiului de Stat), soprana Magda Ianculescu (Artistă Emerită), tenorul Cornel Stavru (Artist Emerit), basul Valentin Loghin – Laureat al *Festivalului Internațional de la Varşovia* 1961. În program: arii din operele compozitorilor: Bellini, Puccini, Rossini, Verdi, precum şi cântonete de: di Capua, Denza, Falvo, Milocker. A acompaniat orchestra teatrului dirijată de Constantin Daminescu.

La 4 iulie 1967, un *Recital vocal-coregrafic-instrumental* cu soliştii de frunte ai teatrelor lirice din țară. Invitați alături de colectivul teatrului: Lucia Stănescu (Artistă Emerită) de la Opera Română Cluj, Magdalena Popa de la Opera Română Bucureşti, Elena Simionescu de la Teatrul muzical Constanța, Isabela Aguletti de la Teatrul muzical Constanța, Ionel Pantea de la Opera Română Cluj, Amato Checiulescu – de la Opera din Bucureşti, Ildiko Adorjan – de la Opera Română Cluj, Gheorghe Moțpan de la Teatrul muzical Constanța. Teatrul muzical Constanța prezintă la 10 iulie 1967, la Teatrul de vară *Mamaia*, un *Concert extraordinar* cu soliști de primă mărime: basul

www.ziuaconstanta.ro

Valentin Loghin – Laureat al Festivalului de la Varşovia, soprana Magda Ianculescu (Artistă Emerită), baritonul Nicolae Herlea (Artist al Poporului), tenorul Cornel Stavru (Artist Emerit). Dirijor C. Daminescu.

Programul a cuprins lucrările:

- G. Rossini – *Bărbierul din Sevilla – Aria lui Don Basilio* – solist V. Loghin
- Eugen Diaz – *Benvenuto* – Arie – solist Valentin Loghin
- G. Verdi – *Ernani* - Arie solistă Magda Ianculescu
- G. Puccini – *Madama Butterfly* - Arie – solistă Magda Ianculescu
- G. Verdi – *Bal mascat* - Recitativ şi Arie – solist Nicolae Herlea
- G. Verdi – *Macbeth* - *Arie* – solist Cornel Stavru
- Di Capua – *O sole mio* - cançoneta – solist Cornel Stavru
- G. Verdi – *Trubadurul* - Arie şi recitativ – solist Nicolae Herlea
- G. Puccini – *Tosca* – Arie – solist Cornel Stavru
- De Curtis – Cançoneta – *Canta per me* – solist Cornel Stavru
- M. Musorgski – *Balada purcelului* – solist Valentin Loghin
- Anrigo Boito – *Mefisttofele* – Arie – solist Valentin Loghin
- V. Bellini – *Norma* – Arie – solistă Magda Ianculescu
- Ch. Gounod – *Faust* – Arie – solistă Magda Ianculescu
- Giordano – *Andrea Chenier* – Arie şi Recitativ – solist Nicolae Herlea.

Tot în acest an, Teatrul de Stat Constanța prezintă la 12 august 1967 în cadrul Ciclului de conferințe experimentale *Dansul şi muzica în epoca romantică*, prelegere susținută de compozitoarea Hilda Jerea – Laureată a Premiului de Stat. În program, fragmente din baletele: *Giselle* de Adam, *Coppelia* de Delibes, *Vals* de Chopin, *Frumoasa din pădurea adormită*, *Spărgătorul de nuci*, *Lacul lebedelor* de Ceaikovski, *Peer Gynt* de Grieg, *Consolation* de Liszt. Regia artistică şi coregrafia a fost semnată de Mireille Savopol. S-au realizat o serie de concerte şi recitaluri vocale, pe fondul Ciclului de conferințe privind educația artistică şi estetică a spectatorilor şi tineretului şcolar, viitorii spectatori ai sălilor de concerte, respectându-se programul de inițiere muzicală stabilit anual.

Cercul de inițiere muzicală se continuă şi în anul următor (1968), astfel că la 21 ianuarie, Teatrul muzical prezintă în sala *Fantasio* tema *Dezvoltarea operei şi baletului în țara noastră*, expusă

www.ziuaconstanta.ro

de profesorul Dem Diaconescu. În program arii şi fragmente de balete ale compozitorilor: Al. Flechtenmacher, Eduard Caudella, Tiberiu Brediceanu, George Enescu, Emil Monţia, Sabin Drăgoi, Gh. Dumitrescu, Mihail Jora, Viorel Doboş, Cornel Trăilescu. Şi-au dat concursul: Silvia Bădănoiu, Magdalena Daminescu, Gabriela Ţigănaş–Popescu, Iacobina Vlad, Iosif Buibaş, Sofronie Cadariu, N. Călinescu, N. Constantin şi balerinii Isabela Aguletti, Adriana Caraian, Elena Neaţu, Fănică Lupu, Gh. Moţpan, Dumitru Popescu-Cioată şi ansamblul de balet. La pian – Carmen Gutuleanu. Mai departe, Teatrul muzical Constanţa prezintă duminică 4 februarie 1968, în cadrul aceluiaşi ciclul de Conferinţe experimentale tema *Opera Germană în secolul al XIX-lea,* susţinută de muzicologul Lucian Grigorovici redactor la revista *Muzica.* În program arii din operele compozitorilor: L. van Beethoven, Carl Maria von Weber, Friedrich Flotow, Engelbert Humperdinck, Richard Wagner. Şi-au dat concursul : Silvia Bădănoiu, Julieta Borcea, Bucura Iordăchescu, Lucreţia Popescu-Lobodan, Gabriela Ţigănaş–Popescu, Romfilia Radu, Cornelia Şerban, Sofronie Cadariu, Nicolae Călinescu, Nicolae Constantin, Richard Deutsch, Iuliu Puşcaşu şi orchestra teatrului dirijată de Liviu Florea. La pian Carmen Gutuleanu.

Duminică 9 februarie 1968, Teatrul muzical Constanţa prezintă în cadrul Cercului de iniţiere tema *Satira şi umorul în muzică.* Vorbeşte compozitorul Dinu Ghezzo. În program lucrări de Gh. Dima, I. Runcu, Paisiello, Mozart, Donizetti, Prokofiev, Strauss, Lehar, Musorgski Gounod etc. Au interpretat soliştii lirici ai Teatrului din Constanţa, acompaniaţi la pian de Carmen Gutuleanu şi Gheorghe Paulman. Duminică 25 februarie 1968, în sala *Fantasio*, Teatrul muzical Constanţa prezintă în cadrul Cercului de iniţiere muzicală tema *Inspiraţia folclorică în creaţia compozitorilor români,* susţinută de compozitorul şi profesorul Dinu Ghezzo. În program piese vocale şi instrumentale de compozitorii: Gh. Dima, T. Brediceanu, D.G. Kiriac, T. Popovici, C. Brăiloiu, S. Drăgoi, G. Enescu, M. Jora, M. Andricu, P. Constantinescu, I. Barbu, Gh. Dumitrescu, D. Capoianu. Şi-au dat concursul: Silvia Bădănoiu, Julieta Borcea, Magdalena Daminescu, Irina Ionescu, Lucreţia Popescu-Lobodan, Gabriela Ţigănaş-Popescu, Romfilia Radu, Iosif Buibaş, Nicolae Călinescu, Nicolae Constantin. La pian Carmen Gutuleanu. Duminică 11 noiembrie 1968, Teatrul muzical Constanţa prezintă un *Concert Ceaikovski* cu prilejul împlinirii a 75 de ani de la moartea marelui compozitor. În program: *Evgheni Onedin, Lacul lebedelor, Dama de pică, Spărgătorul de nuci, Frumoasa din pădurea adormită, Uvertura*

www.ziuaconstanta.ro

Festivă „1912", Capriciu italian. Şi-au dat concursul soliştii lirici ai teatrului şi orchestra condusă de Constantin Daminescu. A prezentat Alfred Hoffman.

Un concert apreciat mult de iubitorii muzicii de balet, admiratori ai lui Ceaikovski, a cărui muzică inconfundabilă merge direct la sufletul spectatorilor. În lucrările sale dedicate baletului realizează o simbioză perfectă între muzică şi acţiune. Prin simfonizarea muzicii, prin folosirea leitmotivelor (ca cel al *Lebedei* spre exemplu), cât şi prin realizarea unei unităţi a acţiunii muzicale, autorul reuşeşte pe deplin să prezinte ideile fundamentale ale subiectului: biruinţa răului prin dragoste sinceră şi pură, triumful binelui în viaţa oamenilor. Duminică 24 noiembrie1968 în sala Teatrului *Fantasio,* Teatrul muzical Constanţa prezintă un *Recital de muzică românească*, cu un program de arii din opere şi lieduri din creaţia compozitorilor: P. Constantinescu, M. Jora, D. Gheciu, T. Ciortea, G. Enescu. T. Brediceanu, P. Jelescu, Gh. Dumitrescu, V. Doboş, A. Vieru, C. Trăilescu, Carmen Petra, D. Capoianu, D. Popovici, Felicia Donceanu, Eliza Papatanasiu. Au interpretat: Silvia Bădănoiu, Niculina Cârstea, Irina Ionescu, Lucreţia Ionescu-Lobodan, Romfilia Radu, Cornelia Şerban, Margareta Tomazian, Gabriela Ţigănaş-Popescu, Iacobina Vlad, Sofronie Cadariu, Nicolae Călinescu, Alexandru Chiper, Ilie Gănţoiu, Vasile Pascali. Acompaniamentul la pian: Carmen Gutuleanu şi Gheorghe Paulman. Duminică 15 decembrie 1968, Teatrul liric Constanţa prezintă un *Medalion George Ştephănescu*, cu prilejul împlinirii a 125 de ani de la naşterea compozitorului. A prezentat Silviu Panţîru şi s-a susţinut un program de lieduri, arii şi piese instrumentale din cele mai frumoase creaţii ale compozitorului. Este un an bun şi rodnic al Teatrului muzical din Constanţa. Se continuă Cilul de iniţiere muzicală, apelându-se la personalităţi de prim rang ai muzicii, critici muzicali cunoscuţi prin aportul adus la prezentarea muzicii contemporane, colaboratori ai revistei de specialitate *Muzica*, în care sunt prezentate părerile avizate ale muzicienilor cu privire la activitatea muzicală şi de educaţie estetică a instituţiei constănţene.

În anul 1969, la 6 aprilie, Teatrul muzical Constanţa continuă acţiunea Cercului de iniţiere muzicală, prezentând tema *Muzica şi natura*, susţinută de profesorul Ion Crângaşu. În programul artistic au figurat lucrări de Enescu, Negrea, Beethoven, Brahms, Schubert, Strauss, Faure, Chausson, Tosti etc. Duminică 13 aprilie 1969, Teatrul de Stat Constanţa prezintă în cadrul aceluiaşi Ciclu de conferinţe experimentale din istoria muzicii tema *Opera – apariţia şi dezvoltarea*

www.ziuaconstanta.ro

ei de-a lungul veacurilor, susținută de compozitorul Zeno Vancea, profesor la Conservatorul „Ciprian Porumbescu" din București. Conferința este însoțită de exemplificări muzicale din cele mai cunoscute opere, prezentate de soliștii și corul teatrului sub conducerea muzicală a lui Boris Cobasnian și Constantin Daminescu. Tot în cadrul Ciclului de conferințe experimentale, Teatrul de Stat din Constanța programează tema *Dansul și muzica în epoca romantică*, prezentată de compozitoarea Hilda Jerea – Laureată a Premiului de Stat. Programul a cuprins fragmente din baletele: *Giselle* de A. Adam, *Coppelia* de L. Delibes, *Vals* de Fr. Chopin, *Frumoasa din pădurea adormită*, *Spărgătorul de nuci*, *Lacul lebedelor* de P.I. Ceaikovski, *Peer Gynt* de E. Grieg, *Consolation* de F. Liszt. La 3 iunie 1969, Teatrul liric prezintă o *Seară de balet*, spectacol coregrafic realizat de Mireille Savopol-Oprescu. În prima parte *Studiul în bleu* pe muzica lui J.S. Bach – *Passacaglia* – *Scara* de Stan Kanton care cuprinde 5 invențiuni pe ritm de jazz. În partea a doua se prezintă din lucrarea *O viață* de Aurel Stroe momentul întitulat *Arcade*, apoi *Boleroul* de M. Ravel. În acest an iată că în cadrul Ciclului de conferințe sunt atrași unii din cei mai avizați muzicieni și compozitori, care susțin teme generoase privind legătura muzicii cu natura și dansul, cu exemplificări cuprinzând cele mai frumoase pagini de balet.

În anul următor (1970), recitalurile și concertele se întețesc. Constănțenii se vor bucura de prezența violonistei Silvia Marcovici, care interpretează în cadrul recitalurilor programate pentru duminică 15 februarie și luni 16 februarie 1970, în sala Teatrului liric, *Concertul în Re major* de P.I. Ceaikovski și *Simfonia Spaniolă* de Lalo. Iată ce menționa presa timpului:

„Viața muzicală constănțeană cunoaște mâine un eveniment major, marcat de prezența violonistei Silvia Marcovici, personalitate artistică în plină formare, recent laureată a prestigiosului concurs *Marguerite Long-Jacques Thibaud* și *Premiul special* al prințului de Monaco. Tânăra solistă în vârstă de 17 ani, cunoscută în marile capitale ale lumii este elevă în clasa a XI–a la Liceul de muzică nr.2 din București."[158]

În interpretarea concertului de Ceaikovski Silvia Marcovici a demonstrat, temperament, lirism și virtuozitate, vioara nemaiprezentând secrete pentru ea, fiind un talent remarcabil cu imense posibilități, cu mult farmec și un sentiment foarte personal și înflăcărat, care captivează inima.

---

[158] Ileana, C. – *Concertul Silviei Marcovici*, în ziarul *Dobrogean Nouă*, an. XXIII, nr. 6687, Constanța, 14 februarie, 1970, pag. 3.

www.ziuaconstanta.ro

„Silvia a cântat *Simfonia Spaniolă* de Lalo, care i-a adus marele premiu Marguerite Long–Jacques Thibaud. Ea cântă cu acel talent tumultuos care nu aşteaptă pe nimeni ca să i-l descopere, Silvia domină cu gravitate muzica, orchestra, sala, totul"[159] – se menţionează în presă.

Se continuă de asemenea activitatea de iniţiere muzicală, astfel că luni 23 februarie 1970, Teatrul liric Constanţa prezintă un ciclu de patru *Recitaluri* cu tema: *Spectacolul muzical*, susţinut de regizorul Gheorghe Bărbulescu, cu exemplificări din cele mai frumoase şi reprezentative selecţiuni din spectacolele curente ale Teatrului liric, prezentate de soliştii şi actorii constănţeni. La pian Carmen Gutuleanu şi Ionel Botea.

Pentru luni 23 februarie, a fost prezentată tema *Comedia muzicală şi opereta,* după cum urmează:

- Luni 2 martie ora 18 - Opera comică, opera bufă, opera seria.
- Luni 9 martie ora 18- Baletul (posibilităţile de expresie a dansului).
- Luni 16 martie ora 18- Spectacolul de muzică uşoară (revista şi concertul).

Teatrul muzical îşi îndeplineşte astfel programul de iniţiere muzicală a constănţenilor oferindu-le o serie de recitaluri tematice pe lângă spectacolele curente, în ideea de a-i stimula pe iubitorii de artă muzicală să poposească în sala de spectacole.

Mai departe, vineri 22 octombrie 1971, Teatrul liric din Constanţa prezintă un spectacol muzical–coregrafic intitulat *Antologie lirică*. Îşi dau concursul soliştii lirici, corul, baletul şi orchestra teatrului condusă de Constantin Daminescu şi Silviu Panţîru. În program: Ion Dumitrescu - *Preludiu simfonic*, Dragoş Alexandrescu – *Simfonia Dobrogea*. Piese vocale, instrumentale şi coregrafice ale compozitorilor: G. Enescu, A. Alessandrescu, Th. Rogalski, Filaret Barbu, Viorel Doboş, Aurel Stroe, Gh. Dumitrescu, C. Trăilescu etc. Duminică 28 noiembrie 1971, orele 9,30 şi 11,30 Teatrul liric Constanţa prezintă tema *Cum ar fi viaţa fără muzică*, expusă de regizorul Gheorghe Bărbulescu. În program piese de C. Porumbescu, G. Stephănescu, M. Eliad, G. Enescu, G. Dendrino, C. Trăilescu, W.A Mozart, G. Rossini, I. Dunaevski, Fr. Löwe. Interpretează soliştii Teatrului liric. La pian Carmen Gutuleanu şi Gheorghe Paulman.

Duminică 26 decembrie 1971, Teatrul liric Constanţa prezintă un *Recital extraordinar* susţinut de absolvenţii de Consevator

[159] S.M. – *Confirmarea unui talent autentic*, în ziarul *Scânteia Tineretului*, Bucureşti, noiembrie, 1960.

www.ziuaconstanta.ro

promoția iunie 1971: baritonul Victor Axinte, harpistul Ion Ivan Roncea, Mira Ciocan-Crâşmaru – vioară şi Nicolae Ceauşu – clarinet. În program lucrări de G. Enescu, Carmen Petra Basacopol, Marțian Negrea, R. Schumann, Vasile Jianu, M. Ravel, Mircea Eliad, Mircea Chiriac, H. Wolf. Duminică 23 ianuarie 1972, Teatrul liric Constanța prezintă în cadrul Cercului de inițiere muzicală tema *Farmecul muzicii*, expusă de regizorul artistic Gheorghe Bărbulescu. Programul artistic a cuprins piese vocale şi instrumentale din creația compozitorilor: Flechtenmacher, Beethoven, Mussorgski, Verdi, Boito, Puccini, Gounod, Korsakov, Leoncavallo, Roemberg, Danielescu, Eliad, Alabiev. Interpretează corul şi soliştii lirici ai teatrului.

A fost o idee bună oferind auditoriului un spectacol cu noii absolvenți, cu o tematică foarte generoasă, cu lucrări dintre cele mai variate. Tinerii au demonstrat o pregătire muzicală şi instrumentală excelente, Teatrul liric bucurându-se de o achiziție foarte bună, aceştia slujind ani de-a rândul scena constănțeană, ca instrumentişti şi soliști lirici.

Un *Recital extraordinar de lieduri româneşti* va fi programat de Teatrul liric constănțean la 30 octombrie 1973, în cadrul activității culturale Pontica (dialog cultural cu viața), având ca temă *Forța educativă a muzicii vocale* prezentată de dr. Vasile Tomescu. În acompaniamentul maeştrilor corepetitori Gheorghe Paulman şi Constantin Iliescu, au evoluat următorii soliști:

Partea I

1. Gabriela Popescu – *Dintre sute de catarge* de Doru Popovici, versuri M. Eminescu – *Icoane din Carpați* de Paul Constantinescu, versuri Şt.O. Iosif
2. Iuliu Puşcaşu – *Înnoptare* de Mihail Jora, versuri Adrian Maniu
3. Iuliu Puşcaşu – *Şi dacă* de Tudor Ciortea, versuri M. Eminescu
4. Lucreția Popescu – *Vin țigăncile* de Dumitru Capoianu, versuri G. Topârceanu
5. Maria Dorobanțu – *Cântec de adormit Mitzura* de Paul Constantinescu, versuri T. Arghezi
6. Iosif Buibaş – *Şapte babe blestemate* de Ion Runcu
7. Romfilia Radu – *Ghicitoare* de Mihail Jora, versuri T. Arghezi
8. Romfilia Radu – *Prietenie* de Dumitru Bughici, Mihu Dragomir

www.ziuaconstanta.ro

9. Victor Axinte – *Elegie de toamnă* de N.G. Ionescu, versuri Grigore Sălceanu şi *Fabulă* de Anatol Vieru, versuri T. Arghezi

Partea a II-a

1. Florin Diaconescu – *Mult mă-ntreabă inima* de Tiberiu Brediceanu
2. Florin Diaconescu – *Crizanteme* de Sabin Drăgoi, versuri Victor Eftimiu
3. Gabriela Popescu – *Lumina* de Mihail Jora, versuri Mariana Dumitrescu
4. Gabriela Popescu – *Am iubit* de Cornel Ţăranu, versuri Nicolae Labiş
5. Victor Axinte – *Cântec haiducesc* de Tiberiu Bredicanu
6. Maria Dorobanţu – *O zi* de Mihail Jora, versuri Tudor Arghezi
7. Maria Dorobanţu – *Note de primăvară* de Felicia Donceanu, versuri George Bacovia
8. Lucreţia Popescu – *Cântec de leagăn* de Diamandi Gheciu, versuri Ion Pilaţ
9. Lucreţia Popescu – *Eu te-am iubit* de Diamandi Gheciu, versuri A.S. Puşkin
10. Iosif Buibaş – *April* de Pascal Bentoiu, versuri Şt.O. Iosif
11. Iosif Buibaş – *Veselie* de Pascal Bentoiu, versuri Şt.O. Iosif.

Teatrul liric Constanţa prezintă marţi 18 martie 1975 în sala Teatrului de păpuşi *Concertul orchestrei de cameră* dirijată de Sabin Ţolea, solist harpistul Ion Ivan Roncea . În program:

- G.Fr. Haendel – *Concerto grosso op 6 nr.1*. Solişti: Mihai Fănică – vioara I, Lucian Lazăr – vioara a II–a, Laurenţiu Bordeianu – violoncel.

- G.Fr. Haendel – *Concert op.4, nr.6 în Si bemol pentru harpă şi orchestră.*

- J.S. Bach – *Concert Brandenburgic nr.2.* Solişti: Mihai Fănică – Vioară, Mariana Simula – flaut, Aurica Dragomir – oboi, Viorel Barbu - trompetă, Laurenţiu Bordeianu – violoncel. G.Fr. Haendel – *Passacaglia*, Alfred Alessandrescu – *Amurg de toamnă.*

Teatrul liric nu a uitat genul cameral de spectacol, însăilând în programele sale şi astfel de reprezentaţii, cu solişti de valoare.

www.ziuaconstanta.ro

Luni 29 decembrie 1975, Teatrul liric constănțean a programat un *Recital* intitulat *Medalion Strauss* cu selecțiuni din creația marelui compozitor: arii, duete şi balete. Programul a fost comentat de profesorul Dem Diaconescu – muzicolog. Şi-au dat concursul: Margareta Andriescu-Tomazian, Lucreția Covali, Veronica Diaconu, Maria Dorobanțu, Romfilia Radu, Iosif Buibaş, Nicolae Călinescu, Anatol Covali, Constantin Jurăscu, Romel Stănciugel. Soliști balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Dora Carpov, Rodica Raicu–Uretu, Lucia Stănculescu, Fănică Lupu, Gh. Moțpan, Bogdan Condurățeanu, Nicolae Dionisie, Iuliu Filip, Constantin Pintea, corul, baletul şi orchestra Teatrului liric dirijată de Sabin Țolea, în regia lui Gh. Bărbulescu, maestru de cor Boris Cobasnian, coregrafia Mireille Savopol, scenografia Şerban Jianu. Referitor la recitalul intitulat *Medalion Strauss*, din cadrul tematicii *Mari aniversări muzicale*, amintim faptul că pe lângă ideea benefică de a comentat recitalul, soliștii lirici au interpretat cele mai frumoase pagini din literatura muzicală a lui Strauss, oferind publicului arii şi duete de o mare frumusețe.

În 1976 la 17 martie are loc în sala Teatrulu liric un *Recital Extraordinar* susținut de violonistul Ştefan Ruha (Artist Emerit), şi harpistul Ion Ivan Roncea, acompaniați la pian de Ferdinand Weiss de la Conservatorul *George Dima* din Cluj–Napoca. Ştefan Ruha a susținut următorul program: G. Tartini – *Trilul Diavolului*, Cl. Debussy – *Sonata*, C. Saint–Saens – *Rondo Capricioso*, P. Sarasate – *Les Basques-Capricio,* C. Porumbescu – *Balada,* B. Bartok – *Şase dansuri româneşti*, P. Sarasate – *Melodii lăutăreşti.* Ion Ivan Roncea solist la harpă, a avut în program: M. Ravel – *Introducere şi Allegro,* Cl. Debussy – *Dansuri*, C.P. Basacopol – *Andante şi Rondo*. La 29 martie acelaşi an, un nou *Recital vocal-coregrafic* susținut de soprana Gabriela Popescu acompaniată la pian de Ileana Vlăduț şi Carmen Oanca. Şi-au dat concursul soliștii de balet: Ileana Dumitrescu, Monica Olariu, Rodica Raicu-Uretu, Fănică Lupu, Gh. Moțpan. A prezentat muzicologul Mira Bălan. Programul de lieduri a cuprins lucrările: J Haydn – *Un mic cămin*, W.A. Mozart – *Cântec de leagăn*, L. van Beethoven – *Te iubesc*, Fr. Schubert – *Păstrăvul,* R. Schumann – *Nu pot crede*, J. Brahms – *Serenada Zadarnică*, R. Strauss – *Noaptea*, G. Fauré – *Leagănele*, E. Grieg – *Lebăda*, Fr. Löwe – *Nimeni n-a văzut*, P.I. Ceaikovski – *De ce* ?, I. Mureşianu – *Patria*, G. Enescu – *Tu m-ai uitat* şi *Domnişoarele leneşe la scris*, Al. Hrisanide – *Ghicitoare* şi *Iscoada.* Programul soliştilor de balet a cuprins momente coregrafice din lucrările: J. Haydn – *Studiu*, A. Drigo –

www.ziuaconstanta.ro

Corsarul (Pas de deux), M. de Falla – *Amorul vrăjitor* (Dansul focului), Cl. Debussy – *Vals lent*, A. Haciaturian – *Vals*, B.V. Asafiev – *Flăcările Parisului* (*Pas de deux*), M. Negrea – *Sara în poartă*, G. Zamfir – *Idila.* La 11 aprilie 1976, în sala Teatrului liric a avut loc un *Recital extraordinar* vocal-instrumental susținut de Artistul Emerit Dan Iordăchescu şi Nicolas Astrinidis pianist din Grecia. Dan Iordăchescu a susținut un program cu lucrările: R. Schumann – Ciclul – *Dragoste de poet*, D. Ghenciu – *Eu te-am iubit*, versuri Puşkin, D. Ghenciu – *La mijloc de codru des*, versuri Eminescu, D. Popovici – *Cântec vechi*, versuri St.O. Iosif, A. Astrinidis – *Două studii pe motive folclorice greceşti*, T. Brediceanu – *Du-te dor cu Mureşu*, P.Constantinescu – *Gornistul*, I. Runcu – *Şapte babe blestemate*.

Aşadar un recital instrumental, unul vocal-coregrafic şi altul vocal-instrumental, toate trei, spectacole de mare amploare cu soliști de primă mărime (instrrumentiști, balerini şi lirici), care au oferit publicului o largă paletă de creații din toate genurile, aparținând compozitori români şi europeni. O activitate demnă de laudă, care a demonstrat şi larga deschidere a Teatrului liric pentru colaborările cu artiştii din țară, aparținând altor instituții muzicale.

La 14 februarie 1977, Teatrul liric Constanța prezintă un *Concert extraordinar* de muzică de cameră susținut de Quartetul *Euterpe* format din: Gheorghe Petrescu – vioară I, Alexandru Diaconu – vioara II, Constantin Stanciu – viola şi Grigore Marcovici – violoncel. În program: Mircea Chiriac – *Divertisment pentru quartet de coarde*, W.A Mozart – *Quartetul disonanțelor*, D. Şostakovici – *Quartet nr. 10.*

Constănțenilor li s-a oferit un gen muzical cameral mai puțin cunoscut – cvartetul instrumental. Cei patru componenți ai formației au prezentat un repertoriu bine ales, incluzând şi două lucrări moderne pe lângă celebrul cvartet mozartian. Mai departe Teatrul liric prezintă în spectacole şi alte genuri mai puțin folosite (genul muzicii uşoare), distribuit în combinație cu soliştii lirici şi numere de balet, realizând aşa-zisele momente de divertisment, menite să distreze şi să aducă voia bună în rândurile spectatorilor. Aşa că, la 10 mai 1978, Teatrul liric din Constanța împreună cu C.P. Midia, organizează spectacolul extraordinar de varietăți *Fals tratat de veselie*, o fantezie muzical–umoristică de Cristi Ştefan şi Costin Popa. Şi-au dat concursul soliştii teatrului: Margareta Andriescu, Daniela Cosmescu, Maria Dorobanțu, Victor Axinte, Iosif Buibaş, Artemie Cojocaru, Cristi Vanghelie, Liviu Tutescu, orchestra şi baletul Teatrului liric, dirijor Gheorghe Stanciu. Tot în 1978, la 22 iulie, Teatrul liric Constanța prezintă un *Recital*

www.ziuaconstanta.ro

extraordinar susținut de prim-soliștii: Lucreția Covali, soprană și Anatol Covali, tenor, acompaniați la pian de Carmen Gutuleanu, Silvia Țigmeanu și Rozalia Vâlsan. În program lieduri, cantonete, arii și duete din operele și operetele compozitorilor: Beethoven, Brahms, Brediceanu, di Capua, Cilea, de Curtis, Dendrino, Dostal, Eliade, Enescu, Fauré, Gastaldon, Giordano, Grieg, Kalman, Lehar, Liszt, Popovici, Strauss, Verdi, Wagner etc.

Seria recitalurilor vocal-instrumentale continuă miercuri 29 mai 1979, când Teatrul liric prezintă în sala Casei de Cultură a Sindicatelor Constanța un *Recital de muzică* susținut de pianista Alina Deleanu, soprana Veronica Diaconu, violonistul Mihai Fănică, baritonul Victor Axinte, violonistul Radu Pricop și orchestra de cameră a teatrului cu un program Musorgski – *Gopak* și Albinoni – *Concert pentru orchestră de coarde*. Programul a cuprins lucrări de L. Comes, Fr. Kreisler, P. Sarasate. A acompaniat la pian Silvia Țigmeanu, Mariana Grigore și Agnes Marinică-Grando. Spectacolul s-a bucurat de un mare succes, fiind foarte bine primit de publicul constănțean.

La 14 decembrie pianista Sanda Luca susține un recital apreciat de presa constănțeană:

„Pianista Sandal Luca prezintă un recital de pian care a impresionat prin armonii măiestrit țesute, o interpretare plină de temperament și lirism, demonstrând siguranță în rezolvarea problemelor de tehnică, virtuozitate interpretativă, calități ale unei pianiste cu mari posibilități. Prin marea sa capacitate de asimilare, ca și prin ambiția de a realiza interpretări de valoare, Sanda Luca a reușit să-și alcătuiască un repertoriu vast și echilibrat care a lăsat o bună impresie."[160]

În 1980, la 14 martie, în sala Teatrului liric din Constanța a avut loc un *Recital de arii și coruri din opere,* susținut de artiștii constănțeni sub bagheta dirijorului Tiberiu Popovici cu următorul program: *Traviata* de G. Verdi – *Corul matadorilor*, *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini - *Cavatina* – solist Victor Axinte, *Tosca* de G. Pucini – *Arie* solistă Romfilia Radu, *Rigoletto* de G. Verdi – *Arie,* solist Ilie Gănțoiu, *Trubadurul* de G. Verdi – *Arie și cor*, solistă Gabriela Tofănel-Popescu. De asemenea orchestra simfonică a Teatrului liric la aceiași dată, susține un *Concert de cameră* sub bagheta dirijorului Paul Staicu cu următorul program: A. Alessandrescu – *Amurg de toamnă* și *Schiță pentru orchestră de coarde*, J.S. Bach – *Concert pentru vioară și orchestră Nr.2 în Mi*

[160] D.A. - *Un reușit recital* în *Dobrogea Nouă*, Constanța, 14 decembrie, 1979.

www.ziuaconstanta.ro

major, P.I. Ceaikovski – *Serenada opus 48 în Do major*, P. Constantinescu – *Tocatta*. Orchestra Teatrului liric va mai susține două concerte de cameră, unul în data de 6 aprilie 1980, avându-l ca solist pe Dan Grigore şi altul în data de 17 aprilie acelaşi an avându-l ca solist pe Gheorghe Zamfir, ambele concerte sub conducerea muzicală a dirijorului Paul Staicu. La 1 şi 18 iunie 1980, Teatrul liric din Constanța susține două concerte simfonice dirijate de Paul Staicu. Două concerte reuşite. Iată câteva cuvinte de apreciere ale muzicologului Viorel Cosma privind activitatea orchestrei exprimate la 21 decembrie anul trecut:

„Cea mai tânără orchestră de stat – afirma muzicologul – demonstrează o lăudabilă maturizate profesională. Meritul acestei veritabile performanțe revine deopotrivă experimentatului dirijor Paul Staicu, un muzician complex (virtuoz cornist, înnăscut pedagog, şef de orchestră de reputație internațională), şi membrii formației – majoritatea instrumentişti de elită, absolvenți de conservator. Departe de a ocoli partiturile de răspundere şi dificultate tehnică, Paul Staicu a abordat de la început un repertoriu pretențios, la loc de frunte situându-se muzica românească."[161]

Duminică 4 martie 1981, Teatrul liric Constanța prezintă *Spectacolul extraordinar* cu pagini celebre din creația lui J. Strauss, susținut de Niculina Cârstea, intitulat *Bună seara domnule Strauss*, cu orchestra teatrului dirijată de Andre Nevé din Belgia. Vineri 9 martie Teatrul liric prezintă un *Recital muzical-coregrafic*, cu soliştii de balet din Constanța, orchestra teatrului dirijată de Radu Ciorei, cu momente coregrafice din repertoriul clasic şi modern şi lucrări simfonice din creația compozitorilor: Mozart, Beethoven, Enescu, Silvestri, Rogalski.

Vineri 4 iunie şi sâmbătă 5 iunie 1982, Teatrul liric Constanța prezintă un *Concert extraordinar* cu *Simfonia a IX-a op.125 în re minor* de L. van Beethoven dirijată de Paul Staicu, cu colaborarea corului Radioteleviziunii – dirijor Aurel Grigoraş şi participarea soliştilor: Gerda Radler–Anca, soprană de la Opera Română din Bucureşti, Rodica Mitrica, altistă de la Opera Română Bucureşti, Florin Diaconescu – tenor de la Opera Română Bucureşti, Dan Zancu – bas de la Opera Română Bucureşti. A prezentat muzicologul Iosif Sava.

„A fost un spectacol de zile mari cu soliști de mare valoare. Simfonia a sunat excelent, scoțând în evidență măreția mesajului

[161] Cosma, Viorel – *Concert simfonic la Teatrul liric*, în ziarul *România liberă*, Bucureşti, 21 decembrie, 1979.

www.ziuaconstanta.ro

beethovenian şi conţinutul textului scris de Schiller, muzica şi cuvintele îmbinându-se în mod genial, excelent prezentat de solişti, cor şi orchestră. Ar fi fost interesant dacă ar fi existat şi corul de copii care să întărească corul de maturi. Probabil că timbrul copiilor ar fi adus un plus de grandoare celebrei simfonii cu cor şi solişti"[162] – afirmă muzicologul Dem Diaconescu.

La 28 martie 1983, Teatrul liric prezintă un *Recital* cu pianistul Andrei Deleanu. În program: J.S. Bach – *Concertul italian*, J. Brahms – *16 valsuri*, L. van Beethoven – *Sonata în Do major op.54 – Waldstein*, C. Silvestri – *Suita op.3 nr.1 şi 3 şi Bacanalele op.*6. La 3 aprilie Teatrul liric constănţean prezintă un *Recital extraordinar* de arii şi lieduri din creaţia compozitorilor români. Şi-au dat concursul soliştii: Margareta Andriescu-Tomazian, Lucreţia Covali, Veronica Diaconu, Gabriela Popescu-Ţigănaş, Zamfira Radu, Gabriela Tofănel, George Arnăutu, Victor Axinte, Artemie Cojocaru, Anatol Covali, Ilie Găngoiu, Gheorghe Ţirea. Au acompaniat: Mircea Emandi, Carmen Gutuleanu, Silvia Ţigmeanu şi Rozalia Vâlsan. Luni 4 aprilie 1983, Teatrul liric Constanţa prezintă un *Recital extraordinar* cu Marin Cazacu – violoncel şi Irina Staicu – pian. În program: J. Brahms – *Sonata I în mi minor*, J.S. Bach – *Arie*, P. Popper – *Gavota*, F.M. Bartholdy – *Cântec fără cuvinte*, C. Saint–Saens – *Lebăda,* Vasile Jianu – *Pastorală şi joc*, C. Dimitrescu – *Dans ţărănesc*, P.I. Ceaikovski – *Pozzo Capriciosso*. Vineri 29 aprilie 1983, Teatrul liric prezintă la sala Muzeului de Artă un *Concert simfonic* dirijat de Paul Staicu avându-l ca solist pe Ionel Tungu – oboi. În program: Nicolae Brânduş – *Patru cântece pentru orchestră*, B. Marcello – *Concertul pentru oboi şi orchestră*, J. Haydn – *Simfonia nr.92 în Sol major*. La 9 mai 1983, Teatrul liric prezintă un *Recital de lieduri, romanţe şi cantonete*, susţinut de solistele lirice: Lucreţia Covali, Iacobina Vlad, acompaniate la pian de Carmen Gutuleanu, Silvia Ţigmeanu, şi Rozalia Vâlsan. La 28 mai 1983, soprana Lucreţia Covali şi tenorul Anatol Covali vor susţine un *Recital extraordinar*, cu un program de lieduri, cantonete, arii şi duete din creaţia compozitorilor: Beethoven, Brahms, Brediceanu, di Capua, de Curtis, Dendrino, Dostal, Eliade, Enescu, Faure, Grieg, Giordano, Kalman, Lehar, Liszt, Strauss, Puccini, Rahmaninov, Schubert, Schumann, Verdi, Wagner, Stolz etc. La 12 noiembrie 1983 Teatrul liric prezintă un spectacol de balet în regia şi coregrafia Ancăi Tudor cuprinzând lucrările: *Dixtuor* de George Enescu şi *Sheherezada* de N. Rimski-Korsakov. Şi-au dat

[162] Diaconescu, Dem – *Un recital de referinţă*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 28 martie, 1983.

www.ziuaconstanta.ro

concursul: Mihaela Şerban, Valentin Ionescu, Iosana Sebeşan, Rodica Raicu-Uretu, Clara Petruțiu, Fănică Lupu, Monica Măgârdici, Marika Molnar, Octavian Axente, Lena Denisov, Constantin Pintea, Camelia Gligor, Iosefina Ion, Augustin Precup. Un an cu multe spectacole acoperind în general toate gusturile melomanilor de toate genurile. Se observă o participare mai mare a soliştilor instrumentişti, dar şi soliști lirici din Constanța şi din țară, care alături de spectacolul de balet realizat de Anca Tudor pe muzica lui Enescu şi Rimski-Korsakov, au oferit spectatorilor constănțeni un program muzical variat, cuprinzând şi creații românește contemporane.

„*Dixtuorul* lui Enescu – comenta realizatoarea libretului şi coregrafiei, Anca Tudor – scris pentru instrumente de suflat în 1907, prestigioasă lucrare de muzică de cameră universală, nu a fost până acum niciodată transpusă coregrafic. Am încercat deci, pentru prima oară să transpun pe scenă, ceea ce această muzică, ascultată de nenumărate ori, ne-a sugerat."[163]

În 1984, la 1 aprilie Teatrul liric oferă publicului constănțean un *Recital extraordinar de arii şi lieduri* din creația compozitorilor români. Participă soliştii: Aida Abagief-Hartia, Margareta Andriescu, Niculina Cârstea, Daniela Cosmescu, Lucreția Covali, Gabriela Popescu, Romfilia Radu, Niki Arnăutu, Victor Axinte, Iosif Buibaş, Artemie Cojocaru, C. Jurăscu, Gheorghe Țirea. Au acompaniat la pian: Carmen Gutuleanu, Silvia Țigmeanu şi Rozalia Vâlsan. La 15 aprilie 1984, sub bagheta dirijorului Constantin Daminescu are loc un *Recital de operă* la care şi-au adus contribuția soliştii: Elena Cernei (Artistă Emerită), Ludovic Spiess de la Opera Română Bucureşti, Aida Abagief-Hartia, Margareta Andriescu, Niculina Cârstea, Daniela Cosmescu, Maria Dorobanțu, Romfilia Radu, Niki Arnăutu, Victor Axinte, Artemie Cojocaru, C. Jurăscu. La 4 martie Teatrul liric din Constanța prezintă un *Spectacol extraordinar* intitulat *Bună seara domnule Strauss* dirijat de belgianul Andre Nevé cu concursul solistei Niculina Cârstea, care a prezentat publicului pagini alese din creația compozitorului Johann Strauss.

În 1985 la data de 31 martie, Teatrul liric prezintă *Recitalul extraordinar de arii şi lieduri* din creația compozitorilor români. În acompaniamentul pianistic a lui Carmen Gutuleanu şi Silvia Țigmeanu au evoluat soliştii: Aida Abagief, Emilia Ciurdea, Daniela Cosmescu, Lucreția Covali, Gabriela Popescu, Gabriela Tofănel, Romfilia Radu, Niki Arnăutu, Victor Axinte, N. Călinescu, Artemie

[163] Tudor, Anca – *Între Enescu şi Korsakov*, în *Programul* Teatrului liric, Constanța, 12 noiembrie, 1983.

www.ziuaconstanta.ro

Cojocaru, C. Jurăscu, Gh. Ţirea. Un al doilea recital sub genericul *Concertul concertelor*, program de arii celebre din opere va avea loc în data de 19 aprilie sub conducerea muzicală a lui Gheorghe Stanciu. Şi-au dat concursul: Nicolae Herlea (Artist al Poporului), David Ohanesian (Artist Emerit), Lucia Ţibuleac, Ludovic Spiess – de la Opera Română Bucureşti, Niculina Cârstea, Emilia Ciurdea, Daniela Cosmescu, Veronica Diaconu, Maria Dorobanţu, Romfilia Radu, Niki Arnăutu, Victor Axinte, Ilie Gănţoiu, Gheorghe Ţirea. Vineri 12 iulie 1985, ora 19, Teatrul liric prezintă un *Concert extraordinar* cu Dan Iordăchescu (Artist Emerit) şi Nicolas Astrinidis din Grecia – pianist, dirijor Paul Staicu. În program: Partea I: Alfred Alessandrescu – *Amurg de toamnă*, Anatol Vieru – *Monografia comunei Sîrbova*, Vlad Ulpiu – *Simfonia I – Drumuri în lumină*, George Enescu – *Preludiul la unison şi Menuet din Suita I.* Partea a II-a – lieduri şi arii din opere cu Dan Iordăchescu şi N. Astridis (Grecia), la pian. Teatrul liric Constanţa prezintă în zilele de joi, vineri şi sâmbătă, perioada 19–21 decembrie 1985, orele 11, 15 şi 18,30 în Sala Sporturilor un *Spectacol extraordinar* intitulat *Varietăţi în prag de iarnă*, cu muzică uşoară, arii şi cantonete, muzică populară, dans modern, clasic şi popular, muzică folk şi momente vesele, în regia artistică a lui Andrei Mihalache, scenografia Eugenia Tărăşescu–Jianu, conducerea muzicală Gheorghe Stanciu şi Mihaela Roşca.

În 1986, la 6 mai sub genericul *Vă place opera?,* Teatrul liric susţine un recital de arii din opere, sub conducerea dirijorilor Gh. Stanciu, Mihaela Silvia Roşca şi Radu Ciorei. Şi-au dat concursul: Lucia Ţibuleac, Daniela Vlădescu, Octavian Naghiu, Vasile Martinoiu, Ionel Voineag, Florin Diaconescu de la Opera Română Bucureşti, Ion Frigioiu de la Teatrul muzical Galaţi, Margareta Andriescu, Niculina Cârstea, Emilia Ciurdea, Daniela Cosmescu, Veronica Diaconu, Maria Dorobanţu, Mirela Negulescu, Romfilia Radu, Victor Axinte, Sofronie Cadariu, Ilie Gănţoiu, Gheorghe Ţirea. La 2 iunie 1986, Teatrul liric prezintă un recital de balet intitulat *Gala baletului*, la care au participat balerinii: Cristina Teodorescu şi Laurenţiu Ghinea de la Opera Română Bucureşti, Rodica Murgu şi Ilie Filip de la Opera Română Timişoara, Lucia Cristoloveanu şi Dan Sas de la Opera Română Cluj-Napoca, Delia Hanţiu, Călin Hanţiu, Betty Manolache-Lux, Dumitru Manolache-Lux, Isabela Aguletti, Rodica Raicu-Uretu, Iosana Sebeşan, Monica Măgârdici, Mihaela Ştefan, Gh. Moţpan, Fănică Lupu, Valentin Ionescu, Constantin Dragomir, Ion Gligor. La 3 august 1986, Teatrul liric Constanţa organizează în cadrul *Serbărilor mării* un Spectacol extraordinar *Gala*

www.ziuaconstanta.ro

vedetelor, unde alături de stele ale muzicii uşoare au evoluat soliştii constănţeni Veronica Diaconu, Ilie Gănţoiu, Cristian Ionescu, Elena Roizen. Invitaţi lirici consacraţi din alte instituţii muzicale, împreună cu artiştii constănţeni au făcut front comun în vederea realizării unor spectacole de mare ţinută artistică, având ca scop satisfacerea nevoilor culturale ale publicului meloman. Sunt prezentate spectacole cu arii celebre din opere, spectacole de balet, Gala vedetelor, Serbările mării, menite să atragă publicul în sala de spectacole şi să satisfacă toate gusturile artistice ale constănţenilor.

În 1987, la 7 aprilie, Teatrul liric prezintă un *Recital muzical-coregrafic* pe muzica lui M. Ravel în libretul şi coregrafia Ancăi Tudor. Au fost invitaţi muzicologul Iosif Sava de la Radiodifuziunea Română şi Dan Serbac de la Opera Română Cluj–Napoca. Şi-au dat concursul balerinii: Rodica Raicu–Uretu şi Ioan Gligor – *Vals*, Mirela Badea – *Pasăre tristă*, Niculina Cârstea – *Vocaliză*, Iosana Sebeşan şi Constantin Dragomir – *Alborada del gracioso*, Andrei Deleanu – *Jocuri de apă şi Tocata*, Fănică Lupu, Monica Măgârdici, Marika Molnar, Mariana Heman, şi Iosana Sebeşan – *Valea clopotelor*, Isabela Aguletti-Rudi şi Gheorghe Moţpan – *O barcă pe ocean*, Rodica Raicu-Uretu şi Valentin Ionescu – *Rapsodie tzigane*. A acompaniat la pian Silvia Ţigmeanu. La 9 aprilie 1987, Teatrul liric constănţean a programat un *Recital extraordinar* de arii şi lieduri din creaţia românească. Invitată să prezinte Ligia Ardelean de la Radiodifuziunea Română. Au asigurat acompaniamentul la pian Carmen Gutuleanu, Silvia Ciorei şi Silvia Ţigmeanu. Invitaţi în recital: Maria Mirea, Lucia Cicoară, Pompei Hărăşteanu şi Florin Diaconescu de la Opera Română Bucureşti, Dan Serbac de la Opera Română Cluj-Napoca, Constantin Florin Axinte, Victor Axinte, Niculina Cârstea, Emilia Ciurdea, Artemie Cojocaru, Florenţa Marinescu, Mirela Negulescu, Luminiţa Teleabă-Popa, Mihaela Rotaru, Gabriela Tofănel, Gheorghe Ţirea. La 19 aprilie, Teatrul liric oferă publicului constănţean un Recital de balet sub genericul *Gala baletului*. Invitaţi în recital: Liliana Tugearu, Carmen Angheluş, Roxana Colceag, Gheorghe Angheluş, Laurenţiu Guinea, Florin Brânduşe şi Ion Tugearu de la Opera Română Bucureşti, Aurora Caloianu şi Costică Gîdea de la Opera Română Timişoara, Simona Noja de la Opera Română Cluj-Napoca, Betty Manolache-Lux, Dumitru Manolache-Lux, George Postelnicu, Monica Bârlea, Isabela Aguletti-Rudi, Rodica Raicu-Uretu, Iosana Sebeşan, Mihaela Ştefan, Mariana Herman, Mirela Badea, Gh. Moţpan, Fănică Lupu, Dionisie Niculai, Valentin Ionescu, Ioan Gligor, Constantin Dragomir. La 16

www.ziuaconstanta.ro

aprilie 1987 Teatrul liric prezintă microrecitalul *Seară vieneză* sub bagheta dirijoarei Mihaela Roşca. Au participat: Veronica Diaconu, R. Radu, A. Cojocaru, M. Dorobanţu, I. Puşcaşu, V. Axinte, S. Cadariu, E. Ciurea, M. Rotaru, C. Jurăscu, M. Andriescu. La 30 aprilie, Teatrul liric prezintă spectacolul de varietăţi *Farmecul muzicii*, cu Florenţa Marinesu, Ilie Gănţoiu, Gabriela Cojocaru, Cristian Ionescu, Marga Andriescu, Anghel Stoian, soliştii şi ansamblul de balet, orchestra Teatrului dirijată de Silvia Roşca. La 23 iunie la Biblioteca Judeţeană, Teatrul liric prezintă un *Recital* susţinut de Niculina Cârstea, Victor Axinte şi Florenţa Marinescu. Recitalul este repetat şi la 26 iunie în aceeaşi sală. La 4 august 1987, Teatrul liric prezintă un *Recital* cu lieduri şi arii celebre susţinut de soliştii lirici: A. Abagief, N. Cârstea, M. Andriescu, Fl. Marinescu, V. Diaconu. La 5 august 1987, Veronica Diaconu şi Romfilia Radu, susţin un *Recital de arii şi lieduri* la sala Casei de Cultură a Sindicatelor Constanţa. La 20 august 1987, Veronica Diaconu, Romfilia Radu şi Victor Axinte susţin un *Recital cu piese lirice* la sala Muzeului de Istorie. Pe 23 august 1987, la sediul Teatrului liric constănţean are loc un *Recital de arii şi lieduri* susţinut de soliştii A. Cojocaru, E. Ciurdea, M. Dorobanţu, N. Cârstea, M. Andriescu, R. Radu, I. Puşcaşu, V. Diaconu, L. Popa, V. Axinte, Fl. Marinescu. La 31 august 1987, Teatrul liric din Constanţa prezintă un *Concert de arii din opere*, susţinut de soliştii lirici: A. Abagief, R. Radu, M. Dorobanţu, M. Andriescu, M. Negulescu, I. Puşcaşu, A. Cojocaru, I. Gănţoiu, V. Axinte, C. Jurăscu, Gh. Ţirea, C. Acsinte, N. Cârstea, L. Popa. La 10 septembrie 1987,Teatrul liric prezintă o *Seară de balet* susţinută de Baletul Teatrului. La 6 octombrie Sanda Luca Zodieru susţine un *Recital de pian,* iar la 13 şi 16 octombrie la sediul Teatrului, Orchestra simfonică susţine un *Recital cameral* şi un *Concert simfonic* dirijat de Paul Staicu. În luna octombrie începând cu data de 16, Teatrul liric constănţean susţine o serie de concerte şi recitaluri cu personalităţi de seamă ai artei muzicale. Primul concert îl are ca solist pe Dan Atanasiu, laureat al concursurilor internaţionale de la Neapole, Paris (*Marguerite Long*), Bordeaux, Santander, Jaen. Valencia, Varşovia (*Chopin*), care a prezentat în program *Concertul pentru pian şi orchestră în la minor* de Schumann. La 23 octombrie a concertat Daniel Podlovski care a executat sub bagheta maestrului Paul Staicu, *Concertul pentru vioară şi orchestră în Re major* de Mozart. Concertul din 30 octombrie l-a avut ca solist pe Mihai Ungureanu, care a executat *Concertul pentru pian şi orchestră nr.1 în si bemol minor* de Ceaikovski, sub bagheta dirijorului Constantin Bugeanu (Artist Emerit). Au fost concerte de o mare ţinută artistică,

www.ziuaconstanta.ro

foarte bine primite de publicul constănțean, care au apreciat actul artistic derulat pe scena Teatrului liric, atât prin prezență cât şi prin aplauze la scenă deschisă. Tot în luna octombrie a fost derulat un program de concerte camerale concretizate în mai multe recitaluri. Primul a avut loc îndată de 6 octombrie şi a fost susținut de pianista Sanda Luca-Zodieru, cu un program conținând lucrări de Scarlatti, Beethoven, Chopin, Liszt şi Enescu. În 13 octombrie a avut loc un dublu recital cu soprana Bianca Manoleanu şi pianistul Remus Manoleanu, cu lucrări de Brahms, Hugo Wolf şi Chopin. La 20 octombrie are loc un recital al pianistei Delia Pavlovici, cu un program Chopin, iar la 27 octombrie, Valentin Macovei susține un recital cu un program F. Liszt. În luna următoare Teatrul liric oferă iubitorilor muzicii simfonice *Anotimpurile – 4 concerte pentru vioară şi orchestră* de Vivaldi, avându-l ca solist pe Ştefan Ruha. Recitalurile din noiembrie au cuprins: un recital de suflători (cvintet) la 3 noiembrie, Liviu Cristian – flaut, Soos Levente – oboi, Sorin Jugănaru – clarinet, Mircea Tegzeşiu – corn. A urmat apoi un cvartet de coarde format din Adrian Totti – vioara I, Dumitru Dache – vioara II, Dinu Şerfezi – viola, Carmen Tegzeşiu – violoncel. La 6 noiembrie Emilia Ciurea şi orchestra simfonică dirijată de Paul Staicu susțin un *Spectacol festiv* în sala *Fantasio*, iar pe 8 noiembrie 1987 la sediul Teatrului liric se prezintă spectacolul *Farmecul muzicii* cu: I. Gănțoiu, M. Andriescu, Fl. Marinescu, A. Abagief. La 8 noiembrie solistul Alexandru Guțu prezintă *Concertul pentru violoncel şi orchestră* de Saint–Saens. La 10 noiembrie 1987, Sorin Petrescu susține un *Recital de pian* la sediul Teatrului liric, iar la 12 noiembrie Despina Ionescu – vioară şi Zita Tănăsescu – pian susțin un *Recital cameral*. La 20 noiembrie are loc *Concertul pentru două piane şi orchestră* de Bach, interpretat de Andrei şi Alina Deleanu. La 24 noiembrie are loc un dublu recital susținut de Margint Birtalan şi Dinu Şerfezi cu un program Haendel, Mozart şi Bartok. Delia Pavlovici susține un recital cu un program Chopin la 1 decembrie, iar violonistul Ştefan Petrescu un program Beethoven, Paganini şi Ravel. La 27 noiembrie are loc un concert dirijat de Artistul emerit Mircea Cristescu cu un program cuprinzându-i pe Bernstein, Copland şi Gershwin. La 1 decembrie 1987 se prezintă două *Spectacole extraordinare* la Sala Sporturilor din Constanța avându-i ca invitați pe Stela Popescu şi Alexandru Arşinel. În ziua de 3 decembrie M. Dorobanțu, G. Tofănel, C. Acsinte, L. Popa şi A. Cojocaru prezintă în sala Bibliotecii Județene un *Recital de arii şi lieduri*. În data de 4 decembrie are loc un *Recital liric* la Muzeul de Marină din Constanța cu Veronica Diaconu, A. Cojocaru, M.

www.ziuaconstanta.ro

Andriescu, C. Acsinte, L. Popa. În ziua de 8 decembrie Ştefan Petrescu – vioară şi Daniela Crăciun – pian susţin un *Recital de vioară*. La 11 decembrie orchestra susţine un *Concert simfonic* dirijat de Radu Ciorei şi un *Recital de canto-pian* susţinut de V. Diaconu, E. Ciurdea, M. Dorobanţu şi A. Cojocaru. Pe 15 decembrie Andrei Deleanu susţine un recital de pian, iar miercuri 16 decembrie are loc un recital extraordinar de chitară clasică cu Klaus şi Rainer Feldmann (RDG). Valentin Manaf – violoncel, susţine un dublu recital cu Sanda Boteanu – vioară cu un program Beethoven, Schubert şi Şostakovici. Pe 25 decembrie orchestra susţine un *Concert simfonic* dirijat de Radu Ciorei, iar pe 29 decembrie are loc un *Spectacol festiv* dirijat de Gheorghe Stanciu cu participarea orchestrei, baletului şi corului Teatrului liric.

Este unul din anii cei mai bogaţi în recitaluri, concerte şi spectacole (peste 25), dedicate publicului constănţean. Pe lângă artiştii lirici şi instrumentiştii constănţeni constatăm din nou prezenţa unor invitaţi de mare valoare ca Ion Voicu, Pompei Hărăşteanu, Ştefan Petrescu, Daniela Crăciun, Delia Pavlovici, ca să dăm doar câteva nume. Se poate concluziona cu uşurinţă că s-au susţinut spectacole excelente, foarte bine primite de public, cu artişti lirici şi instrumentişti virtuoşi.

În anul următor, 1988, la 6 ianuarie, are loc un *Concert simfonic* dirijat de Radu Ciorei, iar la 8 decembrie un alt *Concert simfonic* dirijat de R. Cernat. În ziua de 12 decembrie s-a programat un *Recital cameral* susţinut de Despina Ionescu – vioară şi Zita Tănăsescu – pian. La 15 ianuarie 1988 la sediul Teatrului Liric are loc un *Concert simfonic* susţinut de Fl. Marinescu, I. Lungu, A. Deleanu, S. Zodieru şi dirijat de Radu Ciorei. Pe 19 ianuarie 1988 Teatrul liric prezintă un *Concert cameral* susţinut de soliştii: S. Boteanu – vioară, V. Manaf – violoncel şi S. Zodieru – pian, iar pe 21 ianuarie la Muzeul de Istorie, soliştii E. Ciurdea, G. Tofănel, M. Dorobanţu, L. Popa, V. Diaconu susţin un *Recital liric*. La 22 ianuarie 1988, la sala Casei de Cultură a Sindicatelor, orchestra, corul, baletul şi soliştii lirici ai Teatrului liric, au susţinut un *Spectacol festiv* sub bagheta maestrului Gheorghe Stanciu, iar pe 26 ianuarie are loc un *Recital cameral* susţinut de soliştii: M. Dorobanţu, E. Ciurdea, G. Tofănel, V. Diaconu, R. Radu, L. Popa, M. Tegzeşiu. Pe 3 februarie 1988, Teatrul liric prezintă un *Recital muzical-coregrafic* cu ansamblul de balet şi soliştii: Fl. Marinescu, E. Ciurdea, I. Gănţoiu, A. Cojocaru, V. Axinte, Gh. Ţirea. Pe 5 februarie la sediul Teatrului liric are loc un *Concert simfonic* dirijat de Gheorghe Stanciu cu participarea soliştilor: Cristea Ralu –

www.ziuaconstanta.ro

pian, C. Acsinte, S. Cadariu, Gh. Ţirea, V. Axinte, C. Jurăscu, artişti lirici. La 10 februarie 1988, Teatrul liric prezintă un *Concert extraordinar W.A. Mozart*, susţinut de soprana Emilia Ciurdea, mezzosoprana Mirela Negoescu şi basul Constantin Acsinte, cu orchestra Teatrului liric dirijată de Gheorghe Stanciu. La pian, Carmen Gutuleanu. La 17 februarie Teatrul liric prezintă un *Recital de balet*, prezentat de Radu Popescu, cu participarea Secţiei de balet şi pianista Alina Deleanu, iar la 19 februarie cornistul M. Tegzeşiu susţine un concert sub bagheta dirijorului Ervin Acel. La 23 februarie, solista Adriana Bera susţine un *Recital de pian*, iar la 25 februarie violonista Anca Raţiu un concert sub bagheta dirijorului Miron Raţiu. În 4 martie 1988, Teatrul liric a programat concertul solistei Adriana Bera, dirijat de maestrul Ion Baciu, pe 8 martie, pianista Alina Deleanu susţine un *Recital cameral*, pe 11 martie solistul Alexandr Khniatev susţine un *Concert* dirijat de Radu Ciorei, iar în ziua de 12 martie dirijorul Gheorghe Costin susţine un *Concert simfonic* avându-l ca solist pe Valentin Gheorghiu. Pe 22 martie G. Tănăsescu – violoncel şi Z. Tănăsescu – pian susţin un *Concert cameral*, iar în 23 martie are loc un spectacol *Seară de balet*, cu participarea baletului constănţean, pe 25 martie 1988 violonistul Ion Voicu concertează sub bagheta dirijorului Mădălin Voicu. La 29 martie are loc un recital prezentat de pianistul M. Ungureanu. La 1 aprilie la sediul Teatrului liric are loc un concert dirijat de Radu Ciorei, pe 5 aprilie un *Recital* de pian susţinut de Lucian Zidaru, pe 6 aprilie un *Recital muzical–coregrafic* cu A. Deleanu, M. Dorobanţu, R. Radu, V. Diaconu, M. Negulescu, N. Cârstea, C. Acsinte, E. Oprea, trupa de balet a Teatrului şi Orchestra simfonică dirijată de Radu Ciorei. La 15 aprilie 1988, dirijorul Ilarion Galaţi susţine un *Concert simfonic*, la 19 aprilie Sanda Luca-Zodieru susţine un *Recital de pian*, iar la 20 aprilie Valentin Gheorghiu susţine de asemenea un *Recital de pian*. La 25 aprilie are loc un *Spectacol de muzică şi poezie* cu Ion Caramitru şi J. Răducanu, pe 29 aprilie dirijorul Paul Popescu susţine un *Concert simfonic*. La 1 mai 1988, corul, orchestra, baletul si soliştii M. Dorobanţu, V. Diaconu, G. Tofănel, V. Axinte, M. Negulescu, Gh. Ţirea, I. Gănţoiu, sub bagheta maestrului Gheorghe Stanciu prezintă un *Spectacol festiv* dedicat lunii mai. La 4 mai dirijorul A. Nevé susţine un *Concert simfonic*, pe 6 mai se prezintă un *Recital liric* la sala Muzeului de Istorie cu E. Oprea, N. Cârstea, A. Axinte, A. Cojocaru. La 8 mai dirijorul Petre Sbârcea conduce *Concertul de deschidere* al Festivalului. Pe 15 mai se prezintă un *Recital de canto-pian* cu V. Diaconu, R. Popescu, M. Rotaru, V. Pascali. La 23 mai 1988, Teatrul

www.ziuaconstanta.ro

liric constănțean a oferit publicului un *Recital de muzică şi poezie românească*, având ca invitați pe redactorul Ligia Ardelean de la Radiodifuziunea Română, pe actorul Victor Rebengiuc, Florin Diaconescu şi Mihaela Agachi de la Opera Română Bucureşti. Au mai participat soliştii: Niculina Cârstea, Emilia Oprea, Victor Axinte, Andrei Deleanu. Au acompaniat la pian Silvia Țigmeanu şi Carmen Gutuleanu. Un alt recital sub genericul *Gala baletului* a fost prezentat la 29 mai 1988, având ca invitați pe muzicologul Grigore Constantinescu, artişti din URSS, precum şi artişti din Bucureşti, Timişoara şi Cluj-Napoca, care au evoluat alături de artiştii constănțeni. Au participat soliştii: Natalia Iakovleva, Andrei Musorin din URSS, Alexa Mezincescu Cristina Teodorescu, Carmen Angheluş, Mihaela Țigănuş, Simona Somăcescu, Ion Tugearu, Mihai Babuşca. Laurențiu Guinea, George Postelnicu, Florin Brânduşă, Gheorghe Angheluş de la Opera Română Bucureşti, Simona Noja de la Opera Română Cluj-Napoca, Aurora Caloianu şi Costică Gîdea de la Opera Română Timişoara, Betty Manolache-Lux, Dumitru Manolache-Lux, Rodica Raicu-Uretu, Isabela Aguletti-Rudi, Mihaela Ştefan, Iosana Sebeşan, Monica Măgârdici, Mariana Herman, Ramona Ignat, Mariana Baran, Fănică Lupu, Gh. Moțpan, Valentin Ionescu, Dionisie Niculai, George Gache, Constantin Dragomir, Ioan Gligor. La 10 iunie Valentin Gheorghiu susține un *Concert simfonic* sub bagheta dirijorului Radu Ciorei. Pe 25 iunie are loc un recital susținut de N. Cârstea, R. Radu, C. Jurăscu, C. Acsinte în sala Cercului militar Constanța. La 26 iunie are loc un *Spectacol de muzică şi poezie* cu Ion Caramitru, J. Răducanu, orchestra simfonică dirijată de Radu Ciorei. La 8 iulie 1988, Teatrul liric prezintă un *Concert simfonic* cu G. Oprea, C. Acsinte, Fl. Marinescu, M. Negulescu, orchestra simfonică dirijată de Radu Ciorei. La 22 iulie dirijorul M. Cristescu prezintă un *Concert simfonic*, iar pe 30 iulie 1988, Teatrul liric prezintă un *Concert festiv* dirijat de Gheorghe Stanciu. Pe 2 august 1988 se prezintă un recital la Muzeul de Marină cu N. Cârstea, V. Diaconu, V. Axinte, A. Cojocaru, iar pe 4 august un recital la Biblioteca Județeană Constanța cu V. Diaconu, M. Dorobanțu, M. Rotaru, G. Tofănel. La 6 august 1988 Teatrul liric prezintă un *Concert extraordinar de arii* cu Helena Bagiore, Patrizia Morandini (Italia), Margareta Andriescu, Niculina Cârstea, Veronica Diaconu, Maria Dorobanțu, Florența Marinescu, Mirela Negulescu, Emilia Oprea, Romfilia Radu, Constantin Acsinte, Victor Axinte, Artemie Cojocaru, Ilie Gănțoiu, Gheorghe Țirea, corul şi orchestra Teatrului liric, dirijor Radu Ciorei. Pe 10 august 1988 are loc un spectacol întitulat *Teatrul antic* cu

www.ziuaconstanta.ro

participarea soliştilor lirici A. Cojocaru, C. Acsinte, V. Pascli, C. Jurăscu corul şi baletul Teatrului liric, spectacol reluat şi în zilele de 11, 14, 15,18, 21,22,25, 29 august. Pe data de 30 august în sala Muzeului de Arheologie are loc un recital susţinut de R. Radu, V. Diaconu, V. Axinte, G. Tofănel, M. Rotaru, M. Dorobanţu, iar trupa de balet susţine un spectacol *Serile revistei* la sediul Teatrului Constanţa. În luna septembrie în ziua de 6, dirijorul Ovidiu Bălan de la Filarmonica din Bacău susţine un *Concert simfonic*. La 8 septembrie soliştii lirici C. Jurăscu, C. Acsinte, A. Stoian, A. Cojocaru, corul şi baletul susţin un spectacol în cadrul *Teatrului Antic*, spectacol repetat şi în zilele de 11 septembrie. La 10 septembrie are loc un recital susţinut de pianiştii Alina Deleanu şi Liviu Cristian. Mădălin Voicu dirijează *Concertul simfonic* din 28 octombrie 1988, avându-l ca solist pe Florin Croitoru. La 30 octombrie 1988, are loc un *Recital muzical-coregrafic* susţinut de V. Diaconu, E. Oprea, N. Cârstea, Gh. Ţirea şi baletul Teatrului liric. La 1 noiembrie, pianista Delia Pavlovici susţine un recital la sediul Teatrului liric, la 8 noiembrie are loc *Recitalul de vioară* susţinut de St. Petrescu acompaniat de Delia Pavlovici la pian, pe 15 noiembrie *Recital cameral* susţinut de violista M. Birtalan acompaniată la pian de Delia Pavlovici. La 4 noiembrie Teatrul liric prezintă un *Concert simfonic* dirijat de Ilarion Ionescu-Galaţi având-o ca solistă pe pianista Alina Deleanu, iar pe 11 noiembrie dirijorul Ovidiu Bălan susţine un *Concert simfonic* avându-l ca solist pe M. Cazacu. Pe 18 noiembrie 1988, Teatrul liric prezintă un *Concert simfonic* dirijat de Radu Ciorei cu: E. Oprea, M. Negulescu, M. Teodorescu şi A. Moisuc. Pe 22 noiembrie are loc un *Recital cameral* susţinut de Gheorghe Duma – clarinet şi Alina Deleanu – pian. La 23 noiembrie are loc un spectacol *Seară de balet* prezentat de Radu Popescu, iar pe 29 noiembrie 1988 se prezintă un *Recital cameral* susţinut de Soos Levente – oboi şi Diana Popescu – pian. Pentru luna decembrie, pianista Alina Deleanu susţine în data de 8 un recital cameral, în ziua de 9 decembrie are loc un *Concert simfonic* dirijat de Torre Lleda, iar pe 13 decembrie soliştii Niculina Cârstea şi Emilia Oprea susţin un recital în acompaniamentul pianistic a lui Carmen Gutuleanu. La 26 decembrie, Teatrul liric oferă iubitorilor de muzică şi balet un *Recital muzical-coregrafic* cu M. Rotaru, M. Dorobanţu, A. Cojocaru, S. Cadariu şi Baletul Teatrului liric. La 28 decembrie, Teatrul liric prezintă un *Concert de romanţe* în interpretarea soliştilor lirici: V. Diaconu, E. Oprea, R. Radu, M. Negulescu, I. Gănţoiu, Gh. Ţirea, I. Şipp, S. Cadariu, R. Popescu şi orchestra dirijată de D. Mizrahi. La 30 decembrie se prezintă

www.ziuaconstanta.ro

Concertul de Anul Nou, cu soliştii lirici, orchestra şi baletul Teatrului liric.

Credem că anul 1988, a fost cel mai bogat în recitaluri şi concerte dedicate publicului constănţean. Atât soliştii autohtoni cât şi cei invitaţi din alte judeţe ale ţării, au demonstrat o pregătire artistică deosebită, prestaţiile lor fiind foarte bine apreciate de public, iar eforturile Teatrului constănţean de a face o educaţie deosebită melomanilor şi publicului său fidel, iniţiindu-i şi cu alte genuri muzicale au fost încununate de succes.

În zilele de 1 şi 2 ianuarie 1989, Teatrul, liric prezintă două concerte de *Anul Nou*, cu întreg colectivul instituţiei lirice. În data de 4 ianuarie Teatrul liric prezintă un *Recital de balet*, prezentat de Radu Popescu. La 9 ianuarie are loc spectacolul *Seara Eminescu* cu orchestra simfonică şi Ion Caramitru, iar pe 13 ianuarie are loc *Concertul simfonic* dirijat de Ovidiu Bălan de la Filarmonica din Bacău. Pe 15 ianuarie se desfăşoară *Recitalul de muzică şi poezie* dedicat lui Eminescu cu participarea soliştilor lirici: Veronica Diaconu, Romfilia Radu, Maria Dorobanţu şi Victor Axinte. Marţi 7 februarie 1989, Teatrul liric prezintă recitalul pianistei Nejla Ionescu, cu un program alcătuit din lucrările compozitorilor Mozart, Beethoven, Schumann şi Chopin. Vineri 10 februarie 1989, Teatrul liric Constanţa prezintă soliştii laureaţi la marile concursuri internaţionale: Emilia Oprea – soprană (premiul I la Praga în 1986 şi Diploma de onoare la Moscova în 1982). Simona Moise – vioară (Premiul I – Kocian în 1980, Premiul I – Stresa în 1983, Premiul III – Belgrad în 1986). Cristian Niculescu – pian (Premiul de Onoare – Barcelona – 1982, Senigallia 1982). În program: arii din *Bărbierul din Sevilla* şi *Traviata*, la pian Carmen Gutuleanu, Brahms – *Sonata a III-a pentru vioară şi pian*, la pian Delia Pavlovici, Schumann – *Fantezie* şi Beethoven – *Sonata op. 110 pentru pian*. Marţi 14 februarie se prezintă o *Seară de poezie şi muzică românească*. Îşi dau concursul soliştii lirici: Veronica Diaconu, Romfilia Radu, Maria Dorobanţu, Artemie Cojocaru, Victor Axinte şi actorul Longin Mărtoiu. Acompaniază la pian Silvia Ţigmeanu. Vineri 17 februarie dirijorul Aurelian Octav Popa ne prezintă *Opusuri inedite ale repertoriului simfonic* în viziunea unui mare artist. În program serenade pentru orchestră de Mozart, Dvorak, R. Strauss. Sâmbătă 24 februarie şi duminică 25 februarie 1989, Teatrul liric din Constanţa prezintă spectacolul-concert *Bun venit libertate* în colaborare cu Teatrul Dramatic şi Teatrul *Fantasio*. În program, teatru necenzurat, balet, dans modern, muzică şi umor. Luni 27 februarie *Concert spectacol*

www.ziuaconstanta.ro

extraordinar de poezie şi muzică cu Ovidiu Iuliu Moldovan şi orchestra de suflători dirijată de Radu Ciorei. Marți 28 februarie are loc un *Recital de cameră*, susținut de : Sorin Jugănaru – clarinet, Nicu Dima – trompetă, Sorin Mustățea – trompetă, Marin Gabriel – flaut, Diana Popescu şi Sanda Luca Zodieru la pian. În program: Haendel, Brahms, Marțian Negrea, Bach, Enescu. Marți 21 martie 1989, Teatrul liric prezintă un *Recital de pian* cu Dana Borşan – solistă a Filarmonicii din Oradea, laureată a concursurilor internaționale din Germania şi Varşovia . În program lucrări de Haydn, Chopin, Liszt, Ron, Weitberg. Vineri 24 martie, Teatrul liric ne oferă un spectacol intitulat *Din muzica popoarelor* cu soliştii lirici şi instrumentiştii teatrului, împreună cu ansamblul coral al Sindicatului învățământ şi corul teatrului. Dirijor Sabin Nicolainã, la pian Silvia şi Radu Ciorei. În 1989, Teatrul liric a programat la 3 aprilie o *Seară de muzică şi poezie* cu actorul Ion Caramitru într-o interpretare de excepție şi pagini simfonice celebre cu orchestra simfonică dirijată de Radu Ciorei. La 9 aprilie, în sala Teatrului liric a avut loc un *Concert educativ* cu tema *Prezentarea instrumentelor orchestrei simfonice – instrumentele de suflat din alamă* – cu exemplificări muzicale din literatura muzicală românească şi universală. Marți 11 aprilie publicul constănțean a putut audia primul recital din ciclul *Integrala sonatelor pentru pian de Beethoven* susținut de pianistul Andrei Deleanu, iar la 27 aprilie un recital susținut de Romfilia Radu, A. Cojocaru şi Victor Axinte. În luna mai Teatrul liric ne oferă o *Seară de balet* în ziua de 17, cu baletul teatrului, apoi pe data de 19 un concert dirijat de D. Sepitiner. La 24 mai, de asemenea, s-a prezentat un *Recital de muzică şi poezie* dedicat lui Mihai Eminescu, prezentat de Ligia Ardelean de la Radiodifuziunea Română Bucureşti. Au fost invitați actorii Margareta Pogonat şi Adrian Pintea. Au cântat soliştii: Georgeta Stoleru de la Conservatorul „C. Porumbescu" din Bucureşti, Ionel Voineag de la Opera Română Bucureşti, Liliana Nichiteanu de la Teatrul muzical Galați, Gheorghe Roşu de la Conservatorul „G. Dima" din Cluj-Napoca, Niculina Cârstea, Emilia Oprea, Victor Axinte de la Teatrul constănțean. Un recital susținut de Fl. Marinescu, I. Gănțoiu, M. Andriescu, L. Popa, R. Radu la 26 mai şi un *Concert românesc* la 29 mai sub direcția muzicală a Silviei Roşca, cu invitați şi solişti ai Teatrului liric constănțean. Un alt recital *Gala baletului*, a fost prezentat publicului la 1 iunie 1989, în regia artistică şi coregrafia lui Ion Tugearu, prezentat de Claudiu Bleonț de la Teatrul Național Bucureşti. Au participat soliştii: Ion Tugearu, Ştefan Bănică, Florin Brânduşe, George Postelnicu, Beatrice Bleonț, Daniela Constantinoiu,

www.ziuaconstanta.ro

Roxana Colgeac de la Opera Română Bucureşti şi Simona Noja de la Opera Română Cluj-Napoca. La 7 iunie un *Concert extraordinar* susținut de N. Cârstea, V. Diaconu, R. Radu, Fl. Marinescu, V. Axinte, C. Acsinte, A. Cojocaru, Gh. Țirea, I. Sipp, C. Tudosie. Prezintă Radu Popescu. În 15 iunie, Fl. Marinescu şi C. Acsinte susțin un *Recital Eminescu* la Liceul de Artă. La 20 iunie la sediul Teatrului liric un spectacol-concert *Seara vineză* cu: V. Axinte, C. Tudosie, N. Cârstea, V. Diaconu, G. Tofănel, M. Andriescu, M. Dorobanțu, M. Rotaru, R. Radu, C. Jurăscu, S. Cadariu, I. Puşcaşu. Dirijor Gheorghe Stanciu. La 18 iunie s-a prezentat un Concert simfonic dirijat de Radu Ciorei, la 20 iunie un *Spectacol de muzică şi poezie* la Muzeul de Artă cu aportul Orchestrei simfonice dirijată de Radu Ciorei. Pe 25 iunie a avut loc Recitalul *cameral* al Corneliei Cojocaru şi Marius Sima, iar seara *Concert simfonic* dirijat de Radu Ciorei avându-l ca solist pe C. Anghelescu. La 30 iunie Teatrul liric prezintă un *Recital* susținut de soliştii: A. Cojocaru, M. Dorobanțu, V. Axinte, V. Diaconu. În luna iulie în ziua de 10, un *Concert simfonic* dirijat de Radu Ciorei, la 12 iulie un *Concert simfonic* dirijat de Octavian Aurel Popa. La 21 iulie un *Concert simfonic* la sediul Teatrului dirijat de Paul Popescu. Pe 25 iulie un *Recital* susținut de N. Cârstea şi N. Astrinidis. Pe 30 iulie un *Concert de vacanță* susținut de Orchestra Teatrului dirijată de Mircea Cristescu. La 17 şi 18 august un *Recital de muzică şi poezie* cu Ion Caramitru şi pianistul Dan Grigore. Pe 20 august *Concert de Vacanță* dirijat de Silvia Roşca, pe 21august *Spectacol Festiv* cu E. Oprea, Gh. Țirea, V. Diaconu, C. Acsinte, N. Cârstea, V. Pascali, Fl. Marinescu, A. Stoian şi *Concert simfonic* dirijat de Radu Ciorei. La 9 septembrie 1989 *Cavalcada Măştilor* cu Fl. Marinescu, A. Stoian, R. Donose, F. Filip, corul şi baletul Teatrului dirijor Gheorghe Stanciu. Pe 12 septembrie *Seară vineză* cu G. Tofănel, E. Oprea, C. Jurăscu, M. Dorobanțu, S. Cadariu, M. Rotaru, N. Diaconu, Gh. Țirea, C. Tudose, M. Andriescu. Pe 14 septembrie, Concert simfonic cu Aurelian Octav Popa la pupitru. La 19 octombrie, *Concert simfonic* dirijat de Aurelian Octav Popa. La 23 octombrie 1989, *Recital de pian* Adrian Stoica. La 24 octombrie, *Recital cameral* cu Liviu Ailincăi la vioară şi Inna Oncescu la pian. La 27 octombrie, *Concert simfonic* dirijat de Octavian Aurelian Popa având ca soliști pe A . Totti şi A. Petrovici. Pe 31 octombrie, *Recital cameral* susținut de Viniciu Moroianu la pian.

La 3 noiembrie 1989 un *Concert simfonic* dirijat de A.O. Popa, la 6 noiembrie un *Spectacol Festiv* dirijat de Radu Ciorei cu V. Diaconu, N. Cârstea, C. Acsinte, Gh. Țirea, I. Gănțoiu şi un *Recital de*

www.ziuaconstanta.ro

lieduri susținut de R. Donose. În 10 noiembrie, *Concert simfonic* dirijat de A. Neve cu pianista Alina Deleanu. Pe 12 noiembrie, *Concert de muzică şi poezie* cu V. Diaconu, M. Dorobanțu, Gh. Țirea, C. Acsinte, R. Popescu, N. Cârstea, R. Radu, I. Gănțoiu, M. Rotaru, G. Tofănel, dirijor Mihaela Roşca. În 14 noiembrie un *Recital cameral* susținut de Margit Birtalan – violă şi Delia Pavlovici – pian. În 17 noiembrie, *Concert simfonic* dirijat de A.O. Popa cu Dan Grigore la pian. La 20 şi 22 noiembrie 1989, *Concert–spectacol* dirijat de Mihaela Roşca şi Radu Ciorei cu: V. Diaconu, N. Cârstea, I. Gănțoiu, M. Rotaru, R. Popescu, C. Tudosie, L. Popa, V. Pascali, G. Cojocaru, orchestra şi baletul Teatrului liric. La 26 noiembrie recitalul - *Bijuterii muzicale*, dirijor Radu Ciorei şi soliştii: M. Andriescu, I. Sipp, I. Gănțoiu,V. Diaconu, Fl. Marinescu, R. Radu, O. Naghiu. La 30 noiembrie *două Recitaluri* susținute la Mircea cel Bâtrân şi la Casa Armatei din Constanța de V. Diaconu, I. Gănțoiu, C. Jurăscu, M. Andriescu, L. Popa, V. Pascali, prezentarea Radu Popescu. La 1 decembrie 1989 are loc un *Concert simfonic* dirijat de Radu Ciorei cu solista D. Borşan (pian). Pe 5 decembrie se prezintă un *Recital cameral* cu Despina Ionescu şi Delia Pavlovici, iar pe 6 decembrie un *Recital de chitară clasică* cu Constantin Andrei. Pe 9 decembrie un *Spectacol Festiv* cu Gheorghe Stanciu dirijor, corul, baletul şi orchestra Teatrului, solistă Veronica Diaconu. Pe 10 decembrie un *Spectacol de muzică şi poezie* cu Leopoldina Bălănuță şi pianista Dana Borşan. Două *Concerte simfonice* dirijate de A.O. Popa în data de 13 şi 15 decembrie şi două *Spectacole de varietăți* în ziua de 24 decembrie cu M. Mălaimare. A. Călugăreanu, E. Oprea, R. Donose, S. Cadariu, corul şi orchestra Teatrului dirijată de Radu Ciorei. Pe 28 decembrie un *Recital extraordinar* de balet, iar pe 29 *Recital extraordinar* de muzică şi balet cu Fl. Marinescu, G. Oprea, V. Pascali şi trupa de balet a Teatrului liric. Şi în acest an, genurile prezentate de Teatrul liric sunt din cele mai diverse, combinații artistice menite să atragă publicul în sala de spectacole, arii, duete, concerte cu soliști virtuoşi, muzică uşoară şi de divertisment, artişti dornici de a transmite publicului frumusețea mesajelor lirice şi instrumentale.

La 19 ianuarie 1990, Teatrul liric prezintă un *Concert simfonic* dirijat de Radu Ciorei, avându-l ca solist pe pianistul Andrei Deleanu. Pe 28 ianuarie un alt *Concert simfonic* dirijat de Aurelian Octav Popa cu solistul A. Tomescu. Pe 2 februarie sub bagheta dirijorului D. Rațiu are loc un *Concert simfonic* avându-i ca soliști pe pianistul Sorin Petrescu şi solista lirică Emilia Oprea. La 6 februarie un *Recital de vioară* cu R. Ungureanu şi A. Peters Apostoleanu. Pe 9 februarie are

www.ziuaconstanta.ro

loc un *Spectacol de muzică şi poezie* cu orchestra simfonică dirijată de Aurelian Octav Popa şi actorul Ovidiu Iuliu Moldovan. Pe 13 februarie pianista Lavinia Coman susţine un *Recital cameral*. La 16 februarie are loc un *Concert simfonic* dirijat de Aurelian Octav Popa cu pianista M. Ungureanu, iar pe 19 februarie o *Seară de balet* cu trupa de balet a teatrului. La 23 februarie un *Concert simfonic* dirijat de M Andriescu cu pianista Luiza Barac. Pe 23 februarie are loc un *Concert de arii* cu orchestra dirijată de Radu Ciorei şi soliştii: M. Dorobanţu, C. Jurăscu, Gh. Ţirea, M. Rotaru, I. Sipp, N. Cârstea, R. Donose, L. Popov, I. Gănţoiu, R. Popescu, R. Radu. Pe 24 februarie are loc un recital sub genericul *Bun venit libertate,* cu baletul, corul şi soliştii lirici: Emilia Oprea şi Sofronie Cadariu. Pe 26 şi 27 februarie se prezintă un *Concert religios* cu soliştii: N. Cârstea,Veronica Diaconu, E. Oprea, I. Puşcaşu, C. Acsinte, C. Jurăscu, R. Popescu. Pe 4 martie 1990, are loc un Concert Strauss cu orchestra simfonică sub bagheta dirijorului A. Nevé. Pe 6 martie un *Recital de violoncel* cu Adrian Mantu şi Delia Pavlovici la pian. Pe 9 martie un alt *Concert simfonic* sub bagheta maestrului Aurelian Octav Popa cu pianistul Nicolae Licareţ. Pe 4 şi 16 martie 1990 orchestra simfonică sub bagheta dirijorului Ovidiu Bălan prezintă un *Concert simfonic* cu solista Dorina Mangra. Pe 20 martie, Alina Deleanu susţine un *Recital de pian*. Ludovic Bacs dirijează *Concertul simfonic* din 23 martie având-o ca solistă pe Diana Ligeti. Alina Deleanu concertează cu orchestra simfonică la 30 martie sub direcţia muzicală a dirijorului A. Gier. La 1 aprilie 1990, Radu Ciorei dirijează un *Concert extraordinar* avându-l ca invitat pe I. Piso. La 3 aprilie solista Cristina Stănescu susţine un *Recital de pian*. Dirijorul Mircea Cristescu susţine un *Concert simfonic* la 6 aprilie cu solistul L. Cristian. Pe 7 aprilie are loc un *Recital de arii şi lieduri* susţinut de soliştii: E. Oprea, N. Cârstea, V. Diaconu, C. Jurăscu, S. Cadariu, Gh. Ţirea, I. Gănţoiu. Pe 10 aprilie are loc un *Recital* susţinut de Alexandru Darima – flaut şi Delia Pavlovici la pian. La 17 aprilie, Cristina Popescu susţine un *Recital de pian*, iar la 20 aprilie Aurelian Octav Popa dirijează un *Concert simfonic* având ca solişti pe Iancu Văduva şi S.L. Zodieru. Delia Pavlovici oferă publicului un *Recital de pian* la 24 aprilie. La 27 aprilie are loc un *Concert simfonic* dirijat de Atushi Nukii cu solistul A. Deleanu. La 8 mai 1990 are loc un *Recital* susţinut de Vita Picciche – clarinet şi Mirna Marcheti – pian. La 15 mai I. Oniscu susţine un *Recital de pian*. La 11 mai are loc un *Concert simfonic* dirijat de Aurelian Octav Popa cu soliştii G. Oprea şi F. Croitoru, iar pe 18 mai *Concert simfonic* dirijat de acelaşi Aurelian Octav Popa cu solistul M.

www.ziuaconstanta.ro

Mai Painare. La 24 mai pianista Alessandra Garosi susține un *Recital cameral*. În data de 25 mai E. Elenescu dirijează un *Concert simfonic* cu violonistul Florin Ionescu-Galați. La 6 iunie 1990, Aurelian Octav Popa dirijează un *Concert simfonic* având ca solistă pe Luminița Rogacev. La 28 iunie, Teatrul liric oferă un recital susținut de colectivul artistic al instituției. La 5 iulie 1990 Iulia Deutch şi Niculina Cârstea susțin un *Recital cameral*. la 29 iulie are loc un *Concert simfonic* dirijat de Carol Litvin cu solistul D. Atanasiu. La 10 august dirijorul italian F. Fanna, conduce un *Concert simfonic* cu solista Alina Deleanu. În zilele de 11, 12, 13, 14, 16 se prezintă un *Program de varietăți* cu Gabriel Cotabiță. La 9 septembrie 1990 are loc un *Concert religios – Requiem*, cu participarea soliștilor lirici: S. Șandru, G. Drăguşin, I. Voineag, P. Hărăşteanu, corul Craiova, corul Radio şi instrumentişti de la Opera Română din Bucureşti, dirijor Radu Ciorei. La 11 septembrie are loc un *Concert religios* oferit de corul Filarmonicii din Craiova dirijat de A. Racu. Pe 30 septembrie s-a prezentat un *Recital de lieduri şi arii* cu aportul soliştilor: V. Diaconu, I. Gănțoiu, A. Cojocaru, L. Popa, V. Pascali, M. Dorobanțu, M. Rotaru, R. Popescu. La 1 decembrie 1990 Teatrul liric a oferit publicului o *Seară de muzică şi poezie* cu Ansamblul de balet al Operei din Varna. Pe 10 decembrie Radu Popescu prezintă o *Gală a baletului* cu invitați din Bucureşti. În data de 16 decembrie are loc *Concertul de închidere* dirijat de Gheorghe Stanciu, cu orchestra teatrului şi soliştii lirici constănțeni. Anul 1990 oferă publicului dobrogean un program de recitaluri şi concerte în combinație cu alte genuri de spectacole de o mare varietate. S-au prezentat 17 concerte simfonice, 8 recitaluri cu arii şi lieduri, 2 recitaluri instrumentale cu acompaniament de pian, 2 concerte de arii, 2 recitaluri camerale, 2 concerte religioase, 1 concert Strauss, 4 recitaluri de pian, 2 spectacole de balet, o seară de muzică şi poezie, un program de varietăți şi un Concert de închidere. Foarte multele concerte şi recitaluri pe lângă programul de opere, operete şi balete ale stagiunii, au făcut din anul 1990, cea mai bogată stagiune de prezentare de spectacole artistice din această perioadă.

La 11 februarie 1991, Alina Deleanu susține un *Recital de pian*. Pe 25 februarie, Teatrul liric prezintă un *Concert Mozart* cu V. Diaconu, Fl. Marinescu, N. Cârstea, Gh. Țirea, C. Acsinte, dirijor Radu Ciorei. Vineri 15 martie 1991, Teatrul liric Constanța prezintă o *Seară de muzică şi poezie* susținută de soprana Luminița Teleabă-Popa, acompaniată la pian de Nejla Ionescu, cu participarea actorului Radu Popescu. În program: Robert Schumann – *Dragoste de femeie*,

www.ziuaconstanta.ro

Maurice Ravel – *Histoir Naturelle*, Felicia Donceanu – *Trei cântece pentru Til*, Franz Liszt – *La campanella şi Dansul piticilor*, Frederich Schopin – *Preludii.* La 27 martie are loc un *Recital de muzică şi poezie* susţinut de L. Popa, N. Ionescu şi Radu Popescu, fapt consemnat de presa locală:

„Sala Teatrului liric a găzduit un frumos recital vocal-instrumental cu participarea sopranei Luminiţa Popa-Teleabă care împlineşte un deceniu de activitate şi invitaţii săi, acompaniaţi la pian de Nejla Ionescu".[164] Beneficiind de o bună experienţă căpătată de-a lungul anilor şi în turneele efectuate in Italia şi Bulgaria, solista Luminiţa Popa-Teleabă a abordat universul sonor şi foarte sensibil al liedului, demonstrând muzicalitate şi graţie, o stăpânire deplină a tehnicii de cânt şi a mijloacelor de expresie. Cu cele opt lieduri din ciclul *Viaţă şi dragoste de femeie* de Robert Schumann, trei lieduri de Felicia Donceanu, şi mai ales dificilul ciclul de cinci lieduri intitulate *Histoires naturelles* de Maurice Ravel, pe care le-a executat în original, solista Luminiţa Popa-Telabă ne-a demonstrat marea ei clasă. Cu o prezentare frumos alcătuită de actorul Radu Popescu, care ne-a delectat cu versuri de calitate din creaţiile lui Eminescu, Krîlov, Topîrceanu, Puşkin şi Minulescu spuse cu mult har, publicul a putut urmări un recital bine gândit, pregătit cu seriozitate care a lăsat o impresie foarte bună.

La 21 aprilie are loc un recital susţinut de artiştii lirici: V. Diaconu, A. Cojocaru, M. Dorobanţu, I. Gănţoiu. La 12 august 1991, Teatrul liric prezintă un recital susţinut de N. Cârstea, Gh. Fălcaru, C. Acsinte, acompaniaţi de S. Ţigmeanu şi N. Ionescu, corul Teatrului. În stagiunea anului 1991, în perioada 1–11 octombrie, Teatrul liric şi Filarmonica *Marea Neagră* au programat o serie de recitaluri în sala de spectacole a Liceului de Artă din Constanţa după cum urmează: 4 octombrie, *Recital de oboi şi pian*, solişti Francesco Caprano şi Delia Pavlovici. Un program alcătuit din următoarele lucrări: Britten – *Metamorfosi di Ovidio*, Wittenbach – *Sonata pentru oboi*, Pagliarani – *Sillabario delle primulle*, Enescu – *Sarabanda*, Liszt – *Sonata în si minor*, Debussy – *Grădinile sub ploaie.* La 8 octombrie, un *Recital de chitară* – solist Pere Fiol cu următorul program: Milan – *Sis pavanes*, Calatayud – *Sonata tipica de Mallorca*, Abril – *Cinc peces del Vademecum*, Villa-Lobos – *Prelude no.3, no.1, Mazurka/Choro, Valsa/Choro, Gavota/Choro, Choros nr.1.* La 23 decembrie 1991 are loc un *Concert de arii* susţinut de E. Oprea, V. Cojocaru, I. Sipp, E.

[164] D.A. - *Un reuşit recital* în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 6 aprilie, 1991.

www.ziuaconstanta.ro

Rotari, D. Mara, G. Fălcaru, M. Dumitrescu, G. Martin şi dirijat de Gheorghe Stanciu.

La 27 martie 1992 are loc un recital susținut de Veronica Diaconu, Artemie Cojocaru acompaniați la pian de Silvia Ciorei. Luni 27 aprilie 1992,Teatrul liric Constanța prezintă pe Ion Caramitru şi Johnny Răducanu, în spectacolul *Vine o vreme*, jazz şi poezie, cu participarea orchestrei simfonice dirijată de Paul Staicu. Vineri 31 aprilie, Teatrul liric prezintă *Spectacolul extraordinar* de balet *Stelele dansului*, cu soliști ai scenei lirice româneşti în regia şi coregrafia lui Ion Tugearu, Oleg Danovski jr. şi Anca Tudor.

La 10 iunie are loc un concert extraordinar consemnat de mass-media constănțeană:

„Un concert extraordinar cu arii din opere şi operete pe scena teatrului constănțean unde au evoluat Maria Slătinaru-Nistor, Florin Diaconescu, Florin Farcaş şi Dorin Mara de la Opera Română din Bucureşti a avut loc la 10 iunie în sala Teatrului liric".[165]

Pe 22 iunie 1992, Teatrul liric prezintă o *Seară de balet* cu trupa de balet a instituției. Vineri 30 octombrie 1992 Orchestra simfonică a Teatrului în colaborare cu New York University prezintă un *Concert special* dirijat de Dinu Ghezzo, având-o ca solistă pe soprana Veronica Diaconu. În program: Dinu Ghezzo – *Ecouri ale României*, G. Puccini - *Arii din opere* şi P.I. Ceaikovski – *Simfonia a V-a.* La 17 decembrie 1992 a fost programată o altă *Seară de balet* cu trupa de balet a instituției. În zilele de 20, 21, 22 decembrie s-au susținut trei spectacole sub genericul *Moş Crăciun* cu soliştii lirici: N. Cârstea, V. Diaconu, R. Popescu, Gh. Țirea, C. Acsinte, E. Rotari, G. Martin.

La 5 martie 1993 în sala Teatrului liric are loc un Concert simfonic dirijat de francezul Guillaume Boullay având-i ca soliști pe Alexandra Guțu şi Gheorghe Duma. În program: Cherubini – *Uvertura la opera Anacreon*, Debussy – *Rapsodia pentru clarinet şi orchestră*, Saint-Saens – *Concert pentru violoncel şi orchestră în la minor op.33*, Berlioz – *Simfonia Romeo şi Julieta* (fragmente). La 14 şi 15 martie 1993 Teatrul liric prezintă două *Concerte* cu soliştii lirici: E. Fomenco, R. Popescu, G. Ionescu, S. Cadariu şi invitații E. Yasoda, H. Sonoda, C. Takasu, H. Kobayabhi din Japonia. Au dirijat F. Okura şi K. Inoue practicanți din Japonia, absolvenți ai cursurilor de dirijat organizat de Teatrul constănțean. La 22 martie dirijorul Gheorghe Stanciu susține un *Concert* dedicat UNICEF-ului cu orchestra şi baletul instituției. La 12 aprilie Boris Valer Stan şi Sergiu Rotari

[165] Lăpuşan A. - *Un concert extraordinar cu arii din opere şi operete*, în ziarul *Cugetul liber*, Constanța, 10 iunie, 1992.

www.ziuaconstanta.ro

susțin un *Concert de Jazz*. Pe 14 aprilie Gheorghe Stanciu dirijează un *Concert Mozart* cu soliștii: G. Martin, R. Popescu, C. Acsinte, Gh. Țirea, L. Popa, M. Andriescu, E. Oprea, M. Cârstea. La 20 mai 1993, Teatrul liric a organizat un *Concert dezbatere* având ca tematică creația compozitorului american de origine română Dinu Ghezzo. În program: *Echoes of Tomis* și *Doina in memoriam* de Dinu Ghezzo. Au interpretat formația de cameră a orchestrei Teatrului liric și solista Niculina Cârstea. La pian Silvia Țigmeanu. A dirijat compozitorul Dinu Ghezzo. La 16 iunie 1993, Gheorghe Stanciu dirijează un *Concert de arii* cu soliștii: F. Filip, T. Peciurea, A. Renda, E. Oprea, Gh. Țirea, G. Martin, E. Fomenco.

La 26 iunie regizorul Cristian Mihăilescu prezintă o *Gală de balet* cu ansamblul și soliștii de balet ai instituției constănțene. La 6 iulie, Teatrul liric a organizat un *Recital extraordinar* cu prime audiții Mozart – *Trio* susținut de Gheorghe Duma - clarinet, din Constanța, Antonio Tinelli - clarinet, din Italia și Mihai Timofte - fagot, din Bacău. La 29 iulie 1993, orchestra și soliștii Teatrului liric din Constanța prezintă spectacolul instrumental-coregrafic *Eva Now Jazz* pe muzica lui Laurențiu Profeta și textele Anei-Maria Munteanu, în regia artistică a lui Cristian Mihăilescu, coregrafia Rodica Raicu-Uretu, scenografia Gheorghe Haleț, solistă vocal Niculina Cârstea. La 1 august, Gheorghe Stanciu dirijează un *Concert de arii* cu soliștii: K. Aiten, M. Brigite, Y. Komatsu, G. Fălcaru, M. Budei, A. Condrea, M. Contescu, M. Dumitrache, Fl. Marinescu, G. Martin, M. Marc, S. Negoescu, E. Rotari, M. Sandu. La 13 august un nou *Concert* susținut de dirijorul japonez Hideki Miyasato cu soliștii Reiko Sato-Hiroco, Kosughi-Tomoko Takanashi, iar pe 14 un alt *Concert*, dirijat de Koichi Inoue cu soliștii Mika Motoki-Yukiko, Ugmura-Akiko Kitagawa, ambele în cadrul cursurilor de dirijat și solişti lirici. În cadrul cursurilor româno-japoneze pentru dirijori și cântăreți, la 6 octombrie 1993 a avut loc recitalul – spectacol intitulat *Pagini alese din Opere*, sub regia lui Cristian Mihăilescu – directorul instituției – , scenografia lui Șerban Jianu, maestru de cor Lucian Dumitriu pregătirea muzicală Silvia Țigmeanu și Boris Valenstein. Au dirijat: Koichi Inoue și Hideki Miyasato, absolvenți ai cursului de dirijat, care au acompaniat soliștii absolvenți ai cursului de cântăreți. Programul: *Aida* de G. Verdi – actul IV: Hiroko Sondda – *Amneris,* Constantin Ene de la Opera Română București – *Radames*, Constantin Acsinte – *Ramfis*. *Traviata* de G. Verdi, actul III, Michiko Inoue – *Violeta,* Hiroshi Kobayashi – *Alfedo,* C. Jurăscu – *Georgio Germont*, Sofronie Cadariu – *Doctorul,* Mihaela Rotaru – *Annina*. *Lucia di Lamermoor* –

www.ziuaconstanta.ro

de G. Donizetti, actul I, Chihiro Takasu – *Lucia*, Marga Andriescu – *Alisa. Madame Butterfly* de G. Puccini, actul II, Ema Vasuda – *Madama Butterfly*, Hirko Sonddo – *Suzuki,* Sadahiko Hidashihara – *Sharpless*, Hiroyuki Inami – *Goro*, Dinu Voivozeanu – *Yamadori, Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini, Hiroyuki Inami – *Contele*, Sadahiko Nigashithara – *Bartollo*, Ryoko Akuhara – *Rosina*, Eugen Romenco – *Figaro*, Constantin Acsinte – *Basilo*, Mariela Mark – *Berta.*

La 10 octombrie 1993 se prezintă un concert dirijat de japonezul Koichi Inoue cu soliştii E. Fomenco, C. Acsinte, M. Marc, C. Agop, C. Jurăscu, Gh. Ţirea. La 20 noiembrie 1993 are loc un *Recital liric* susţinut de Margarita Budei şi Angela Gazibar dirijat de Boris Stein. La 27 noiembrie se prezintă o *Gală de balet* cu invitaţii Răzvan Mazilu şi Ion Tugearu. În data de 30 noiembrie, corul teatrului şi solista lirică Emilia Oprea susţin un *Spectacol festiv.* La 2 decembrie 1993, dirijorul R. Ciorei susţine un recital cu soliştii M. Dumitrache, V. Diaconu, S. Cadariu, H. Cirsta, M. Andriescu, P. Hîncu. La 4 decembrie se prezintă un spectacol de *Moş Nicolae* cu Pavel Hîncu, corul şi baletul Teatrului liric. La 13 decembrie o *Gală de balet* cu Ion Tugearu, I. Mazilu şi M. Simniceanu. În zilele de 18-22 decembrie Teatrul liric a prezentat spectacolul *O ce veste minunată*, dedicat sărbătorilor de iarnă.

Un Recital extraordinar, consemnat de mass-media: „Opera din Constanţa depune o activitate prodigioasă în vederea ridicării calităţii producţiilor artistice şi nu se sfiieşte să invite artişti de primă mărime în spectacolele de operă. Astfel că în această stagiune la 5 aprilie 1993, mezzosoprana Gabriela Hazarian şi invitata ei soprana Laura Muncaciu, acompaniate la pian de Nejla Ionescu susţin un *Recital extraordinar* la Muzeul de Artă din Constanţa cu lucrări din Mozart, Rossini, Bellini, Donizetti şi Delibes. La 4 aprilie tenorul Marius Brenciu este invitat pentru rolul *Alfredo* din *Traviata.* Pe 11 aprilie pentru opera *Cavalleria Rusticana* de P. Mascagni sunt invitaţi coreenii: Choi Te Hyany – tenor şi Song Hyun Joo – mezzosoprană". (*Telegraf,* Constanţa, nr.78, 4-5 aprilie, 1993. Semnează Mircea Pânzaru).

La 14 ianuarie 1994 Niculina Cârstea, Mihaela Rotaru şi Pavel Hîncu susţin un *Recital liric* acompaniaţi de pianista Silvia Ciorei. La 11 februarie 1994 are loc un *Recital liric* susţinut de E. Rotari şi M. Budei cu orchestra dirijată de Boris Stein. În ziua de 4 martie, Florenţa Marinescu şi Sofronie Cadariu, susţin un recital la Muzeul de Artă în acompaniamentul pianistei Silvia Ţigmeanu. Pe 19 martie are loc la

www.ziuaconstanta.ro

sala Liceului de Artă un *Spectacol de balet* susținut de trupa de balet a Teatrului liric. În zilele de 21 şi 23 martie, Iulia Gavaz susține patru spectacole pentru copii.

La 28 martie 1994, sala teatrului găzduieşte un reuşit recital instrumental apreciat în presa locală:

„Un frumos recital instrumental a fost susținut de oboistul Dorin Gliga, absolvent al Conservatorului din Bucureşti, cunoscut în țară şi peste hotare ca un valoros instrumentist acompaniat la pian de Balbina Serena. Recitalul a fost o adevărată reuşită a oboistului. Beneficiind de un sunet plăcut, de o tehnică impecabilă, oboistul Dorin Gliga a impresionat publicul auditor printr-o interpretare de excepție, o frazare inteligent concepută, completându-se în mod fericit cu partenera sa, o subtilă şi o experimentată corepetitoare, care a demonstrat, deopotrivă, tehnică, acurateţe, sincronizare şi finețe în frazarea muzicală. Publicul auditor i-a răsplătit cu generozitate pe artişti cu aplauze repetate, obligându-i să biseze de trei ori."[166]

Un *Recital de arii* a fost programat pentru 4 mai 1994, în regia artistică a lui Cristian Mihăilescu, regia tehnică Andrei Ungureanu şi Paul Lăcătuşu, sonorizarea Virgil Butnaru şi Sorin Petcu, lumini – Ion Nedelcu. Maeştrii corepetitori: Silvia Ţigmeanu şi Boris Valerstein. Au participat soliştii: Florența Marinescu – Ch.Gounod – *Ave Maria*, Niculina Cârstea şi C. Acsinte – duet – W.A. Mozart – *Flautul fermecat*, Veronica Diaconu - W.A. Mozart – *Flautul fermecat-Pamina*, Eugen Romenco – W.A. Mozart – *Don Giovanni*, Romfilia Radu – C.M. von Weber – *Der Freischutz-Volkslied*, Vitali Grinisin – W.A. Mozart – *Flautul fermecat*, Maria Dorobanțu – J. Massenet – *Manon*, Emilia Oprea – R. Strauss – *Ariandna la Nasos*, Romfilia Radu – G. Verdi – *Bal mascat*, Florin Acsinte – W.A. Mozart – *Răpirea din Serai*, Veronica Diaconu – Fr. von Flotow – *Martha Volkslied*, Eugen Romenco – G. Verdi – *Don Carlos-Rodrigo*, Niculina Cârstea – V. Bellini – *Norma - Casta Diva*, Vitali Grinisin – G. Rossini – *Bărbierul din Sevilla - Calomnia*, Maria Dorobanțu – G. Puccini – *Turandot - Liu*, Niculina Cârstea şi C. Acsinte - duet, W.A. Mozart – *Nunta lui Figaro*, Florența Marinescu – G. Rossini – *Stabat Matter*, Emilia Oprea - W.A. Mozart – *Flautul fermecat - Regina nopții*. La 26 iunie, Niculina Cârstea susține un *Recital liric* la Muzeul de Artă acompaniată de Nejla Ionescu. Pe 11 iulie, corul teatrului dirijat de Adrian Stanache prezintă un concert cu *Poema Română*. Pe 21 iulie are loc un *Concert de arii* dirijat de Gheorghe Stanciu cu

[166] D.A. - *Un reuşit recital instrumental*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 29 martie 1994.

www.ziuaconstanta.ro

soliştii E. Yasuda (Japonia) Y. Komatsu (Japonia), N. Kuster, A. Gazibar, M. Budei, M. Marc, A. Condrea, M. Sandu, E. Fomenco, M. Inoue (Japonia). La 14 august, corul teatrului susţine un *Concert coral* la Muzeul de Artă dirijat de Adrian Stanache, iar pe 15 un *Concert* de Sf. Anton. Vineri 24 septembrie 1994, Teatrul liric din Constanţa programează un recital sub genericul *Pagini alese din opere*, dedicat absolvenţilor colocviului româno-japonez pentru cântăreţi şi dirijori, în regia lui Cristian Mihăilescu - directorul instituţiei - şi dirijorul Gheorghe Stanciu, cu participarea soliştilor: Constantin Ene, Victor Gomoiu, Valentin Vasiliu de la Opera Bucureşti, Marga Andriescu, C. Jurăscu, Gh. Ţirea, C. Acsinte de la Teatrul liric Constanţa. Pregătirea muzicală: Silvia Ţigmeanu, dirijor Hideki Miyasato, asistent regie - Michiko Inoue. În program au figurat lucrările:

- P. Mascagni – *Cavalleria rusticana* – Kimiko Nakazawa – *Santuzza*

- G. Puccini – *Boema*, actele I şi II - Michiko Inoue şi Yukiko Sugishita – *Mimi*, Mayumi Tezuka – *Musetta*, Suguru Oshima – *Rodolfo*.

- G. Verdi – *Bal mascat*, actul II – Ama Yasuda – *Amelia*

- G. Verdi – *Rigoletto,* actele I şi III – Youko Ishii – *Gilda*, Suguru Oshima – *Ducele*.

- G. Verdi – *Aida*, actul I – Miho Imazato – *Aida*, Hiroko Sonoda – *Amneris*

La 4 noiembrie 1994, la Muzeul de Artă are loc un recital susţinut de Angela Gazibar şi Larisa Beloslovena, acompaniaţi la pian de B. Alexei. Teatrul liric din Constanţa a prezentat un *Recital coral şi instrumental* în data de 23 noiembrie 1994, sub direcţia muzicală a maestrului de cor Adrian Stanache, cu contribuţia soliştilor Romfilia Radu, Veronica Diaconu, Marinela Mark – acompaniate la pian de Alexe Baranovski şi tinerii solişti Roxana Gabriela Bajdechi şi Vasile Nazare - premiaţi internaţionali, elevi ai Liceului de Artă Constanţa. Au mai contribuit la realizarea spectacolului: Andrei Ungureanu – regizor tehnic, Ion Nedelcu – lumini, Samir Memet - maşinist, Stela Nedelcu – cabine, Petre Filip – recuzita. Programul: G. Donizetti – *Lucia di Lammermoor*, G. Verdi – *Trubadurul, Corul ţiganilor*, G. Verdi – *Traviata, (Ţigăncuşele şi Matadorii)*, G. Verdi – *Nabucco (Assiria şi Corul sclavilor)*, P. Mascagni – *Cavalleria rusticană, Corul ţăranilor şi Corul învierii*, G. Puccini – *Madama Butterfly, - Corul mut*, W.A. Mozart – *Ave verum*, W.A. Mozart – *Hostias (Requiem)*, G. Verdi – *Requiem* (*Agnus dei, Requiem aeternam*), G. Musicescu – *Doamne, buzele mele*, G. Musicescu – *Pre tine te lăudăm*, Bortneanski

www.ziuaconstanta.ro

– *Axion*, Scarlatti – *Sonata*, W.A. Mozart – *Variațiuni Duport*, Fr. Chopin – *Scherzo nr.1*, J.S. Bach – *Invenţiuni la trei voci nr.4*, J. Haydn – *Andante cu variațiuni*, Fr. Liszt – *Studii pentru tineret*, Fr. Chopin – *Poloneza nr.1, op.7.*

Pe 26 noiembrie 1994, Fl. Marinescu, V. Diaconu, R. Popescu, R. Radu, M. Marc, S. Cadariu, M. Dumitrache, soliști lirici ai teatrului susțin un *Concert liric* la Casa Armatei din Constanța, iar în accesaşi zi Constantin Acsinte tot aici, acompaniat la pian de Nejla Ionescu. La 1 decembrie 1994, Veronica Diaconu susține un recital la Muzeul de Artă. În anul 1994, mai precis la 14 decembrie s-a susținut un *Recital de arii şi duete* celebre, sub genericul *Veselie la operetă* în regia Directorului General Cristian Mihăilescu, care dorea astfel popularizarea celor mai frumoase pagini din creația lirică românească şi universală. Iată şi programul alcătuit de regizor, avându-i ca sprijin pe Sofronie Cadariu pe post de comentator, Şerban Jianu care a realizat scenografia, Andrei Ungureanu care a asigurat regia tehnică şi Bucur Andrei pe post de majordom. Soliştii au fost acompaniați de Silvia Ciorei şi Nejla Ali-Ionescu:

- Marga Andriescu – *aria lui Orlovski* din *Liliacul* de J. Strauss
- Mihaela Rotaru şi Radu Popescu – *duet din Rose-Marie* de Friml
- Angelica Gazibar – *aria Tangolitei* din *Bal la Savoy* de Kalman
- Radu Popescu şi Luminița Popa – *duet din Prințesa circului* de Lehar
- Mihaela Rotaru – *aria Adelei* din *Liliacul* de Strauss
- Maria Dorobanțu şi Radu Popescu – *duet din Văduva veselă* de Lehar
- Mihaela Rotaru – *aria din Mam'zelle Nitouche* de Herve
- Luminița Popa şi Radu Popescu – *duet din Lăsați-mă să cânt* de Dendrino
- Sofronie Cadariu – *aria lui Doolitle* din *My Fair Lady* de Loewe
- Veronica Diaconu şi Mihaela Rotaru – *duet din Văduva veselă* de Lehar
- Luminița Popa – *aria Elizei* din *My Fair Lady* de Löewe
- Radu Popescu – *aria lui Danilo* din *Văduva veselă* de Lehar
- Radu Popescu, C. Jurăscu, Sofronie Cadariu, Lucian Roman, Viorel Carcea, George Ionescu, Cornel Agop – *septet din Văduva veselă* de Lehar

www.ziuaconstanta.ro

- Luminița Popa – *aria Nitouche* din *Mam'zelle Nitouche* de Herve

- Maria Dorobanțu – *Ceardaş* de Strauss

- ansamblul teatrului liric – finalul actului II din *Liliacul* de Strauss

În zilele de 18,19 decembrie 1994, au fost susținute spectacolele *Domn, domn să-nălțăm* cu corul instituției şi soliştii M. Budei, V. Diaconu, P. Hîncu, S. Cadariu, iar în zilele de 21, 22, 23, un concert de colinde dedicate sărbătorilor de iarnă intitulat *Colinde pentru Moş Crăciun* cu soliştii şi corul instituției muzicale dirijat de Lucian Dimitriu.

La 23 ianuarie 1995, Romfilia Radu şi Constantin Jurăscu susțin un *Recital* în sala Casa Armatei din Constanța, acompaniați la pian de Nejla Ionescu. La 11 februarie 1995, L. Malici şi A. Gazibar susțin un *Recital liric* la Muzeul de Artă din Constanța. Joi 23 februarie, Opera Constanța prezintă un *Concert extraordinar* cu invitați din Belgia. Dirijează Marian Mitea (Belgia). Miercuri 15 martie Teatrul liric prezintă un *Concert extraordinar* cu muzică spaniolă, dirijat de Luis Izquierdo din Spania. Miercuri 5 aprilie 1995, Teatrul liric, prezintă o *Gală de balet modern*, cu: Răzvan Mazilu, Felicia Şerbănescu, Horațiu Chereches, Daniel Precup, Anca Ghimpețeanu. Luni 10 aprilie 1995, Teatrul liric prezintă un *Recital de muzică şi poezie* în scenografia lui Şerban Jianu şi regia tehnică Andrei Ungureanu. În program:

- Florența Marinescu – Carmen Petra Basacopol – *Primăvara şi Vara*

- Niculina Cârstea – Fr. Schubert – *Mesager al iubirii*, J. Brahms – *Dragoste mea cea verde şi Serenada*

- Florența Marinescu – Fr. Schubert – *Teiul*, Schumann – *Dragoste blândă şi Calea primăverii*

- Niculina Cârstea – Mendelsohn Bartoldy – *Pe a cântecului aripă,* Hugo Wolff – *Grădinarul,* R. Strauss – *Aşterne încet pe masă trandafirii*

- Florența Marinescu – Alban Berg – *Intimitate,* R. Strauss - *Devoțiune,* C. Debussy – *Iată a sosit primăvara* şi *Noapte înstelată.*

- Niculina Cârstea – G. Enescu – *Lanquir me fais*, D. Popovici - *Sus*, M. Ravel – *Vocaliza*

- Florența Marinescu – O. Respighi – *Cețurile,* P. Mascagni – *Mă iubeşte, nu mă iubeşte*

- Niculina Cârstea – L. van Beethoven – *Panglica pictată*, E. Grieg – *Vis*, Fr. Schubert – *Către muzică*

www.ziuaconstanta.ro

- Florența Marinescu – F. Poulenc – *Căile iubirii.*
- Niculina Cârstea – J. Brahms – *Serenada zadarnică*

Au acompaniat la pian: Sanda Luca Zodieru, Silvia Țigmeanu. A recitat actrița – Ileana Ploscaru. La 15 mai 1995 Emilia Oprea a susținut un *Recital extraordinar* în sala Teatrului liric din Constanța, recital ce va fi prezentat în luna iulie același an, la Concursul Internațional de Canto *Marian Anderson* – University of Maryland – S.U.A. Programul a cuprins lucrările: J. Haydn – *Il Mondo della Luna – aria Flaminei*, Fr. Haendel – *Joshua*, W.A. Mozart – *Mia speranza adorata - arie de concert*, G. Rossini – *Il Barbiere di Seviglia - aria Rosinei*, V. Bellini – *Elisir d'Amore - aria Adinei*, G. Donizetti – *Lucia di Lammermoor - aria Luciei*, V. Bellini – *Somnambula - cavatina Aminei*, W.A. Mozart – *Zaurberflote - aria Reginei Nopții*, G. Rossini – *Semiramis - aria Semiraminei*, P.I. Ceaikovski – *Cântec de leagăn*, M. Ravel – *L'enfant et les sortileges - aria focului*, G. Fauré – *Tristesse*, L. Delibes – *Lakme - aria clopoțeilor*, M. Barberis – *Cântec de pădure*, R. Strauss – *Ariadne auf Naxos - aria Zerbinettei.* La 25 iunie 1995 Emilia Oprea acompaniată de pianista Silvia Țigmeanu susține un *Recital liric* la sediul teatrului. Sâmbătă 8 iulie 1995, Teatrul liric prezintă un *Spectacol vocal-instrumental* susținut de un grup de copii din America.

La 13 iulie are loc un *Recital de arii* dirijat de N. Ionescu cu participarea soliștilor: V. Diaconu, N. Cârstea, E. Malici, M. Marc, M. Budei, A. Cojocaru. La 7 septembrie 1995, are loc un *Concert simfonic* dirijat de Radu Ciorei, iar la 16 septembrie Teatrul liric constănțean prezintă sub genericul *Nestemate camerale,* un spectacol cu *Quartetul Orchestrei Filarmonice* din Beijing. Cei patru componenți ai formației - Lyu Xunzhi, prim violonist al Orchestrei din China, Lu Bin-al doilea violonist, Fu Wei - violă și Zhong Guoyu - violoncel, au prezentat în fața publicului, *Quartetul opus 421 și 465* de W.A. Mozart, *Moartea și fata* de F. Schubert și *Luna oglindită în două izvoare* - piesă tradițională transpusă de Hua Yanjun. La 29 septembrie, V. Diaconu, M. Andriescu și A. Cojocaru susțin un *Recital liric* la Muzeul de Artă din Constanța.Vineri 6 octombrie 1995, Teatrul liric oferă spectatorilor săi un *Concert simfonic extraordinar* cu solistul Andrei Deleanu și dirijorul Uwe Ulrich Klimach din Germania. În program: Beethoven – *Uvertura Coriolan* și *Concertul pentru pian „Imperialul".* P.I. Ceaikovski – *Simfonia a V-a.* La 13 decembrie 1995, Teatrul liric prezintă un *Recital de canto și pian* cu soliștii M. Dorobanțu, Fl. Marinescu, C. Acsinte, A. Cojocaru, M. Popescu, la pian Silvia Ciorei. În zilele de 18, 19, 20, 21

www.ziuaconstanta.ro

decembrie 1995, s-au programat patru spectacole cu *Moş Crăciun*, cu participarea corului, baletului şi a soliştilor V. Diaconu, M. Dorobanţu, L. Svetlana, M. Popa, I. Dumitrache.

La 5 ianuarie 1996, M. Andriescu, C. Jurăscu şi C. Acsinte susţin un *Recital de muzică şi poezie* dedicat lui Eminescu la sediul Muzeului de Artă din Constanţa. A acompaniat la pian Nejla Ionescu. În data de 3 februarie Elena Rotari a susţinut un *Recital liric* de canto cu pianista Nejla Ionescu. Pe 8 martie, de asemenea a fost programat un *Recital liric* cu V. Diaconu, S. Levitchi, A. Cojocaru, M. Popescu, cu pianista Nejla Ionescu. La 9 martie 1996, Teatrul liric din Constanţa prezintă *Concertul vocal-simfonic Kinder toden - Lieder*, cu mezzosoprana Irina Oganesova (Moscova) şi dirijorul Boris Perrenoud din Elveţia. În program: Mahler – *Kinder toden - Lieder*, Bizet – *arii din Carmen,* Mozart – *Simfonia în La major 201.* Marţi 9 aprilie 1996, ora 18, în sala Liceului de Artă, Teatrul liric Constanţa prezintă un *Concert extraordinar* cu oratoriul *Paulus* de Felix Mendelssohn–Batholdy, avându-i ca solişti pe Felicia Filip, Ecaterian Ţuţu, Ionel Voineag de la Opera Naţională Bucureşti, George Emil Crăsnaru (Germania), corul *Bergischen Musikschule Wuppertal* - dirijor Bernd Mischke, corul Filarmonicii *Moldova* din Iaşi, dirijor – Doru Moraru, orchestra Teatrului liric Constanţa, dirijor – Gheorghe Stanciu, cu participarea extraordinară a *Jugendorchester der Bergischen Musikschule Wuppertal*, dirijor – Michael Beck. *Recitalul coregrafic* din 24 iunie 1996, prezentat sub genericul *Gală de balet* a avut loc în sala Teatrului liric, în regia artistică a Rodicăi Raicu–Uretu, cu participare internaţională. Programul a cuprins lucrările:

- A. Adam – *Giselle,* coregrafia clasică, Alis Popescu şi Traian Vlas

- Roman Vlad – *Dama cu camelii*, coregrafia Ion Tugearu, Mona Moldovan şi Ştefan Răuţ, solişti ai Operei Române din Iaşi.

- Janis Joplin – *Dacă poţi*, coregrafia Rodica Raicu–Uretu, Iuliana Nişcu.

- S. Prokofiev – *Romeo şi Julieta*, coregrafia Papko, Ane Mary Vretos şi Alin Gheorghiu – solişti ai Operei Naţionale Bucureşti.

- *Beatles* – coregrafia Gh. Kovtun, Anna Svetlicenko şi Gh. Kovtun

- Ch. Gounod – *Judecat,* coregrafia Rodica Raicu-Uretu, Iosana Sebeşan şi Dan Boeru.

- Soloviev Sedoi – *Taras-Bulba*, coregrafia V. Zahorov, Traian Vlas şi Horaţiu Chereches.

www.ziuaconstanta.ro

- Scedrin – *Carmen*, coregrafia Oleg Danovski, Delia Hănțiu și Călin Hănțiu

- A. Adam – *Corsarul,* coregrafia clasică, Tatiana Borovik și Anatolii Kozlov din Kiev.

- Dino Ghezzo – *Legământ*, coregrafia Rodica Raicu-Uretu, Mariana Baran, Mihaela Sav, Lena Cojocaru, Ana Maria Mârzaca, Mihaela Ciobanu – soliști ai Teatrului liric.

- Lenfling – *Silfida,* coregrafia Bournomville, Iurii Karlin și Lidia Firuleva din Kiev.

- Vaughan Williams – *O femeie,* coregrafia Rodica Raicu–Uretu, Mariana Herman

- L. Minkus – *Don Quixote,* coregrafia clasică rusă, Corina Dumitrescu și Mihai Babușcă soliști ai Operei Naționale din București.

- Saint-Saens – *Moartea lebedei*, coregrafia clasică, Tatiana Borovik – Kiev

- Punii – *Diana și Ahteon*, coregrafia Vaganova, Alis Popescu și Horațiu Cherecheș soliști ai Teatrului de Balet Clasic și Contemporan.

- M. Ravel – *Bolero*, coregrafia Gh. Kovtun. Au evoluat soliștii Operei din Kiev.

Opera Constanța prezintă la 21 septembrie 1996 un *Recital de arii din opere*, întitulat *Splendorile Operei*, în cadrul cursurilor de măiestrie scenică pentru cântăreții de operă japonezi, program realizat în regia artistică a lui Cristian Mihăilescu – directorul general al instituției, în colaborare cu A.I.D.M. Music Association – președinte Michiko Inoue. În program:

- *Traviata* de G. Verdi – Actul II – duet –Yoko Wada și Eugen Fomenco

- *Bal mascat* de G. Verdi – Actul I – Tabloul II – Mibaru Tajima – Artemie Cojocaru, C. Jurăscu, Svetlana Levitschi, Gheorghe Țirea, C. Axinte, George Ionescu.

- *Lucia di Lammermoor* de G. Donizetti – Actul III – *Aria nebuniei* duet – Yoko Wada și Gh. Țirea.

- *La serva padrona* de G.B. Pergolesi, prima parte – Atsuko Moriya, Gh. Țirea, Iulian Dumitrache.

- *Boema* de G. Puccini – Actele II și III – Naoko Kaji–Atsuko Matsumoto, Ștefan Tazi de la Opera Română Iași, Eugen Fomenco, C. Acsinte, C. Jurăscu, Gh. Țirea.

În zilele de 17,18,21 decembrie 1996, au fost prezentate patru spectacole sub genericul *Florile dalbe* dedicate sărbătorilor de iarnă,

www.ziuaconstanta.ro

cu participarea corului, baletului şi soliştilor: C. Acsinte, I. Dumitrache, S. Marin, L. Sârbu şi dirijorul corului Lucian Dumitriu.

La 23 ianuarie 1997, G. Hazarian şi P. Svetlana susțin un *Concert de arii* în sala Muzeului de Artă acompaniați la pian de Nejla Ionescu. La 7 martie are loc un *Recital de canto şi pian* susținut de soliştii V. Diaconu, S. Sârbu, A. Cojocaru acompaniați de Silvia Ciorei. La 22 martie de asemenea Stela Sîrbu şi Liliana Marin susțin un *Recital de canto* cu acompaniamentul pianistei Nejla Ionescu. Miercuri 2 aprilie 1997, Opera din Constanța prezintă în sala Muzeului de Artă, *Recitalul extraordinar Quodlibet Trio*, avându-i ca solişti pe: Piero Canuti – clarinet, Marius Parascan – violoncel şi Michele Enrico – pian, care au interpretat lucrări de M. Bruch, L. van Beethoven şi J. Brahms. La 19 aprilie în accesaşi sală a Muzeului de Artă, Opera Constanța prezintă un concert coral de muzică religioasă intitulat *Învierea Domnului*, susținut de corul Operei condus de Adrian Stanache. La 19 mai 1997, Opera din Constanța prezintă spectacolul *Îmi place opera,*o introducere în universul liric cu: Gabriela Hazarian, Mirela Zafiri, Liliana Marin, Stela Sîrbu, Laura Muncaciu, Corneliu Tudosie, Alexandru Petrescu, Nicolae Zaharia. La pian Silvia Țigmeanu. Prezintă Cristian Mihăilescu. Anul Schubert-Brahms a fost onorat printr-un *Recital-spectacol* intitulat *Mari aniversări muzicale*, la data de 28 mai 1997, organizat de regizorul Cristian Mihăilescu, directorul general al Operei Constanța. Au evoluat pe scena constănțeană: Gheorghe Duma – clarinet, Andrei Deleanu – pian, Mirela Zafiri – soprană. În program: F. Schubert – *Der Hirt auf dem Felsen* şi *Sonata Arpegione D821*, J. Brahms – *Feldeinsamekeit* op.86 nr.2, *Owusst ich doch den Weg Zuruck*, op.63, nr.8, *Meine Liebe ist Grun* op.63, nr.5, *Sonata* op.120, nr.1. La 28 mai are loc un *Recital cameral* susținut de M. Zafiri, Gh. Duma, A. Deleanu, iar la 23 mai un *Concert de pian şi vioară* cu Mircea Tegzeşiu şi Alina Deleanu. La 16 iulie 1997, Opera Constanța, prezintă un *Recital extraordinar* sub genericul *Marea gală de balet*, în regia artistică a lui Călin Hanțiu, avându-l ca prezentator pe Nicolae Spirescu. Programul celor două părți a cuprins lucrările:

Partea I

- *Coțofana hoață* de G. Rossini, coregrafia C. Russu, soliști – Delia Hantiu şi Călin Hanțiu

- *Dama cu camelii* de Roman Vlad, coregrafia Ioan Tugearu, soliști – Mona Moldovan şi Ştefan Răuț, de la Opera Română Iaşi.

www.ziuaconstanta.ro

- *Dansul şarpelui* de K. Haciaturian, coregrafia G. Kovtun, solişti – Mariana Herman şi Marian Basarabeanu.

- *Don Quixote* de L. Minkus, coregrafia clasică, solişti – Magdalena Rădulescu şi Alexandru Folescu, solişti ai Operei Naţionale Bucureşti.

Partea a II-a

- *Lacul lebedelor* (*Pas de deux),* de P.I. Ceaikovski, coregrafia Oleg Danovski, solişti – Olimpia Cheţa şi Mircea Poleşmic.

- *Regăsire* de P. Collins, coregrafia Călin Hanţiu, solişti – Delia Hantiu şi Cristian Tarcea.

- *Vals* de A. Haciaturian, coregrafia Mihai Babuşcă, solişti – Corina Dumitrescu şi Mihai Babuşcă de la Opera Naţională Bucureşti.

- *La Sylphide* de H. Lovenskiold, coregrafia Bournoville, solişti – Mariana Baran şi Călin Hanţiu, Iosana Sebeşan, Lena Cojocaru, Camelia Moroşanu, Mirela Badea solişti ai Operei Constanţa.

Miercuri 8 octombrie 1997, Opera Constanţa prezintă un *Recital extraordinar* de balet sub genericul *Seară de balet* structurat în două părţi. Partea I – *La Sylphide* – muzica H. Lovenskiold. Solişti: Mariana Baran, Oleg Godoroja, Iosana Sebeşan, Mirela Badea, Lena Cojocaru. Coregrafia Bournonville, şi *Mentalităţi* – muzica G. Gershwin. Solişti: Mariana Anghel şi Constantin Dragomir.Coregrafia Călin Hănţiu. Partea a II-a: *Biografii* – muzica B. Smetana. Solişti: Delia Hanţiu, Călin Hănţiu, Oleg Godoroja, Constantin Dragomir. Coregrafia Călin Hănţiu, regia artistică Călin Hănţiu, scenografia Şerban Jianu. În stagiune 1997-1998, Teatrul liric prezintă în perioada lunilor mai, octombrie, noiembrie şi decembrie o serie de recitaluri instrumentele, vocale şi de cameră după cum urmează: la 28 mai în cadrul *Marilor aniversări muzicale*, Opera Constanţa susţine un recital dedicat *Anului Schubert-Brahms*, cu soliştii Gh. Duma – clarinet, Andrei Deleanu – pian şi Mirela Zafiri – soprană.

„Melodist de o inepuizabilă inspiraţie, Schubert a transpus în muzica sa stări sufleteşti ale oamenilor simpli dând glas dragostei lor de viaţă, amestecată cu nostalgia unor vremuri mai bune. Unul din cei mai mari muzicieni, Brahms apare ca unul dintre ultimii mari simfonişti romantici germani, lăsându-ne moştenire o bogată literatură muzicală în toate genurile (simfonic, cameral, instrumental, vocal, etc.)"[167] – se afirmă în programul de sală al recitalului.

[167] Mihăilescu, Cristian – *Mari aniversări muzicale*, în *Programul* Operei Constanţa, 28 mai, 1997.

www.ziuaconstanta.ro

A fost un spectacol foarte bine primit de public şi oficialităţi în care s-au prezentat lucrări din creaţia celor doi mari muzicieni germani:

- *Der Hirt auf dem Felsen* şi sonata *„Arpeggione" D 821* de Schubert

- *Feldeinsamkeit* op. 86 nr.2, *O wüsst ich doch den Weg zurück*, op. 63, nr.8, *Meine Liebe ist grün* op.63, nr.5 şi *Sonata* op. 120, nr.1 de Brahms. La 6 octombrie – *Recital de pian* Sanda Luca Zodieru, cu următorul program: Scarlatti – *Sonata în Re major*, Beethoven – *Sonata op. 31 nr.2 în re minor*, Chopin – *Fantezia op.49 şi Barcarola*, Liszt – *Studiul „La Campanella"*, Enescu – *Sonata nr.1 în fa diez minor*. La 13 octombrie dublu recital Bianca Manoleanu – soprană şi Remus Manoleanu – pian. În program: Brahms – *7 lieduri*, Hugo Wolff – *Spaniche Lieder nr 12-22*, Chopin – *Sonata în si bemol minor* şi *Sonata în si minor pentru pian.*

La 20 octombrie, recital Delia Pavlovici. În program: Chopin – două nocturne *op.9 şi op.27*, două valsuri *op.69 şi 70, mazurcile op. 68 nr.1,2,3,4, Berceuse, Grande valse brillante, Balada nr.4 op.52.* Sâmbătă 25 octombrie 1997, Opera Constanţa prezintă spectacolul *Splendoarea muzicii lui Verdi*, cu uverturi, arii şi coruri celebre, cu soliştii şi corul Operei din Constanţa şi orchestra dirijată de C. Petrovici.

La 27 octombrie 1997, *Recital de pian* Valentin Macovei cu un program Liszt: *Rapsodia nr.15, Elegie, Miserere după Palestrina, Elegie II, Marele Concert solo în mi minor, Chiparoşii de la Villa d'Este, Ceardaş macabru , Fatalitate, Bagatelă fără tonalitate, Nori cenuşii, Piesă în stil ungar, Piesă în stil polonez.*

Sâmbătă 1 noiembrie 1997, Opera Constanţa prezintă o *Seară de muzică franceză.* În partea I, lieduri şi arii de Ambroise Thomas, G. Fauré, Cl. Debussy, Ch. Gounod, J. Ibert, Eugene Diaz. În partea a II-a s-a prezentat *Requiem-ul* de Fauré, cu corul şi orchestra Operei Constanţa, soliştii Mirela Zafiri, Gheorghe Ţirea, la orgă Luchian Ionescu. A dirijat Gheorghe Stanciu. La 3 noiembrie, *Recital de cvintet de suflători*: Liviu Cristian – flaut, Soos Levente – oboi, Sorin Jugănaru – clarinet, Vasile Farcaş – fagot şi Mircea Tegzeşiu – corn. La 5 noiembrie are loc o *Seară de balet* cu trupa operei şi colaboratori – Delia Hănţiu şi Alina Enache. La 10 noiembrie, *Recital de pian* Sorin Petrescu, iar marţi 17 noiembrie, cvartet de coarde Adrian Totti – vioara I, Dumitru Dache – vioara a II–a, Dinu Şerfezi – viola, Carmen Tegzeşiu – violoncel.

www.ziuaconstanta.ro

Sâmbătă 20 noiembrie, cu ocazia sărbătoririi a 200 de ani de la naşterea lui Gaetano Donizetti, Opera Constanţa a programat un *Recital instrumental* susţinut de clarinetistul Gheorghe Duma şi un dublu recital de violă Mărgit Birtalan şi Dinu Şerfezi cu un program din Haendel, Mozart şi Bartok. Marţi 1 decembrie are loc un *Recital de pian* – Delia Pavlovici cu un program Chopin. La 8 decembrie *Recital de vioară* – Ştefan Petrescu cu un program din Beethoven, Paganini şi Ravel. La 15 decembrie *Recital de pian* – Andrei Deleanu, iar la 16 decembrie, *Recital extraordinar* – Klaus Boteanu – vioară şi Valentina Manaf – violoncel, cu un program din Beethoven, Schubert şi Şostakovici. Miercuri 17 decembrie 1997, Opera din Constanţa prezintă spectacolul *Crăciun la Marea Neagră*, cu Felicia Filip, Ionel Voineag de la Opera Naţională Bucureşti, Delia şi Călin Hănţiu, Constantin Acsinte şi Gheorghe Ţirea, corul, orchestra şi baletul operei. La orgă Sanda Luca Zodieru. Dirijor Victor Dumănescu de la Opera Română Cluj. Joi 18 decembrie şi sâmbătă 20 decembrie orele 11 şi 16, Opera Constanţa prezintă spectacolul de colinde, datini şi obiceiuri de iarnă *Odată-n an e Anul Nou*, susţinut de artiştii Operei Constanţa.

Pe 23 februarie 1998 are loc un recital susţinut la Casa Armatei din Constanţa cu soliştii: V. Diaconu, Felicia Cosma, Tania Ionescu, M. Mihai, M. Rotaru, acompaniaţi de Silvia Ciorei. Luni 2 martie 1998, Opera Constanţa prezintă un recital-spectacol avându-l ca solist pe Alexandru Petrescu, acompaniat la pian de lectorul universitar Cezar Petrescu, cu un program cuprinzând lucrări de Brahms, Obradors, Popovici, Schumann, Schubert, Haendel, Mozart, Donizetti, Thomas, Gounod, Drăgoi, Haydn. La 4 martie Gheorghe Stanciu dirijează un *Concert* cu soliştii: L. Lavric, Gh. Ţirea, E. Fomenco, M. Mihai, M. Popescu, L. Marin, I. Ionescu, N. Nvadov. Pe 8 martie Opera Constanţa prezintă un *Recital* la Cercul Militar din Constanţa cu: L. Muncaciu, C. Docea, Al. Rusu, acompaniaţi la pian de Silvia Ciorei. La 16 martie are loc un *Recital* susţinut de Antonio Pinelli, Mihai Timofte, Gh. Duma şi L. Gherghilescu. Miercuri 5 aprilie 1998 la Muzeul de Artă Constanţa, Opera Constanţa prezintă un *Recital extraordinar* susţinut de soprana Laura Muncaciu, mezzosoporana Gabriela Hazarian, acompaniate la pian de Nejla Ionescu. În program lucrări de: Mozart, Bellini, Rossini, Delibes, M. de Falla.

Un Recital extraordinar, consemnat de mass-media: „Opera din Constanţa depune o activitate prodigioasă în vederea ridicării calităţii producţiilor artistice şi nu se sfiieşte să invite artişti de primă mărime în spectacolele de operă. Astfel că în această stagiune la 5 aprilie

www.ziuaconstanta.ro

1998, mezzosoprana Gabriela Hazarian şi invitata ei soprana Laura Muncaciu, acompaniate la pian de Nejla Ionescu susţin un *Recital extraordinar* la Muzeul de Artă din Constanţa cu lucrări din Mozart, Rossini, Bellini, Donizetti şi Delibes." [168]

Luni 6 aprilie 1998, Opera Constanţa prezintă un *Recital extraordinar* cu un program Schubert, susţinut de profesorul universitar Constantin Ionescu-Vovu la pian, de la Universitatea Bucureşti. La 8 aprilie 1998 a avut loc un *Recital extraordinar*, susţinut de pianistul Andrei Deleanu şi clarinetistul Gheorghe Duma, în sala Operei Constanţa. Programul a cuprins lucrările: J. Brahms – *Sonata op.120*, pentru clarinet şi pian, R. Schumann – *3 romanţe op.94* pentru clarinet şi pian, Fr. Schubert – *Sonata DV. 958* pentru pian, J. Brahms – *Valsuri op.39* pentru pian. Joi 16 aprilie, la sala Muzeului de Artă, Opera Constanţa susţine un *Concert coral* dirijat de Lucian Dimitriu cu lucrări de: N. Lungu, Gh. Cucu, D. Bortneanski, D.G. Kiriac, Macarov, G. Musicescu.

Joi 7 mai 1998, Opera Constanţa prezintă un *Recital extraordinar* la Muzeul de Artă cu Stela Sîrbu şi Iuliana Marin, acompaniate la pian de Nejla Ionescu. În program lucrări de Bellini, Donizetti, Mozart, Verdi, Rossini, Ceaikovski, Glinka, Rahmaninov, Faure, Turina, Rimski–Korsakov. Joi 11 iunie 1998, Opera Constanţa prezintă recitalul mezzosopranei Camelia Fornwald-Docea, acompaniată de pianista Diana Spânu din Iaşi. În program lucrări de Bach, Mozart, Rossini, Verdi, Mascagni, Saint-Saens, Mahler. La 25 iulie are loc un *Recital de canto şi pian* cu L. Marin, S. Sârbu, T. Ionescu, I. Duma şi Silvia Ciorei. La 23 septembrie are loc un *Recital liric* susţinut de R. Hvalov, S. Sârbu, R. Popescu, M. Rotaru, A. Cojocaru, I. Duma, E. Fomenco, I. Ionescu, S. Ionescu, C. Docea, Al. Petrescu, L. Lavric, Gh. Ţirea. Au acompaniat pianistele Silvia Ciorei şi Nejla Ionescu. Pe 28 septembrie are loc un *Recital* cu soliştii: R. Hvalov, I. Duma, S. Sârbu, M. Rotaru, A. Cojocaru, I. Duma, E. Fomenco, I. Ionescu, L. Lavric, C. Docea, I. Ionescu, Al. Petrescu, Gh. Ţirea. Au acompaniat la pian Nejla Ionescu şi Silvia Ciorei.

La 30 septembrie, Opera Constanţa prezintă un *Spectacol de balet* cu trupa operei. La 29 noiembrie 1998 are loc un recital susţinut de Artemie Cojocaru, acompaniat la pian de Nejla Ionescu.

Luni 30 noiembrie 1998, Opera Constanţa prezintă un *Recital extraordinar de pian* cu Melani Mestre Rebul din Spania. In program: Bach, Chopin, Granados, Ceaikovski şi Mozart. Luni 14 decembrie

[168] Pînzaru, Mircea – *Un recital extraordinar*, în ziarul *Telegraf*, nr. 78, Constanţa, 5 aprilie, 1998.

www.ziuaconstanta.ro

1998, Opera Constanța prezintă un *Spectacol de colinde* cu titlul *Steaua sus răsare* cu grupul bărbătesc *Tomis* dirijat de Cornel Ignat, grupuri de colindători, corul operei dirijat de Adrian Stanache şi soliştii lirici Tania Ionescu şi Ionela Duma. Miercuri 16 decembrie în sala Muzeului de Artă artiştii lirici Niculina Cârstea şi Radu Popescu, prezintă un *Recital de arii şi duete* din operetele lui Kalman, Lehar şi Zeller, acompaniați la pian de Nejla Ionescu.

La 27 ianuarie 1999, Opera Constanța prezintă un spectacol de balet *Triada,* cu trupa instituției muzicale constănțene. Duminică 7 martie 1999 la Cercul Militar din Constanța, Opera Constanța prezintă un *Recital de muzică şi poezie* intitulat *E ziua ta,* în colaborare cu Liga Navală. Şi-au dat concursul soliştii lirici: Mihaela Rotaru, Irina Ionescu, Artemie Cojocaru, Dan Miloş. Acompaniază la pian Silvia Ciorei.

Sâmbătă 20 martie, Opera Constanța prezintă un *Recital vocal-instrumental – Bucuria muzicii* cu soliştii: Ionela Duma, Stela Sîrbu, Tania Ionescu şi Radu Popescu. La pian Nejla Ionescu. La 3 mai Opera Constanța prezintă un spectacol cu *Arii celebre* din opere şi operete cu concursul soliştilor: I. Duma, T. Ionescu, M. Rotaru, S. Sârbu, A. Agarici, C. Acsinte, Gh. Țirea, R. Hvalov, R. Popescu.

La 15 mai are loc *Gala de operă şi balet* susținută de soliştii: E. Rotari, L. Lavric, I. Ionescu, Al. Agarici, R. Hvlavov, baletul contemporan şi pianista Silvia Țigmeanu. La 1 octombrie 1999, Opera Constanța prezintă un *Recital extraordinar* la sanatoriul Techirghiol cu următorul program: Rimsky-Korsakov – *Lied*, solistă Elena Rotari, G. Puccini – *Gianni Schicchi - Aria Lauretei*, solistă Tania Ionescu, Fr. Poulenc – *Vals* (*Les chemins de l'amour*), solistă Adriana Surlă, Enrico Mezetti – *Un desiderio*, solist Sorin Mocanu, G. Puccini – *Boèma, Aria Musettei*, solistă Tania Ionescu, Ferando Obrados – *El Vito* (Cântec popular spaniol), solistă Adriana Surla, *Canzoneta italiana* – solist Sorin Mocanu, G. Verdi – *Traviata - Aria Violetei*, solistă Elena Rotari. La pian Silvia Țigmeanu.

La 23 octombrie 1999 are loc un *Recital liric* în sala Cercului Militar din Constanța cu soliştii: T. Ionescu, M. Ionescu, I. Biriukov si pianistul Maxim Borivcov. La 4 decembrie 1999 are loc o *Seară de balet* cu secția de balet a operei în coregrafia lui M. Motovilov. La 11 decembrie Elena Rotari susține un *Recital liric* cu pianista Silvia Țigmeanu. În ziua de 15 decembrie, Opera Constanța oferă spectacolul intitulat *Fantezii de Crăciun*, dedicat sărbătorilor de iarnă cu soliştii: T. Ionescu, V. Pascali şi balerinii O. Godoroja, C. Pintea, C. Dragomir.

www.ziuaconstanta.ro

Pe 18 decembrie a avut loc un *Recital de balet* cu membrii operei, iar la 21 decembrie un *Concert de Crăciun* cu E. Rotari, L. Malici, G. Hazarian, I. Voineag, R. Gheorghe, M. Dragomiroiu şi orchestra condusă de Gheorghe Stanciu.

Sâmbătă 26 februarie 2000, Opera Constanța prezintă în sala Muzeului de Artă un recital cu soliştii lirici Larisa Malici, Irina Berlizova, Tania Ionescu, Irina Biriukova, Constantin Acsinte, Vladislav Goray. În Program:

- P. Mascagni – *Cavalleria rusticana – Aria Santuzzei*, solistă Tania Ionescu
- G. Verdi – *Simon Boccanegra - Romanța „fiesco"*, solist Constantin Acsinte
- G. Rossini – *L'Orgia – Arietto,* solistă Irina Berlizova
- Cardilo – *Core'ngrato – Canzone Napoletana*, solist Vladislav Goray
- P. Elinescu – *Introducere şi Dansul vrăjitoarelor*, la flaut Irina Biriukova
- A. Gomez – *Salvator Rosa – Arie*, solist Constantin Acsinte
- V. Bellini – *Norma – Cavatina*, solistă Larisa Malici
- Jean Maria Le Claire – *Allegro pentru flaut*, Irina Biriukova
- G. Puccini – *Tosca - Aria*, solistă Tania Ionescu
- Cesar Franck – *Panis Angelicus*, Fr. Schubert – *Ave Maria*, Di Capua – *O sole mio*. Soliști: Irina Berlizova şi Vladislav Goray. La pian Maxim Biriukov.

La 25 martie are loc un *Recital* susținut de M. Feraru şi C. Acsinte. La 15 martie un alt *Recital* la Muzeul de Artă susținut de R. Popescu, C. Jurăscu, A. Cojocaru, Gh. Țirea, M. Cârstea acompaniați de pianista Nejla Ionescu. Vineri 21 aprilie 2000, Opera Constanța, prezintă în sala *Muzeului de Artă* în *Recital* pe Radu Popescu şi invitații săi, cu prilejul aniversării a 30 de ani de activitate artistică. La 6 iunie 2000 are loc un *Recital* susținut de Gh. Tănase şi E. Sveachievici. Miercuri 28 iunie 2000, în sala *Muzeului de Artă*, Opera Constanța prezintă un *Recital* susținut de harpista Edilena Sveatchievici şi violoncelistul Gheorghiță Tănase. La 12 septembrie 2000, Opera Constanța prezintă publicului un *Recital-spectacol* susținut de baritonul Alexandru Petrescu de la Universitatea de Arte din Iaşi, spectacol regizat de directorul operei constănțene Cristian Mihăilescu. Programul a cuprins:

Partea I

- J. Haydn – *Anotimpurile*, recitativ şi arie (Simon),

www.ziuaconstanta.ro

- Fr. Haendel – *Iulius Caesar,* arie (*Caesar)*,
- F. Schubert – *Die Neugieriege*,
- J. Brahms – *Vergebliches Standehen*,
- R. Schumann – *Die Lotosblume*,
- J. Brahms – *Von ewiger Liebe adors-Del cabello mas sutil*,
- V. Spătărelu – *Moartea lui Guillaume Apollinaire* (primă audiție).

Partea a II-a

- W.A. Mozart – *Nunta lui Figaro*, recitativ şi arie (Figaro),
- Ch. Gounod – *Faust,* arie (Valentin),
- A. Thomas – *Hamlet,* arie (Hamlet),
- G. Donizetti – *Maria di Rohan*, recitativ şi arie (Enrico di Chevreuze),
- G. Verdi – *Attila*, scenă şi arie (Ezio),
- S. Drăgoi – *Năpasta* - monologul lui Ion.

La 26 octombrie 2000, Opera Constanța a prezentat un recital pentru publicul constănțean, în acompaniamentul pianistic a lui Maxim Biriukov. În program:

- Tania Ionescu – *Cavalleria rusticana* de P. Mascagni – *aria Santuzzei*,
- Constantin Acsinte – *Simon Boccanegro* de G. Verdi – *romanța „Fiesco"*
- Irina Berlizova – *L'Orgia* de G. Rossini – *arietta*
- Vladislav Gorau-Cardilo – *Core'ngrato-Canzone Napoletana*
- Irina Beriukova (flaut) – P. Elinescu – *introducere şi dansul vrăjitoarelor*
- Constantin Acsinte – *Salvator Rosa* de A. Gomez – *arie*
- Larisa Malici – *Norma* de G. Bellini – *cavatina*
- Irina Biriukova – Jean Marie Le Claire – *Allegro pentru flaut*
- Tania Ionescu – *Tosca* de G. Puccini – *Tosca*
- Irina Berlizova şi Vladislav Goray – Cesar Franck – *Panis Angelicus*, Capua – *O sole mio*
- J. Brahms – *Wie bist du, meine K onigin*?, solist Ionuț Pascu
- P. Mascagni – *Cavalleria rusticană* - *Aria Santuzza*, solistă Stela Sârbu
- P.I. Ceaikovski – *Valsul florilor*

www.ziuaconstanta.ro

- G. Donizetti – *Elixirul dragostei* – duet Irina Berlizova şi Vladislav Goray
- G. Verdi – *Traviata – Brindisi*

Marți 21 decembrie 2000, Opera Constanța prezintă un *Concert extraordinar* de Crăciun cu următorul program:

- J. Strauss – *Liliacul – Uvertura*
- P. Mascagni – *Cavalleria rusticana – aria Santuzzei*, solistă Larisa Malici
- W.A. Mozart – *Nunta lui Figaro – aria lui Cherubino*, solistă Gabriela Hazarian
- G. Verdi - *Traviata – aria lui Alfredo*, solist Ionel Voineag
- *Aria Violetei*, solistă Elena Rotari
- *Brindisi,* solişti: Elena Rotari şi Ionel Voineag
- J. Strauss – *Crăciuniţele de la Viena*, baletul operei cu piesele: *Polka Moulinet, Polka Şampaniei, Polka „La vânătoare"*
- Recital Maria Dragomiroiu
- C. Saint-Saens – *Moartea lebedei*, Radu Gheorghe
- Leroy Anderson – *Fiddle-Faddle*
- J. Strauss – *Radetzky Marsch*

La 22 septembrie 2001, cu ocazia retragerii din activitate a multiplei campioane europene, mondiale şi olimpice Simona Amânar din Constanța, Opera Constanța a organizat un *Recital extraordinar* cu unele dintre cele mai frumoase pagini lirice sub bagheta dirijorului Liviu Buiuc. În program: J. Strauss – *Liliacul, uvertura* în deschidere, J. Strauss – *Liliacul, Perpetuum mobile*, G. Puccini – *Boema, aria Musetta*, solistă Tania Ionescu, J. Strauss – *Tritsch-Tratsch – Polka*, J. Strauss – *Dunărea albastră*, Catalani – *La Wally*, solistă Nicoleta Ardelean, J. Strauss – *Feuerfest*, J. Strauss – *Polka „La vânătoare"*, G. Bizet – *Carmen - aria Escamillo*, solistă Nicoleta Ardelean.

Sub genericul *Bijuterii muzicale* s-a susținut un recital-spectacol la 1 decembrie 2001 în sala Operei Constanța, prilejuit de sărbătorirea Zilei Naționale a României. Sub bagheta dirijorului Răsvan Cernat din Bucureşti, orchestra operei a deschis spectacolul cu *Rapsodia a II-a* de G. Enescu. Au evoluat apoi:

- Irina Ionescu – *Aria Rosinei* din *Bărbierul din Sevila* de G Rossini
- C. Acsinte – *Aria lui Osmin* din *Răpirea din serai* de W.A. Mozart

www.ziuaconstanta.ro

- Irina Berlizova – *Cavatina* din *Linda di Chamonix* de G. Donizetti
- Ionuț Pascu – *Aria doctorului Malatesta* din *Don Pasquale* de G. Donizetti
- Madeleine Pascu – *Aria Ameliei* din *Bal mascat* de G. Verdi
- Vladislav Goray – *La donna e mobile* din *Rigoletto* de G. Verdi
- Madeleine Pascu şi Ionuț Pascu – *duetul Leonora-Contele de Luna* din *Trubadurul* de G. Verdi
- C. Acsinte – *Gornistul* de Paul Constantinescu
- Elena Rotari – *Aria Violetei* din *Traviata* de G. Verdi.

Au recitat actorii: Laura Iordan, Liviu Manolache, Radu Niculescu, Gabriela Belu.

Joi 13 decembrie 2001, în sala Muzeului de Artă are loc un recital susținut de cvartetul *Opera* format din următorii membri: Mitică Feraru, Liliana Iacob, Viaceslav Mînzat şi Gheorghiță Tănase. În program lucrări de Dvorak, Ceaikovski şi Mozart. Luni 17 decembrie Opera Constanța prezintă un spectacol de balet intitulat *Cântul fratelui mort* pe muzica lui M. Theodorakis, regia şi coregrafia Attilas Sylvester, scenografia Ovidiu Pascal de la Teatrul muzical Ploieşti. A participat Ansamblul de balet al Operei Constanța. În cadrul stagiunii aceluiaşi an 2001, la 22 decembrie Opera constănțeană oferă spectatorilor un *Recital de Crăciun* sub bagheta maestrului Gheorghe Stanciu, coregrafia – Fănică Lupu, la orgă – Maxim Biriukov. Programul a cuprins lucrările:

- *Stille nacht* de J. Brahms, soliști Nicoleta Ardelean şi Irina Berlizova,
- *Ave Maria* de Fr. Schubert, soliști Stela Sârbu şi Irina Berlizova,
- *Veniți creştini* de Adam, solistă Nicoleta Ardelean,
- *Pannis Angelicus* de C. Franck, soliști Irina Berlizova şi Vladislav Goray,
- *Colind – Christmas Festival* de Leroy Andersen şi *Tritsch-Tratsh Polka*,
- *Mattinata* de Ruggiero Leoncavallo, solist Vladislav Goray,
- *Duetul pisicilor* de G. Rossini, soliști Stela Sârbu şi Irina Berlizova,
- *Annen Polka* de J. Strauss şi *Feuerfest Polka* de acelaşi compozitor, solisti Stela Sîrbu şi Irina Berlizova,
- *Liliacul* de J. Strauss, solistă Irina Berlozova.

www.ziuaconstanta.ro

- Orchestra a interpretat bijuteriile muzicale: *Valsul florilor* din *Spărgătorul de nuci* de P.I Ceaikovski, *Marşul persan* de J. Strauss, *Bugler's Holiday* de Leroy Andersen, polca *La vânătoare* şi *Fiddle-Faddle* de Leroy Andersen şi *Radetzky Marsch* de J. Strauss.

La 7 iunie 2002 în sala teatrului se prezintă un *Concert vocal-simfonic* cu un program care a cuprins: *Requiemul pentru soprană, bariton, cor şi orchestră* de Gabriel Fauré, avându-i ca solişti pe Nicoleta şi Ioan Ardelean şi *Concertul pentru pian şi orchestră în Sol Major* de Maurice Ravel, solistă Adriana Maier, iar în final *Suita nr.2 Daphnis şi Chloe* de Ravel. S-a dorit de fapt o seară franceză cu participarea Consulatului francez, aşa cum arată N. Spiroiu:

„Compozitorii cântaţi în această seară – selecţie rară, rafinată – sunt plecaţi într-o altă existenţă. Plecat e „minunatul" – cum îl caracteriza Romeo Alexandrescu pe Gabriel Fauré – din opera căruia se mai cântă abia câteva lucrări, şi nu oriunde, spre deosebire de Maurice Ravel care nefăcând nici o concesie de stil sau manieră curentelor la modă i se cântă pe plan mondial cele mai multe dintre lucrările sale izvorâte de geniul său."[169]

Sâmbătă 17 ianuarie 2003, ora 19.00, Opera Constanţa a prezentat un *Concert extraordinar* de arii şi duete celebre din opere, sub direcţia muzicală a lui Liviu Buiuc. Iată şi programul:

- G. Rossini – Uvertura *Coţofana hoaţă* – Orchestra Operei Constanţa,
- G. Verdi – *Trubadurul*, *Aria Leonorei* (act I) *Tacea la notte placida*, Madeleine Pascu,
- G. Puccini – *Boema*, *Aria lui Mimi* (act III), *Donde lieta*, Ionela Duma,
- W.A. Mozart – *Răpirea din serai*, *Aria lui Osmin* (act II), *O, wie will ich triumphierren*, Ilie Petre,
- G. Bizet – *Carmen*, *Aria Don Jose* (act II), *Le fleur que tu m'avais jetee*, Marius Vlad Budoiu (Cluj),
- G. Bizet – *Carmen*, duet *Michaela – Don Jose* (act I), Nicoleta Ardelean, Marius Vlad Budoiu (Cluj),
- G. Puccini – *Madama Butterfly*, duet *Butterfly – Suzuki* (act II), Stela Sârbu – Liliana Lavric,

[169] Spirescu, Nicolae – *Gânduri la o seară de muzică franceză*, în *Programul* Operei Constanţa, 7 iunie, 2002.

www.ziuaconstanta.ro

- G. Verdi – *Otello* (act III), *Dio! Mi potevi scagliar*, Marius Vlad Budoiu (Cluj),
- G. Verdi – *Otello - monolog Iago* (act II*), Credo*, Ioan Ardelean,
- R. Leoncavallo – *Paiațe*, *Aria Neddei* (act I), *Qual fiamma avea nel guardo* – Nicoleta Ardelean,
- P.I. Ceaikovski – *Dama de pică – Aria Larisei* (act IV), Stela Sârbu,
- R. Leoncavallo – *Paiațe*, scenă şi duet (act II), Nicoleta Ardelean – Marius Vlad Budoiu (Cluj),
- G. Verdi – *Traviata – Brindisi.*

La 19 martie 2003, Opera Constanța prezintă spectacolul de balet *Murmurul primăverii*, recital oferit de soliști ai secției de balet. Iată şi programul:

Partea I

- Drigo – *Diana şi Achtion*, soliști: Maria Ohotă şi Ion Carpade
- Minkus – *Fata cu ulciorul*, soliști: Mariana Baran, Mihaela Sav, Florentina Ohotă,
- Adam – *Corsarul,* soliști: Geta Huncanu şi Marian Basarabeanu,
- Dans modern – soliști: Cezar Buculei, Sorin Gâlcă, Mariana Baran, Mihaela Sav, Maria Ohotă, Alina Radu,
- Variații: -Adam – *Corsarul*, Ion Carpade,
- F. Herold – *La fille mal gardeé*, Dan Datcu,
- Ceaikovski – *Pasărea albastră*, Irina Pîslaru,
- *Pas de quatre*, Andreea Tuchilis,
- Gopak – *Taras Bulba*, Viaceslav Baltaga,
- Enescu – *Gura lumii*, coregrafia IonTugearu, soliști: Florentina Ohotă, Sorin Gâlcă, Geta Huncanu, Mariana Baran, Lena Cojocaru, Mihaela Basarabeanu, Daniela Garbacea, Maria Ohotă, Mihaela Sav, Elena Vasile.

Partea a II-a

- Mozart – *Requiem*, coregrafia Mihail Motovilov, soliști: Mariana Baran, Geta Huncanu, Mihaela Sav, Lena Cojocaru, Constantin Dragomir, Marian Basarabeanu.

www.ziuaconstanta.ro

Miercuri 17 decembrie 2003 ora 19,30 Opera Constanța oferă publicului o *Seară de balet* cu momente din balete celebre, în coregrafia lui Ion Tugearu şi Mihail Motovilov, asistați de Mariana Anghel şi Lena Cojocaru, coordonator spectacol Fănică Lupu.

Partea I

- *Corsarul* – solist Dana Garbacea,
- *Giselle* – Actul I, solist Mariana Baran,
- *Don Quijote* – Florărese – soliști: Camelia Ristea, Florentina Ohotă,
- *Golanii* – soliști: Alina Radu, C. Dragomir, Oleg Godoroja,
- *Fata cu ulciorul* – soliști: Mariana Baran, Mihaela Sav, Florentina Ohotă,
- *Giselle* – Actul I, solist: Petronela Serea,
- *Don Quijote* – *Qitri*, solist Camelia Ristea,
- *Babele* – soliști: Mariana Anghel, Mariana Baran, Mihaela Basarabeanu, Dana Burlaciu, Mihaela Sav, Elena Vasile, Lena Cojocaru, Florentina Ohotă, Relu Dobrin.

Partea a II-a

- *Requiem* – soliști: Mariana Baran, Lena Cojocaru, Constantina Dragomir, Viaceslav Baltaga, Relu Dobrin, Cezar Buculei, Oleg Godoroja, Ciprian Hanganu, Mariana Moroşan, Mihaela Sav, Marian Basarabeanu, Mihaela Avram, Mireala Baltaga, Mihaela Basarabeanu, Daniela Garbacea, Ionuț Sorin Gâlcă, Alina Anton, Florentina Ohotă, Alina Radu, Elena Vasile.

Sâmbătă 20 decembrie 2003, Opera Constanța oferă publicului constănțean un *Concert de Crăciun* cu orchestra operei condusă de Gheorghe Stanciu. În program: Johann Strauss – *Uvertura din Liliacul*, Johann Strauss – *Kaiser-Walzer*, Josef Strauss – *Polka Moulinette*, Johann Strauss – *Persischer Marsch*, Josef Strauss – *Polka Pizzicatto*, Johann Strauss – *Tritsch-Trasch Polka*, Johann Strauss – *Dunărea albastră*, Josef Strauss – *Feuerfest Polka*, Johann Strauss – *Auf der Jagd*, Leroy Anderson – *Christmans Festival*, Johann Strauss – *Radetzky Marsch*.

Sâmbătă 13 martie 2004, Opera Constanța a prezentat un spectacol de balet întitulat *Lumea dansului*, în coregrafia lui Marius

www.ziuaconstanta.ro

Petipa, Mihail Motovilov, Ion Tugearu şi corepetitorii: Mariana Anghel şi Lena Cojocaru. Programul a cuprins:

Partea I

- L.Minkus – Fragment din baletul *Paquita*. Solişti: Geta Huncanu, Daniela Garbacea, Camelia Ristea, Petronela Serea, Mihaela Sav, Marian Basarabeanu şi Ansamblul de Balet al Operei Constanța,
- P.I. Ceaikovski – Fragment din baletul *Frumoasa din Pădurea Adormită*. Solişti: Alina Anton, Marian Basarabeanu, Oleg Godoroja, Relu Dobrin, Sorin Gâlcă şi ansamblul de balet al Operei Constanța,
- G. Enescu – baletul *Gura lumii*. Solişti: Camelia Moroşan, Geta Huncanu, Relu Dobrin şi ansamblul de balet al Operei Constanța.

Partea a II-a

- W.A. Mozart – balet pe muzica *Requiem-ului*. Solişti: Mariana Baran, Geta Huncanu, Lena Cojocaru, Mihaela Sav, Constantin Dragomir, Marian Basarabeanu şi Ansamblul de Balet al Operei Costanța.

La 17 octombrie 2005, Sala Teatrului găzduieşte un recital sub genericul *Seară cameralã*, în care pianistul Andrei Deleanu prezintă integrala sonatelor pentru pian de Joseph Haydn. În program s-au executat lucrările:

- *Sonata în Re major, Hob XVI: 4*
- *Sonata în Sol major, Hob XVI: 39*
- *Sonata în Do major, Hob XVI: 7*
- *Sonata în do minor, Hob XVI: 20*
- *Sonata în Mi bemol major, Hob XVI: 45*
- *Sponata în Re major, Hob XVI: 51*

Recitalul s-a bucurat de un mare succes, auditoriul apreciind foarte bine prestația talentatului pianist cunoscut în țară şi peste hotare şi apreciat de mass-media locală, națională şi internațională. În ziarul bucureştean *Flacăra* este numit „... unul dintre cei mai talentați pianişti", prof. Gyorgy Sebok „... un pianist înnăscut" iar prof. G. Sava recunoştea faptul că „... Andrei Deleanu este un pianist remarcabil, care poate oferi în toate direcțiile stilistice o interpretare profund motivată şi intensă".

www.ziuaconstanta.ro

La 20 octombrie 2005 în sala Casei de Cultură a Sindicatelor din Constanța se prezintă o Gală de balet sub genericul *Modernismul coregrafic românesc* organizat de Liliana Iorgulescu şi Compania de balet în care au evoluat Aliss Tarcea, Simona Costea, Cristian Tarcea, Gigel Ungureanu, în coregrafia semnată de Ingrid Lupescu-Szell din Germania, Daniel Meja din SUA, Gigi Căciuleanu din Franța, Adrian Mureşan. S-a dansat după următoarele lucrări:

- *Cvartetul de coarde op.I şi op.2* de Adrian Iorgulescu
- *7 lieduri* de Adrian Iorgulescu
- *Duet romantic* de S. Rahmaninov
- *Lacrimosa* din *Requiem-ul* de G. Verdi
- *Steps* de A. Bacalu
- *Carmina Burana* de C. Orff
- *Colaj muzical* „Rhytm Hunter"

De asemenea spectacolul de balet a avut un succes binemeritat, spectatorii iubitori de balet au primit cu entuziasm şi au aplaudat îndelung dansurile executate de amintiții solişti balerini.

La 22 octombrie 2005, teatrul găzduieşte *Gala muzicii contemporane americane* unde îşi aduc aportul dirijorii Răsvan Cernat, Chien Nien Chen şi Roger Mahadeen, care au condus orchestra *Black Symphony* din Constanța cu următorul program:

- Roger Mahadeen - *Stunt man*
- Helmut Calabrese - *Aniversary Sketches for soprano and orchestra*
- Caroline Newman - *Impresions for orchestra*
- Austin Wintory - *Ashes of history*
- Dinos Constamntinides - *Antigone fantasy*
- Eric Klein – *Transversum*
- Chien Nien Chen - *Concerto for trombone and orchestra (solist Wilang Wang).*
- Dinu Ghezzo - *Colinde pentru pian solo, percuție, banda sonoră şi orchestră.*

Un concert foarte bine primit de public, cu un repertoriu pentru toate gusturile melomanilor constănțeni, aplaudat la scenă deschisă de toți auditorii din sală.

La 7 noiembrie 2006, în sala teatrului se prezintă un spectacol de omagiere intitulat *In memoriam Oleg Dnovski*, unde îşi aduc aportul soliştii şi ansamblul de balet al Teatrului Național de Operă şi Balet „Oleg Danovski" din Constanța, iar pe data de 13 noiembrie ansamblul de dans contemporan al Teatrului Național de Operetă „Ion

www.ziuaconstanta.ro

Dacian" din Bucureşti prezintă baletul *Roşu şi Negru* de Livia Teodoreescu-Ciocănea, în coregrafia şi regia Adinei Cezar, scenografia Nina Brumuşilă cu soliştii: Călin Hănțiu, Cristian Tarcea, Alina Icov, Liliana Iorgulescu, Levente Szasz, Istvan Teglas, Marian Simion, Anka Levan, cu înregistrarea sonoră a corului şi orchestrei Operei Naționale din Bucureşti, dirijor Răsvan Cernat.

La 18 mai 2007, teatrul găzduieşte un spectacol de deschidere a *Festivalului Internațional al Muzicii şi Dansului* cu simfoniile *a V-a* şi *a IX-a* de L.van Beethoven, dirijate de Răsvan Cernat având ca soliști pe Georgeta Stoleriu, Claudia Codreanu, Răzvan Săraru din Bucureşti şi pe Adrian Sâmpetrean din Cluj.

În data de 21 mai 2007, se oferă publicului o *Seară lirică* în care au evoluat soprana Atsuko Majima din Japonia acompaniată la pian de Marc Antoine Pingeon.

Acestea sunt recitalurile de arii, concertele, recitalurile instrumentale şi de balet susținute pe scena Teatrului liric şi a Operei din Constanța în perioada anilor 1958-2007, pentru publicul constănțean şi cel din țară sosit vara pe litoralul Mării Negre. Efortul artiştilor a fost bine apreciat de spectatorii din țară şi străini veniți în concediu la mare, care au vizionat programele artistice oferite de Opera constănțeană.

www.ziuaconstanta.ro

Capitolul 5

5 Manifestări speciale

5.1 Festivalul național și internațional al muzicii de operă și balet

Eveniment artistic implicat în configurația manifestărilor culturale circumscrise la început în aria Județului, dar care prin unicitatea sa națională, prin colaborările internaționale remarcabile, prin afișul său îndrăzneț, care programează capodopere ale genului - *Festivalul Internațional al Muzicii și Dansului* – devine de la o ediție la alta, o autentică și elevată manifestare muzicală, omologată de interesul și sensibilitatea miilor de spectatori, parteneri generoși și coautori ai unei tradiții muzicale de mare valoare spirituală și umanistă ce se clădește și se consolidează în străvechea cetate de pe malul Pontului Euxin. Gândit și organizat în stagiunea 1974–1975, când are loc și prima ediție, festivalul s-a dorit ca o necesitate a promovării genului, acțiunea căpătând o deosebită aderență din partea spectatorilor. Un astfel de festival impune desigur de la început un anumit climat, o structură organizatorică și profesională valorică a colectivelor artistice, capabile să asigure găzduirea unei manifestări de o asemenea anvergură și răspundere. Se creează astfel o stare de competitivitate, de emulație superioară a colectivelor de creatori și tehnicieni, în frunte cu soliștii care de-a lungul anilor s-au afirmat prin valențe dintre cele mai strălucite. Ediția întâi a fost programată între 17 martie–16 aprilie 1975, sub direcția dirijorului Constantin Daminescu.

Teatrul liric a avut colaborări cu cele mai apreciate voci lirice din țară și străinătate materializate în numeroase invitații pentru rolurile importante din opere și operete, dirijori și balerini de primă mărime, cu contribuția cărora s-au realizat montări dintre cele mai deosebite și dificile ai monștrilor sacri – creatori de gen liric– care și-au câștigat de mult faima internațională. De-a lungul anilor se va observa ușor progresul obținut de Teatrul liric – devenit datorită eforturilor sale în domeniul artistic între timp Opera Constanța, recunoscându-i-se astfel meritele – în relațiile de colaborare cu marii artiști ai scenelor lumii, care au avut permanent cuvinte de laudă cu privire la munca susținută a artiștilor constănțeni, care au depus mari

www.ziuaconstanta.ro

eforturi pentru ridicarea permanentă a calității artistice în spectacole, apreciind talentul soliștilor noștri lirici din toată țara, recunoscând fructuoasa colaborare atât pe scena constănțeană cât și în viața, onorând cu bucurie și plăcere invitațiile la *Festivalul Muzicii și Dansului*, devenit mai târziu *Festivalul Internațional de Operă și Balet*.

„Anul de debut al acestui eveniment, 1975 an semnificativ al începutului, a marcat angrenarea teatrului pe un drum nou, un drum al pregătirii intense de spectacole de mare amploare, partituri dificile din muzica lirică universală. Realizarea unui spectacol de operă sau operetă, constituie o problemă dificilă pentru a cărei rezolvare se cere, înainte de orice, multă îndrăzneală, optimism, și un mare efort, muncă ce a călit colectivul teatrului, oferind astfel o garanție pentru reușitele din viitor"[170]

5.1.1 Festivalul Muzicii de Operă și Balet. Ediția I, 17 martie - 19 aprilie 1975

Este meritul incontestabil al constănțenilor și numai al lor care, cu nenumărate greutăți, și-au permis să confiște pentru ei, în folosul artei adevărate, o manifestare artistică ce a depășit de la început granițele țării. *Festivalul Muzicii de Operă și Balet* s-a născut ca o necesitate, din dorința fierbinte a constănțenilor de a da naștere unei manifestări artistice de mare prestigiu, care să capete un caracter republican, prilejuind o frumoasă paradă a mesagerilor cântecului de pe toate scenele lirice din țară și invitații de peste hotare. Unindu-și forțele colectivul Teatrului liric și conducerea instituției vor reuși să pregătească și să prezinte acest festival fără întrerupere începând cu primul din martie–aprilie 1975, până în 2007, însumând 33 de ediții.

Primul Festival a cuprins titluri de operă dintre cele mai gustate de public: *Trubadurul, Traviata și Rigoletto* de G. Verdi, *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini, *Boema și Madama Butterfly* de G. Puccini, *Carmen și Pescuitorii de perle* de G. Bizet, baletele *Coppelia* de L. Delibes și *Giselle* de A. Adam, două *Recitaluri extraordinare* ale violonistului Ștefan Ruha și baritonului Dan Iordăchescu.

Festivalul este deschis la 17 martie printr-un *Recital extraordinar* susținut de violonistul Ștefan Ruha, care a prezentat următorul program: *Sonata* de Debussy, *Balada* de Porumbescu, *Melodii lăutărești* de Sarasate și *Trilul Diavolului* de Tartini.

---

[170] Daminescu, Constantin – *40 de ani de aniversare a teatrului*, în Programul *Festivalului Internațional de Operă și Balet*, Constanța, 17 octombrie, 1998, pag. 2.

www.ziuaconstanta.ro

Cunoscutul violonist clujean a încântat publicul atât cu tehnica sa impecabilă cât şi cu sonoritățile sale calde, strălucitoare, realizate cu sensibilitate şi talent, vădindu-se o experiență violonistică îndelungată. Publicul a fost încântat de modul de execuție a *Melodiilor lăutăreşti* (o lucrare mult mai accesibilă auditorilor) şi *Trilul Diavolului*, uimind ascultătorii prin viteza execuției şi frumusețea frazării, stârnind admirația tuturor.

Baletul *Giselle* de A. Adam, a fost programat pentru 20 martie în regia şi adaptarea coregrafică a Mireillei Savopol şi scenografia Ion Clapan. A dirijat Cornel Trăilescu de la Opera Română Bucureşti.

Montarea lucrării s-a făcut fără invitați dinafară, regizoarea şi coregrafa Mireille Savopol bazându-se pe talentatele balerine constănțene. Dintre ele în mare formă ni s-a părut Isabela Aguletti în rolul titular (*Giselle)*, care a demonstrat o bună tehnică, grație şi frumusețea mişcărilor trupului, sensibilitate şi dăruire artistică. Alături de ea Gh. Moțpan este un partener pe măsură, executând cu grație şi exactitate mişcările clasice ale personajului său – *Albert.* În celelalte roluri, Anca Tudor, Monica Măgârdici, Dumitru Popescu–Cioată, Elena Neacşu, Octavian Axente, Ileana Dumitrescu, C. Pintea, Monica Olaru şi Mihaela Şerban, au evoluat bine, contribuind la succesul apectacolului de bale, dealtfel foarte cunoscut şi apreciat de public.

A urmat spectacolul cu *Trubadurul* de G. Verdi, prezentat publicului constănțean la 21 martie, în regia artistică a lui Jean Rînzescu (Maestru Emerit al Artei), scenografia Roland Laub de la Opera Română din Bucureşti, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, la *pian* Rozalia Vâlsan, la *harpă* Ion Ivan-Roncea. Spectacolul a beneficiat de prestația unui colectiv excepțional în frunte cu Nicolae Herlea (Artist al Poporului) în rolul *Contelui de Luna*, având-o ca parteneră pe Romfilia Radu – *Leonora* , apoi pe Margareta Andriescu–Tomazian în rolul *Azucenei.* Herlea a fost un artist total. Talentul şi vocea sa inconfundabilă de bariton i-a prilejuit o carieră de excepție în țară şi peste hotare, unde obține succese răsunătoare, apreciate de muzicienii genului şi mass-media internațională. Este numit Artist al Poporului la numai 35 de ani în 1962, pentru ca în 1964, deci doi ani mai târziu să primească titlul de Laureat al Premiului de Stat. În revista *Muzica* Radu Gheciu afirma:

„Herlea are o voce superbă de bariton înalt, cu un timbru aparte, şi care este deopotrivă apt pentru rolurile lirice, dramatice şi bufe".[171]

[171] Ghecea, Radu – *Trubadurul de G. Verdi*, în revista *Muzica*, nr. 6, Bucureşti, iunie, 1975, pag. 29.

www.ziuaconstanta.ro

E lesne de înțeles că în cadrul acestui spectacol, Nicolae Herlea face un rol foarte bun, simțindu-se prin prestația lejeră și efortul normal depus în mișcare și în cânt, experiența scenică și acomodarea în timp cu dificilul personaj verdian. Alături de el Romfilia Radu aflată și ea în mare formă vocală conturează un personaj bine gândit, cu sensibilitate și acurateţe în glas, dovedind o bună înțelegere a eroinei, realizând cu Herlea un cuplu inspirat. Cu o voce foarte bună de mezzosoprană, Margareta Andriescu-Tomazian, realizează o impresionantă creație a țigăncii *Azucena,* reliefând atitudinea de iubire, gelozie și dorința de răzbunare, printr-un joc scenic excepțional. În celelalte roluri artiștii și colectivul de balet în frunte cu Isabela Aguletti aflată într-o formă excelentă, și-au făcut datoria, reușind să confere spectacolului un succes răsunător.

Bărbierul din Sevilla de G. Rossini a fost reluat și prezentat publicului la 23 martie, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, decorurile Febus Ştefănescu, maestru de cor Boris Cobasnian, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, dirijor Silviu Panțîru. Spectacolul a avut ca invitat pentru rolul *Contelui Almaviva*, pe Artistul Emerit Valentin Teodorian. Cu experiența sa scenică, cu un glas cald, generos, clar în acut și în registrul grav, artistul conturează un personaj binecunoscut, care alături de Victor Axinte – *Figaro,* cu glasul său cald de bariton, Niculina Cârstea în rolul *Rosinei* și Sofronie Cadriu în *Don Basilio*, reușesc împreună cu tot colectivul din distribuție, să ofere publicului un spectacol antrenant, dinamic în spiritul muzicii și libretului autorilor lucrării.

A urmat *Boema* de G. Puccini, spectacol de excepție având ca invitați pe Ludovic Spiess în rolul poetului *Rodolphe* și dirijorul Gabor Kiss de la Teatrul muzical din Galați. Arhicunoscuta lucrare a căpătat un plus de valoare datorită prestației excepționale a celebrului cântăreț liric, alături de Aida Abagief (*Mimi*), care creează un personaj delicat, sensibil, interiorizat, cu un joc de scenă adecvat, lăsând o impresie excelentă publicului spectator, ca și partenerii lor Victor Axinte – *Schaunard* și Iosif Buibaș – *Colline*. Dirijorul gălățean Gabor Kiss, a reușit o descifrare inteligentă a partiturii, conducând întreg spectacolul cu profesionalism, orchestra sunând curat, omogen, subliniind cu finețe părțile solistice ale cântăreților lirici.

Opera *Pescuitorii de perle* de G. Bizet a fost prezentată la 30 martie, în regia artistică și scenografia lui Gheorghe Bărbulescu, asistent regie Iosif Buibaș, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, maeștrii corepetitori Gheorghe Paulman, Carmen Gutuleanu, George Cercel, conducerea muzicală Silviu Panțîru.

www.ziuaconstanta.ro

„Într-un decor ce dorește să aducă în prim plan – dar cu discreție – elementele naturii – apă, pământ, foc, cer – adorate în mitologia vedică o imensă stâncă din care susură un izvor, cu statuia lui Budha, se amenajează un loc de reculegere și rugăciune, de judecată și de iubire, iar în fundal, marea aminteşte permanent faptul că viața personajelor este legată de ea, pentru că toți sunt pescari și căutători de perle"[172] – afirmă regizorul Gh. Bărbulescu.

Rolurile principale sunt deținute de Iuliu Puşcaşu – *Nadir,* Victor Axinte – *Zurga,* Iosif Buibaş – *Nurabad* și Veronica Diaconu, care în rolul *Leila* demonstrează experiență vocală și scenică, realizând cu brio problemele ridicate de țesătura adesea ingrată și de stilul muzicii romantice franceze. În jocul de scenă grația s-a îmbinat cu sensibilitatea, realizând momente dramatice fără ostentație în relațiile directe cu partenerii de scenă. *Nadir* onorează cum se cuvine rolul extrem de complex, ce ridică numeroase probleme sub aspect vocal; flexibilitatea glasului, capacitatea de a realiza pianissime, de a cânta în mezzavoce, (dar nu în falset) linia melodică dulce, etc. Trecând peste unele stângăcii inerente unei premiere, subliniem calitatea glasului său liric, muzicalitatea și seriozitatea cu care s-a străduit să se ridice la înălțimea exigențelor partiturii și a partenerilor. Apariția baritonului Victor Axinte (*Zurga*), a fost frumoasă dar nu impunătoare cum ar fi cerut autorul, (datorită staturii sale mici), dar cu un glas amplu, generos, lipsit însă de culorile și inflexiunile atât de specifice stilului francez. *Nurabad* a găsit în basul Iosif Buibaş un interpret sobru, adecvat personajului, evitând izbucnirile tensionate, poate din dorința de a conferi echilibrul pe care *Marele Preot* trebuie să-l aducă în orice conflict. Corul și baletul au susținut cu siguranță numeroasele secvențe rezervate în partitură, conturând prin mișcare, atitudini, expresie de ansamblu, atmosfera de poveste, desprinsă dintr-o lume indiană atât de specială pentru orice privitor „din afară".

A urmat opera *Traviata,* în regia lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, cu Nicolae Herlea (Artist al Poporului) și Veronica Diaconu în rolurile principale.

Lucrarea a beneficiat de aportul adus de excelentul Nicolae Herlea în rolul titular – *Giorgio Germont*. Dotat cu o voce de bariton dramatic excepțional de caldă, catifelată și bogat colorată, în același timp de o indiscutabilă justețe și de o mare amploare, Nicolae Herlea face un rol de mare virtuozitate stilistică, cu un joc de scenă așa cum și l-ar fi dorit compozitorul. Alături de genialul interpret, Veronica

[172] Bărbulescu, Gh. – *Pescuitorii de perle*, în *Programul* Teatrului muzical, Constanța, 30 martie, 1975.

www.ziuaconstanta.ro

Diaconu (*Viloeta Valery*) în mare vogă, ne prezintă un personaj sensibil, delicat, interiorizat şi iubitor, cu vocea ei frumoasă şi nobilă ca timbru, stăpânită perfect, care îmbinată cu talentul ei artistic a câştigat uşor simpatia publicului. Dirijorul Cornel Trăilescu de la Opera Română din Bucureşti, cu experienţa sa binecunoscută, demonstrează o bună cunoaştere a partiturii şi o mare experienţă în abordarea stilului verdian. Orchestra a sunat omogen, cu nuanţări corecte, cu sensibilitate în acompaniamentele vocale protejând soliştii în timpul cântatului. Cu aşa capete de afiş desigur că nu putea ieşi decât o premieră foarte bună, meritul fiind al întregului colectiv artistic constănţean.

Opera *Madama Butterfly* de G. Puccini a fost programată în data de 5 aprilie în cadrul Festivalului şi a fost prezentată publicului în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Nicolae Lebas, maestru de cor Boris Cobasnian, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, dirijor Teodor Costin de la Filarmonica de Stat Craiova. Distribuţia: Lucreţia Covali – *Cio-cio-san*, Bucura Iordăchescu – *Suzuki,* Anatol Covali – *Pinkerton,* C. Jurăscu – *Sharpless*, Florin Stavăr – *Iamadori*, Vasile Pascali – *Goro,* Ion Ciobanu – *Unchiul Bonzo,* George Ionescu – *Comisarul.*

Este a doua montare la Constanţa a cunoscutei opere în care regizorul Gh. Bărbulescu încearcă realizarea acestei premiere bazându-se pe forţele proprii ale Teatrului muzical (prima prezentare a lucrării fiind în 1966 tot în regia lui Gh. Bărbulescu şi scenografia lui Nicolae Lebas). Din punct de vedere regizoral nu s-a semnalat nici o schimbare, doar distribuţia a fost alta. În rolul titular Lucreţia Covali, ne prezintă o *Cio-cio-san*, sensibilă, interiorizată, iubitoare şi puţin naivă, credulă dar şi în stare de sacrificii în numele iubirii. Cu o voce caldă, clară şi omogenă în toate registrele, un fizic plăcut şi un joc de scenă adecvat, Lucreţia Covali obţine simpatia şi aprecierea publicului. Alături de ea Anatol Covali – *Pinkerton,* ne prezintă un personaj cu spirit aventurier, dur, care calcă peste sentimentele altora, egoist, nepăsător la simţămintele frumoasei *Cio-cio-san*, pe care o părăseşte folosind căi necinstite. Drama micuţei japoneze, care acceptă renegarea familiei sale în favoarea iubirii, este susţinută vocal de întreg colectivul artistic, care contribuie la succesul binemeritat al premierei.

Baletul *Coppelia* de Leo Delibes a avut premiera la 9 aprilie, în regia artistică şi coregrafia Mireillei Savopol, scenografia Şerban Jianu, conducerea muzicală Sabin Ţolea. Distribuţia: Isabela Aguletti - *Swanhilda*, Iuliu Filip – *Coppelius*, Ileana Dumitrescu, Elena Neaţu,

www.ziuaconstanta.ro

Dora Carpov, Monica Olariu, Lucica Stănculescu, Anca Tudor, Rodica Raicu, Maria Ivan-Roncea – *Prietenele Swanhildei*, Gh. Moţpan – *Franz,* Clara Demeter – *Coppelia-păpuşa*, Ion Zgaverdea – *Primarul*, Fănică Lupu, Bogdan Condurăţeanu,Octavian Axente, C. Pintea, Augustin Precup – *Prietenii lui Franz.*

Baletul *Coppelia* de Leo Delibes a fost scris şi reprezentat la Paris în 1870. Tema principală a baletului, ideea de bază care se degajă din desfăşurarea acţiunii şi a conflictului dramatic, o constituie lupta dintre elementul vechi – reprezentat de bătrânul fabricant de păpuşi automate şi magician *Coppelius* (Iuliu Filip), şi elementul nou, optimist şi luminos, oglindit în acţiunea tinerilor ţărani care râd pe seama magiilor, superstiţiilor şi utopiilor, obscurantismului, concepţiilor mistice, considerând în acelaşi timp ca ţel al vieţii sociale, bucuria de a trăi, de a munci în dragoste şi înfrăţire. Regizoarea Mireille Savopol a văzut în mod realist mesajul şi sensul întâmplărilor înfăţişate ca basm şi farsă populară şi mai ales sensul moral al vieţii eroilor întâmplării, înfăţişând vechiul care se stinge şi noul care se naşte. Încă din preludiul baletului se impune dansul popular polonez *Mazurka* ce va fi reluat în avântul tinerilor dansatori din actul I, şi în finalul baletului. Folosirea *Ceardaşului* – dans specific unguresc – ca simbol al înfrăţirii celor două popoare vecine, polonez şi maghiar, apoi dansul spaniol *Bolero,* jucat de *Swanhilda* (Isabela Aguletti), păpuşa din actul II, sau tema slavă din tema cu variaţiuni – inspirată din muzica compozitorului clasic polonez Stanislas Moniuszko de asemenea, *Balada* din actul I, cunoscutul vals al *Swanhildei* (actul I) şi valsul păpuşii din actul II, marşul serbării clopotului din actul III – piese populare ca gen străbătute de intonaţii specific populare – toate aceste teme muzicale luminoase şi antrenante, de o bogată inspiraţie şi varietate stilistică, confirmă ataşamentul compozitorului faţă de muzica populară şi tendinţele sale progresiste pentru timpul său. Spectacolul a fost un succes colectiv, dintre ei detaşându-se Isabela Aguletti – *Swanhidla,* aflată într-o formă excelentă, Gh. Moţpan – *Franz* şi Clara Demeter – *Coppelia, păpuşa.*

Opera *Carmen* de G. Bizet, lucrare mult gustată de publicul meloman, datorită accesibilităţii libretului şi frumuseţii ariilor şi a muzicii în general, motiv pentru care lucrarea a devenit cea mai populară dintre opere, jucată pe toate scenele lumii, încheie *Festivalul Muzicii de Operă şi Balet.* Spectacolul a fost prezentat la 1 aprilie în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia lui Ion Clapan de la Opera Română din Bucureşti, coregrafia Mireille Savopol – Oprescu, maestru de cor Boris Cobasnian, direcţia muzicală Silviu Panţîru.

www.ziuaconstanta.ro

Distribuția a fost următoarea: Vagan Mirakian (Artist Emerit-URSS) – *Don Jose*, Dan Iordăchescu (Artist Emerit) – *Escamillo*, Vasile Pascali – *Dancairo*, Iuliu Puşcaşu – *Remendado*, Iosif Buibaş – *Zuniga*, Margareta Andriescu-Tomazian – *Carmen*, Maria Dorobanțu – *Michaela*, Gabriela Țigănaşu-Popescu – *Frasquita*, Romfilia Radu – *Mercedes,* C. Jurăscu – *Morales*. Soliști balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Gh. Moțpan, Fănică Lupu, C. Pintea. *Corepetitori:* Carmen Gutuleanu, Ion Botea, Eugenia Dumitrache.

Personajul central al operei *Carmen* interpretat de Margareta Andriescu–Tomazian, se conturează pe linia unei dinamici permanente, a unei dezvoltări continue de la o scenă la alta. Conflictul operei este tratat în dezvoltare pe mai multe planuri, care gravitează în jurul eroinei principale. *Carmen,* este cea care provoacă toate ciocnirile conflictului dramei: *Jose* (Vagan Mirakian din URSS) şi datoria lui militară pe de o parte, iar pe de altă parte *Jose* şi iubirea filială, cu dragostea liniştită pentru *Michaela* (Maria Dorobanțu), personaj nou apărut în opera lui Bizet, în nuvelă nu figurează. Regizorul Gh. Bărbulescu montează premiera folosind în rolurile principale doi ruşi şi pe Dan Iordăchescu, alături de ei soliştii constănțeni Romfilia Radu, C. Jurăscu, Gabriela Țigănuş, Iuliu Puşcaşu, Iosif Buibaş. Compozitorul foloseşte muzica de gen pentru caracterizarea eroilor (*Seguidilla, Habanera*, dansul lui *Carmen*, cântecele în cuplete din scena ghicitului). De asemenea foloseşte un leitmotiv care caracterizează eroina principală, scurt, concentrat cu o mare potență expresivă, care reprezintă ideea generală. Este vorba de celebrul „motiv fatal" compus doar din cinci sunete, cu secunda mărită în mers descendent, aparținând stilului „flamenco". Tema leitmotiv apare prima dată în introducerea orchestrală în partea ei finală expusă de trompetă, în registrul ei cel mai dramatic, după care străbate întreaga partitură, subliniind momentele cruciale ale acțiunii. *Don Jose* este caracterizat printr-o temă lirică, exprimând dorul de mama lui, de satul copilăriei împletite cu iubirea caldă pentru fata pe care mama lui i-a ales-o de soție. *Carmen* îi schimbă total viața. Puternica ei personalitate i-a zdruncinat concepția sa despre viața patriarhală şi o iubire liniştită alături de *Michaela* şi familia sa. *Escamillo* interpretat de Dan Iordăchescu se face prezent doar printr-un marş viguros, apărând chiar la începutul introducerii orchestrale, apoi în cupletele din cârciuma lui *Lilas-Pastia*, în finalul actului III şi în ultimul act când se întoarce victorios de la Corrida. Bizet a acordat mare atenție scenelor de masă pe al cărui fundal eroii principali îşi desfăşoară acțiunea (scenele din actul I, ieşirea fetelor în pauză,

www.ziuaconstanta.ro

celebra „ceartă" de la care începe să se împletească destinele celor doi eroi, marşul contrabandiştilor), scene în care pulsează viaţa, dovedind încă o data, realismul şi caracterul popular al operei.

„Opera nu are uvertură ci introducere orchestrală, care conţine temele principale şi confruntarea lor dramatică. În introducere este cuprinsă întreaga dramă a operei".[173]

Festivalul se încheie la 16 aprilie cu recitalul extraordinar al baritonului Dan Iordăchescu, care a interpretat lieduri şi cântece lirice din lucrările semnate de D. Ghenciu, R. Schumann, D. Popovici, N. Astrinidis, T. Brediceanu, P. Constantinescu şi I. Runcu, acompaniat la pian de Nicolas Astrinidis din Grecia.

5.1.2 Festivalul Muzicii de Operă şi Balet. Ediţia a II-a, 17 martie - 16 aprilie 1976

Ediţia a II-a a *Festivalului Muzicii de Operă şi Balet* şi-a propus în continuare promovarea lucrărilor de valoare naţională şi universală, colaborarea tot mai rodnică cu artiştii de pe scenele ţării dar şi cu cei de pe scenele lumii, solişti, regizori şi dirijori, care să participe la acest eveniment şi bucurie, generate de frumoasa primăvară prin sunetul neprețuit al muzicii lirice. După ediţia I a acestui act cultural unic în ţară, după succesul obţinut prin girul publicului constănţean care a validat această acţiune culturală atât prin prezenţa lor în sala de spectacole cât şi prin aprecierile elogioase ale specialiştilor de gen şi al melomanilor, avem motive suficiente pentru a crede că am pornit pe un drum bun şi merită să continuăm ridicând ştacheta valorică prin prezenţa artiştilor de valoare, o foarte bună organizare şi realizarea acelui front comun fără de care energiile creatoare nu se pot combina benefic. Artiştii constănţeni, gazde inimoase, îşi aduc contribuţia la bunul mers al Festivalului, demonstrând capacitatea de a se mobiliza şi a demonstra că sunt într-adevăr valoroşi şi competitivi cu oricare ansamblu artistic din ţară şi de ce nu şi peste hotare. Această ediţie a Festivalului, propune un număr de 9 opere, 2 balete şi 3 recitaluri.

Stagiunea este deschisă miercuri 17 martie cu un *Recital extraordinar* susţinut de Ştefan Ruha (Artist Emerit), Ion Ivan Roncea – Harpă, Ferdinand Weiss – pian, conferenţiar la Conservatorul „George Dima" din Cluj-Napoca. Invitat muzicologul Viorel Cosma. Iată şi programul violonistului Ştefan Ruha: G. Tartini – *Trilul Diavolului*, Cl. Debussy – *Sonata*, C. Saint-Saens – *Rondo*

[173] Mărtoiu, Georgeta – *Carmen*, în *Programul de sală* al Teatrului muzical, Constanţa, 1 aprilie, 1975.

www.ziuaconstanta.ro

Capricioso, C. Porumbescu – *Balada*, P. Sarasate – *Les Basques*, B. Bartok – *Şase dansuri româneşti*, P. Sarasate – *Melodii lăutăreşti*. Harpistul Ion Ivan Roncea a prezentat următorul program: M. Ravel – *Introducere şi Allegro*, Cl. Debussy – *Dansuri*, C.P. Basacopol – *Andante şi Rondo*.

Sâmbătă 20 martie a fost programată opera *Trubadurul* de G. Verdi în regia artistică a lui Jean Rînzescu (Maestru Emerit al Artei), scenografia Roland Laub de la Opera Română din Bucureşti, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, la pian Gh. Paulman, dirijor Byron Colassis din Grecia. Distribuţia: Nicolae Herlea (Artist al Poporului) – *Contele de Luna*, Lela Stamos (Grecia) – *Azucena*, Romfilia Radu – *Leonora,* N. Călinescu – *Manrico*, Iosif Buibaş – *Ferrando*, Irina Ionescu – *Ines*, Iuliu Puşcaşu – *Ruiz,* Ion Ciobanu – *Un bătrân*. Solişti balet: Ileana Dumitrescu, Fănică Lupu, Gh. Moţpan.

Este a doua montare în regia lui Jean Rînzescu, lucrarea neavând alte schimbări din punct de vedre regizoral, distribuţia fiind alta. Astfel în rolurile principale au fost distribuiţi Nicolae Herlea în rolul *Contelui de Luna,* alături de Lela Stamos invitată din Grecia pentru rolul *Azucenei* şi artiştii constănţeni în celelalte roluri. Ca de obicei Artistul Poporului, Nicolae Herlea ne-a prezentat un personaj foarte bine conturat, puternic, dur şi răzbunător, impunător prin prezenţa sa scenică, cu glas puternic, de un lirism cald, omogen în toate registrele, care a făcut deliciul spectacolului. Alături de el grecoaica Lela Stamos, o voce curată, clară, egală şi omogenă, ne-a creionat un personaj plin de patimă, dornic de răzbunare, cântându-şi aria cu durere, sensibilitate şi o excelentă frazare. Colectivul Teatrului s-a mobilizat corespunzător şi alături de marele artist Nicolae Herlea a oferit un spectacol foarte bine primit de publicul constănţean.

Pentru duminică 21 martie s-a programat spectacolul de balet *Giselle* de A. Adam, în regia şi adaptarea coregrafică a lui Mireille Savopol, scenografia Ion Clapan de la Opera Română din Bucureşti, dirijor Cornel Trăilescu de la Opera Română din Bucureşti. Distribuţia: Malgorzata Polyczuk de la Opera de Stat – Poznan (Polonia) – *Giselle*, Juliusz Standa (Polonia) – *Albert*, Bogdan Condurăţeanu – *Hans*, Isabela Aguletti – *Mirtha*, Dumitru Popescu-Cioată – *Contele,* Lucica Stănculescu – *Bathilda*, Constanţa Vlaicu – *Mama Giselei*, Iuliu Filip - *Wilfied*, Ileana Dumitrescu şi C. Pintea – *Pas de deux*, Monica Olariu – *Zulma*, Rodica Raicu-Uretu – *Monna.*

Spectacolul este preluat din programul primului festival, regizoarea Mireile Savopol distribuind în rolurile principale doi

www.ziuaconstanta.ro

polonezi: Malgorzata Polyczuk pentru rolul *Giselle* şi Juliusz Standa pentru rolul lui *Albert*. A fost un spectacol bun, balerinii şi solişti de balet au făcut eforturi vizibile pentru realizarea unui spectacol de calitate.

Festivalul continuă cu opera *Traviata* de G. Verdi, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Mireille Savopol, corul condus de Boris Cobasnian, dirijor Cornel Trăilescu de la Opera Română din Bucureşti. Distribuţia: Nicolae Herlea (Artist al Poporului) – *Giorgio Germont*, Veronica Diaconu – *Violeta Valery*, Gabriela Popescu – *Flora Bervoix*, Maria Dorobanţu – *Annina,* Ilie Gănţoiu – *Alfred Germont*, Radu Tofănel–Popescu – *Gastone,* Iosif Buibaş – *Baron Douphol*, C. Jurăscu – *Marchiz d'Obigny*, Sofronie Cadariu – *Doctor Grenvil*, Ionel Ionescu – *Giuseppe,* Florian Stavăr – *Servitorul*, Lucian Roman – *Comisarul*. Solişti balet: Isabela Aguletti şi Fănică Lupu.

Opera *Traviata* reprezintă un moment important din evoluţia creaţiei verdiene. Spre deosebire de operele anterioare – *Rigoletto* şi *Trubadurul* – lucrări cu un conţinut social oarecum difuz, şi al căror conflict se desfăşoară într-un cadru istoric îndepărtat, în *Traviata,* Verdi reflectă aspectele contradictorii din epoca sa, explicându-şi mai clar atitudinea. Din punct de vedere muzical opera diferă de ceea ce crease Verdi până la acea dată. Tonul e mai liric, mai intim, contrastele dramatice sunt realizate cu mai mare finețe. Orchestra e întrebuinţată pentru îmbogăţirea şi reliefarea situaţiilor scenice. Foloseşte ritmul ternar şi valsul pentru scoaterea în evidenţă a sentimentelor profunde ale personajului principal – *Violeta*. Cele două teme ale preludiului orchestral, prima intonată de instrumentele de coarde este tristă şi dureroasă, prefigurând sfârşitul tragic al eroinei, cea de-a doua temă, plină de patetism, exprimă sentimentul de dragoste al *Violetei Valery*.

Alături de Nicolae Herlea – *Giorgio Germont*, care face un rol excepţional, soprana Veronica Diaconu în rolul *Violetei,* conturează un personaj delicat, sensibil, interiorizat, iubitor şi tandru. Cu o voce plină de căldură, curată şi omogenă, va încânta publicul cu cele mai frumoase arii ale operei, marea arie a *Violetei* din actul I, romanţa *Violetei* din actul IV (*Addio del pasato*), precum şi duetul *Violeta-Germont*.

„Spiritul poetic, delicateţea şi o întreagă gamă de nuanţe expresive cu care compozitorul conturează personajul *Violetei,*

www.ziuaconstanta.ro

realizarea dramaturgică veridică, situează opera *Traviata* printre capodoperele genului."[174]

Luni 29 martie s-a programat un *Recital vocal–coregrafic* susținut de Gabriela Popescu - soprană, la pian dr. Ileana Vlăduț și Carmen Oanca și soliștii de balet: Ileana Dumitrescu, Monica Olariu, Rodica Raicu-Uretu, Fănică Lupu, Gheorghe Moțpan. Invitat – muzicolog Mira Bălan. Programul: Lieduri – J. Haydn – *Un mic cămin*, W.A. Mozart – *Cântec de leagăn*, L. van Beethoven – *Te iubesc*, Fr. Schubert – *Păstrăvul*, R. Schumann – *Nu pot crede*, J. Brahms – *Serenada Zădarnică*, R. Strauss – *Noaptea*, G. Faure – *Leagănele*, E. Grieg – *Lebăda*, Fr. Löwe – *Nimeni n-a văzut*, P.I. Ceaikovski – *De ce ?*, I. Mureșianu – *Patria*, G. Enescu – *Tu m-ai uitat* și *Domnișoarele leneșe la scris*, Al. Hrisanide – *Ghicitoare* și *Iscoada*. Momente coregrafice: J. Haydn – *Studiu*, A. Drigo – *Corsarul (pas de deux)*, M. de Falla – *Amorul vrăjitor (dansul focului)*, Cl. Debussy – *Vals lent*, A. Haciaturian – *Vals*, B.V. Asafiev – *Flăcările Parisului (pas de deux)*, M. Negrea – *Sara în poartă*, G. Zamfir – *Idila*.

Opera *Pescuitorii de perle* de G. Bizet a fost prezentată publicului miercuri 31 martie, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian. Dirijor Silviu Pantîru. Distribuția: Iuliu Puşcaşu – *Nadir*, Victor Axinte – *Zurga*, Iosif Buibaş – *Nurabad*, Veronica Diaconu – *Leila*. Soliști balet: Dora Carpov și Bogdan Condurățeanu.

Un spectacol de rutină care nu aduce nimic nou, nici din punct de vedere regizoral nici din cel al distribuției. Constănțenii care ocupă toare rolurile au reușit un spectacol bun fără evidențieri deosebite.

Pentru 2 aprilie s-a programat opera *Boema* de G. Puccini, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, decorurile lui Aurel Florea, maestru de cor Boris Cobasnian, dirijor Gabor Kiss – directorul Teatrului muzical Galați. Distribuția: Ludovic Spiess – prim solist al Operei Române din București – *Rodolfo*, Victor Axinte – *Schaunard*, C. Jurăscu – *Marcello*, Iosif Buibaş – *Collin*, Ion Ciobanu – *Benoit*, Aida Abagief-Hartia – *Mimi*, Romfilia Radu – *Musetta*, Ștefan Stoica – *Alcindaro*, Dumitru Bîscă – *Parpignol*, Dinu Voivozeanu – *Vameșul*.

Boema beneficiază de conducerea muzicală a lui Gabor Kiss de la Teatrul muzical din Galați și de prestația celebrului Ludovic Spiess, invitat pentru rolul *Rodolfo*. În celelalte roluri, Aida Abagief – *Mimi*,

[174] Bărbulescu, Gh. – *Traviata de G. Verdi*, în *Programul* Teatrului liric, Constanța, 25 martie, 1976.

www.ziuaconstanta.ro

Victor Axinte, C. Jurăscu, Iosif Buibaş, Romfilia Radu. O echipă bună, care a realizat un spectacol excelent, primit cu căldură de publicul spectator. Ludovic Spiess în mare formă vocală a încântat publicul iubitor al genului, iar Aida Abagief a demonstrat calităţi vocale şi scenice pe măsura maestrului, ajuns deja personalitate marcantă a muzicii de operă la nivel naţional şi internaţional. Iată un tablou al maestrului realizat de Constantin Stroescu, într-un articol din revista *Muzica*, în perioada studiilor universitare:

„Un tânăr cântăreţ de mari promisiuni este Ludovic Spiess, tenor liric cu voce mare, strălucitor timbrată, puţin ţepoasă. El şi-o conduce cu o dezinvoltură nativă, plin de încredere în forţa sa. Un contact tot mai strâns cu viaţa muzicală îi va întări convingerea, (suntem siguri), despre necesitatea unui studiu mai perseverent, o cultivare nu numai a vocii, ci multilaterală – ceea ce îi va deschide larg perspectiva realizărilor la care poate aspira. Cu un studiu adecvat posibilităţilor sale şi având în vedere calităţile-i fizice, îl vedem foarte bine în roluri principale lirico-eroice".[175]

Duminică 4 aprilie publicul constănţean a putut audia opera *Rigoletto* de G. Verdi, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, dirijor Gabor Kiss – directorul Teatrului muzical Galaţi cu Octav Enigărescu (Artist Emerit) – *Rigoletto*, Ilie Gănţoiu – *Ducele de Mantua*, Niculina Cârstea – *Gilda*, Sofronie Cadariu – *Sparafucille* şi artiştii constănţeni în celelalte roluri.

„Marele merit al regizorului Gh. Bărbulescu a fost acela de a fi reuşit să-l invite pe Artistul emerit Octav Enigărescu pentru rolul principal din *Rigoletto*. Artist liric care a dat deseori dovada maturităţii şi seriozităţii muncii sale, Octav Enigărescu a fost la înălţimea aşteptărilor. Nu este întâmplătoare atenţia cu care el s-a preocupat de acest personaj celebru în repertoriul de operă, de la cele mai mici amănunte – începând chiar cu grima şi costumul – până la linia generală a rolului.

Calităţile actoriceşti ale cântăreţului, care stăpâneşte cu măiestrie rolurile de comedie s-au dovedit a fi completate de o concepţie realistă şi asupra tragicului. Punctul nodal al spectacolului a fost fără îndoială actul III, cu vestitul *Cortigiani vil razza dannata* ca şi duetul cu *Gilda* (interpretată de Niculina Cârstea)."[176]

---

[175] Stroescu, Constantin – *Boema cu Ludovic Spiess*, în revista *Muzica*, nr. 11, Bucureşti, noiembrie, 1964.

[176] Kiss Gabor – *Rigoletto de G. Verdi* – în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 4 aprilie, 1976.

www.ziuaconstanta.ro

În întreaga țesătură vocală a rolului, cântărețul a rezolvat cu ușurință atât problemele interpretării cât și cele ale textului, redate cu multă claritate și plasticitate. S-a simțit însă o anumită rezervă și estompare în momentele de ansamblu, chiar în cele restrânse, lucru remediabil pentru viitoarele spectacole. Rolul *Rigoletto* este incontestabil un nou succes a lui Octav Enigărescu, înscriindu-se pe drept cuvânt alături de valoroasele creații din *Fallstaff,* sau din *Trubadurul* și *Paiațe*.

Spectacol de balet cu *Copellia* de Leo Delibes a fost reluat în data de 8 aprilie, în regia artistică și coregrafia Mireillei Savopol, scenografia Șerban Jianu, dirijor Sabin Țolea. A fost invitată pentru rolul *Swanhilde*i Elena Dacian, iar pentru *Franz,* Gh. Cotovelea, ambii de la Opera Română din București. În celelalte roluri balerinii constănțeni: Dumitru Popescu-Cioată, Clara Demeter, Ileana Dumitrescu, Rodica Raicu–Uretu, Gh. Moțpan, Fănică Lupu, Bogdan Condurățeanu, Ion Sgaverdea. Spectacolul a fost bine primit de publicul iubitor de balet, artiștii constănțeni formând o bună echipă cu soliștii bucureșteni.

Festivalul continuă cu prezentarea în data de 10 aprilie a operei *Carmen* de G. Bizet, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Ion Clapan de la Opera Română din București, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, dirijor Silviu Pănțîru. Distribuția: Vagan Mirakian (Artist Emerit din U.R.S.S) – *Don Jose,* Dan Iordăchescu (Artist Emerit) – *Escamillo*, Margareta Andriescu-Tomazian – *Carmen,* Maria Dorobanțu – *Mihaela*, Vasile Pascali – *Dancairo*, Iuliu Puşcaşu - *Remendado*, Iosif Buibaş - *Zuniga*, Gabriela Popescu – *Frasquita*, Romfilia Radu – *Mercedes*, C. Jurăscu – *Morales*. Soliști balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Fănică Lupu, Gheorghe Moțpan.

Un spectacol excelent, cu o distribuție de zile mari incluzând invitați de peste hotare, alături de renumitul artist Dan Iordăchescu, aflat în mare formă vocală. Arhicunoscuta operă *Carmen*, prezentată pe scenele din țară și din lume, nu mai poate impresiona publicul care a vizionat lucrarea de nenumărate ori, decât prin prezentarea acesteia într-o viziune regizorală nouă, sau prin invitații de marcă care dau prospețime și culoare operei, stimulându-le curiozitatea pentru o altă interpretare și un alt joc de scenă. Vagan Mirakian (URSS) – *Don Jose* și Dan Iordăchescu – *Escamillo,* alături de Margareta Andriescu–Tomazian în rolul *Carmen*, alături de ceilalți artiști constănțeni reușesc un spectacol foarte bun, spre satisfacția melomanilor

www.ziuaconstanta.ro

constănțeni, care au apreciat entuziaşti prestația valoroasă a colectivului artistic al Teatrului liric.

Duminică 11 aprilie a fost programată opera românească *Pădurea Vulturilor* de Tudor Jarda, în regia artistică a lui Ion Budoiu de la Opera Română Cluj–Napoca, decorurile Şerban Jianu, maestru de cor Boris Cobasnian, conducerea muzicală Silviu Pantîru. Distribuția: Veronica Diaconu – *Anița*, Anatol Covali – *Costin,* Iosif Buibaş – *Neculai*, Bucura Iordăchescu – *Maria*, Ştefan Stoica – *Gurău*, Radu Tofănel–Popescu – *Un jandarm.*

Reluarea operei româneşti *Pădurea vulturilor* (premiera a avut loc la 15 noiembrie 1974), în regia lui Ion Budoiu de la Opera Română din Cluj-Napoca, constituie o izbândă a politicii repertoriale prin care Teatrul liric încearcă să promoveze lucrările lirice româneşti. Având în distribuție solişti ai teatrului, fără invitați din afară, colectivul constănțean în frunte cu Veronica Diaconu – *Anița,* Anatol Covali – *Costin,* Iosif Buibaş – *Neculai,* Bucura Iordăchescu – *Maria*, realizează un spectacol în care se evidențiază veridicitatea expresiei, prin forța şi varietatea imaginii, cu anumite momente realizate convingător, sporind tensiunea acțiunii: (scena înfruntării dintre partizani şi jandarmi redată printr-un discurs muzical orchestral de mare mobilitate, printr-o rară plasticitate a intonației în arii şi recitative). Sunt înfățişate în viziunea artistului de azi, temele vieții din trecut, în care sunt zugrăvite aspirațiile poporului şi năzuințele sale dintotdeauna spre libertate şi progres.

Un *Recital extraordinar vocal-instrumental* a fost prezentat duminică 11 aprilie la prânz, susținut de Dan Iordăchescu (Artist Emerit) şi Nicolas Astrinidis din Grecia la pian. Programul a cuprins lucrările: R. Schumann, Ciclul – *Dragoste de poet*, D. Ghenciu – *Eu te-am iubit* pe versuri de Puşkin, D. Ghenciu – *La mijloc de codru des* – versuri Eminescu, D. Popovici – *Cântec vechi* - versuri St. Iosif, D. Popovici – *Doina* - versuri St. Iosif, N. Astrinidis – *Două studii pe motive folclorice greceşti*, T. Brediceanu – *Du-te dor cu Mureşu*, P. Constantinescu – *Gornistul*, I. Runcu – *Şapte babe blestemate.*

Opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini a fost montată în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, decorurile Febus Ştefănescu, maestru de cor Boris Cobasnian, la pian Carmen Gutuleanu, dirijor Silviu Pantîru. Distribuția: Valentin Teodorian (Artist Emerit) – *Contele Almaviva*, Ştefan Stoica – *Don Bartolo*, Victor Axinte – *Figaro*, Niculina Cârstea – *Rosina*, Sofronie Cadariu – *Don Basilio*, Gabriela Tofănel–Popescu - *Berta,* C. Jurăscu – *Fiorello şi Sergentul*,

www.ziuaconstanta.ro

Florin Mărculescu – *Ambrozio*, Vasile Ivanciuc – *Notarul,* Gelu Adăscăliței – *Arlequin,* Daniela Badea – *Colombina.*

Spectacolul l-a avut în distribuție pe Artistul emerit Valentin Teodorian în rolul *Contelui Almaviva*, alături de Ştefan Stoica – *Don Bartolo*, Niculina Cârstea – *Rosina,* rolul titular revenindu-i lui Victor Axinte – *Figaro*, un bariton liric cu o voce caldă, plăcută, egală în toate registrele, care face un rol foarte bun, atrăgând rapid simpatia publicului din sală. Valentin Teodorian şi Ştefan Stoica ne prezintă două personaje bine conturate, studiate îndelung (rolurile făcând parte din repertoriul lor permanent) şi desigur că „în timp", au fost modelate din ce în ce mai bine, ajungând probabil la o lejeritate şi naturalețe care conferă o siguranță sporită interpretării. Colectivul de artişti ai Teatrului liric şi invitații au fuzionat corect, realizând un spectacol dinamic, viu şi palpitant, cu un joc scenic evidențiind umorul şi dezinvoltura protagoniştilor.

Festivalul Muzicii de Operă şi Balet se încheie vineri 16 aprilie cu opera *Madama Butterfly* de G. Puccini, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, regizor titular al Teatrului liric, maestru de cor Boris Cobasnian, dirijor Teodor Costin de la Filarmonica de Stat Craiova. Distribuția: Lucreția Covali – *Cio-cio-san,* Bucura Iordăchescu – *Suzuki,* Maria Dorobanțu – *Kate Pinkerton*, Anatoli Covali – *Pinkerton,* C. Jurăscu – *Sharples,* Florian Stavăr – *Iamadori,* Vasile Pascali – *Goro,* Ion Ciobanu – *Unchiul Bonzo*, George Ionescu – *Comisarul.*

Un spectacol de rutină, care de asemenea nu aduce nimic nou din punct de vedere al concepției regizorale. Este o reluare în regia aceluiaşi Gh. Bărbulescu, care distribuie soliştii constănțeni în toate rolurile lucrării, schimbându-se doar direcția muzicală atribuită lui Teodor Costin de la Filarmonica de Stat Craiova. În rolurile principale Lucreția Covali – *Cio-cio-san*, Anatol Covali – *Pinkerton,* Bucura Iordăchescu – *Suzuki*, Maria Dorobanțu, C. Jurăscu, Florin Stavăr, Vasile Pascali în celelalte roluri. Artiştii au scos în evidență povestea tragică a micuței japoneze *Cio-cio-san*, un personaj sensibil, interiorizat, gata de sacrificiu pentru persoana iubită (este renegată de familie pentru faptul de a se îndrăgosti de un european). Anatol Covali (*Pinkerton*), conturează un personaj impasibil, cu spirit aventurier, nepăsător la sentimentele altora, egoist, nestatornic. Drama se consumă gradat, muzica subliniind bogata gamă de sentimente şi speranțe ale micuței japoneze, care speră până în ultimul moment că frumosul ei marinar se va întoarce pentru a fi împreună. Drama recuperării copilului de către *Pinkerton* şi gestul de sinucidere a

www.ziuaconstanta.ro

frumoasei *Cio-cio-san*, conferă operei un plus de dramatism, care impresionează întreaga asistență.

5.1.3 Festivalul Muzicii de Operă şi Balet. Ediția a III-a, 16 martie - 3 aprilie 1977

Festivalul a avut în program 8 opere şi 2 balete. Stagiunea s-a deschis cu opera *Rigoletto* de G. Verdi sub direcția muzicală a lui Gheorghe Stanciu, maestru de cor Boris Cobasnian, coregrafia Mireille Savopol şi regia Gheorghe Bărbulescu, care a realizat următoarea distribuție: Octavian Enigărescu (Artist emerit) în rolul lui *Rigoletto*, Ilie Gănțoiu – *Ducele de Mantua*, Niculina Cârstea – *Gilda*, Sofronie Cadariu – *Sparafucille*, Bucura Iordăchescu – *Maddalena,* Lucia Benchea – *Giovanna*, Ştefan Stoica – *Contele de Monterone*, C. Jurăscu – *Morullo*, Iosif Buibaş – *Contele Ceprano*, Iuliu Puşcaş – *Matteo Bossa*, Maria Dorobanțu – *Contesa Ceprano*, Elena Soctor – *Un paj*, Dinu Voivozeanu – *Uşierul*. Lucrarea a fost prezentată în seara zilei de 16 martie, bucurându-se de un mare succes, avându-l în rolul titular pe Octav Enigărescu – *Rigoletto*.

Este de fapt o reluare din stagiunea anului trecut, doar direcția muzicală a fost asigurată de Gh. Stanciu. Alături de colectivul constănțean, care a demonstrat o mare capacitate de a se adapta şi a conlucra cu artiştii de mare valoare, Octav Enigărescu ne-a prezentat din nou un personaj pe care maestrul îl are permanent în repertoriu, surprinzând publicul prin prestația sa vocală şi scenică.

Opera *Traviata* a aceluiaşi compozitor G. Verdi s-a jucat în data de 18 martie sub bagheta dirijorului grec Byron Colassis, corul pregătit de Boris Cobasnian, coregrafia Mireille Savopol, scenografia S. Jianu, iar regia semnată de Gheorghe Bărbulescu care a făcut următoarea distribuție: Jiri Olejniek (din Cehoslovacia) – *Alfred Germont*, Nicolae Herlea (Artist al Poporului) – *Giorgio Germont*, Veronica Diaconu – *Violeta Valery*, Gabriela Popescu – *Flora Bervoix*, Maria Dorobanțu – *Annina,* Radu Tofănel Popescu – *Gastone*, Iosif Buibaş – *Baron Douphol*, C. Jurăscu – *Marchiz d'Obigny*, Sofronie Cadariu – *Doctor Grenvil*, Ionel Ionescu – *Giuseppe,* Florian Stavăr – *Servitorul*, Lucian Roman – *Comisarul*, soliştii de balet Isabela Aguletti şi Fănică Lupu.

Iată ce afirmă regizorul operei: „*Traviata* a beneficiat de prestația unor personalități de primă mărime din țară şi străinătate. Mai întâi, direcția muzicală a fost asigurată de dirijorul grec Byron Colasis, un muzician de mare clasă şi un şef de orchestră renumit, care a condus orchestra cu o mână sigură, emițând sonorități clare, precise,

www.ziuaconstanta.ro

omogene, cu o frazare de mare sensibilitate în acompaniamentul soliştilor."[177]

În rolurile principale: Jiri Olejniek din Cehoslovacia – *Alfred Germont*, Nicolae Herlea – *Giorgio Germont,* alături de soprana Veronica Diaconu în rolul *Violetei Valery*, secondaţi de ceilalţi solişti constănţeni, au realizat împreună un spectacol primit cu mare entuziasm de către spectatorii iubitori ai genului. Tot el dirijează şi opera *Carmen* de G. Bizet la 20 martie, în regia lui Gh. Bărbulescu, scenografia lui Ion Clapan de la Opera Română din Bucureşti, coregrafia maestrei Mireille Savopol, cu Gabriela Tofănel-Popescu – *Carmen,* secondată de David Ohanesian – *Escamillo*, Nicolae Călinescu – *Don Jose,* Maria Dorobanţu – *Michaela* şi Romfilia Radu, Vasile Pascali, Iuliu Puşcaşu, Iosif Buibaş C. Jurăscu în celelalte roluri.

În cadrul *Festivalului Muzicii de Operă şi Balet*, luni 21 martie s-a prezentat opera *Madama Butterfly* de G. Puccini.

Lucrarea este reluată în aceeaşi regie a lui Gh. Bărbulescu, dar cu dirijorul Gabor Kiss de la Teatrul muzical din Galaţi la pupitrul orchestrei, cu Octav Enigărescu invitat pentru rolul *Scharpless* şi echipa care are rolurile principale în repertoriu: Lucreţia Covali – *Cio-cio-san*, Anatol Covali – *Pinkerton,* Bucura Iordăchescu – *Suzuki,* Maria Dorobanţu, Vasile Pascali, Ion Ciobanu, George Ionescu în celelalte roluri. Prestaţia a fost bună, spectacolul fiind unul de rutină, fără străluciri deosebite, dar prezentat corect, cu un joc scenic bun, vocile fiind în formă bună. Orchestra a sunat compact, omogen cu acurateţe sonoră şi frazare adecvată scenelor din acţiune.

Bărbierul din Sevilla de G. Rossini s-a jucat în seara zilei de 23 martie, avându-l ca dirijor pe Tiberiu Popovici, regia semnată de Gh. Bărbulescu, decorurile realizate de Febus Ştefănescu, corul dirijat de Boris Cobasnian şi pianista Carmen Gutuleanu. Distribuţia a fost următoarea: Isik Kurt (Turcia) – *Rosina*, Atila Manizade (Turcia) – *Don Basilio*, Iuliu Puşcaşu – *Contele Almoviva*, Ştefan Stoica – *Don Bartolo*, Victor Axinte – *Figaro*, Gabriela Tofănel Popescu – *Berta*, Constantin Jurăscu - *Fiorello şi Sergentul*, Florin Mărculescu – *Ambrosio*, Vasile Ivanciuc – *Notarul*, Gelu Adăscăliţei – *Arlequin*, Daniela Badea – *Colombina.*

Marea curiozitate a premierei *Bărbierul din Sevilla* a constituit-o garnitura de soliști care a fost distribuită de regizorul Gh. Bărbulescu. Binecunoscuta operă a stârnit interesul publicului, care a

[177] Bărbulescu, Gh. – *Traviata de G. Verdi*, în *Programul* Teatrului liric, Constanţa, 18 martie, 1977.

www.ziuaconstanta.ro

dorit să vizioneze spectacolul pentru a aprecia prestația soliștilor de mare valoare invitați din străinătate: Isik Kurt din Turcia pentru rolul *Rosinei*, Atila Manizade tot din Turcia pentru rolul *Don Basilio*, alături de constănțenii noștri Iuliu Puşcaşu – *Contele Almaviva*, Ştefan Stoica – *Don Bartolo*, Victor Axinte – *Figaro*, Gabriela Tofănel, C. Jurăscu, Florin Mărculescu, Vasile Ivanciuc în celelalte roluri.

Joi 24 martie s-a programat spectacolul cu baletul *Don Quixote* de L. Minkus scris pe un libret de Marius Petipa, în regia artistică şi coregrafia Mireillei Savopol asistată de Fănică Lupu, scenografia lui Şerban Jianu şi sub conducerea muzicală a lui Gheorghe Stanciu, cu următoarea distribuție: Ileana Iliescu (Artistă Emerită) de la Opera Română din Bucureşti – *Quiteria,* Francisc Valkay de la Opera din Timişoara – *Basil*, Radu Dogaru – *Don Quixote*, Constantin Pintea – *Sancho Panza*, Dora Carpov – *Mercedes*, Fănică Lupu – *Espada*, Ileana Dumitrescu şi Angela Tecaru – *Prietenele Quiteriei*, Dionisie Nicolae şi Bogdan Condurățeanu – *Prietenii lui Basil*, Ileana Dumitrescu – *Amoraşul,* Dumitru Popescu–Cioată – *Camacho*, Ion Zgaverdea – *Hangiul,* Rodica Raicu Uretru şi Valentin Ionescu soliști în *Dans țigan.*

Un spectacol de balet reluat în regia lui Mireille Savopol şi sub direcția muzicală a lui Gh. Stanciu. Invitată în spectacol Ileana Iliescu de la Opera Română din Bucureşti, pentru rolul *Quiteria,* alături de Francisc Valkay de la Opera Română din Timişoara – *Basil,* Radu Dogaru – *Don Quixote*, C. Pinte – *Sancho,* Dora Carpov, Fănică Lupu, Ileana Dumitrescu, Angela Tecaru, Dionisie Nicolae, Bogdan Condurățeanu în celelalte roluri, face o prestație excepțională, demonstrând o tehnică impecabilă, o sensibilitate şi o mişcare a trupului uimitoare, cu o prezență plăcută, cucerind cu rapiditate publicul. Partenerii ei au demonstrat de asemenea o bună pregătire a mişcărilor şi o înțelegere corectă a mesajului reieşit din libret, regizoarea Mireille Savopol reuşind o combinație de excepție a dansurilor şi în general a evoluției personajelor lucrării.

Trubadurul din 26 martie este o reluare, în regia lui Jean Rînzescu şi direcția muzicală a italianului Ivan Polidori şi are în distribuție pe David Ohanesian în *Contele de Luna*, Margareta Tomazian în *Azucena*, Aida Abagief în *Leonora*, împreună cu Ilie Gănțoiu, Sofronie Cadariu, Irina Ionescu, Iuliu Puşcaşu în celelalte roluri, colectivul Teatrului liric mai adaugă un succes în palmaresul premierelor din cadrul acestui Festival. De remarcat faptul că orchestra condusă de italianul Ivan Polidori a sunat excelent, dirijorul ştiind să scoată sonorități de o mare acuratețe, frazări dintre cele mai

www.ziuaconstanta.ro

frumoase şi să acompanieze cu finețe soliştii vocali. Acelaşi lucru îl va face şi în lucrarea *Pescuitorii de perle* de G. Bizet pe care o va dirija la 30 martie, în regia lui Gh. Bărbulescu având în distribuție pe Florin Diaconescu de la Opera Română din Bucureşti – *Nadir*, pe Victor Axinte – *Zurga*, Veronica Diaconu – *Leila,* Iosif Buibaş – *Nurabad.* Împreună cu soliştii de balet Anca Tudor şi Bogdan Condurățeanu, colectivul Teatrului liric obține aprecierile pozitive ale publicului spectator.

Curiozitatea în prezentarea baletului *Giselle,* a constituit-o evoluția Isabelei Aguletti în rolul principal – *Giselle.* Tânăra balerină a acumulat printr-o muncă asiduă cu maestra Mireille Savopol (care a intuit foarte bine calitățile deosebite şi înzestrarea nativă foarte bună a balerinei), importante tehnici ale dansului clasic şi modern, reuşind să exprime prin glasul trupului idei şi sentimente dintre cele mai diverse. Virtuozitatea tehnică căpătată de-a lungul anilor, au produs o impresie extraordinară asupra publicului constănțean, care i-a atribuit calificative dintre cele mai bune la fiecare evoluție scenică. Alături de ea Gh. Moțpan în rolul *Albert* a evoluat excelent, experiența scenică ajutându-l să creeze un personaj veridic care să convingă, contribuind din plin la succesul spectacolului. Excelenți au fost Rodica Raicu-Uretu (o balerină care promite de asemenea mult) şi Dionosie Nicolae în *Pas de deux.* Adaptarea coregrafiei după cea clasică rusă a fost făcută de regizoare lăsând soliştilor balerini o libertate mai mare în mişcare şi dans, fapt care a făcut posibilă şi contribuția creatoare şi imaginativă a personajelor.

Boema lui G. Puchini a fost prezentată la încheierea Festivalului în data de 3 aprilie având-l ca dirijor pe Gabro Kiss de la Teatrul muzical din Galați, regia artistică asigurată de Gh. Bărbulescu, maestru de cor Boris Cobasnian, decorurile Aurel Florea şi următoarea distribuție: Ileana Constantinou (Grecia) – *Mimi*, Florin Diaconescu de la Opera Română din Bucureşti – *Rodolfo*, Victor Axinte – *Schaunard,* Constantin Jurăscu – *Marcello*, Iosif Buibaş – *Colin*, Ion Ciobanu – *Benoit,* Romfilia Radu – *Musetta*, Ştefan Stoica – *Alcindoro*, Dumitru Bîscă – *Parpignol*, Dinu Voivozeanu – *Vameşul.*

„Problema care şi-o pune orice iubitor de artă lirică care vizionează un spectacol destul de rulat şi cunoscut din creația universală (unele având sute de reprezentări de-a lungul anilor), este aceea dacă premiera respectivă aduce ceva nou ca regie sau ca distribuție”[178] – afirmă regizorul Gh. Bărbulescu.

[178] Bărbulescu, Gh. – *Boema de G. Puccini*, în *Programul* Teatrului liric, Constanța, 3 aprilie, 1977.

www.ziuaconstanta.ro

O altă viziune asupra acțiunii operei ar fi excelentă, deşi destul de greu de realizat în condițiile în care oamenii cunosc subiectul pe care vrând nevrând, într-o concepție nouă el trebuie revizuit. Cum s-ar putea schimba acțiunea operei *Boema*? Regizorii preferă de obicei să înnoiască distribuția invitând capete de afiş, cu un bun renume din țară sau din străinătate, un dirijor apreciat de public şi eventual să schimbe pe ici colo câteva scene din libret. Iată deci că regizorul Gh. Bărbulescu, aduce un dirijor din Galați – Gabor Kiss, pe Florin Diaconescu de la Opera Română din Bucureşti pentru rolul *Rodolfo* şi pe Ileana Constantinou din Grecia pentru rolul lui *Mimi*. Celelalte roluri sunt acoperite cu soliştii constănțeni care apar în toate reluările: Victor Axinte – *Schaunard*, C. Jurăscu, Iosif Buibaş, Ion Ciobanu, Romfilia Radu, Ştefan Stoica, Dumitru Bîscă, Dinu Voivozeanu. Bineînțeles că spectacolul s-a bucurat de succes, evoluția artiştilor fiind foarte bună, iar publicul mulțumit de prestația întregului colectiv.

5.1.4 Festivalul Muzicii de Operă şi Balet. Ediția a IV-a, 15 martie - 16 aprilie 1978

Festivalul muzicii de operă şi balet coincide cu a 20–a aniversare a liricului constănțean. În luna martie acum două decenii a răsunat pentru prima oară gongul în acest lăcaş de cultură, născut din dorința melomanilor constănțeni. Ioana Pațe, secretar muzical al Teatrului liric îşi aminteşte cu emoție prima zi a debutului, după o muncă plină de entuziasm, uneori până seara târziu, mărturisind într-un interviu bucuria momentului cu un glas evocator:

„În sfârşit cortina s-a ridicat. Inimile noastre, spectatori şi artişti s-au zbătut laolaltă în emoția primului spectacol din 24 martie 1958 cu opereta *Liliacul*, capodoperă straussiană. Ultimele acorduri s-au stins şi a urmat *Balul operei*, obicei tradițional însuşit de la alte instituții similare. De atunci Teatrul muzical, datorită eforturilor sale şi sprijinului acordat a înregistrat noi cuceriri repertoriale şi artistice, prin îmbogățirea baletului cu care a realizat şi spectacole de sine stătătoare, devenind Teatrul liric cu profil de operă, operetă şi balet."[179]

Importanța momentului a fost evocată şi de conducerea Teatrului liric, cu ocazia realizării ediției a IV-a a *Feastivalului Muzicii de Operă şi Balet*, prin cuvântul directorului instituției:

„Sămânța zeiței *Euterpe* aruncată pe acest pământ fertil şi gospodărită cu grijă de către un grup de entuziaşti a dat roade. Şi

[179] Pațe, Ioana – *O datorie de onoare*, în revista *Tomis*, an. XIII, nr. 1, martie, 1978.

www.ziuaconstanta.ro

astăzi avem o instituție de artă care a devenit parte integrantă din viața oamenilor de pe aceste meleaguri. Din acel grup de început au mai rămas puțini, pentru că moartea ca și viața și-a cerut drepturile. Ne mândrim totuși, pentru că ștafeta care a fost predată tinerilor a fost dusă mai departe și va fi dusă mereu de cei care vor veni după noi."[180]

Deschiderea Festivalului a avut loc în data de 15 martie 1978, cu un *Concert extraordinar* cu orchestra Teatrului liric dirijată de Constantin Daminescu și orchestra de cameră „Constanța", dirijată de Valeriu Papuc, cu un repertoriu inspirat și bine ales:

Partea I

- G. Enescu – *Intermezzo*
- A. Vivaldi – *Simfonia a II-a în sol major*
- J.S. Bach – *Concertul în la minor pentru vioară și orchestră de coarde*, solist: Sorin Voicu
- A. Vivaldi – *Concertul în re minor pentru două viori și violoncel* (soliști: Paul Zaharia – vioara I, Sorin Voicu – vioara a II-a și Galina Stanciu – violoncel).

Partea a II–a

- L. van Beethoven – *Romanța în Fa major pentru flaut și orchestră*
- L. van Beethoven – *Simfonia a V-a.*

După acest extraordinar concert, Festivalul va prezenta un număr de 12 opere, o operetă și 3 balete pe o perioadă de o lună de zile.

În 17 martie, se va derula spectacolul cu opera *Traviata* de G. Verdi, sub conducerea muzicală a dirijorului Tiberiu Popovici, regia semnată de Gh. Bărbulescu, maestru de cor Boris Cobasnian, scenografia Șerban Jianu și coregrafia Mireille Savopol. Regizorul a asigurat următoarea distribuție: Iulia Forgacs din Ungaria – *Violeta Valery*, Octav Enigărescu (Artist Emerit) – *Giorgio Germont*, Florin Diaconescu de la Opera Română din București – *Alfred Germont*, Gabriela Popescu – *Flora Bervoix*, Maria Dorobanțu – *Annina*, Radu Tofănel Popescu – *Gastone*, Iosif Buibaș – *Baron Douphol*, Constantin Jurăscu – *Marchiz d'Obigny*, Sofronie Cadariu – *Doctor*

[180] Ghinea, Costică – *Festivalul muzicii de Operă și Balet*, în *Programul* Teatrului liric, Constanța, 15 martie, 1978.

www.ziuaconstanta.ro

Grenvil, Ionel Ionescu – *Giuseppe,* Florian Stavăr – *Servitorul,* Lucian Roman – *Curierul*. Soliști balet: Elena Neațu și Emil Dandu Popescu.

Se știe că *Traviata* este una din creațiile geniale ale lui Verdi, foarte mult jucată pe scenele lumii, fiind o piatră de încercare pentru orice artist al scenei lirice. Pentru a înlătura eventuala plictiseală a publicului prezentând aceeași lucrare (opera fiind programată cam în fiecare stagiune), se procedează la înnoirea interpretării în rolurile de bază. Spectacolele sunt reluate deci în aceeași regie, schimbându-se eventual dirijorul și interpreții principali, pentru a aduce cumva o nouă și diferită prezentare a lucrării, al cărei conținut este știut deja. Regizorul Gh. Bărbulescu face acest lucru, oferind conducerea muzicală dirijorului Tiberiu Popovici și distribuie în rolul *Violetei* pe Iulia Forgacs din Ungaria, pentru rolul *Giorgio Germont* pe Octav Enigărescu de la Opera Română din București, care a mai prezentat acest rol în anii trecuți și pe Florin Diaconescu de la Opera Română din București pentru rolul lui *Alfred Germont*, celelalte roluri fiind acoperite de artiștii constănțeni. Prestația a fost foarte bună, iar publicul plăcut impresionat a primit cu căldură și plăcere prezentarea premierei.

Baletul *Don Quixote* de Ludwig Minkus a fost programat pentru duminică 19 martie. Regia artistică și coregrafia a fost asigurată de maestra Mireille Savopol, asistată de Fănică Lupu, pe un libret de Marius Petipa și scenografia Șerban Jianu, cu Ileana Iliescu (Artistă Emerită) de la Opera Română din București – *Quiteria*, Pavel Rotaru de la Opera Română din București – *Basil,* Radu Dogaru – *Don Quixote*, Constantin Pintea – *Sancho Panza*, Monica Olariu – *Mercedes*, Fănică Lupu – *Espada*, Ileana Dumitrescu și Angela Tecaru – *Prietenele Quiteriei*, Bogdan Condurățeanu și Dionisie Nicolae – *Prietenii lui Basil*, Ileana Dumitrescu – *Amoraşul*, Dumitru Popescu Cioată – *Camacho*, Ion Zgaverdea – *Hangiul*, soliști *Dans țigan* – Rodica Raicu – Uretu și Valentin Ionescu.

Un spectacol bun, bine primit de publicul constănțean, cu o distribuție de primă mână, aportul invitaților fiind de o excepțională contribuție, prezentând un spectacol dinamic, împrospătat prin jocul și evoluția tehnică a balerinilor, care au creionat personaje veridice și credibile ale mesajului povestirii din libretul baletului.

Opera *Trubadurul* de Giuseppe Verdi a fost prezentată joi 23 martie sub direcția muzicală a grecului Byron Colassis, regia muzicală a lui Jean Rînzescu (Maestru Emerit al Artei), scenografia Roland Laub de la Opera Română din București, maestru de cor Boris Cobasnian, coregrafia Mireille Savopol, la pian Mircea Emandi.

www.ziuaconstanta.ro

Regizorul a făcut următoarea distribuție: Nicolae Herlea (Artist al Poporului) – *Contele de Luna*, Lela Stamos (Grecia) – *Azucena*, Romfilia Radu – *Leonora*, Ilie Gănțoiu – *Manrico*, Sofronie Cadariu – *Ferrando*, Irina Ionescu – *Ines*, Iuliu Puşcaşu –*Ruiz,* Ion Ciobanu – *Un bătrân*, soliști balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Fănică Lupu, Gheorghe Moțpan.

Un spectacol bun, bine primit de public, datorat în mare măsură protagoniştilor Nicolae Herlea de la Opera Română din Bucureşti, cu un renume binecunoscut şi Lelia Stamos din Grecia, care alături de artiştii constănțeni reuşesc un spectacol apreciat de publicul spectator.

Opereta *Liliacul* de J. Strauss mult gustată de public s-a jucat la 24 martie în regia lui Jean Rînzescu (Maestru Emerit al Artei), sub bagheta dirijorului Constantin Daminescu, acelaşi care deschidea pentru prima oară programul Teatrului liric din 24 martie 1958 cu această operetă, asigurând şi regia, considerat astfel spectacol aniversar, în scenografia Ofeliei Tutoveanu, corul condus de Boris Cobasnian şi coregrafia asigurată de Mireille Savopol. Este o reluare cu o distribuție cuprinzând vocile cele mai bune ale Teatrului liric; Elizeu Simulescu (fost angajat al Teatrului, preluat de Opera din Bucureşti) – *Dr. Falke*, Vasile Pascali – *Eisenstein*, Lucreția Covali – *Rosalinde* şi Sofronie Cadariu, Margareta Andriescu, Veronica Diaconu, în celelalte roluri. O notă bună pentru evoluția coregrafică a Isabelei Aguletti, aflată într-o formă din ce în ce mai bună şi balerinilor Ileana Dumitrescu, Fănică Lupu, Dora Carpov şi Gh. Moțpan.

A urmat opera *Boema* de G. Puccini prezentată la 25 martie în regia lui Gh. Bărbulescu, conducerea muzicală C. Daminescu, maestru de cor Boris Cobasnian, decorurile Aurel Florea. Distribuția a fost următoarea: Ludovic Spiess de la Opera Română din Bucureşti – *Rodolfo,* Victor Axinte – *Schaunard*, Constantin Jurăscu – *Marcello*, Iosif Buibaş – *Collin*, Ion Ciobanu – *Benoit,* Aida Abagief-Hartia – *Mimi*, Romfilia Radu – *Musetta*, Ştefan Stoica – *Alcindoro*, Dumitru Bîscă – *Parpignol,* Dinu Voivozeanu – *Vameşul.*

Spectacolul a fost reuşit datorită distribuției care l-a cuprins pe excelentul artist Ludovic Spiess, cunoscut în țară şi străinătate pentru prestațiile sale deosebit de apreciate de muzicieni şi critici în rolul – *Rodolfo,* pe care maestrul îl are deja în repertoriu, jucându-l de mai multe ori pe scenele țării şi în străinătate, alăturând glasului său inconfundabil, (bine pus la punct cu tehnicile vocale pentru stilurile pucciniene şi verdiene), un joc de scenă excelent, fapt ce i-au adus ovațiile publicului care a apreciat întotdeauna interpretarea sa de

www.ziuaconstanta.ro

excepție. Alături de Aida Abagief înfățișând-o pe *Mimi* cu drama ei, colectivul Teatrului liric a prezentat publicului un spectacol agreabil. Lucrarea a fost programată a doua oară la 10 aprilie în aceeaşi regie, dar cu poloneza Krystyna Kujawinska în rolul *Mimi* şi compatriotul ei dirijorul Mieczslaw Dondajewski la pupitrul orchestrei constănțene. Ilie Gănțoiu a preluat rolul lui *Rodolfo*, Victor Axinte l-a jucat pe *Schaunard*, C. Jurăscu pe *Marcelo* şi Iosif Buibaş pe *Collin*. O echipă care a impresionat plăcut publicul prin jocul adecvat şi voci în mare formă vocală.

Duminică 26 martie a fost pusă în scenă opera *Rigoletto* de G. Verdi sub bagheta dirijorului Gabor Kiss de la Teatrul muzical din Galați, în regia lui Gh. Bărbulescu, scenografia lui Şerban Jianu, corul condus de Boris Cobasnian, coregrafia Mireillei Savopol.

Spectacolul este o reluare (Gabor Kiss a mai dirijat această lucrare în 1976, avându-l ca titular tot pe (Octav Enigărescu), distribuția e doar alta pentru rolurile principale. Gh. Bărbulescu oferă rolul *Rigoletto* lui Kiril Kristev din Bulgaria iar cel al *Gildei* Rozei Mitova tot din Bulgaria, celelalte roluri fiind interpretate de colectivul Teatrului liric. Spectacolul s-a bucurat de succes, bulgarii demonstrând că au clasă şi că se pot integra perfect în jocul colectivului constănțean.

Opera în 3 acte de G. Puccini *Madama Butterfly* a fost programată pentru ziua de 29 martie sub bagheta tânărului dirijor Tiberiu Popovici, regia lui Gh. Bărbulescu, maestru de cor Boris Cobasnian.

Povestea tragică a micuței japoneze *Cio-cio-san,* interpretată de Gabriela Popescu, îndrăgostită de frumosul *Pinkerton,* interpretat de Nicolae Călinescu, frumoasa *Suzuki* interpretată de Margareta Andriescu-Tomazian este prezentată cu profesionalism, cu seriozitate, lăsând loc emoțiilor şi sensibilității să-şi spună cuvântul. Acțiunea operei poate într-adevăr să smulgă celor mai sensibili lacrimi, pentru că subiectul este modern, contemporan. (Şi în zilele noastre întâlnim drame datorate spiritului de aventură, nestatorniciei ființelor umane care lasă de multe ori suflete îndurerate, al căror final uneori este asemănător cu cel scris în libret. De aceea publicul apreciază şi validează valoarea operei, care rezistă cu brio timpului.

Baletul *Giselle* de Adolphe Adam a fost prezentat la 31 martie în regia şi adaptarea coregrafică a Mireillei Savopol, în scenografia lui Ion Clăpan şi conducerea muzicală a lui C. Daminescu, cu o distribuție inspirată: Magdalena Popa de la Opera Română din Bucureşti – *Giselle*, Ştefan Bănică de la Opera Română din Bucureşti

www.ziuaconstanta.ro

– *Albert*, Bogdan Condurățeanu – *Hans*, Isabela Aguletti – *Myrtha*, Dumitru Popescu-Cioată – *Contele*, Lucia Stănculescu – *Bathilda*, Constanța Vlaicu - *Mama Gisellei*, Iuliu Filip – *Wilfried*, Ileana Dumitrescu și Gh. Moțpan soliști *Pas de deux*, Monica Olariu – *Zulma*, Mihaela Șerban – *Monna.*

Creată în 1841 la Opera din Paris, *Giselle* a fost exportată în Rusia la Sankt Petersburg unde Marius Petipa o introduce în repertoriul curent și o înfrumusețează. Când Parisul o uită, *Giselle* reapare în 1910 grație baletelor ruseşti ale lui Diaghilev. La Constanța *Giselle* a fost montată de Mireille Savopol în 1978 cu un colectiv de balerini aflat în formare, dornici de afirmare, tineri talentați care vor evolua prezentând varianta clasico-romantică a acestui balet, foarte prețuit de publicul iubitor al genului. *Giselle* parcurge în două acte o complexitate psihologică fără egal în galeria personajelor baletului clasico-romantic. În creația Magdalenei Popa de la Opera Română din Bucureşti, s-au simțit infinite și rafinate obturări ale unui arhetip romantic care au îngăduit infuzia emoțională aparent nestăpânită, totuși controlată în dozajul unic al perfecțiunii interpretării rolului *Giselle,* libertatea de expresie fiind un elaborat al inteligenței și tehnicii aproape fără cusur. Ștefan Bănică de la Opera Română din Bucureşti, un *Albrecht* de nobilă condiție artistică, predestinat acestui rol prin calitatea emoțiilor și plastica inconfundabilă, construind un spațiu poetico-dramatic cu o fină urzeală a motivațiilor și a semanticii în relația cu partenera sa. Soluții elegante, precizie și grație demonstrează interpreții din *Pas de deux* din actul I Ileana Dumitrescu și Gh. Moțpan, transformând o lecție într-un exercițiu de stil. Isabela Aguletti este o revelație în regina ielelor *Myrtha.* În compoziția sa greu de egalat este frumoasă, statuară, redefinind mișcarea parcă „au rallenti" tocmai pentru a-i conferi strălucire și autoritate glaciară. *Hans* în versiunea lui Bogdan Condurățeanu are o dominantă dramatică, neliniştită, chiar întunecată, ce contravine albului sublim, transparent ce traversează irezistibil spațiul scenic. Partitura ansamblului organizat coerent în primul act și dematerializat parcă în actul al doilea decodifică nu numai funcțiuni spectaculare împlinite cu dăruire și rigoare, ci și reglajul fin datorat tinerei regizoarei Mireille Savopol, aflată în plină ascensiune artistică.

Bărbierul din Sevilla de G. Rossini prezentat duminică 2 aprilie în regia lui Gh. Bărbulescu, decorurile lui Febus Ştefănescu, corul dirijat de Boris Cobasnian și conducerea muzicală a lui Tiberiu Popovici, este o reluare cu Nicolae Herlea în rolul lui *Figaro*, Niculina

www.ziuaconstanta.ro

Cârstea – *Rosina*, Iosif Buibaş – *Don Basilio*, Iuliu Puşcaşu – *Contele Almaviva*.

O lucrare românească *Regele Istros* de Iulius Szarvady pe un libret realizat de Sebastian Popescu şi Costică Ghinea a fost prezentată la 6 aprilie în regia artistică a lui Carmen Dobrescu de la Radio Difuziunea Română, scenografia Horia Popescu de la Studioul cinematografic din Bucureşti, corul condus de Boris Cobasnian, coregrafia Mireille Savopol şi conducerea muzicală a lui Tiberiu Popovici, având următoarea distribuție: Anatol Covali – *Regele Istros*, Aida Abagief-Hartia – *Laris*, Victor Axinte – *Avakis*, Margareta Andriescu – *Zurina,* Ştefan Stoica – *Ziraxes*, Sofronie Cadariu – *Storilo*, Iuliu Puşcaşu – *Paluros*, Ilie Gănțoiu - *Crassus*, C. Jurăscu – *Drilgiso*, Iosif Buibaş – *Marele preot*, Vasile Pascali – *Samiros*, Bucura Iordăchescu – *Oreda*.

Opera ne vorbeşte despre trecutul îndepărtat al poporului român de pe întinsurile dobrogene, mesaj al atestării continuității poporului român în această zonă a României. Este o operă a cărei acțiune dezvoltă un conflict dramatic dublu pe fundalul înfruntărilor războinice dintre oştile geto-dacice şi cuceritori. *Larisa* (Aida Abagief), fiica lui *Storilo* (Sofronie Cadariu), refuză căsătoria cu *Avakis* (Victor Axinte), ales de tatăl ei, pentru că îl iubeşte pe *Istros* (Anatol Covali), un tânăr comandant de oşti, viteaz şi înțelept. Baritonul Victor Axinte ne prezintă un personaj îndrăgostit, îndurerat, perfid, răzbunător, trădător, cu trăiri interioare intense. Fiecare scenă nouă este precedată de un preludiu recitat de către un actor (de fiecare dată altul). Muzica este în genere modernă cu melodii proprii, dar şi cu influențe folclorice sesizabile. Este accesibilă, generoasă şi funcțională. Se cântă arii, duete, ansambluri, fiecare având un caracter propriu – cântec de dragoste, cântec de pahar, cântec de leagăn, de jale sau de răzbunare etc. Deşi este la a doua prezentare, (premiera absolută fiind cea din 28 mai 1976), lucrarea nu a rezistat mult pe afişul Teatrului liric constănțean.

Opera *Carmen* de Bizet a fost montată la 8 aprilie în reluare, avându-l ca dirijor pe polonezul Mieczvslaw Dondajewski, scenografia Ion Clapan, corul condus de Boris Cobasnian, coregrafia Mireille Savopol. Cu Josef Kolesinski (Polonia) – *Don Jose*, Vasile Mărtinoiu de la Opera Română din Bucureşti – *Escamillo*, Margareta Andriescu – *Carmen,* Lucreția Covali – *Micaela*, Vasile Pascali – *Dancairo*, Iuliu Puşcaşu – *Remendado,* Iosif Buibaş – *Zuniga*, Niculina Cârstea – *Frasquita*, Romfilia Radu - *Mercedes,* C. Jurăscu –

www.ziuaconstanta.ro

Morales, soliști balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Fănică Lupu, Gh. Moțpan, Constantin Pintea.

Un spectacol bun cu invitați străini de marcă care împreună cu colectivul Teatrului liric au prezentat un program frumos, cu un joc de scenă adecvat, interpretând cu succes superba muzică și frumoasele dansuri aflate în partitura muzicală.

Duminică 9 aprilie a fost programată opera comică *O noapte furtunoasă* de Paul Constantinescu, în regia lui Gh. Bărbulescu, scenografia Șerban Jianu și conducerea muzicală Tiberiu Popovici. Distribuția a fost următoarea: Iosif Buibaș – *Jupân Dumitrache*, C. Jurăscu – *Nae Ipingescu*, Nicolae Călinescu – *Chiriac,* Veronica Gârbu de la Opera Română din București – *Spiridon,* Radu Tofănel Popescu – *Rică Venturiano*, Romfilia Radu – *Veta*, Niculina Cârstea *Zița.*

Comedia este cunoscută și apreciată de publicul constănțean. Este o reluare (prima premiera a avut loc la 16 martie 1977), rolurile principale aparținând aceloraşi artişti: Iosif Buibaș (*Jupân Dumitrache*) și C. Jurăscu (*Nae Ipingescu*). Singura invitată a fost Veronica Gârbu de la Opera Română din București pentru rolul în travesti – *Spirdon.* Artiștii prezintă un spectacol bun, bine primit de spectatori, datorită accesibilității, a umorului, a cunoașterii subiectului, evidențiind moralitatea timpului. Comedia însoțită de o muzică frumoasă, melodioasă, jucată cu plăcere de colectivul Teatrului liric, reușește să convingă publicul prestând un joc de scenă adecvat.

Pescuitorii de perle, operă în 3 acte de G. Bizet a fost dirijată miercuri 12 aprilie de C. Daminescu în regia lui Gh. Bărbulescu, corul condus de Boris Cobasnian, coregrafia Mirellei Savopol, cu următoarea distribuție: Iuliu Puşcaşu – *Nadir,* Victor Axinte – *Zurga,* Iosif Buibaș – *Nurabad*, Veronica Diaconu – *Leila*, soliști balet: Dora Carpov și Gh. Moțpan. Un spectacol de rutină, realizat cu artiștii și balerinii constănțeni.

Este a treia programare a lucrării, ea figurând pe afiș și în anii 1976 și 1977 în regia lui Gh. Bărbulescu. Prezentarea premierei este una de rutină, neprezentând nici un element nou. Lucrarea a avut succes, fiind destul de bine cunoscută de public, care a apreciat prestația îngrijită și serioasă a colectivului artistic.

La 24 aprilie s-a prezentat baletul *Coppelia* de Leo Delibes în regia artistică și coregrafia Mireillei Savopol, scenografia Șerban Jianu și conducerea muzicală C. Daminescu. Distribuția: Alexa Mezincescu (Artistă Emerită de la Opera Română din București) –

www.ziuaconstanta.ro

Swanhilda, Ion Tugearu de la Opera Română din Bucureşti – *Franz*, Iuliu Filip – *Coppelius*, Clara Demeter – *Coppelia*, Isabela Aguletti, Dora Carpov, Monica Olaru – *Prietenele Swandhildei*, Gh. Moţpan, Fănică Lupu, Dionisie Nicolae – *Prietenii lui Franz*, Ion Zgaverdea - *Primarul*.

Un spectacol excelent cu solişti de balet de primă mărime invitaţi din Bucureşti, alături de talentaţii balerini constănţeni.

Festivalul Muzicii de Operă şi Balet se încheie cu opera *Rigoletto* de G. Verdi prezentată la 16 martie (spectacolul a fost programat a doua oară în acest festival), în coregrafia Mireillei Savopol şi conducerea muzicală C. Daminescu, cu David Ohanesian (Artist Emerit) – *Rigoletto*, Ilie Gănţoiu – *Ducele de Mantua*, Veronica Diaconu – *Gilda*. Un spectacol de mare ţinută artistică în regia lui Gh. Bărbulescu într-o distribuţie deosebită avându-l în rolul titular ca invitat pe baritonul David Ohanesian (*Rigoletto)*, o voce cunoscută în ţară şi peste hotare, care realizează un rol excepţional, scoţând în evidenţă caracterul dificilului personaj, cu un joc de scenă adecvat, dovedind experienţă şi maturitate artistică. Veronica Diaconu alături de marele maestru face la rândul ei un rol foarte bun, etalându-şi frumuseţea glasului, fizicul plăcut şi jocul de scenă adecvat acţiunii piesei. Ea ne prezintă o *Gilda* tandră, sensibilă, dezvăluind o voce plină de expresivitate. Tenorul Ilie Gănţoiu, ne relevă un *Duce de Mantua*, dinamic, energic şi autoritar. Alături de ei artiştii constănţeni în celelalte roluri, au constituit un colectiv foarte bun care a realizat un spectacol de mare ţinută artistică, apreciat de publicul prezent în sală.

5.1.5 Festivalul Muzicii de Operă şi Balet. Ediţia a V-a, 8 martie - 13 aprilie 1979

Izvorâtă din necesitatea promovării genului, acţiunea a căpătat o deosebită dar şi o binemeritată aderenţă din partea publicului, dovedind prin aceasta nu numai necesitatea unor lucrări mai preţioase, dar şi ataşamentul incontestabil al oamenilor iubitori de artă pentru lucrările marilor compozitori clasici şi contemporani. Transformat pe parcursul timpului într-un adevărat eveniment, Festivalul primăverii, sprijinit permanent de municipalitate, aduce cu sine nu numai o simplă succesiune de spectacole lirice, ci devine într-o mare măsură şi mesagerul promovării creaţiei originale. Scena constănţeană a reuşit poate cel mai valoros fapt din întreaga sa istorie: acela de a realiza o stagiune muzicală numai cu lucrări româneşti.

Publicul dă dovadă de o deosebită fidelitate, dusă până la pasiune faţă de un colectiv artistic dotat cu excelente calităţi

www.ziuaconstanta.ro

interpretative, care prin strădaniile de zi cu zi a reuşit să se ridice la înălţimea cerută de ştacheta exigenţei contemporane.

Participarea la acest unic *Festival al Muzicii de Operă şi Balet* a soliştilor de prestigiu din ţară şi străinătate va constitui un stimulent pe linia creşterii calităţii interpretative a celor tineri şi, în aceeaşi măsură pentru continuarea în viitor a acestei acţiuni muzicale care se cere a deveni un punct de tradiţie în muzica românească.

Ediţia a V-a a *Festivalului Muzicii de Operă şi Balet* este deschisă la 8 martie 1979 printr-un concert susţinut de orchestra de cameră a secţiei simfonice a Teatrului liric, avându-l ca dirijor pe maestrul Paul Staicu cu următorul program:

- Haendel – *Concerto grosso op.6 nr.10 în re minor*,
- Mozart - *Simfonia concertantă KV 19 pentru oboi, clarinet fagot, corn şi orchestră.* Solişti: Ludmila Jezova (Praga) – oboi, Milan Etlic (Praga) – clarinet, Miloslav Masier Praga) – fagot, Nicolae Dosa de la Filarmonica „George Enescu" Bucureşti – corn.
- J.S. Bach – *Concertul în re minor pentru două viori şi orch.* Solişti: Ion Voicu şi Varujan Cozîghian,
- George Enescu – *Preludiu la unison,*
- Paul Constantinescu – *Toccata* (Joc Dobrogean).

Festivalul Muzicii de Operă şi Balet a cuprins un concert inaugural, 10 spectacole de operă, o dramă lirică şi 3 spectacole de balet.

După concertul inaugural susţinut la 8 martie de către orchestra de cameră a secţiei simfonice a Teatrului liric amintit mai sus, Festivalul continuă cu prezentarea operei *Otello* de G. Verdi, miercuri 14 martie, sub bagheta maestrului italian Ivan Polidori, regia artistică Dumitru Tăbăcaru asistat de Iosif Buibaş, scenografia Febus Ştefănescu, maestru de cor Boris Cobasnian, în următoarea distribuţie: Anatol Covali – *Otello*, Victor Axinte – *Iago*, Lucreţia Covali – *Desdemona*, Bucura Iordăchescu – *Emilia*, Iuliu Puşcaşu – *Cassio*, Iosif Buibaş – *Lodovico*, Sofronie Cadariu – *Montano*, Radu Tofănel Popescu – *Roderigo*, Ion Ciobanu – *Heraldul*.

Lucrarea a fost programată de două ori în acest festival pe 14 martie şi 11 aprilie, ambele în regia artistică a lui Dumitru Tăbăcaru şi scenografia lui Febus Ştefănescu. Rolul titular – *Otello,* a fost pe rând interpretat de Anatol Covali şi de Nicolae Călinescu, pentru *Iago* au fost distribuiţi Victor Axinte şi David Ohanesian. O frumoasă *Desdemona* au creionat Lucreţia Covali şi Romfilia Radu. În celelalte roluri Bucura Iordăchescu, Iuliu Puşcaşu, Iosif Buibaş, Sofronie

www.ziuaconstanta.ro

Cadariu, Radu Tofănel–Popescu, Margareata Andriescu–Tomazian. Direcția muzicală a aparținut pe rând italianului Ivan Polidori și lui Constantin Daminescu. Concepția regizorală fiind aceeași, personajele au fost acelea care au dat viață prin glasurile lor și jocul scenic, teribilei drame a *Desdemonei.* Spectacolele au plăcut, dovada fiind numărul mare de spectatori care au asistat la cele două premiere.

A urmat *Traviata* de G. Verdi, programată vineri 16 martie în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Șerban Jianu, maestru de cor Boris Cobasnian, coregrafia Mireille Savopol, direcția muzicală Mieczvslaw Dondajewski din Polonia, cu Dan Iordăchescu în rolul titular (*Georgio Germont*) și Marian Kouba din Polonia (*Alfred Germont)*, Veronica Diaconu (*Violeta Valery*), apoi *Trubadurul* în regia lui Jean Rînzescu, cu Vivian Martin (SUA) în rolul *Leonorei* alături de Victor Axinte – *Contele de Luna* și Ilie Gănțoiu – *Manrico,* sub bagheta maestrului Gh. Stanciu. Miercuri 21 martie s-a prezentat opera *Madama Butterfly* de G. Puccini, avându-l ca dirijor pe Mieczyslaw Dondajewski, maestru de cor Boris Cobasnian, regia artistică Gh. Bărbulescu, cu Valery Popova din Bulgaria în rolul *Cio-cio-san* și Marian Kouba – *Pinkerton*, alături de Bucura Iordăchescu – *Suzuki,* baletul *Don Quixote* de L. Minkus regizat de Mireille Savopol având ca invitată pe Ileana Iliescu de la Opera Română din Bucureşti pentru rolul *Quiteria,* alături de Francisc Valkay de la Opera Română din Timişoara – *Basil*, Radu Dogaru – *Don Quixote*, conducerea muzicală Gh. Stanciu.

Și o lucrare românească foarte apreciată de publicul meloman, prezentată duminică 25 martie, opera *O noapte furtunoasă* de Paul Constantinescu (aflată la a doua montare, prima fiind în 1978), în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Șerban Jianu, conducerea muzicală Tiberiu Popovici. Distribuția: Iosif Buibaș – *Jupân Dumitrache*, C. Jurăscu – *Nae Ipingescu*, N. Călinescu – *Chiriac*, Gabriela Tofănel-Popescu – *Spiridon,* Radu Tofănel–Popescu – *Rică Venturiano*, Romfilia Radu - *Veta,* Niculina Cârstea – *Zița.*

Umorul și conflictul cunoscut al operei a fost foarte bine evidențiat de colectivul artistic constănțean, care a demonstrat spirit de echipă, in jocul scenic bine pus la punct, dublat de voci clare, concise, curate și omogene. Orchestra a sunat bine, scoțând în evidență scenele lirice printr-un acompaniament adecvat, fin și cu frazări corecte, dirijorul Tiberiu Popovici conducând orchestra cu o mână sigură.

Baletul în două acte *Orele Mării* de Laurențiu Profeta a fost prezentat miercuri 28 martie în regia artistică și coregrafia Mireillei Savopol, scenografia Elena Fortu de la Radioteleviziunea Română și

www.ziuaconstanta.ro

sonorizarea lui Virgil Butnaru. Distribuția a fost următoarea: Isabela Aguletti – *Ea*, Fănică Lupu – *El*, Soliști: Ileana Dumitrescu, Dora Carpov, Rodica Raicu–Uretu, Monica Măgârdici, Gh. Moțpan, Bogdan Condurățeanu, Dionisie Nicolae, C. Pintea.

Lucrarea este la a doua prezentare, (prima a fost la 27 ianuarie, în aceeași stagiune). Ideea spectacolului o constituie marea și oamenii care muncesc și locuiesc în preajma ei. Aici poposește tineretul în lumea multicoloră, în imensitatea spațiului de lumină și mișcare. Este o fantezie coregrafică, unde apar două personaje simbol, care prin metafora coregrafică, exprimă dragostea de viață, iubirea, libertatea, imaginația, gândul pentru o existență pașnică, puritatea și seninătatea gândului. S-au evidențiat Isabela Aguletti și Fănică Lupu, care au demonstrat, virtuozitate, dinamism, o tehnică bine pusă la punct, un limbaj al trupului excelent coordonat, alături de întreaga echipă care au creat tablouri de o rară frumusețe, cu elanul lor tineresc și cu dorința de obține aprecierile publicului, întreaga echipă a realizat un spectacol de mare ținută artistică.

Opera *Carmen* de G. Bizet prezentată vineri 30 martie l-a avut la pupitru pe Constantin Daminescu care a asigurat conducerea muzicală în regia lui Gh. Bărbulescu, scenografia Ion Clapan de la Opera Română din Bucureşti, maestru de cor Boris Cobasnian, coregrafia Mireille Savopol. Regizorul a făcut următoarea distribuție: Elena Cernei – *Carmen*, Giuseppe Pastorello (Italia) – *Don Jose*, Ion Humiță de la Opera din Iași – *Escamillo*, Maria Dorobanțu – *Micaela*, Vasile Pascali – *Doncairo*, Iuliu Puşcaşu – *Remendado*, Iosif Buibaş – *Zuniga*, Niculina Cârstea – *Frasquita*, Romfilia Radu – *Mercedes,* C. Jurăscu – *Morales*, soliști balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Fănică Lupu, Gh. Moțpan, C. Pintea.

Echipa care a prezentat spectacolul a asigurat cunoscutei opere un suflu nou, o prospețime aparte, datorită invitaților din țară și străinătate, care au demonstrat un profesionalism de calitate, o bună cunoaştere a personajelor, un joc scenic adecvat și voci de o excepțională calitate.

Duminică 1 aprilie a fost prezentată drama lirică *Năpasta* de Sabin Drăgoi sub conducerea muzicală a lui C. Daminescu, regia Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, corul condus de Boris Cobasnian, coregrafia Vasile Mihai, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu și Mircea Emandi, cu următoarea distribuție: Lucreția Covali – *Anca*, Anatol Covali – *Dragomir*, C. Jurăscu – *Gheorghe*, Sofronie Cadariu – *Ion*, Ion Ciobanu – *Unchiaşul*, Dumitru Bîscă – *Un țăran.*

www.ziuaconstanta.ro

O operă românească cu mare priză la public, datorită libretului care pune în scenă o dramă cunoscută melomanilor constănțeni. Personaje puține dar cu trăiri intense, interiorizate, mustrări de conștiință tardive, dorința de dreptate, sunt prezentate în lucrare prin personajele bine conturate de artiștii Teatrului liric componenți ai distribuției regizorului constănțean Gh. Bărbulescu.

A urmat opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini, prezentată joi 5 aprilie în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, decoruri Febus Ştefănescu, maestru de cor Boris Cobasnian, acompaniamentul recitativelor Carmen Gutuleanu, direcția muzicală Tiberiu Popovici. Distribuția: Nicolae Herlea (Artist al Poporului) – *Figaro*, C. Gabor – *Don Bartolo*, Niculina Cîrstea – *Rosina*, Iosif Buibaş – *Don Basilio*, Iuliu Puşcaşu – *Contele Almaviva*, Gabriela Tofănel-Popescu – *Berta*, C. Jurăscu – *Fiorello şi Sergentul*, Florin Mărculescu – *Ambrogio*, Vasile Ivanciuc – *Notarul*, Gelu Adăscăliței – *Arlequin,* Daniela Badea – *Colombina*.

Teatrul liric a programat această lucrare cu priză la public în interpretarea celebrului Nicolae Herlea, aflat în plină ascensiune, în aceeaşi regie a lui Gh.Bărbulrescu şi cu artiştii constănțeni în celelalte roluri. Prezența maestrului în rolul titular (*Figaro)*, având alături pe Iosif Buibaş în rolul lui *Don Basilio* şi pe Niculina Cârstea în rolul *Rosinei* şi cu aportul celorlalți artişti constănțeni, au oferit publicului un spectacol de o mare ținută artistică.

Opera *Boema* de G. Puccini prezentată sâmbătă 7 aprilie a fost dirijată de iugoslavul Imre Toplak, în regia lui Gh. Bărbulescu, decorurile lui Aurel Florea şi corul condus de Boris Cobasnian, cu următoarea distribuție: Sime Mardeic (Iugoslavia) – *Rodolfo*, Victor Axinte – *Schaunard*, C. Jurăscu – *Marcello*, Iosif Buibaş – *Collin*, Ion Ciobanu – *Benoit,* Aida Abagief-Hartia – *Mimi*, Maria Dorobanțu – *Musetta*, Ion Ciobanu – *Alcindoro*, Dumitru Bîscă – *Parpignol*, Dinu Voivozeanu – *Vameşul*.

Lucrarea a fost programată în toate stagiunile festivalului începând cu anul 1975, în regia lui Gh. Bărbulescu. În această prezentare rolul lui *Rodolfo* a fost încredințat iugoslavului Sime Mardeic, iar direcția muzicală lui Imre Toplak. Alături de ei Aida Abagief a realizat rolul principal – *Mimi*, întreg colectivul realizând un spectacol bun, mulțumind publicul spectator.

Baletul în trei acte de Leo Delibes *Coppelia* prezentat duminică 8 aprilie în regia şi coregrafia Mireillei Savopol, scenografia Şerban Jianu şi conducerea muzicală C. Daminescu a avut o distribuție de excepție: Elena Dacian de la Opera Română din Bucureşti –

www.ziuaconstanta.ro

Swanhilda, Ion Tugearu de la Opera Română din Bucureşti – *Franz*, Iuliu Filip – *Coppelius*, Clara Demeter – *Coppelia*, Ileana Dumitrescu, Monica Magârdici şi Mihaela Şerban – *Prietenele Swanhildei*, Gelu Adăscăliţei, Dionisie Nicolae, C. Pintea – *Prietenii lui Franz*, Ion Zgaverdea – *Primarul*.

Spectacol de rutină, cu Elena Dacian de la Opera Română din Bucureşti în rolul *Swandhilda* şi Ion Tugearu în rolul lui *Franz*. Alături de colectivul de balerini ai Teatrului liric, invitaţii au realizat un spectacol frumos, apreciat de publicul amator al genului.

Luni 9 aprilie a fost pusă în scenă pentru publicul constănţean opera *Rigoletto* de G. Verdi, avându-l ca dirijor pe Gheorghe Stanciu, în regia artistică semnată de Gh. Bărbulescu, decorurile lui Şerban Jianu, corul condus de Boris Cobasnian, costumele realizate de Febus Ştefănescu şi coregrafia Mireillei Savopol. Distribuţia: Csaba Reti (Ungaria) – *Ducele de Mantua*, Kalman Gyimesi (Ungaria) – *Rigoletto,* Margareta Niculescu - *Gilda*, Sofronoe Cadariu - *Sparafucille*, Gabriela Tofănel-Popescu – *Maddalena*, Lucia Benghea – *Giovanna*, Ion Ciobanu – *Contele Monterone*, C. Jurăscu – *Marullo*, Iosif Buibaş – *Contele Ceprano*, Iuliu Puşcaşu – *Matteo Borsa*, Maria Dorobanţu – *Contesa Ceprano*, Florenţa Marinescu – *Un paj*, Dinu Voivozeanu – *Uşierul*.

Lucrarea a fost prezentată în 1976, 1977, de două ori în 1978 şi în 1979, în regia lui Gh. Bărbulescu. În acest spectacol a fost invitat pentru rolul *Ducelui de Mantua*, Csaba Reti din Ungaria şi pentru rolul *Rigoletto* compatriotul său Kalman Gyimesi, alături de Margareta Niculescu – *Gilda*, Sofronie Cadariu – *Sparafucille*. Având alături colectivul Teatrului liric în celelalte roluri, interpreţii principali au putut oferi un spectacol foarte bine primit de public, apreciind prestaţia deosebită a talentaţilor artişti lirici.

La 11 aprilie Teatrul liric prezintă în cadrul *Festivalului de Muzică de Operă şi Balet,* spectacolul cu opera *Otello* de G. Verdi sub conducerea muzicală a maestrului C. Daminescu în regia artistică a lui Dumitru Tăbăcaru de la Opera de Stat din Iaşi, scenografia lui Febus Ştefănescu, corul dirijat de Boris Cobasnian cu următoarea distribuţie: David Ohanesian (Artist Emerit) – *Iago*, Nicolae Călinescu – *Otello*, Romfilia Radu – *Desdemona*, Margareta Andriescu-Tomazian – *Emilia*, Iuliu Puşcaşu – *Cassio*, Iosif Buibaş – *Lodovico*, Sofronie Cadariu – *Montano*, Radu Tofănel-Popescu – *Rodrigo,* Ion Ciobanu – *Heraldul*.

www.ziuaconstanta.ro

Operă de vârf a marilor colective a avut ca invitat pe David Ohanesian, care a evoluat în regia lui Dumitru Tăbăcaru în rolul *Iago,* alături de Nicolae Călinescu – *Otello* şi Romfilia Radu – *Desdemona.*

Festivalul Muzicii de Operă şi Balet se încheie vineri 13 aprilie 1979, cu spectacolul de balet *Giselle* de Adolphe Adam în regia şi adaptarea coregrafică a Mireillei Savopol, scenografia lui Ion Clapan şi conducerea muzicală a lui Gheorghe Stanciu. Distribuţia a fost următoarea: Diana Ferrara – (prim-solistă a Operei din Roma, Italia) – *Giselle*, Radu Ciucă de la Opera Română din Cluj-Napoca – *Albert, conte*, Bogdan Condurăţeanu – *Hans*, *un tânăr pădurar*, Isabela Aguletti – *Myrtha, crăiasa ielelor*, Dumitru Popescu-Cioată – *contele, tatăl lui Albert*, Lucica Stănculescu – *Bathilda, logodnica lui Albert,* Constanţa Vlaicu – *mama Giselleiş* Iuliu Filip – *Wilfried, scutierul lui Albert,* Mihaela Şerban şi Gh. Moţpan, solişti în *Pas de deux*, Monica Măgârdici – *Zulma*, Dora Carpov – *Monna.*

Desigur că regizoarea şi coregrafa Mireille Savopol, a montat acest balet care a fost programat de multe ori în festivalurile anuale, dar şi în cadrul stagiunilor din (1975, 1976, 1977, 1978). În 1979, baletul are în distribuţie pe celebra balerină Diana Ferrara (prim-solistă a Operei din Roma) în rolul *Giselle,* Radu Ciucă de la Opera din Cluj-Napoca – *Albert* şi Bogdan Condurăţeanu, Isabela Aguletti, Dumitru Popescu-Cioată şi Lucia Stănculescu în celelalte roluri. A fost un spectacol de o mare ţinută artistică, balerina italiană demonstrând calităţi excepţionale, o tehnică impecabilă, un discurs al trupului de o mare expresivitate, o prestare de mare finețe si sensibilitate. Alături de ea balerinii constănţeni şi-au etalat şi ei priceperea şi tehnica foarte bine pusă la punct, contribuind la succesul binemeritat al colectivului din distribuţie.

5.1.6 Festivalul Muzicii de Operă şi Balet. Ediţia a VI-a, 14 martie - 17 aprilie 1980

Ediţia a VI-a a *Festivalului Muzicii de Operă şi Balet* organizată de Teatrul liric din Constanţa, se constituie prin structura sa artistică şi prin programarea spectacolelor în primele zile ale primăverii, ca o manifestare notabilă în viaţa muzicală a ţării şi, în acelaşi timp, ca unul dintre cele mai remarcabile evenimente cultural-artistice de largă adeziune publică din Judeţul Constanţa.

Festivalul ridică totodată cortina după un scurt antract care departe de a fi o pauză comodă este o perioadă de intense pregătiri a importantelor manifestări cultural-artistice ce configurează viaţa spirituală a acestui spaţiu românesc dintre Dunăre şi Marea Neagră:

www.ziuaconstanta.ro

Steaua litoralului, Serbările mării, Festivalul de folclor, Festivalul de teatru antic, Pontica etc.

În acest context fertil, colectivul Teatrului liric s-a străduit să dea *Festivalului Muzicii de Operă şi Balet*, semnificaţia unei adevărate sărbători a muzicii. Organizarea şi permanentizarea festivalului apare astfel ca un rezultat al celei mai nobile intenţii, aceea de a atrage de la o ediţie la alta colaboratori tot mai valoroşi, de a polariza în jurul spectacolelor de operă şi a muzicii simfonice, un public cât mai numeros. Ediţiile precedente au confirmat acest lucru cu prisosinţă.

Festivalul a debutat la 14 martie cu un concert de arii şi coruri din opere sub bagheta dirijorului Tiberiu Popovici. Iată programul concertului:

- *Traviata* de G. Verdi - *Corul matadorilor*
- *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini - *Cavatina* – Victor Axinte
- *Tosca* de G. Puccini – *Arie* – Romfilia Radu,
- *Rigoletto* de G. Verdi – *Arie* – Ilie Gănţoiu,
- *Trubadurul* de G. Verdi – *Arie* – Gabriela Tofănel-Popescu.

A urmat apoi concertul de cameră susţinut de orchestra simfonică a Teatrului liric condusă de Paul Staicu, avându-l ca solist pe Ştefan Ruha (Artist Emerit). În program:

- A. Alessandrescu – *Amurg de toamnă, Schiţă pentru orchestră de coarde,*
- J.S. Bach – *Concertul pentru vioară şi orchestră nr. 2,*
- P.I. Ceaikovski – *Serenada, op. 48,*
- P. Constantinescu – *Tocatta*

Festivalul a susţinut 14 spectacole de operă, 2 concerte de cameră şi un balet.

Duminică 16 martie a fost prezentat spectacolul cu opera *Rigoletto* de G. Verdi, sub direcţia muzicală a lui C. Petrovici de la Opera Română din Bucureşti, regia artistică Gh. Bărbulecu, cu Nicolae Herlea ca invitat pentru rolul *Rigoletto*, alături de Ilie Gănţoiu – *Ducele de Mantua* şi Veronica Diaconu – *Gilda.* Un spectacol care s-a mai jucat pe scena constănţeană cu aceeaşi echipă. A urmat *Tosca* de Puccini, cu Florin Farcaş de la Opera Română din Bucureşti în rolul lui *Mario Cavaradossi*, David Ohanesian invitat pentru rolul *Baronului Scarpia,* alături de Romfilia Radu – *Floria Tosca.* A dirijat Tiberiu Popovici. Spectacolul a fost prezentat şi la 14 aprilie în regia aceluiaşi Gh. Bărbulescu, cu Ludovic Spiess de la Opera Română din Bucureşti – *Mario Cavaradossi,* Nicolae Herlea de la Opera Română din Bucureşti – *Baronul Scarpia*, alături de Aida Abagief – *Tosca.*

www.ziuaconstanta.ro

Trubadurul de G. Verdi cel mai cântat compozitor din Europa a fost prezentat publicului meloman sâmbătă 22 martie, în regia artistică a lui Jean Rînzescu (Maestru Emerit al Artei), scenografia lui Roland Laub de la Opera Română din Bucureşti, maestrul de cor Boris Cobasnian, la pian Rozalia Vâlsan, conducerea muzicală Orhan Tanrikulu (Turcia). Distribuţia: Remzie Alper (Turcia) – *Leonora*, Victor Axinte – *Contele de Luna*, Margareta Andriescu Tomazian – *Azucena,* Ilie Gănţoiu – *Manrico,* Sofrone Cadariu – *Ferrando*, Irina Ionescu – *Ines*, Iuliu Puşcaşu – *Ruiz*, Ion Ciobanu – *Un bătrân.*

Duminică 23 martie constănţenii au putut audia opera comică în două acte *O noapte furtunoasă* de Paul Constantinescu în regia lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu şi conducerea muzicală Tiberiu Popovici, cu Iosif Buibaş în rolul *Jupânului Dumitrache*, C. Jurăscu – *Nae Ipingescu*, N. Călinescu – *Chiriac,* Radu Tofănel-Popescu – *Spiridon,* Romfilia Radu – *Veta*, Niculina Cârstea – *Ziţa.*

Spectacolul a fost programat şi în stagiunea trecută, cu aceeaşi echipă, care având experienţa scenică necesară a prezentat detaşat, fără tensiuni interioare, dar cu mult umor scene de mare savoare comică, care a distrat şi încântat publicul constănţean.

Opera *Pescuitorii de perle* de G. Bizet prezentată miercuri 26 martie a fost montată în regia lui Gh. Bărbulescu, coregrafia Mireille Savopol, corul condus de Boris Cobasnian, direcţia muzicală Tiberiu Popovici. Distribuţia: Iuliu Puşcaşu - *Nadir*, Victor Axinte - *Zurga*, Iosif Buibaş - *Nurabad*, Niculina Cârstea - *Leila*, solişti balet: Anca Tudor şi Bogdan Condurăţeanu.

Un spectacol de rutină care nu aduce nimic nou. Colectivul Teatrului liric realizează un spectacol bun, bazându-se doar pe forţele proprii. De menţionat faptul că balerinii solişti Anca Tudor şi Bogdan Condurăţeanu creează scene de mare emoţie artistică, dansând impecabil, lucru apreciat de publicul constănţean.

Urmându-şi programul, festivalul a prezentat vineri 26 martie, opera *Carmen* de G. Bizet în direcţia muzicală a lui Tiberiu Popovici, regia artistică Gh. Bărbulescu, scenografia Ion Clapan de la Opera Română din Bucureşti, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian. Distribuţia: Elena Cernei (Artistă Emerită) – *Carmen*, Giuseppe Pastorello (Italia) – *Don Jose*, David Ohanesian (Artist Emerit) – *Escamillo*, Maria Dorobanţu – *Micaela*, Vasile Pascali – *Dancairo*, Iuliu Puşcaşu – *Remendado*, Iosif Buibaş – *Zuniga*, Gabriela Popescu – *Frasquita*, Romfilia Radu – *Mercedes,* C. Jurăscu – *Morales*, solişti balet: Ileana Dumitrescu, Anca Tudor, Valentin Ionescu, Gelu Adăscăliţei, Augustin Precup, Ştefan Fecu.

www.ziuaconstanta.ro

O distribuție excelentă cu capete de afiș de renume din țară și de peste hotare care nu putea să prezinte decât un spectacol foarte bun, cu o prestație excelentă, apreciată de publicul spectator

Duminică 30 martie s-a jucat opera *Don Pasquale* de G. Donizetti, avându-l ca dirijor pe maestrul Gheorghe Stanciu, regia artistică Ion Drugan, maestru de cor Boris Cobasnian, asistent scenografie Alfred Ipser, a beneficiat de aportul invitatului din Ungaria Gyoso Leblanc pentru rolul lui *Ernesto,* alături de Iosif Buibaș – *Don Pasquale*, Victor Axinte, Niculina Cârstea și Gh. Țirea în celelalte roluri.

În luna aprilie mai precis în data de 3, s-a prezentat opera *Madama Butterfly* de G. Puccini în direcția muzicală a iugoslavului Imre Toplak, regia artistică Gh. Bărbulescu, maestru de cor Boris Cobasnian și o distribuție inspirată: Vera Kovac Vitkay (Iugoslavia) – *Cio-cio-san*, N. Călinescu – *Pinkerton*, Margareta Andriescu-Tomazian – *Suzuki*, Maria Dorobanțu – *Kate Pin*kerton, C. Jurăscu – *Sharpless*, Florian Stavăr – *Iamadori*, Vasile Pascali – *Goro*, Gh. Țirea – *Unchiul Bonzo*, George Ionescu – *Comisarul*, Paula Apostol – *Copilul*.

Sâmbătă 5 aprilie s-a montat opera *Boema* de G. Puccini avându-l ca dirijor pe maestrul Gabor Kiss de la Teatrul muzical din Galați, în regia lui Gh. Bărbulescu, cu David Ohanesian în rolul lui *Marcello* și Maria Dorobnțu – *Mimi,* apoi *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini programat pentru 7 aprilie în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, cu Victor Axinte în rolul titular (*Figaro)*, urmat de *Trubadurul* de G. Verdi cu Dan Iordăchescu în *Contele de Luna* și Margarita Lilova din Bulgaria în rolul *Azucenei.*

Pe 11 aprilie Teatrul liric prezintă opera *Traviata* de G. Verdi în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, cu Ninon Lima din Cuba pentru rolul *Violeta Valery* și Bojidar Lazarov din Bulgaria – *Alfred Germont,* urmată de opera *Otello* de G. Verdi programat pe 13 aprilie, prezentată publicului meloman sub bagheta dirijorului C. Daminescu, regia artistică Dumitru Tăbăcaru de la Opera Română din Iași, cu Rolf Bjorling din Suedia în rolul titular, Anastas Anastasov din Bulgaria pentru rolul *Iago*, alături de Lucreția Covali, o autentică *Desdemona.*

Baletul *Giselle* de A. Adam a fost programat miercuri 16 aprilie în regia și adaptarea scenică a Mireillei Savopol, scenografia Ion Clapan de la Opera Română din Bucureşti, sub bagheta maestrului Gh. Stanciu.

www.ziuaconstanta.ro

Spectacolul este o reluare cu Magdalena Popa de la Opera Română din Bucureşti în rolul lui *Giselle*, Ştefan Bănică de la Opera Română din Bucureşti – *Albert*.

Festivalul Muzicii de Operă şi Balet ia sfârşit la 17 aprilie cu un concert de cameră susținut de orchestra simfonică a Teatrului liric dirijat de Paul Staicu, avându-l ca solist pe naistul Gheorghe Zamfir.

5.1.7 Festivalul Muzicii de Operă şi Balet. Ediția a VII-a, 15 martie - 16 aprilie 1981

Teatrul liric constănțean înscrie în agenda activității sale în fiecare primăvară, această remarcabilă manifestare *Festivalul Muzicii de Operă şi Balet*, ca o adevărată sărbătoare a muzicii. Dacă observăm faptul că festivalul organizat la Constanța cu o substanțială participare internațională este singurul de acest fel din țară, putem afirma cu certitudine că acesta contribuie din plin la creşterea dimensiunilor artei interpretative muzicale româneşti.

În perioada 15 martie-16 aprilie, pe afişele celei de a VII-a ediții au fost înscrise valori consacrate, capodopere ale genului liric aflate în patrimoniul artistic permanent al teatrului: *Traviata, Rigoletto, Trubadurul, Otello* de G. Verdi, *Tosca, Boema, Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini, *Don Pasquale* de G. Donizetti.

De remarcat faptul că față de alte ediții baletul este mult mai bine reprezentat: *Orele mării* de L Profeta, *Don Quixote* de L. Minkus, *Giselle* de A. Adam şi *Lacul lebedelor* de P.I. Ceaikovski, lucrări de referință prezentate de Baletul clasic şi contemporan al Teatrului *Fantasio*.

Un plus de strălucire a acestei activități artistice au adus-o soliştii, vedete ale genului, invitați de onoare ai Festivalului: Nicolae Herlea – Artist al Poporului, David Ohanesian şi Dan Iordăchescu – Artişti Emeriți, Eugenia Moldoveanu, Florin Diaconescu, N. Urziceanu de la Opera română din Bucureşti, Ionel Voineag de la Opera din Iaşi, soliştii de balet: Rodica Murgu şi Francisc Walkay de la Opera Timişoara, precum şi invitații de peste hotare: Kiril Kristev – Bulgaria, Ude Armin – Germania, Katalin Meszoly şi Harvath Balint – Ungaria, Irina Arhipova şi Ladislav Piavko – URSS, Eliza Rolfini - Italia, Keriman Davran şi Atila Manizade – Turcia, balerinii Liliana Cosi şi Marinel Ştefănescu – Italia, dirijorii: Ivan Polidori – Italia, Choo Hoey – Singapore, Orhan Tanrikulu – Turcia. În cadrul *Festivalului Muzicii de Operă şi Balet* s-au prezentat un număr de 14 spectacole de operă din care una în primă audiție absolută şi 4 balete.

www.ziuaconstanta.ro

Un eveniment cu totul remarcabil îl constituie premiera românească absolută a operei *Trei generații* de Sergiu Sarchizov pe un libret de Lucia Demetrius. Prezentată la 15 martie 1981, obținând succesul publicului, lucrarea nu figurează pe alte scene lirice din țară şi nici pe afişul Teatrului liric datorită dimensiunii neobişnuite a libretului, lipsei ariilor şi cântecelor de ansamblu distinct conturate. De asemenea, lucrarea prezintă dificultăți mari de intonație, ceea ce îngreunează memorarea partiturii. Prezentarea primei audiții absolute cu toate carențele prezentate a fost apreciată de specialişti ca fiind o creație valoroasă, colectivul Teatrului liric dorind cu adevărat promovarea ei. Structura actualei ediții a festivalului, colaborarea prestigioasă cu numeroşi artişti din țară şi peste hotare, participarea substanțială a celor mai de seamă interpreți ai Teatrului liric, inaugurarea seriei de spectacole cu o valoroasă operă românească în premieră absolută, ne dă convingerea că publicul şi viața muzicală constănțeană capătă în acest anotimp al primăverii o semnificație importantă, ce prefațează fericit, festivitățile artistice prilejuite de Centenarul *G. Enescu* ce va avea loc în acest an.

Pentru miercuri 18 martie a fost programat baletul *Lacul lebedelor* în regia şi coregrafia lui Oleg Danovski (Maestru Emerit al Artei) şi scenografia Elisabetei Benedek, cu Betty Lux – *Odette,* Doina Acsinte – *Odille*, Călin Hanțiu – *Siegfried*, Florin Brânduşe – *Rotbart*, Vasile Petruțiu – *Bufonul*, Rodica Gheorghiu – *Regina mamă*, Tiberiu Iacob – *Wolfgang*, Lisa Raicu, Doina Spînu, Dumitru Manolache – soliști în *Pas de troix*, Lisa Raicu, Doina Spînu, Mihaela Țigănuş, Aurelia Bejan – *Lebedele mici*, Delia Buzoiescu, Aurelie Bejan, Ravasz Klaudine-Astrid, Eva Molnar – *Lebedele mari*, Delia Buzoiescu şi Viorel Berinde – *Dans spaniol*, Eva Molnar şi Zoltan Ravasz – *Dans napolitan*, Steluța Costioaie şi Adrian Robos – *Dans maghiar*, Aurelia Bejan şi Francisc Strnd – *Mazurca*.

În baletul *Lacul lebedelor* au strălucit Betty Lux şi Doina Axinte în rolul *Odette – Odille*, rol care pe rând în personificarea celor două mari balerine, capătă o tentă de basm, transformând spectacolul în visul unei sărbători. Au evoluat de asemenea Călin Hanțiu, Florin Brânduşe, Tiberiu Iacob, soliştii Rodica Gheorghiu, Doina Spânu, Eva Molnar, Francisc Strnd, Adrian Robos, care şi-au demonstrat tehnica bună, sensibilitatea, delicatețea mişcărilor, oferind constănțenilor un spectacol inedit, proaspăt şi dinamic. Frumusețea muzicii ciaikovskiene, care a impus acest balet în rândul capodoperelor teatrului muzical universal a fost premiza şi, în acelaşi timp,

www.ziuaconstanta.ro

fundamentul unui spectacol de mare atractivitate pentru un public entuziast, care a umplut sala de spectacol.

Au urmat două opere verdiene, *Rigoletto* care s-a jucat joi 19 martie în regia lui Gh. Bărbulescu, decorurile lui Şerban Jianu, maestru de cor Boris Cobasnian, coregrafia Mireille Savopol, costumele Febus Ştefănescu şi direcţia muzicală Gh. Stanciu, cu Ezia Rolfini(Italia) – *Gilda*, Nicolae Urziceanu de la Opera Română din Bucureşti – *Rigoletto*, Ilie Gănţoiu – *Ducele de Mantua* şi *Traviata,* programată pentru sâmbăta 21 martie sub direcţia muzicală a lui Tiberiu Popovici, regia Gh. Bărbulescu, cu Eugenia Moldoveanu de la Opera Română din Bucureşti – *Violeta Valery*, Gabriela Tofănel-Popescu – *Flora Bervoix*, Luminiţa Teleabă – *Annina*, George Arnăutu – *Alfred Germont*, C. Jurăscu – *Georgio Germont*, Radu Tofănel – Popescu – *Gastone*, Iosif Buibaş – *Baron Douphol*, Gh. Ţirea – *Marchiz d'Obigny*, Sofronie Cadariu – *Doctor Grenvil*, Dumitru Bîscă – *Giuseppe*, Florian Stavăr – *Servitorul*, Lucian Roman – *Curierul,* Dora Popovici şi Fănică Lupu – *solişti balet.*

Luni 23 martie s-a vizionat spectacolul cu opera *Pescuitorii de perle* de G. Bizet în regia artistică şi scenografia lui Gh. Bărbulescu, corul condus de Boris Cobasnian şi coregrafia Mireillei Savopol, cu Kiril Krîstev (Bulgaria) – *Zurga*, Iuliu Puşcaşu – *Nadir*, Iosif Buibaş – *Nurabad*, Niculina Cârstea – *Leila,* Anca Tudor şi Gh. Moţpan – *solişti balet.*

Din nou un balet mult apreciat de publicul constănţean *Don Quixote* de L. Minkus dirijat de Gh. Stanciu în scenografia lui Şerban Jianu, regia artistică şi coregrafia Mireille Savopol asistată de Fănică Lupu, cu participare internaţională: Liliana Cosi (Italia) – *Quiteria*, Marinel Ştefănescu (Italia) – *Basil*, alături de artiştii constănţeni: Iosif Buibaş – *Don Quixote*, C. Pintea – *Sancho Panza*, Rodica Raicu-Uretu – *Mercedes*, Gh. Moţpan – *Espada,* Dora Popovici, Mihaela Şerban – *Prietenele Quiteriei*, Dionisie Nicolai, Valentin Ionescu – *Prietenii lui Basil*, Ileana Dumitrescu – *Amoraşul,* Iuliu Filip – *Camacho*, Ion Sgaverdea – *Hangiul*, Rodica Raicu-Uretu şi Valentin Ionescu – solişti în *Dans ţigan.*

Luni 30 martie, Teatrul liric a programat opera *Otello* de G. Verdi, sub direcţia muzicală a lui C. Daminescu, regia artistică Dumitru Tăbăcaru de la Opera din Iaşi, scenografia Febus Ştefănescu, cu David Ohanesian (Artist Emerit) – *Iago*, Anatol Covali – *Otello*, Maria Dorobanţu – *Desdemona.* A urmat baletul în 2 acte *Orele mării* de Laurenţiu Profeta prezentat miercuri 1 aprilie în regia artistică şi coregrafia Mireillei Savopol, scenografia Elena Fortu de la

www.ziuaconstanta.ro

Radioteleviziunea Română, sonorizarea Virgil Butnaru, avându-i în distribuție pe: Isabela Aguletti – *Ea*, Fănică Lupu – *El*, precum şi soliști de balet: Ileana Dumitrescu, Dora Popovici, Rodica Raicu-Uretu, Mihaela Şerban, Gh. Moțpan, Dionisie Nicolai, Gelu Adăscăliței, C. Pintea. Este o reluare (prima premieră fiind în 1979, la 27 ianuarie), cu aceeaşi echipă, care realizează un spectacol bun cu balerinii Teatrului liric constănțean. Ca şi la premiera din 1979, s-au distins Isabela Aguletti aflată în mare formă şi Fănică Lupu, un partener pe măsură.

În 2 aprilie s-a jucat opera *Don Pasquale* de G. Donizetti, regia Ion Drugan. Celebra comedia a beneficiat de prestația dirijorului turc Orhan Tanrikulu şi cea a soliştilor Keriman Davran din Turcia pentru rolul *Norinei* şi Ude Armin din Germania pentru rolul lui *Ernescto*, alături de Iosif Buibaş – *Don Pasquale.* Cu artiştii constănțeni în celelalte roluri, invitații străini au demonstrat o bună cunoaştere a personajelor, experiență şi un bun joc scenic, evidențiind umorul de calitate, etalând voci bine lucrate, curate, egale în toate registrele. *Boema* de G. Pucini s-a jucat sâmbătă 4 aprilie avându-l ca dirijor pe C. Daminescu, în regia lui Gh. Bărbulescu, cu Ilie Gănțoiu – *Rodolfo*, Victor Axinte – *Schaunard*, C. Jurăscu – *Marcello*, Iosif Buibaş – *Collin*, Ion Ciobanu – *Benoit,* Veronica Diaconu – *Mimi*, Maria Dorobanțu – *Musetta,* Gh. Țirea – *Alcindoro*, Dumitru Bîscă – *Parpignol*, Dinu Voivozeanu – *Vameşul.*

Festivalul Muzicii de Operă şi Balet continuă cu opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini în regia lui Gh. Bărbulescu, decorurile Febus Ştefănescu, direcția muzicală Ivan Polidori (Italia), cu Natela Țuguş (URSS) – *Rosina*, Attila Manizade (Turcia) – *Don Basilio*, Iuliu Puşcaşu – *Contele Almaviva*, Gh. Țirea – *Don Bartolo*, Victor Axinte – *Figaro*, C. Jurăscu – *Fiorello şi Segentul*, Bucura Iordăchescu – *Berta*, Florin Mărculescu – *Ambrosio*, Vasile Ivanciuc – *Notarul*, Octavian Axente – *Arlequin*, Cornelia Crețu – *Colombina.*

Beneficiind de aportul invitaților străini pentru rolurile principale şi de conducerea muzicală a italianului Ivan Polidori, spectacolul cu *Bărbierul din Sevilla* a fost un succes. Prestația invitaților a fost excelentă, reuşind cu uşurință să se integreze în regia oferită de Gh. Bărbulescu, alături de artiştii constănțeni.

Spectacolul cu opera *Trubadurul* de G. Verdi a fost prezentat miercuri 8 aprilie sub conducerea muzicală a italianului Ivan Polidori, regia artistică Jean Rînzescu (Maestru Emerit al Artei), scenografia Roland Laub, maestru de cor Boris Cobasnian, la orgă Mircea Emandi şi următoarea distribuție: Nicolae Herlea (Artist al Poporului) –

www.ziuaconstanta.ro

Contele de Luna, Lucreția Covali – *Leonora,* Margareta Andriescu-Tomazian – *Azucena*, Ilie Gănțoiu – *Manrico*, Iosif Buibaş – *Ferrando*, Irina Ionescu – *Ines*, Iuliu Puşcaşu – *Ruiz,* Ion Ciobanu – *Un bătrân*.

Este un spectacol de rutină, cu dirijorul italian Ivan Polidori la pupitrul orchestral şi Nicolae Herlea în rolul *Contelui de Luna*.

Opera *Tosca* de G. Puccini programată pe 10 aprilie a fost dirijată de polonezul Mieczyslaw Dondajewski, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, cu Mariana Kouba (Polonia) – *Mario Cavaradossi*, David Ohanesian (Artist Emerit) – *Baronul Scarpia*, Romfilia Radu – *Floria Tosca*, Gh. Țirea – *Angelotti*, Sofronie Cadariu – *Sacristanul*. Iuliu Puşcaşu – *Spoletta*, Ion Ciobanu – *Sciarrone*, Andrei Bucur – *Temnicerul*, Gabriela Tofănel Popescu – *Un păstor*.

Pe 12 aprilie Teatrul liric a prezentat opera *Carmen* de G. Bizet sub bagheta dirijorului C. Daminescu, regia Gh. Bărbulescu, scenografia Ion Clapan de la Opera Română din Bucureşti, corul condus de Boris Cobasnian, coregrafia Mireille Savopol. Distribuția: Katalin Meszoli (Ungaria) – *Carmen*, Horvath Balint (Ungaria) – *Don Jose*, Kiril Krîstev (Artist al Poporului – Bulgaria) – *Escamillo,* Aida Abagief-Hartia – *Micaela*, Vasile Pascali – *Dancairo*, Iuliu Puşcaşu – *Remedado*, Iosif Buibaş – *Zuniga*, Niculina Cârstea – *Frasquita*, Romfilia Radu – *Mercedes,* C. Jurăscu – *Morales*, solişti balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Fănică Lupu, Valentin Ionescu, Dionisie Nicolai, Gelu Adăscăliței, C. Pintea.

Baletul *Giselle* de A. Adam prezentat luni 13 aprilie a beneficiat de regia artistică şi adaptarea coregrafică a Mireillei Savopol cu scenografia lui Ion Clapan de la Opera Română din Bucureşti şi conducerea muzicală a lui Gh. Stanciu. Este o reluare, (se joacă mereu din 1975 în fiecare an), schimbându-se doar câteva personaje. În cazul acestei prezentări a celebrei lucrări coregrafice, regizată de Mireille Savopol avem ca invitată pe Rodica Murgu şi Francisc Walkay ambii de la Opera Română din Timişoara pentru rolurile Giselle şi Albert, alături de Fănică Lupu, Dora Popovici, Mihaela Şerban, Rodica Raicu-Uretu, Dionisie Nicolai, Lucia Stănculecu, Ion Sgaverdea în celelalte roluri.

Festivalul Muzicii de Operă şi Balet se încheie joi 16 aprilie cu opera *Trubadurul* de G. Verdi sub direcția maestrului Gh. Stanciu, regia Lui Jean Rînzescu (Maestru Emerit al Artei), scenografia lui Roland Laub de la Opera Română din Bucureşti, maestru de cor Boris Cobasnian, la orgă Mircea Emandi. Distribuția a fost următoarea: Irina Arhipova (Artistă a Poporului URSS) – *Azucena*, Ladislav Piavko

www.ziuaconstanta.ro

(URSS) – *Manrico*, David Ohanesian (Artist Emerit) – *Contele de Luna*, Aida Abagief-Hartia – *Leonora*, Sofronie Cadariu – *Ferrando*, Irina Ionescu – *Ines*, Radu Tofănel-Popescu – *Ruiz*, Ion Ciobanu – *Un bătrân.*

Apreciata opera a genialului Verdi a fost prezentată publicului într-o distribuție de excepție. Voci de primă mărime au contribuit la realizarea unui spectacol cu adevărat special. Soprana Aida Abagief în plină formă muzicală ne prezintă o *Leonoră,* juvenilă, poetică de puritatea şi transparența Julietei. Cursivitatea cantilenei *Tacea la notte placida,* este restituită în plinătatea ei. Excelent redată aria *D'amor sull'ali rosee*, care vine ca o intensă confesiune. Cu Ladislav Piavko din URSS, în rolul *Manrico* şi Irina Arhipova din URSS în rolul *Azucenei* se intră în teritoriul vocilor verdiene. *Azucena* ne aduce acel timbru consistent, bogat, cu note grave „di petto" al mezzosopranelor dramatice. David Ohanesian în rolul *Contelui de Luna* este excelent, glasul său de un lirism evident, cald dar şi incisiv, cucerind sala cu auditorii constănțeni. Inspirata distribuție, a adus spectacolului prospețime, consistență şi un meritat succes.

5.1.8 Festivalul Muzicii de Operă şi Balet. Ediția a VIII-a, 14 martie - 18 aprilie 1982

Semnificația celei de-a VIII-a ediții a *Festivalului Muzicii de Operă şi Balet* este cum se pare, mai deosebită în acest anotimp al primăverii, datorită şi apropiatei aniversări a 25 de ani de existență a instituției, a vieții muzicale instituționale, cu acută prezență şi consecințe esențiale în viața spirituală a acestor milenare meleaguri românești. În acest cadru este firesc să subliniem evoluția ascendentă a tinerei orchestre simfonice, a cărei probă de maturitate se demonstrează exemplar prin întreaga sa activitate concertistică, care se distinge în această perioadă prin realizarea *Integralei Beethoven*, sub bagheta inspirată şi plină de cea mai generoasă pasiune a lui Paul Staicu.

S-a ajuns la a VIII-a ediție a *Festivalului muzicii de Operă şi Balet* trecând însă prin inerente greutăți. Dacă însă se vor realiza acele inefabile momente caracteristice spectacolului de operă şi balet, dacă se va realiza comuniunea vibrantă între scenă şi auditor, între muzică şi cei ce o ascultă, eliberați măcar pentru câteva clipe de preocupările cotidiene, vom avea bucuria deplină a confirmării şi de această dată, a străduințelor noastre.

Festivalul Muzicii de Operă şi Balet prezintă 15 spectacole de operă şi 2 balete.

www.ziuaconstanta.ro

Programul începe duminică 14 martie cu opera *Trei generații* de Sergiu Sarchizov, în regia artistică a lui Ion Maximilian, scenografia Mihai Tofan de la Teatrul Național București, direcția muzicală Constantin Daminescu. Este o reluare a spectacolului din stagiunea anului trecut, cu artiștii constănțeni. A urmat opera *Madama Butterfly* de G. Puccini în regia lui Gh. Bărbulescu, cu Takato Iwata (Japonia), care ne prezintă o *Cio-cio-san*, sensibilă, adevărată, credibilă, interiorizată, cu u glas cald și frumos emis, egal în toate registrele, cu un joc scenic specific japonez, alături de N. Călinescu un *Pinkerton,* aventurier, instabil sentimental, care nu ține cont de sentimentele și spiritul de sacrificiu al micuței japoneze îndrăgostită de el. Drama se consumă gradat culminând cu sinuciderea eroinei. Muzica este frumoasă cu melodii largi, cantabile și pline de lirism. Alături de artiștii constănțeni în celelalte roluri, Teatrul liric obține un succes meritat, prin prestația corectă și serioasă a tuturor. Lucrarea a fost programată și pe 20 martie, în aceeași regie și conducere muzicală, cu o distribuție modificată prin prezența Mariei Bieșu (URSS) în rolul titular *Cio-cio-san*, avându-l ca partener pe Florin Diaconescu de la Opera Română din București în rolul lui *Pinkerton.*

Opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini a fost prezentată pe 18 martie în regia lui Gh. Bărbulescu, conducerea muzicală C. Daminescu, cu Constantin Gabor de la Opera Română din București în – *Don Bartolo*, Iuliu Puşcaşu – *Contele Almaviva*, Niculina Cârstea – *Rosina*, Victor Axinte – *Figaro*, Iosif Buibaş – *Don Basilio*, C. Jurăscu – *Fiorello şi Sergentul*, Bucura Iordăchescu – *Berta,* Florin Mărculescu – *Ambrogio*, Vasile Ivanciuc – *Notarul*, Costel Munteanu – *Arlequin,* Angela Zaharia – *Colombina.*

Primul balet a fost prezentat luni 22 martie. Este vorba de cunoscutul *Don Quixote* de L. Minkus dirijat de maestrul Gh. Stanciu, în regia și coregrafia Mireillei Savopol, asistată de Fănică Lupu și scenografia lui Șerban Jianu. În distribuție: Ileana Iliescu (Artistă Emerită) de la Opera Română din București – *Quiteria*, Mihai Babușcă de la Opera Română din București – *Basillio*, Iosif Buibaș – *Don Quixote*, C. Pintea – *Sancho Panza*, Rodica Raicu-Uretu – *Mercedes*, Dionisie Nicolai – *Espado*, Ileana Dumitrescu și Monica Măgărdici – *Prietenele Quiteriei*, Gelu Adăscăliței și Costel Munteanu – *Prietenii lui Basilio*, Iosefina Ion – *Amoraşul*, Dumitru Popescu-Cioată – *Camacho*, Ion Sgaverdea – *Hangiul*, Rodica Raicu-Uretu și Dionisie Nicolai – soliști în *Dans țigan.*

Opera *Carmen* de G. Bizet a fost prezentată sub direcția muzicală a bulgarului Dragomir Nenov, regia artistică Gh.

www.ziuaconstanta.ro

Bărbulescu, scenografia Ion Clapan, maestru de cor Boris Cobasnian, coregrafia Mireille Savopol. În distribuție: Kiril Kristev (Bulgaria) – *Escamillo*, Margareta Andriescu-Tomazian - *Carmen*, Anatol Covali – *Don Jose,* Maria Dorobanțu – *Micaela,* Vasile Pascali – *Dancairo*, Iuliu Puşcaşu – *Remendado*, Iosif Buibaş – *Zuniga*, Niculina Cârstea – *Fransquita*, Romfilia Radu – *Mercedes*, C. Jurăscu – *Morales*, soliști balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Dionisie Nicolai, Gelu Adăscăliței, Constantin Pintea, Vasile Vrămaşu.

Duminică 28 martie s-a jucat opera *Don Pasquale* în regia artistică a lui Ion Drugan, scenografia lui Alfred Ipser, maestru de cor Boris Cobasnian, direcția muzicală Gh. Stanciu. În distribuție: Attila Manizade (Turcia) – *Don Pasquale*, Victor Axinte – *Dr. Malatesta*, Iuliu Puşcaşu – *Ernesto*, Niculina Cârstea – *Norina* şi Gh. Țirea – *Notarul.*

Opera *Rigoletto* de G. Verdi a fost programată luni 29 martie în regia lui Gh. Bărbulescu, decorurile lui Şerban Jianu, maestru de cor Boris Cobasnian, costumele Febus Ştefănescu, coregrafia Mireille Savopol şi direcția muzicală Gh. Stanciu. Au evoluat pe scenă: Nicolae Herlea (Artist al Poporului) – *Rigoletto*, Ilie Gănțoiu – *Ducele de Mantua*, Niculina Cârstea – *Gilda*, Sofronie Cadariu – *Sparafucille*, Gabriela Tofănel-Popescu – *Maddalena*, Lucia Benghea – *Giovanna*, Iosif Buibaş – *Contele Monterone*, C. Jurăscu – *Marullo*, Dumitru Bîscă – *Matteo Borsa*, Gh. Țirea – *Contele Ceprano*, Maria Dorobanțu – *Contesa Ceprano*, Stanca Scutaru – *Un paj*, Dinu Voivozeanu – *Uşierul.*

Joi 1 aprilie s-a jucat opera *Tosca* de G. Puccini, avându-l ca dirijor pe iugoslavul Ciril Cvetko, în regia lui Gh. Bărbulescu, scenografia lui Şerban Jianu, maestru de cor Boris Cobasnian, pregătirea muzicală Mircea Emandi şi următoarea distribuție: Frantisek Livora (Cehoslovacia) – *Mario Cavaradossi*, Nicolae Herlea (Artist al Poporului) – *Baronul Scarpia*, Aida Abagief-Hartia – *Floria Tosca*, Gh. Țirea – *Angelotti*, Sofronie Cadariu – *Sacristanul,* Iuzliu Puşcaşu – *Spoletta*, Ion Ciobanu – *Sciarrone*, Andrei Bucur – *Temnicerul,* Gabriela Tofănel-Popescu – *Un păstor.*

Spectacolul cu opera *Trubadurul* de G. Verdi programat sâmbătă 3 aprilie l-a avut la pupitrul dirijoral pe iugoslavul Ciril Cvetko, regizorul Jean Rînzescu (Maestru Emerit al Artei), scenografia Roland Laub de la Opera Română din Bucureşti, maestru de cor Boris Cobasnian. În distribuție Bruno dal Monte (Italia) – *Contele de Luna*, Barbara Modra (Polonia) – *Leonora*, Gabriela Tofănel Popescu – *Azucena*, Anato Covali – *Manrico*, Sofronie

www.ziuaconstanta.ro

Cadariu – *Ferrando*, Irina Ionescu – *Ines*, Iuliu Puşcaşu – *Ruiz*, Ion Ciobanu – *Un bătrân*.

Opera *Pescuitorii de perle* de G. Bizet a fost prezentată în Festival în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, care semnează şi scenografia, coregrafia Mireille Savopol, corul condus de Boris Cobasnian şi conducerea muzicală a lui C. Daminescu, toţi titulari ai Teatrului liric constănţean. În distribuţie s-au remarcat: Andrea Elena din Italia în rolul – *Nadir*, Victor Axinte – *Zurga*, Iosif Buibaş – *Nurabad*, Niculina Cârstea – *Leila* şi soliştii de balet: Anca Tudor şi Dionisie Nicolai.

Miercuri 7 aprilie a fost prezentată opera *Boema* de G. Puccini sub direcţia muzicală a bulgarului Ruslan Raicev, regia artistică Gh. Bărbulescu. Decorurile Aurel Florea, maestru de cor Boris Cobasnian. În distribuţie: Andrea Elena (Italia) – *Rodolfo*, C. Jurăscu – *Marcello*, Victor Axinte – *Schaunard*, Iosif Buibaş – *Collin,* Ion Ciobanu – *Benoit,* Veronica Diaconu – *Mimi*, Maria Dorobanţu – *Musetta,* Gh. Ţirea – *Alcindoro*, Dumitru Bîscă – *Parpignol*, Dinu Voivozeanu – *Vameşul*.

Opera *Otello* de G. Verdi a fost pusă în scenă de regizorul Dumitru Tăbăcaru de la Opera din Iaşi, asistat de Iosif Buibaş, în scenografia lui Febus Ştefănescu, maestru de cor Boris Cobasnian şi direcţia muzicală C. Daminescu. În distribuţie: Nicolae Stan de la Opera Română din Timişoara – *Otello*, Victor Axinte – *Iago*, Romfilia Radu – *Desdemona*, Bucura Iordăchescu – *Emilia*, Iuliu Puşcaşu – *Casio,* Iosif Buibaş – *Lodovico*, Sofronie Cadariu – *Montano*, Radu Tofănel-Popescu – *Roderigo,* Ion Ciobanu – *Heraldul*.

Duminică 11 aprilie a fost programată opera *Tosca* de G. Puccini în regia lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, maestru de cor Boris Cobasnian, la orgă Mircea Emandi, dirijor C. Daminescu.

Distribuţia: Bella Rudenko (URSS) – *Floria Tosca,* David Ohanesian (Artist Emerit) – *Baronul Scarpia*, Ilie Gănţoiu – *Mario Cavaradossi,* Gh. Ţirea – *Angelotti*, Sofronie Cadariu – *Sacristanul,* Iuliu Puşcaşu – *Spoletta,* Ion Ciobanu – *Sciarrone*, Andrei Bucur – *Temnicerul,* Gabriela Tofănel-Popescu – *Un păstor*.

Al doilea balet programat la 14 aprilie a fost *Giselle* de A. Adam în regia şi adaptarea coregrafică a Mireillei Savopol în scenografia lui Ion Clapan de la Opera Română din Bucureşti şi direcţia muzicală Gh. Stanciu, a constituit o reală reuşită, oferind prospeţime şi joc convingător, datorită inspiratei distribuţii concepută de Mireille Savopol.

www.ziuaconstanta.ro

Capodoperă clasică *Giselle* s-a bucurat de participarea polonezei M. Rajka pentru rolul titular şi compatriotul ei V. Matacz pentru rolul lui *Albert,* alături de Dionisie Nicolai, Isabela Aguletti, Vasile Mihai, Ridica Raicu-Uretu, Monica Mâgârdici, Constantin Pintea în celelalte roluri. Publicul larg iubitor de dans, specialiştii, criticii au putut admira egalitatea valorică a ansamblului, performanţele tehnice ale soliştilor, rigoarea desfăşurărilor spaţiale, omogenitatea dansatorilor. Cu pasiune, cu graţie şi sensibilitate polonezii M. Rajka (*Giselle*) şi V. Matacz (*Albert*), au dus la capăt partiturile dificile, cu extremă fidelitate. În acest fel balerinii polonezi au avut ocazia să-şi pună în valoare calităţile tehnice şi artistice, prin prestanţa şi acurateţea cuplului.

Programată vineri 16 aprilie opera *Traviata* de G. Verdi, a fost prezentată publicului constănţean în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian, conducerea muzicală C. Daminescu. În distribuţie: Marta Bohacova (Cehoslovacia) – *Violeta Valery,* Gabriela Popescu – *Flora Bervoix*, Luminiţa Teleabă – *Annina,* George Arnăutu – *Alfred Germont*, C. Jurăscu – *Giorgio Germont*, Radu Tofănel-Popescu – *Gastone,* Iosif Buibaş – *Baronul Douphol*, Gh. Ţirea – *Marchizul d'Obigny*, Sofronie Cadariu – *Doctor Grenvil*, Dumitru Bîscă – *Giuseppe,* Florian Stavăr – *Servitorul*, Lucian Roman – *Curierul*, solişti balet: Isabela Aguletti şi Fănică Lupu.

Festivalul Muzicii de Operă şi Balet se va încheia duminică 18 aprilie cu opera *Otello* de G. Verdi prezentată în regia artistică a lui Dumitru Tăbăcaru de la Opera din Iaşi, asistat de Iosif Buibaş, scenografia Febus Ştefănescu, corul condus de Boris Cobasnian, direcţia muzicală C. Daminescu. În distribuţie: David Ohanesian (Artist Emerit) – *Iago*, Anatol Covali – *Otello*, Bucura Iordăchescu – *Emilia*, Iuliu Puşcaşu – *Cassio,* Iosif Buibaş – *Lodovico*, Sofronie Cadariu – *Montano*, Radu Tofănel-Popescu – *Roderigo*, Ion Ciobanu – *Heraldul*.

5.1.9 Festivalul Muzicii de Operă şi Balet. Ediţia a IX-a, 14 martie - 18 aprilie 1983

La 24 martie 1983 se împlinesc 25 de ani de la inaugurarea Teatrului liric, moment de referinţă pentru istoria culturală a străvechilor meleaguri ale Dobrogei.

În acest sfert de secol, liricul constănţean s-a afirmat prin repertoriul său complex, care a cuprins cele mai reprezentative lucrări ale tezaurului artistic naţional şi universal. Dimensiunile şi conţinutul

www.ziuaconstanta.ro

existenței sale sunt exprimate prin realizarea la această dată a peste 5.000 de spectacole cu peste 2.000.000 de spectatori. Pentru dezvoltarea continuă a vieții muzicale și creșterea sferei de atracție a spectatorilor, Teatrul liric a inițiat și organizat *Festivalul Muzicii de Operă și Balet*, ajuns acum la ediția a IX-a. Prin unicitatea sa națională, prin repertoriul său, prin care promovează capodopere ale genului, atragerea colaboratorilor de mare valoare din țară și străinătate, demonstrează faptul că de la o ediție la alta, Festivalul a devenit o remarcabilă manifestare culturală de sinteză, care s-a constituit ca o tradiție necesară, cu o certă adeziune a publicului iubitor de muzică, contribuind în același timp la afirmarea Constanței pe plan internațional. Trăsătura esențială care caracterizează în toți acești ani laborioasa existență a Teatrului liric din Constanța a fost permanenta străduanie a colectivului de creatori de a da valoare și înălțime scenică, patrimoniului culturii muzicii românești în strânsă legătură cu tradițiile artei universale.

Colectivul Teatrului liric a reușit cu fiecare spectacol de operă, operetă sau balet să aducă o nouă și inedită contribuție la dezvoltarea acestor genuri, la pătrunderea lor cât mai larg în rândul maselor, la formarea unui public cu reală și înaltă înțelegere a frumuseții și spiritului muzicii, reflectând în mod specific problematica general umană de dimensiuni universale, ca și marile momente ale istoriei patriei într-un limbaj cuceritor și emoționant.

Festivalul Muzicii de Operă și Balet a prezentat în perioada 14 martie-18 aprilie un număr de 14 spectacole de operă, 4 balete și un recital extraordinar de arii și lieduri din creația compozitorilor români.

Luni 14 martie a avut loc premiera cu opera românească *Pădurea vulturilor* de Tudor Jarda pe un libret de Corneliu Rusu și Pompiliu Gilmeanu, în regia artistică și conducerea muzicală a lui C. Daminescu, asistent regie artistică Iosif Buibaș. Este a treia prezentare a lucrării (primele două fiind în anul 1974 și 1976 în regia lui Ion Budoiu). Colectivul artistic este același, spectacolul fiind unul de rutină.

Au urmat două reprezentări cu opera *Trubadurul* prima la 17 martie, în regia artistică a lui Jean Rînzescu (Artist Emerit), asistat de Iosif Buibaș, scenografia Roland Laub de la Opera Română din București, în direcția muzicală a lui Gh. Stanciu, cu Adrian Marcu de la Opera Română din Timișoara – *Contele de Luna*, Mihaela Grama-Ștefan de la Opera Română din Timișoara – *Leonora,* Margareta Andriescu-Tomazian – *Azucena,* Ilie Gănțoiu – *Manrico*, a doua la 25 martie, dirijată tot de Gh. Stanciu, cu Lela Stamos (Grecia) - *Azucena,*

www.ziuaconstanta.ro

Nicolae Herlea (Artist al Poporului) – *Contele de Luna*, Lucreția Covali – *Leonora*, Anatol Covali – *Manrico*.

Două spectacole cu invitați din țară și străinătate pentru rolurile principale, stârnind curiozitatea publicului constănțean, care a apreciat prestația soliștilor invitați. Aceștia și-au onorat rolurile creând personaje credibile, dublate de un joc scenic adecvat și interpretare vocală de mare clasă, adaptată stilului verdian.

Prezentarea operelor lui Verdi continuă cu *Traviata de* sâmbătă 19 martie dirijată de C. Daminescu, regia semnată de Gh. Bărbulescu, asistat de Iosif Buibaș, scenografia Șerban Jianu, cu Iosef Homic (Polonia) – *Alfred Germont*, Veronica Diaconu – *Violeta Valery*, Gabriela Tofănel-Popescu – *Flora Bervoix*, Luminița Teleabă – *Annina,* Victor Axinte – *Gastone,* Radu Tofănel-Popescu – *Giorgio Germont*, Iosif Buibaș – *Baron Douphol,* Gh. Țirea – *Marchiz d'Obigny*, Sofronie Cadariu – *Doctor Grenvil*, Dumitru Bîscă – *Giuseppe*, Florian Stavăr – *Servitorul,* Lucian Roman – *Curierul,* soliști balet: Isabela Aguletti și Fănică Lupu. Apoi *Rigoletto* de același G. Verdi a fost programată pentru 23 martie și prezentat în regia lui Gh. Bărbulescu, asistat de Iosif Buibaș, decorurile realizate de Șerban Jianu, corul condus de Boris Cobasnian, costumele Febus Ștefănescu, coregrafia Mireille Savopol și conducerea muzicală Gh. Stanciu, cu Rhea Jackson (Germania) – *Gilda*, Florin Diaconescu de la Opera Română din București – *Ducele de Mantua*, Victor Axinte – *Rigoletto*, Sofronie Cadariu – *Sparafucille,* Margareta Andriescu-Tomazian – *Maddalena*, Lucica Benghea – *Giovanna,* Iosif Buibaș – *Contele Monterone*, C. Jurăscu – *Marullo,* Gh. Țirea – *Contele Ceprano*, Dumitru Bîscă – *Matteo Borsa*, Maria Dorobanțu – *Contesa Ceprano*, Stanca Scutaru – *Un paj,* Dinu Voivozeanu – *Ușierul.*

Programarea permanentă a operelor verdiene (cam aglomerate în cadrul festivalurilor anuale, unele fiind prezentate chiar și de două ori), e un lucru bun, dar credem că spectatori trebuie să fie informați și cu alte lucrări contemporane, mai puțin prezentate în programele anuale. Cu toate schimbările de regie, de direcții muzicale, scenografii și interpreți din țară și de peste hotare, prezentarea permanentă a aceloraşi lucrări, va duce în final la monotonie și plafonare. Credem că publicul dorește și altceva, mai nou, mai proaspăt, mai incitant, mai modern.

Mai departe, Baletul clasic și contemporan *Fantasio*, a prezentat duminică 27 martie, baletul *Scedrin* din opera *Carmen* de G. Bizet în coregrafia și conducerea artistică a lui Oleg Danovschi (Artist Emerit), asistat de Gabriela Danovschi, maestru de balet Marilis Karda și

www.ziuaconstanta.ro

Simfonia a III-a de George Enescu în premieră absolută, conducerea artistică şi coregrafia Oleg Danovschi, scenografia Vasile Jurje, maestru de Balet Marilis Karda. S-au evidenţiat Delia Buzoiescu – *Carmen,* Călin Hanţiu – *Don Jose*, Dumitru Manolache – *Toreadorul,* Francisc Strnad – *Ofiţerul*, Gelu Ripa – *Don Morte.* Au dansat: Betty Lux, Delia Buzoiescu, Călin Hanţiu, Dumitru Manolache, Lisa Raicu.

Întreg colectivul ansamblului de balet a demonstrat o bună pregătire tehnică, un limbaj al trupului bine coordonat şi exemplificat, cu sensibilitate, armonie, cu vioiciune, dinamism şi bucurie, obţinând cu uşurinţă aprecierile publicului spectator.

Opera *Boema* de G. Puccini a fost programată pentru marţi 29 martie şi prezentată sub direcţia muzicală a lui Gh. Stanciu, regia artistică Gh. Bărbulescu asistat de Iosif Buibaş, corul condus de Boris Cobasnian, decorurile Aurel Florea, cu Ileana Constantinou (Grecia) – *Mimi,* Ilie Gănţoiu – *Rodolfo*, Victor Axinte – *Schaunard,* C. Jurăscu – *Marcello*, Iosif Buibaş – *Collin*, Ion Ciobanu – *Benoit*, Maria Dorobanţu – *Musetta,* Gh. Ţirea – *Alcindoro,* Dumitru Bîscă – *Parpignol*, Dinu Voivozeanu – *Vameşul.*

Interpretul rolului *Rodolfo* – Ilie Gănţoiu are ca parteneră pe Ileana Constantinou din Grecia în rolul – *Mimi.* Cu voci calde şi expresive, au reuşit să convingă publicul şi să-l emoţioneze, mai ales în scena finală în care au fost remarcabili. Orchestra a subliniat cu multă dibăcie şi acurateţe toate momentele importante, generând o profundă emoţie. Este meritul dirijorului Gh. Stanciu de a fi ştiut să pretindă orchestrei sonorităţi deosebite, curate, omogene, calde şi expresive, cunoscută fiind de altfel grija compozitorului Puccini pentru orchestraţie şi orchestră. Alături de cei doi solişti în celelalte roluri au fost distribuiţi Victor Axinte, C. Jurăscu, Iosif Buibaş, Ion Ciobanu, Maria Dorobanţu, Gh. Ţirea, Dumitru Bîscă, Dinu Voivozeanu.

Gioacchino Rossini cu opera sa *Bărbierul din Sevilla* a fost prezent joi 31 martie pe scena Teatrului liric constănţean, într-un spectacol realizat de regizorul Gh. Bărbulescu asistat de Iosif Buibaş, decorurile lui Febus Ştefănescu, corul condus de Boris Cobasnian, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, direcţia muzicală C. Daminescu. În distribuţie: Nicolae Herlea (Artist al Poporului) – *Figaro*, Iuliu Puşcaşu – *Contele Almaviva*, Gh. Ţirea – *Don Bartolo*, Niculina Cârstea – *Rosina*, Sofronie Cadariu – *Don Basilio*, Gabriela Tofănel-Popescu – *Berta,* C. Jurăscu – *Fiorello şi Sergentul,* Florin Mărculescu – *Ambrogio*, Vasile Ivanciuc – *Notarul,* Costel Munteanu – *Arlequin,* Angela Zaharia – *Colombina.*

www.ziuaconstanta.ro

Baletul *Giselle* de A. Adam a fost prezentat sâmbătă 2 aprilie în regia şi adaptarea coregrafică a Mireillei Savopol, scenografia lui Ion Clapan de la Opera Română din Bucureşti şi conducerea muzicală Gh. Stanciu. În această stagiune baletul i-a avut ca invitaţi pe Mihai Babuşcă de la Opera Română din Bucureşti pentru rolul *Albert* şi Iosefina Ion pentru rolul titular *Giselle*, alături de Isabela Aguletti, Fănică Lupu, Dumitru Popescu-Cioată, Anca Tudor, Gh. Moţpan, Mihaela Şerban, Monica Mâgârdici, Elena Naţu în celelalte roluri.

Baletul *Giselle* este o partitură în care legătura între drama romantică şi rigoarea limbajului clasic se poate face printr-o pantomimă vetustă, incapabilă să exprime sentimente şi senzaţii profunde. Mişcarea însăşi poate fi motorul expresiei în cele mai detaliate, ambigue sau lucide forme ale sale. În sine, performanţele tehnice ale soliştilor rămân simple exerciţii de virtuozitate dacă nu sunt legate organic de dramaturgie, de esenţa mişcării, de expresivitatea şi specificitatea ei. Balerinii din acest spectacol s-au detaşat de rigorile partiturii, demonstrând că ştiu să se integreze libretului, respectând conţinutul dramaturgiei, îmbinând în mod fericit şi inteligent frumuseţea dansului, cu tehnici dintre cele mai variate, cu mişcarea semnificativă a trupului, prin mlădierea căruia se poate transforma gândul în mesaj. În aceste condiţii de prezentare a celebrului balet, succesul nu putea fi evitat, publicul asistând la un spectacol de o mare ţinută artistică şi de o calitate excepţională.

Duminică 3 aprilie a fost programat un *Recital extraordinar* de arii şi lieduri din creaţia compozitorilor români. Şi-au dat concursul: Margareta Andriescu Tomazian, Lucreţia Covali, Veronica Diaconu, Gabriela Popescu-Ţigănaşu, Zamfira Radu, Gabriela Tofănel, George Arnăutu, Victor Axinte, Artemie Cojocaru, Anatol Covali, Ilie Gănţoiu şi Gheorghe Ţirea, acompaniaţi la pian de Mircea Emandi, Carmen Gutuleanu, Silvia Ţigmeanu şi Rozalia Vâlsan.

A urmat *Carmen* de G. Bizet prezentată în seara zilei de 3 aprilie dirijată de maestrul Gh. Stanciu, în regia lui Gh. Bărbulescu asistat de Iosif Buibaş, scenografia Ion Clapan de la Opera Română din Bucureşti, coregrafia Mireille Savopol, corul condus de Boris Cobasnian. În distribuţie: Veronica Gîrbu de la Opera Română din Bucureşti – *Carmen,* Dan Iordăchescu (Artist Emerit) – *Escamillo*, Anatol Covali – *Don Jose,* Maria Dorobanţu – *Micaela,* Vasile Pascali – *Dancairo*, Iuliu Puşcaşu – *Remendado*, Iosif Buibaş – *Zuniga,* Gabriela Popescu – *Frasquita*, Romfilia Radu – *Mercedes,* C. Jurăscu – *Morales*, solişti balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Gh.

www.ziuaconstanta.ro

Moţpan, Fănică Lupu, Dionisie Nicolai, Valentin Ionescu, Gelu Adăscăliţei.

În data de 4 aprilie, Teatrul liric programează opera *Pescuitorii de perle* de G. Bizet, avându-l ca dirijor pe C. Daminescu, regizor pe Gh. Bărbulescu şi asistent regie Iosif Buibaş, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Boris Cobasnian. Din distribuţie au făcut parte: Kiril Kristev (Artist al Poporului) din Bulgaria – *Zurga*, Iuliu Puşcaşu – *Nadir,* Iosif Buibaş – *Nurabad*, Niculina Cârstea – *Leila*, solişti balet: Anca Tudor şi Dionisie Nicolai.

Montarea beneficiază de prestaţia solistului Kiril Kristev în rolul lui *Zurga.* Baritonul bulgar a avut o apariţie impunătoare, deşi uşor închistată, glasul său amplu, generos, calitativ, fiind de asemenea lipsit de culorile şi inflexiunile atât de specific stilului francez, conturând un personaj decorativ dar rigid, fără o implicare expresivă reală, ci doar conform cu indicaţiile regizorale şi dirijorale. *Nurabad* – Iosif Buibaş, creează un personaj sobru, fără izbucniri tensionate, oferind acţiunii echilibrul pe care Marele Preot trebuie să-l aducă fiecărui conflict.

Leila, a fost întruchipată de soprana Niculina Cârstea, a cărei experienţă vocală şi scenică şi-a spus cuvântul atât în privinţa partiturii dificile, cât şi a stilului francez de interpretare vocală şi al jocului de scenă, în care graţia şi sensibilitatea i-a atras aprecierea publicului .

Nadir – Iuliu Puşcaşu susţine un rol foarte complex, care ridică numeroase probleme sub aspect vocal pe care le depăşeşte evidenţiindu-şi glasul liric, muzicalitatea şi seriozitatea cu care îşi pregăteşte rolul. Corul şi baletul susţin cu precizie numeroasele secvenţe rezervate în partitură. La pupitru Constantin Daminescu, cu ştiinţa-i recunoscută de a reliefa elementele definitorii ale muzicii pe care o abordează, lucrând cu seriozitate dar şi cu o anume bonomie care menţine o stare de relaxare în timpul unor repetiţii de maximă concentrare, a reuşit din nou, să contureze pagini de mare frumuseţe orchestrală, încărcate de poezie şi inefabil, coordonând, totodată, cu fermitate, relaţia cu scena, astfel încât spectacolul a fost, şi din punct de vedere muzical, un real succes, mult aplaudat de public.

Madama Butterfly, operă în 3 acte de G. Puccini a fost prezentată miercuri 6 aprilie sub bagheta dirijorului turc Orhan Tanrikulu, regia artistică Gh. Bărbulescu asistat de Iosif Buibaş, cu Mufide Ozguk (Turcia) – *Cio-cio-san*, Nicolae Călinescu – *Pinkerton*, Margareta Andriescu-Tomazian – *Suzuki*. A urmat *Tosca* de G. Puccini în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu asistat de Iosif Buibaş,

www.ziuaconstanta.ro

scenografia lui Şerban Jianu, cu Vasile Mărtinoiu de la Opera Română din Bucureşti – *Baronul Scarpia*, Romfilia Radu – *Floria Tosca*, Ilie Gănţoiu – *Mario Cavaradossi,* Gh. Ţirea – *Angelotti*, Sofronie Cadariu – *Sacristanul*, Iuliu Puşcaşu – *Spoletta* Ion Ciobanu – *Sciarrone,* Andrei Bucur – *Temnicerul*, Gabriela Tofănel-Popescu – *Un păstor.*

Duminică 10 aprilie s-a prezentat spectacolul cu opera *Don Pasquale* de G. Donizetti în regia artistică a lui Ion Drugan. Scenografia Alfred Ipser, maestru de cor Boris Cobasnian şi conducerea muzicală C. Daminescu. În distribuţie: Mihai Zamfir de la Opera Română Cluj-Napoca – *Ernesto,* Iosif Buibaş – *Don Pasquale*, Victor Axinte – *dr. Malatesta*, Niculina Cârstea – *Norina*, Gh. Ţirea – *Notarul.*

Baletul *Don Quixote* de L. Minkus a fost programat pentru 14 aprilie şi prezentat publicului sun bagheta dirijorului Gh. Stanciu, în regia artistică şi coregrafia Mirellei Savopol asistată de Fănică Lupu, scenografia Şerban Jianu. Distribuţia: Aurora Caloianu de la Opera Română din Timişoara – *Quiteria*, Francisc Valkay de la Opera Română di Timişoara – *Basilio*, Iosif Buibaş – *Don Quixote*, C. Pintea – *Sancho Panza*, Rodica Raicu-Uretu – *Mercedes,* Fănică Lupu - *Espado,* Monica Măgârdici şi Mihaela Şerban – *Prietenele Quiteriei*, Valentin Ionescu şi Dionisie Neculai – *Prietenii lui Basilio*, Simona Simon – *Amoraşul,* Iuliu Filip – *Camacho,* Mihai Vasile – *Hangiul,* Isabela Aguletti – *Zîna*, Rodica Raicu-Uretu şi Valentin Ionescu – solişti în *Dans ţigan.*

Opera *Otello* de G. Verdi s-a jucat sâmbătă 16 aprilie în regia artistică a lui Dumitru Tăbăcaru de la Opera din Iaşi, asistat de Iosif Buibaş, în scenografia lui Febus Ştefănescu, corul condus de Boris Cobasnian şi conducerea muzicală a italianului Ivan Polidori. În distribuţie: David Ohanesian (Artist Emerit) – *Iago*, Anatol Covali – *Otello*, Maria Dorobanţu – *Desdemona,* Bucura Iordăchescu – *Emilia,* Iuliu Puşcaşu – *Cassio,* Iosif Buibaş – *Lodovico*, Sofronie Cadariu – *Montano*, Radu Tofănel-Popescu – *Roderigo*, Ion Ciobanu – *Heraldul.*

A urmat baletul *Primavara* în 2 acte şi un epilog de Cornel Trăilescu, reluare prezentat în regia artistică şi coregrafia Mireillei Savopol şi scenografia lui Şerban Jianu cu o distribuţie largă: Isabela Aguletti – *Doina*, Ileana Dumitrescu – *Diana*, Lena Dinisov – *Aurora,* Iosefina Ion – *Mioara*, Monica Măgârdici – *Brânduşa*, Dionisie Nicolai – *Radu*, Gh. Moţpan – *Matei,* Valentin Ionescu – *Ilie,* Augustin Precup – *Mihai*, C. Pintea – *Ionuţ*, Gelu Adăscăliţei – *Ion,* Vasile Vrăşmaşu – *Dan,* Mihai Vasile – *Poliţistul*, Iuliu Filip – *Orbul.*

www.ziuaconstanta.ro

Festivalul Muzicii de Operă şi Balet dedicat sărbătoririi a 25 de ani de existenţă a Teatrului liric din Constanţa, se încheie la 18 aprilie 1983 cu prezentarea operei *Trei generaţii* de Sergiu Sarchizov în regia lui Ion Maximilian, scenografia lui Mihai Tofan de la Teatrul Naţional din Bucureşti, corul condus de Boris Cobasnian, pregătirea muzicală asigurată de Carmen Gutuleanu, Rozalia Vâlsan, Mircea Emandi şi Silvia Ţigmeanu, conducerea muzicală C. Daminescu. În distribuţie: Bucura Iordăchescu – *Sultana*, Romfilia Radu – *Ruxandra,* Margareta Andriescu-Tomazian – *Eliza*, Veronica Diaconu – *Veronica*, Luminiţa Teleabă – *D-ra Macri*, Sofronie Cadariu – *Ioniţă*, Iuliu Puşcaşu – *Ilie,* C. Jurăscu – *Chiril Dumbrăveanu*, Victor Axinte – *Şerban,* Radu Tofănel-Popescu – *Radu,* Gh. Ţirea – *Alexandru Irimescu*, George Arnăutu – *Pavel.*

5.1.10 Festivalul Muzicii de Operă şi Balet. Ediţia a X-a, 15 martie - 16 aprilie 1984

Teatrul liric a reuşit să menţină un deceniu această remarcabilă sărbătoare a muzicii, programată cu o fericită premeditare în anotimpul atât de fertil al poeziei şi speranţei care este primăvara.

La această ediţie, după 10 ani de existenţă şi succes incontestabil, se poate sublinia că temeiurile care au determinat iniţierea acestei manifestări au fost pe deplin confirmate prin larga atragere a publicului, larga contribuţie la circulaţia valorilor între centrele muzicale ale ţării şi, implicit al cunoaşterii şi confruntării artistice cu şcoli interpretative de peste hotare, afirmarea vitalităţii genului, extraordinara sa forţă de înrâurire etică, psihologică şi estetică în procesul de cultivare muzicală a maselor, de lărgirea orizontului muzical al acestora, şi evident, această manifestare a reuşit să se facă cunoscută şi peste hotare afirmând profilul străvechiului Tomis şi ca un centru important al vieţii muzicale româneşti

Cele 10 ediţii au totalizat un număr de 160 spectacole de operă şi balet prezentate în faţa a peste 80.000 de spectatori, iar repertoriul abordat a adus în faţa publicului o largă gamă de stiluri şi epoci, acordând atenţia bine meritată unor remarcabile creaţii româneşti ca: *Regele Istros* de I. Szarvady, *Năpasta* de S. Drăgoi, *Trei generaţii* de S. Sarchizov, *O noapte furtunoasă* de P. Constantinescu, *Pădurea vulturilor* de T. Jarda, *Primăvara* de C. Trăilescu, alături de lucrările reprezentative din repertoriul universal, creaţii ale marilor compozitori: G. Verdi, G. Puccini, Ch. Gounod, G. Bizet, G. Donizetti, G. Rossini, A. Adam, L. Delibes, P.I. Ceaikovski, M. Ravel, L. Minkus etc.

www.ziuaconstanta.ro

Semnificativă este participarea artiştilor lirici invitaţi de-a lungul anilor din ţară şi peste hotare, care alături de cei mai remarcabili solişti ai Teatrului liric constănţean, împreună cu ansamblul coral, baletul şi orchestra condusă de C. Daminescu, Gh. Stanciu, Tiberiu Popovici, maestrul de cor Boris Cobasnian, regizorii Ion Drugan şi Gh. Bărbulescu, maestru de balet Mireille Savopol, au dat consistenţă valorică şi un înalt grad de atractivitate acestei prodigioase manifestări.

Festivalul Muzicii de Operă şi Balet se constituie ca un moment de referinţă în cadrul unui program artistic laborios desfăşurat zi cu zi, cu profesionalitate, pasiune şi talent de către colectivele artistice ale Teatrului liric, angajate într-o emoţionantă ofensivă pentru lărgirea sferei de cuprindere a publicului, pentru afirmarea pe mai departe a nevoii de a integra muzica mai profund, mai amplu în viaţa afectivă a oamenilor a înnobila spiritul maselor prin contactul permanent cu minunatele capodopere ale genului liric.

Festivalul Muzicii de Operă şi Balet ediţia a X-a prezintă melomanilor constănţeni 14 spectacole de operă, 5 balete şi 2 recitaluri extraordinare cu arii şi lieduri din creaţia compozitorilor români.

Deschiderea Festivalului are loc în data de 15 martie cu opera *Trei generaţii* de S. Sarchizov în regia artistică a lui Ion Maximilian, scenografia Mihai Tofan de la Teatrul Naţional Bucureşti, maestru de cor Boris Cobasnian, conducerea muzicală C. Daminescu, cu Bucura Iordăchescu – *Sultana,* Romfilia Radu – *Ruxandra*, Margareta Andriescu, Sofronie Cadariu, Gh. Ţirea în celelalte roluri. Cu toate dificultăţile oferite de partitură (scriitură încărcată, intonaţie greoaie etc.), lucrarea a fost programată a treia oară (primele reprezentaţii fiind în 1981, 1982), cu intenţia vădită de a promova şi creaţia românească.

A urmat opera *Don Pasquale* de G. Donizetti în regia artistică a lui Ion Drugan, corul condus de Boris Cobasnian, scenografia Alfed Ipser, conducerea muzicală C. Daminescu. Distribuţia: Daniela Vlădescu de la Teatrul muzical Braşov – *Norina*, Iosif Buibaş – *Don Pasquale*, Victor Axinte – *dr. Malatesta*, Iuliu Puşcaşu – *Ernesto*, Gh. Ţirea – *Notarul.*

Duminică 16 martie este programată o seară de balet cu lucrările *Dixtuor* de G. Enescu pe un libret de Anca Tudor şi *Sheherazada* de Rimski Korsakov în regia artistică şi coregrafia semnate de Anca Tudor, scenografia Şerban Jianu, sonorizarea Virgil Butnaru. Distribuţia: Augustin Precup – *Compozitorul*, Monica

www.ziuaconstanta.ro

Măgârdici – *Muza*, Mariana Herman – *Pasărea*, Clara Petruțiu, Maria Molnar, Magdalena Piciora, Elena Grecu, Lena Dinisov, Angelica Zaharia şi Camelia Gligor – *Cele 7 note muzicale*. A doua distribuție: Mihaela Şerban – *Prințesa Fetha*, Gelu Adăscăliței – *Prințul Fariz,* Dandu-Emil Popescu – *Assir-piratul mărilor*, Monica Măgârdici – *Sheherezada,* Clara Petruțiu, Monica Măgârdici, Anca Tudor, Elena Grecu – *Prietenele Fethnei.*

Opera *Trubadurul* de G. Verdi a fost prezentată luni 19 martie în regia lui Jean Rînzescu (Maestru Emerit al Artei), scenografia lui Roland Laub de la Opera Română din Bucureşti, maestru de cor Boris Cobasnian, la orgă Silvia Țigmeanu, conducerea muzicală Gh. Stanciu, cu Evdochia Zadravkova (Bulgaria) – *Leonora*, Emil Iuraşcu de la Opera Română din Bucureşti – *Contele de Luna*, Margareta Andriescu-Tomazian – *Azucena*, Ilie Gănțoiu – *Manrico*, Iosif Buibaş – *Ferrando*, Daniela Cosmescu – *Ines,* Iuliu Puşcaşu – *Ruiz,* Andrei Bucur – *Un bătrân,* şi la 6 aprilie, cu Ana Starostova Polonia) – *Leonora*, Alexander Homeriki (URSS) – *Manrico*, Elena Cernei (Artistă Emerită) – *Azucena,* Victor Axinte – *Contele de Luna*, Sofronie Cadariu – *Ferrando*, Daniela Cosmescu – *Ines*, Iuliu Puşcaşu – *Ruiz*, Andrei Bucur – *Un bătrân*. Două spectacole cu o distribuție excelentă cu invitați de marcă din țară şi din străinătate, care au făcut o prestație foarte bine primită de publicul constănțean. Arhicunoscuta operă a beneficiat de cele mai bune glasuri din țară şi Europa, artiştii întruchipând personajele cunoscute ale acțiunii, punându-şi fiecare amprenta personalității sale asupra caracterului eroului, evidențiindu-i sensibilitatea, comportamentul, sentimentele, prin jocul scenic dublat de prestația vocală de o calitate excepțională

Miercuri 21 martie Teatru liric a programat spectacolul cu opera *Tosca* de G. Puccini în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, maestru de cor Boris Cobasnian, la orgă Silvia Țigmeanu, conducerea muzicală C. Daminescu. Iată şi distribuția: Nicolae Herlea (Artist al Poporului) – *Baronul Scarpia,* Lucia Țibuleac de la Opera Română din Bucureşti – *Floria Tosca*, Ionel Voineag de la Opera Română din Bucureşti – *Mario Cavaradossi*, Iosif Buibaş – *Angelotti,* Sofronie Cadariu – *Sacristanul,* Iuliu Puşcaşu – *Spoletta*, Gh. Țirea – *Sciarrone,* Andrei Bucur – *Temnicerul,* Gabriela Tofănel – *Un păstor.*

Opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini a putut fi vizionată vineri 23 martie în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, decorurile Febus Ştefănescu, corul condus de Boris Cobasnian, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, conducerea muzicală C. Daminescu.

www.ziuaconstanta.ro

Programat destul de des în festivalurile anuale constănțene, spectacolul cu opera *Bărbierul din Sevilla* a fost prezentat cu colectivul artist constănțean având un singur invitat pe Valentin Teodorian (Artist Emerit) de la Opera Română din Bucureşti în rolul *Contelui Almaviva.* În celelalte roluri, artiştii constănțeni Victor Axinte – *Figaro*, Gh. Țirea – *Don Batorlo*, Niculina Cârstea – *Rosina,* Sofronie Cadariu – *Don Basilio*, Gabriela Tofănel – *Berta,* C. Jurăscu – *Fiorello şi Sergentul*, Florin Mărculescu – *Ambrogio*, Vasile Ivanciuc – *Notarul*, Octavian Axente – *Arlequin,* Angelica Zaharia – *Colombina.* Spectacolul a plăcut publicului, iar Valentin Teodorian a încântat cu vocea sa caldă, generoasă, omogenă în toate registrele, puternică, nuanțată şi plină de lirism. Orchestra condusă de C. Daminescu a susținut cu brio coloana ritmică şi melodică a partiturii rossiniene. A lipsit însă stilul rossinian în interpretarea vocală la recitative şi arii.

Festivalul continuă cu un program de balet prezentat duminică 25 martie de *Baletul clasic şi Contemporan „Fantasio"* cu spectacolul *Enesciana* (însumând *Rapsodiile I, II şi Simfonia a III-a* de G Enescu), în regia artistică şi coregrafia lui Oleg Danovski (Maestru Emerit al Artei) şi scenografia Vasile Jurje. Din distribuție au făcut parte: Betty Manolache-Lux, Călin Hănțiu, Dumitru Manolache-Lux, Francisc Strnad, Lazăr Raicu şi ansamblul de balet clasic şi contemporan „Fantasio".

Opera în 3 acte *Madama Butterfly* de G. Puccini programată luni 26 martie a fost dirijată de C. Daminescu, în regia lui Gh. Bărbulescu, corul dirijat de Boris Cobasnian, beneficiind de următoarea distribuție: Barbara Zagorzanka (Polonia) – *Cio-cio-san*, Florin Diaconescu de la Opera Română din Bucureşti – *Pinkerton,* Margareta Andriescu – *Suzuki*, Maria Dorobanțu – *Kate Pinkerton*, C. Jurăscu – *Sharpless,* Florian Stavăr – *Iamadori,* Vasile Pascali – *Goro,* Gh. Țirea – *Unchiul Bonzo*, George Ionescu – *Comisarul.*

Este o reluare cu doi invitați de marcă: poloneza Barbara Zagorzanka în rolul titular *Cio-cio-san* şi Florin Diaconescu de la Opera Română din Bucureşti în rolul *Pinkerton,* în celelalte roluri artiştii constănțeni. Drama micuței japoneze cunoscută de toți iubitorii de operă a fost excelent pusă în evidență de cei doi protagonişti, înzestrați cu voci ample, deosebit de bine lucrate, omogene, sensibile şi cu un lirism dramatic interior bine conturat şi gândit, la care adăugăm un joc de scenă adecvat, demonstrând o bună experiență scenică. Împreună cu colectivul constănțean eroii principali au asigurat succesul minunatei opere scrisă de Puccini.

www.ziuaconstanta.ro

Baletul clasic şi contemporan „Fantasio" a prezentat în cadrul *Festivalului Muzicii de Operă şi Balet* joi 29 martie în sala Casei de Cultură a Sindicatelor, cunoscutul balet *Spărgătorul de nuci* de P.I. Ceaikovski în regia şi coregrafia lui Oleg Danovski (Maestru Emerit al Artei), decorurile lui Nicolae Drăgan, costumele lui Dumitru Georgescu. Distribuţia: Radu Dogaru – *Preşedintele Zilberhaus*, Gabriela Danovski – *Soţia sa*, Liza Raicu – *Clara*, Florica Turcu – *Fritz*, Oleg Danovski jr. – *Drosselmayer*, Daniela Zaharia – *Guvernanta*, Nicolae Spirescu – *Majordomul,* Dumitru Manolache – *Spărgătorul de nuci*, Aurelia Muntoiu – *Colombina*, Marcel Tabrea – *Arlechinul*, Monica Bârlea şi George Gache – *Două păpuşi – şoareci*, Francisc Strnad – *Regele şoarecilor*, Delia Buzoiescu-Hanţiu – *Zâna fondantelor*, Călin Hănţiu – *Prinţul Kokluş*, Dana Dembinschi – solistă în *Dans spaniol*, Dumitru Manolache-Lux – *Figurine de ciocolată.*

Festivalul se întoarce la spectacolul de operă prezentând două concerte cu *Rigoletto* la 31 martie, în regia lui Gh. Bărbulescu, decorurile lui Febus Ştefănescu, conducerea muzicală Gh. Stanciu, cu Vasile Mărtinoiu de la Opera Română din Bucureşti – *Rigoletto*, Ilie Gănţoiu – *Ducele de Mantua*, Niculina Cârstea – *Gilda*, Sofronie Cadariu – *Sparafucille,* Bucura Iordăchescu – *Maddalena*, Lucia Benghea – *Giovanna,* Iosif Buibaş – *Contele Monterone*, C. Jurăscu – *Marullo*, Dumitru Bîscă – *Matteo Borsa*, Gh. Ţirea – *Contele Ceprano*, Maria Dorobanţu – *Contesa Ceprano*, Stanca Scutaru – *Un paj*, Dinu Voivozeanu – *Uşierul,* şi la 11 aprilie, cu dirijorul rus Bazargali Hamanbaev şi soliştii Gafiz Esimov (URSS) – *Rigoletto,* Alibek Dnisev (URSS) – *Ducele de Mantua*, Horlank Kalilambekova (URSS) – *Gilda,* ultimii doi cu titlul de Artist al Poporului. În celelalte roluri artiştii constănţeni. Două spectacole foarte bine primite de spectatori, mai ales cel de-al doilea cu o excelentă garnitură vocală rusească, care a făcut dovada renumitei muzicalităţi a soliştilor ruşi, dinamici, cu o bogată experienţă scenică, cu glasuri puternice, omogene şi egale în acut, de un lirism debordant şi o căldură cu adevărat romantică, în spiritul şi stilul verdian.

Duminică 1 aprilie a fost programat un *Recital extraordinar* de arii şi lieduri din creaţia compozitorilor români în acompaniamentul pianistic susţinut de Carmen Gutuleanu, Silvia Ţigmeanu şi Rozalia Vâlsan. Şi-au dat concursul: Aida Abagief, Margareta Andriescu, Niculina Cârstea, Daniela Cosmescu, Lucreţia Covali, Gabriela Popescu, Romfilia Radu, Niki Arnăutu, Victor Axinte, Iosif Buibaş, Artemie Cojocaru, C. Jurăscu şi Gh. Ţirea.

www.ziuaconstanta.ro

Turul de forță continuă cu celebra operă *Otello* de G. Verdi jucată luni 2 aprilie în regia lui Dumitru Tăbăcaru de la Opera din Iaşi, scenografia lui Febus Ştefănescu, corul condus de Boris Cobasnian şi direcția muzicală C. Daminescu, cu David Ohanesian (Artist Emerit) – *Iago,* Anatol Covali de la Opera Română din Bucureşti – *Otello*, Maria Dorobanțu – *Desdemona,* Bucura Iordăchescu – *Emilia,* Iuliu Puşcaşu – *Cassio,* Iosif Buibaş – *Lodovico*, Sofronie Cadariu – *Montano*, Radu Popescu – *Roderigo,* Gh. Țirea – *Heraldul.* Spectacolul este o reluare cu aceeaşi echipă constănțeană, avându-i pe David Ohanesian şi Anatol Covali ambii de la Opera Română din Bucureşti în rolurile principale.

Copellia de L. Delibes în regia şi coregrafia Mireillei Savopol, scenografia Şerban Jianu, conducerea muzicală C. Daminescu, a avut în distribuție pe Carmen Angheluş de la Opera Română din Bucureşti – *Swanhilda*, Gheorghe Angheluță de la Opera Română din Bucureşti – *Franz*, Iuliu Filip – *Coppelius*, Clara Petruțiu – *Coppelia*, Vasile Mihai – *Primarul*, Mihaela Şerban, Monica Măgârdici şi Iosefina Ion – *Prietenele Swanhildei*, Augustin Precup, C. Pintea şi Gelu Adăscăliței – *Prietenii lui Franz.*

Aportul adus de cei doi soliști balerini invitați în spectacol a fost foarte mare. Publicul a putut aprecia un joc excepțional al *Swandhildei* creat de Carmen Angheluş de la Opera Română din Bucureşti, secondată de Gh. Angheluță de la Opera Română din Bucureşti – *Franz* şi constănțenii Iuliu Filip – *Coppelius,* Clara Petruțăiu – *Coppelia.* A fost o demonstrație de balet de o calitate excepțională, atât invitații cât şi constănțenii au demonstrat un joc dinamic, cu mişcări ale trupului de mare sensibilitate şi o tehnică foarte bună pusă la punct.

Un alt balet gustat mult de public va fi programat pentru 6 aprilie în sala Casei de Cultură a Sindicatelor. E vorba de *Lacul lebedelor* de P.I. Ceaikovski prezentat de Baletul clasic şi contemporan „Fantasio", în regia şi coregrafia lui Oleg Danovski (Maestru Emerit al Artei) şi scenografia Elisabetei Benedek. Distribuția: Betty Manolache-Lux – *Odette* şi *Odille,* Dumitru Manolache-Lux – *Siegfried,* Francisc Strnad – *Rotbart*, Silviu Preda – *Bufonul,* Radu Dogaru – *Wolfgang,* Ansamblul de balet clasic şi contemporan „Fantasio".

Duminică 8 aprilie constănțenii au putut viziona spectacolul cu opera *Carmen* de Bizet, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia lui Ion Clapan de la Opera Română din Bucureşti, corul condus de Boris Cobasnian, coregrafia Mireille Savopol, conducerea

www.ziuaconstanta.ro

muzicală Gh. Stanciu. Distribuția: Katerina Kahlikova (Cehoslovacia) – *Carmen*, Kiril Kristev (Bulgaria) – *Escamillo,* Ion Frigioiu de la Teatrul muzical Galați – *Don Jose*, Maria Dorobanțu – *Micaela*, Vasile Pascali – *Dancairo*, Iuliu Puşcaşu – *Remendado*, Iosif Buibaş – *Zuniga,* Gabriela Popescu – *Frasquita*, Romfilia Radu – *Mercedes,* C. Jurăscu – *Morales*, soliști balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Augustin Precup, Gelu Adăscăliței.

Festivalul continuă prezentând luni 9 aprilie opera *Traviata* de G. Verdi având la pupitrul dirijoral pe Bazargali Hamanbaev (URSS), regia Gh. Bărbulescu. corul condus de Boris Cobasnian, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Mireille Savopol. Distribuția: Horlan Kalilambekova (Artistă a Poporului din URSS) – *Violeta Valery*, Alibek Dnisev (Artist al Poporului din URSS) – *Alfred Germont*, Gafiz Esimov (URSS) – *Giorgio Germont*, Gabriela Popescu – *Flora Bervoix*, Luminița Teleabă – *Annina*, Radu Popescu – *Gastone*, Iosif Buibaş – *Baron Douphol*, Gh. Țirea – *Marchiz* d'*Obigny*, Sofronie Cadariu – *Doctor Grenvil*, Dumitru Bîscă – *Giuseppe*, Florian Stavăr – *Servitorul*, Lucian Roman – *Curierul*, soliști balet: Isabela Aguletti şi Emil-Dandu Popescu.

Sâmbătă 14 aprilie a fost prezentată opera *Boema* de G. Puccini, regia artistică semnată de Gh. Bărbulescu, decorurile lui Aurel Florea, corul condus de Boris Cobasnian, conducerea muzicală Gh. Stanciu. Distribuția: Paulos Raptis (Polonia) – *Rodolfo*, Elvira Cîrje de la Opera Română din Bucureşti – *Musetta*, C. Jurăscu – *Marcello,* Victor Axinte – *Schaunard,* Iosif Buibaş – *Collin*, Ion Ciobanu – *Benoit*, Veronica Diaconu – *Mimi,* Gh. Țirea – *Alcindoro*, Dumitru Bîscă – *Parpignol*, Dinu Voivozeanu – *Vameşul*.

Duminică 15 aprilie a avut loc spectacolul *Opera în recital*, avându-l ca dirijor pe maestrul C. Daminescu, maestru de cor Boris Cobasnian, coregrafia Mireille Savopol. Şi-au dat concursul: Elena Cernei (Artistă Emerită), Ludovic Spiess de la Opera Română din Bucureşti, Aida Abagief, Margareta Andriescu, Niculina Cârstea, Daniela Cosmescu, Maria Dorobanțu, Romfilia Radu, Niki Arnăutu, Victor Axinte, Artemie Cojocaru şi Constantin Jurăscu.

Festivalul Muzicii de Operă şi Balet ediția a X-a se încheie luni 16 aprilie cu opera *Carmen* de Bizet în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Ion Clapan de la Opera Română din Bucureşti, corul condus de Boris Cobasnian, coregrafia Mireille Savopol, direcția muzicală Gh. Stanciu. În distribuție: Elena Cernei (Artistă Emerită) – *Carmen*, Ludovic Spiess de la Opera Română din Bucureşti – *Don Jose*, Nicolae Urdăreanu de la Teatrul muzical din

www.ziuaconstanta.ro

Galați – *Escamillo*, Aida Abagief – *Micaela*,Vasile Pascali – *Dancairo*, Iuliu Puşcaşu – *Remendado*, Iosif Buibaş – *Zuniga*, Niculina Cârstea – *Frasquita,* Romfilia Radu – *Mercedes,* C. Jurăscu – *Morales,* soliști balet: Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Augustin Precup, Gelu Adăscăliței,Vasile Vrăşmaşu.

5.1.11 Festivalul Muzicii de Operă şi Balet. Ediția a XI-a, 15 - 19 aprilie 1985

Ediția a XI-a a *Festivalului Muzicii de Operă şi Balet* marchează cei 11 ani de existență şi succes incontestabil, subliniindu-se cu precădere larga atragere a publicului la spectacolele de operă şi o mare contribuție la circulația valorilor naționale şi universale, inclusiv confruntarea artiştilor români şi străini ce reprezintă şcoli interpretative diferite, afirmarea vitalității genului, extraordinara înrâurire etică, psihologică şi estetică în procesul de cultivare muzicală a publicului larg.

Festivalul Muzicii de Operă şi Balet se constituie ca un moment de referință în cadrul unui program artistic laborios, desfăşurat zilnic cu profesionalitate, pasiune şi talent de către colectivele artistice, angajate într-o emoționantă ofensivă având ca scop lărgirea orizontului de cultivare a publicului, atragerea lui în sala de spectacole, contactul permanent al melomanilor cu minunatele capodopere ale genului liric.

Ediția a XI-a a *Festivalului Muzicii de Operă şi Balet* prezintă publicului constănțean 27 spectacole, din care 17 de operă, 6 spectacole de balet, 2 opere-concert şi 2 recitaluri extraordinare.

În legătură cu importanța şi desfăşurarea acestui Festival muzicologul Ligia Ardelean afirma: „Merită a fi subliniate, înainte de toate, pasiunea şi consecvența organizatorilor care oferă în fiecare an, seară de seară, de peste o lună de zile, spectacole de operă şi balet, spectacole la care invită soliști, dirijori, balerini din țară şi de peste hotare, constituind deci un adevărat festival, singurul de acest gen din țară".[181]

Repertoriul a cuprins lucrări de Verdi, Puccini, Rossini, Donizetti, Bizet, Adam, Ceaikovski. Muzicii româneşti i-a fost dedicată seara de deschidere (în care s-a prezentat opera *O noapte furtunoasă* de P. Constantinescu şi un balet realizat de Anca Tudor pe *Dixtuorul* enescian), un recital de arii şi lieduri din creația

[181] Ardelean, Ligia – *Festivalul muzticii de Operă și Balet*, în revista *Muzica*, an XXXV, nr. 6, Bucureşti, iunie, 1985, pag. 37.

www.ziuaconstanta.ro

compozitorilor români şi o parte dintr-un spectacol de balet al Teatrului Fantasio, în care Oleg Danovski a oferit o variantă coregrafică originală a *Rapsodiilor române* de G. Enescu. O inițiativă remarcabilă în ediția din acest an a fost prezentarea în concert a două capodopere mozartiene: *Nunta lui Figaro* cu soliști de operă consacrați din Bucureşti Iaşi, Cluj-Napoca, Galați, Constanța şi *Don Giovanni* – cu o distribuție alcătuită preponderent din tineri soliști, unii încă studenți la Conservatorul bucureştean. Ambele concerte au fost pregătite şi dirijate de Paul Staicu la pupitrul Orchestrei Simfonice a Teatrului liric din Constanța.

O altă inițiativă în acest an a fost acea de a invita teatrele de operă din Bucureşti, Cluj-Napoca şi Iaşi să prezinte câte un spectacol. Dar de la idee la realizarea ei, drumul este adesea complicat, astfel că la spectacolul din 1 aprilie în care Opera Română bucureşteană trebuia să prezinte *Tosca*, au rămas nemodificate titlul lucrării şi 3 nume mai puțin semnificative din distribuție.

O amintire de neşters a lăsat însă spectacolul colectivului artistic din Cluj-Napoca, care ne-a oferit o *Boemă* cu Angela Nemeş, Emil Gherman, Margareta Fînățeanu, Dan Serbac, Titus Pauliuc, Traian Aga în rolurile principale.

Remarcabil a fost şi spectacolul cu *Trubadurul*, prezentat sub bagheta maestrului ieşean Corneliu Calistru, având în distribuție pe Mioara Cortez-David, Evredika Filipovici, Filimon Siminic, Visarion Huțu soliști de prestigiu ai Operei din Iaşi. Desigur orchestra şi corul, o parte din distribuție au aparținut şi la acest spectacol Teatrului liric din Constanța. Merită toate laudele acest ambițios colectiv artistic din care menționăm doar câteva nume: dirijorii Gh. Stanciu şi Radu Ciorei, soliştii Niculina Cârstea, Margareta Andriescu, Victor Axinte, Aida Abagief, Veronica Diaconu, Maria Dorobanțu, Romfilia Radu, Lucreția Covali, Emilia Ciurdea, Iuliu Puşcaşu, Gh. Țirea, Sofronie Cadariu.

Referindu-ne la oaspeții din străinătate în acest an festivalul constănțean a beneficiat de participarea soliştilor: Ana Starostova (Bulgaria), Giuseppe Pastorello (Italia) care se pare că nu a făcut o impresie prea bună în rolul lui *Mario* din *Tosca,* nefiind prea convingător. Credem că e nevoie de un plus de informare prealabilă invitării unor oaspeți, o colaborare mai strânsă a organizatorilor cu A.R.I.A. Cele 26 de spectacole, concerte şi recitaluri care au alcătuit ediția din acest an a *Festivalului Muzicii de Operă şi Balet* de la Constanța s-au bucurat şi de participarea unui foarte mare număr – mai mare ca oricând – de interpreți invitați din țară. Câțiva au fost

www.ziuaconstanta.ro

amintiți deja. Menționăm pe dirijorii Marian Didu de la Teatrul de Operetă din București, Dorel Munteanu de la Teatrul muzical Brașov, balerinii bucureșteni Carmen Angheluș, Gh. Bodnarciuc, Fl. Brânduşe, Gh. Constantinescu, precum şi soliştii: David Ohanesian, Fl. Diaconescu, Victoria Bezetti, Lucia Țibuleac, C. Gabor, Elena Cernei, Octavian Naghiu,, Emil Iuraşcu, Nicolae Urziceanu, Vasile Martinoiu, Florin Georgescu, Mihai Zamfir, Agneta Kriza, Adriana Severin, Airizer Csaba, Marilena Marinescu, Daniela Vlădescu, Emil Pinghireac, Ion Frigioiu, Nicolae Urdăreanu, Al. Moisuc, Cristian Caraman, Mîndra Cernescu. Dorim ca acest maraton artistic care este *Festivalul Muzicii de Operă şi Balet* să rămână aceeaşi frumoasă tradiție a Teatrului liric din Constanța, îmbogățindu-se calitativ cu fiecare ediție.

5.1.12 Luna Muzicii de Operă şi Balet. Ediția a XII-a, 6 mai - 5 iunie 1986

Începând cu această ediție *Festivalul Muzicii de Operă şi Balet* se va numi *Luna Muzicii de Operă şi Balet*, titlul sub care vor evolua şi următoarele ediții ale acestei manifestări culturale. A devenit o tradiție în viața muzicală a țării, ca fiecare primăvară să strălucească în ansamblul bogatelor manifestări cu caracter național. O sărbătoare a muzicii pe malul bătrânului „Pont Euxin" cum este cea organizată de Teatrul liric constănțean, *Luna Muzicii de Operă şi Balet* continuă în acest sens tradiția. De fiecare dată, cu acest prilej, alături de harnicul colectiv constănțean, au răsunat pe scenă vocile atâtor cântăreți celebri din țară şi peste hotare, în capodoperele lirice universale ale lui Verdi sau Puccini, Gounod sau Ceaikovski, dar în acelaşi timp au fost promovate cu măiestrie creații ale muzicii de operă românești contemporane.

Dând viață prin artă unui gen nemuritor, împletind opera perenă cu creația contemporană, prin cânt şi dans, aducem prin eforturile noastre bucurie unui public de excepție, numeroşilor noştri spectatori, care seară de seară au umplut până la refuz sala de spectacole, îmbrățişând cu căldură aplauzele lor nesfârşite, frumusețile de neuitat ale scenei.

Ediția a XII-a a *Lunii Muzicii de Operă şi Balet* prezintă 13 spectacole de operă, 6 spectacole de balet, un *Concert de deschidere* şi *Concertul concertelor* (Program de arii celebre din opere).

Muzicologul George Zbârcea menționa într-un articol din revista *Muzica* faptul că : „*Luna Muzicii de Operă şi Balet* organizată de Teatrul liric din Constanța, sub conducerea experimentatului

www.ziuaconstanta.ro

Nicolae Ciubuc, director al instituției, a ajuns – între 6 mai și 5 iunie 1986 – la a douăsprezecea ediție. Prin masiva lui participare la concerte și spectacole, publicul și-a demonstrat simpatia și interesul ce le poartă unui gen pe care organizatorii l-au surprins și reflectat în fluxul timpului. Cei care au asistat la cele douăzeci de concerte și spectacole ale acestei ediții au străbătut o întreagă lume a muzicii, dându-și seama de valoarea operei, care nu se lasă demodată de modificarea gusturilor și a viziunii asupra artei. Dimpotrivă, pe măsură ce cultura sporește și sensibilitatea se adâncește, iubitorii muzicii, ai artei spectacolului descoperă noi frumuseți, satisfacții inedite în operele maeștrilor de ieri și de azi"[182]

Luna Muzicii de Operă și Balet a cuprins, în acest an o arie largă – în spectacole și concerte – de la Bellini, Donizetti, Rossini, Verdi, Puccini, Mascagni, Catalani, Cilea și Giordani, la Gounod, Thomas, Bizet, Charpentier și Saint-Saens, sau la baletele de Adolphe Adam, Ceaikovski și Ludwig Minkus, fără să fie uitate lucrările românești. În prima decadă din seara inaugurală s-a prezentat spectacolul *Vă place opera*?, unde artiștii constănțeni Romfilia Radu, Victor Axinte, Maria Dorobanțu, Gh. Țirea, Margareta Andriesu, Niculina Cârstea, Ilie Gănțoiu, Veronica Diaconu, au avut ca invitați patru remarcabili soliști ai altor teatre de gen din țară: Emil Iuraşcu, Ionel Voineag, Florin Diaconescu și Daniela Vlădescu, împreună cu care sub bagheta dirijorilor Gh. Stanciu, Mihaela Roşca și Radu Ciorei, au susținut un excelent concert, pledând în favoarea frumuseții nepieritoare a operei.

A urmat apoi un spectacol cu opera *O noapte furtunoasă* de Paul Constantinescu, sub bagheta lui Radu Ciorei și în regia lui Gh. Bărbulescu, scenografia de Șerban Jianu, și, – în premieră absolută – *Balada lui Rică*, balet într-un act de Laurențiu Profeta, scenariul, regia și coregrafia de Anca Tudor, scenograf Constantin Ciubotaru.

Soliștii, în frunte cu Constantin Dragomir (*Rică*) și Rodica Raicu–Uretu (*Piranda)*, au vizualizat efervescența muzicii, a cărei spontaneitate și colorit de folclor urban au cucerit adeziunea spectatorilor.

Iată părerea muzicologului Viorel Crețu: „Spectacolul cuprinde două părți, prima fiind gândită sub formă de spectacol–coupé: după un „pas de deux" pe muzică de Ceaikovski, urmează două momente pe muzică de Ravel, unde coregrafia este deja relevantă. Partea a doua, evident cea mai reușită calitativ, subiectul fiind rezolvat într-un mod

[182] Zbârcea, George – *Luna muzicii de Operă și Balet la Constanța*, în revista *Muzica*, an. XXXVI, nr. 8, București, august, 1986, pag. 39.

www.ziuaconstanta.ro

tradițional, meritele principale revenind „caligrafiei" coregrafice. Anca Tudor creionează personaje, drămuieşte conflicte şi face toate acestea cu ajutorul unui limbaj „tăcut"; detaliul, imaginația paşilor de balet, vin să suplinească absența cuvintelor."[183]

Este greu de menționat şi de stăruit asupra fiecărui moment al acestei spectaculoase aventuri a muzicii de operă şi balet, care a suscitat un justificat interes în rândurile publicului constănțean. Datorită grijii cu care au fost pregătite atât spectacolele de operă şi balet, cât şi concertele, manifestarea i-a ajutat pe spectatori să judece, să opteze, să compare, să le placă mai mult o lucrarea sau alta.

„Un alt moment al primei decade a *Lunii Muzicii de Operă şi Balet* l-a constituit spectacolul cu opera *Rigoletto* de G. Verdi. Teatrul liric, din colectivul căruia o impresie excelentă a produs-o Emilia Ciurdea în rolul *Gildei*, posesoarea unei voci cu limpezimi de cristal, dublată de o remarcabilă capacitate emoțională, i-a avut de data aceasta ca invitați pe Iuri Marusin (Artist al poporului din URSS), care a electrizat sala prin amplitudinea glasului şi o cuceritoare prezență scenică în rolul *Ducelui de Mantua*, şi Ladislau Fogel, de la Opera Română din Timişoara, interpret exact, cu mari resurse dramatice, în rolul lui *Rigoletto*."[184]

Cât priveşte operele şi baletele programate în ultima ediție, ele au fost – în ordinea cronologică a prezentării lor – *O noapte furtunoasă, Balada lui Rică, Carmen, Bărbierul din Sevilla, Rigoletto, Don Quixote, Don Pasquale, Spărgătorul de nuci, Traviata, Giselle, Boema, Trubadurul, Madama Butterfly, Tosca, Frumoasa din pădurea adormită* şi *Otello*.

„Aşadar câteva din titlurile de atracție ale repertoriului liric, pentru ca în domeniu interpretării, Teatrul liric din Constanța îşi etalează bogăția forțelor artistice de care dispune. Forțe de prim rang, de-a dreptul surprinzătoare prin înzestrările vocale, pregătirea tehnică şi sensibilitatea dramatică în crearea sau susținerea rolurilor, prin viziunea inedită, viguroasă, proaspătă a regizorilor Gh. Bărbulescu, Ion Drugan şi Mireille Savopol, ca şi a pictorilor scenografi V. Codoiu, N. Drăgan, Aurel Florea, Şerban Jianu şi Febus Ştefănescu."[185]

Neîndoios că buna pregătire muzicală, ca şi reuşita prezentării fiecărui spectacol în parte se datorează celor trei dirijori tineri ai

---

[183] Crețu, Viorel – *Balada lui Rică*, în revista *Muzica*, an. XXXVI, nr. 9, Bucureşti, septembrie, 1986.
[184] Strahilevici, Arcadie – *Luna muzicii de Operă şi Balet*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, Constanța, 2 iunie, 1986, pag. 2.
[185] Zbârcea, George – *Op. cit.*, pag. 39.

www.ziuaconstanta.ro

teatrului constănțean: Radu Ciorei, Mihaela Silvia Roşca şi Gh. Stanciu. Trei temperamente artistice diferite, care se întregesc şi se completează în diversitatea unui repertoriu ce reclamă sensibilități multiple spre a putea fi valorificat la modul ideal.

Ceea ce a satisfăcut în mod deosebit spectatorii a fost ținuta vocală şi scenică a artiştilor ansamblului liric de pe litoral. Îi menționăm în deosebi pe cei care au susținut *Concertul concertelor* de închidere: Margareta Andriescu, Niculina Cârstea, Emilia Ciurdea, Artemie Cojocaru, Daniela Cosmescu, Veronica Diaconu, Maria Dorobanțu, Ilie Gănțoiu, Mirela Negulescu, Romfilia Radu, Gabriela Tofănel şi Gh. Ţirea. Toți dispun nu numai de mecanismul artei cântului, ci şi de emoția ce ne face să uităm de raportul dintre tehnică şi expresie, succesul oricărei interpretări de calitate atârnând în esență de raportul dintre aceşti doi factori. Contribuția unor artişti oaspeți de la alte teatre de operă din țară – ca Teodor Ciurdea, Anatol Covali, Florin Diaconescu, Gabriel Năstase, Emil Iuraşcu, Ionel Voineag, (Bucureşti), Ion Micu, Mircea Moisă şi Dan Serbac (Cluj), Csaba Airizer, Agnes Contraş, Ladislau Fogel, Elena Gaja şi Margareta Nico Popescu (Timişoara), apoi Oleg Danovski, sau a câtorva invitați de peste hotare cum au fost Iuri Marusin (URSS), Biser Deyanov. Enghenia Krasteva şi Evdokia Zdravkova (Bulgaria) – s-a integrat deplin în familia de suflete alese a Teatrului liric din Constanța, unde nici o aproximație, nici o neglijență tehnică nu compromite ținuta spectacolelor şi concertelor. *Luna Muzicii de Operă şi Balet* de la Constanța este o frumoasă manifestare, care şi-a făurit de pe acum o tradiție, bucurându-se de sprijinul tuturor potențialilor locali.

5.1.13 Luna Muzicii de Operă şi Balet. Ediția a XIII-a, 22 martie - 24 aprilie 1987

Teatrul liric din Constanța a reuşit să mențină peste vreme această remarcabilă manifestare culturală în anotimpul atât de plăcut al primăverii, când totul reînvie, trezirea la viață din amorțeala iernii, verdele ce parcă cuprinde tot pământul ne îmbie la bucurie şi viață, bucurie redată excelent de sunetul suav şi dulce al muzicii.

La această ediție s-a urmărit pe lângă afirmarea vitalității genului atât de iubit şi apreciat al operei, promovarea lucrărilor de mare valoare din repertoriul național şi universal, atragerea maselor largi de auditori la spectacole, colaborarea cu artiştii de seamă români şi străini, dirijori, regizori, scenografi etc., cu care s-au făcut schimb de opinii şi experiență, în vederea lărgirii orizontului muzical al

www.ziuaconstanta.ro

artiştilor şi al publicului meloman, abordând tematici clasice, dar şi cele contemporane şi moderne.

În cadru *Lunii Muzicii de Operă şi Balet* oferta Teatrului liric a cuprins un număr de 14 opere, o operă-concert, 6 balete şi un *Recital muzical-coregrafic*, 2 concerte unul de început, altul de închidere, un *Recital extraordinar de arii şi lieduri*, un *Concert de arii din opere româneşti*. Iată şi un comentariu critic vizând festivalul constănţean:

„O privire de ansamblu asupra tuturor manifestărilor artistice incluse în program, relevă preocuparea vădită a organizatorilor pentru o cât mai mare atractivitate, pornind de la valoarea în sine a lucrărilor muzicale prezentate – în majoritate capodopere lirice româneşti şi universale – urmărind şi aspectul diversităţii repertoriale, precum şi o interpretare de ţinută. Este foarte adevărat că titlul operelor şi baletelor au fost destul de puţine şi cam aceleaşi ca-n ediţiile anterioare; s-au reluat astfel spectacolele cu operele *Trubadurul, Rigoletto, Traviata. Otello*, de Verdi, *Tosca, Boema, Madama Butterfly* de Puccini, *Don Pasquale* de Donizetti, *Bărbierul din Sevilla* de Rossini, *Carmen* de Bizet, *O noapte furtunoasă* de P. Constantinescu, alături de *Balada lui Rică* de Laurenţiu Profeta, *Don Quixote* de Minkus, *Lacul lebedelor* de Ceaikovski, *Cenuşăreasa* de Prokofiev, ultimele două prezentate de Ansamblul de balet clasic şi contemporan *Fantasio*. Singurele titluri noi au fost opera *Cosi fan tutte* de Mozart – prezentată în concert de către un colectiv solistic clujean alături de Orchestra simfonică din Constanţa dirijată de Paul Staicu – şi *recitalul muzical-coregrafic Maurice Ravel* – realizat de artiştii Teatrului liric din Constanţa pe libretul şi coregrafia Ancăi Tudor."[186]

Desigur ar fi de dorit o lărgire a repertoriului precum şi o reîmprospătare sub aspect regizoral şi scenografic a lucrărilor existente. Totuşi şi-n condiţiile menţinerii repertoriului curent n-a lipsit preocuparea pentru o cât mai mare diversitate. Astfel pe lângă spectacole au fost programate şi manifestări concertistice, unele cu profil inedit, pentru prima oară în această ediţie, s-a lărgit sfera genurilor prezentate prin includerea muzicii de cameră, a miniaturii vocale în special – în *Recitalul Maurice Ravel* şi într-un *Recital de arii şi lieduri din creaţia naţională* – precum şi prin includerea muzicii vocal-simfonice – în concertul de închidere, al cărui afiş a cuprins poemul *Vox Maris* de G. Enescu şi *Simfonia a IX*-a de Beethoven.

Un aport esenţial privind aspectul varietăţii şi atractivităţii spectacolelor şi concertelor l-a constituit prezenţa în distribuţii a unui

---

[186] Ardelean, Ligia – *Luna muzicii de Operă şi Balet*, în revista *Muzica*, an. XXXVII, nr. 7, Bucureşti, iulie, 1987, pag. 32-33.

www.ziuaconstanta.ro

număr impresionant de artişti oaspeţi: dirijorii bucureşteni Paul Popescu şi Constantin Petrovici, peste 30 de solişti din capitală, Cluj-Napoca, Galaţi şi Braşov, între care: David Ohanesian, Constantin Gabor, Ionel Voineag, Sanda Şandru, Mihaela Agachi, Pompei Hărăşteanu, Nicolae Urdăreanu, Florin Farcaş, Emil Iuraşcu, Daniela Vlădescu, Al. Moisuc, Ştefăniţă Lascu, Dan Serbac, Angela Nemeş, Elena Andrieş, Ion Micu, Emil Pinghireac, Felicia Filip, balerinii Ana Maria Vretos, Laurenţiu Guineea, cărora li s-au adăugat, oaspeţii de peste hotare şi anume: mezzosoprana Irina Bogaceva (în *Carmen)* şi tenorul Alexandru Lomonosov (în *Rigoletto*) – din URSS, alături de soprana Valeria Sirokanska (în *Madama Butterfly*) şi tenorul Vladimir Todorov (în *Trubadurul*) – din Bulgaria.

„*Luna Muzicii de Operă şi Balet* – afirmă Artista Emerită Magda Ianculescu – de la iniţierea căreia se împlinesc 13 ani, prilejuieşte o confruntare a celor mai importante valori solistice şi dirijorale care duc faima teatrului gazdă în toate oraşele ţării noastre şi peste hotare."[187]

Numărul mare de invitaţi precum şi valoarea artistică deosebită a multora dintre ei au asigurat atractivitatea tuturor spectacolelor, chiar şi în cazul operelor prezentate de două ori pe afiş (*Tosca, Trubadurul* şi *Rigoletto*) care s-au bucurat însă la fiecare spectacol de distribuţii complet diferite ale rolurilor principale.

Cât despre nivelul artistic, pentru o stagiune obişnuită nivelul ar fi fost remarcabil, judecat însă la cotele maxime ale exigenţei, nivelul artistic poate fi discutabil. Motivele neîmplinirilor sunt preponderent obiective, dacă ne gândim la oboseala excesivă, la suprasolicitarea ansamblului orchestral care, mereu acelaşi zi de zi timp de o lună a susţinut peste 20 de spectacole şi concerte. În aceste condiţii firească nu s-a putut asigura nici numărul corespunzător de repetiţii, vitale în cazul concertelor din opere care au cuprins numeroase lucrări în afara repertoriului, dar extrem de necesare şi spectacolelor cu opere din repertoriul curent; pe de o parte datorită faptului că ele se cântă foarte rar în restul stagiunii (axat mai ales pe operetă) pe de altă parte datorită problemelor de acomodare, de omogenizare a echipei solistice care a inclus, la fiecare spectacol, cel puţin un invitat.

Luna Muzicii de Operă şi Balet este o manifestare artistică ce poate şi trebuie să înflorească. Teatrul liric este la fericita îmbinare a pasiunii şi îndrăznelii tinereţii cu experienţa şi discernământul maturităţii. Forţele artistico–organizatorice sunt în marea lor

[187] Ianculescu, Magda – *Arta lirică în oraşul Constanţa*, în *Programul* Lunii muzicii de Operă şi Balet, Constanţa, 22 martie, 1987, pag. 2.

www.ziuaconstanta.ro

majoritate, de reală valoare, începând cu orchestra dirijată de Gh. Stanciu, Radu Ciorei şi Mihaela Silvia Roşca şi sfârşind cu colectivul solistic, bogat în elemente de calitate. Iată artiştii care se remarcă an de an în rolurile dintre cele mai dificile: Niculina Cârstea, Victor Axinte, Maria Dorobanţu, Veronica Diaconu, Romfilia Radu, Margareta Andriescu, Gh. Ţirea, Gabriela Tofănel, Ilie Gănţoiu, Sofronie Cadariu, alături de colegii mai tineri, în plină afirmare – Emilia Ciurdea, Mirela Negulescu, Florenţa Marinescu, Constantin Florin Acsinte. Datorită *Lunii Muzicii de Operă şi Balet* Constanţa devine în fiecare primăvară „capitala lirică" a României – cum se scrie în caietul program a acestei ediţii.

Acesta este idealul, dezideratul spre care tinde Teatrul liric din Constanţa, de care este uneori foarte aproape. Dar pentru ca „uneori" să se transforme în, „mereu"acest neobosit şi valoros colectiv artistic trebuie sprijinit şi încurajat de către toţi muzicienii ţării şi în special de către cei ce conduc destinele instituţiilor muzicale.

Luna Muzicii de Operă şi Balet a început duminică 22 martie cu un *Concert de deschidere*, coordonat de muzicologul Iosif Sava, susţinut de Filarmonica din Ploieşti dirijată de Ion Baciu, la care şi-au adus aportul soliştii: Daniela Vlădescu, Florin Diaconescu, Constantin Ene, Florin Farcaş, Emil Iuraşcu şi Alexandru Moisiuc de la Opera Română din Bucureşti, Mioara Cortez-David de la Opera Română din Iaşi, Elena Gaja de la Opera Română din Timişoara, Margareta Andriescu, C. Florin Acsinte, Victor Axinte, Niculina Cârstea, Artemie Cojocaru, Veronica Diaconu, Maria Dorobanţu, Ilie Gănţoiu, Florenţa Marinescu, Mirela Negulescu, Gh. Ţirea.

Luni 23 martie a fost programată opera *O noapte furtunoasă* de Paul Constantinescu, în regia lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, conducerea muzicală Gheorghe Stanciu. Distribuţia: Gh. Ţirea – *Jupân Dumitrache*, Nicolae Călinescu – *Chiriac,* C. Jurăscu – *Nae Ipingescu*, Gabriela Tofănel – *Spiridon*, Radu Popescu – *Rică Venturiano*, Romfilia Radu – *Veta,* Niculina Cârstea – *Ziţa*.

Tot în ziua de 23 martie s-a programat spectacolul de balet cu lucrarea *Balada lui Rică* de L. Profeta în regia, scenariul şi coregrafia Ancăi Tudor şi scenografia lui C. Ciubotaru de la Teatrul Dramatic din Constanţa. Distribuţia: C. Dragomir – *Rică*, Rodica Raicu-Uretu – *Piranda*, Monica Măgârdici şi Valentin Ionescu – *Vals grotesc*, *apaş,* Marika Molnar – *Fata blondă-Luna*, C. Pintea – *Mărunţelul*, Ansamblul de balet: Clara Petruţiu, Crina Munteanu, Ildiko Csomor, Claudia Pop, Dorina Arseni, Augustin Precup, Ştefan Fetcu, Dandu Popescu, Dan Boeriu.

www.ziuaconstanta.ro

Opera *Trubadurul* de G. Verdi a fost prezentată miercuri 25 aprilie sub direcția muzicală a Mihaelei Silvia Roşca, regia artistică a lui Dumitru Tăbăcaru de la Opera Română din Iaşi, corul condus de Boris Cobasnian, la orgă Silvia Ţigmeanu. Distribuția: Florin Farcaş de la Opera Română din Bucureşti – *Manrico,* Dan Serbac de la Opera Română din Cluj-Napoca – *Contele de Luna*, Romfilia Radu – *Leonora*, Margareta Andriescu – *Azucena,* Gh. Ţirea – *Ferrando,* Maria Daminescu – *Ines,* Iuliu Puşcaşu – *Ruiz*, George Ionescu – *Un bătrân.*

Vineri 27 martie *Luna Muzicii de Operă şi Balet* continuă spectacolele cu opera-concert *Cosi fan tutte* de W.A. Mozart, cu orchestra Teatrului liric condusă de Paul Staicu. Au concertat: Elena Andrieş, Katalin Simon, Angela Nemeş, Ion Micu, Dan Serbac, Mircea Moisă de la Opera Română din Cluj-Napoca.

Opera *Madama Butterfly* de G. Puccini, prezentată duminică 29 martie, a fost dirijată de Paul Popescu de la Radiodifuziunea Română, în regia lui Gh. Bărbulescu, corul condus de Boris Cobasnian. Distribuția: Valeria Sirokanska (Bulgaria) – *Cio-cio-san,* Gabriel Năstase de la Opera Română din Bucureşti – *Pinkerton*, Dan Serbac de la Opera Română din Cluj-Napoca – *Sharpless,* Lucian Chioreanu de la Teatrul muzical Craiova – *Yamadori*, Margareta Andriescu – *Suzuki,* Gh. Ţirea – *Unchiul Bonzo*, Artemie Cojocaru – *Goro,* Elvira Cimponieru – *Kate Pinkerton*, George Ionescu – *Comisarul.*

Traviata de G. Verdi s-a jucat luni 30 martie în regia lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Mireille Savopol, corul condus de Boris Cobasnian, direcția muzicală Gh. Stanciu. Distribuția: Ion Micu de la Opera Română Cluj-Napoca – *Alfred Germont*, Rodica Miloia de la Opera Română din Timişoara – *Violeta Valery*, Victor Axinte – *Giuseppe*, Gh. Ţirea – *Marchizul d'Obigny*, Gabriela Tofănel – *Flora Bervoix*, Sofronie Cadariu – *Dr. Grenvil*, Radu Popescu – *Gastone*, Mihaela Rotaru – *Annina*, George Ionescu – *Baronul Douphol*, Lucian Roman – *Curierul.* Solişti balet: Isabela Aguletti şi Fănică Lupu.

Baletul *Don Quixote* de L. Minkus programat miercuri 1 aprilie a fost realizat de Mireille Savopol care semnează regia şi coregrafia spectacolului, asistată de Fănică Lupu, scenografia lui Şerban Jianu, conducerea muzicală Gh. Stanciu. Distribuția: Anne-Marie Vretos de la Opera Română din Bucureşti – *Quiteria*, Laurențiu Guinea de la Opera Română din Bucureşti – *Basilio*, Fănică Lupu – *Espado*, C. Pintea – *Sancho Panza,* Rodica Raicu-Uretu – *Mercedes,* Valentin Ionescu şi C. Dragomir – *Prietenii lui Basilio,* Mihaela Ştefan –

www.ziuaconstanta.ro

Amoraşul, Iosana Sebeşan şi Mariana Herman – *Prietenele Quiteriei,* Dionisie Neculai – *Camacho,* Isabela Aguletti-Rudi – *Zâna,* Iuliu Filip – *Don Quixote* Ion Zgaverdea – *Hangiul,* Rodica Raicu-Uretu şi Valentin Ionescu – soliști în *Dans țigan.* Vineri 3 aprilie s-a jucat opera *Rigolleto* de G. Verdi în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, coregrafia Mireille Savopol, decorurile Şerban Jianu, corul condus de Boris Cobasnian, costumele Febus Ştefănescu, dirijor Mihaela Silvia Roşca. Distribuția: Alexandr Lomonosov (URSS) – *Ducele*, Nicolae Urdăreanu de la Opera Română din Bucureşti – *Rigoletto*, Daniela Vlădescu de la Opera Română din Bucureşti – *Gilda*, Gabriela Tofănel – *Maddalena*, Gh. Țirea – *Monterone,* C. Jurăscu – *Marullo*, Sofronie Cadariu – *Sparafucille*, Lucica Benghea – *Contesa Ceprano*, Iuliu Puşcaşu – *Matteo Borsa*, George Ionescu – *Contele Ceprano*, Maria Daminescu – *Pajul,* George Ionescu – *Uşierul.*

Opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini a fost programată pentru duminică 5 aprilie. Spectacolul a fost montat în regia lui Gh. Bărbulescu, decorurile lui Febus Ştefănescu, corul condus de Boris Cobasnian, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, conducerea muzicală Walter Breitner (Austria). Distribuția: Emil Iuraşcu de la Opera Română din Bucureşti – *Don Basilio*, Ştefăniță Lascu de la Opera Română din Bucureşti – *Figaro*, Niculina Cârstea – *Rosina*, Gh. Țirea – *Don Bartolo*, Gabriela Tofănel – *Bertha*, C. Jurăscu – *Fiorello*, C. Florin Acsinte – *Contele Almaviva*, Gh. Țurcanu – *Ambrogio,* Octavian Axente – *Arlequin*, Dorina Arseni – *Colombina.*

Spectacolul cu opera *Tosca* de G. Puccini a fost programat luni 6 aprilie sub direcția muzicală a lui Radu Ciorei, regia Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, corul condus de Boris Cobasnian, la orgă Silvia Țigmeanu. Distribuția: David Ohanesian (Artist Emerit) – *Baronul Scarpia*, Constantin Ene de la Opera Română din Bucureşti – *Mario Cavaradossi*, Romfilia Radu – *Floria Tosca*, Gh. Țirea – *Angelotti*, Sofronie Cadariu – *Sacristanul,* Iuliu Puşcaşu – *Spoletta*, Gabriela Tofănel – *Un păstor*, George Ionescu - *Temnicerul,* Dinu Voivozeanu – *Sciarrone.*

Marți 7 aprilie a avut loc un *Recital muzical-coregrafic* pe muzica lui Maurice Ravel, spectacol comentat de muzicologul Iosif Sava, în coregrafia Ancăi Tudor şi acompaniamentul pianistic al Silviei Țigmeanu. Şi-au dat concursul: Dan Serbac de la Opera Română din Cluj-Napoca, Niculina Cârstea, Andrei Deleanu, Rodica Raicu Uretu, Isabela Aguletti-Rudi, Iosana Sebeşan, Mariana Herman, Marika Molnar, Mirela Badea, Dionisie Niculai, Fănică Lupu, Gh. Moțpan, Valentin Ionescu, Constantin Dragomir.

www.ziuaconstanta.ro

Opera *Boema* de G. Puccini a fost prezentată miercuri 8 aprilie sub direcția muzicală a lui Gh. Stanciu, regia artistică Gh. Bărbulescu, decorurile lui Aurel Florea, corul condus de Boris Cobasnian. Distribuția: Dan Serbac de la Opera Română din Cluj-Napoca – *Marcello*, Mircea Moisă de la Opera Română Cluj-Napoca – *Colline*, Veronica Diaconu – *Mimi*, Maria Dorobamțu – *Musette,* Ilie Gănțoiu – *Rodolfo*, Victor Axinte – *Schaunard*, Gh. Țirea – *Alcindoro*, Ion Ciobanu – *Benoit*, Dumitru Bîscă – *Parpignol,* Dinu Voivozeanu – *Vameşul.*

Luna Muzicii de Operă şi Balet continuă cu prezentarea unui *Recital extraordinar* de arii şi lieduri din creația românească joi 9 aprilie, având ca invitați pe: Ligia Ardelean de la Radiodifuziunea Română şi artiştii: Marina Mirea, Lucia Cicoară, Pompei Hărăşteanu şi Florin Diaconescu de la Opera Română din Bucureşti, Dan Serbac de la Opera Română din Cluj-Napoca, C. Florin Acsinte, Victor Axinte, Niculina Cârstea, Emilia Ciurdea, Artemie Cojocaru, Florența Marinescu, Mirela Negulescu, Luminița Teleabă-Popa, Mihaela Rotaru, Gh. Țirea de la Teatrul liric Constanța. Au acompaniat la pian: Carmen Gutuleanu, Silvia Țigmeanu şi Silvia Ciorei.

Opera *Don Pasquale* de G. Donizetti a fost prezentată spectatorilor constănțeni vineri 10 aprilie sub direcția muzicală a lui Radu Ciorei, regia artistică Ion Drugan, corul condus de Boris Cobasnian. Distribuția: Constantin Gabor de la Opera Română Cluj-Napoca – *Don Pasquale*, Ion Micu de la Opera Română Cluj-Napoca – *Ernesto*, Niculina Cîrstea – *Norina*, Victor Axinte – *Dr. Malatesta*, Gh. Țirea – *Notarul.*

Duminică 12 aprilie melomanii s-au bucurat să vizioneze spectacolul cu opera *Carmen* de G. Bizet, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, coregrafia Mireillei Savopol, scenografia Ion Clapan de la Opera Română din Bucureşti, corul condus de Boris Cobasnian, direcția muzicală Ioan Iancu de la Opera Română din Timişoara. Distribuția: Irina Bogaceva (URSS) – *Carmen*, Ionel Voineag de la Opera Română din Bucureşti – *Don Jose*, Victor Axinte – *Escamillo*, Maria Dorobanțu – *Mercedes*, C. Jurăscu – *Morales,* Gh. Țirea – *Zuniga*, Mihaela Rotaru – *Frasquita,* Romfilia Radu – *Micaela*, Iuliu Puşcaşu – *Remendado*, Vasile Pascali – *Dancairo,* soliști balet: Isabela Aguletti, Fănică Lupu, Gh. Moțpan, C. Pintea, Iosana Sebeşan, Crina Munteanu.

Opera *Rigoletto* de G. Verdi programată luni 13 aprilie s-a bucurat de o prezentare deosebită sub direcția muzicală a compozitorului Cornel Trăilescu de la Opera Română din Bucureşti,

www.ziuaconstanta.ro

regia artistică Gh. Bărbulescu, coregrafia Mireille Savopol, scenografia Ion Clapan de la Opera Română din Bucureşti. Distribuţia: Florin Georgescu de la Opera Română din Bucureşti – *Ducele*, Ladislau Fogel de la Opera Română din Timişoara – *Rigoletto,* Niculina Cârstea – *Gilda*, Gh. Ţirea – *Monterone,* Margareta Andriescu – *Giovanna,* C. Florin Acsinte – *Sparafucille,* C. Jurăscu – *Marullo*, Iuliu Puşcaşu – *Matteo Borsa*, Lucica Benghea – *Contesa Ceprano,* George Ionescu – *Contele Ceprano,* Maria Daminescu – *Maddalena,* Elvira Cimponeriu – *Pajul*, Dinu Voievozeanu – *Uşierul.*

Marţi 14 aprilie a fost programat spectacolul cu baletul *Cenuşăreasa* de S. Prokofiev, în regia artistică şi coregrafia lui Oleg Danovski (Maestru Emerit al Artei). Au participat: Alice Popescu, George Postelnicu, Florentina Vulpescu, Violeta Pavel, Andrei Mihai, Carmen Manolache şi Dana Dembinski de la Teatrul „Fantasio".

Pentru miercuri 15 aprilie s-a programat opera *Tosca* de G. Puccini, în regia lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu. Corul condus de Boris Cobasnian, la orgă Silvia Ţigmeanu, conducerea muzicală Radu Ciorei. Distribuţia: Vasile Mărtinoiu de la Opera Română din Bucureşti – *Baronul Scarpia*, Ionel Voineag de la Opera Română din Bucureşti – *Mario Cavaradossi*, Maria Dorobanţu – *Floria Tosca*, Gh. Ţirea – *Angelotti*, Sofronie Cadariu – *Sacristanul*, Iuliu Puşcaşu – *Spoletta*, Gabriela Tofănel – *Un păstor*, George Ionescu – *Temnicerul*, Dinu Voivozeanu – *Sciaronne.*

Premiera baletului *Alice în Ţara Minunilor* de Ion Stoian a avut loc în data de joi 16 aprilie, în coregrafia şi regia artistică a Ancăi Tudor şi scenografia lui Şerban Jianu. Au participat: Mirela Badea, Mariana Herman, Gh. Moţpan, Fănică Lupu, Rodica Raicu-Uretu, Ioan Gligor, Dionisie Niculai, C. Dragomir, Mihaela Ştefan, Monica Măgârdici, Isabela Aguletti-Rudi, Valentin Ionescu, Iosana Sebeşan, Ramona Ignat, Dorina Arseni, C. Pintea, Camelia Luţaru.

Opera *Otello* de G. Verdi s-a jucat pe scena Teatrului liric vineri 17 aprilie, sun direcţia muzicală a maestrului Gheorghe Stanciu, regia artistică Dumitru Tăbăcaru de la Opera Română din Iaşi, scenografia Febus Ştefănescu, corul condus de Boris Cobasnian. Distribuţia: Vladimir Todorov (Bulgaria) – *Iago*, David Ohanesian (Artist Emerit) – *Otello*, Maria Dorobanţu – *Desdemona,* Iuliu Puşcaşu – *Cassio*, Margareta Andriescu – *Emilia*, Radu Popescu – *Roderigo*, Gh. Ţirea – *Lodovico*, Sofronie Cadariu – *Montano*, George Ionescu – *Heraldul.*

Festivalul continuă cu baletul *Lacul lebedelor* de P.I. Ceaikovski prezentat sâmbătă 18 aprilie de Baletul clasic şi

www.ziuaconstanta.ro

contemporan „Fantasio" în regia şi coregrafia lui Oleg Danovschi cu concursul soliştilor: Betty Manolache-Lux, Dumitru Manolache-Lux, Francisc Strnad, iar duminică 19 aprilie s-a desfăşurat *Gala baletului* cu: Carmen Angheluş Roxana Colgeac, Ion Tugearu, Gh. Angheluş, Laurenţiu Guinea, şi Florin Brînduşe de la Opera Română din Bucureşti, Aurora Caloianu de la Opera Română din Timişoara, Simona Noja de la Opera Română Cluj-Napoca, Betty Manolache-Lux, Dumitru Manolache-Lux, George Postelnicu şi Monica Bârlea de la Teatrul *Fantasio* Constanţa, Isabela Aguletti-Rudi, Rodica Raicu-Uretu, Iosana Sebeşan, Mihaela Ştefan, Mariana Herman, Mirela Badea, Gh. Moţpan, Fănică Lupu, Dionisie Niculai, Valentin Ionescu, Ioan Gligor de la Teatrul liric Constanţa. Invitată de onoare: Liana Tugearu.

„Punând în scenă Lacul lebedelor, celebra lucrare romantică ce de peste 100 de ani încântă spectatorii de pretutindeni, Ansamblul de balet este pus în faţa unui examen dificil. Oleg Danovski a reuşit o creaţie cu totul originală, fiind recunoscut ca unul dintre cei mai buni specialişti în baletul romantic pe olan european. Membrii ansamblului au acum posibilitatea realizării unei performanţe de înalt nivel artistic"[188] – afirmă criticul N. Spirescu.

Pentru luni 20 aprilie s-a programat opera *Trubadurul* de G. Verdi, în regia lui Dumitru Tăbăcaru de la Opera Română din Iaşi, corul condus de Boris Cobasnian, la orgă Silvia Ţigmeanu, direcţia muzicală Mihaela Silvia Roşca. În distribuţie: Vladimir Todorov (Bulgaria) – *Contele de Luna*, Sanda Şandru de la Opera Română din Bucureşti – *Leonora*, Ladislau Fogel de la Opera Română din Timişoara – *Manrico*, Gabriela Tofănel – *Azucena,* Sofronie Cadariu – *Ferrando*, Radu Popescu – *Ruiz*, Lucica Benghea – *Ines,* George Ionescu – *Un bătrân*.

Miercuri 22 aprilie în cadrul *Lunii Muzicii de Operă şi Balet* s-a programat un *Concert de arii din operele româneşti şi străine* sub conducerea muzicală a dirijorilor: Gh. Stanciu, Mihaela Silvia Roşca şi Radu Ciorei. Invitată de onoare Luminiţa Constantinescu de la Radiodifuziunea Română. Şi-au adus aportul : Sanda Şandru, Pompei Hărăşteanu, Ionel Voineag şi Alexandru Moisiuc de la Opera Română din Bucureşti, Laura Niculescu şi Simina Ivan de la Teatrul de Operetă Bucureşti, Ruxandra Donose de la Conservatorul „G. Enescu" din Bucureşti, Liliana Văduva-Ciobanu, Anca Dămăceanu şi Felicia Filip de la Teatrul muzical din Braşov, Doina Neculce şi Ion Pojar de

[188] Spirescu, Nicolae – *Premiera <Lacul lebedelor>* – în *Programul* de sală, Constanţa, 18 aprilie, 1987.

www.ziuaconstanta.ro

la Opera Română Cluj-Napoca, Melinda Marton de la Opera Maghiară Cluj-Napoca, Liliana Nichiteanu de la Teatrul muzical Galați, Margareta Andriescu, Niculina Cârstea, Veronica Diaconu, Maria Dorobanțu, Florența Marinescu, Romfilia Radu, Mirela Negulescu, Ilie Gănțoiu, Victor Axinte, Gheorghe Țirea.

Vineri 24 aprilie se termină stagiunea *Lunii Muzicii de Operă şi Balet* ediția a XIII-a 1987, cu un *Concert de închidere* ce a cuprins lucrările *Vox Maris* de G. Enescu şi *Simfonia a IX-a* de L. van Beethoven sub bagheta maestrului Paul Staicu. Şi-au dat concursul soliştii: Sanda Şandru, Martha Kessler, Ionel Voineag şi Pompei Hărăşteanu, corul Filarmonicii „G. Enescu" din Bucureşti şi orchestra simfonică a Teatrului liric din Constanța.

5.1.14 Luna Muzicii de Operă şi Balet. Ediția a XIV-a, 8 mai - 3 iunie 1988

Teatrul liric din Constanța găzduieşte cea de-a XIV-a ediție a *Lunii Muzicii de Operă şi Balet*, în cadrul căreia diverse manifestări spectaculare îşi dispută dreptul de întâietate şi rangul de eveniment în fața unui public informat, exigent şi entuziast. Gale, concerte, spectacole de operă şi balet oferă un context generos de dialog mai multor generații de artişti aparținând unor scene de prestigiu din țară şi străinătate.

Realizatorii nu şi-au propus epuizarea repertoriului curent după tradiția edițiilor anterioare, ci o selecție reprezentativă pentru nivelul atins în acest moment de colectivul Teatrului liric, selecție căreia i se adaugă câteva premiere: prezentarea versiunii de concert a operei *Nabucco*, prezentarea în interpretarea studenților conservatorului bucureştean a operei *Amorul doctor* de Pascal Bentoiu, spectacolul *Peer Gynt* prezentat de baletul Operei Române din Bucureşti.

Adăugăm intenția de a demonstra valoarea competitivă a unora dintre interpreții constănțeni în contextul colaborării cu invitați de pe alte scene. Dacă marele public va accepta aceste intenții, *Festivalul Muzicii de Operă şi Balet* va juca un rol de ferment al stagiunii anuale de operă şi balet, va genera argumente pentru extensia în durată a interesului spectatorilor, va tutela eforturile continue de creştere calitativă a vieții muzicale a oraşului nostru.

In cadrul ediției a XIV-a a *Festivalului Muzicii de Opeă şi Balet* s-au prezentat 9 spectacole de operă, 7 spectacole de balet, o operă pentru copii şi 3 concerte.

Duminică 8 mai a avut loc *Concertul de deschidere* vizând creația românească de operă, avându-l ca invitat pe muzicologul

www.ziuaconstanta.ro

Viorel Cosma, conducerea muzicală Petre Zbârcea de la Filarmonica din Sibiu, pregătirea muzicală: Silvia Ciorei, Carmen Gutuleanu Silvia Ţigmeanu. Şi-au dat concursul soliştii: Maria Diaconu-Popa, Daniela Vlădescu, Ionel Voineag de la Opera Română din Bucureşti, Elena Gaja de la Opera Română din Timişoara, Angela Nemeş de la Opera Română din Cluj-Napoca, Pap Vilma de la Opera Maghiară din Cluj-Napoca, Felicia Filip de la Teatrul muzical din Braşov, Margareta Andriescu, Victor Axinte, C. Acsinte, Niculina Cârstea, Artemie Cojocaru, Veronica Diaconu, Maria Dorobanţu, Ilie Gănţoiu, C. Jurăscu, Florenţa Marinescu, Mirela Negulescu, Emilia Oprea, Romfilia Radu, Gheorghe Ţirea.

Concertul a fost foarte bine primit de public, prezentându-se lucrări din creaţia românească de operă dar şi universală, soliştii de primă mărime invitaţi la ediţia a XVI-a a *Lunii Muzicii de Operă şi Balet,* oferind publicului pagini nemuritoare din creaţia lirică contemporană.

Iată şi părerea unui mare interpret (solist la Opera Română din Bucureşti) cu privire la această manifestare culturală devenită o tradiţie pentru Teatrul liric: „Pentru noi, slujitorii operei, cât şi pentru iubitorii acestui gen nemuritor, sosirea primăverii se asociază cu Festivalul de operă de la Constanţa, manifestare unică la noi şi chiar în străinătate, căci nu multe ţări se pot mândri cu o astfel de iniţiativă. Sărbătoarea muzicală de la Constanţa a avut de-a lungul timpului, invitaţi de prestigiu, momente artistice de mare excepţie susţinute de cei mai cunoscuţi artişti români şi valoroşi invitaţi din alte ţări cu vechi tradiţii muzicale. Iată de ce mă simt onorat să particip pentru a doua oară, consecutiv, la acest festival. Paginile muzicale pe care le voi interpreta la concertul final al festivalului, *Despărţirea lui Wotan* şi *Focul* din Opera *Walkiria* de R. Wagner, reprezintă o culme a artei componistice şi o preferinţă deosebită pentru mine şi cred că şi pentru public."[189]

Marţi 10 mai s-a prezentat opera *Amorul Doctor* de Pascal Bentoiu în regia artistică a lui A.I. Arbore, scenografia Silviu Ioniţă, regia tehnică Florin Dragomir, conducerea muzicală Radu Ciorei. Solişti au fost studenţii Conservatorului „C. Porumbescu" din Bucureşti. Distribuţia: Paul Basacopol – *Sganarelle,* Irina Săndulescu – *Lisetta,* Simina Ivan – *Lucinda,* Alexandru Badea – *Lorenzo,* Cornel

[189] Hărăşteanu, Pompei – *Personalităţi artistice pe scena lirică constănţeană*, în *Caietul program* al *Lunii muzicii de Operă şi Balet*, ediţia a XIV, Constanţa, 8 mai, 1988, pag.13.

www.ziuaconstanta.ro

Tudosie, Şipp Imre, Nicolae Raiciu, Sever Barnea – *Doctorii,* Mihnea Lamatic – *Notarul.*

Lucrarea lui Pascal Bentoiu este o operă modernă compusă pe un pretext dramatic clasic. Aceasta are două versiuni orchestrale – muzica şi conductul vocal fiind acelaşi; una pentru formaţie mare (componenta iniţială) şi una pentru formaţie redusă (elaborată în 1986). În cadrul actualului festival studenţii Conservatorului bucureştean vor prezenta versiunea a doua. Structura muzicală a lucrării după cum arată compozitorul (în programul de sală al festivalului din mai 1988, pag. 12), cuprinde patru părţi. Fiecare grup de trei scene, din cele douăsprezece, constituie o secţiune, iar în ansamblu sunt ordonate astfel: introducere şi allegro, temă cu variaţiuni, scherzo şi final. Deşi a constituit o experienţă benefică pentru soliştii clasei de canto din Conservatorul bucureştean, care au avut astfel posibilitatea de a se exprima pe scena unui festival renumit, cu tradiţie deja, menţionăm faptul că aceştia s-au prezentat la modul laudativ, publicul primind cu simpatie şi interes prestaţia viitorilor solişti lirici ai ţării.

Opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini a fost programată pentru miercuri 11 mai în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Febus Ştefănescu, pregătirea muzicală Silvia Ciorei, conducerea muzicală Mihaela Silvia Roşca. Lucrarea foarte bine cunoscută de public, rulată de mai multe ori pe scena Teatrului liric în stagiunile trecute, este prezentată în cadrul festivalului în regia lui Gh. Bărbulescu, care a realizat şi alte premiere cu această operă, de data asta însă sub bagheta tinerei dirijoare Mihaela Silvia Roşca. Noutatea o constituie prestaţia invitaţilor de la Opera Română din Bucureşti: Ştefăniţă Lascu pentru rolul *Contelui Almaviva* şi Emil Iuraşcu pentru rolul titular *Figaro.* În celelalte roluri regizorul Gh. Bărbulescu i-a distribuit pe artiştii constănţeni. De menţionat faptul că pentru soprana de coloratură Emilia Oprea rolul *Rosinei* a constituit un debut excepţional, publicul apreciind calităţile sale vocale, jocul scenic, acurateţea glasului în registrul acut, dar şi în cel grav (solista a intrat în Conservator ca mezzosoprană, terminând studiile ca soprană de coloratură), tinereţea şi fizicul plăcut. Emil Iuraşcu în rolul *Figaro* a încântat publicul, fiind în mare formă vocală, cu un timbru de mare frumuseţe, realizând un personaj dinamic, introvertit, răzbunător, gelos şi intrigant, dar în acelaşi timp duios, sincer şi iubitor şi, – cu toate că nu se poate compara cu rolul pe care îl face Nicolae Herlea pentru acelaşi personaj, (Ada Brumaru apreciindu-i calitatea de a „străluci de-a lungul întregului spectacol" – reuşeşte performanţa de a

www.ziuaconstanta.ro

demonstra că poate creiona personajul interpretat, respectând partitura muzicală, libretul, dar adăugând şi ceva din firea şi energia sa interioară – dinamism şi joc scenic adecvat situaţiei dramatice. Alături de el Ştefăniţă Lascu imprimă personajului său un joc scenic foarte bun, lăsând publicul să-i admire glasul plăcut, puternic, de o mare bogăţie sonoră, cu nuanţe bine plasate, curat în registrul acut, cu unele scăpări în registru grav, unde s-au putut observa unele tendinţe de distonare. Orchestra dirijată de Mihaela Roşca a sunat în general bine, deşi se simte nevoia unei mâini mai strânse, pentru omogenizarea permanentă a orchestrei, o nuanţare mai pregnantă şi dozarea mai clară a tempouri-lor, mai ales în momentele de acompaniament al ariilor şi duetelor. Spectacolul a fost în general o reuşită a Teatrului liric.

Opera pentru copii *Inimă de copil* de Carmen Petra Basacopol a fost prezentată joi 12 mai în regia artistică a lui Sergiu Dan Pop, scenografia Silviu Ioniţă, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, corul de copii dirijat de Silvia Roşca, conducerea muzicală Radu Ciorei.

Dorinţa Teatrului liric de a supune atenţiei publicului o lucrarea pentru copii într-o primă montare pe scena constănţeană a fost îndeplinită în cadrul acestui festival. Regizorul Sergiu Dan Pop a imaginat punerea în scenă a acestei frumoase poveşti transpusă în muzică de Carmen Petra Basacopol distribuind ca interpreţi copiii aparţinând, şcolii nr. 16 din municipiul Constanţa (instruiţi de dirijoarea Mihaela Roşca), alături de artiştii constănţeni. Idee lăudabilă şi totodată un experiment, pentru că tocmai aceşti copii fac deliciul lucrării, conferindu-i farmec tineresc. În fruntea distribuţiei soprana Emilia Ciurdea – *Marco,* demonstrează certe calităţi vocale şi un bun joc de scenă, conturând un personaj delicat şi expresiv. O însoţesc cu contribuţii variabile calitativ, Constantin Acsinte, Sofronie Cadariu, Iuliu Puşcaşu, Margareta Andriescu, Radu Popescu, Mihaela Rotaru şi alţii.

Despre această lucrare G. Constantinescu afirmă: „Elanul sincer, spontaneitatea şi muzica accesibilă acestei vârste deschise spre frumos, povestea captivantă a lui Marco, ştiută de copiii de pe întreg mapamondul, ne determină să apreciem că experimentul reuşit ca redare muzicală şi scenică, validează lucrarea compozitoarei Carmen Petra Basacopol, drept o operă cu şi pentru copiii de pretutindeni, ceea ce este un câştig artistic considerabil."[190]

---

[190] Constantinescu, Grigore – *Premieră la Teatrul liric*, în revista *Muzica*, an. XXXVII, nr. 3, Bucureşti, martie, 1988.

www.ziuaconstanta.ro

Pentru vineri 13 mai a fost programată opera *Tosca* de G. Puccini sub conducerea muzicală a italianului Vittorio Gaioni, regia artistică Gh. Bărbulescu, cu David Ohanesian (Artist Emerit) – *Scarpia*, Romfilia Radu – *Floria Tosca*, Ilie Gănțoiu – *Mario*, C. Acsinte – *Angelotti,* Sofronie Cadariu – *Sacristanul,* George Ionescu – *Sciarrone*, Iuliu Puşcaşu – *Spoletta*, Gabriela Tofănel – *Păstorul*, Dinu Voivozeanu – *Temnicerul.*

Seara de balet de sâmbătă 14 mai, prezintă: I. - *Variațiuni clasice* pe muzică de B. Britten şi P Hindemith, II. - *Gura lumii* pe muzică de G. Enescu şi Th. Rogalski, interpretate de soliști şi ansamblul de balet, în scenariul, regia, coregrafia şi colajul muzical realizat de Ion Tugearu de la Opera Română din Bucureşti. Soliști: Rodica Raicu-Uretu, Mihaela Ştefan, Ioan Gligor ansamblul de fete: Claudia Pop, Crina Lintzmaier, Dorina Arseni, Csomor Ildico, Monica Măgârdici, Mirela Badea. Ramona Ignat. III.- *Bolero* de M Ravel, soliști: Rodica Raicu-Uretu, Valentin Ionescu, Ramona Ignat, Dionisie Neculai, Monica Măgârdici, Ioan Gligor. IV. – *Nunta însângerată*, colaj muzical după creația compozitorilor: I. Albeniz, Manuel de Falla, P. Sarasate, J. Rodrigo Vives şi folclor spaniol. Distribuția: Rodica Raicu-Uretu – *Mama*, Marika Molnar – *Soția,* Fănică Lupu – *Leonardo,* Iosana Sebeşan – *Logodnica,* George Gache – *Logodnicul*, ansamblul de balet.

Seara de balet a Teatrului liric a fost o adevărată revelație, fapt confirmat de muzicologul Luminița Vartolomei în Caietul program al festivalului: „Baletul Teatrului liric din Constanța este astăzi de nerecunoscut, urcând brusc mai multe trepte deodată în ierarhia trupelor similare din țară. Ion Tugearu a reuşit, într-un timp remarcabil de scurt, să-l facă să strălucească prin perfecțiunea execuției desenului coregrafic (adesea cu grad foarte înalt de dificultate, ca în *Variațiunile clasice*, unde bogata şi capricioasa dantelărie a mişcării este țesută într-o viteză fantastică) ca şi prin grația, eleganța şi expresivitatea interpretării discursului, prin intensitatea cuceritoare a comunicării trăirilor artistice."[191]

De remarcat la nivelul trupei prestația Rodicăi Raicu-Uretu (care cu ocazia celor două *Panoramice* la care baletul constănțean a participat se înfățişase doar ca un talent promițător), a devenit astăzi o veritabilă „stea", etalându-şi entuziasmat precizia şi maleabilitatea, sensibilitatea şi vigoarea. Aceste daruri ale balerinei sunt desăvârşit puse în valoare în *Variațiunile clasice* şi în *Bolero,* pe de altă parte

[191] Vartolomei, Luminița – *Saltul,* în *Caietul program* al festivalului, ed. a XIV-a, Constanța, mai, 1988, pag. 3.

www.ziuaconstanta.ro

celelalte piese stimulează şi valorifică totodată capacitatea artistei de a crea. La fel de copleşitoare prin forţă două personaje aflate la antipozi: *Băboiul* din *Gura lumii* şi *Mama* din *Nunta însângerată*, de asemenea Ioana Sebeşan (una dintre cele trei soliste ale *Variaţiunilor* şi *Logodnica* din *Nunta însângerată*), Marika Molnar (soţia din *Nunta însângerată*), Mihaela Ştefan (cea de-a treia solistă din *Variaţiuni* şi *Tânăra* din *Gura lumii*), Fănică Lupu (*Leonardo* din *Nunta însângerată*, rol extrem de pretenţios, întrucât Tugearu l-a gândit pentru el, în funcţie de marile sale virtuţi solistice), George Gache (*Logodnicul* din *Nunta însângerată* şi unul dintre soliştii *Boleroului*), Ioan Gligor (*Tânărul* din *Gura lumii*), Ramona Ignat etc. Cuvinte de laudă pentru tot colectivul de balet al Teatrului liric constănţean.

Opera *Lucia di Lammermoor* de G. Donizetti prezentată în sala Teatrului liric sub conducerea muzicală a lui Gh. Stanciu, regia artistică Anghel Ionescu Arbore, scenografia Cătălin Arbore, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, a beneficiat de prestaţia unor solişti valoroşi din ţară şi străinătate. *Lucia* interpretată de Kristina Goranthceva din Bulgaria, a demonstrat calităţi vocale excepţionale, un glas cald, sensibil, bine lucrat. A interpretat excelent aria în care este evocată scena nebuniei, sensibilizând până la lacrimi publicul din sala de spectacol. Dezinvoltă, cu experienţă scenică, oferindu-ne o tehnică cu efecte de virtuozitate, a demonstrat că ştie să câştige publicul. În celelalte roluri basul Gh. Ţirea (*Raimondo*), a demonstrat că este piesă de nădejde pentru orice distribuţie, plăcut, cursiv, cu o diversitate repertorială care dovedeşte pasiunea sa pentru operă, dar şi devotamentul pentru instituţie. Tamas Daroszi de la Opera maghiară Cluj-Napoca (*Edgardo*) şi Victor Axinte (*Enrico*) două voci frumoase, clare, puternice, cu un joc de scenă adecvat, au contribuit din plin la succesul spectacolului. Corul s-a simţit mai puţin ca în alte spectacole, în schimb, la pupitrul orchestrei, dirijorul Gh. Stanciu cu practica dirijorală, experienţă tehnică şi rafinament în frazare, a contribuit la crearea acelei prospeţimi pe care ne-a dat-o *Lucia* din acest festival.

În sala Teatrului Fantasio s-a derulat spectacolul coregrafic cu lucrările – *La piaţă* de M. Jora în coregrafia lui Oleg Danovski (Artist Emerit) cu distribuţia: Carmen Manolache – *Chiva,* Oleg Danovski jr. – *Plutonierul,* Mariana Râpă – *Logodnica,* Gelu Râpă – *Beţivul.* II. – *Rapsodia I* de G. Enescu, în coregrafia aceluiaşi Oleg Danovski, interpret fiind ansamblul de balet şi III. – *Baiadera* de L. Minkus, după coregrafia clasică în regia Artistului Emerit Oleg Danovski. Solişti: Betty Manolache-Lux, Dumitru Manolache-Lux, Felicia

www.ziuaconstanta.ro

Şerbănescu, Alice Popescu, Dana Lungeanu. Asistenţi coregrafie: Gabriela Danovski şi Marialis Karda.

Opera *Madama Butterfly* de G. Puccini, programată luni 16 mai a fost dirijată de Mihaela Silvia Roşca în regia lui Gh. Bărbulescu, cu Valeria Sirokanska (Bulgaria) – *Cio-cio-san*, Remmy Penkova (Bulgaria) – *Suzuki,* Gabriel Năstase de la Opera Română din Bucureşti – *Pinkerton,* Ladislau Fogel de la Opera Română din Timişoara – *Sharpless*, Viorel Carcea – *Iamadori*, Vasile Pascali – *Goro,* Gh. Ţirea – *Unchiul Bonzo*, George Ionescu – *Comisarul.*

Miercuri 18 mai, Festivalul continuă cu spectacolul de balet *Peer Gynt*, colaj muzical realizat de Lucian Ionescu din lucrările compozitorilor: E. Grieg, J. Williams, Isao Tomita şi K. Stockhausen, în regia şi coregrafia Mihaelei Atanasiu, scenografia - Viorica Petrovici, pregătirea muzicală Sorina Zamfir, Livia Teodorescu, Luiza Avram, asistenţi coregrafie: Ştefan Bănică, Florin Mateescu, regia de culise: Florin Gavrilescu, Gheorghe Birău. Interpretează soliştii şi ansamblul de balet al Operei Române din Bucureşti. Distribuţia: Ştefan Bănică – *Peer Gynt*, Beatrice Bleonţ – *Mama Ase*, Mihaela Ţigănuş – *Solveig,* Doina Axinte – *Femeia în verde*, Daniela Constantinoiu – *Anitra*, Cristina Osiceanu – *Ingrid,* Roxana Ciucă, Cristina Opincaru şi Mirela Simniceanu – *Trei Ciobăniţe*, Florin Brânduşă – *Bătrânul din Dovre*, Adrian Gheorghiu – *Directorul ospiciului*, Florin Brânduşă – *Moartea*, Doina Bunoiu – *Micul priculici,* Nicolae Deneş, Florin Mateescu, Tiberiu Almosnino şi Mihai Fotescu – *Patru domni.*

Cunoscuta operă *Nabucco* de G. Verdi a fost prezentată joi 19 mai sub formă de Operă-concert sub bagheta maestrului Gh. Stanciu, ajutat de maeştrii de cor S. Olariu şi C. Jurăscu. Distribuţia: Nicolae Urdăreanu de la Opera Română din Bucureşti – *Nabucco,* Ionel Voineag de la Opera Română din Bucureşti – *Ismaele*, Dan Zancu de la Opera Română din Bucureşti – *Zaccaria*, Iulia Kirkoşa de la Opera Maghiară din Cluj-Napoca – *Abigaille*, Veronica Gârbu de la Opera Română din Bucureşti – *Fenena,* Constantin Acsinte – *Marele preot*, Iuliu Puşcaşu – *Abdallo*, Emilia Oprea – *Anna,* corul Operei Române din Bucureşti, corul şi orchestra Teatrului liric Constanţa.

Spectacolul a avut o distribuţie de zile mari. Ca punct central al dramei, un nume care nu mai necesită recomandări speciale: baritonul Nicolae Urdăreanu, prim-solist al Operei Naţionale din Bucureşti, colaborator apropiat al Teatrului liric din Constanţa în rolul titular – *Nabucco*. Din distribuţia spectacolului (de altfel, destul de omogenă), mai citim pe Ionel Voineag, un alt greu al scenei lirice în rolul lui

www.ziuaconstanta.ro

Ismaele, Dan Zancu (*Zaccaria*), ambii de la Opera Română din Bucureşti, Iulia Kîrkoşa de la Opera Maghiară din Cluj-Napoca (*Abigaille)*. În celelalte roluri Veronica Gârbu de la Opera Română din Bucureşti (Fenena), C. Acsinte, Iuliu Puşcaşu, Emilia Oprea.

Cu o astfel de distribuţie, nu se putea prezenta spectatorilor decât o premieră de mare atractivitate, cu vocile cele mai bune pentru lirica şi stilul verdian, reprezentaţia artiştilor lirici detaşându-se net calitativ de celelalte lucrări programate în festival.

Opera *Carmen* de G. Bizet a fost prezentată sub conducerea muzicală a lui Paul Popescu de la Radiodifuziunea Română, regia Gh. Bărbulescu, scenografia Ion Clapan, coregrafia Mireille Savopol, pregătirea muzicală Silvia Ciorei. Distribuţia i-a cuprins pe Ludmila Nam (URSS) – *Carmen*, I. Kapuşkin (URSS) – *Don Jose* invitaţi de peste hotare în rolurile titulare şi Mihai Axinte de la Opera Română Iaşi – *Doncairo.* În celelalte roluri Maria Dorobanţu, Mihaela Rotaru, Iuliu Puşcaşu, Romfilia Radu, Gh. Ţirea, C. Jurăscu.

Lucrare cu o vechime considerabilă, cântată si răscântată pe toate meridianele lumii, cunoscută de majoritate iubitorilor de gen, opera *Carmen* nu mai poate impresiona decât prin prezenţa unor voci de excepţie şi o nouă viziune regizorală, care să stârnească curiozitatea publicului spectator. Un astfel de spectacol ne propune regizorul Gh. Bărbulescu, care nu reuşeşte o montare prea modernă, în altă viziune decât cea clasică, dar realizează o distribuţie excepţională cu invitaţi din ţară şi străinătate care au prezentat această operă de nenumărate ori în ţară şi în afara ei. Rusoaica Ludmila Nam (*Carmen*) face un rol foarte bun, prezentându-ne un personaj seducător, plin de temperament, pătimaşă. Complexitatea personajului creat de ea se relevă pe parcurs, cu o coeziune şi o coerenţă aproape fără cusur, într-o tensiune emoţională permanentă, care creşte însă gradat, până la incandescenţa tragică din final. Tenorul rus I. Kapuşkin, realizează un *Don Jose* foarte credibil, implicându-se intens în pielea personajului, actoriceşte vorbind, mai ales în momentele de furie, durere, gelozie. Vocea tenorului este puternică, sigură cu acute luminoase şi ample. Meritul dirijorului Paul Popescu, muzician cu o mare experienţă dirijorală, a fost aceea că a ştiut să stăpânească orchestra şi să imprime instrumentiştilor spiritul trăirii muzicii, a omogenizării şi nuanţării momentelor muzicale şi acompaniamentul soliştilor lirici.

Seara de muzică şi poezie românească s-a derulat luni 23 mai având ca invitaţi pe Ligia Ardelean de la Radiodifuziunea Română, actorul Victor Rebengiuc, Florin Diaconescu şi Mihaela Agachi de la Opera Română din Bucureşti, precum şi soliştii: Niculina Cârstea,

www.ziuaconstanta.ro

Emilia Oprea, Victor Axinte, Andrei Deleanu. La pian Silvia Țigmeanu și Carmen Gutuleanu.

Miercuri 25 mai a avut loc *Concertul tinerilor laureați ai concursurilor naționale și internaționale*, avându-l ca invitat pe muzicologul Iosif Sava de la Radiodifuziunea Română. Sub conducerea muzicală a dirijorului Radu Ciorei au evoluat soliștii: Ștefăniță Lascu, Alexandru Moisiuc de la Opera Română din București, Simina Ivan, Laura Niculescu de la Teatru de operetă din București, Ion Pojar de la Opera Română Cluj-Napoca, Melinda Marton, Tamas Daroczi de la Opera Maghiară Cluj-Napoca, Liliana Văduva-Ciobanu, Anca Danaceanu, Liliana Dumitrache de la Teatrul muzical Brașov, Liliana Nichiteanu de la Teatrul muzical Galați, Adriana Mesteș, Daniela Predescu de la Opera Română Iași, C. Acsinte, Florența Marinescu, Mirela Negulescu, Emilia Oprea de la Teatrul liric Constanța.

Opera *Rigoletto* de G. Verdi a fost prezentată sâmbătă 28 mai, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Febus Ștefănescu, coregrafia Mireille Savopol, pregătirea muzicală Silvia Țigmeanu, conducerea muzicală Cem Mansur (Turcia). Distribuția: M. Voltrich (Cehoslovacia) – *Ducele,* Dan Serbac de la Opera Română Cluj-Napoca – *Rigoletto,* Niculina Cârstea – *Gilda,* Sofronie Cadriu – *Sparafucille,* Mirela Negulescu – *Maddalena,* Lucia Benghea – *Giovanna,* Gh. Țirea – *Contele Monterone*, C. Jurăscu – *Marullo,* Iuliu Puşcaşu – *Matteo Borsa*, George Ionescu – *Contele Ceprano*, Mihaela Mihai-Tănase – *Contesa Ceprano*, Tatiana Gădălean – *Un paj,* Dinu Voivozeanu – *Uşierul*.

Faimoasa operă a lui G. Verdi *Rigoletto*, s-a bucurat de o distribuție pe măsură, cu invitați din țară și străinătate. Astfel că, regizorul Gh. Bărbulescu oferă rolul titular baritonului Dan Serbac de la Opera Română din Cluj-Napoca, care în rolul complex al nefericitului bufon *Rigoletto* – a izbutit să îmbine convingător o voce frumoasă și caldă, de un dramatism tulburător (mai ales în actele II și III) – cu un joc de scenă excelent, vădind o bună experiență a prezentării rolului pe scenele teatrelor lirice. În rolul *Ducelui de Mantua*, rol foarte dificil de altfel, cehoslovacul M. Voltrich, a demonstrat că posedă o voce expresivă și o bună tehnică pentru stilul verdian, absolut necesare prezentării personajului. Alături de *Ducele de Mantua* și *Rigoletto* a evoluat Niculina Cârstea – *Gilda*, cu un joc de scenă deosebit, muzicalitate, fizic plăcut, impresionând în mod deosebit asistența. În celelalte roluri au evoluat: Mirela Negulescu, Sofronie Cadariu, Lucia Benghea, C. Jurăscu, Iuliu Puşcaşu, Gh.

www.ziuaconstanta.ro

Țirea, George Ionescu, Mihaela Mihai-Tănase, Tatiana Gădelean, Dinu Voievozeanu. Un cuvânt de laudă se cuvine dirijorului turc Cem Mansur, care a demonstrat o bună experiență dirijorală, o foarte bună cunoaşterii a partiturii verdiene şi a stilului, scoțând cu orchestra sonorități frumoase, clare, nuanțe dintre cele mai expresive, cu o fină frazare şi o eleganță deosebită în acompaniamentul vocal al soliştilor lirici.

Duminică 29 mai s-a prezentat un recital intitulat *Gala baletului* în regia maestrei Alexa Mezincescu, avându-l ca invitat pe muzicologul Grigore Constantinescu. Au evoluat soliştii: Natalia Iakovleva şi Andrei Musorin – URSS, Alexa Mezincescu, Cristina Teodorescu, Carmen Angheluş, Mihaela Țigănuş, Simona Somăcescu, Ion Tugearu, Miha Babuşka, Laurențiu Guinea, George Postelnicu, Florin Brânduşă, Gheorghe Angheluş de la Opera Română din Bucureşti, Simona Noja de la Opera Română Cluj-Napoca, Aurora Caloianu, Costică Gidea de la Opera Română din Timişoara, Betty Manolache-Lux, Dumitru Manolache-Lux de la Teatrul Fantasio-Constanța, Rodica Raicu-Uretu, Isabela Aguletti-Rudi, Mihaela Ştefan, Iosana Sebeşan, Monica Măgârdici, Mariana Herman, Ramona Ignat, Mariana Baran, Fănică Lupu, Gh. Moțpan, Valentin Ionescu, Dionisie Niculai, George Gache, C. Dragomir, Ioan Gligor.

Un spectaculos *Concert de arii din opere* sub conducerea dirijorului turc Cem Mansur s-a desfăşurat luni 30 mai în sala Teatrului liric constănțean, având ca invitat special pe Luminița Constantinescu redactor la Radiodifuziunea Română. Au evoluat soliştii: David Ohanesian (Artist Emerit), Sanda Şandru şi Florin Farcaş de la Opera Română din Bucureşti, Dan Serbac de la Opera Română Cluj-Napoca, Csaba Airizer de la Opera Română Timişoara, Constantin Acsinte, Margareta Andriescu, Victor Axinte, Niculina Cârstea, Artemie Cojocaru, Veronica Diaconu, Maria Dorobanțu, Ilie Gănțoiu, Florența Marinescu, Mirela Negulescu, Emilia Oprea, Romfilia Radu, Gheorghe Țirea de la Teatrul liric Constanța.

Opera *Tosca* de G. Puccini s-a jucat marți 31 mai în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, pregătirea muzicală Silvia Țigmeanu, conducerea muzicală Radu Ciorei. În distribuție: Helena Baggiore (Italia) – *Floria Tosca,* Tamaş Daroczi de la Opera Maghiară Cluj-Napoca – *Mario*, Dan Serbac de la Opera Cluj-Napoca – *Scarpia*, C. Acsinte – *Angelotti,* Sofronie Cadariu – *Sacristanul*, George Ionescu – *Scciarone,* Iuliu Puşcaşu – *Spoletta*, Gabriela Tofănel – *Păstorul*, Dinu Voivozeanu – *Temnicerul.*

www.ziuaconstanta.ro

Una dintre cele mai reprezentative lucrări ale lui G. Puccini – *Tosca,* este mereu întâlnită pe scenele teatrelor din țară și din străinătate. Jucată de ani de zile, lucrarea și-a câștigat un renume ce și l-a păstrat de-a lungul timpului, montările sale fiind mereu proaspete și contemporane cu toată vechime ei respectabilă. Mereu actualizată prin concepții regizorale noi și mai ales cu interpreți noi, de valoare, capabili să-și însușească stilului puccinian, care stimulează curiozitate spectatorilor și iubitorilor de muzică lirică, opera *Tosca* se încăpățânează să fie permanent pe afișele Teatrelor lirice, fiind întotdeauna apreciată de public, datorită muzicii superbe și acțiunii accesibile, cu o tematică care poate fi oricând actualizată, și, mai ales datorită diverselor interpretări de valoare. Regizorul Gh. Bărbulescu formează o echipă specială pentru montarea acestei lucrări, oferind rolurile principale Helenei Baggiore din Italia – *Floria Tosca*, Tamaș Daroczi de la Opera Maghiară Cluj-Napoca – *Mario Cavaradossi* și Dan Serbac de la Opera Română Cluj-Napoca – *Scarpia.* În celelalte roluri C. Acsinte, Sofronie Cadariu, Iuliu Puşcaşu, Gabriela Tofănel, George Ionescu, Dinu Voivozeanu.

Gh. Bărbulescu a fost inspirat. Helena Baggiore în rolul titular *Floria Tosca*, conturează un personaj superb, dinamic și energic, gata să se sacrifice pentru cauza binelui, etalând o voce de o rară acuratețe, clară și omogenă în toate registrele, o profesionistă care a asimilat stilul puccinian, cu un joc de scenă adecvat, acaparând publicul, vădit emoționat de prestația de calitate solistei. În rolul lui *Mario Cavaradossi*, Tamaș Daroczi a plăcut publicului, datorită vocii sale bine timbrată, cu acute strălucitoare, străduindu-se să redea stilul puccinian (la care mai are ceva de lucru, pentru a reuși pe deplin), el nereușind să atingă toată forța dramatică cerută de scena în care înfruntă teroarea baronului *Scarpia.* Și-a demonstrat însă calitățile vocale în duetele cu *Tosca* și în aria scrisorii din actul final. Dan Serbac – *Baronul Scarpia*, cunoscut publicului din multele sale prestații pe scena constănțeană, ne prezintă un personaj pe care îl interpretează cu profesionalism, cu un joc de scenă dinamic și energic, la care se adaugă calitățile sale vocale deosebite, fapt ce a dus împreună cu aportul întregului colectiv la obținerea unui succes de excepție.

Festivalul Muzicii de Operă și Balet a continuat joi 2 iunie în sala Casei de Cultură a Sindicatelor din Constanța cu spectacolul *Cenușăreasa* de S. Prokofiev în coregrafia lui Oleg Danovski (Artist Emerit), asistat de Gabriela Danovski și Marialis Karda. Distribuția: Alice Popescu - *Cenușăreasa*, Marcel Țabrea – *Prințul,* Lili Meiuși -

www.ziuaconstanta.ro

Zâna bună, Stela Cocârlea şi Carmen Manolache – *Surorile*, Violeta Pavel – *Mama*, Andrei Mihai - *Tatăl,* Ansamblul de balet clasic şi contemporan „Fantasio".

Ediţia a XIV-a a *Festivalului Muzicii de Operă şi Balet* se încheie vineri 3 iunie cu un *Concert festiv de închidere* sub bagheta maestrului Ion Baciu de la Filarmonica din Ploieşti, având ca invitat pe muzicologul Lazăr Octavian Cosma. În program:

Partea I

- Scene din *Oedip* de G. Enescu
- *Preludiu – Trei dansuri*
- *Corintul* – corul de fete
- *Monolog* - din actul al II-lea
- *Scena Sfinxului*
- *Cor final* – (Recitativul lui *Oedip)*

Soliști: David Ohanesian (Artist Emerit), Steliana Calos de la Filarmonica „G. Enescu" din Bucureşti

Partea a II-a, Program Wagner

- Uvertura la *Tanhauser*
- *Walkiria – Incantaţia focului*

Solist: Pompei Hărăşteanu de la Opera Română din Bucureşti

- Uvertura la *Parsifal*

Corul şi orchestra Teatrului liric din Constanţa.

5.1.15 Luna Muzicii de Operă şi Balet. Ediţia a XV-a, 6 mai - 7 iunie 1989

Constanţa trebuie să devină folosind posibilităţile largi, cadrul privilegiat al *Lunii Muzicii de Operă şi Balet*, ca zonă de intersecţie dintre oferta mereu înnoită şi interesul cert pentru valoare şi eveniment a publicului constănţean, un loc fierbinte al muzicii româneşti.

Cunoscută şi larg apreciată pe multe meridiane, şcoala românească de compoziţie a spus un cuvânt greu şi în domeniul muzicii de operă, domeniu în care dispunem de un adevărat tezaur. El aşteaptă să devină printr-o competentă punere în circuit larg, practică vie şi, prin aceasta, reper spiritual pentru toţi melomanii.

Iată de ce ne-am propus în această a XV-a ediţie, să sondăm mai departe, împreună acest teritoriu mai puţin cunoscut şi respins uneori aprioric, fără a i se oferi şansa unei clipe de atenţie. Ori cine-şi poate permite - fără incalculabile pierderi în timp - să respingă oglinda

www.ziuaconstanta.ro

sonoră propriei sale spiritualități, fie ea document al istoriei trecute şi prezente, al sacrificiului dăruit țării şi poporului, de înaintaşi sau de contemporani, fie ca densă interogație asupra condiției umane, asupra timpului şi spațiului unei culturi in proces neîntrerupt de afirmare?

Punerea în valoare a patrimoniului muzical național, a creației muzicale contemporane, acordarea de şanse sporite de afirmare a tinerei generații de muzicieni, o etică teatrală având ca ax criteriul valorii şi păstrând o largă perspectivă culturală, constituie intenția acestui eveniment cultural, ce presupune o legătură indestructibilă cu viața, cu faptele şi nevoile culturale ale publicului constănțean.

Şi în acest an, în cadrul unei ediții aproape jubiliare, vom cultiva cu ardoare evenimentul de pe afişul său, nelipsind *monştri sacri* ai domeniului - Maria Slătinaru-Nistor – pentru prima oară pe scena Teatrului liric constănțean – Pompei Hărăşteanu, Sanda Şandru, Ionel Voineag şi alții, performeri, ale căror distincții şi prestigiu internațional abia pot echilibra splendoarea glasului şi anvergura trăirilor scenice.

Vor fi prezentate în primă audiție la Constanța, opusuri monumentale precum *Carmina Burana* de Carl Orff antrenând un aparat coral şi orchestral de proporții, realizat prin colaborarea dintre orchestrele simfonică şi lirică cu corurile filarmonicilor din Iaşi şi Cluj-Napoca, dar şi inedite pagini de muzică românească, oferite integral *Poemă de august* de Doru Popovici, sau în eşantion în cadrul *Concertului tinerilor laureați* ai concursurilor naționale şi internaționale.

Vom restitui capodopere verdiene peste care s-a aşezat praful lipsei de interes, ca de exemplu opera *Traviata* şi într-o anumită măsură *Otello,* prin modernizarea şi metaforizarea cadrului scenografic, printr-o nouă manieră regizorală, prin noi distribuții ce conturează astfel, cu alte nuanțe, profilul unor personaje atât de cunoscute. Pentru prima oară în cadrul *Lunii Muzicii de Operă şi Balet*, oferim o microstagiune a Teatrului *Academic de Operă şi Balet* din Odesa ce va constitui credem, un moment de referință a ediției.

În cadrul ediției a XV-a a *Lunii Muzicii de Operă şi Balet* s-au prezentat 8 spectacole de operă, 3 spectacole de balet, un *Concert de deschidere*, un spectacol susținut de Soliştii şi corul Teatrului Academic de Operă şi Balet – Odessa şi orchestrele Teatrului liric Constanța, un *Concert-spectacol*, un *Recital de muzică şi poezie Mihail Eminescu*, un *Concert–spectacol* cu tinerii laureați ai concursurilor naționale şi internaționale, iar în final un *Concert extraordinar de arii.*

www.ziuaconstanta.ro

Ediția a XV-a a *Lunii Muzicii de Operă și Balet* deschide seria de spectacole sâmbătă 6 mai cu un *Concert de deschidere*, avându-l ca invitat pe muzicologul Viorel Cosma. Direcția muzicală a fost asigurată de Radu Ciorei și maeștrii de cor Ion Pavalache și Cornel Groza. În program au figurat lucrările: *Poema de august* de D. Popovici și *Carmina Burana* de Carl Orff. Au participat soliștii: Mihaela Grăjdeanu de la Filarmonica Iași, Ladislau Fogel de la Opera Română din Timișoara, Nicolae Priscornițoiu de la Opera Română Iași, Veronica Diaconu de la Teatrul liric Constanța. Au participat: corurile Filarmonicilor din Iași și Cluj-Napoca, orchestra simfonică și cea a Teatrului liric din Constanța.

Duminică 7 mai a fost programată opera *Boema* de G. Puccini, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Șerban Jianu, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu și Silvia Țigmeanu, direcția muzicală Gh. Stanciu. Distribuția: Tsvetan Michailov (Bulgaria) – *Rodolfo*, Sanda Șandru de la Opera Română din București – *Mimi*, Florența Marinescu (debut) – *Musetta*, Victor Axinte – *Schaunard*, C. Jurăscu – *Marcello*, C. Acsinte – *Colline,* Sofronie Cadariu – *Benoit*, Gh. Țirea – *Alcindoro*, Viorel Carcea – *Parpignol.*

Lucrarea s-a bucurat de prestația unor soliști din țară și străinătate, care au interpretat rolurile titulare. Tsvetan Michailov din Bulgaria – *Rodolfo* și Sanda Șandru de la Opera Română din București – *Mimi.* De remarcat debutul Florenței Marinescu în *Musetta* și mai experimentatul bariton Victor Axinte în *Schaunard.* În celelalte roluri: C. Acsinte, Sofronie Cadariu, Gh. Țirea, C. Jurăscu, Viorel Carcea. În regia lui Gh. Bărbulescu și bagheta maestrului Gh. Stanciu, colectivul Teatrului liric obține un nou succes. Bulgarul Tsvetan Michailov ne prezintă un *Rodolfo*, dinamic, sincer, cu un bun joc de scenă, însoțit de un glas plăcut, curat, omogen și cald, care a plăcut publicului. Florența Marinescu (șefă de promoție a Conservatorului bucureștean), cu o pregătire excepțională, dar cu emoțiile inerente oricărui debut, reușește să prezinte un personaj plăcut, sensibil și dinamic. Glasul ei frumos, cu un ambitus larg, egal în toate registrele și jocul de scenă adecvat a creat publicului o impresie excelentă, cu promisiuni de succese notabile în cariera teatrală. Sanda Șandru – *Mimi*, cu experiența ei profesională (a mai interpretat acest rol, fiind familiarizată cu el), ne-a prezentat un personaj, plin de iubire, sensibilitate, interiorizat, gata de sacrificiu pentru omul iubit, toate aceste rostite în cântec cu glasul ei superb, clar, duios și omogen în toate registrele, culminând cu aria din actul final. Baritonul Victor Axinte cu glasul său cald, frumos, cu nuanțe

www.ziuaconstanta.ro

bogate şi jocul scenic dinamic, optimist, a creionat un *Schaunard* aşa cum şi l-ar fi dorit compozitorul. Păcat că statura sa mică şi delicată, nu-i conferă posibilitatea abordării unor roluri principale.

„Corul şi orchestra Teatrului liric au contribuit cu probitate profesională la reuşita spectacolului; dirijorul Gh. Stanciu a coordonat cu siguranţă desfăşurarea aparatului vocal şi orchestral, imprimând însă un tempo mult prea lent, ce a dezavantajat, mai ales, evoluţia soliştilor, care au fost puşi, nu odată, în dificultate (deşi nu a lăsat nici un moment să se bănuiască acest lucru)".[192]

Concert-spectacolul *Tinereţea unui vis* a fost prezentat luni 8 mai, în regia artistică a Anei-Maria Munteanu, coregrafia Ion Tugearu şi Fănică Lupu, maestru de cor Sabin Nicolainã, la pian Carmen Gutuleanu. Au participat: colectivul Teatrului liric, corul *Pontica* şi corul şcolii generale nr.38 din Constanţa. Un spectacol de masă care se doreşte a contribui la educarea estetică a tineretului, prin prezentarea unui program vocal-coregrafic, cu numere de balet şi piese corale de largă circulaţie.

Miercuri 10 mai s-a jucat *Lucia di Lammermoor* de G. Donizetti, în regia artistică a lui A.I. Arbore, scenografia Cătălin Ionescu-Arbore, asistent regie Victor Axinte, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu şi Silvia Ciorei. Distribuţia: Emilia Oprea – *Lucia,* Ştefăniţă Lascu de la Opera Română din Bucureşti – *Edgardo*, Pompei Hărăşteanu de la Opera Română din Bucureşti – *Raimondo*, Victor Axinte – *Enrico,* Mirela Negulescu – *Alisa,* Iuliu Puşcaşu – *Arthuro*, Radu Popescu – *Normanno*. Cel de-al patrulea succes al lui Donizetti, opera *Lucia di Lammermoor*, este una din partiturile pe care Teatrul liric le prezintă destul de des cu rezultate sonore în general foarte bune. Nu sunt probleme de distribuţie, lucrarea nefiind prea pretenţioasă şi nu prezintă un grad de dificultate prea mare. Acest lucru o face de preferat altor lucrări care necesită consum de energie şi cheltuieli materiale mari. Accesibilitatea, muzica frumoasă şi limpede, cu melodii cantabile şi o orchestraţie destul de aerată, mai ales în zona acompaniamentelor soliştilor vocali, face ca opera *Lucia di Lammermur* să fie gustată şi apreciată de publicul meloman. Regizorul A.I. Arbore încearcă printr-o distribuţie echilibrată să creeze o atmosferă plăcută, făcând ca subiectul în desfăşurarea sa spectaculoasă împreună cu muzica savuroasă să formeze un tot unitar, spre deliciul spectatorilor care se simt atraşi de această concepţie regizorală. Ideea de prospeţime a spectacolului provine din prestaţia plină de

---

[192] Florea, Anca – *O <Boemă> de zile mari*, în revista *Contemporanul*, Ialomiţa, 8 mai, 1989, pag. 5.

www.ziuaconstanta.ro

profesionalism a artiştilor. Emilia Oprea ne prezintă o *Lucia* a cărei evoluţie este în „crescendo", culminând cu o expresivă şi dramatică „ scenă a nebuniei". Glasul ei cultivat, bine pus la punct, cu acute clare şi frumoase cu un registru omogen, a impresionat plăcut publicul, care i-a apreciat laudativ prestaţia din spectacol. În rolul lui *Edgardo,* Ştefăniţă Lascu de la Opera Română din Bucureşti, ne prezintă un personaj dinamic, cu un joc de scenă bun şi cu o traiectorie evolutivă ascendentă. Pompei Hărăşteanu în rolul lui *Raimondo*, demonstrează pe scenă întreaga sa experienţă, atât prin jocul scenic adecvat, cât şi prin glasul său plăcut timbrat, clar, omogen şi nuanţat. Întreg colectivul a realizat o premieră bine primită de public.

A urmat opera *Trubadurul* de G. Verdi, programată vineri 12 mai în regia artistică a lui Jean Rînzescu, scenografia Roland Laub, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu, direcţia muzicală Hary Bela de la Opera Maghiară Cluj-Napoca. Distribuţia: Dan Serbac de la Opera Română Cluj-Napoca – *Contele de Luna*, Constantin Ene de la Opera Română din Bucureşti – *Manrico*, Romfilia Radu – *Leonora,* Gabriela Tofănel – *Azucena,* Gh. Ţirea – *Ferrando*, Mihaela Rotaru – *Ines,* Radu Popescu – *Ruiz,* George Ionescu – *Un bătrân.*

Duminică 14 mai s-a jucat opera *Traviata* de G. Verdi, beneficiind de conducerea muzicală a belgianului Andre Neve, regia lui A.I. Arbore, scenografia Cătălin Ionescu-Arbore, coregrafia Fănică Lupu, asistent regie Constantin Acsinte, pregătirea muzicală Delia Pavlovici. Distribuţia: Niculina Cârstea – *Violeta*, Ionel Voineag de la Opera Română din Bucureşti – *Alfred,* Imre Şipp – *Germon*t, Radu Popescu – *Gastone*, George Ionescu – *Baronul Douphol*, Gh. Ţirea – *Marchizul d'Obigny*, C. Acsinte – *Doctor Genvil*, Gabriela Tofănel – *Flora*, Luminiţa Teleabă – *Anina.*

Lucrarea a fost prezentată în tălmăcirea dirijorului belgian André Neve, cu solişti invitaţi din ţară şi din Constanţa, în regia artistică a lui A.I. Arbore. Dirijorul Andre Neve a urmărit redarea construcţiei vocal-simfonice prin care este subliniată naraţiunea dramatică. Sarcina sa nu a fost deloc uşoară, în demersul de a asigura justeţea execuţiei şi unitatea ansamblurilor. În rolul titular Niculina Cârstea (*Violeta*) ne prezintă un personaj captivant, cu însuşiri vocale excepţionale, rafinată şi incisivă cu un foarte bun joc scenic. În replică, Ionel Voineag în rolul lui *Alfred,* prezintă un personaj complex, îmbinând armonios realizarea muzicală cu reliefarea laturii lăuntrice a personajului.

O superbă *Seară de balet* a fost programată miercuri 17 mai în coregrafia lui Ion Tugearu, asistat de Fănică Lupu pe colajele

www.ziuaconstanta.ro

muzicale: *Nunta însângerată*, *Bolero* de M. Ravel şi *Gura lumii* pe muzică de G. Enescu şi Th. Rogalski. A evoluat ansamblul de balet al Teatrului liric Constanța cu soliştii: Rodica Raicu-Uretu, Iosana Sebeşan, Mihaela Ştefan, Marika Molnar, Fănică Lupu, Valentin Ionescu, George Gache, Dionisie Neculai, Ioan Gligor.

Spectacolul cu opera *Otello* de G. Verdi a fost programat vineri 19 mai în regia artistică a Andei Tăbăcaru, scenografia C.I. Arbore, pregătirea muzicală Silvia Ţigmeanu. Distribuţia: Anatoli Kapustin (URSS) – *Otello*, Nicolae Urziceanu de la Opera Română din Bucureşti – *Iago*, Iuliu Puşcaşu – *Cassio*, Maria Dorobanţu – *Desdemona*, Margareta Andriescu – *Emilia*, Radu Popescu – *Rodrigo*, Gh. Ţirea – *Lodovico*, Sofronie Cadariu – *Montano*, George Ionescu – *Un crainic*.

Opera *Otello*, lucrare de vârf a marilor colective artistice a avut ca invitat pentru rolul titular pe rusul Anatoli Kapustin – *Otello,* care într-o formă vocală foarte bună s-a integrat perfect în spectacol, dându-i strălucire. Stăpânind rolul cu multă siguranță, el a transmis sentimentele zbuciumatului *Otello* prin accente dramatice – finalul actului II – topite în celebra temă verdiană a iubirii din actul IV, în pianissimo de splendidă puritate. I-a dat o replică plină de delicatețe soprana Maria Dorobanţu, o frumoasă *Desdemona*. Orchestra condusă de Gh. Stanciu a sunat bine, ansamblul coral, prezent şi în roluri solistice, apare închegat şi omogen. Am sugera pauze mai mici între acte, ritmuri alerte la muzical, iar fortissimo la *Otello* să oblige orchestra să asculte scena. Sunt neajunsuri uşor remediabile.

Soliştii şi corul Teatrului Academic de Operă şi Balet din Odessa împreună cu orchestra Teatrului liric au evoluat duminică 21 şi luni 22 mai într-un spectacol cu lucrările*: Paiaţe* de R. Leoncavallo, *Iolantha* de P.I. Ceaikovski şi *Căsătoria secretă* de D. Cimarosa.

Miercuri 24 mai a avut loc un recital de muzică şi poezie dedicat lui M. Eminescu şi intitulat *Aducând cântări mulţimii,* spectacol prezentat de Ligia Ardelean de la Radiodifuziunea Română din Bucureşti. Invitaţi: actorii Margareta Pogonat şi Adrian Pintea, soliştii: Georgeta Stoleru de la Conservatorul *Ciprian Porumbescu* din Bucureşti, Ionel Voineag de la Opera Română din Bucureşti, Liliana Nichiteanu de la Teatrul muzical Galaţi, Gheorghe Roşu de la Conservatorul *Gh. Dima* din Cluj-Napoca, Niculina Cârstea, Emilia Oprea, Victor Axinte, de la Teatrul liric Constanța.

Opera *Traviata* programată vineri 26 mai a fost montată în regia artistică a lui A.I. Arbore, scenografia C.I. Arbore, coregrafia Fănică Lupu, asistent de regie Constantin Axinte, pregătirea muzicală Delia

www.ziuaconstanta.ro

Pavlovici. Distribuția: Liliana Dumitrache de la Teatrul muzical Braşov – *Violeta*, Emil Iuraşcu de la Opera Română din Bucureşti - *Germont*, Cornel Tudose – *Alfred,* Radu Popescu – *Gastone*, George Ionescu – *Baronul Douphol*, Gh. Țirea – *Marchizul d'Obigny*, Sofronie Cadariu – *Doctor Genvil,* Gabriela Tofănel – *Flora*, Mihaela Rotaru – *Anina*. Lucrarea ocupă un loc de frunte printre operele distribuite în festivalurile anuale, de vină fiind muzica superbă, spumoasă, accesibilă, care însoțeşte o dramă sensibilă, lacrimogenă, plină de sentimente contradictorii, care conferă acțiunii prospețime şi frumusețe.

Regizorul A.I. Arbore a invitat-o pe Liliana Dumitrache de la Teatrul muzical din Braşov pentru rolul titular – *Violeta*. Alături de ea Emil Iuraşcu de la Opera Română din Bucureşti îl întruchipează pe *Germont* şi Cornel Tudose pe *Alfred.* Celelalte roluri fiind oferite artiştilor constănțeni.

Luni 29 mai s-a programat un *Concert-spectacol* cu tinerii laureați ai concursurilor naționale şi internaționale, cu lucrări din capodoperele liricii româneşti. A prezentat muzicologul Grigore Constantinescu. Invitați: Ovidiu Iuliu Moldovan. Conducerea muzicală Mihaela Silvia Roşca, regia artistică Cristian Mihăilescu, scenografia Cătălin Arbore, coregrafia Fănică Lupu. Şi-au dat concursul soliştii: Irina Săndulescu-Bălan, Ecaterina Țuțu, Melania Ghioaldă, Alexandru Moisuc de la Opera Română din Bucureşti, Simina Ivan de la Teatrul de Operetă Bucureşti, Ruxandra Donose de la Conservatorul *Ciprian Porumbescu* din Bucureşti, Adriana Mestres, Adina Waks de la Opera Română din Iaşi, Agnes Contras, Marius-Iuliu Mare de la Opera Română din Timişoara, Farkaş Rose-Marie de la Opera Maghiară Cluj-Napoca, Felicia Filip, Liliana Dumitrache, Cristina Soreanu, Cristian Şerbănuț de la Teatrul muzical Braşov, Liliana Nichiteanu de la Teatrul muzical Galați, Ioana Mărgărit, Cristian Caraman, Emil Chioreanu, Victor Gomoiu de la Teatrul liric Craiova, Florența Marinescu, Emilia Oprea, Mirela Negulescu, Constantin Acsinte, Imre Şipp, Cornel Tudosie de la Teatrul liric Constanța.

Gala Baletului de miercuri 31 mai a fost realizată cu soliştii: Alma Munteanu, Irina Roşca, Simona Somăcescu, Cristina Dumitrescu, Şoimița Lupu, Laurențiu Guinea, Tiberiu Almosnino, George Postelnicu, Mugur Valsami, Alexandru Doruş de la Opera Română din Bucureşti, Simona Noja, Anca Opriş, Dan Orădan de la Opera Română Cluj-Napoca, Rodica Raicu-Uretu, Iosana Sebeşan,

www.ziuaconstanta.ro

Mihaela Ştefan, Fănică Lupu, Valentin Ionescu, Dionisie Niculai de la Teatrul liric Constanța.

Gala Baletului de joi 1 iunie l-a avut ca invitat în recital pe Claudiu Bleonț de la Teatrul Național Bucureşti. În coregrafia lui Ion Tugearu au evoluat soliştii: Ion Tugearu, Ştefan Bănică, Florin Brânduşe, George Postelnicu, Beatrice Bleonț, Daniela Constantinoiu, Roxana Colgeac de la Opera Română din Bucureşti şi Simona Noja de la Opera Română Cluj-Napoca.

Două spectacole de balet care au încântat publicul prin frumusețea şi tehnica demonstrată de tinerii balerini în frunte cu Ion Tugearu, dintre ei evidențiindu-se: Laurențiu Guineea, Alma Munteanu, Anca Opriş, Florin Brânduşe, Iosana Sebeşan, Rodica Raicu-Uretu, Fănică Lupu, Simona Noja şi alții. Soliştii au evoluat într-o mişcare ascendentă, scoțând în evidență limbajul trupului, într-o mişcare scenică explozivă, patetică, sensibilă, uneori dură, însăilând cu pricepere şi gust tehnici care să demonstreze valoarea incontestabilă a balerinilor distribuiți în cele două spectacole.

Opera *Madama Butterfly* de G. Puccini programată vineri 2 iunie a fost montată în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, corul condus de Boris Cobasnian, pregătirea muzicală Carmen Gutuleanu şi Diana Popescu, dirijor Antonio Pirolli (Italia). Distribuția: Veronica Diaconu (debut) – *Butterfly*, Ion Pojar de la Opera Română Cluj-Napoca – *Pinkerton,* Margareta Andriescu – *Suzuki*, Imre Şipp (debut) – *Sharpless,* Mihaela Mihai-Tănase – *Kate Pinkerton*, Vasile Pascali – *Goro*, Gh. Țirea – *Bonzo*, George Ionescu – *Comisarul.*

Duminică 4 iunie s-a prezentat publicului constănțean opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini, spectacol realizat cu invitații colectivului artistic al Teatrului muzical din Braşov, în regia artistică a lui Cristian Mihăilescu, scenografia Vioricăi Petrovici, maestru de cor Mircea Oros, mişcare scenică Ovidiu Cepănaru, direcția muzicală Ovidiu Dan Chirilă. Distribuția: Felicia Filip – *Rosina*, Ciprian Şerbănuț – *Contele,* Sorin Mugur – *Figaro,* Ion Gonțea – *Don Bartolo*, Marcel Zănescu – *Don Basilio*, Margareta Gângă – *Bertha*, Ovidiu Cepănaru – *Ambrosio.*

Lucrarea este montată pe toate scenele lumii, iar la noi aproape că nu lipseşte de pe afişul teatrelor lirice din țară. Opera este foarte cunoscută de melomanii genului, atracția pentru a revedea din nou această lucrare o constituie prezentarea ei într-o concepție modernă şi cu nişte voci de mare valoare care să confere operei o altă interpretare şi viziune. Desigur, regizorul Cristian Mihăilescu şi colectivul teatrului braşovean au înțeles acest lucru, pledând pentru o montare în

www.ziuaconstanta.ro

care să combine clasicul cu modernul, la care au adăugat nişte voci de referinţă pentru stilul rossinian. Felicia Filip, soprană de valoare mondială, cu mari succese peste hotare, ne prezintă o *Rosina* într-o versiune personală de mare gust artistic, cu o voce superbă, sensibilă şi nuanţată, omogenă în toate registrele, cum rar poate vedea publicul zilelor noastre (dovadă a asimilării în timp şi corect a stilului de cânt rossinian). Sorin Mugur în *Figaro* a strălucit prin tinereţea şi elanul scenic, prin interpretarea sensibilă şi admirabilă a cavatinei, străduindu-se să menţină cota simpatiei publicului până la final. Corul şi orchestra au urmărit evoluţiile soliştilor sub bagheta dirijorului Ovidiu Dan Chirilă, care a demonstrat o bună cunoaştere a partiturii şi a modului de susţinere muzicală a frumoaselor arii şi cântece rossiniene.

Ediţia a XV-a a *Lunii Muzicii de Operă şi Balet* se încheie miercuri 7 iunie cu un *Concert extraordinar de arii*, dirijat de maestrul Ion Baciu de la Filarmonica din Ploieşti, având ca invitată pe Luminiţa Constantinescu de la RTV-Bucureşti. Şi-au dat concursul soliştii: Maria Slătinaru-Nistor, Lucia Ţibuleac, Daniela Vlădescu, Laura Niculescu, Pompei Hărăşteanu, Ionel Voineag de la Opera Română din Bucureşti, Mioara Cortez-David de la Opera Română din Iaşi, Elena Gaja, Csaba Airizer de la Opera Română din Timişoara, Angela Burlacu de la Conservatorul *C. Porumbescu* din Bucureşti, Niculina Cârstea, Maria Dorobanţu, Veronica Diaconu, Romfilia Radu, Margareeta Andriescu, Florenţa Marinescu, Ilie Gănţoiu, Victor Axinte, Artemie Cojocaru, Gh. Ţirea, Imre Şipp de la Teatrul liric Constanţa.

5.1.16 Festivalul Internaţional de Operă şi Balet. Ediţia a XVI-a, 8 noiembrie - 16 decembrie 1990

Festivalul Internaţional de Operă şi Balet, ediţia a XVI-a 1990, realizat în perioada 8 noiembrie - 16 decembrie s-a desfăşurat în lăcaşul Teatrului liric din Constanţa, cu invitaţi din Europa şi America, personalităţi ai scenelor româneşti din ţară, dirijori de renume mondial, care împreună au dorit să înalţe arta şi cântecul liric spre cele mai mari performanţe posibile ale interpretării, sensibilităţii, dorinţei de frumos şi iubire. Fără iubire şi pasiune nimic nu se poate realiza. Transmiterea mesajelor generoase, gingăşia, durerea, speranţa, spiritul de sacrificiu, iubirea şi durerea, nu pot fi receptate fără acea dăruire sufletească, talent şi sensibilitate, necesare artistului liric. Munca şi tenacitatea, dragostea pentru frumos unesc pe toţi artiştii, care prin harul primit de la Dumnezeu, cizelat printr-o muncă

www.ziuaconstanta.ro

permanentă, cu renunțări și sacrificii, reușesc să creeze personajele atât de iubite de melomanii artei lirice din operele de largă circulație internațională ale lui Verdi, Rossini, Puccini, Bizet, Leoncavallo, etc.

Această ediție, realizată imediat după 1989, încearcă să țină pasul cu edițiile anterioare, menținând ștacheta valorică la același nivel artistic, depășind greutățile prilejuite de urmările revoluției din anul precedent. A XVI-a ediție a *Festivalului Internațional de Operă și Balet* a avut ca invitați dirijori: Michael Hurshell (SUA), Giuseppe Montanari (Italia), Imre Toplak (Iugoslavia), Victor Dumănescu (Opera Română Cluj). Solişti: Marisa Albano (Argentina), Lucia Fiori, Patricia Morandini, Giancarlo Deri, Gregory Bonfatti (Italia), Ljubodrag Kocici, Bojan Knejevici (Iugoslavia), Arseni Arsoff (Bulgaria), Maria Slătinaru-Nistor, Sanda Șandru, Gabriela Drăguşin, Ionel Voineag, Pompei Hărăşteanu (Opera Română Bucureşti), Dan Serbac, Ştefan Popescu (Opera Română Cluj), Georgeta Fangli (Teatrul liric Craiova). Balerini: Zuhra Halitovna-Iliaşova şi Alexandr Muntaghirov (URSS), Liliana Cosi şi Marinel Ştefănescu (Italia), Monica Pintea şi Dan Orădan (Opera Română Cluj). De asemenea Capela corală *Doina* a filarmonicii din Chişinău şi Ansamblul de balet al Operei din Varna.

În cadrul Festivalului s-au prezentat lucrările: *Requiem* de Verdi, *Traviata, Trubadurul, Rigoletto*, *Bărbierul din Sevilla*, *Lucia di Lammermor*, *Tosca, Madama Butterfly*, *Cavalleria rusticana*, *Concert coral religios, baletul Degețica, Gala de balet, Spectacol de muzică și poezie*, *Concert de încheiere*.

La 8 noiembrie s-a prezentat în deschidere *Requiem-ul* de G. Verdi dirijat de Gheorghe Stanciu avându-i ca solişti pe Ionel Voineag de la Opera Română Bucureşti, Sanda Şandru de la Opera Română Bucureşti, Gabriela Drăguşin şi Pompei Hărăşteanu de la Opera Română Bucureşti. Festivalul a început sub semnul incantației religioase a *Requiem-ului* de G. Verdi, fiind cel mai mare examen al activității artistice a dirijorului Gh. Stanciu. Susținut de solişti de mare valoare de la Opera Română din Bucureşti Sandra Şandru, Gabriela Drăguşin, Ionel Voineag şi Pompei Hărăşteanu, cu un cor cu voci perfect armonizate pregătite de Adrian Stanache, s-a interpretat amplul *Dies irae*, conturând esența *Requiem-ului* unde este expusă ideea ciocnirii dintre forțele destinului şi destinul omenirii care suferă şi se zbuciumă, iar în *Agnus Dei,* Ionel Voineag şi Pompei Hărăşteanu ne-au oferit momente de un lirism excepțional, într-o interpretare de referință.

www.ziuaconstanta.ro

Opera *Traviata* de G. Verdi s-a jucat în regia lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Mireille Savopol, maestru cor Lucian Dumitriu. Distribuția: Marisa Albano din Argentina – *Violeta,* Iric Dragoslav din Iugoslavia – *Alfredo,* Gabriela Tofănel – *Flora,* Mihaela Rotaru – *Annina,* Radu Popescu – *Gastone*, Sofronie Cadariu – *Dr. Grenvil*, George Ionescu – *Baron Douphol.* Lucian Roman – *Curierul.* A dirijat Radu Ciorei. Un spectacol reuşit cu participarea internațională a Marisei Albano în rolul titular *Violeta,* secondată de Iric Dragoslav (Iugoslavia) – *Alfredo* şi artiştii Teatrului liric din Constanța: Gabriela Tofănel, Mijaela Rotaru, Radu Popescu, Sofronie Cadariu, George Ionescu, Lucian Roman.

La 14 noiembrie 1990, a fost programată opera *Trubadurul* de G. Verdi, în regia lui Dumitru Tăbăcaru de la Opera Română Iaşi, maestru cor Lucian Dumitriu, dirijor Gheorghe Stanciu, cu Victoria Bezetti (Italia) – *Leonora,* Vasile Mărtinoiu de la Opera Națională Bucureşti – *Contele de Luna,* Giancarlo Deri (Italia) – *Manrico*, Georgeta Fangli de la Teatrul muzical Craiova – *Azucena*, Gh. Ţirea – *Ferrando*, Lucia Benchea – *Ines,* Radu Popescu – *Ruiz,* George Ionescu – *Un bătrân.* O prezentare excepțională a acestei celebre lucrări, primită cu aprecieri din partea publicului, invitații demonstrând înalta lor clasă în prezentarea personajelor oferite de distribuția regizorului ieşean Dumitru Tăbăcaru.

Opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini a fost prezentată publicului la 17 noiembrie în regia artistică a lui Gheorghe Bărbulescu, decorurile lui Febus Ştefănescu, maestru de cor Lucian Dumitriu, conducerea muzicală Radu Ciorei. Distribuția: Lucia Fion (Italia) – *Rosina*, Dan Serbac de la Opera Română Cluj-Napoca – *Figaro,* Ştefan Popescu de la Opera Română Cluj-Napoca – *Contele Almaviva*, Gheorghe Ţirea – *Don Bartrolo*, C. Acsinte – *Don Basilio*, Gabriela Tofănel – *Berta,* C. Jurăscu – *Fiorello şi Sergentul*, Petre Filip – *Ambrosio*, Vasile Ivanciuc – *Notarul.*

La 25 noiembrie a fost programată opera *Cavalleria Rusticana* de P. Mascagni, în regia lui Gh. Bărbulescu, care semnează şi scenografia şi decorul, direcția muzicală Gheorghe Stanciu. Distribuția: Florența Marinescu – *Santuzza,* Artemie Cojocaru – *Turiddu*, Imre Sipp – *Alfio*, Gabriela Tofănel – *Lola*, Lucia Benchea – *mama Lucia.*

Miercuri 28 noiembrie Teatrul liric prezintă opera *Tosca* de G. Puccini, dirijată de Michael Hurshell din USA, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu. Distribuția: Maria Dorobanțu – *Floria Tosca*, Ilie Gănțoiu – *Mario* Cavaradossi, Vasile

www.ziuaconstanta.ro

Mărtinoiu de la Opera Română Bucureşti – *Baronul Scarpia*, C. Acsinte – *Angelotti,* Sofronie Cadariu – *Sacristanul,* Iuliu Puşcaşu – *Spoletta*, Gheorghe Ciobanu – *Sciarrone,* Gabriela Tofănel – *Un păstor*, George Ionescu – *Temnicerul.*

Luni 3 decembrie este prezentată opera *Lucia di Lammermoor* de G. Donizetti, în regia artistică a lui A.I. Arbore, scenografia Cătălin Arbore, conducerea muzicală Radu Ciorei. Distribuţia: Emil Jurăscu de la Opera Română Bucureşti – *Enrico,* Niculina Cârstea – *Lucia,* Iuliu Puşcaşu – *Arturo*, Gh. Ţirea – *Raimondo*, Margareta Andriescu – *Alisa,* Radu Popescu - *Norman.*

Un spectacol am putea spune mai degrabă de rutină, neprezentând nimic nou din punct de vedere regizoral, decât prezenţa invitatului Emil Jurăscu de la Opera Română din Bucureşti – *Enrico,* alături de Niculina Cârstea în rolul *Luciei* şi artiştii constănţeni în celelalte roluri. Orchestra condusă de Radu Ciorei a cântat destul de bine, frazând cu siguranţă şi delicateţe, sunând deseori omogen, dar cu mici distonări la partida suflătorilor. Niculina Cârstea a prezentat un personaj cu o notă aparte, datorită vocii sale calde, sensibile şi bine lucrată. A fost superbă în scena evocării nebuniei, mesajul artistic ajungând cu grabă spre sufletul celor din sală. Emil Jurăscu în rolul lui *Enrico,* a demonstrat o bună experienţă scenică, un mod personal de abordare a personajului, dezinvolt cu o tehnică vocală bine pusă la punct.

În data de 10 decembrie Teatrul liric oferă melomanilor spectacolul *Madama Butterfly*, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, conducerea muzicală Giuseppe Montanari din Italia. Distribuţia: Zehra Yîldîk (Turcia) – *Cio-cio-san,* Ruxandra Donose – *Suzuki,* Ljubodrag Kocic (Iugoslavia) – *Pinkerton,* Ion Tordai de la Opera Română Cluj – *Goro*, Mihaela Mihai – *Kate Pinkerton*, Gh. Ţirea – *Unchiul Bonzo*, C. Jurăscu – *Sharpless*, George Ionescu – *Comisarul*

La 12 decembrie a fost programată opera *Rigoletto,* în regia artistică a lui Gheorghe Bărbulescu, scenografia Febus Ştefănescu, coregrafia Mireille Savopol, conducerea muzicală Imre Toplak din Iugoslavia. Distribuţia: Nicolae Urdăreanu de la Opera Română Bucureşti – *Rigoletto,* Ljiubodrag Kocic (Iugoslavia) – *Ducele de Mantua*, Mihaela Grăjdeanu de la Opera Română Iaşi – *Gilda,* Sofronie Cadariu – *Sparafucile,* Mihaela Mihai – *Contesa Ceprano*, Lucia Benghea – *Giovanna,* Gh. Ţirea – *Contele Monterone*, George Ionescu – *Contele Ceprano*, C. Jurăscu – *Marullo*, Margareta Andriescu – *Maddalena*, Gabriela Simion – *Un paj*, Dinu Voivozeanu – *Uşierul.*

www.ziuaconstanta.ro

Lucrarea s-a bucurat de o distribuție foarte bună. În rolul titular Nicolae Urdăreanu – *Rigoletto,* un bariton cu un glas foarte bine pus la punct, cald, sensibil, omogen în registrul grav, cu experiență scenică (interpretând rolul de mai multe ori pe scenele teatrelor, însuşindu-l temeinic), a obținut aprecierea publicului, alături de iugoslavul Ljiubodrag Kocic *Ducele de Mantua*, rol de mare dificultate realizat bine de interpret, cu vocea sa foarte bună şi o interpretare scenică inteligentă. Întreg colectivul a contribuit din plin la succesul premierei. O notă bună dirijorului iugoslav Imre Toplak, care a demonstrat o bună cunoaştere a partiturii, conducând orchestra cu o mână sigură, realizând sonorități frumoase, o frazare sensibilă şi acurateţe în interpretare.

Joi seara 13 decembrie Teatrul liric oferă spectatorilor un spectacol de balet *Degeţica* pe muzica lui Leopold Mozart, în regia şi coregrafia Mireillei Savopol şi scenografia Şerban Jianu. A participat corpul de balet al Teatrului liric constănțean.

Un plăcut spectacol de balet, regizat de Mireille Savopol, care a narat prin limbajul corpului frumoasa poveste cunoscută de copii dar şi de maturi. Soliştii şi balerinii Teatrului liric au realizat o montare în premieră foarte apreciată de copii şi nu numai, scenografia lui Şerban Jianu şi muzica lui Leopold Mozart, făcând corp comun, au oferit spectatorilor iubitori de balet o seară de neuitat.

Festivalul Internațional de Operă şi Balet se încheie la 16 decembrie cu un *Concert de Gală* susținut de soliştii Operei din Odessa: Galina Iakovleva, Oleg Drahov, Iurii Jur, Nadejda Sakun, Ansa Djamagorkian, solistul Bojan Knezevici din Iugoslavia, alături de soliştii Teatrului liric, Veronica Diaconu, Romfilia Radu, Florența Marinescu, Gheorghe Țirea, C. Acsinte, Niculina Cârstea, Imre Sipp, Maria Dorobanțu, Ruxandra Donose. A dirijat Gheorghe Stanciu.

5.1.17 Festivalul Internațional de Operă şi Balet. Ediția a XVII-a, 24 noiembrie - 23 decembrie 1991

Festivalul Internațional de Operă şi Balet, este o manifestare devenită deja o referință pentru publicul constănțean, este unică în peisajul artei româneşti contemporane la care participă artişti de frunte ai scenei lirice româneşti şi străine. Anul acesta Festivalul va derula un număr de 13 spectacole–concert de mare ținută artistică şi de larg interes, păstrând caracterul competițional. Dintre lucrările propuse amintim: *Bal mascat, Carmen, Rigoletto, Lucia di Lammermoor, Madama Butterfly*, *Nabucco*, un *Concert extraordinar* cu soprana Emilia Oprea şi tenorul Gheorghe Fălcaru din Suedia şi pentru prima

www.ziuaconstanta.ro

oară anul acesta se va institui în cadrul Festivalului *Un Concurs Național* pentru cântăreții de operă, deschis și românilor din Republica Moldova și celor din Diaspora, care nu depășesc vârsta de 35 de ani, al cărui rezultat se va concretiza într-o mare *Gala a laureaților* dotată cu premii și diplome, programată pentru 23 decembrie.

„Manifestarea Liricului constănțean devenită de referință pentru publicul meloman, este unică în peisajul artei românești contemporane, la care participă artiști de frunte ai scenei lirice românești și străine. Anul acesta ea se desfășoară în perioada 24 noiembrie – 23 decembrie 1991"[193]

Bal mascat este premiera din acest an pregătită cu mult sârg și emoție de colectivul constănțean, având ca regizor artistic pe cunoscuta Carmen Dobrescu, iar ca scenograf pe Horia Popescu. De ce *Bal mascat* la Constanța? Iată ce declară regizoarea în programul de sală al spectacolului: „Nu asistăm la o banală, tristă și dramatică poveste de dragoste, ci în primul rând, la conflictul acut, dezlănțuit de patimi, politici, de intrigi mârșave izvorâte din pasiunea pentru putere. În acest duel sângeros, neuman, reprezentat în lucrare de conjurații conduși de *Samuel* și *Tom*, împotriva contelui *Ricardo,* va cădea victimă nu numai una dintre părțile beligerante – *Ricardo,* dar cu deosebire dragostea curată, pacea unui cămin fericit, curățenia sufletească și devoțiunea, reprezentate de *Amelia* și *Renato*. Și pentru că fiecare faptă – mai devreme sau mai târziu – își va găsi răsplata pe măsură, iminența deznodământului tragic, apare încă de la începutul lucrării prin persoana vizionarei *Ulrika* și a vestalelor sale. Poveste banală – ar putea spune exegeții – dar cât de mult adevăr și actualitate cuprinde în esența ei."[194]

Spectacolul a fost condus de Gh. Stanciu, având în distribuție pe Constantin Ene de la Opera Română București – *Ricardo,* Imre Sipp – *Renato*, Maria Dorobanțu – *Amelia*, Marga Andriescu – *Ulrike,* Niculina Cârstea – *Oscar*, Gh. Țirea – *Contele Samuel Ribbing*, C. Acsinte – *Contele Tom Horn*, Sofronie Cadriu – *Silvano*, Lucian Roman – *Judecătorul.* A dirijat Gheorghe Stanciu. Spectacolul *Bal mascat* se va relua la 27 noiembrie cu Florența Marinescu în rolul *Ameliei* și Mihail Munteanu din Chișinău în rolul *Ricardo*. Pe 29 noiembrie are loc *Recitalul extraordinar* al Emiliei Oprea și tenorul Gheorghe Fălcaru din Suedia. În program arii și piese orchestrale de

[193] Lăpușan, Aurelia – *Festivalul Internațional de Operă și Balet*, în ziarul *Cuget liber*, an. III, nr. 507, Constanța, 23 noiembrie, 1991, pag. 1-2.
[194] Dobrescu, Carmen – *Bal Mascat de G. Verdi*, în *Programul* Teatrului liric, Constanța, 24 noiembrie, 1991.

www.ziuaconstanta.ro

mare audiență la public ca: *Răpirea din Serai, Bărbierul din Sevilla, Semiramida, Lucia di Lammermoor, Rigoletto, Carmen etc.* A fost un spectacol excepțional, foarte bine primit şi apreciat de publicul constănțean.

În cadrul ediției din acest an a *Festivalului Internațional de Operă şi Balet* de la Constanța, spectacolul cu cele mai multe capete de afiş a fost, detaşat, *Carmen* de G. Bizet. O dovadă grăitoare o constituie şi invitații acestui spectacol pentru rolurile principale. Astfel, în regia artistică a lui Gheorghe Bărbulescu, scenografia Ion Clapan, coregrafia Mireille Savopol, conducerea muzicală Radu Ciorei, evoluează Elena Goia de la Opera Română din Bucureşti în rolul titular *Carmen,* Florin Farkaş de la Opera Română din Bucureşti – *Don Jose*, alături de Maria Dorobanțu, Mihaela Rotaru, Romfilia Radu, I. Puşcaşu, V. Pascali, C. Acsinte, C. Jurăscu.

Opera *Rigoletto* este prezentată la 4 decembrie în regia lui Gh. Bărbulescu, sub conducerea muzicală a lui Claudius Bucur, cu un colectiv artistic în frunte cu baritonul Vladimir Dragoş din Chişinău distribuit în rolul titular *Rigoletto*, care ne-a adus încă odată mult dorita prospețime a unei voci curate, expresive, combinată cu o mişcare scenică pe măsură. Tonic, şarmant, Vladimir Dragoş a fost o apariție încântătoare, cu efecte benefice asupra întregului colectiv artistic. Emilia Oprea ne prezintă o *Gildă* sensibilă, tandră, cu o voce superbă, pură, clară şi curată, omogenă în toate registrele, cu un joc de scenă adecvat discursului muzical. Alături de ei tenorul Ilie Gănțoiu, basul Sofronie Cadariu, mezzosoprana Margareta Andriescu, Gh. Țirea şi C. Jurăscu, au evoluat într-o bună dispoziție vocală şi scenică. Impresia artistică a spectacolului a fost foarte bună. Ne exprimăm totuşi regretul pentru lipsa programelor de sală, credem noi foarte importante pentru informarea publicului auditor.

Referitor la această prezentare a spectacolului cu opera *Rigoletto,* presa menționează părerea muzicianului George Balint, consilier la Ministerul Culturii, aflat în sala de spectacol. Iată, consemnată părerea sa:

„Un spectacol îngrijit, lucrat, nu cu aerul provincial, cum îndeobşte se petrece la teatrele din teritoriu, un spectacol care are ținută, are „coloană" şi ține tonusul de-a lungul fiecărui act, pe tot parcursul discursului muzical. Desigur, aspectele particulare, de ordin tehnic, pot fi spuse, dar aceasta ține de „bucătăria" noastră. Impresia artistică a spectacolului este de notă foarte bună. E păcat că nu se

www.ziuaconstanta.ro

tipăresc programe de sală, afişe, că nu se foloseşte întreaga gamă de publicitate a unui eveniment cultural". [195]

În data de 8 decembrie 1991, Teatrul liric programează opera *Lucia di Lammermoor* de G. Donizetti în regia lui C.I Arbore şi scenografia A.I Arbore, maestru cor Lucian Dimitriu, conducerea muzicală Gheorghe Stanciu. Distribuţia: Emilia Oprea – *Lucia,* Gheorghe Fălcaru din Suedia – *Arthuro,* Imre Sipp – *Enrico*, Gh. Ţirea – *Raimondo,* Margareta Andriescu – *Alise*, Radu Popescu - *Normano,* Artemie Cojocaru – *Edgardo.*

Lucia nu s-a mai jucat la Constanţa de 4 ani (ultima prezentare a fost la 13 martie 1988), dar distribuţia, având o încântătoare pereche, Emilia Oprea – Gheorghe Fălcaru, secondată excelent de Imre Sipp, Gh. Ţirea şi Margareta Andriescu, putea constitui o premieră a Teatrului liric.

„*Lucia* interpretată de soprana Emilia Oprea, a căpătat în vocea caldă, sensibilă, bine lucrată, intrată perfect în rol, o notă aparte. La sfârşitul ariei în care este evocată scena nebuniei spre exemplu, pe chipurile câtorva spectatori s-au scurs, involuntar, lacrimi, semn că mesajul artistic, a ajuns cu grabă la sufletul celor din sală"[196] – se afirmă în presa constănţeană.

Dezinvoltă, oferindu-ne o tehnică cu efecte de virtuozitate, ştiind să câştige şi să întreţină publicul la cotele maxime ale emisiei sale, Emilia Oprea a fost unul din stâlpii de rezistenţă ai spectacolului, (pianissimile acutelor sale au făcut ca de multe ori sala să-şi ţină respiraţia). Tânărul tenor Gh. Fălcaru, un câştig al liricului, chiar şi de scurtă durată, şi-a probat în acest greu rol calităţile vocale şi interpretative, trecând cu notă bună examenul la public. Încă emotiv, dar marşând pe tinereţe şi farmec personal, a dat spectacolului prospeţime şi candoare. Baritonul Imre Sipp în rolul lordului *Enrico*, apare pe scenă sigur pe sine şi pe vocea sa, stăpânită, sobră, dozată, pentru a căuta cele mai bune efecte scenice. Cu o înfăţişare fizică pe măsură, tânărul bariton şi-a creat deja în Constanţa un public al său, fidel şi receptiv. Celelalte două roluri mai importante au fost realizate de basul Gh. Ţirea – *Raimondo*, cu glasul său plăcut, cursiv, dovedind pasiunea pentru operă şi ataşamentul faţă de instituţie şi Margareata Andriescu – *Alise,* tandră, duioasă în rolul domnişoarei de companie. S-a cântat excelent cu toate că la acustica proastă a sălii penetra şi

[195] Lăpuşan, Aurelia – *Un spectacol de zile mari*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 23 octombrie, 1991, pag. 2.

[196] Lăpuşan, Voineagu-Aurelia – *Festivalul de muzică de Operă şi Balet*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 11 decembrie, 1991.

www.ziuaconstanta.ro

viscolul iernii, la concurență cu vocea interpreților. Lăudabil de altfel efortul tuturor de a interpreta opera în original, excepție făcând tenorul Iuliu Puşcaşu, într-un rol episodic distonant, frizând ridicolul. Corul s-a simțit mai puțin ca în alte spectacole, în schimb la pupitrul orchestrei, dirijorul Gh. Stanciu, cu practica sa muzicală, experiența tehnică şi rafinament în frazare, a contribuit la crearea acelei prospețimi pe care ne-a dat-o *Lucia* în acest festival. Din păcate, costumele de epocă, încărcate, greoaie, cu accesorii de bal, distonau cu decorul modernist, redus la câteva sugestii, pe care nici luminile nu l-au putut ajuta să fie pus în evidență. Reproşăm organizatorilor lipsa publicității, a afişelor şi programelor de sală (fiind folosite programe şi afişe vechi, care nu mai corespund distribuției artistice.)

Pe 11 decembrie se prezintă opera *Madama Butterfly* de G. Puccini, în regia lui Gh. Bărbulescu, maestru cor Lucian Dumitriu, conducerea muzicală Vladimir Lyadas (Rusia). Distribuția: Patricia Murandini (Italia) – *Cio-cio-san*, Florin Farcaş de la Opera Română Bucureşti – *Pinkerton*, Florin Stavăr de la Opera Română Bucureşti – *Sharpless*, Margareta Andriescu – *Suzuki,* Vasile Pascali – *Goro,* Gh. Țirea – *Unchiul Bonzo*, G. Ionescu – *Comisarul*, Viorel Carcea – *Iamadori.*

În perioada 18-22 decembrie se va desfăşura Concursul național pentru cântăreții de operă intitulat sugestiv *Tomis 2050-2250*, care se va finaliza cu o mare *Gală a laureaților* pe data de 23 decembrie 1991, când se încheie şi *Festivalul Internațional al muzicii de Operă şi Balet ediția a XVII-a.*

5.1.18 Festivalul Internațional de Operă şi Balet. Ediția a XVIII-a, 10 mai - 10 iunie 1992

Festivalul Internațional de Operă şi Balet aflat la a XVIII-a ediție a prezentat publicului constănțean un număr de 9 opere, 2 spectacole de balet şi un Concert al laureaților *Tomis* 2500 - ediția a II-a 1992.

Duminică 10 mai 1992, Teatrul liric prezintă opera *Nabucco* de G. Verdi, în regia artistică a lui Carmen Dobrescu, scenografia C.I Arbore, coregrafia Fănică Lupu, maestru de cor Lucian Dumitriu, pregătirea muzicală Silvia Țigmeanu şi Silvia Ciorei, regia tehnică Andrei Ungureanu şi Paul Lăcătuşu, conducerea muzicală Gheorghe Stanciu. Distribuția: Visarion Huțu de la Opera Română Iaşi – *Nabucco*, *regele Babilonului*, Constantin Ene de la Opera Română Bucureşti – *Ismaele, nepot al regelui*, Gheorghe Țirea – *Zaccaria, marele preot al Ierusalimului*, Maria Dorobanțu – *Abigaille, sclava*,

www.ziuaconstanta.ro

Marinela Marc – *Fenena, fiica lui Nabucco*, Constantin Acsinte – *Marele preot al Babilonului*, Radu Popescu – *Abdallo, Bătrân ofiţer în serviciul lui Nabucco*, Mihaela Rotaru – *Anna, sora lui Zaccaria.*

Miercuri 13 mai baletul *Lacul Lebedelor* de P.I. Ceaikovski, în regia şi coregrafia lui Oleg Danovski, costumele Elisabeta Benedek, asistenţi coregrafie Gabriela Danovski şi Florin Brânduşă, maestru de lumini Mihai Oanţă, regia tehnică Radu Constanţin. Distribuţia: Iudith Turos – *Odette,* Doina Axinte – *Odille*, Mihai Babuşcă – *Siegfried,* Florin Brânduşă – *Rotbart,* Călin Hănţiu – *Bufonul,* Gabriela Danovski – *Regina mamă*, Tiberiu Iacob – *Wolfgang,* Doina Spînu, Liza Raicu, Zoltan Ravasz – *Pas de trois*, Doina Spânu, Mihaela Ţigănuş, Silvia Leuştean, Liza Raicu – *Lebedele mici*, Elisabeta Lux, Delia Buzoescu, Aurelia Bejan, Klaudine-Astrid Ravasz – *Lebedele mari,* Delia Buzoiescu, Viorel Berinde – *Solo dans spaniol*, Aurelia Bejan, Zoltan Ravasz – *Solo dans napolitan*, Stela Costioaie, Adrian Roboş – *Solo ceardaş*, Elisabeta Lux, Francisc Strnad – *Mazurca,* Alexandru Zaharia – *Majordomul.*

Este una din cele mai populare lucrări de gen, foarte apreciată şi gustată de publicul de pretutindeni. Muzica este superbă, savuroasă, spumoasă, extrem de plăcută, lăsând imaginaţia să curgă într-o învăluire de ritmuri duioase şi plutitoare. În baletul *Lacul lebedelor* au strălucit, Iudit Turos, Doina Axinte, Mihai Babuşcă Florin Brânduşe, Călin Hănţiu, Gabriela Danovski etc., care au realizat o atmosferă de basm, transformând spectacolul în „visul unei sărbători". Dar cum generozitatea partiturii lasă loc pentru interpretări cât se poate de diferite, spectacolul se întâlneşte mereu cu ceva inedit – ca mod de tratare. În spectacol a evoluat Iudit Turos – *Odette*, sensibilă, delicată, cu o tehnică bine pusă la punct, dar parcă mai puţin muzicală, cu toate însuşirile native deosebite. A prezentat o partitură a Lebedei, curată, corectă, bine încadrată în coregrafia clasică, evidenţiind în mod special delicateţea mişcărilor şi poezia dansului braţelor – atât de rar utilizată de balerinele noastre în ultimul timp – învăluindu-se astfel într-un nor de fragilitate. Partenerul ei excelentul balerin Mihai Babuşcă, reprezentant fidel al şcolii coregrafice româneşti, ne-a încântat cu uşurinţa sa tehnică, cu mişcarea amplă, plină de suplеţe şi eleganţa dansului său caracteristic, poate puţin prea lasciv, dar oarecum foarte personal.

Luni 18 mai a fost prezentată opera în 4 acte *Bal mascat* de G. Verdi, în regia artistică a lui Carmen Dobrescu, scenografia Horia Popescu, coregrafia Rodica Raicu-Uretu şi Octavian Axente, maestru de cor Lucian Dumitriu, pregătirea muzicală Silvia Ciorei şi Nejla

www.ziuaconstanta.ro

Ionescu, asistent regie Sofronie Cadariu, regia tehnică Andrei Ungureanu şi Paul Lăcătuşu, conducerea muzicală Victor Dumănescu de la Opera Română din Cluj. Distribuţia :Mihail Munteanu (Artist al Poporului) de la Opera din Chişinău – *Ricardo*, C. Jurăscu – *Renato*, Florenţa Marinescu – *Amelia,* Marga Andriescu – *Ulrica*, Niculina Cârstea – *Oscar,* Sofronie Cadariu – *Silvano*, Gh. Ţirea – *Samuel,* Constantin Axinte – *Tom*, Iuliu Puşcaşu – *Un judecător şi un servitor.*

Miercuri 20 mai a fost programată opera *Bărbierul din Sevilla* de G Rossini, în regia artistică a lui Gheorghe Bărbulescu, decorurile Febus Ştefănescu, maestru de cor Lucian Dumitriu, dirijor Vladimir Lyagas din (Rusia). Distribuţia: Petru Copsev (Chişinău) – *Figaro,* Niculina Cârstea – *Rosina,* C. Acsinte – *Don Basilio*, I. Puşcaşu – *Contele Almaviva*, Gh. Ţirea – *Don Bartolo*, Mihaela Rotaru – *Berta,* C. Jurăscu – *Fiorello*, Petre Filip – *Ambrosio,* Cornel Agape – *Notarul.*

Vineri 22 mai Teatrul liric din Constanţa prezintă opera *Lucia di Lammermoor* de G. Donizetti, în regia artistică a lui A.I. Arbore, scenografia C.I. Arbore, direcţia muzicală Gheorghe Stanciu. Distribuţia: Ştefan Negoescu de la Teatrul muzical Craiova – *Enrico,* Emilia Oprea – *Lucia,* Iuliu Marc de la Opera Română Timişoara – *Edgardo,* I. Puşcaşu – *Arturo,* Gh. Ţirea – *Raimondo,* Margareta Andriescu – *Alisa,* Radu Popescu – *Norman.*

Duminică 24 mai s-a prezentat opera *Trubadurul* de G. Verdi, în regia artistică a lui Dumitru Tăbăcaru de la Opera Română Iaşi, direcţia muzicală Modest Cichirdan. Distribuţia: Romfilia Radu – *Leonora,* Gh. Ţirea – *Manrico,* Lucia Benghea – *Azucena,* Dan Serbac – *Contele de Luna*, Radu Popescu – *Ruiz,* G. Ionescu – *Un bătrân*, E. Caya – *Ines*, M. Munteanu – *Ferrando.*

Luni 25 mai, *Seară de balet*, premieră în coregrafia şi regia Ancăi Tudor, scenografia Şerban Jianu, care prezintă un colaj muzical din creaţiile lui Ceaikovski, Debussy, Verdi şi Niculescu, în interpretarea întregului ansamblu de balet.

Miercuri 27 mai s-a prezentat opera *Carmen* de G. Bizet, în regia lui Gheorghe Bărbulescu, scenografia Ion Clapan, coregrafia Mireille Savopol, conducerea muzicală Carol Litvin. Distribuţia: Maria Dorobanţu – *Carmen,* Vasile Pascale – *Dancairo,* Romfilia Radu – *Micaela,* C. Jurăscu – *Morales*, C. Acsinte – *Don Jose,* M. Rotaru – *Mercedes,* Emilia Ciurdea – *Frasquita,* Gh. Ţirea – *Zuniga,* Iuliu Puşcaşu – *Remendado.*

Luni 1 iunie Teatrul liric prezintă opera *Tosca* de G. Puccini, în regia artistică a lui Gheorghe Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu,

www.ziuaconstanta.ro

conducerea muzicală Petre Zbârcea de la Opera Română Cluj-Napoca. Distribuția: Maria Dorobanțu - *Floria Tosca*, Ion Pojar de la Opera Română Cluj – *Mario Cavaradossi*, Iurii Gorbunov (Artist al Poporului) de la Opera Ecaterinsburg – *Baronul Scarpia*, Gh. Țirea – *Angelotti,* I. Puşcaşu – *Spoletta,* Ion Ciobanu – *Sciarrone,* Andrei Bucur – *Temnicerul*, Margareta Mateescu – *Un păstor.*

Pentru miercuri 3 iunie s-a programat opera *Traviata* de G. Verdi, în regia artistică a lui Gheorghe Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Mireille Savopol, dirijor Guillaume Boulay din Franța. Distribuția: Ionel Voineag de la Opera Română Bucureşti – *Alfred Germont*, Niculina Cârstea – *Violeta Valery*, C. Jurăscu — *Giorgio Germont,* Luminița Popa – *Flora,* Radu Popescu – *Gastone*, Gh. Țirea – *Marchizul d'Obigny,* Sofronie Cadariu – *Dr. Grenvil*, Mihaela Rotaru – *Anina,* George Ionescu – *Baronul Douphol*, Cornel Agop – *Comisionarul.*

Luni 8 iunie, Teatrul liric prezintă opera *Boema* de G. Puccini - premieră în regia artistică a lui Gheorghe Bărbulescu, decorurile lui Aurel Felea, conducerea muzicală Gheorghe Stanciu. Distribuția: Veronica Diaconu – *Mimi,* Maria Dorobanțu – *Musette,* Gh. Țirea – *Alcindoro*, George Falcaru (Suedia) – *Rodolfo,* C. Jurăscu – *Marcello,* N. Urdăreanu de la Opera Română Bucureşti – *Schaunard,* C. Acsinte – *Collin,* T. Macarie – *Parpignol*, C. Agop – *Vameşul*, Sofronie Cadariu – *Benoit.*

„Din patrimoniul de operă romantică aparținând marelui curent verist, *Boema* de G. Puccini are o forță de seducție aparte. Autorul apropiindu-se de Verdi, s-a impus nu numai ca bun cunoscător al resurselor expresive ale vocii, scriind momente solistice devenite celebre astăzi în repertoriul liric mondial, ci şi ca un simfonist de anvergură"[197] – apreciază A. Lăpuşan în presa locală.

Dintotdeauna şi inclusiv în ultimii ani, şcoala de canto românească a adus în prim plan soprane lirice de mare valoare, care se afirmă strălucit atunci când cântă rolul lui *Mimi,* artistele noastre fiind mereu la înălțime în opera lui Puccini. Şi acum cu ocazia acestei premiere publicul a avut posibilitatea de a-l asculta pe George Fălcaru din Suedia invitat pentru rolul *Rodolfo*, alături de constănțeanca Veronica Diaconu în rolul lui *Mimi* (rol pe care soprana l-a mai interpretat, fiind familiarizată cu personajul de bază), dar şi cu N. Urdăreanu de la Opera Română din Bucureşti în rolul *Schaunard,* însoțiți de artiştii constănțeni în celelalte roluri, s-a putut observa că

[197] Lăpuşan, Aurelia – *Aplauze, laude, flori*, în ziarul *Cuget liber*, an. IV, nr. 650, 24 iunie, 1992.

www.ziuaconstanta.ro

soliştii constănţeni se pot acomoda excelent cu toţi invitaţii de marcă din ţară şi străinătate, atât prin susţinerea personajelor interpretate cât şi prin jocul scenic adecvat acţiunii. Dezinvolţi, ca de obicei, cu o voce amplă, un joc timbrat personal – tenorul George Fălcaru şi baritonul Nicolae Urdăreanu, soprana Veronica Diaconu, revenită în forţă pe scena constănţeană, după o absenţă nemeritată faţă de public, proaspătă, într-un rol dramatic de ingenuă, care o prinde foarte bine, au fost de fapt revelaţia spectacolului. Cu o tehnică vocală bine condusă, cu o voce sigură Maria Dorobanţu, nu a putut convinge teatral rolul creat – *Musette*. Orchestra a sunat omogen, într-un echilibru sonor cu scena, sub conducerea dirijorului Gh. Stanciu.

Miercuri 10 iunie se încheie Festivalul cu un *Concert extraordinar* de arii şi operete susţinut de Maria Slătinaru Nistor, Florin Diaconescu, Florin Farcaş, Dorin Mara, toţi solişti ai Operei din Bucureşti, alături de George Martin de la Academia de Muzică Bucureşti şi soliştii lirici ai Teatrului constănţean. A dirijat Gheorghe Stanciu.

5.1.19 Festivalul Internaţional de Operă şi Balet. Ediţia a XIX-a, 30 mai - 26 iunie 1993

Desigur că şi scopul acestui *Festival Internaţional de Operă şi Balet* se vrea o încununare a celorlalte succese din ediţiile anterioare, organizatorii propunându-şi acelaşi scop un Festival al tuturor, al bucuriei şi dorinţei de mai bine, promovarea creaţiilor de valoare, colaborarea cu marii artişti ai timpului din ţară şi de peste hotare, atragerea publicului fără de care eforturile artistice n-ar avea un critic competent, care să valideze creaţiile de valoare, satisfacerea nevoilor culturale ale constănţenilor. Această ediţie propune melomanilor şi iubitorilor de operă şi balet un număr de 6 opere, un spectacol intitulat *Splendorile belcanto-ului italian* şi o *Gală de balet*, care încheie acest Festival. În publicaţia lunară *Dynamis* din Constanţa, ziaristul Ştefan Lăpuşan consemna:

„Unul din momentele culturale de referinţă ale anului este pentru Constanţa în special dar şi pentru întreaga ţară, *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet*, aflat anul acesta la a 19-a ediţie. El se petrece în anul în care Teatrul liric constănţean îşi aniversează 35 de ani de activitate, o vârstă cu adevărat respectabilă pentru întreaga urbe. Cu excepţia *Festivalului Internaţional de la Varna*, nu există în întreaga Europă de est un asemenea maraton de muzică bună într-o

www.ziuaconstanta.ro

interpretare aleasă. Zeci de interpreți de marcă ai țării și ai lumii și-au trecut în cărțile de vizită participarea la acest festival".[198]

Ediția din acest an a festivalului este de pe acum un plus de atractivitate și originalitate. Pentru prima dată deschiderea manifestării s-a încredințat unei reputate trupe din Germania, teatrului „Hans Otto" din Potsdam, cu opera *Erendira* de Violeta Dinescu, după o nuvelă de Gabriel Garcia Marquez. Este povestea unei mari iubiri, incredibile și triste, așa cum a scris-o renumitul scriitor columbian.

În afara valoroșilor artiști ai liricului, vor evolua în festival, în cele 9 spectacole invitați de marcă precum dirijorii: Corado de Sessa, Orlando Pullin – Italia, Koiki Inoue – Japonia. Soliștii: Felicia Filip,Viorica Cortez, Mioara Cortez David, Hysen Kocia – Albania, Mihail Munteanu și Mihail Dragoș de la Opera Națională din Chișinău, Ionel Voineag, Dan Serbac, Pompei Hărășteanu, Constantin Ene și mulți alții a căror confirmare de participare o vor avea pe parcurs. Ca o prezență de excepție pentru publicul constănțean, pe scena teatrului nostru va evolua în festival ansamblul de balet din Varna, unul dintre cele mai valoroase colective artistice europene, iar finalul va fi apoteotic printr-o gală de balet la care vor evolua străluciți coregrafi din Rusia, Ucraina, Moldova, precum și de la operele din București, Timișoara, Iași și Cluj-Napoca.

În presa bucureșteană Șerban-Pârâu Oltea arată că: „Spectacolul inaugural al *Festivalului Internațional de Operă și Balet* de la Constanța s-a dorit a fi un eveniment. Și a reușit, în primul rând, prin opțiunea repertorială mai puțin obișnuită pentru manifestările de acest gen din România. Teatrul „Hans Otto" din Potsdam, împreună cu instrumentiști ai Filarmonicii brandenburgice din Potsdam, au oferit publicului constănțean premiera unei opere de cameră scrisă de Violeta Dinescu – compozitoare româncă stabilită în Germania – sub bagheta dirijorului Diether Noll".[199]

În reprezentația din 30 mai, regizorul Bernd Weissing distribuie în rolul *Erendirei* pe Alenka Genzel, posesoarea unei voci pure, lirice, de soprană, cu acutul delicat și sonor. Partitura dificilă a *Bunicii* a fost susținută de Christine Ascher, cu personalitate scenică și cu o voce puternică în pasajele ce solicitau registrul de soprană dramatică. O voce de perspectivă ni s-a părut a avea Hans Georg Priese – *Ulysse,* al cărui timbru baritonal beneficiază și de o frumoasă și bine controlată

[198] Lăpușan, Ștefan – *Luna mai, luna operei*, în ziarul lunar *Dynamis*, an. IV, nr. 4, Constanța, aprilie, 1993.

[199] Oltea, Șerban-Pârâu – *Rostul experimentului*, în revista *Meridian,* București, 4 iunie, 1993, pag. 8.

www.ziuaconstanta.ro

deschidere spre acut. Dramaturgia operei atinge momente de mai mare tensiune în ultimele trei tablouri, în momentele în care duetul expresiv al *Erendirei* şi al lui *Ulysse* este întretăiat de monologul prin vis al *Bunicii,* culminând în scena dramatică a crimei finale, dublată de ideea inutilităţii acesteia, ce se ascunde în gestul mercantil al adunării banilor de către *Erendira.* Orchestraţia aerată, transparentă, lipsită de inutilă încărcătură, lasă locul de prim plan soliştilor.

„*Erendira* şi bunica ei, două femei, două destine pline de dramatism. Dragoste, bani, viaţă şi moarte. Pe acest subiect, compozitoarea Violeta Dinescu a creat o muzică de avangardă din care răzbat – ca un dor de casă – influenţele folclorului românesc. Prezenţa în festival în această ediţie a spectacolului german, dă manifestării artistice de la Constanţa garanţia succesului său internaţional"[200] – menţionează presa constanţeană.

A urmat opera *Trubadurul* de G. Verdi în regia artistică a lui Jean Rînzescu, cu Eugen Fomenco (*Contele de Luna*), Mioara Cortez de la Opera Română din Iaşi (*Leonora),* Hiroko Sonoda din Japonia (*Azucena*), Hysen Kocia din Albania (*Manrico*), Gh. Ţirea, Lucica Benghea, Radu Popescu, şi George Ionescu în celelalte roluri, sub bagheta lui Iurie Florea şi *Rigoletto* de G. Verdi prezentată miercuri 9 iunie, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, cu o distribuţie excelentă cuprinzând artişti din ţară şi din străinătate. În rolurile principale au fost distribuiţi: Stelian Negoescu de la Teatrul liric din Craiova – *Ducele de Mantua*, Vladimir Dragoş de la Opera Naţională din Chişinău – *Rigoletto*, Denis Vidal din Italia – *Gilda,* Sofronie Cadariu, Lucica Benghea, Gh. Ţirea, C. Jurăscu în celelalte roluri.

Luni 14 iunie a fost programată opera *Traviata* de G. Verdi, în regia artistică a lui A.I. Arbore, scenografia Cătălin Ionescu Arbore, coregrafia Fănică Lupu, maestru de cor Lucian Dumitriu, conducerea muzicală Gh. Stanciu. În distribuţie Felicia Filip de la Opera Română Bucureşti – *Violeta Valery, curtezana*, Ionel Voineag de la Academia Română Bucureşti – *Alfred Germont, iubitul Violetei*, Carlos Bergasa debut (Spania) – *Georgio Germont, tatăl lui Alfred*, Radu Popescu – *Gastone*, George Ionescu – *Baronul Douphol, rivalul lui Alfred*, Gheorghe Ţirea – *Marchizul d'Obigny*, Constantin Acsinte – *Doctorul Grenvil*, Marinela Marc – *Flora Bervoix, prietena Violetei*, Mihaela Rotaru – *Annina, confidenta şi servitoarea Violetei*, Lucian Roman – *Giuseppe, servitor şi comisionar.*

---

[200] Lăpuşan, Ştefan – *Festivalul muzicii de Operă şi Balet*, în săptămânalul *Litoral,* an. XXIII, nr. 2050, Constanţa, 31mai – 6 iunie,1993.

www.ziuaconstanta.ro

„Spectacolul *Splendorile belcantou-lui italian* organizat de Teatrul liric Constanța în regia lui Cristian Mihăilescu în contextul celei de a XIX-a ediții a deja tradiționalului *Festival Internațional de Operă și Balet,* și-a propus printr-un concert de arii și coruri, ilustrarea mai multor aspecte particulare. Pe de o parte concertul a dat oportunitate unor invitați străini de a se prezenta publicului constănțean; pe de altă parte, a constituit o avanpremieră a montării cu *Bărbierul din Sevilla* de Rossini, pe care Teatrul liric din Constanța urma să o lanseze până la sfârșitul stagiunii, și, nu în ultimul rând, a reprezentat o trecere în revistă a vedetelor și a celor mai reprezentativi soliști ai teatrului"[201] – menționează muzicologul Șerban-Pârâu Oltea în revista *Actualitatea muzicală.*

Un cor tânăr, relativ lipsit de experiență, însă cu o vizibilă dorință de a învăța, și o orchestră ce nu beneficiază din păcate de instrumente la înălțimea ambițiilor pe care le are, au însoțit evoluțiile solistice, sub bagheta dirijorului Gh. Stanciu. Sub acuzele unei indispoziții vocale de moment, baritonul italian Dionigi Renda nu a făcut o impresie marcantă. Deși cu o voce particular de amplă, timbrată în tușe întunecate, mezzosoprana Tatiana Peciurea (Rusia), ne-a prezentat două momente din *Bal mascat* și *Trubadurul* de Verdi caracterizate de o anumită duritate, monocromatice și oarecum terne. Prezențele internaționale nu aveau, așadar să umbrească evoluțiile românilor. În ceea ce privește momentele din *Bărbierul din Sevilla,* aici s-a detașat Emilia Oprea cu versiunea ei spectaculară, încărcată de o coloratură supraacută (de un gust și o justificare stilistică asupra cărora ne exprimăm rezerva) și cu firescul succes la public. Tot foarte apreciat de asistență a fost tenorul George Martin, care, deși are un registru mediu asupra căruia ar mai trebui lucrat, excelează prin căldură și acuratețea glasului în registrul acut. Țesătura vocală înaltă din *Nesun dorma* (*Turandot* de Puccini) i-a prilejuit o marcantă evidențiere a capacității de a transmite cu intensitate, mesajul emoțional al celebrei arii. Recentă achiziție a Teatrului liric constănțean, baritonul Eugen Fomenco din Chișinău, personalizează o speranță fundamentală a cântului liric românesc: aceea că, alături de soprane și mezzosoprane ce fascinează scenele mapamondului, există în ținuturile noastre și un potențial vocal masculin de mare calitate. Cu un temperament de tragedian liric, știind să-și dozeze dramatic efectele vocale, baritonul Eugen Fomenco a excelat mai ales în *Credo* din *Otello* de Verdi, căruia i-a surprins cu rafinament arhitectura și

[201] Oltea, Șerban-Pârâu – *Splendori ale vocilor românești*, în revista *Actualitatea Muzicală*, an. IV, nr. 84, București, 1 septembrie, 1993.

www.ziuaconstanta.ro

subtilele nuanțări de tensiune. Strălucind ca întotdeauna soprana Felicia Filip a creionat într-o singură arie reprezentativă din *Lucia di Lammermoor* de Donizetti portretul unui personaj complex, frazând cu siguranță și delicatețe, cu o intonație căreia nu i-a permis nici cea mai mică licență, vibrând cu noblețe momentele dramatice, înfiorând sincer episoadele vocale ce presupuneau tandrețe și gingășie. Concertul *Splendori ale belcanto-ului italian* s-ar fi putut intitula *Splendorile vocilor românești*. Programul a cuprins:

Partea I
- Uvertura la Opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini,
- Gheorghe Țirea - *Bărbierul din Sevilla – A un dottor della mia sorte*
- Emilia Oprea - *Bărbierul din Sevilla – Una vocce poco fa*
- Eugen Romenco - *Trubadurul – Il balen del suo sorriso*
- Tatiana Paciura - *Bal mascat – Aria Ulrika*
- George Martin - *Rigoletto – Questo o quella*
- Dionigi Renda - *Rigoletto – Cortigiani*

Partea a II-a
- Corul Teatrului – *Madamma Butterfly*
- Dionigi Renda - *Cavalleria rusticana – Aria lui Alfio*
- Tatiana Peciura - *Trubadurul – Aria Azucenei*
- Eugen Fomenco - *Otello – Credo*
- George Martin - *Turandot – Nesun dorma*
- Felicia Filip - *Lucia di Lammermoor – Arie*
- Corul Teatrului - *Nabucco – Corul sclavilor*
- Gh. Țirea – *Nabucco – (corul)*

Opera *Tosca* de G. Puccini, programată pentru 20 iunie, în regia artistică a lui Gheorghe Bărbulescu, a beneficiat de conducerea muzicală a dirijorului Italian Orlando Pulin, iar în distribuție de invitații din Chișinău (Ludmila Aga, Mihail Munteanu) și din Cluj, Dan Serbac, alături de soliștii lirici constănțeni.

Spectacolul cu opera *Nabucco* a fost prezentat la 23 iunie în regia lui Carmen Dobrescu, scenografia C.I. Arbore, coregrafia Fănică Lupu, maestru de cor Lucian Dimitriu, dirijor Koichi Inoue (Japonia). Montarea operei *Nabucco* a presupus concursul unor artiști devotați genului, care au înțeles ce înseamnă spectaculosul, anvergura spiritul grandios al partiturii abordate. În acest sens regizoarea Carmen Dobrescu a urmărit reliefarea tuturor elementelor scenice, dar și configurarea conflictelor artistice, punctând adecvat, destul de original

www.ziuaconstanta.ro

prin idee, sens şi corespondenţă între simboluri, traiectoriile psihologice ale acţiunii. Pe coordonatele spectacolului de atmosferă şi individualizare puternică s-a situat şi cadrul scenografic semnat de Cătălin Ionescu Arbore, prin sobrietatea şi forţa de sugestie, printr-un ethos dramatic, prin elemente expresive şi funcţionale înserate proporţional pe parcursul derulării scenice. Şi coregrafia, modelată de Fănică Lupu, a vizat prin plasticitate datele stilistice fundamentale. Dificilul rol al lui *Abigaille* a fost încredinţat sopranei Maria Dorobanţu. Cu o voce puternică, penetrantă, solista a impresionat prin prestanţa scenică, reuşind să contureze un personaj expresiv, cu tensiunile specifice esteticii verdiene. Dar calităţile sale muzicale şi actoriceşti s-au estompat uneori prin dificultăţile întâlnite în registrele extreme sau prin exagerarea duritătii în rostirea sonoră. În rolul lui *Nabucco*, baritonul Vladimir Dragoş din Chişinău, a dezvăluit un personaj complex, susţinându-şi partitura vocală printr-un glas cu reverberaţii de intensitate emoţională cu elasticitate şi acurateţe, urmând cu simţire şi luciditate dramaturgia lucrării. Momentele corale şi evoluţia orchestrală s-au situat şi ele la un nivel meritoriu.

Festivalul se încheie cu *Marea Gală de Balet* din 26 iunie cu un spectacol realizat de regizorul Cristian Mihăilescu şi Rodica Raicu-Uretu, în scenografia lui Gh. Haleţ, regia tehnică Andrei Ungureanu şi Paul Lăcătuşu, aranjamente florale Elena Bavaru, sonorizarea Virgil Butnaru şi Sorin Petcu, prezentator Nicolae Spirescu.

În deschidere evoluează Ansamblul de balet al Teatrului liric în coregrafia Rodicăi Raicu-Uretu pe muzica lui R. Strauss şi J. Sibelius. Urmează apoi:

- *Spectrul trandafirului* – muzica K.M. von Weber, coregrafia Fokin – solişti Olaga Ionel şi Vadim Pijikov de la Opera Naţională din Chişinău;
- *Pasărea albastră* – de P.I. Ceaikovski, coregrafia clasică, solişti Mariana Baran şi Sergiu Cotorabai de la Teatrul liric Constanţa,
- *Sinceritate* – de G. Benson, coregrafia – M. Motovilova, solişti Aliss Popescu şi Sorin Florea;
- *Bayadera* – L. Minkus, coregrafia clasică – solişti Delia Hanţiu şi Călin Hănţiu;
- *Lacul Lebedelor* – P.I. Ceaikovski – coregrafia clasică, solişti - Ana Maria Vretos şi Alin Gheorghiu de la Opera Română din Bucureşti;
- *Don Quijote* – de L. Minkus – *Dans ţigănesc*, coregrafia Rodica Raicu-Uretu, Constantin Dragomir şi Ansamblul de balet al Teatrului liric;

www.ziuaconstanta.ro

- *Enigma* – de Elgar, coregrafia Rodica Raicu-Uretu, soliști Iosana Sebeșan, C. Dragomir, Mariana Herman, Valentin Ionescu și Ansamblul Teatrului liric;
- *Silfida* – de Levinshold, coregrafia G. Bournouville, soliști Olga Ionel și Vladimir Pijikov de la Opera Națională din Chișinău;
- *Singur* – de Ianis Joplyn, coregrafia Brigit Scherzer, soliști Călin Hănțiu și Teatrul de Balet Clasic și Contemporan „Oleg Danovski";
- *Giselle* – actul II - de A. Adam, coregrafia clasică, soliști Aliss Popescu și Sorin Folea;
- *Femeia îndărătnică* – de Elgar, coregrafia Ion Tugearu, soliști Mădălina Slăteanu și Alin Gheorghiu de la Opera Națională din București;
- *Moartea Lebedei* – de Saint-Saens, coregrafia clasică, solistă Ana Maria Vretos de la Opera Națională din București;
- *Don Quijote* – de L. Minkus, coregrafia clasică, soliști Silvia Ivan și Horațiu Chereches;
- Parada finală pe muzica lui P.I. Ceaikovski, *Evgheni Onedin*.

La 14 iunie 1993, Teatrul liric din Constanța avea următoarea componență: Cristisan Mihăilescu, Regizor-director general, Sofronie Cadariu, bas – Director artistic, Gheorghe Stanciu – prim-dirijor, Iurie Florea – dirijor, Lucian Dumitriu – maestru cor, Doina Voivozeanu - secretar muzical, Ștefan Lăpușan – public relation. Teatrul liric avea 19 soliști, 5 maeștri corepetitori, 28 de balerini, 44 coriști, 27 instrumentiști, 25 membri personal tehnic și administrativ, 65 muncitori în ateliere. În total 220 de angajați.

În perioada celor 35 de ani de existență a Teatrului liric s-au realizat următoarele premiere:

În 1958, o dată cu atestarea instituției, se înregistrează cinci montări de amploare (*Liliacul, La seceriș, Cavalleria rusticana, Traviata și Ana Lugojana*), în 1959, alte cinci premiere (*Bărbierul din Sevilla, Văduva veselă, Paiațe, Coppelia, Lăsați-mă să cânt*). În repertoriul Teatrului liric se mai adaugă printre altele: *Tosca, Lakme, Rigoletto, Don Paquale, Boema, Motanul încălțat, Voievodul țiganilor, Martha, Madama Buttefly, Faust, Liliacul în limba italiană, Carmen, Trubadurul, Marinarul visător, Pescuitorii de perle, Cântărețul mexican, Regele Istros, O noapte furtunoasă, Otello, Tosca* etc.

În primii 25 de ani au fost montate un număr de 83 de premiere. Din dramaturgia românească s-au promovat, în premieră absolută lucrările: *Regele Istros* de I Szavardy, *Trei generații* de S. Sarchizov,

www.ziuaconstanta.ro

Vox Maris de G. Enescu, *Evenimente 1907* de T. Olah, *Nuntă oltenească* de V. Doboş, *Marinarul visător* şi *Orele Mării* de L. Profeta etc. În cele 19 ediţii ale festivalului constănţean – cea mai longevivă manifestare artistică naţională – au dat strălucire spectacolelor şi concertelor Ion Voicu, Ştefan Ruha, Ion Ivan Roncea, Nicolae Herlea, Ludovic Spiess, Elena Dacian, Octav Enigărescu, Dan Iordăchescu, Nicolae Nostrinidis (Grecia), Valentin Teodorian, Florin Diaconescu, Ileana Iliescu, Kiril Kristev (Bulgaria), Magdalena Popa, Ştefan Bănică, Iosif Kolesivski (Polonia), Alexa Mezincescu, Ion Tugearu, David Ohanesian, Lilian Cosi şi Marinel Ştefănescu (Italia), Nicolae Urziceanu, Ezia Rolfini (Italia), Eugenia Moldoveanu, Kerinan Davran (Turcia), Ude Armin (Germania), Irina Arhipova (U.R.S.S), Elena Cernei, Giuseppe Pastorello (Italia), Sime Mareleic (Iugoslavia), Constantin Gabor, Tiberiu Popovici, Diana Ferrara – prim solistă a Operei din Roma, Dan Grigore, Rolf Bjorling (Suedia), Ninon Lima (Cuba), Takako Iwata (Japonia), Maria Bieşu (Chişinău), Frantisek Livoro (Cehoslovacia), Daniela Vlădescu, Lucia Ţibuleac, Sanda Şandru, Octavian Naghiu, Ionel Voineag, Mioara Cortez David, Dan Serbac, etc.

5.1.20 Festivalul Internaţional de Operă şi Balet, 25 mai - 25 iunie 1994. Ediţia a XX-a, jubiliară „G. Verdi"

Ediţia a XX-a a *Festivalului Internaţional de Operă şi Balet* din perioada 25 mai-25 iunie 1994 este dedicată în exclusivitate creaţiei lui Giuseppe Verdi. S-au prezentat un număr de 6 opere, un balet *Edith Piaf* şi *Requem-ul.* Tenacitatea şi bunul management al directorului Cristian Mihăilescu au făcut ca numărul invitaţilor străini să crească uimitor în perioada cât s-a aflat la conducerea instituţiei. Dacă în stagiunea 1992 când a fost numit director, Festivalul a avut 3 oaspeţi străini din 2 ţări, în 1993, au participat 56 de oaspeţi din 6 ţări, pentru ca în 1994 să participe 135 de artişti de pe trei continente. A fost invitată Opera din Ruse - Bulgaria cu Opera *Aida* şi baletul *Edith Piaf* şi solişti, dansatori , corişti, dirijori, din ţară şi din străinătate.

Ziarul *Telegraf* din 17 mai 1994 consemna sub semnătura lui Radu Preda această acţiune artistică deosebită:

„Beneficiind de o orchestră întărită cu instrumentişti de mare valoare ai Filarmonicii din Ploieşti şi de un cor pe măsură, maestrul Gh. Stanciu a dirijat dezinvolt şi fără nici o ezitare o partitură destul de dificilă. Dacă soprana Felicia Filip şi tenorul Ionel Voineag erau cunoscuţi publicului, evoluţiile lor atingând aceleaşi înalte cote cu care ne-au obişnuit, în schimb mezzosoprana Jivka Markova

www.ziuaconstanta.ro

(Bulgaria) şi basul Gh. Roşu – profesor la Academia de muzică din Cluj – au constituit o reală surpriză pentru spectatori, desigur una dintre cele mai plăcute".[202]

Deschiderea ediției jubiliare a festivalului s-a săvârşit sub semnul de frumusețe divină a creației verdiene. Iată şi descrierea momentului făcută de o jurnalistă care a savurat spectacolul: „Parcă însuşi Dumnezeu cu suita sa de îngeri s-a pogorât peste orchestră, cor, interpreți şi, mai ales peste public, oferindu-le tuturor clipe de sublim cum se petrec doar arareori în viață. S-a afirmat adeseori că *Requiem-ul* de Verdi, prin liniile îndrăznețe, reliefante şi dinamice, prin patetismul îndurerat al întregii cântări, se aseamănă cu orice sculptură a lui Michelangelo. Poate de aceea, aidoma titanului plasticii universale, Verdi a țintit să cioplească cu sunete divine sufletele muritorilor".[203]

A fost un mare examen al activității artiştilor constănțeni şi a dirijorului Gh. Stanciu, care a reuşit – cum numai foarte rar confrații săi de baghetă au făcut-o – să strângă din trilurile piculinei, torentele coardelor, acordurile în tutti, sugestivitatea trompetelor, plastica vocilor şi a corului, efecte de incantație divină. Corul, 70 de voci perfect armonizate – a dat în *Dies irae* contur întregului *Requiem*, ideea ciocnirii dintre forța amenințătoare, implacabilă a destinului şi omenirea care suferă şi se zbuciumă, iar în *Agnus Dei*, soprana Felicia Filip şi mezzosoprana Jivka Markova din Bulgaria şi-au etalat virtuți vocale de o plastică copleşitoare. Ionel Voineag, unul dintre tenorii de largă circulație internațională, care are în repertoriu acest *Requiem* ca pe un punct de referință, ne-a oferit momente de un lirism aproape ireal, la care a aderat şi basul Gh. Roşu de la Filarmonica din Cluj-Napoca.

A urmat spectacolul cu opera *Trubadurul* în regia artistică a lui Jean Rînzescu, avându-l la pupitru pe dirijorul mexican Ladislau Roth. În distribuție au fost invitați Mariana Zvetkova din Bulgaria, Nicolae Busuioc din Chişinău, Ecaterina Țuțu de la Opera Națională din Bucureşti, Eugen Romenco, Gh. Țirea, Radu Popescu, voci care au făcut succesul spectacolului.

„Opera *Traviata* e concepută ca o operă-portret cu o orchestrație în piano care ocupă un loc aparte în creația lui Verdi" – susține jurnalista Aurelia Lăpuşan în *Litoral Magazin*, an XXIV, nr.

---

[202] Preda, Radu – *Festivalul de Operă şi Balet de la Constanța a debutat cu un success de proporții*, în ziarul *Telegraf*, nr.121, Constanța, 27 mai, 1994, pag. 6.

[203] Lăpuşan, Aurelia – *Incantație religioasă a Requiemu-lui de Verdi*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 27 mai, 1994, pag. 2.

www.ziuaconstanta.ro

2081, din 3-8 iunie 1994, pag.6. Lucrarea a fost prezentată în regia artistică a lui A.I. Arbore sub bagheta dirijorului Endel Nogene din Estonia. Invitați în spectacol: Jassi Zaharov (Estonia) şi Zlatan Marinov (Bulgaria).

Prima montare a operei la 6 martie 1853 a fost un eşec datorat temei din piesa Dama cu camelii de A. Dumas-fiul. Lui Verdi i se reproşa că răspândeşte influența pervertitoare a literaturii franceze, că personajul central al operei nu este o eroină romantică, ci o femeie respinsă de societate. Verdi a considerat necesar să sublinieze acest lucru prin titlul operei. În italiană cuvântul „traviata" înseamnă femeie decăzută. Prima *Traviata* montată pe scena constănțeană a fost în 1958 în regia lui Cici Popescu, cu Aida Abagief, Octav Enigărescu, Mircea Ştefăneascu în rolurile principale. Reluată în 1973 în regia lui Gh. Bărbulescu opera a fost distribuită în permanență pe tot parcursul festivalurilor, în aproape toate edițiile sale.

A urmat apoi opera *Rigolleto* în regia artistică a lui Gh. Bărbulecu, conducerea muzicală Endel Nogene din Estonia. Distribuția: Jassi Zaharov (Estonia) – *Rigoletto,* Elena Rotari – *Gilda*, C. Acsinte – *Sparafucile*, Margareta Budei – *Maddalena,* Angela Gazibar – *Giovanna*, Gh. Țirea – *Contele Monterone*, Pavel Hâncu – *Marullo*, Radu Popescu – *Matteo Borsa*, Andrei Bucur – *Contele Ceprano*, Mihaela Tănase – *Contesa Ceprano*, Carmen Lupea – *Pajul,* Dinu Voivozeanu – *Uşierul.*

Iubitorii genului liric au putut viziona opera *Bal mascat* în regia lui Carmen Dobrescu, scenografia Horia Popescu, maestru cor Lucian Dumitriu, pregătirea muzicală Silvia Țigmeanu, Silvia Ciorei, Boris Valerstein, coregrafia Rodica Raicu-Uretu, regia tehnică Andrei Ungureanu şi Paul Lăcătuşu, direcția muzicală Orlando Pulin din Italia. Distribuția: Mihai Munteanu (Chişinău) – *Ricardo*, Nicolae Urdăreanu de la Opera Națională Bucureşti – *Renato*, Florența Marinescu – *Amelia,* Hyroko Sonoda (Japonia) – *Ulrica*, Niculina Cârstea – *Oscar*, Pavel Hâncu – *Silvano,* Gh. Țirea – *Samuel*, C. Acsinte – *Tom,* Luciano Roman – *Un judecător şi un servitor.*

Luni 13 iunie s-a prezentat opera *Nabucco*, în regia lui Carmen Dobrescu, scenografia C.I. Arbore, maestru cor Lucian Dumitriu, coregrafia Fănică Lupu, pregătirea muzicală Silvia Țigmeanu, Silvia Ciorei, Nejla Ionescu, Boris Valerstein, regia tehnică Andrei Ungureanu şi Paul Lăcătuşu, conducerea muzicală Octavian Anghel din Belgia. Distribuția: Maria Dorobanțu – *Abigaille*, Marinela Mark – *Fenena*, Gabriel Năstase de la Opera Națională Bucureşti – *Ismaele,* Boris Materinco (Chişinău) – *Nabucco*, Gh. Țirea – *Zaccaria,* C.

www.ziuaconstanta.ro

Acsinte – *Marele preot*, Radu Popescu – *Abdallo,* Mihaela Rotaru – *Anna*

Opera din Russe - Bulgaria prezintă la 15 iunie opera *Aida*, iar pe 16 iunie baletul *Edith Piaf.*

„Ultima seară din şirul celor în care s-a derulat ediţia a XX-a, jubiliară a *Festivalului de Operă şi Balet* de la Constanţa, onoarea de a închide manifestarea a revenit Operei din Ruse – Bulgaria. Astfel, pentru prima dată în istoria muzicală a oraşului nostru, melomanii (sala a fost arhiplină) au ascultat şi văzut pe viu una dintre capodoperele verdiene, opera *Aida,* artiştii bulgari înregistrând un frumos succes, răsplătit cu aplauze la scenă deschisă"[204] – menţionează ziarul *Cuget liber.*

Autorul scenariului genialei lucrări este celebrul la rândul său egiptolog francez Auguste Mariette, care a pus bazele studiului sistematic şi culegerii de momente ale culturii materiale a Egiptului. Căutând să respecte în epoca sa adevărul istoric, Verdi studia istoria Egiptului, culegea informaţii despre natura ţării, despre viaţa egiptenilor, se familiariza cu arta egipteană veche. Eroina principală, *Aida,* este ţinută în parohia faraonului Egiptului fără a se şti că este fiica regelui Etiopiei. Subiectul este dramatic: lupta dintre etiopieni şi egipteni, pe fundalul unei iubiri sacrificate, pentru libertate prin moarte. *Aida* are scene de masă, procesiuni solemne, balete, strălucire, iar orchestra capătă uneori rolul principal în acţiune. (În vederea premierei *Aidei,* Verdi a comandat, pentru ampla scenă din piaţa Tebei, şase trompete drepte, după modelul instrumentelor folosite în Egiptul antic. De atunci aceste instrumente ale orchestrei simfonice se numesc „trompete egiptene").

„Onorând invitaţia de a încheia festivalul constănţean, Opera din Russe a venit cu întreaga montare a operei *Aida*, una din cele mai monumentale lucrări ale titanului muzicii universale. În şase autocare bulgarii au transportat recuzita, decorurile, instrumentele şi întreaga trupă (baletul, orchestra şi corul)"[205] – menţionează presa constănţeană.

Spectacolul a fost o reuşită, colectivul artistic bulgar realizând o prestaţie foarte bine primită de publicul constănţean, cunoscător al operelor verdiene.

---

[204] A.S. – *La închiderea Festivalului de Operă şi Balet*, în ziarul *Cuget liber*, an. VI, nr. 1183, Constanţa, 17 iunie, 1994, pag. 2.

[205] Lăpuşan, Aurelia – *Opera din Russe la Constanţa*, în *Litoral magazin*, an. XXIV, nr. 2081, Constanţa, 3-8 iunie, 1994, pag. 7.

www.ziuaconstanta.ro

5.1.21 Festivalul Internațional de Operă și Balet. Ediția a XXI-a, 14 noiembrie - 4 decembrie1995

Propunându-şi a aduce pe scena Teatrului liric din Constanța personalități de mare valoare din țară şi străinătate, organizatorii acestei ediții ai Festivalului au programat mai puține lucrări de operă şi balet ca în celelalte ediții, punând mai mult accent pe calitatea montărilor şi valoarea lucrărilor prezentate, astfel că în perioada 14 noiembrie-4 decembrie s-au prezentat un număr de 6 spectacole de o ținută artistică deosebită: 4 opere şi 2 spectacole de balet.

Festivalul a fost deschis marți 14 noiembrie prezentând spectacolul cu opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini, în regia lui Cristian Mihăilescu, decorurile lui Febus Ştefănescu, direcția muzicală Ovidiu Dan Chirilă de la Teatrul muzical din Braşov. Cu: Daniela Gaspari (Italia), Mircea Moisă (Opera Română din Cluj-Napoca), Eugen Romenco, Elena Rotari, Gh. Țirea, Marga Andriescu, Radu Popescu, Iulian Dumitrache.

Sâmbătă 18 noiembrie s-a prezentat opera *Carmen* de Bizet, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu şi direcția muzicală Cristian Segarici (Franța). Cu: Corneliu Murgu (Viena), Ecaterina Țuțu de la Opera Națională din Bucureşti, Dan Serbac de la Opera Română din Cluj-Napoca, Margareta Dumitrache, Nicolae Andreescu, Svletiana Sîncecova, Larisa Malici, Gh. Țirea, C. Jurăscu.

Premiera absolută a lucrării coregrafice *Peppi, ciorap lung* de K. Haciaturian a avut loc luni 20 noiembrie în regia şi coregrafia lui Gheorghi Kovtun (Kiev). Cu: Cezar Buculei, Sergiu Cotorobai, Mariana Baran, C. Dragomir, Oleg Godoroja, Mihaela Sav, Dan Boeru, Iosana Şebeşan, Mirela Badea, Camelia Moroşan, C. Pintea, Lena Cojocaru, Maria Băsărăbeanu, Mariana Herman, Dorina Cotorobai, Ana Maria Mîrzaca.

Opera *Trubadurul* de G. Verdi a fost programată sâmbătă 25 noiembrie în regia lui Jean Rînzescu şi conducerea muzicală Carol Litvin de la Opera Națională din Bucureşti. Cu: Eugen Romenco, Margarita Budei, Gh. Țirea, Angela Gazibar, Radu Popescu, George Ionescu.

Miercuri 29 noiembrie a fost prezentată premiera națională *Mowgli* de A. Gradski, în regia şi coregrafia lui Gheorghi Kovtun (Kiev), asistat de Rodica Raicu-Uretu, scenografia Şerban Jianu. Cu: Sergiu Cotorbai, Ioana Sebeşan, Dan Boeru, Mariana Basarabeanu, Oleg Godoroja, C. Dragomir, Mariana Baran, Mihaela Sav, Dorina

www.ziuaconstanta.ro

Cojocaru, Lisa Seceleanu, Mariana Herman, Mihaela Ciobanu, Cezar Buculei, Gabriela Moldovan.

Festivalul se încheie luni 4 decembrie cu opera *Nabucco* de G. Verdi în regia artistică a lui Carmen Dobrescu şi conducerea muzicală Dragoş Maxim (Craiova). Cu: Dragoş Vladimir (Chişinău), Gabriel Năstase, Pompei Hărăşteanu de la Opera Naţională din Bucureşti, Larisa Malici Marinela Marc, C. Acsinte, Radu Popescu, Mihaela Rotaru.

5.1.22 Festivalul Internaţional de Operă şi Balet. Ediţia a XXII-a, 21 iunie - 15 iulie 1996

Festivalul Internaţional de Operă şi Balet al acestei ediţii a fost realizat cu o jumătate din bugetul ediţiei trecute, dar fără a se renunţa la calitatea spectacolelor. Deşi invitaţii au fost mai puţini de cum ne-am fi dorit, colectivul Teatrului liric din Constanţa sprijinit de inimoşi sponsori a reuşit să realizeze un program cu lucrări de referinţă din domeniul liric. Colectivul de organizare a fost format din: Cristian Mihăilescu – director al Festivalului, Sorin Lucian Ionescu – director Executiv, Doina Voivozeanu – coordonator programe, Magdalena Iliescu – coordonator economic.

În cadrul ediţiei din acest an a *Festivalului Internaţional de Operă şi Balet* de la Constanţa, spectacolul cu cele mai multe capete de afiş a fost, detaşat, *Carmen*. În opera lui Bizet au apărut trei cântăreţi şi un dirijor din străinătate, precum şi solişti ai Operei Naţionale din Bucureşti. Oaspeţii străini au venit de la Viena, Paris şi Chişinău, mai ales vest-europenii fiind artişti cu un bun renume, proveniţi de la Wiener Staatsoper, Wiener Volksoper şi opera Bastille din Paris. O dovadă zdrobitoare a valorii şcolii interpretative româneşti a fost faptul că protagonista spectacolului este o conaţională: Ruxandra Donose, tânără mezzosoprană care si-a început cariera la Teatrul liric constănţean şi care a acceptat cu generozitate să cânte iar pentru publicul de la malul mării. Ruxandra Donose realizează o extraordinară creaţie actoricească, la nivelul celor mai convingătoare şi interesante versiuni. Ea gândeşte în amănunt rolul, are o notabilă diversitate de mijloace de exprimare, coroborând cântul cu actoria, cu dansul şi cu mânuirea abilă a castagnetelor. Pe scenă nu numai că reuşeşte că convingă pe deplin, dar o face într-un mod spectaculos, lăsând o adâncă impresie spectatorilor. Cel de-al doilea vârf al interpretării a fost dirijorul francez Franck Galli, un profesionist cu experienţă, un om care realmente a tras după el orchestra constănţeană, imprimându-i un spirit al trăirii muzicii,

www.ziuaconstanta.ro

cerându-i mult, impunând pretenții muzicale înalte, care au mobilizat și ambiționat colectivul teatrului. În rolul lui *Don José* a evoluat austriacul Kurt Schreibmayer, o apariție scenică impresionantă: tânăr, înalt, atletic. La aceste calități native se adaugă atenția deosebită pentru realizarea adevărului scenic. Vocea tenorului este puternică, sigură, cu acute luminoase și ample. În fața acestor trei artiști care s-au evidențiat pe deplin, baritonul Petre Racoviță de la Opera Națională din Chișinău nu a avut forța artistică de a se impune.

„Deși *Carmen* este un spectacol vechi, prin intensitatea pregătiri lui, prin participarea de excepție a protagoniștilor, prin atașamentul arătat de către colectivul constănțean (câteva personaje secundare și corul), la care se adaugă prezența mezzosopranei Adriana Alexandru, a sopranelor Elena Rotari și Svetlana Levițchi, si a tenorilor Nicolae Andreescu și Florian Ioniță, reprezentația a fost un mare succes"[206] - spune muzicologul Mihai Cosma.

Mass-media evidențiază nostalgia soliștilor care au activat la Teatrul liric constănțean, unde s-au atașat într-o perioadă scurtă de acest colectiv, neuitând să revină pe această scenă, chiar după succesele obținute în străinătate.

„Poate din considerente de ordin nostalgic-sentimental, Opera din Constanța fiind cea în care (pe când îi era solistă) a cântat pentru prima oară rolul *Carmen*, poate că direcțiunea acestui teatru știe să atragă interpreții de valoare, fapt este că Ruxandra Donose, după afirmarea ei internațională, a ales să revină pentru prima dată în România pe o scenă de operă tot la Constanța. N-a revenit singură, ci alături de unul din partenerii ei vienezi în această operă – tenorul Kurt Schreibmayer, care s-a dovedit a fi un *Don José* nu numai plăcut la înfățișare, dar ci și de o sinceritate artistică emoționantă"[207] – afirmă Ligia Ardelean în *Actualitatea muzicală*.

A urmat opera *Cosi fan tutte* de W.A. Mozart, în regia artistică a lui Andrei Tăbăcaru, scenografia Rodica Arghir, direcția muzicală Corneliu Calistru. În distribuție: Johanna Rusu, Maria Maxim, Cătălin Berea, Cosmin Marcovici, Cristina Simionescu, Constantin Cristea.

Luni 24 iunie a fost programată *Marea gală de balet,* un spectacol de dans modern prezentat de Trupa de balet al Operei din Kiev sub conducerea lui Gheorghi Kovtun, Baletul Teatrului liric și

---

[206] Cosma, Mihai – *Triumful Ruxandrei Donose*, în revista *Actualitatea Muzicală*, an.VII, nr. 157, București, 11 septembrie, 1996, pag. 5.

[207] Ardelean, Ligia – *O altfel de Carmen*, în revista, *Actualitatea Muzicală*, an. VII, nr. 157, București, 11 septembrie, 1996, pag. 5.

www.ziuaconstanta.ro

invitații săi de la Opera Națională din Bucureşti, Opera Română din Iaşi, Trupa de Balet Clasic şi Contemporan.

Opera *Otello* de G. Verdi, a fost prezentată în regia lui Cristian Mihăilescu, scenografia V. Petrovici, direcția muzicală Christian Segarici, şi a avut în distribuție pe Corneliu Murgu (Viena), Ludmila Aga de la Opera Națională din Chişinău, Angela Gazibar, Florin Ioniță, Gheorghe Țirea, Constantin Acsinte.

În repertoriu oricărui Teatru liric, montarea operei *Otello* de Verdi reprezintă un punct de referință atât prin interesul pe care îl stârneşte lucrarea în sine, cât şi datorită dificultății de a găsi un interpret adevărat pentru rolul titular. În aceeaşi măsură drama maurului constituie o atracție irezistibilă pentru regizor şi interpreți deopotrivă, datorită varietății modalităților de abordare a personajului central şi a angrenajului căruia acesta îi cade victimă. De obicei *Otello* este prototipul îndrăgostitului gelos şi oarecum primitiv. *Desdemona* este o blondă suavă şi naivă, iar *Iago* este intrigant şi malefic prin structură.

La prima vedere lucrarea regizată de Cristian Mihăilescu ar fi un spectacol clasic, cu nelipsitul leu–simbol venețian, costume viu colorate şi bogate, personaje viabile cu aspect plăcut, un cor care, deşi nu foarte omogen (în special în prima scenă), a realizat momente de anvergură, o orchestră bine „strunită" de către dirijorul Gh. Stanciu, toate acestea aducând spectacolului un succes binemeritat.

Opera *Traviata* de G. Verdi, a beneficiat de regia artistică a lui A.I Arbore, scenografia C.I Arbore, direcția muzicală Vasili Vasilenko din Ucraina. În distribuție: Emilia Oprea, Branko Robinsak din Litubljana, Dan Serbac de la Opera Română Cluj-Napoca.

Festivalul se încheie luni 15 iulie cu un spectacol la Teatrul de vară din Mamaia cu opera *Nabucco* de G. Verdi, în regia semnată de Carmen Dobrescu, scenografia C.I. Arbore, direcția muzicală Gheorghe Stanciu. În distribuție: Dragoş Vladimir de la Opera Națională Chişnău, Rodica Toma de la Opera Română Cluj–Napoca, Gheorghe Țirea, Florian Ioniță, Marinela Marc.

„Dacă spectacolul cu opera verdiană *Nabucco* s-a prelungit peste miezul nopții, a fost şi pentru că aproape fiecare arie şi moment important au fost răsplătite cu aplauze, corul bisând ca de fiecare dată în actul al III-lea. Prestația artistică a fost exemplară, începând cu orchestra – ferm ținută sub bagheta maestrului Gh. Stanciu – cu corul în forță perfect omogen (meritul maestrului de cor Lucian Dimitriu),

www.ziuaconstanta.ro

cu corpul de balet în coregrafia lui Fănică Lupu"[208] – se afirmă în presa locală.

Prestația artistică a fost exemplară, începând cu orchestra – ferm ținută sub bagheta primului dirijor Gh. Stanciu, cu corul – în forță, perfect omogen (meritul maestrului Lucian Dimitriu), cu corpul de balet (coregrafia lui Fănică Lupu). Soliștii s-au întrecut pe sine – un *Nabucco* dramatic, cu o voce excepțională în acut– baritonul Dragoș Vladimir, de la Chișinău, o soprană strălucitoare, care ar trebui ascultată mai des la Constanța– Rodica Toma de la Opera Română din Cluj-Napoca, un bas într-o formă de ziler mari – Gh. Țirea, un tenor bun – Nicolae Busuioc, de la Chișinău. Spectacolul a fost un triumf al acestui festival, un succes de grup, apreciat la modul cel mai înalt de publicul spectator constănțean.

5.1.23 Festivalul Internațional de Operă și Balet. Ediția a XXIII-a, 22 iunie - 19 iulie 1997

Spectacolele de operă sunt menite să ne încânte spiritul şi firea, să ne ducă cu gândul şi imaginația pe tărâmurile visate ale copilăriei, prin poveştile fantastice şi realitățile crude ale dramelor şi luptelor pentru libertate şi adevăr, pentru iubire şi speranță, pentru un trai mai bun, către care visăm cu toții. Opera poate să vă creeze aceste imagini prin muzica lirică atât de apropiată sufletelor sensibile, iubitoare de frumusețe şi adevăr. De-a lungul secolelor creațiile lirice s-au cernut, rămânând pur şi simplu în circuitul mondial doar capodoperele. Acestea sunt prezentate ca un bun universal, fiind în stare să creeze publicului spectator, acea stare de emoție benefică pentru ființa umană, pentru om, fiind capabil la rândul lui să se identifice cu eroii preferați. Această ediție prezintă un număr de 4 opere, un *Requiem* şi *Gala de balet*.

„Trebuie precizat – mărturisea Cristian Mihăilescu, regizor şi director al Teatrului liric – într-un interviu realizat de Anca Florea, că este vorba despre cel mai longeviv festival de operă din România şi unul dintre cele mai vechi din Europa de est. Pentru prima oară festivalul a început atipic, pentru că a debutat la Basilica Sf. Anton, unde s-a cântat *Recviem-ul* de Fauré. Am urmărit prin aceasta un dublu scop: diversificarea mijloacelor de exprimare a corului şi orchestrei, care cântă în general spectacole de operă şi operetă şi

[208] Lăpuşan, Aurelia – *Opera constănțeană a înregistrat primul său mare succes*, în ziarul *Cuget liber*, nr. 1819, Constanța, 17 iulie, 1996, pag. 2.

www.ziuaconstanta.ro

prezentarea spectacolelor de muzică vocal-simfonică, care presupune alte mijloace de expresie, ce duc la lărgirea paletei expresive." [209]

Festivalul este deschis duminică 22 iunie la Basilica *Sf. Anton*, într-un Concert Inaugural cu *Requiem-ul* de G. Fauré, susţinut de corul şi orchestra Operei, dirijat de Gheorghe Stanciu. Şi-au dat concursul soliştii: Adriana Mesteş - *soprană* de la Opera din Bucureşti, Pompei Hărăşteanu - *bas* de la Opera din Bucureşti, maestru de cor Adrian Stanache, la orgă Silvia Ţigmeanu.

Iată ce consemnează presa locală: „Aşteptat cu firesc interes, ba chiar cu nerăbdarea surprizelor oferite de organizatori, *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet* a fost pus de la început sub semnul binecuvântării dumnezeieşti în cel mai propriu sens. Înlăturând prejudecăţi, pe care cei mai mulţi enoriaşi le menţin, privind sacrificare lăcaşului de cult şi incompatibilitatea săvârşirii unui act cultural sub cupola sa, monseniorul Ştefan Ghenţa, vicarul episcopiei romano-catolice de Dobrogea a binecuvântat cu temeritate acea stare de bine care a marcat deschiderea festivalului". [210]

Lucrarea prezentată într-un cadru deosebit decât cel al scenei a avut de câştigat în planul sonorităţii, expresiei, omogenităţii şi cântului în piano. Un alt beneficiu a fost pentru publicul constănţean, care este răsfăţat cu muzica vocal-simfonică. Cel mai mare avantaj a fost însă faptul, că pentru prima oară la Constanţa, muzica religioasă s-a cântat în biserică, care a avut un ecou ce ne-au depăşit aşteptările. Basilica a fost arhiplină şi s-a avut ideea de difuzare a concertului şi în exterior, astfel că sute de oameni care au stat în jurul ei au ascultat muzica care se auzea până la Casino. Astfel, mare parte a publicului a aflat că a început festivalul.

Iată cum comentează presa această lucrare: „Acest *Requiem* inedit, din care a dispărut *Dies irae,* dar există *Pie Jesu* şi alte texte adăugate din *Ordinarium misse* şi *Missa pro defunctis*, considerat o bijuterie a genului, nu are un caracter exagerat teatral sau dramatic. Fauré nu face aici un tablou al fricii şi al terorii, ci al unei credinţe profunde. De aici frumuseţea dar şi dificultăţile interpretative ale partiturii. Cei doi solişti au fost aleşi dintre specialiştii genului vocal-simfonic: soprana Adriana Mesteş şi basul Pompei Hărăşteanu. Vocile lor sonore şi nuanţate au făcut corp comun cu celelalte compartimente

[209] Florea, Anca – *Un festival atipic*, în revista *Actualitatea Muzicală*, an. VIII, nr. 182, Bucureşti, 1 octombrie, 1997, pag. 4.

[210] Lăpuşan, Aurelia – *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 24 iunie, 1997, pag. 2.

www.ziuaconstanta.ro

în conturarea întregului, condus cu rigoare şi echilibru de către dirijorul Gheorghe Stanciu".[211]

Sâmbătă 28 iunie 1997 în premieră naţională, în sala Operei din Constanţa a fost prezentat spectacolul *Julieta şi Romeo* de V. Bellini, în regia artistică a lui Cristian Mihăilescu, scenografia Viorica Petrovici, coregrafia Călin Hanţiu, maestru de cor Adrian Stanache, asistent regie Constantin Acsinte. În distribuţie: Elena Rotari, Gabriela Hazarian, Florian Ioniţă de la Opera Bucureşti, C. Acsinte, Gh. Ţirea.

La Constanţa, Bellini nu s-a cântat până acum niciodată. Spectacolul constituie o noutate absolută, pentru că *Julieta şi Romeo* nu s-a mai prezentat nici în România, dar nici în alte ţări din estul Europei, deci este o premieră în această zonă. Sub aspect regizoral în acţiune nu mai sunt două clanuri care se bat în Verona, ci partide şi naţiuni care se luptă – pentru că *guelfii* ţineau cu Papa, iar *gibelinii* erau susţinătorii Imperiului Habsburgic, războiul lor acoperea Italia de sânge. *Gibelinii* conduşi de *Romeo* nu aveau voie nici să intre în Verona şi de aceea în timpul uverturii, pe scenă ei iau cu asalt oraşul, pentru a pătrunde cu forţa. Iată ce declară regizorul Cristian Mihăilescu în interviul acordat ziaristei Anca Florea :

„Trebuie să subliniez faptul că am lucrat pe cu totul alte coordonate regizorale, având imensa şansă să distribui în premieră pe soliştii Operei din Constanţa, fiind cea mai valoroasă echipă tânără, cărora li s-a adăugat mezzosoprana Gabriela Hazarian, soprana Mirela Zafiri, tenorul Alexandru Petrescu şi soliştii din Basarabia de o excelentă condiţie. Aici la Constanţa au fost câteva repetiţii de vis, iar doamna Biserka Cvejc, care a stat cu noi ascultând fascinată, a spus că este convinsă că Felicia Filip şi Ruxandra Donose formează cel mai bun cuplu din lume, cu voci belliniene, cu tinereţe şi farmec".[212]

În spectacolele care au urmat, au evoluat interpreţi care, în stagiunea recent încheiată, au obţinut succese importante în străinătate. Astfel a fost reinvitat tenorul Corneliu Murgu şi baritonul bulgar Martin Iliev pentru spectacolul cu *Otello*, tenorul Ionel Voineag a cântat în *Traviata*, basul Mircea Moisă de la Cluj a apărut în *Bărbierul din Sevilla* (reeditând succesul său strălucit de acum doi ani), iar Ruxandra Donose şi Felicia Filip în spectacolul cu *Julieta şi Romeo*. Lor li s-au adăugat dirijori care au avut succes la pupitrul orchestrei constănţene: Răsvan Cernat (care anul trecut a dirijat

---

[211] Bădescu, Mihaela – *O deschidere inedită*, în revista bilunară *Actualitatea Muzicală*, an.VIII, nr.182, Bucureşti, 1997, pag. 4.

[212] Florea, Anca – *Interviu cu Cristian Mihăilescu*, în revista, *Actualitataea Muzicală*, an. VIII, nr. 182, Bucureşti, 1 octombrie, 1997, pag. 4.

www.ziuaconstanta.ro

Carmen), Victor Dumănescu (realizând un excelent *Bărbierul din Sevilla*, un spectacol entuziasmant din punct de vedere muzical), Franck Gali (oaspete francez pe care publicul nostru l-a aplaudat anul trecut când a dirijat *Carmen*, cu Ruxandra Donose în rolul titular). Ultimul spectacol al festivalului – *Nabucco* de Verdi – a fost dirijat de Nicolae Dohotaru, directorul artistic al Operei Naționale din Chișinău. Au fost invitați și artiști din Jugoslavia: Zeliko Lucic pentru rolul *Germont* – un tânăr de 28 de ani, cu o voce redutabilă; Dunja Simic, soprană care și la Belgrad a obținut succes în, *Desdemona*, basul Branislav Jatic a cântat în rolul *Zaccaria;* soprana Svetlana Dobronravova de la Opera din Kiev a susținjul rolul *Abigaille.* Tenorul mexican Hector Sandoval a fost distribuit în opera lui Rossini – *Bărbierul din Sevilla*, alături de Sorin Țepeș din Timișoara și Gabriela Hazarian și Mircea Moiosă din Cluj și în *Julieta și Romeo* de Bellini.

Miercuri 16 iulie publicul constănțean a putut viziona *Marea Gală de Balet* în premieră, cu lucrările *La Sylfide* în coregrafia lui Bournonville și *Coțofana Hoață* în coregrafia Russu. Participă baletul Operei din Constanța, maestru de balet Călin Hănțiu, maestru de studii Mihail Motovilov, iar în recital primii balerini ai operelor din București, Iași și ai Teatrului *Oleg Danovski* din Constanța.

Festivalul se încheie sâmbătă 19 iulie cu un spectacol grandios cu opera *Nabucco* de G. Verdi susținut la sala Teatrului de vară din Mamaia, în regia lui Carmen Dobrescu, scenografia C.I. Arbore, maestru de cor Adrian Stanache, coregrafia Fănică Lupu, dirijor Nicolae Dohotaru din Chișinău. Și-au dat concursul: Dragoș Vladimir (Chișinău), Svetlana Dobronravova (Ucraina), Branislav Jatic (Yugoslavia), Nicolae Busuioc (Chișinău), Ecaterina Țuțu (București), Constantin Acsinte, Radu Popescu (Constanța).

5.1.24 Festivalul Internațional de Operă și Balet. Ediția a XXIV-a, 17 octombrie - 8 noiembrie1998

Festivalul s-a desfășurat sub sărbătorirea a 40 de ani de existență a Teatrului liric constănțean devenit între timp Opera Constanța.

Ziarul *Telegraf* consemnează această aniversare: „În toamna dionisiacă a anului 1957, Constanța sărbătorea înființarea unei instituții de cultură – Teatrul liric. Noul teatru era condus de Nistor Gheorghiu, avându-l ca prim-dirijor pe Constantin Daminescu, maestru de cor Gh. Velea și maestru de balet pe Mireille Savopol, care vor reuși să monteze opereta *Liliacul* de J. Strauss prezentată la 24

www.ziuaconstanta.ro

martie 1958. Fiecare an apoi, a adăugat în repertoriul Operei constănțene, spectacole din ce în ce mai rafinate."[213]

Aşadar au trecut 40 de ani de la bătaia primului gong ce anunța deschiderea unui drum nou, greu, dar plin de minuni adus în dar publicului constănțean. Arta este un dar de la Dumnezeu, iar slujitorii „Thaliei" ce-au existat în tot acest timp aici, au ştiut să-l facă miraculos, prețios, încântător. Vocile de aur ale multor generații au făcut să palpite inimile calde ale celor prezenți, i-au purtat pe culmile extazului şi speranței.

Au fost 40 de ani de muzică bună de operă şi operetă ce a alcătuit un repertoriu vast şi variat, răsplătit permanent cu aplauze , ce-i drept trecătoare, dar ce vibrează şi acum în sufletul artiştilor. Scena constănțeană, martora emoțiilor şi concentrării, a efortului şi dăruirii artistului cântăreț, a gestului şi a trăirilor balerinului, în decursul acestor ani a născut şi consumat destine. Acum la maturitate dorim ca ea să existe pentru împlinirea noastră, a artiştilor şi a publicului meloman.

Programul Festivalului a cuprins 6 spectacole: primul a fost spectacolul aniversar *Parfumul amintirilor - 40 de ani de la înființarea teatrului*, 4 opere şi un balet.

Spectacolul *Parfumul amintirilor* deschide festivalul sâmbătă 17 octombrie, fiind realizat în regia lui Claudiu Pop de la Teatrul muzical din Braşov, scenografia lui Şerban Jianu, coregrafia Fănică Lupu, maestru de cor Adrian Stanache, direcția muzicală Gheorghe Stanciu. Şi-au dat concursul: Romfilia Radu, Niculina Cârstea, Marga Andriescu, Iacobina Vlad, Mihaela Rotaru, Richard Deutsch (Germania), Florin Diaconescu (Bucureşti), Elizeu Simulescu (Bucureşti), Artemie Cojocaru, C. Jurăscu, Radu Popescu, Vasile Pascali.

Opera *Otello* de G. Verdi a fost prezentată marți 20 octombrie în regia artistică a lui Cristian Mihăilescu, scenografia Viorica Petrovici, maestru de cor Adrian Stanache, coregrafia Rodica Raicu-Uretu, dirijor Gh. Stanciu. Distribuția: Nicolae Busuioc de la Opera Națională Chişinău – *Otello*, Dragoş Vladimir de la Opera Națională Chişnău – *Iago*, Elena Rotari (debut) – *Desdemona*, Liliana Lavric (debut) – *Emilia*, Vasile Cheptănaru de la Opera Națională Chişinău – *Cassio,* Gh. Țirea – *Lodovico*, Vitali Cireş de la Opera Națională Chişinău – *Montano*, Radu Popescu – *Roderigo,* Alexandru Petrescu – *Heraldul.*

---

[213] Pânzaru, Mircea – *Opera din Constanța își omagiază înaintașii*, în ziarul *Telegraf*, nr. 68, Constanța, 24 martie, 1998.

www.ziuaconstanta.ro

Luni 26 octombrie a fost programată opera *Traviata* de G. Verdi în regia artistică a lui A. Ionescu Arbore, scenografia C.I. Arbore, coregrafia Fănică Lupu, dirijor cor Adrian Stanache, conducerea muzicală Leonardo Quadrini (Italia). În distribuție: Elena Rotari – *Violeta Valery*, Giorgio Martin (Germania) – *Alfredo*, Antonio Sarnelli de Sylva (Italia) – *Giorgio Germont*, Liliana Lavric – *Flora*, Radu Popescu – *Gastone,* George Ionescu – *Baronul Douphol*, Alexandru Petrescu – *Marchizul d'Obigny*, Sorin Drăniceanu (Craiova) – *Doctorul Genvil*, Ionela Duma (debut) – *Annina*

Pentru arhicunoscuta lucrare verdiană, era nevoie de o concepție regizorală şi o viziune nouă, drept pentru care A.I. Arbore apelează la interpreți din țară şi de peste hotare. Astfel în rolul titular îl întâlnim pe Giorgio Martini din Germania – *Alfredo*, secondat de soprana Elena Rotari – *Violeta,* Antonio Sarnelli de Sylva din Italia – *Giorgio.* În celelalte roluri Liliana Lavric, Sorin Drăniceanu de la Teatrul muzical Craiova, Alexandru Petrescu şi Ionel Duma. Din start, după părerea noastră, montarea a plecat de la premizele unui succes nu de regie ci de imagine scenică, de interpretare vocală şi eventual actoricească.

Noua montare este dinamică, spectaculoasă, are momente de real interes, spectacolul propunând câteva elemente demne de reținut; pleacă de la o idee valabilă – contradicția dintre imaginea publică a *Violetei* şi caracterul nobil al acesteia –, are o viziune nouă asupra ultimului act, vine cu o tratare nouă a scandalului de la balul *Florei,* prezintă efecte scenice care atrag privirea, dinamizează participarea corului. Dirijorul Leonardo Quadrini reuşeşte o tălmăcire a partiturii corect, cu frazări inteligente, cu dozări bine gândite în acompaniamentul solistic, orchestra sunând omogen şi cu acurateţe.

Teatrul de balet clasic şi contemporan *Oleg Danovski* a prezentat duminică 1 noiembrie la sala Casei de Cultură a Sindicatelor spectacolul *Cocoşatul de la Notre-Dame* şi baletul în 2 acte *Esmeralda* – muzica C. Pugni (orchestrația Vasilencko), cu libretul şi regia semnate de Oleg Danovski, coregrafia Oleg Danovski şi Oleg Danovski jr., punerea în scenă Oleg Danovski jr., scenografia Ivan Savon, asistent coregrafie Gabriela Danovski, conducerea muzicală Gh. Stanciu. În rolurile principale: Aliss Popescu – *Esmeralda*, Oleg Danovski jr. – *Quasimodo*, Horațiu Chereches – *Phoebus*, Felicia Şerbănescu – *Fleur de Lys*, Daniel Precup – *Frollo*, Violeta Vlas – *Gudula.*

Opera *Tosca* de G. Puccini programată miercuri 4 noiembrie a fost montată în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban

www.ziuaconstanta.ro

Jianu, maestru de cor Adrian Stanache, dirijor Metodi Matachiev (Bulgaria). Distribuția: Cristiana Popescu de la Opera Română din Timişoara – *Floria Tosca*, Attila Kiss de la Opera Română Cluj-Napoca – *Mario Cavaradossi*, Peter Hercz de la Opera Română Cluj–Napoca – *Baronul Scarpia,* Gh. Țirea – *Angelotti*, Paul Basacopol de la Opera Națională din Bucureşti – *Sacristanul,* Nicolae Andreescu de la Opera Națională din Bucureşti – *Spoletta*, Alexandru Petrescu (debut) – *Sciaronne,* Andrei Jianu Bucur – *Temnicerul,* Tania Ionescu – *Un păstor*.

Festivalul se încheie cu opera *Nabucco* de G. Verdi, prezentată publicului constănțean duminică 8 noiembrie, în regia artistică a lui Carmen Dobrescu, scenografia Cătălin Ionescu Arbore, coregrafia Fănică Lupu, dirijor cor – Adrian Stanache, dirijor Ion Iancu de la Opera Română din Timişoara. În distribuție: Boris Materinco de la Opera Națională Chişinău – *Nabucco*, Artemie Cojocaru – *Ismaele,* Gh. Țirea – *Zaccaria*, Iulia Kirkosa de la Opera Română Cluj-Napoca – *Abigaille*, Liliana Lavric – *Fenena*, Dan Zancu de la Opera Națională Bucureşti – *Marele preot*, Cristian Bălăşescu de la Teatrul muzical Galați – *Abdallo*, Irina Ionescu – *Anna.*

5.1.25 Festivalul Internațional de Operă şi Balet. Ediția a XXV-a, 25 iunie - 9 iulie 1999

Cea de-a XXV-a ediție a *Festivalului Internațional de Operă şi Balet* îşi deschide porțile anul acesta în plin sezon estival. Dorindu-se a fi o provocare şi pentru celelalte instituții culturale din Constanța şi din țară, manifestarea debutează cu premiera absolută pe scena constănțeană a capodoperei verdiene *Aida.* În celelalte seri publicul va putea urmări spectacole cu alte opere de referință şi binecunoscute de public: *Carmen, Rigoletto*, *Nabucco, Traviata, Boema* etc. Nume mari ale scenelor din țară şi străinătate au primit să colaboreze cu Opera constănțeană. Printre invitați s-au numărat de-a lungul timpului: Kiril Kristov, Bojidar Lazarov, Francisc Szilagyi, Ludovic Spiess, Nicolae Herlea, Magda Ianculescu, Dan Iordăchescu, Valentin Teodorian, Elena Cernei, ca să amintesc doar câțiva dintre ei. Credem că şi această ediție va fi la înălțimea celorlalte şi că vom aprecia cu bucurie şi emoție această nouă experiență lirică. Vor fi prezentate un număr de 4 opere şi 2 spectacole de balet.

Festivalul este deschis cu opera *Aida* de G. Verdi, jucată vineri 25 iunie şi duminică 27 iunie, în regia Eleonorei Constantinova din Chişinău, scenografia Grigore Gorduz din Timişoara, coregrafia

www.ziuaconstanta.ro

Fănică Lupu-Lieşti, maestru de cor Adrian Stanache, director de producţie Eugenia Tărăşescu – Jianu, dirijor Gheorghe Stanciu.

Abordarea partiturii verdiene de către o scenă lirică nu este un demers tocmai simplu. Opera constănţeană a ţinut să-şi încerce forţele chiar la deschiderea celei de-a XXV-a ediţie a *Festivalului Internaţional de Operă şi Balet*.

Revista *Melos* consemnează: „Spectacolul cu *Aida* a fost reuşit şi, pe bună dreptate, bine primit. Montarea Eleonorei Constantinova de la Chişinău, susţinută de scenograful timişorean Grigore Gorduz a pornit de la coordonatele clasice. Regizoarea a lăsat însă prea multă libertate soliştilor, simţindu-se nevoia unor relaţionări între eroi. Constantinova s-a bazat mult pe decoruri, pe costume în mod special. Lucru foarte bun."[214]

Protagoniştii, coriştii, baletul au fost „îmbrăcaţi" cu gust, strălucitor, echilibrat şi cu „spargeri" de culoare bine găsite. Orchestra şi corul au sunat în general bine, consistent sub bagheta energică a lui Gh. Stanciu, dirijor cu pronunţat simţ scenic. Avem rezerve însă faţă de tempo-urile prea rapide din tabloul IV sau de la baletul triumfal, faţă de sonorităţile excesive din acelaşi act triumfal şi mai ales din scena judecăţii, când *Amneris* a fost pur şi simplu aneantizat. Rolul *Amneris* a fost un prilej de debut al tinerei Mihaela Binder-Ungureanu (solistă a Operei de Stat din Viena), o voce calitativă, cu registru grav pregnant şi acute sigure. Soprana clujeană Elena Andrieş, fără să posede ceea ce se numeşte „o voce mare" a fost o *Aida* cu linie frumoasă de cânt, frazare amplă, raporturi excelente între registrele grav şi mediu, precum şi cu pianissime bine conduse în aria *O cieli azzurri*. De la Chişinău a venit şi interpretul lui *Amonasro,* Petre Racoviţă, aflat la prima interpretare în limba originală (dovadă greşelile de lexic). Altminteri, glasul a sunat penetrant. Alexandru Moisuc (de la Opera de Stat din Viena), cu vocea sa bogat timbrată, a fost un *Ramphis* autoritar, incisiv. Nicolae Busuioc – *Radames,* nu s-a ridicat la valoarea celorlalţi interpreţi. Iată şi câteva păreri critice la adresa acestui spectacol:

„Deşi cântă roluri spinto-dramatice, tenorul basarabean este în acest moment în eclipsă de formă, distonează frecvent, acutele sunt periclitate, registrele neomogene. Eroismul cântului şi robusteţea

[214] C.P. – *La Constanţa, premieră cu Aida*, în revista *Melos*, nr. 4, Bucureşti, 1999, pag. 21.

www.ziuaconstanta.ro

glasului nu pot compensa asemenea carențe şi utilitatea în acoperirea unor roluri." [215]

Muzicologul Mihai Cosma, face o pertinentă apreciere a modului de realizare a celebrei opere verdiene. Iată părerea sa despre calitatea spectacolului constănțean: „Fără nici un fel de exagerare, montarea operei *Aida* la Constanța, a fost cea mai reuşită punere în scenă pe care am văzut-o la noi în țară. Din primele minute publicul este fascinat de spectacolul oferit, de decoruri şi costume absolut unice, în care fastul se îmbină cu grandoare şi coloritul într-o imagine ce este cu adevărat reflectarea gloriei Egiptului faraonilor"[216]

Luni 28 iunie în sala Casei de Cultură a Sindicatelor a fost programat Spectacolul Teatrului Clasic şi Contemporan „Oleg Danovski", intitulat *Mozartissimo* – colaj de suite şi pasiuni în premieră pe muzica lui W. A. Mozart. Creația coregrafică aparține lui Gigi Căciuleanu (invitat special de la Paris), regia şi luminile Dan Mastacan. În distribuție: Alice Popescu, Felicia Şerbănescu, Jenna Johnson, Olimpia Cheța, Simona Costea, Bianca Manta, Camelia Neagu, Cici Ursul, Mădălina Dan, Sorina Şerban, Gabi Eremia, Mariana Poleşmic, Stela Cocîrlea, Costel Georgescu, Cristi Tarcea, Gigel Ungureanu, Daniel Precup, Dan Boeru, Ovidiu Muscaliu, Gelu Râpă, Marian Tomescu, Ştefan Răuț.

Sub îndrumarea lui Gigi Căciuleanu, maestru al artei punerii în lumină a expresivității mişcării, a corpului în general, în conlucrare cu regizorul Dan Mastacan, tinerii balerini constănțeni au realizat un exercițiu de plastică a dansului, de dimensiuni ample (două părți, însumând circa o oră şi jumătate). O pregătire intensă făcută cu pasiune şi devotament s-a finalizat într-o satisfacție artistică deosebită a trupei şi a publicului.

Criticul Mihai Cosma afirmă că: „De fapt Festivalul s-a concentrat pe aceste două evenimente – premierele. În rest, au fost programate creațiile lirice de mare popularitate, în distribuția cărora au figurat invitați în general de bună calitate. Astfel spectacolele *Rigoletto* şi *Nabucco* au căpătat un semnificativ plus de interes față de reprezentațiile curente din stagiune, dovada fiind şi prezența masivă a publicului. Întâmplător sau nu a fost un mini-festival Verdi, în ton cu dorința de a oferi satisfacții speciale iubitorilor de operă". [217]

---

[215] Popa, Costin – *La Constanța, premieră cu Aida*, în revista *Melos*, nr. 4, Bucureşti, august, 1999.
[216] Cosma, Mihai –*Ediție jubiliară*, în revista *Actualitatea Muzicală*, an. X, nr. 226, Bucureşti, august. 1999, pag. 6.
[217] Cosma, Mihai – *Op. cit.*, pag. 6.

www.ziuaconstanta.ro

În seara de 30 iunie, rolul *Ducelui de Mantua* a revenit unui tânăr japonez stabilit în Budapesta, un tenor chipeş şi subţire –atât ca fizic, cât şi ca voce. Sigur pe el dar plin de manierisme ale gesticii, atacând acutele cu lejeritate dar fără forţă, Yojiro Oyama a fost un fel de Duce auzit prin intermediul unui aparat de radio cu tranzistori. Glasul său nu are volum, nu are bogăţie timbrală, fiind mai bun pentru cor de operă, insuficient pentru solistică. În schimb partenera sa bucovineanca Elena Rotari, a lăsat o foarte bună impresie, prezenţa ei scenică fiind încântătoare, iar evoluţia vocală lăsând să se întrezărească o soprană de valoare, pe care teatrele noastre ar putea-o invita fără teama de a avea surprize neplăcute (cum de atâtea ori se întâmplă cu oaspeţi din afară cu CV bogat, dar infirmaţi de realitate). De asemeni un tânăr bariton bulgar Alexandr Crunev a făcut dovada unei prestaţii vocale excepţionale, el având rezistenţă, vigoare, nerv, culori variate, finețe, latura care se cere îmbunătăţită fiind cea actoricească.

„Nefirească sa poziţie de cocoşat – afirmă muzicologul Mihai Cosma în acelaşi articol din *Actualitatea muzicală* pe care l-am semnalat mai sus – nu a distonat prea mult cu regia unui spectacol care la câţiva ani de la moartea realizatorului – Gheorghe Bărbulescu – şi la decenii de la premieră, începe să arate ridicol, unele scene frizând absurdul sau chiar hazul (în situaţii scenice care reclamă tragicul)”.[218]

Nabucco s-a bucurat de prezenţa la pupitrul dirijoral a unei baghete consacrate în România şi nu numai: dirijorul timişorean Ion Iancu. Muzician de calibru, şef de orchestră cu mare experienţă, el a reuşit să conducă cu mână sigură spectacolul şi să realizeze momente deosebite, în condiţiile în care repetiţiile programate au fost absolut minime. Distribuţia s-a bazat pe oaspeţii veniţi din Bucureşti – Pompei Hărăşteanu (*Zaccaria*), Stelian Negoescu (*Ismaele*), Dorina Cheşei (*Anna*) – şi de peste hotare: Larisa Malici din Ucraina (*Abigaille*), Dragoş Vladimir din Chişinău (*Nabucco*). Conceput de Carmen Dobrescu, spectacolul i-a captivat pe iubitorii de operă, fericiţi că audiază renumitul cor al sclavilor şi că în rolurile principale se află cântăreţi de valoare.

Ultimele două seri au fost rezervate pentru *Carmen* de Bizet şi pentru *Gala de balet* – tradiţionala reuniune coregrafică ce încheie în fiecare an şirul de manifestări.

Se poate afirma deci, cu toată tăria că, mai ales prin *Aida* şi prin *Mozartissimo*, ca şi prin numeroşii oaspeţi, ediţia jubiliară a

[218] Cosma, Mihai – Op. cit., pag. 6.

www.ziuaconstanta.ro

Festivalului s-a ridicat la nivelul consacrat, propunând totodată o ştachetă înaltă pentru viitor.

Miercuri 30 iunie a fost programat spectacolul cu opera *Rigoletto* de G. Verdi, în regia artistică a lui Gheorghe Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, maestru de cor Adrian Stanache, dirijor Nicolae Dohotaru din Chişinău. Distribuţia: Yojiro Oxama (Budapesta) – *Ducele de Mantua*, Alexandru Crunev (Bulgaria) – *Rigoletto*, Elena Rotari - *Gilda,* Constantin Acsinte – *Sparafucile,* Liliana Lavric – *Maddalena*, Marga Andriescu – *Giovanna*, Gh. Ţirea – *Contele Monterone*, Robert Hvalov – *Marullo*, Florian Ioniţă – *Matteo Borsa*, Andrei Bucur – *Contele Ceprano*, Stela Sîrbu – *Contesa Ceprano*, Tania Ionescu – *Pajul,* Dinu Voivozeanu – *Uşierul.*

Sâmbătă 3 iulie s-a vizionat opera *Nabucco* de G. Verdi, în regia artistică a lui Carmen Dobrescu, scenografia Cătălin Ionescu Arbore, coregrafia Fănică Lupu-Lieşti, maestru de cor Adrian Stanache, dirijor Ioan Iancu de la Opera Română din Timişoara. Distribuţia: Dragoş Vladimir (Chişinău) – *Nabucco*, Stelian Negoiescu de la Opera Naţională din Bucureşti – *Ismaele,* Pompei Hărăşteanu de la Opera Naţională din Bucureşti – *Zaccaria*, Larisa Malici (Ucraina) – *Abigaille*, Liliana Lavric – *Fenena,* Constantin Acsinte – *Marele Preot*, Florian Ioniţă – *Abdallo*, Dorina Chesei de la Opera Naţională din Bucureşti – *Anna.*

Opera *Carmen* de G. Bizet a fost programată pentru 7 iulie în sala Operei din Constanţa şi prezentată în regia artistică a lui Gheorghe Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Adrian Stanache, dirijor Gheorghe Victor Dumănescu (Turcia). Distribuţia: Ecaterina Ţuţu-Pop de la Opera Naţională Bucureşti – *Carmen*, Constantin Nica (Elveţia) – *Don Jose*, Gh. Mogoşan de la Opera Română Cluj-Napoca – *Escamilo*, Elena Rotari – *Michaela*, Mihaela Stanciu de la Opera Naţională Bucureşti – *Frasquitta*, Tania Ionescu – *Mercedes*, Nicolae Andreescu de la Opera Naţională Bucureşti – *Dancairo,* Florian Ioniţă – *Remendado*, Gh. Ţirea – *Zuniga*, Constantin Axinte – *Morales.*

Lucrarea foarte cunoscută şi apreciată de public a fost montată de Gh. Bărbulescu într-o distribuţie bine gândită şi inspirată. Ecaterina Ţuţu în rolul titular (*Carmen*), ne prezintă un personaj dinamic, energic şi sensibil, interiorizat, cu o largă paletă de sentimente, o prezenţă scenică agreabilă, cu un glas frumos, egal şi omogen în toate registrele. Alături de ea Gh. Mogoşan de la Opera Română din Cluj – *Escamillo*, realizează un portret remarcabil; celebrele cuplete ale *Toreadorului* sunt interpretate cu măiestrie, pentru că vocea sa de

www.ziuaconstanta.ro

bariton liric îi permite să cânte atât notele din acut cât şi cele grave, aparent fără efort. Artistul conferă personajului o strălucire fără egal şi o autoritate deosebită, cea ce este rar în acest rol scurt dar dificil. *Don José* rol atribuit lui Constantin Nica invitat din Elveţia, a fost foarte bine jucat de experimentatul solist liric de origine română, care cu o bună cunoaştere a personajului, un joc scenic adecvat şi o prestaţie solistică foarte bună, a câştigat simpatia şi aprecierea publicului constănţean.

„Creată pentru un public diversificat, de la muzicianul specialist la spectatorul de rând, *Carmen* surprinde prin personajele sale care nu sunt zei mitologici, faraoni sau prinţese egiptene, feudali încătuşaţi în zale, ci oameni simpli, cu sentimente puternice. Un alt merit al operei constă în deplina corespondenţă dintre secţiunea scenică şi desfăşurarea muzicală"[219] – afirmă regizorul Gh. Bărbulescu.

Încheierea Festivalului va avea loc vineri 9 iulie cu o *Gală de Balet* prezentată de Teatrul de Balet Clasic şi Contemporan *Oleg Danovski*, Ansamblul de Balet al Operei Constanţa, invitaţi din Chişinău, Bucureşti, Iaşi şi Cluj, în coordonarea artistică a lui Fănică Lupu-Lieşti. În distribuţie: Elena Zaişev, Andrei Litvinov, Nadejda Scepaciova şi Vladimir Statnîi din Chişinău, Magdalena Rădulescu, Vlad Toader, Laura Blică şi Mihai Tugearu din Bucureşti, Irina Botezatu, Mihaela Paraschiv şi George Stanciu-Junior din Iaşi, Anca Opriş şi Dan Orădan din Cluj, Călin Hănţiu, Mariana Molnar şi Daniel Precup de la Teatrul de Balet Constanţa. Ansamblul de balet al Operei Constanţa.

În Program:

- G. Adam – *Giselle*, *Pas de deux*, actul I şi II;
- P.I. Ceaikovski – *Lacul Lbedelor*, *Pas de deux* şi variaţie *Bufon,* actul III;
- L. Minkus – *Don Quijote*, *Mercedes-Espada*, actul I şi *Pas de deux*, actul III;
- L. Delibes – *Copellia*, Adagio, actul III;
- Rimski Korsakov – *Sheherezada,* Adagio, *Pas de scleaf* din baletul *Corsarul;*
- G. Balanchine – *Tarantella;*
- Tangoul – *Secolul de aur* montat de Iurie Grigorovici;
- C.Pugni – *Esmeralda*, *Pas de deux;*
- Rodrigo – *Concertul Aranguez;*
- Chopiniana – *Variaţie.*

[219] Bărbulrescu, Gh – *Carmen* de G. Bizet, în *Programul* Operei, Constanţa, 21 aprilie, 1999.

www.ziuaconstanta.ro

5.1.26 Festivalul Internațional de Operă și Balet. Ediția a XXVI-a, 1 noiembrie - 2 decembrie 2000

Această ediție a *Festivalului Internațional de Operă și Balet* se dorește a fi ca o vibrație interioară sub cupola *Eutherpei*, a celei mai sublime dintre arte - muzica, în contemporaneitatea plină de frământări, de trăiri contradictorii și labile. Poate așa se explică faptul că muzica lui Verdi, Puccini, Bizet, etc. și-a păstrat „vibrația" și o transmite peste veacuri ca un mesaj al iubirii veșnice, care înalță spiritul și îmbogățește sufletul prin retrăirile eternelor povești de dragoste intrate de mult în „Pantheonul" valorilor universale.

Ne place să credem că această sărbătoare muzicală, cu fiecare ediție se autodepășește și prinde rădăcini tot mai adânci în solul fertil al artei lirice constănțene. De aceea și în această ediție participă artiști lirici și dirijori de pe trei continente, din țări apropiate și vecine sau din cele mai îndepărtate zări: Bulgaria, Cuba, Franța, Germania, Italia, Japonia, China, Moldova, Ucraina, precum și din cele mai importante centre culturale ale țării; București, Cluj Iași, Brașov și Galați.

Sperăm că această ediție a *Festivalului Internațional de Operă și Balet* se va ridica la nivelul exigențelor publicului nostru spectator, pentru care nici un efort nu este prea mare, el fiind de fapt criticul nostru cel mai însemnat, căruia îi dedicăm aceste evenimente culturale.

Festivalul Internațional de Operă și Balet prezintă 8 spectacole din care 6 opere, un balet și un spectacol de gală la încheiere.

Primul spectacol de operă are loc în data de miercuri 1 noiembrie cu opera *Otello* de G. Verdi, în regia artistică a lui Cristian Mihăilescu, scenografia Viorica Petrovici, coregrafia Rodica Raicu-Uretu, maestru de cor Adrian Stanache, dirijor Gh. Stanciu. Distribuția: Moiser Parker din Cuba – *Otello*, Alexander Crunev din Bulgaria – *Iago*, Ema Yasuda din Japonia – *Desdemona*, Angela Gazibar de la Teatrul muzical Galați – *Emilia,* Vladyslav Goray – *Cassio*, Gh. Țirea – *Lodovico*, C. Acsinte – *Montano,* Radu Popescu – *Roderigo*, Dan Miloș – *Heraldul*.

Pentru miercuri 8 noiembrie a fost programat spectacolul de balet *Coppelia* de Leo Delibes, în regia artistică și coregrafia lui Ion Tugearu, scenografia Eugenia Tărășescu–Jianu, asistent coregrafie Fănică Lupu. Distribuția: Mirela Badea – *Coppelia,* C. Dragomir – *Coppelius*, Mariana Baran – *Swanhila,* Viaceslav Baltaga – *Franz,* Laura Neagu și Violeta Luminița – *Prietenele,* Marian Basarabeanu și

www.ziuaconstanta.ro

Relu Dobrin – *Prietenii,* C. Pintea – *Primarul,* Lena Cojocaru, Camelia Ristea, Alina Anton, Camelia Cioată, Maria Ohotă, Mirela Baltag – *Păpuşile*, Maria Ohotă, Daniela Burlaciu, Elena Vasile, Mirela Baltaga, Mihaela Ciobanu, Ileana Marişoiu, Mariana Moroşan, Paula Vasc, Violeta Luminița, Laura Neagu, Sorin Coțofan, Bogdan Pătru, Relu Dobrin, Răzvan Pintilie, Sorin Gâlcă, Ciprian Hanganu,, Oleg Ungureanu – *Muzurca,* Maria Ohotă, Mirela Baltag, Camelia Cioată, Cezar Buculei, Oleg Godoroja, Oleg Ungureanu – *Ceardaş*.

Opera *Carmen* de Bizet programată duminică 11 noiembrie, a fost prezentată publicului constănțean în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Adrian Stanache, dirijor Jean Claude Amiot din Franța. Distribuția: Gabriela Zaharian de la Teatrul muzical Galați – *Carmen,* Attila Kiss de la Opera Națională Cluj-Napoca – *Don Jose*, Alexander Crunev din Bulgaria – *Escamillo*, Elena Rotari – *Micaela*, Cristina Eremia Hrişcanu de la Opera Națională din Bucureşti – *Frasquita*, Tania Ionescu – *Mercedes,* Nicolae Andreescu de la Opera Națională din Bucureşti – *Dancairo*, Florian Ioniță Cetali – *Remendado*, Gh. Țirea – *Zuniga*, Ion Ardelean – *Morales*.

Miercuri 15 noiembrie s-a putut viziona spectacolul cu opera *Traviata* de G. Verdi, în regia artistică a lui A. Ionescu Arbore, scenografia C. Ionescu Arbore, maestru de cor Adrian Stanache, coregrafia Fănică Lupu, dirijor Roberto Misto din Italia. Distribuția: Roxana Briban de la Opera Națională din Bucureşti – *Violeta Valery*, Cosmin Marcovici de la Opera Națională Iaşi – *Alfredo,* Alexander Crunev din Bulgaria – *Giorgio Germont*, Larisa Malici – *Flora*, Vladyslav Goray – *Gastone*, George Ionescu – *Baronul Douphol*, Gh. Țirea – *Marchizul d'Obigny*, C. Acsinte – *Doctor Grenvile*, Tania Ionescu – *Annina*.

Pe 18 noiembrie s-a jucat opera *Nabucco* de G. Verdi în regia artistică a lui Carmen Dobrescu, scenografia C.I. Arbore, coregrafia Fănică Lupu, maestru de cor Adrian Stanache, dirijor Metodi Matachiev din Bulgaria. Distribuția: Nicolai Dobrev din Bulgaria – *Nabucco*, Nicolae Busuioc din Rep. Moldova – *Ismaele,* Gh. Țirea – *Zaccaria,* Larisa Malici – *Abigaille,* Gabriela Zaharian de la Teatrul muzical Braşov – *Fenena*, C. Acsinte – *Marele Preot*, Florian Ioniță Cetali – *Abdallo*, Irina Ionescu – *Anna*.

Opera *Aida* de acelaşi G. Verdi a fost programată şi prezentată pe 25 noiembrie, în regia artistică a Eleonorei Constantinova, scenografia Grigore Gorduz, maestru de cor Adrian Stanache, coregrafia Fănică Lupu, dirijor Vasyl Vasylenko din Ucraina.

www.ziuaconstanta.ro

Distribuția: Lyudmila Shirina din Ucraina – *Aida*, Gabriela Popescu din Germania – *Amneris*, Anatoly Kapustin din Ucraina – *Radames*, Constantin Acsinte – *Ramses*, Sorin Drăniceanu de la Opera Națională din Bucureşti – *Ramphis*, Nicolai Dobrey din Bulgaria – *Amonasro*, Florian Ioniță Cetali – *Mesagerul*, Tania Ionescu – *Marea Preoteasă*.

Festivalul Internațional de Operă şi Balet, continuă cu prezentarea operei *Tosca* de G. Pucini pe 29 noiembrie, în regia artistică a lui Carmen Dobrescu, scenografia C.I. Arbore, maestru de cor Adrian Stanache, coregrafia Fănică Lupu, dirijor Massimo Scapin din Italia. Cu Laura Niculescu din Italia – *Floria Tosca,* Massimiliano Drapello din Italia *Mario Cavaradossi*, Alfio Grasso din Italia – *Baronul Scarpia*, Gh. Țirea – *Angelotti,* Daniel Prunaru – *Sacristanul*, Vladyslav Goray – *Spoletta*, Dan Miloş – *Sciarrone,* Andrei Bucur – *Temnicerul,* Tania Ionescu – *Un păstor.*

„Pe scena Operei din Constanța s-a desfăşurat ultimul spectacol de operă din cadrul festivalului cu *Tosca* de Puccini. După ce timp de şase spectacole, am fost purtați prin universul de creație verdian, excepție făcând două seri cu muzică franceză, organizatorii n-au dorit să ne lipsească de emoția întâlnirii cu atmosfera operei pucciniene. Făcând o comparație se pare că publicul preferă spectacolele verdiene, adresarea sa mai categorică şi uneori eroică, consolatoare, formulărilor evanescente ale liricii pucciniene, care au darul în acest interval şi aşa foarte tensionat, să ne înfioare, să ne amplifice neliniştea"[220] – afirmă ziarul *Telegraf*.

Sub bagheta dirijorului Massimo Scapin, am ascultat o *Floria Tosca* cu o mare personalitate, care a cucerit publicul, cu o voce în care se contopeau incisivitatea, dezlănțuiri temperamentale şi un anumit aplomb. În rolul lui *Mario*, Massimiliano Drapello a făcut față stilului interpretativ cerut de partitura pucciniană, temperamentul nerăbdător nereuşind să stăpânească resursele expresive ale vocii sale generoase, în spectacolul acestei seri, impresionând însă prin calitatea de a evolua în roluri prim-solistice, în stiluri diferite. Muzica lui Puccini are un fior tragic, mai sensibil nuanțat şi, în mod surprinzător, este mai apropiat vârstelor tinere şi visării. După spectacole cu montări fastuoase, o dramă cu personaje puține, în care aparițiile secundare se estompează, prin încărcătura dramatică a celor trei personaje cheie, surprinzând aspirația către un ideal, nevoia de desprindere din realitatea obişnuită şi forța întunecată, inteligentă, care se opune acestui vis înrădăcinat în esența firii umane. Spectacolul serii

[220] Vlădilă, Magdalena – *O incursiune în atmosfera liricii pucciniene*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 29 noiembrie, 2000, pag. 5.

www.ziuaconstanta.ro

a beneficiat de un public numeros, format în cea mai mare parte din tineri, care au apreciat prestația artiștilor invitați și cei autohtoni.

Ediția a XXVI-a a *Festivalului Internațional Operă și Balet* se încheie sâmbătă 2 decembrie cu un *Concert de Gală*, dirijat de maestrul Gheorghe Stanciu. Și-au dat concursul: Laura Niculescu (Italia), Ana Camelia Ștefănescu de la Opera Națională din București, Zhou Cun Cun (China), Elena Rotari, Irina Ionescu, Stela Sârbu, Irina Berlizova, Ionel Voineag de la Opera Națională București, Massimiliano Drapello (Italia), Szabo Balint de la Opera Cluj–Napoca, Daniel Prunaru, Vladyslav Goray.

Melomanii constănțeni s-au putut bucura de două ore de muzică adevărată, cântată de voci frumoase. După uvertura operei *Nabucco,* parada ariilor celebre a început în interpretarea Stelei Sîrbu cu aria *Lizei* din *Dama de pică* de P.I. Ceaikovski. Dintre soliștii constănțeni au fost invitați să participe Irina Ionescu (*aria Ofeliei* din *Hamlet* de A.Thomas), Elena Rotari (*aria Bijuteriilor* din *Faust* de Gounod), Irina Berlizova și Vladislav Goray (care au interpretat duetul din *Elixirul dragostei* de Donizetti). Aplauze au meritat basul Szabo Balint (care a cântat *aria lui Bonco* din *Macbeth* de Verdi) și soprana chineză Zhou Cun Cun, care a ales să interpreteze două secvențe extrase din *Turandot* și *Madama Butterfly* de G. Puccini . Cu toate acestea vedetele serii au fost, fără îndoială, italienii Emanuela Salucci și Alfio Grasso, tenorul Ionel Voineag și soprana Ana Camelia Ștefănescu. Mezzosoprana Emanuela Salucci ne-a demonstrat calitățile sale vocale în trei episoade muzicale – *aria Santuzzei* din *Cavalleria rusticana*, *Vissi d'arte* din *Tosca* și duetul *Leonora–Renato* din *Trubadurul* alături de Alfio Grasso. Baritonul italian s-a bucurat la rândul său de recunoașterea entuziastă a publicului, el redând profesionist aria lui *Renato* din *Bal mascat* și *Nemico dela patria* din *Andrea Chenier*. Binecunoscuta voce a Operei Române din București Ionel Voineag a dăruit constănțenilor două arii (una din *Elixirul dragostei* și cealaltă din *Evgheni Onedin*), și alături de Ana Camelia Ștefănescu, duetul *Violeta-Alfredo* din *Traviata.*

Anca Govor scrie în ziarul *Observator*: „Punctul de atracție al serii a fost cu siguranță prezența pe scenă a sopranei ce a cântat la București alături de faimosul José Carreras. Extrem de talentată, frumoasă și tânără, Ana Camelia Ștefănescu este o încântare pentru oricine are privilegiul să o asculte: vocea, naturalețea și farmecul său personal au cucerit publicul".[221]

[221] Govor, Anca – *Punct final al Festivalului Internațional de Operă și Balet*, în ziarul *Observator*, an. IV, nr. 969, Constanța, 4 decembrie, 2000, pag. 2.

www.ziuaconstanta.ro

5.1.27 Festivalul Internațional de Operă și Balet. Ediția a XXVII-a, 2 - 30 iunie 2001 - Festival Verdi

„La împlinirea a 100 de ani de la trecerea în neființă a compozitorului Giuseppe Verdi, Opera Constanța a oferit iubitorilor genului liric pentru a XXVII-a ediție – una dintre cele mai spectaculoase realizări: Festivalul dedicat în exclusivitate lui G. Verdi."[222]

Dacă întreaga creație verdiană numără 27 de titluri cântate în permanență pe toate scenele lirice ale lumii, Opera din Constanța își face un titlu de onoare având în repertoriu 8 titluri dintre cele mai reprezentative: *Rigoletto, Trubadurul, Traviata, Bal mascat, Otello, Nabucco, Aida și Requiem-ul.*

Ediția din acest an se dorește un omagiu adus celui care a fost numit „italienissimul", al cărui spirit a intrat de mult în universalitate.

„Muzicalitate, acurateță, intuiție stilistică, glasuri frumoase, bine timbrate, mobilitate scenică, marea bucurie de a cânta a soliștilor lirici autohtoni și a invitaților de peste hotare deopotrivă. Iată numai în câteva cuvinte, atmosfera eminamente artistică, dominatoare a ultimului festival Internațional de Operă și Balet de la Constanța"[223] – afirmă Virgil Mocanu.

Această sărbătoare a muzicii lui Verdi la Opera Constanța este onorată de participarea unor interpreți și dirijori din 8 țări. Italia, Franța, Germania, Bulgaria, Suedia, Polonia, Gecia și S.U.A.

În ziarul *Ziua de Constanța* se menționează faptul că: „Aflat anul acesta la a XXVII-a ediție, cel mai vechi festival de acest gen din România se bucură de fiecare dată de prezența unor mari artiști (soliști, balerini, dirijori, regizori), ca și a unor ansambluri întregi din țară și străinătate. Opera Constanța a efectuat numeroase turnee cu lucrări de operă și concerte vocal–simfonice în Germania, Italia, Bulgaria, Belgia, Olanda. Presa din străinătate a menționat în cuvinte elogioase toate manifestările artistice susținute de colectivul constănțean, iar publicul și criticii muzicali, au răsplătit eforturile

---

[222] Boteanu, Adriana – *Festival Verdi*, în revista lunară *Agora*, Constanța, noiembrie, 2001, pag. 4.

[223] Mocanu, Virgil – *Festivalul Internațional de Operă și Balet*, în revista *Tomis*, an. XXXVI, nr. 1, Constanța, ianuarie, 2001, pag. 11.

www.ziuaconstanta.ro

muzicienilor prin aplauze îndelungate. Scena Operei constănțene se află acum în plină activitate, aşteptându-şi invitații."[224]

Pentru prima dată vor păşi pe scena Operei constănțene soliştii: Ana Schiatti, Gioachino Gitto, Giana Queni, Antonio de Palma, Etore Nova, Enrico Stinchelli, Massimiliano Drapello, Ornela Pratesi şi dirijorii: Elio Orciuolo, Giorgio Croci din Italia, Gabriela Popescu şi Eger Carrara din Germania, Alex Teliga şi Tadeus Kozlowsky din Polonia, Iulia Trussa din Grecia şi dirijorul Thomas Cavendish din S.U.A. Revin pe scena Operei din Constanța soliști şi dirijori cunoscuți publicului din participările anterioare: Ambra Vespassiani, Alfio Grasso, Massimo Scapin din Italia, Jean Claude Amiot din Franța, Evgheni Dimitrov, Alexander Crunev şi Nicolai Dobrev din Bulgaria şi ca surpriză sperăm Emilia Oprea Fălcaru din Suedia.

Festivalul a prilejuit deci o întâlnire cu capodoperele verdiene cele mai cunoscute şi apreciate de publicul constănțean: 6 opere şi *Requiem-ul*.

În deschidere, Festivalul ne-a oferit opera *Rigoletto*, în concepția regizorală a maestrului Emil Strugaru de la Opera Cluj-Napoca, scenografia Grigore Gorduz de la Opera Timişoara, maestru de cor Adrian Stanache, coregrafia Fănică Lupu, asistent regie Anca Mihuț. Spectacolul s-a derulat sâmbătă 2 iunie cu interpreți invitați din Italia şi Bucureşti alături de ansamblul gazdă al manifestării, sub bagheta bulgarului Evgheni Dimitrov.

A urmat apoi *Trubadurul* în regia artistică a lui Jean Rînzescu, scenografia Şerban Jianu, maestru de cor Adrian Stanache, direcția muzicală Jean Claude Amiot din Franța, cu Alfio Grasso (Italia) – *Contele de Luna*, Birgit Eger-Carrara (Germania) – *Leonora,* Anna Schiatti (Italia) – *Azucena*, Gioachino Gitto (Italia) – *Manrico*, Daniel Prunaru de la Teatrul muzical Craiova – *Ferrando,* Tania Ionescu – *Ines,* Nicolae Andreescu de la Opera Națională Bucureşti – *Ruiz*, Dan Miloş – *Un bătrân*.

Traviata din 9 iunie a fost dăruită publicului constănțean în regia artistică a lui A.I. Ionescu, scenografia C.I. Arbore, maestru de cor Adrian Stanache, coregrafia Fănică Lupu, conducerea muzicală Elio Orciuolo din Italia, cu Ornella Pratesi (Italia) – *Violeta Valery*, Massimiliano Drapello (Italia) – *Alfredo*, Ion Ardelean – *Giorgio Germont*, Larisa Malici – *Flora*, Radu Popescu – *Gastone,* George Ionescu – *Baronul Douphol*, Dan Miloş – *Marchizul d'Obigny*, C. Acsinte – *Doctor Grenville*, Tania Ionescu – *Annina.*

---

[224] Pitiei, Andreea – *Operă de peste 43 de ani la Constanța*, în ziarul *Ziua de Constanța*, an. II, nr. 319, 7 decembrie, 2001.

www.ziuaconstanta.ro

Iubitorii de operă s-au întâlnit cu *Otello* miercuri 13 iunie, prezentată în regia artistică a lui Cristian Mihăilescu, scenografia Viorica Petrovici, maestru de cor Adrian Stanache, coregrafia Rodica Raicu-Uretu, direcția muzicală Giorgio Croci din Italia. Distribuția a cuprins cinci invitați străini pe lângă constănțeni: Gioachino Gitto (Italia) – *Otello*, Alexander Crunev (Bulgaria) – *Iago,* Gianna Queni (Italia) – *Desdemona,* Anna Schiatti (Italia) – *Emilia*, Enrico Stinchelli (Italia) – *Cassio*, Gh. Țirea – *Lodovico*, C. Acsinte – *Montano*, Radu Popescu - *Roderigo*, Dan Miloş – *Heraldul.*

Bal mascat a fost o realizare a regizoarei Carmen Dobrescu, ajutată de scenografia lui Horia Popescu, coregrafia Fănică Lupu, maestru de cor Adrian Stanache, direcția muzicală Elio Orciuolo din Italia, având ca protagonişti pe Rumen Sterionov (Bulgaria) – *Riccardo*, Ion Ardelean – *Renato*, Stela Sârbu – *Amelia*, Anna Schiatti (Italia) – *Ulrica*, Irina Berlizova – *Oscar,* Dan Miloş – *Silvano,* Gh. Țirea – *Samuel,* Constantin Acsinte – *Tom.*

Referitor la realizarea acestui festival presa vremii consemna: „*Bal mascat, Rigoletto, Dihromia*, apoi o nouă ediție a *Festivalului Internațional de Operă şi Balet*, cu 47 soliști şi dirijori din 8 țări, a urmat refacerea unui spectacol din repertoriul peren *Trubadurul*. Şi toate acestea într-o singură stagiune, cea trecută, care a adus Operei constănțene satisfacția de a fi apărut în fața publicului meloman cu un program managerial coerent şi bine cotat valoric. Chiar şi susținerea unei alte ediții din cel mai peren festival românesc de gen, la pretenții crescute, cu garnituri de invitați de carieră artistică recunoscută, care au dat şi soliştilor constănțeni un înalt nivel al prestației, a fost regalul pe care nu multe instituții profesioniste de spectacol şi-l mai pot permite. Am putea afirma fără subiectivism că a fost una dintre cele mai omogene şi spectaculoase ediții a festivalului ajuns anul trecut la 27 de ani". [225]

Aida este tipul de spectacol care cere voci de excepție, orchestră perfectă, decoruri spectaculoase, costume deosebite, pentru că aici fastul se îmbină cu grandoarea, reflectând gloria Egiptului faraonilor. Prezentată miercuri 20 iunie şi sâmbătă 23 iunie în regia artistică a Eleonorei Constantinova, scenografia Grigore Gorduz, coregrafia Fănică Lupu, corul condus de Adrian Stanache, corul Filarmonicii „Moldova" din Iaşi dirijat de Doru Moraru, direcția muzicală Thomas Cavendish din S.U.A, opera s-a bucurat de aportul unor soliști deosebiți, care i-a fascinat pe numeroşii auditori: Emilia Oprea

[225] Lăpuşan, Aurelia – *Opera, locul unde se întâmplă mereu câte ceva*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 13 septembrie, 2001, pag. 2.

www.ziuaconstanta.ro

Fălcaru (Suedia) – *Aida,* Gabriela Popescu (Germania) – *Amneris*, Antonio de Palma (Italia) – *Radames,* C. Acsinte – *Ramses,* Pompiliu Hărăşteanu de la Opera Naţională Bucureşti – *Ramphis*, Ettore Nova (Italia) – *Amonasro*, Vladislav Goray – *Mesagerul,* Tania Ionescu – *Marea Preoteasă.*

Prestaţia soliştilor a fost excelentă, cu o distribuţie de zile mari, cântăreţi lirici cu experienţă scenică, cu voci mature şi puternice, cu o bună cunoaştere a stilului, au creat roluri memorabile, întrecând toate aşteptările. Gabriela Popescu din Germania (*Amneris*) s-a impus printr-o voce amplă, frumos condusă, prin ţinuta scenică şi expresivitate muzicală. Soprana Emilia Oprea Fălcaru din Suedia (*Aida*), a lăsat o impresie muzicală excelentă, cu rafinamente în nuanţele glasului, redând cu vocea sa frumoasă, gravitatea şi tensiunea din sufletul *Aidei*, impresionând prin acurateţea sonoră şi calitatea de excepţie a emisiei timbrale. Impresia de ansamblu rămâne excelentă, *Aida* fiind un succes managerial de ţinută, alături de cel mai reuşit spectacol oferit publicului. Orchestra a cântat excelent, cu sonorităţi ample, viguroase, cu un tonus energic şi cu varietate de nuanţe. Sunetul omogen, spectaculozitatea alămurilor, tonusul corzilor au făcut ca ansamblul constănţean să atingă perfecţiunea operei verdiene.

Nabucco s-a bucurat de prezenţa la pupitrul a altei baghete italiene, maestrul Massino Scapin, muzician excepţional, şef de orchestră cu mare experienţă, a reuşit să conducă spectacolul şi să creeze momente artistice deosebite. Distribuţia s-a bazat pe oaspeţii din Bulgaria, Polonia, Italia şi din Bucureşti. Nicolai Dobrev (Bulgaria) - *Nabucco*, Simion Simionov Bulgaria) – *Ismaele,* Alex Teliga (Polonia) – *Zaccaria*, Larisa Malici - *Abigaille*, Ambra Vespasiani (Italia) – *Fenena*, C. Acsinte – *Marele Preot*, Nicolae Andriescu de la Opera Naţională Bucureşti – *Abdallo*, Dorina Cheşei de la Opera Naţională Bucureşti – *Anna*, care au dat viaţă concepţiei regizorale a talentatei Carmen Dobrescu. Spectacolul i-a captivat pe iubitorii artei muzicale lirice, fericiţi să aplaude pagini verdiene de o neasemuită frumuseţe (*corul sclavilor*). În sala Operei constănţene, un public rafinat, alcătuit din personalităţi ai lumii muzicale şi culturale, a aplaudat cu entuziasm pe marii interpreţi de pe scenă.

Deşi pentru mulţi dirijori, simpla abordare a *Requiem-ului* de Giuseppe Verdi înseamnă un act de curaj artistic, totuşi pentru Tadeus Kozlowsky dificultăţile pur tehnice ale acestei partituri colosale s-a transformat într-o performanţă interpretativă, fiindcă, atât soliştii, corul, dar mai ales orchestra Operei constănţene au ţinut să se autodepăşească sub bagheta sa autoritară. În ciuda faptului că soprana

www.ziuaconstanta.ro

venea din Grecia, mezzosoprana din Germania, tenorul din Bulgaria şi basul din Bucureşti, nu s-a simţit nici o clipă decalajul individual de exprimare al cvartetului vocal. Nu numai concentrarea şi dăruirea totală a Iuliei Trussa, Gabriela Popescu, comunicarea neobişnuită cu publicul a lui Simion Simionov şi Pompei Hărăşteanu au dat permanent un suflu aparte lucrării, ci şi strădania vizibilă de a se completa reciproc, până la o deplină omogenizare, a contribuit la succesul unei interpretări de neuitat. Sigur că şi ambiţia corului, bine pus la punct de Adrian Stanache, a redat până la strălucire o versiune de migală şi rafinament. Credem că reuşita performanţei trebuie acordată în primul rând vocilor şi apoi orchestrei, dat fiind faptul că Verdi a acordat toată atenţia textului cântat. *Requiem-ul* maestrului italian se înscrie în rândul celor trei capodopere lirico-dramatice de maturitate, alături de *Otello* şi *Falstaff*.

Chiar de la primele măsuri ale partiturii, Todeus Koslowsky ne-a introdus în atmosfera de reculegere mistică prin acel imperceptibil *pianissimo* ce anunţă prima secţiune; *Requiem.* Apariţia dramaticului *Kyrie,* printr-o abordare în forţă sonoră (cor şi orchestră), a schimbat climatul spiritual al lucrării, spre a atinge primul moment de supremă fascinaţie în *Dies irae.* Calităţile soliştilor le-am admirat în *Offertorium:* amploarea glasurilor şi strălucirea acutelor sopranei Iulia Trussa, frumuseţea registrului grav şi expresivitatea frazării mezzosopranei Gabriela Popescu, teluricul registru înalt al tenorului Simion Simionov (poate prea apăsat în unele momente), căldura şi dicţia lui Pompei Hărăşteanu (în ciuda dificultăţilor din pasajele grave).

Excepţionale clipe artistice ne-au oferit trio-ul vocilor bărbăteşti cu mezzosoprana (*Lux aeterna*) şi duetul femnin (*Agnus Dei*).

Fragmentele de cor „á capella" moderate fără baghetă, doar cu palmele şi privirea, au sunat admirabil, psalmodierea în metrică liberă, din *Libera me* de pildă, atingând forme de slujbă divină. De altfel această secţiune a fost iniţial scrisă de Verdi pentru liturghia funebră a lui Rossini şi avea configuraţie de rugăciune individuală. Interpretarea a oferit *Requiem-ului* de Verdi un statut special de superioară expresie spirituală.

În revista *Agora*, Adriana Boteanu consemnează faptul că: „Festivalul a fost o mare bucurie spirituală, un tezaur al moştenirii verdiene. Pe planul echilibrului dramaturgic şi al intensităţii emotive, Verdi inovează, îşi schimbă atitudinea faţă de personaje şi îmbogăţeşte modalităţile expresive, acumulându-le într-o viziune dramaturgică complexă. Frumuseţea melodică a ariilor, profunzimea de simţire şi

www.ziuaconstanta.ro

capacitatea de dăruire, pe care le reclamă interpretarea acestora, a împlinit cariera a numeroşi soliştі".[226]

Oricum, ca şi în cazul altor lucrări de mult acceptate în patrimoniul universal (nu numai din genul liric), aceste opere, indiferent de vocea care le serveşte drept tălmăcitor, vor apărea întotdeauna ca o chintesenţă muzicală ce încă mai aşteaptă recunoaşterea specialiştilor.

Pentru transpunerea în viaţă a operelor verdiene s-a solicitat competenţa regizorală a maeştrilor: Emil Strugaru (*Rigoletto*), Jean Rînzescu (*Trubadurul*), A.I. Ionescu (*Traviata*), Cristian Mihăilescu (*Otello*), Carmen Dobrescu (*Nabucco* şi *Bal mascat*), Eleonora Constantinova (*Aida*). Iată şi o apreciere competentă a presei constănţene:

„Muzicalitate, acurateţe, intuiţie stilistică, glasuri frumoase, bine timbrate, mobilitate scenică, marea bucurie de a cânta a artiştilor lirici autohtoni şi a invitaţilor de peste hotare deopotrivă. Iată în numai câteva cuvinte, atmosfera eminamente artistică dominatoare a ultimului *Festival Internaţional de Operă şi Balet* de la Constanţa."[227]

5.1.28 Festivalul Internaţional de Operă şi Balet. Ediţia a XXVIII-a, 1 - 29 iunie 2002

Festivalul Internaţional de Operă şi Balet al acestei ediţii şi-a propus în general acelaşi scop ca şi cel de anul trecut; o colaborare cât mai fructuoasă cu artiştii din ţară şi cei de peste hotare, promovarea operelor apreciate şi gustate de public, reunirea într-o competiţie valoroasă a celor mai frumoase glasuri, capabile să dea muzicii de operă, substanţă, consistenţă, sensibilitate, trăire emoţională, pentru generosul public iubitor de muzică lirică.

La realizarea acestei ediţii au participat soliştі şi dirijori din: Canada, Italia, Bulgaria, Germania, Grecia, Japonia, Republica Moldova, S.U.A, dar şi din centrele culturale ale ţării, Bucureşti, Craiova, Timişoara, Cluj-Napoca, Galaţi. Regizori, soliştі, dirijori, scenografi, români şi străini au făcut front comun pe scena Operei Constanţa, pentru a da viaţă la o cotă artistică superioară, creaţiilor marilor „monştri sacri" ai genului, frumuseţii melodice a ariilor, prin profunzimea de simţire şi capacitatea de dăruire, pe care le reclamă interpretarea acestora. Festivalul a programat un număr de 8 spectacole, din care 7 opere şi un balet. Festivalul ca de obicei ne

[226] Boteanu, Adriana – *op. cit.*, pag. 5.
[227] Mocanu, Virgil – *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet*, în revista *Tomis*, nr. 8, an. XXXV, Constanţa, august, 2001, pag. 11.

www.ziuaconstanta.ro

prezintă o oferta repertorială diversă, cu titluri de operă şi de balet dintre cele mai atractive (*Aida, Rigoletto, Nabucco, Tosca* etc.) Aşa cum ne-am obişnuit, nu au lipsit străinii, de data aceasta Italia – ţara operei – a fost principala furnizoare de voci, de mai toate categoriile, dar de un nivel calitativ omogen şi meritoriu. Publicul a aclamat realmente pe aceşti mesageri ai lui Verdi şi Puccini, care au demonstrat că şi dincolo de prima linie a artei lirice italiene sunt rezerve inepuizabile de cântăreți capabili să ofere multiple satisfacții publicului. Nu au lipsit nici românii din diaspora, Ion Pojar fiind cap de listă la acest capitol. Tenorul clujean este astăzi cetățean american şi a evoluat în mai multe spectacole la Constanța, arătând o bună formă vocală şi o reală disponibilitate de a trece de la un rol la altul, de la un stil la altul, în condiții de Festival – deci cu un număr mic de repetiții. Numărul mic de repetiții – de fapt de imposibilitatea de a crea o nouă versiune muzicală – a fost şi păsul unui invitat din Germania, dirijorul Wolfgang Balzer, de la Opera din Manheim, una din cele mai vechi şi prestigioase instituții lirice. *Tosca* realizată de domnia sa a purtat totuşi amprenta unui şef de orchestră riguros, ferm în cerințe, cu *tempi* meniți să fluidizeze acțiunea, cu o perfectă coordonare a intrărilor şi cu mânuirea lejeră a palierelor dinamice. Capitolul dirijori străini a fost foarte bine reprezentat în acest an, amintind încă doi oaspeți din Canada şi unul din Italia, acesta din urmă lăsând o foarte bună impresie dirijând *Aida.* Referitor la montarea acestui spectacol muzicologul Mihai Cosma comenta următoarele:

„*Aida* de la Constanța este cea mai frumoasă punere în scenă a acestui titlu din țară. Şi conducerea teatrului se poate mândri cu viabilitatea acestei imagini scenice la nivel internațional, nu doar în comparație cu versiunile scenice din țară".[228]

Deschiderea a avut loc în data de 1 iunie cu opera *Traviata* de G. Verdi în regia artistică a lui A.I. Arbore, scenografia C.I. Arbore, maestru de cor Adrian Stanache, coregrafia Fănică Lupu, direcția muzicală Tyrone Patreson din Canada, cu Elena Rotari în rolul titular, Vincenzo Senso (Italia) în rolul *Alfredo* şi Alfio Grosso (Italia) – *Giorgio Germont.* A urmat *Rigolleto* de Verdi în regia lui Emil Strugaru de la Opera Română din Cluj-Napoca cu un colectiv italian format din Vicenzo Sanso în rolul *Ducelui de Mantua*, Alfio Grasso – *Rigoletto,* Natalia Valli – *Gilda*, alături de Sorin Drăniceanu de la Teatrul muzical din Craiova, Claudia Codreanu de la Opera Română

[228] Cosma, Mihai – *Navigând prin succese*, în revista, *Actualitatea Muzicală*, an. XV, nr. 8, Bucureşti, august, 2002, pag. 2-3.

www.ziuaconstanta.ro

din Bucureşti, Marga Andriescu, Sergiu Ţapuchievici de la Opera Română din Timişoara în celelalte roluri. A dirjat Tyrone Paterson din Canada.

Miercuri 5 iunie s-a jucat opera *Rigoletto* de G. Verdi, în regia artistică a lui Emil Strugaru (Cluj), scenografia Grigore Gorduz (Timişoara), maestru de cor Adrian Stanache, coregrafia Fănică Lupu, dirijor Tyrone Paterson din Canada. Distribuţia: Vincezo Sanso (Italia) – *Ducele de Mantua*, Alfio Grasso (Italia) – *Rigoletto*, Natalia Valli (Italia) – *Gilda,* Sorin Drăniceanu (Craiova) – *Sparafucille*, Claudia Codreanu (Bucureşti) – *Maddalena,* Marga Andriescu – *Giovanna,* Sergiu Ţapuchievici (Timişoara) – *Contele Monterone*, Ionuţ Pascu – *Marullo*, Doru Iftene – *Matteo Borsa*, Dan Miloş – *Contele Ceprano*, Carmen Tudorof – *Contesa Ceprano*, Carmen Lucaş – *Pajul,* Andrei Bucur – *Uşierul.*

Opera *Tosca* a fost programată sâmbătă 8 iunie în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, maestru de cor Adrian Stanache, dirijor Wolfgang Balzer din Germania. Distribuţia: Maria Belcheva (Bulgaria) – *Floria Tosca*, Ion Pojar (S.U.A) – *Mario Cavaradossi*, Jivco Pranchev (Bulgaria) – *Baronul Scarpia*, Gh. Ţirea – *Angelotti,* Sergiu Ţapuchievici (Timişoara) – *Sacristanul*, Nicolae Andreescu (Bucureşti) – *Spoletta,* Dan Miloş – *Sciarrone*, Andrei Bucur – *Temnicerul.*

Pentru miercuri 12 iunie a fost programată opera *Carmen* de Bizet, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, coregrafia Mireille Savopol, maestru de cor Adrian Stanache, dirijor Francesco Rosa din Italia. Distribuţia: Massimiliano Drapello (Italia) – *Don Jose*, Liliana Matei (Cluj) – *Carmen*, Alexander Crunev (Bulgaria) – *Escamillo,* Nicoleta Ardelean – *Micaela,* Nicolae Andreescu (Bucureşti) – *Dancairo*, Valentin Racoveanu (Bucureşti) – *Remendado*, Cristina Eremia Hrişcanu Bucureşti) – *Frasquita,* Tania Ionescu – *Mercedes*, Gh. Ţirea – *Zuniga*, Ionuţ Pascu – *Morales*.

Sâmbătă 15 iunie a fost programat un spectacol de balet cu lucrarea *La fille mal gardée,* balet pe muzica lui Ferdinand Herold, în regia artistică şi coregrafia lui Atilas Sylvester din Grecia, costumele Angela Tecaru, asistent coregrafie Fănică Lupu, scenografia Eugenia Tărăşescu – Jianu, dirijor Gheorghe Stanciu. Distribuţia: Geta Huncanu – *Lisa*, Viaceslav Baltaga – *Colas*, Constantin Dragomir – *Madame Simone* (mama Lisei), Cezar Buculei – *Alain,* Fănică Lupu – *Thomas* (tatăl lui Alain), Mirela Badea – *Fanny*, C. Pintea – *Notarul,* Mirela Baltag Alina Anton, Mihaela Sav, Lena Cojocaru, Maria Basarabeanu – *Dansul flauţilor*, Mihaela Ciobanu, Daniela Burlaciuc,

www.ziuaconstanta.ro

Alina Radu, Elena Vasile, Paula Vasc – *Dansul saboților*, Camelia Moroşanu, Ileana Marişoiu, Mihaela Avram, Daniela Lazăr – *Prietenele*, Sorin Gâlcă, Oleg Godoroja, Ciprian Hanganu, Relu Dobrin – *Prietenii.*

Scenografia Eugeniei Tărăşescu şi costumele Angelei Tecaru creează un cadru simplu şi sugestiv pentru desfăşurarea poveştii, dirijorul Gh. Stanciu şi orchestra Operei din Constanța fiind responsabili cu crearea ambianței muzicale, care sugerează perfect epoca printr-o succesiune de teme cunoscute. Nu muzica însă este punctul de atractivitate a acestui spectacol, ci coregrafia şi regia, pline de dinamism, hazoase, cu numeroase accente satirice. Se detaşează rolul de caracter (în travesti) al mamei, susținut de Constantin Dragomir cu expresivitate şi imaginație. *Dansul saboților*, original, este conturat perfect atât tehnic cât şi în privința caracterului, avându-l în centru pe acelaşi Constantin Dragomir. Dinamismul primului act, în care se simte permanent mâna regizorală fermă a lui Attilas Sylvester, îi are în centru pe cei doi tineri îndrăgostiți – Geta Huncanu şi Viaceslav Baltaga – un cuplu excelând prin fragilitate şi finețe, plin de prospețime şi delicatețe.

„Ansamblul de balet al Operei din Constanța a evoluat unitar, punând accent pe coerența evoluțiilor de ansamblu şi pe o implicare totală în actul artistic. Tinerii constănțeni au reuşit să entuziasmeze prin zâmbetul permanent, prin corectitudinea tehnică, care ar trebui să stea la baza oricărui evoluții coregrafice de ansamblu”[229] – confirmă Şerban-Pârâu Oltea.

Cunoscuta şi apreciata operă *Madama Butterfly* de G. Puccini a fost programată miercuri 19 iunie în regia artistică a lui Ognian Draganov din Bulgaria, scenografia Grigore Gorduz din Timişoara, costumele Țvetanka Stoianova din Bulgaria, maestru de cor Adrian Stanache, asistenți regie Michiko Inoue din Japonia şi Anca Daniela Mihuț, dirijor Eraldo Salmieri din Italia. Distribuția: Mina Tasca Yamazaki (Italia) – *Madama Butterfly*, Claudia Corneanu (Bucureşti) – *Suzuki*, Carmen Tchanev (Bulgaria) – *Pinkerton,* Ioan Ardelean – *Sharpless*, Tania Ionescu – *Kate*, Nicolae Andreescu (Bucureşti) – *Yamadori*, Petre Ghilea (Cluj) – *Goro,* Gh. Țirea – *Bonzo,* C. Acsinte – *Comisarul.*

Sâmbătă 22 iunie s-a jucat opera *Nabucco* de G. Verdi în regia artistică a lui Carmen Dobrescu (Bucureşti), scenografia C.I. Arbore, coregrafia Fănică Lupu, maestru de cor Adrian Stanache, dirijor

[229] Oltea, Şerban-Pârâu – *La fille mal gardée*, în revista *Actualitatea Muzicală*, an. XVI, nr. 9, Bucureşti, septembrie, 2002, pag. 2.

www.ziuaconstanta.ro

Masimo Scapin din Italia. Distribuția: Ettore Nova (Italia) – *Nabucco*, Ion Pojar (S.U.A) – *Ismaele*, Pompiliu Hărăşteanu (Bucureşti) – *Zaccaria,* Lauara Niculescu (Italia) – *Abigaille*, Ambra Vespasiani (Italia) – *Fenena,* C. Acsinte – *Marele Preot*, Cristian Bălăşescu (Galați) – *Abdallo*, Nicoleta Ardelean – *Anna.*

Festivalul Internațional de Operă şi Balet se încheie sâmbătă 29 iunie cu celebra operă *Aida* a nemuritorului Giuseppe Verdi, în regia artistică a Eleonorei Constantinova din Chişinău, scenografia Grigore Gorduz din Timişoara, maestru de cor Adrian Stanache, coregrafia Fănică Lupu, dirijor Lorenzo Castriota Skanderbeg din Italia. Distribuția: Laura Niculescu (Italia) – *Aida,* Ambra Vespasiani (Italia) – *Amneris,* Antonio de Palma (Italia) – *Radames*, Szabo Balint (Cluj) – *Ramses*, Pompeiu Hărăşteanu (Bucureşti) - *Ramphis*, Etore Nova (Italia) – *Amonasro*, Mihai Lazăr – *Mesagerul.*

5.1.29 Festivalul Internațional de Operă şi Balet. Ediția a XXIX-a, 26 aprilie - 30 mai 2003

La 26 aprilie 2003, debutează cea de-a XXIX-a ediție a *Festivalului Internațional de Operă şi Balet* la Opera Constanța. Organizatorii au invitat în cadrul acestui eveniment corul *Sanmartino* din Bruxelles, dirijorii Marian Mitea (Belgia), Yasko Fujii (Japonia) – care va evolua în *Madama Butterfly*, bulgarul Kamen Chanev, deja cunoscut publicului constănțean, dirijorul Francesco Rosa, regizoarea Vera Petrova, dirijorii Adriano Melchiorre, Walter Attanasi, Nayden Totorov şi Gianpaolo Mazzoli, soliştii Giuliano de Filippo, Alfio Grasso, Tersa Maselli şi Maciej Komandera (Polonia), Georgio Martin şi Yuri Batukov (Germania). Festivalul va începe cu *Stabat Mater* realizat cu sprijinul comunității Wallonie din Bruxelles. Vor fi prezentate de asemenea spectacolele *Madama Butterfly, Răpirea din Serai, Tosca, Trubadurul, Boema şi Traviata.*

Longevitatea *Festivalului Internațional de Operă şi Balet* de la Constanța este unică în țară şi poate fi invidiată chiar şi de festivalurile din lume cu o carte de vizită mai impresionantă. În ultimul timp, festivalul s-a desfăşurat în lunile iunie-iulie, pentru a profita la maximum de sezonul turistic. De această dată a fost devansat pentru perioada 26 aprilie –17 mai, pentru că în iunie pe scena Teatrului Ovidius se va desfăşura a doua ediție a Cursurilor internaționale de dirijat, care se vor încheia cu trei spectacole girate de dirijorii cursanți.

Festivalul a fost gândit pentru a pune în valoare cele mai recente producții ale Operei: *Răpirea din Serai* şi *Trubadurul* (stagiunea 2002 –2003), *Madama Butterfly* şi *Boema* (stagiunea

www.ziuaconstanta.ro

2001–2002), cărora li s-a alăturat *Tosca* şi *Traviata* şi în deschidere un original concert vocal-simfonic cu Stabat Mater de Marian Mitea, programat chiar în seara dinaintea învierii, în care au evoluat soliştii Florenţa Marinescu, Claudia Codreanu, Vladislav Goray şi Ioan Ardelean, alături de care au evoluat corul *Sanmartino* de la Bruxelles, corul şi orchestra Operei din Constanţa, dirijor fiind chiar compozitorul Marian Mitea (Belgia), concert realizat cu sprijinul comunităţii *Wallonie* din Bruxelles.

Presa de specialitate consemnează: „Entuziasmul artistic al tuturor colectivelor – orchestră, cor, solişti – dar şi colaborarea eficientă a celor <din umbră> (de la compartimentul pregătire muzicală, până la perucherie şi recuzită), ne-au dat senzaţia clară că implicarea profesională poate exista în orice condiţii"[230]

Vocile puternice sunt un atu, fapt evident în producţia cu *Madama Butterfly* de G. Puccini, în regia artistică a lui Ognian Draganov (Bulgaria), scenografia Grigore Gorduz de la Opera Română Timişoara, maestru de cor Adrian Stanache, costume Tvetaka Stoianova (Bulgaria), dirijor Gheorghe Stanciu, cu o distribuţie care se bazează atât pe artişti locali cât şi pe oaspeţi din Bucureşti, Bulgaria şi Italia. Premiera spectacolului constănţean a avut loc în stagiunea precedentă).

„Distribuţia a fost echilibrată. Protagonista Stela Sîrbu (deţinătoarea rolului de la premieră) a avut o evoluţie omogenă, excelând în ultima arie în care a atins un nivel al expresiei mai puternic (altfel, subtilitatea nefiind punctul ei forte). Tenorul Bulgar Kamen Chanev are o voce puternică, luminoasă, un glas romantic, cu un acut impresionant şi ferm, care îi dă o alură dominatoare. Perfect au contrapunctat acţiunea în rolurile secundare Claudia Codreanu (*Suzuki*) – nuanţându-şi dramatic partitura, Ioan Ardelean (*Sharpless*) – un glas rotund şi cald, sau Vladislav Goray (*Goro*) – un tenor cu o voce fermă, limpede, excelând prin jocul scenic divers şi convingător"[231] – afirmă Şerban-Pârâu Oltea.

Regia funcţională nedepăşind liniile tradiţionale, care ca şi scenografia, dă importanţă amănuntelor, ritmul dinamic al desfăşurării acţiunilor (păcat de iluminare, care este aceeaşi de cel puţin patru decenii), costumele şi atmosfera „foarte japoneze", prestaţia corului (pregătit de Adrian Stanache) şi a orchestrei (dirijată de italianul Francesco Rosa) remarcându-se prin acurateţe şi nuanţe sunt tot atâtea

---

[230] Oltea Şerban-Pârâu – *Atractivitate şi diversitate*, în revista *Actualitatea Muzicală*, an. XXV, nr. 6, Bucureşti, iunie, 2003, pag. 14.
[231] Oltea, Şerban-Pârâu – *Op. cit.*, pag. 14.

www.ziuaconstanta.ro

atuuri ale unui spectacol pentru care vocile puternice au reprezentat secretul succesului.

Sâmbătă 3 mai 2003 a fost programată *Răpirea din Serai* de W.A. Mozart, în rolurile principale Ioan Ardelean, Irina Ionescu, Ramona Eremia, Iurie Ciobanu, Vladislav Goray şi Pompei Hărăşteanu.

„Prospeţimea unui spectacol de stagiune, reprezintă dimensiunea care cedează prima" – ne spune Virgil Oprina în paginile *Acualităţii muzicale* – în România din păcate destul de repede. Nu este cazul însă la Opera din Constanţa, dacă ne referim cel puţin la *Răpirea din Serai*, spectacolul mozartian fiind trecut printr-o stagiune şi un turneu"[232] – afirmă Virgil Oprina în *Actualitatea muzicală*.

Acest lucru s-a datorat atitudinii profesioniste pe care colectivul constănţean înţelege să o aibă – fără sincope – faţă de partitură şi spectatori. Cu o astfel de mentalitate au fost susţinute şi producţiile Festivalurilor, spre încântarea unui public care la ora festivalului era format în mare majoritate din turişti din Germania, care au apreciat spectacolul (fără să fie titrat), cunoscând subiectul acţiunii.

„Cel mai important lucru pe care l-a făcut conducerea şi colectivul Operei din Constanţa a fost acela că – rutina unei producţii rodate s-a instalat nu sub forma blazării, ci a îmbrăcat strălucitoarea haină a unui aplomb prezent atât la nivelul orchestrei cât şi a soliştilor"[233] – aşa cum declară dirijorul Gh. Stanciu, directorul Operei constănţene.

Cu o astfel de benefică stare a fost redată publicului bogăţia de subtile nuanţe cu care acţiunea *Răpirii din Serai* a surprins şi încântat – şi continuă s-o facă – generaţii de spectatori. Astfel, crezul mozartian conform căruia „opera – mariaj între text şi muzică – are o acţiune ce nu trebuie să se oprească în recitativ" a fost cu mult har ilustrat de o distribuţie ce merită apreciată în întregime. Astfel cele două cupluri, *Belmonte* (Iurie Ciobanu) – *Constance* (Irina Ionescu), respectiv *Pedrillo* (Vladislav Goray) – *Blondine* (Ramona Eremia) au fost bine conturate, cu o menţiune specială pentru cel de-al doilea, cu un plus de nuanţare a jocului. Partitura dificilă dar strălucitoare a celor două soprane (ce nu a ridicat probleme protagonistelor), căreia i s-a adăugat cea a lui *Osmin* (admirabil interpretat printr-un joc plin de un umor de calitate de Pompei Hărăşteanu) au dat contur unei intrigi în

[232] Oprina, Virgil – *Prospeţimea unui spectacol*, în revista *Actualitatea Muzicală*, an. XXV, nr. 6, Bucureşti, iunie, 2003, pag. 15.

[233] Stanciu, Gh. – *Răpirea din Serai*, în revista *Actualitatea Muzicală*, nr. 6, Bucureşti, iunie, 2003.

www.ziuaconstanta.ro

care rolul vorbit al lui *Selim Paşa* (susţinut cu prestanţă de Ioan Ardelean), venea să întregească o acţiune în care Mozart a pus într-o justă lumină o serie întreagă de probleme sociale valabile şi astăzi: atitudinea preconceput negativă faţă de străini, relaţiile dintre nobili şi servitori, ideea de credinţă în dragoste contrapunctată de gelozia bărbaţilor, totul sub semnul unui joc al cărui *happy-end* este plin de învăţăminte. O notă bună pentru prestaţia actoricească şi vocală a corului condus de Adrian Stanache, precum şi pentru regia Verei Petrova (Bulgaria) şi scenografia Eugeniei Tărăşescu – Jianu.

„Sigur că au fost momente în care ritmul acţiunii şi soluţiile regizorale puteau exploata mai bine oferta partiturii în scene precum (prinderea fugarilor). Dar chiar şi aşa, în totalitatea ei, montarea acestei capodopere mozartiene rămâne la Opera din Constanţa un spectacol credibil şi nealterat de numărul reprezentaţiilor pe care, într-un asemenea spirit plin de prospeţime, îl dorim cât mai mare"[234] – afirmă acelaşi Virgil Oprina.

Miercuri 7 mai 2003, Opera Constanţa prezintă opera *Tosca* de G. Puccini, în regia a rtistică a lui Gh. Bărbulescu, scenografia Şerban Jianu, maestru de cor Adrian Stanache, dirijor Adriano Melchiorre (Italia), cu Veronica Tudose de la Opera Română din Cluj-Napoca în rolul *Floria Tosca*, Giorgio Martin (Germania) – *Mario*, Yuri Batukov (Germania) – *Baronul Scarpia*, Sorin Drăniceanu de la Teatrul muzical Craiova – *Angelotti*, C. Acsinte, Doru Iftene, Andrei Bucur şi Madeleine Pascu în celelalte roluri. A urmat *Trubadurul* in regia lui Ognian Draganov (Bulgaria), scenografia Boris Stoianov şi Svetlana Stoianova, dirijor Walter Attanasi (Italia), cu Alfio Grasso (Italia) în rolul *Contelui de Luna*, Teresa Maselli (Italia) – *Leonora*, Liliana Lavric – *Azucena,* Maciej Komandera (Polonia) – *Manrico.*

„Spectacolul regizorului bulgar Ognian Draganov s-a distins prin ţinuta artistică şi interpretativă. Critica de specialitate şi publicul au primit bine spectacolul, acordând artiştilor numeroase aplauze binemeritate"[235] – confirmă ziarul *Cuget liber.*

Marţi 13 mai 2003 în cadrul Festivalului a fost programată opera *Boema* de G. Puccini, în regia artistică a lui Ognian Draganov (Bulgaria), costume Svetanka Stoianova (Bulgaria), coregrafia Fănică Lupu, maestru cor Adrian Stanache, dirijor Nayden Todorov (Bulgaria). Distribuţia: Tcvetan Tcvetkov (Bulgaria) – *Rodolfo,* Monica Chavez (Mexic) – *Mimi*, Ionuţ Pascu – *Schaunard,* Tania

---

[234] Oprina, Virgil – *Op. cit.,* pag. 15.

[235] Voineagu, Georgiana – *Trubadurul şi Răpirea din serai, montate la Constanţa,* în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 9 ianuarie, 2003, pag. 6.

www.ziuaconstanta.ro

Ionescu – *Musetta,* Ioan Ardelean – *Marcello*, Gheorghe Țirea – *Alcindoro şi Benoit*, Bogdan Secula – *Parpignol,* Marius Eftimie – *Vameşul.*

La mai bine de 100 de ani de la premiera absolută din 1896, *Boema* pucciniană continuă să uimească şi să înduioşeze generații întregi de melomani, atât datorită subiectului pe care-l tratează (dramaticul conflict dintre dragoste şi mersul implacabil al destinului), cât şi datorită lirismului şi profunzimii muzicii, ce conferă noi disponibilități afective faptului literar. Regizorul bulgar Ognian Draganov un profesionist de primă clasă ne propune o montare modernă mai non-conformistă cu soliști din țară şi străinătate. Astfel pentru rolurile principale au fost solicitați Tcvetan Tcvetkov (Bulgaria) – *Rodolfo,* Monica Chavez din Mexic – *Mimi,* Ionuț Pascu, Tania Ionescu, Ioan Ardelean, Gh. Țirea, Bogdan Secula, Mariu Eftimie în celelalte roluri. Pe planul susținerii muzicale, publicul a putut audia nişte voci foarte bune, de data acesta străinii au demonstrat calități vocale deosebite. S-a putut asculta aria lui *Rodolfo* din actul I într-o interpretare sensibilă, cu un glas curat, omogen în toate registrele, iar în actul III, aria lui *Mimi* expunându-şi atributele unei revolte împotriva destinului, bine nuanțată şi cu o frazare sensibilă şi clară. Un cuplu interesant şi deconectant l-au constituit Tania Ionescu (*Musetta*) şi Ioan Ardelean (*Marcello*), care împreună cu Ionuț Pascu (*Schaunard*) şi Dan Zancu (*Colline*), au realizat o ambianță interpretativă foarte bună. Orchestra aflată sub bagheta bulgarului Nayden Todorov şi-a îndeplinit cuminte obligațiile, fără excese de zel dar şi fără o implicare efectivă. Nu au existat decalaje sau ezitări, a dominat însă aceeaşi senzație de impersonalitate şi echivocitate stilistică.

Sâmbătă 17 mai 2003, la încheierea Festivalului, s-a putut viziona opera *Traviata* de G. Verdi, în regia artistică a lui A.I. Arbore, scenografia C.I. Arbore, coregrafia Fănică Lupu, maestru de cor Adrian Stanache, dirijor Gianpaolo Mozzali (Italia). Distribuția: Cristina Simionescu de la Opera Română din Iaşi – *Violeta Valery*, Zvetan Stoianovski (Macedonia) – *Alfredo,* Ioan Ardelean *Giorgio Germont*, Lucia Mihalache – *Flora*, Doru Ifteme – *Gastone*, Ilie Petre – *Baronul Douphol*, Laurențiu Severin *Marchizul D'Obigny*, Constantin Acsinte – *Doctorul Grenvile*, Ionela Duma – *Annina.*

www.ziuaconstanta.ro

5.1.30 Festivalul Internațional de Operă și Balet. Ediția a XXX-a, 29 mai – 26 iunie 2004

Festivalul Internațional de Operă și Balet, ediția a XXX-a 2004, s-a desfășurat în perioada 29 mai-26 iunie în sala Operei din Constanța. Colectivul Operei și invitații din țară și de peste hotare, au prezentat un număr de 6 opere, un balet și un *Spectacol de Gală.* Repertoriul a cuprins operele: *Nabucco* de G. Verdi, *Elixirul dragostei* de G. Donizetti, *Madama Butterfly și Boema* de G. Puccini, *Trubadurul și Aida* de G. Verdi, spectacolul de balet *Anotimpuri cu geometrie variabilă* pe muzica lui Vivaldi și Gershwin, și *Concertul de Gală.*

Festivalul a început sâmbătă 29 mai 2004, ora 19, cu opera *Nabucco* de G. Verdi, în regia artistică a lui Carmen Dobrescu și direcția muzicală a bulgarului Ivaylo Krinchev.

Element de mare atractivitate, ilustrat prin intermediul uneia dintre lucrările verdiene de circulație – opera *Nabucco* – reprezentația artiștilor lirici constănțeni s-a detașat net de restul manifestărilor înscrise pe agenda actualei ediții a festivalului. Totul a fost perfect: disciplina și cântul corului, participarea exemplară a orchestrei. O distribuție excelentă cu invitați din țară și de peste hotare, un dirijor excelent și o scenografie adecvată a făcut ca acest spectacol să fie unul din cele mai reușite, apreciat de publicul constănțean, iubitor de muzică lirică. S-au detașat prin frumusețea vocii și jocul scenic Nikolai Dobrev (Bulgaria) – *Nabucco* , Stojan Dascalov (Bulgaria) – *Ismaele,* Alexandru Moisuc de la Opera Română din Timișoiara – *Zaccaria,* Larisa Malici (Ucraina) – *Abigaille.* A fost o prestație dintre cele mai bune, colectivul Operei demonstrând încă o dată că este capabil să abordeze orice lucrare verdiană.

Opera *Elixirul dragostei* de G. Donizetti a fost programată pentru 2 iunie 2004 și a fost prezentată în regia artistică a bulgarului Ognian Draganov, scenografia lui Cătălin I. Arbore, conducerea muzicală Gheorghe Stanciu. În distribuție: Laura Feiter (Olanda) – *Adina,* Iurie Ciobanu de la Opera Română din Cluj-Napoca – *Nemorino*, Ioan Ardelean – *Belcore,* Ludek Golat (Cehia) – *Dulcamara*, Carmen Clenciu – *Gianetta.*

Regizorul bulgar a realizat un spectacol de mare succes, care s-a jucat și în străinătate. În rolul principal Laura Feiter din Olanda – *Adina,* (rol destul de greu), a impresionat publicul prin acuratețea emisiei și o tehnică vocală evidentă, dublată de o încântătoare prezență actoricească, secondată de Iurie Ciobanu de la Opera Română Cluj-

www.ziuaconstanta.ro

Napoca – *Memorino*, aflat şi el într-o formă vocală excelentă, plin de farmec, cu o disponibilitate interioară admirabilă pentru susţinerea actoricească a rolului său. Deşi cu unele defecţiuni e drept minore la capitolul interpretare vocală (mici distonări), cehul Ludek Golat creionează şi el cu talent personajul său – *Dulcamara*, dând strălucire spectacolului, printr-o interpretare sugestivă. O prestaţie bună a avut-o Ioan Ardelean în rolul lui *Belcore,* completând un tablou „pitoresc" pus în valoare de regia lui Ognian Draganov. O regie inspirată care a adus un umor bine susţinut la mai multe niveluri: atât în interiorul acţiunii, cât şi deasupra ei. Povestea simplisimă este continuu şi subtil ironizată, pusă în ghilimelele de rigoare ale unei prezentări contemporane. Orchestra şi corul Operei a fost la înălţime, fiind excelent conduse (ca şi întregul spectacol de altfel), de către dirijorul Gh. Stanciu, cu o gestică sigură şi energică, ce a impus o curgere plină de viaţă premierei, cucerind astfel asistenţa.

Baletul *Anotimpuri cu geometrie variabilă*, colaj pe muzică de Vivaldi şi Gershwin, prezentat sâmbătă 5 iunie 2004 a fost realizat de Ana Maria Munteanu care semnează scenariul, costume şi spaţiul scenic, Călin Hanţiu care semnează regia şi coregrafia, Fănică Lupu coordonator balet, Lena Cojocaru asistent coregrafie. Distribuţia: Mariana Baran, Mirela Badea, Iosana Sebeşan, Geta Huncanu, Maria Ohotă, Constantin Dragomir, Slavic Baltaga, Marian Basarabeanu, Oleg Godoroja, Cezar Buculi, Relu Dobrin, Sorin Gâlcă şi Ansamblul de balet.

Scenariul ne prezintă o cultură ce se manifestă printr-un simbolism interior. Fiecare anotimp şi toate împreună proiectează frumuseţea din vremurile bune când omul era mic şi Dumnezeu mare şi generos cu făpturile sale. Conferindu-le o geometrie variabilă, soliştii oferă o gândire modernă, mişcarea se constituie în limbaj poetic. Este un discurs coregrafic, tema brodează jocul adolescenţilor, incandescenţa întâlnirii cu vara, femeia care naşte simboluri şi împlineşte toamna, apoi ultima poveste de iarnă la limita dintre real şi etern şi în final primăvara care înseamnă viaţă, emoţie şi dragoste. Dansul înseamnă viaţă.

Pentru miercuri 9 iunie 2004 a fost programată opera *Madama Butterfly* de G. Puccini, în regia artistică a lui Ognian Draganov din Bulgaria, scenografia Grigore Gorduz de la Opera Română Timişoara, costume Tvetanka Stoianova (Bulgaria), maestru de cor Adrian Stanache, dirijor Gheorghe Stanciu, cu Mitsuko Mori (Japonia) – *Madama Butterfly*, Claudia Codreanu (Bucureşti) – *Susuki*, Kamen Chanev (Bulgaria) – *Pinkerton*. Sâmbătă 12 iunie 2004, a urmat opera

www.ziuaconstanta.ro

Boema de G. Puccini, în regia artistică a lui Ognian Draganov (Bulgaria), scenografia Boris Stoianov (Bulgaria), costume Tvetanka Stoianova (Bulgaria), coregrafia Fănică Lupu, maestru de cor Adrian Stanache, dirijor Gheorghe Stanciu, cu Kamen Chanev (Bulgaria) – *Rodolfo*, Zvetelina Vasilieva (Bulgaria) – *Mimi,* opera *Trubadurul* de G. Verdi programată pentru miercuri 16 iunie 2004, în regia artistică a lui Ognian Draganov (Bulgaria), scenografia Boris Stoianov şi Tvetanka Stoianova (Bulgaria), coregrafia Fănică Lupu, maestru de cor Adrian Stanache, dirijor Evgheni Dimitrov (Bulgaria), cu Camil Mara de la Opera Română Timişoara – *Contele de Luna*, Stela Sîrbu – *Leonora*, Bojka Vasileva (Egipt) – *Azucena,* Kamen Chanev (Bulgaria) – *Manrico,* Pompei Hărăşteanu de la Opera Naţională Bucureşti – *Ferrando*, Ionela Duma – *Ines*, Doru Iftenie – *Ruiz,* Andrei Bucur – *Un Bătrân*. Pentru 23 iunie 2004 a fost programată opera *Aida* de G. Verdi, în viziunea artistică a regizoarei Eleonora Constantinova din Chişinău, scenografia lui Grigore Gorduz, coregrafia Fănică Lupu, maestru de cor Adrian Stanache, dirijor Gheorghe Stanciu. Distribuţia: Stela Sîrbu – *Aida,* Gabriela Popescu (Germania) – *Amneris,* Rumen Dojkov (Bulgaria) – *Radames,* Ilie Petre (Debut) – *Ramses,* Pompei Hărăşteanu de la Opera Naţională Bucureşti – *Ramphis,* Mauro Agustini (Italia) – *Amonasro*, Bogdan Secula – *Mesagerul,* Tania Ionescu – *Marea Preoteasă*. Sunt de fapt reluări în alte interpretări sub bagheta unor invitaţi din ţară şi de peste hotare, care împreună cu colectivul Operei Constanţa, au oferit publicului, spectacole de calitate şi de înaltă ţinută artistică.

Concertul de Gală din 26 iunie încheie *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet*. Şi-au dat concursul Orchestra Operei Constanţa dirijată de Gheorghe Stanciu şi soliştii: Laura Niculescu (Italia), Irina Ionescu, Stela Sîrbu, Rumen Dojkov (Bulgaria), Kamen Chanev (Bulgaria), Gioacchino Gitto (Italia), Mauro Augustini (Italia). În program lucrări de: W.A. Mozart, G. Rossini, G. Donizetti, V. Bellini, G. Verdi, G. Puccini, A. Ponchielli, J. Offenbach, U. Giordano.

În încheierea acestui capitol, redăm mai jos un tabel cu dinamica frecvenţei creaţiilor de operă în cadrul celor 30 de ediţii ale *Festivalului de Operă şi Balet.*

În stagiunea 2005 festivalul constănţean se va desfăşura sub direcţia dirijorului Răsvan Cernat, care împreună cu Radu Ciorei, director coordonator-orchestră, Călin Hănţiu director coordonator pentru balet, Mircea Tegzeşiu - consultant artistic, Nicolae Spirescu - secretar artistic şi colectivul artistic al teatrului vor organiza ediţia XXXI-a a acestui longeviv festival, care va avea o nouă titulatură.

www.ziuaconstanta.ro

5.1.31 Festivalul de Operă, Balet şi Simfonic. Ediţia a XXXI-a, 15-22 octombrie - 2005

Festivalul a fost organizat în sala Teatrului Naţional de Operă şi Balet „Oleg Danovski" în perioada 15-22 octombrie 2005, cu invitaţi din ţară, oferind acestei activităţi culturale un caracter naţional.
Festivalul debutează cu premiera *Don Giovanni* de W.A. Mozart în regia Beatricei Rancea, soliştii invitaţi Mihnea Lamatric, Mihaela Stanciu şi Horia Sandu din Bucureşti, sub conducerea muzicală a lui Răsvan Cernat. Premiera a fost programată în deschidere la 15 octombrie 2005. Întreg colectivul artistic s-a bucurat de aprecierea publicului meloman constănţean şi a mass-mediei locale. În data de 16 octombrie compania de balet prezintă publicului în premieră baletul în două acte *Giselle* de A. Adam, pus în scenă de Elisabeta Lux şi Călin Hănţiu. Au evoluat: Monica şi Horaţiu Cherecheş, Irina Ganea, Oana Dincă şi debutanţii Marilena Croitoru, George Mocanu, Maria Ohotă şi Cătălin Paraleste. Folosind coregrafia clasică artiştii s-au bucurat de reuşita spectacolului de balet.

A urmat apoi o *Seară camerală* în data de 17 octombrie, un recital extraordinar susţinut de pianistul Andrei Deleanu cu un program cuprinzând integrala sonatelor lui Joseph Haydn. Succesul pianistului a fost extraordinar el fiind apreciat atât în ţară cât şi peste hotare de muzicieni şi artişti dar şi de mass-media. Astfel *Flacăra Bucureştiului* îl numeşte ca fiind „...unul dintre cei mai talentaţi pianişti ai generaţiei sale, probabil cel mai talentat". Profesorul G. Sava afirmă că: „Andrei Deleanu este un pianist remarcabil care poate oferi în toate direcţiile stilistice o interpretare profund motivată şi intensă". De asemenea prof. Woifang Boettcher (prim violoncelist la Berliner Philharmoniker) afirma despre Andrei Deleanu: „A fost întotdeauna o încântare să admiri ştiinţa pianistică şi înalta sa muzicalitate. Îl recomand pe Andrei Deleanu ca pe un pianist strălucitor şi muzician de cameră sensibil, cu cea mai mare căldură".

La 18 octombrie, Teatrul Naţional de Operă şi Balet prezintă opera *Rigoletto* de G. Verdi în regia artistică a lui Emil Strugaru din Cluj, sub conducerea muzicală a Mihaelei-Silvia Roşca din Timişoara şi a soliştilor invitaţi: Camil Mara şi Marlena Chirici din Timişoara, Cosmin Marcovici şi Mihaela Grăjdeanu din Iaşi, care au evoluat alături de artiştii constănţeni, oferind un spectacol de mare ţinută artistică.

www.ziuaconstanta.ro

La 19 octombrie 2005, pe scena Casei de cultură este prezentat baletul *Cei Trei Muşchetari* în regia, coregrafia şi coloana sonoră a lui Germinal Casado, iar tot în acestă zi va fi programat spectacolul cu opera *Don Giovanni*, reluare a premierei din 15 octombrie în aceeaşi distribuţie şi conducere muzicală.

Joi 20 octombrie, în sala Casei de cultură va fi prezentată *Gala baletului modern*, având ca tematică *Modernismul coregrafic românesc* organizat de Liliana Iorgulescu şi Compania de balet. S-a dansat pe muzica compozitorilor: Adrian Iorgulescu, S. Rahmaninov, G. Verdi, C. Orff, R. Bacalu. Mai departe vineri 21 octombrie se prezintă spectacolul în limba germană titrat în limba română cu opereta *Liliacul* de J. Strauss, dirijat de Mihaela-Silvia Roşca în regia lui Ognian Draganov cu soliştii Operei Naţionale din Timişoara. Festivalul se va încheia în data de 22 octombrie cu *Gala muzicii contemporane americane* cu un program cuprinzând pe compozitorii: Roger Mahadeen, Caroline Newman, Austin Wintory, Dinos Constantinides, Chien Nien Chen, Dinu Ghezzo. Au dirijat Răsvan Cernat, Roger Mahadeen şi Chien Nien Chen.

5.1.32 Festivalul de Operă, Balet şi Simfonic. Ediţia a XXXII-a, 2-19 octombrie 2006

Festivalul începe la 2 octombrie cu spectacolul operei *Nabucco* de G. Verdi, în regia artistică a lui Carmen Dobrescu şi direcţia muzicală a lui Gheorghe Stanciu. Au participat invitaţi din Chişinău - Gheorghe Racoviţă, Bucureşti - Florin Diaconescu şi Melania Ghioaldă, Timişoara - Alexandru Moisiuc. Spectacolul s-a bucurat de mult succes, datorită prestaţiei artiştilor, prin jocul de scenă, acurateţea interpretărilor vocale, omogenizarea de care a dat dovadă orchestra, sensibilitatea interpretării etc. Publicul i-a gratulat pe artişti cu aplauze binemeritate. Urmează în cadrul Festivalului o seară de balet cu *Peer Gynt* de E. Grieg în coregrafia şi regia lui Gheorghi Kovtun din Rusia, care împreună cu membrii companiei de balet au realizat un spectacol de mare ţinută artistică, care a plăcut publicului spectator.

La 5 octombrie Teatrul Naţional de Operă şi Balet prezintă spectatorilor constănţeni cunoscuta operă verdiană *Trubadurul* sub bagheta maestrului Petre Zbârcea, în regia artistică a lui Ognian Draganov din Rusia, având ca invitaţi pe Petre Racoviţă din Chişinău, Felicia Filip, Claudia Hanghiuc, Pompei Hărăşteanu din Bucureşti,

www.ziuaconstanta.ro

Stelian Negoescu din Craiova. Adrian Stanache a asigurat pregătirea corului, iar Fănică Lupu semnează coregrafia. Spectacolul în ansamblu a fost o adevărată reuşită, lucru demonstrat de public care a ovaţionat puternic prestaţia colectivului de artişti. Soliştii şi ansamblul de balet al Teatrului Naţional de Operă şi Balet „Oleg Danovski" au prezentat marţi 7 octombrie 2006 un spectacol dedicat memoriei maestrului (comemorarea a 10 ani de la dispariţie) intitulat *In Memoriam Oleg Danovski*.

La 9 octombrie Teatrul Naţional de Operă şi Balet prezintă publicului spectator, opera *Nunta lui Figaro* de W.A. Mozart, sub bagheta dirijorului Radu Ciorei, regia artistică Ştefan Neagrău şi invitaţii Ştefan Popov din Bucureşti, Răzvan Georgescu din Braşov. Coregrafia a fost asigurată de Mihail Motovilov.

În fine la 11 octombrie se derulează spectacolul cu opera *Rigoletto* de G. Verdi avându-l la pupitru pe Koichi Inoue din Japonia, regia artistică semnată de Emil Strugaru din Cluj şi invitaţii: Cosmin Marcovici din Iaşi, Camila Mara din Timişoara şi Irina Iordăchescu din Bucureşti, care alături de colectivul constănţean au realizat un spectacol excelent plin de dinamism şi vervă, cu glasuri puternice, interpretări şi jocuri de scenă adecvate, care au pus în lumină dramatismul şi mesajul generos al celebrei operei verdiene.

Teatrul Naţional de Operetă „I. Dacian" din Bucureşti a prezentat în cadrul Festivalului spectacolul cu opereta *Ţara surâsului* de Fr. Lehar sub bagheta dirijorului Lucian Vlădescu şi regia lui George Zaharescu. Apoi la 13 octombrie pe scena Teatrului Naţional se va prezenta baletul *Roşu şi Negru* semnat de Livia Teodorescu Ciocănea în coregrafia şi regia lui Adina Cezar, coloana sonoră realizată de corul şi orchestra Operei Naţionale Bucureşti dirijată de Răsvan Cernat.

Opera *Tosca* de G. Puccini a fost programată miercuri 15 octombrie în regia lui Gh. Bărbulescu, direcţia muzicală Răsvan Cernat şi soliştii: Marius Budoiu din Cluj, Camila Mara din Timişoara, Georgeta Tirea din Sibiu. În 17 octombrie 2006 se prezintă publicului baletul *Frumoasa din pădurea adormită* de P.I. Ceaikovski în coregrafia semnată de Marius Petipa şi Călin Hănţiu şi colectivul Companiei de Balet din Constanţa.

Festivalul se încheie cu monumentala lucrare *Carmina Burana* de C. Orff, prezentată duminică 19 octombrie 2006, sub direcţia artistică a lui Răsvan Cernat, corul Teatrului dirijat de Adrian Stanache, corul Colegiului Naţional de Artă „Regina Maria" din Constanţa dirijat de Horaţiu Alexandrescu şi invitaţii: Ana Maria

www.ziuaconstanta.ro

Mirescu, Valentin Racoveanu din Bucureşti şi Geani Brad din Cluj. Succesul a fost enorm. Publicul a ovaţionat minute în şir prestaţia excelentă a soliştilor, a orchestrei şi a celor două coruri reunite din Constanţa.

5.1.33 Festivalul Internaţional al Muzicii şi Dansului. Ediţia a XXXIII-a, Constanţa 18 mai-9 iunie 2007

Festivalul debutează cu un *Concert de deschidere* în ziua de 18 mai 2007, cu un spectacol dedicat creaţiei beethoveniene, corul şi orchestra Teatrului Naţional de Operă şi Balet „Oleg Danovski" împreună cu corul Filarmonicii „G. Enescu" din Bucureşti şi soliştii: Georgeta Stoleriu, Claudia Codreanu şi Răzvan Săraru din Bucureşti, Adrian Sâmpetrean din Cluj, sub bagheta dirijorului Răsvan Cernat au dat glas *Simfoniei a V-a* în do minor şi *Simfoniei IX-a* în re minor, într-un spectacol deosebit de bine primit de public care au ascultat cu interes genialele lucrări semnate de L.van Beethoven. A urmat apoi în ziua de 20 mai, premiera mondială a baletului *Orfeu* în coregrafia şi regia lui Attilas Silvester, asistat de Călin Hănţiu şi Cristian Tarcea.

În 21 mai Teatrul organizează sub genericul *Arta Japoneză* un *Concurs de Interpretare a Muzicii Japoneze „Enka"* şi *O seară lirică* cu soprana japoneză Atsuko Majima, acompaniată la pian de Marc Antoine Pingeon. Opera *Rigoletto* de G. Verdi va fi prezentată publicului miercuri 23 mai, avându-l ca dirijor pe Robert Gutter din SUA, în regia artistică a lui Emil Strugaru şi soliştii invitaţi: Marius Manea din Bucureşti, Mauro Augustini din Italia şi Mihaela Grăjdeanu din Iaşi. Spectacolul s-a bucurat de un mare succes datorită modului de interpretare a soliştilor, a jocului de scenă dinamic şi inteligent şi nu mai puţin a sensibilei interpretări vocale, subliniind cu talent momentele dramatice ale celebrei lucrări.

În 25 mai se va derula pe scena Teatrului opera *Boema* de G. Puccini, în regia artistică a lui Ognian Draganov din Bulgaria, scenografia semnată de Ţvetanka Stoianova din Bulgaria şi direcţia muzicală a lui Corneliu Calistru din Iaşi. Au participat soliştii invitaţi: Setsuko Iizuka din Japonia, Dan Pataca din Timişoara, Ştefan Popov din Bucureşti şi Peter Herdz din Cluj. Spectacolul a fost bine primit de public şi artiştii răsplătiţi cu aplauze îndelungate. Urmează apoi baletul în două acte *Giselle* semnat de A. Adam, spectacol pus în scenă de Călin Hănţiu şi Elisabeta Lux, luni 28 mai 2007. La 30 mai se reia spectacolul cu opera *Don Giovanni* de W.A. Mozart în aceeaşi distribuţie, regie şi conducere muzicală. Pentru 1 iunie a fost

www.ziuaconstanta.ro

programată opera pentru copii *Soldățelul de plumb* semnată de Dumitru Capoianu în regia artistică a lui Mihail-Vasile Timofte. Şi tot în acestă zi de 1 iunie în sala Colegiului Național de Arte „Regina Maria" a fost derulat un concert sub genericul *Tineri dirijori pe scena de concert*, unde au evoluat Ionuț Pascu şi Şerban Niculae, prezentând publicului *Simfonia III-a* în Mi benol major (*Eroica*) şi *Simfonia VII-a* în La major.

La 3 iunie, Teatrul Național prezintă în premieră opereta *Văduva veselă* de Fr. Lehar, în regia Constanței Câmpeanu, cu Lucian Vlădescu din Bucureşti la pupitrul dirijoral şi solistul Bogdan Caragea din Bucureşti, alături de colectivul de soliști ai teatrului constănțean. Pentru a realiza un program cât mai variat pentru toate gusturile publicului, Teatrul Național de Operă şi Balet din Constanța a invitat Teatrul Național de Operetă „Ion Dacian" din Bucureşti să prezinte spectacolul de balet intitulat *Bal* în regia şi coregrafia Yvettei Boszik, spectacol ce s-a bucurat de o caldă primire din partea publiculiui iubitor de balet.

În sfârşit, miercuri 6 iunie se repetă spectacolul cu opera *Nunta lui Figaro* de W.A. Mozart în aceeaşi distribuție şi conducerea muzicală a lui Radu Ciorei, iar vineri 8 iunie, Teatrul Național găzduieşte un *Recital Extraordinar* cu Cvartetul *Voces* din Iaşi, care vor interpreta magistral lucrări de Mozart, Haydn şi Dvorak. Creat în anul 1973, de patru absolvenți ai Conservatorului „G. Enescu" din Iaşi - frații Bujor şi Dan Prelipcean, Anton Diaconu şi Constantin Stanciu - cvartetul *Voces* este considerat în prezent cel mai valoros ansamblu românesc, situându-se totodată în elita artistică internațională. Iată deci suficiente argumente să credem că spectacolul susținut de prodigioasa formație *Voces* a avut un succes de răsunet, prezentând publicului un program de o calitate interpretativă excepțională, lucru confirmat şi de publicul auditor şi mass-media constănțeană.

Festivalul destul de amplu conceput se va încheia sâmbătă 9 iunie 2007, cu prezentarea genialei opere verdiene *Aida,* în regia Eleonorei Constantinva şi conducerea muzicală a lui Radu Ciorei, cu soliştii invitați: Carmen Gurban din Cluj, Liliana Lavric din Chişinău, Bojidar Nikolov din Bulgaria, Pompei Hărăşteanu din Bucureşti, Camil Mara din Timişoara şi participarea corului Operei Naționale din Bucureşti. Spectacolul de încheiere a fost o adevărată reuşită, marcând parcă sărbătorirea semicentenarului Teatrului Național de Operă şi Balet, care se năştea acum 50 de ani sub denumirea de Teatrul liric din Constanța.

www.ziuaconstanta.ro

Ultimile ediții ale Festivalului (2005, 2006 şi 2007) au fost realizate cu sprijinul nemijlocit al Consiliului Județean Constanța prin persoana domnului director al Direcției de cultură, sănătate şi sport Cristian Zgabercea care s-a implicat personal în realizarea şi pregătirea lor.

5.2 Dinamica frecvenței operelor şi baletelor în cadrul festivalurilor anuale în perioada 1975–2007

Titlul operei	Compozitorul	Nr. de reprezentații
Trubadurul	G. Verdi	29
Traviata	G. Verdi	27
Carmen	G. Bizet	27
Rigoletto	G. Verdi	28
Tosca	G. Puccini	22
Bărbierul din Sevilla	G. Rossini	20
Otello	G. Verdi	19
Madama Butterfly	G. Puccini	19
Boema	G. Puccini	20
Nabucco	G. Verdi	15
Giselle	A. Adam	13
Don Quijote	L. Minkus	9
Don Pasquale	G. Donizetti	8
Pescuitorii de perle	G. Bizet	8
O noapte furtunoasă	P. Constantinescu	6
Aida	G. Verdi	6
Lucia di Lammermoor	G. Donizetti	5
Coppelia	L. Delibes	5
Trei generații	S. Sarchizov	4
Bal mascat	G. Verdi	4
Spărgătorul de nuci	P.I. Ceaikovski	3
Pădurea vulturilor	T. Jarda	2
Balada lui Rică	L. Profeta	2
Cosi fan tutte	W.A. Mozart	2
Orele mării	L. Profeta	2
Requiem	G. Verdi	2
Liliacul	J. Strauss	2
Primăvara	C. Trăilescu	1
Nunta lui Figaro	W.A. Mozart	3
Don Giovanni	W.A. Mozart	3
Alice în țara minunilor	I. Stoian	1
Amorul doctor	P. Bentoiu	1
Inimă de copil	C.P. Basacopol	1
Cavalleria rusticana	P. Mascagni	1

www.ziuaconstanta.ro

Peppi ciorap lung	K. Haciaturian	1
Mowgli	A. Granski	1
Requiem	G. Fauré	1
Julieta şi Romeo	V. Bellini	1
Esmeralda	Pugni-Glier	1
La fille mal gardée	F. Herold	1
Elixirul dragostei	G. Donizetti	1
Anotimpuri cu geometrie var.	A. Munteanu	1
Răpirea din Serai	W.A. Mozart	1
Cei trei muşchetari	G. Casado	1
Văduva veselă	Fr. Lehar	1
Soldăţelul de plumb	D. Capoianu	1

O analiză corectă a tabelului privind dinamica frecvenţei operelor în perioada anilor 1975–2007 în cadrul Festivalurilor anuale, relevă ponderea pe care o au lucrările de gen în acest interval de timp, valoarea lor şi a compozitorilor desigur, reflectând – credem noi – şi gustul publicului meloman, nelipsit din sala de spectacole, a cărui preferinţă probabil se regăseşte în planificarea acestor lucrări. Se observă clar, că cele mai multe reprezentaţii le-au avut operele *Trubadurul* cu 29 şi respectiv *Rigoletto* cu 28 de reprezentaţii, *Traviata* – 27, *Carmen* – 27, *Tosca* – 22, *Bărbierul din Sevilla* şi *Boema* - 20, *Otello* – 19, *Madama Butterfly* – 19, *Nabucco* - 15, *Giselle* - 13, *Don Quijote* - 9, *Pescuitorii de perle* şi *Don Pasquale* – 8, *O noapte furtunoasă* – 6, *Aida, Lucia di Lammermoor* şi baletul *Coppelia,* câte 5 reprezentaţii.

Celelalte lucrări unele dintre ele în premieră au fost puţin programate cu un număr nesemnificativ de reprezentaţii, dovadă că publicul şi conducerea Teatrului liric au mizat pe cele mai deosebite opere, cu tradiţie şi cunoscute de spectatori, prezentate în diverse interpretări (şi în acest caz credem că speranţele publicului mergeau spre interpreţii de valoare din rolurile principale), care le stârneau curiozitatea şi care de cele mai multe ori reuşeau să-i încânte prin demonstraţii de virtuozitate vocală, lirism, joc scenic adecvat situaţiilor, (uneori storcând chiar lacrimi din ochii celor mai sensibili care trăiau drama eroinei). De cele mai multe ori aprecierile publicului erau pozitive în privinţa prestaţiilor artistice, chiar dacă opera nu aducea ca noutate decât o altă distribuţie şi o altă interpretare a partiturii muzicale de cele mai multe ori la un nivel calitativ superior şi într-o concepţie regizorală modernă. Colaborările cu regizorii, dirijorii şi artiştii lirici din ţară şi străinătate, care au acceptat să onoreze scena Teatrului liric constănţean au fost benefice şi fructuoase

www.ziuaconstanta.ro

prin schimbul de experienţă şi idei regizorale, asigurând o comunicare artistică internaţională între soliştii lirici, etalându-se valori ale lumii muzicii contemporane, care au evoluat pe scenele Europei şi au obţinut succese importante pentru cariera lor solistică. Cel mai cântat compozitor rămâne G. Verdi cu 121 reprezentaţii urmat de Puccini 57 de reprezentaţii, Bizet 33 de reprezentaţii, Rossini 19 reprezentaţii şi Donizetti cu 14 reprezentaţii.

Baletul este mai puţin reprezentat decât opera, deşi au existat seri de balet excepţionale realizate de nume mari ca Oleg Danovski, Ion Tugearu, Mireille Savopol, A Kovtun, Anca Tudor, Attilas Sylvester etc. Programarea organizatorilor a mers de asemenea pe aceeaşi idee a preferinţelor publicului. Ponderea mare a avut-o spectacolul cu *Giselle* cu 11 reprezentaţii, urmată de *Don Quijote* – 9 şi *Coppelia* – 5. Celelalte lucrări sunt montări de colaje muzicale, prime audiţii, care nu au fost distribuite prea mult.

5.3 Colaborări cu alte instituţii şi personalităţi interpretative, artişti din ţară şi de peste hotare invitaţi în spectacole

Colectivul Teatrului liric din Constanţa s-a consolidat an de an, printr-o muncă susţinută şi o dorinţă vizibilă de afirmare şi reuşite pe plan cultural. După primul succes obţinut de proaspătul colectiv de artişti cu opereta *Liliacul* de J. Struss din 24 martie 1958, ca şi căldura cu care publicul a primit deschiderea spre un nou izvor de cultură, conducerea Teatrului a trecut la abordarea unor lucrări de mare valoare din repertoriul universal. Colectivul artistic al Teatrului s-a închegat şi întregit de-a lungul anilor cu nume de referinţă în prestaţiile artistice ale liricului constănţean. Astfel pe lângă soliştii fondatori ca: Silvia Bădănoiu, Decius Stelea, Ileana Cojocaru, C. Niculae, Magdalena Daminescu, Cezar Drăgănescu, Marieta Eremia, Costin Ionescu, Relu Ionescu, N. Luca, Simona Niculescu, N. Păun, Gabriela Popescu, Eugen Savopol, Lulu Simionescu, Eliza Simulescu, Maria Weiser şi Toni Zamfirescu, se vor adăuga nume sonore ale Teatrului, care împreună cu colectivele orchestrei, corului, baletului, maeştrii corepetitori şi echipele de studii muzicale, vor asigura permanent triumful artistic al fiecărui moment derulat în sala de spectacole. Iată şi numele lor: Aida Abagief-Hartia, Romfilia Radu, Niculina Cârstea, Gabriela Popescu, Irina Ionescu, Lucreţia Covali, Bucura Iordăchescu, Maria Dorobanţu, Iacobina Vlad, Georgescu Szabo, Victor Axinte, Sofronie Cadariu, Iosif Buibaş, Iuliu Puşcaşu,

www.ziuaconstanta.ro

C. Jurăscu, Ilie Gănțoiu, Ștefan Stoica, Vasile Pascali, Anatol Covali, Radu Popescu, Richard Deutsch, N. Călinescu, Niki Popescu, Nae Ivănescu, Florin Diaconescu, Gh. Țirea, Artemie Cojocaru, Mihaela Rotaru, Emilia Oprea, Florența Marinescu, Luminița Popa, Gabriela Tofănel.

Foarte bine pregătiți, artiștii lirici constănțeni au asigurat pas cu pas ascensiunea artistică a instituției, au ridicat calitativ nivelul artistic al spectacolelor, fiecare artist contribuind cu talentul şi munca sa la cultivarea frumosului, menit să dea un impuls generos, celor mai nobile simțiri ale sufletului. Repertoriul Teatrului a crescut an de an, de la o stagiune la alta au fost montate lucrări de referință din repertoriul de operă, apreciate la nivel mondial, ale unor compozitori de mare valoare în domeniul operei, operetei şi baletului modern. Rând pe rând au fost prezentate lucrări de: G. Verdi, G. Rossini, W.A. Mozart, G. Donizetti, G. Bizet, Ch. Gounod, V. Bellini, A. Adam, L. Minkus, P.I. Ceaikovski, L. Delibes, F. Lehar, J. Strauss, P. Mascagni, R. Leoncavallo, G. Puccini, E. Kalman, Fl. Hervé, P. Abraham, Fr. Löwe, P. Constantinescu, Mihail Jora, Laurențiu Profeta, Tudor Jarda, S. Sarchizov, Aurel Giroveanu, Corneliu Cezar etc.

Încă de la înființarea sa, Teatrul liric şi-a propus promovarea unor lucrări muzical-coregrafice din creația compozitorilor români, multe din ele în primă audiție absolută cum ar fi: *Regele Istros, Punguța cu doi bani, Motanul încălțat, Năpasta, Trei generații, Fetele din Murfatlar, Nimfa litoralului*, *Peneş Curcanul, Trei inimi şi o fată, Soarele Londrei* etc.

Calitatea spectacolelor a sporit încrederea artiştilor şi a creatorilor în posibilitățile instituției de a aborda lucrări dintre cele mai dificile, născându-se ideea realizării *Lunii muzicii de Operă şi Balet,* începând cu stagiunea 1974-1975, când a avut loc prima ediție.

Problema colaborării cu alte instituții muzicale din țară şi din străinătate prin oamenii săi de artă, soliști lirici, regizori, dirijori, scenografi, nume de răsunet din lirica națională şi universală invitați în spectacolele Teatrului liric s-a pus cu precădere după stagiunea 1974-1975, când s-a inițiat *Festivalul muzicii de Operă şi Balet*, unicat la nivel național. Înainte de realizarea acestui Festival anual, Liricul constănțean s-a bucurat de colaborarea unor regizori renumiți ca: P.V. Cottescu, Jean Rînzescu, Nicuşor Constantinescu, precum şi cu dirijorii, Jean Bobescu şi Mihai Brediceanu, precum şi o serie de regizori din străinătate, Herman Welding (Germania), Kurt Rossler şi W. Lenau (RDG), care au pregătit spectacole în limba germană. Au cântat în decursul anilor, mai ales după 1975, alături de constănțeni,

www.ziuaconstanta.ro

soliști din numeroase țări ca: URSS, Polonia, Germania, Italia Bulgaria, Japonia, Franța, Spania, Cehoslovacia, Ungaria, Iugoslavia, SUA, precum și strălucite personalități ale artei cântului din țara noastră, dintre care amintim pe: Petre Ștefănescu-Goangă, Arta Florescu, Zenaida Pally, Nicolae Herlea, Mihail Arnăutu, Cornelia Gavrilescu, Magda Ianculescu, Elena Cernei, Valentin Teodorian, Octav Enigărescu, Dan Iordăchescu, David Ohanesian, Ludovic Spiess, Vasile Martinoiu, Octavian Naghiu, Emil Iuriașcu, Dan Serbac, Florin Georgescu, Pompei Hărășteanu, etc. proveniți de la Operele din București, Cluj-Napoca, Timișoara, Iași, teatrele din Brașov și Galați cu care Teatrul liric constănțean a colaborat permanent. La Constanța au debutat și activat un timp, soliști de frunte ai Operei Române din Capitală: Elena Simionescu, Florin Diaconescu și Anatol Covali. Redăm mai jos rezultatul cercetărilor noastre privind prestațiile invitaților în spectacole în perioada stagiunilor 1957-2007.

Prima colaborare începe cu anul 1960, mai precis cu participarea primei soliste a Teatrului de Operetă din Varșovia, Elizabeta Zakrzewska, în două spectacole extraordinare cu rolul *Hanna Glavary* din opereta *Văduva Veselă* de F. Lehar în 2 și 3 februarie. În aceiași stagiune la 19 februarie într-un spectacol extraordinar va fi distribuit Garbis Zorbian (Artist Emerit), prim solist al Teatrului de Operă și Balet București în rolul lui *Canio* din *Paiațe* de R. Leoncavallo. La 30 și 31 ianuarie 1960, Teatrul de Stat îl are ca invitat pe violonistul Ion Voicu (Artist Emerit) în două *Concerte Simfonice*, dirijate de Constantin Daminescu, cu Orchestra Teatrului, în sala Fantasio.

„La 30 și 31 ianuarie 1960, Teatrul de Stat Constanța, secția de operă și operetă a programat *Un concert simfonic* avându-l ca solist pe violonistul Ion Voicu, sub direcția muzicală a lui Constantin Daminescu cu orchestra Teatrului, având următorul repertoriu: Ion Dumitrescu – *Preludiu simfonic*, P.I. Ceaikovski – *Capriciu italian*, N. Paganini – *Concertul în Re pentru violină și orchestră*, S. Prokofiev - *Petrică și Lupul* (*poveste simfonică*), F. Liszt – *Preludiile.*[236]

La 28 și 31 ianuarie 1961 este invitat din nou, tenorul Garbis Zobian (Artist Emerit) în două spectacole extraordinare în *Tosca* de Puccini, rolul (*Cavadarossi*) și *Paiațe* de Leoncavallo, (*Canio*). La 21 februarie 1961, în cadrul acestei stagiuni a fost invitat basul Alexei Milkofski, prim solist al Operei din Plovdiv – Bulgaria, pentru rolul lui *Don Basilio* din opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini.

[236] Daminescu, Constantin – *Concert simfonic*, în *Programul* Teatrului muzical, Constanța, 30 ianuarie, 1960.

www.ziuaconstanta.ro

La 25 şi 26 februarie 1961 în sala Teatrului de Stat a fost invitat în Concert pianistul Valentin Gheorghiu (Artist Emerit), care a prezentat *Concertul pentru pian şi orchestră* de E. Grieg, sub bagheta dirijorului Constantin Daminescu. Marți 21 martie 1961, baritonul Octav Enigărescu – Laureat al Premiului de Stat, de la Teatrul de Operă şi Balet Bucureşti, este invitat în două spectacole extraordinare pentru rolurile *Figaro* din *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini şi *Germont* din *Traviata* de G. Verdi. La 20 mai, tot într-un spectacol extraordinar este invitat Ludovic Spiess în *Lăsaţi-mă să cânt* de Gherase Dendrino. Duminică 27 mai ora 11 şi luni 28 mai ora 20, Teatrul de Stat prezintă într-un *Concert simfonic* dirijat de Liviu Florea pe solista Gaby Grubea (Artistă Emerită), violonistă de renume. La 30 mai, Teatrul de Stat prezintă un *Spectacol extraordinar* cu tenorul Cornel Tincolea, solist al Teatrului Gh. Dima din Braşov, invitat pentru rolul *Gerard* din opera *Lakme* de L. Delibes. Marți 27 octombrie, Teatrul de Stat prezintă un *Concert Simfonic Beethoven* avându-l ca invitat pe pianistul Pavel Serebreakov (Artist al Poporului) din URSS, care a interpretat *Concertul nr.3 în do minor pentru pian şi orchestră.*

Anul 1961 s-a bucurat de participare unor personalităţi de mâna întâi, solişti vocali şi instrumentişti foarte apreciaţi în ţară şi peste hotare. Au concertat Valentin Gheorghiu, Ludovic Spiess, Gaby Grubea, pianistul Pavel Serebreakov din URSS. S-au detaşat totuşi tenorul Garbis Zobian şi baritonul Octav Enigărescu aflat într-o formă excelentă, care a jucat în două spectacole extraordinare realizând rolurile *Figaro* şi *Germont.*

În stagiunea 1962-1963, luni 8 aprilie violonistul Ion Voicu (Artist Emerit) şi Laureat al Premiului de Stat, este invitat din nou de Teatrul de Stat şi susţine un *Recital extraordinar* la Constanţa, acompaniat de pianista Mariana Cabdebo, cu lucrări semnate de Mozart, Paganini, Sarasate, Porumbescu, Bartok, Saint–Saens. Duminică 22 decembrie 1963, Teatrul de Stat Constanţa, secţia de operă şi operetă prezintă două spectacole extraordinare cu concursul invitatului de onoare, tenorul Ion Piso, care a interpretat rolul *Ducelui de Mantua* din *Rigoletto* de G. Verdi, sub bagheta lui C. Daminescu şi marți 24 decembrie rolul *Alfred* din *Traviata,* de acelaşi compozitor, sub conducerea muzicală a lui Liviu Florea.

Duminică 19 ianuarie 1964, Teatrul de Stat Constanţa, secţia de operă şi operetă, prezintă spectacolul *Traviata* de G. Verdi avându-l ca invitat pentru rolul *Germont* pe Artistul Poporului Petre Ştefănescu-Goangă, sub direcţia muzicală a lui Liviu Florea. Marele bariton

www.ziuaconstanta.ro

român va juca şi rolul Bufonului din *Rigoletto*, lucrare prezentată la 21 ianuarie sub conducerea muzicală a lui C. Daminescu.

La 11 martie stagiunea 1963–1964, Teatrul de Stat Constanța a prezentat spectacolul cu opera *Rigoletto* de G. Verdi, cu concursul baritonului David Ohanesian (Artist Emerit), prim-solist al Teatrului de operă şi balet din Bucureşti, invitat pentru rolul *Bufonului*. Miercuri 8 aprilie 1964, Teatrul de Stat din Constanța prezintă opera *Traviata* de G. Verdi sub conducerea muzicală a lui Liviu Florea având ca invitat pe tenorul Valentin Teodorian (Artist Emerit) de la Opera Română din Bucureşti. La 9 iunie 1964, Teatrul de Stat, secția de operă şi operetă, invită în spectacolul *Rigoletto* de G. Verdi pe Magda Ianculescu (Artistă Emerită), pentru rolul *Gilda* şi pe Ion Buzea pentru rolul *Ducelui de Mantua*, ambii de la Opera Română Bucureşti. Sâmbătă 4 iulie, *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini, i-a avut ca invitați pe Valentin Teodorian (Artist Emerit), Magda Ianculescu (Artistă Emerită), ambii de la Opera Română Bucureşti. Două spectacole extraordinare cu tenorul Kazimierz Pustelak şi baritonul Zdzislaw Klimek, soliști ai operei din Varşovia, pentru roluri din opera *Rigoletto*, prezentată marți 25 august, sub conducerea muzicală a lui C. Daminescu şi opera *Traviata* de joi 27 august 1964, sub conducerea muzicală a lui Liviu Florea. Dintre invitați s-au remarcat David Ohanesian, oferind publicului un *Rigoletto* excepțional, Valentin Teodorian în *Bărbierul din Sevilla* şi Magda Inaculescu în rolul *Gildei* din *Rigoletto*.

Duminică 7 februarie stagiunea 1964-1965, orele 19,30 Teatrul de Stat Constanța prezintă opera *Rigoletto* de G. Verdi, avându-l ca invitat pe tenorul Ludovic Spiess – Laureat al *Festivalului „George Enescu”*. Tot în această stagiune, la 24 aprilie a fost prezentată opera *Tosca* de G. Puccini avându-l în rolul lui *Mario Cavaradossi* pe invitatul special Todor Kostov din Bulgaria. În 1965 tenorul Francisc Dinier de la Opera de Stat din Timişoara este solicitat pentru rolul lui *Lyonel* din opera *Martha* de Flotow. Duminică 26 aprilie şi luni 27 aprilie 1965, Teatrul de Stat a prezentat un *Concert Simfonic* sub conducerea muzicală a lui Constantin Daminescu, avându-l ca invitat pe violonistul Daniel Podlovschi, care a interpretat *Concertul în Re major pentru vioară şi orchestră* de L. van Beethoven. Luni 3 mai 1965, Teatrul de Stat, secția de operă şi operetă, prezintă opereta *Voievodul țiganilor*, avându-l ca invitat în rolul lui *Barinskay* pe Ludovis Spiess. Duminică 23 mai 1965, Teatrul liric prezintă opera *Boema*, avându-l ca invitat pe Ion Piso (Artist Emerit) de la Teatrul de Operă şi Balet Bucureşti, în rolul lui *Rodolfo*. Miercuri 21 iulie 1965

www.ziuaconstanta.ro

Teatrul muzical Constanța prezintă opera *Boema* de Puccini având ca invitați pe Artista Emerită Lucia Stănescu de la Opera din Bucureşti, Ion Buzea – Laureat al *Festivalului „George Enescu"* (1964), Artistul Emerit David Ohanesian şi dirijorul Mihai Brediceanu. Duminică 18 şi sâmbătă 24 iulie 1965, orele 20, în sala Teatrului de Stat a fost prezentată opera *Tosca* de G. Puccini, avându-i ca invitați pe Arta Florescu (Artistă a Poporului), Ion Buzea – Laureat al *Festivalului „George Enescu"* şi David Ohanesian (Artist Emerit). Pentru aceeaşi lucrare, Teatrul de Stat a invitat pentru miercuri 4 şi sâmbătă 7 august, pe Arta Florescu (Artistă a Poporului), Cornel Stavru (Artist Emerit) şi Mihail Arnăutu (Artist Emerit), sub conducerea muzicală a dirijorului Mihai Brediceanu (Artist Emerit), de la Opera Română Bucureşti. Miercuri 28 iulie s-a prezentat spectacolul cu opera *Bărbierul din Sevilla*, avându-i ca invitați pe Slawomir Zerdzicki (Polonia), Nicolae Florei şi Constantin Gabor de la Teatrul de Operă şi Balet Bucureşti, Vasile Martinoiu de la Teatrul muzical Galați. Vineri 6 august 1965, Teatrul de Stat Constanța, secția de operă şi balet, prezintă opera *Rigoletto* de G. Verdi, având ca invitați pe Ion Buzea şi Lella Cincu de la Teatrul de Operă şi Balet Bucureşti, care au evoluat alături de artiştii constănțeni sub bagheta maestrului C. Daminescu. Luni 16 şi sâmbătă 21 august, Teatrul de Stat a prezentat opera *Traviata* de G. Verdi, având ca invitați pe Elena Patrichi, Ion Buzea şi Octav Enigărescu de la Opera Română din Bucureşti şi dirijorul Silviu Zavulovici de la Teatrul muzical Galați. Miercuri 25 august 1965, la Teatrul de vară din Mamaia şi sâmbătă 28 august, în sala Teatrului s-a prezentat opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini, având ca invitați pe soliştii Teatrului de operă şi balet din Bucureşti: Cornel Fânățeanu, Jean Bănescu şi Dorothea Palade – Laureată a Festivalului *George Enescu*, sub bagheta dirijorului Liviu Florea. Marți şi vineri 24 şi 27 august 1965, Teatrul de Stat prezintă opera *Tosca* de G. Puccini, având ca invitați pe Ana-Maria Albert pentru rolul *Tosca*, Francisc Szilagyi – *Mario Cavaradossi* şi Victor Vida – *Baronul Scarpia*, toți de la Opera Română Cluj-Napoca. O stagiune cu mulți invitați din țară şi străinătate şi multe concerte şi spectacole. Un aport important l-au avut soliştii lirici de mare valoare, David Ohanesian, Ludovic Spiess, Vasile Mărtinoiu, Octav Enigărescu, Ion Piso, Arta Florescu, ca să dăm câte nume, alături de Todor Costov (Bulgaria), Slawomir Zerszicki (Polonia), care au realizat prestații de mare ținută artistică apreciate de spectatori la modul superlativ.

În stagiunea 1965–1966, duminică 6 februarie, Teatrul de Stat Constanța prezintă opera *Rigoletto* de G. Verdi având ca invitat pe

www.ziuaconstanta.ro

Octavian Naghiu de la Opera Română Bucureşti. Joi 10 februarie 1966, este prezentată opereta *Mam'zelle Nitouche* de F. Hervè, având ca invitat pe Valy Niculescu de la Teatrul de Stat de operetă Bucureşti. La 16 februarie 1966, Teatrul de Stat Constanța prezintă opera *Bărbierul din Sevilla*, având în distribuție pe Valentin Teodorian (Artist Emerit) şi Constantin Gabor de la Teatrul de Operă şi Balet Bucureşti. Miercuri 16 martie se prezintă *Bărbierul din Sevilla* cu Constantin Gabor de la Teatrul de Operă şi Balet Bucureşti şi Vasile Martinoiu de la Teatrul muzical Galați. Marți 22 martie 1966, şi joi 24 martie, Teatrul de Stat prezintă operele *Rigoletto* de G. Verdi şi *Martha* de F. Flotow, cu concursul tenorului Francisc Dinier de la Opera de Stat Timişoara şi a dirijorului Constantin Daminescu de la Teatrul de Stat Constanța. Joi 2 iunie 1966, Teatrul de Stat Constanța, prezintă opera *Bărbierul din Sevilla*, avându-l ca invitat pe Jean Bănescu de la Teatrul de Operă şi Balet Bucureşti. Joi 28 iulie 1966, ora 20, Teatrul de Stat prezintă opera *Rigoletto* de G. Verdi, având ca invitați pe Amalia Benvenutti (Italia), Octav Enigărescu (Artist Emerit) de la Teatrul de Operă şi Balet Bucureşti, Francisc Dinier de la Opera de Stat din Timişoara, dirijor Constantin Daminescu. Marți 9 august 1966, Teatrul de Stat prezintă opera *Madama Butterfly* de G. Puccini, având ca invitați pe Lucia Stănescu (Artistă Emerită), Jan Havsa (Cehoslovacia), Kiril Krâstev (Bulgaria) şi dirijorul Anatol Chisadji (Artist Emerit). Joi 11 august 1966, Teatrul de Stat a programat opera *Boema* de G. Puccini, având ca invitați pe Lucia Stănescu (Artistă Emerită) de la Opera Cluj, Ion Buzea şi Ştefan Petrescu de la Teatrul de Operă şi Balet Bucureşti. Realizăm cu uşurință faptul că spectacolele sunt susținute de capete de afiş din țară şi străinătate, care invitate în rolurile principale din opere stimulează curiozitatea melomanilor şi iubitorilor de artă lirică, care vin să asculte vedetele distribuite în spectacole vizionate şi cu alte distribuții. În cele mai multe cazuri, artiştii străini şi cei din țară au confirmat valoarea presupusă de organizatori, publicul declarându-se mulțumit de prestația serioasă, de realizarea bine gândită a personajelor interpretate, demonstrând calități vocale excelente, acurateţe, frazare şi nuanțare conform cerințelor partiturii muzicale.

În stagiunea 1966-1967, Teatrul de Stat prezintă la 16 aprilie, în cadrul ciclului de conferințe experimentale tema *Opera Romantică Franceză*, susținută de Grigore Constantinescu, redactor al revistei *Muzica*. Programul a cuprins arii, duete şi balete din creația compozitorilor: Meyerbeer, Thomas, Gounod, Saint-Saens, Delibes, Bizet, Massenet, Charpentier. Au interpretat soliştii Teatrului, corul şi

www.ziuaconstanta.ro

orchestra dirijată de Constantin Daminescu. Duminică 23 aprilie 1967, Teatrul de Stat, secția de operă și operetă prezintă opera *Boema* de G. Puccini, avându-l ca invitat pe tenorul Corneliu Fînățeanu de la Teatrul de Operă și Balet București. Miercuri 28 aprilie, secția de operă și operetă a Teatrului de Stat, prezintă opera *Traviata* de G. Verdi, având-o ca invitată pentru rolul *Violetta Valery* pe Valentina Alexandrova din Bulgaria, care a evoluat alături de artiștii constănțeni.

La 17 iunie, Teatrul de Stat prezintă opera *Paiațe* de R. Leoncavallo în direcția muzicală a lui Constantin Daminescu, având ca invitați pe Cornel Stavru (Artist Emerit) și David Ohanesian (Artist Emerit) de la Teatrul de Operă și Balet București. Marți 20 iunie 1967, Teatrul de Stat prezintă opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini, având ca invitați pe Ion Stoian și Jean Bănescu de la Opera din București. Dirijor Constantin Daminescu. Marți 4 iulie 1967 Teatrul muzical prezintă un *Recital vocal–coregrafic-instrumental*, având ca invitați pe: Lucia Stănescu de la Opera Română din Cluj, Magdalena Popa – Laureată a concursurilor internaționale de la Varna, Paris, Havana și Londra, de la Opera din București. La 16 iulie 1967 Teatrul muzical Constanța prezintă opera *Madama Butterfly* de G. Puccini, având ca invitați pe Yvette Perrin din Franța și Corneliu Fânățeanu de la Opera din București. Pentru opera *Boema* a fost invitat David Ohanesian de la Opera Română din București. Sâmbătă 22 iulie 1967, ora 20,30 Teatrul de Stat prezintă opera *Faust* de Ch. Gounod sub bagheta maestrului Constantin Daminescu și cu contribuția invitaților: Ozsef Szabadi (Ungaria), Valentin Loghin – Laureat al Festivalului din Varșovia, Vasile Martinoiu - Laureat al Festivalurilor din Budapesta, Barcelona și Moscova. Joi 27 iulie 1967, Teatrul de Stat prezintă opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini cu invitații: Nicolae Herlea (Artist al Poporului), Paolo Ansaldo (Italia), Magda Ianculescu (Artistă Emerită), Constantin Gabor, Valentin Loghin și Maria Săndulescu de la Opera din București. Dirijor Constantin Daminescu. La 30 iulie 1967, Teatrul de Stat prezintă opera *Rigoletto* de G. Verdi sub bagheta dirijorului Constantin Daminescu, cu următorii invitați: Paolo Ansaldo (Italia), Guido Caputo (Italia). Miercuri 2 august 1967, la Teatrul de vară *Mamaia* a avut loc un *Concert extraordinar* sub conducerea dirijorului Constantin Daminescu și invitații: Nicolae Herlea (Artist al Poporului – Laureat al Premiului de Stat) – bariton, Magda Ianculescu (Artistă Emerită) – soprană, Cornel Stavru (Artist Emerit) – tenor, și basul Valentin Loghin – Laureat al Festivalului de la Varșovia. La 10 august 1967, Teatrul muzical Constanța prezintă opera *Rigoletto* de G. Verdi sub bagheta dirijorului Constantin

www.ziuaconstanta.ro

Daminescu, având ca invitați pe: Valentin Teodorian (Artist Emerit) şi Vasile Martinoiu – Laureat al Festivalurilor de la Budapesta, Barcelona şi Moscova. La 13 august 1967, Teatrul muzical prezintă opera *Faust* de Ch. Gounod sub direcția muzicală a lui Constantin Daminescu şi invitații: Renee Corenne (Italia), David Ohanesian (Artist Emerit) şi Ladislau Konya (Artist Emerit). Sâmbătă 22 august, Teatrul de Stat programează opera *Rigoletto* de G. Verdi sub direcția muzicală a lui Constantin Daminescu şi invitații Octavian Naghiu şi David Ohanesian (Artist Emerit) de la Teatrul de Operă şi Balet Bucureşti. O stagiune bogată în programe artistice (14 spectacole), cu personalități de primă mărime invitați în opere şi concerte: David Ohanesian, Nicolae Herlea, Valentin Teodorian, Corneliu Fînățeanu, Vasile Mărtinoiu, Magdalena Popa, alături de invitații străini, Renee Corenne (Italia), Paolo Ansaldo (Italia), Guido Caputo (Italia), Ozsef Szabadi (Ungaria), Yvette Perrin (Franța), Valentina Alexandrova (Bulgaria) etc.

În stagiunea 1967-1968, duminică 25 februarie, Teatrul muzical prezintă un *Recital de piese vocale şi instrumentale* cu tema *Inspirația folclorică în creația compozitorilor români*. Invitat compozitorul american de origine română Dinu Ghezzo. La 28 aprilie 1968 Teatrul muzical prezintă opera *Traviata* de G. Verdi, sub direcția muzicală a lui Constantin Daminescu, având ca invitată pentru rolul *Violetei Valery* pe Valentina Alexandrova din Bulgaria. La 12 iulie, Teatrul muzical prezintă opera *Cavalleria rusticana* de P. Mascagni, sub conducerea muzicală a lui Constantin Daminescu, cu următorii invitați: Ruth Inden din RFG, Cornel Stavru (Artist Emerit), Ladislau Konya – Laureat al Concursurilor internaționale de la Moscova, Geneva, Toulouse şi *George Enescu* din Bucureşti şi Constantin Iliescu de la Opera din Bucureşti, Ion Budoiu de la Opera Română din Cluj în opera *Paiațe* de Leoncavallo. La 22 iulie 1968 Teatrul muzical Constanța prezintă opera *Carmen* de Bizet având ca invitați pe Artista Poporului Zenaida Pally şi Artistul Emerit Ladislau Konya.

În stagiunea 1968-1969 Teatrul liric Constanța prezintă la 5 august opera *Rigoletto* de G. Verdi avându-l ca invitat pe Jose Maria Perez – tenor, prim solist al Operei din Madrid – Spania. Luni 1 septembrie 1969 Teatrul liric din Constanța prezintă spectacolul cu opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini avându-l ca invitat pe Artistul Poporului Nicolae Herlea şi Constantin Gabor de la Opera Română din Bucureşti, alături de colectivul constănțean.

Sâmbătă 28 martie stagiunea 1969-1970, Teatrul liric Constanța prezintă opera *Rigoletto*, avându-l ca invitat pe Octav Enigărescu

www.ziuaconstanta.ro

(Artist Emerit) de la Opera Română Bucureşti. Luni 30 martie, Teatrul liric prezintă un *Recital de lieduri* susținut de soprana Niculina Cârstea cu concursul actorului Vasile Cojocaru. A acompaniat la pian Carmen Gutuleanu. În program lucrări de Mozart, Beethoven, Schubert, Schumann, Brahms, Grieg, Enescu, Donceanu, Delaqua. Stagiunea este cea mai săracă în spectacole şi concerte datorită faptului că instituția muzicală subordonată Teatrului de Stat îşi va căpăta independența financiară şi va avea o conducere proprie în persoana dirijorului Constantin Daminescu. Problemele de reorganizare nu au lăsat prea mult timp pentru realizarea spectacolelor propuse, conducerea Teatrului liric (noua denumire a secției de operă şi balet), ocupându-se mai mult de organizarea noii instituții în vederea unei foarte bune dotări cu personal artistic şi administrativ. Stagiunile ce vor urma vor fi şi ele la fel de sărace în spectacole, Teatrul liric implicându-se mai mult în realizarea şi montarea operelor şi operetelor propuse pentru stagiunile estivale.

La 24 aprilie pe scena Teatrului liric este invitată mezzosoprana Dorothea Palade pentru rolul titular din *Carmen* de G. Bizet, aşa cum consemnează presa locală:

„Prim-solistă a Operei Române din Bucureşti mezzosoprana Dorothea Palade va cânta pe scena Teatrului liric din Constanța în rolul titular din opera *Carmen* de G. Bizet."[237]

În stagiunea 1971-1972 Teatrul liric Constanța prezintă la 31 mai un *Spectacol extraordinar* cu opereta *My Fair Lady* de Fr. Löwe având ca invitat pe Cleopatra Melidoneanu de la Opereta de Stat Bucureşti, alături de colectivul constănțean. La 16 iulie 1972, Teatrul liric Constanța, prezintă opera *Carmen*, având ca invitați pe Rene Tucek în rolul lui Escamilo şi pe dirijorul Anton Buranovsky, ambii din Cehoslovacia.

La 17 iulie stagiunea 1972-1973, Teatrul liric din Constanța prezintă un *Recital extraordinar* susținut de prim-soliştii: Lucreția Covali - soprană, Anatol Covali - tenor. În program lieduri, canzonete, arii şi duete din opere şi operete ale compozitorilor, Beethoven, Brahms, Brediceanu, di Capua, de Curtis, Dendrino, Dostal, Eliade, Enescu, Faure, Grieg, Kalman, Lehar,Liszt, Popovici, Rahmaninov, Strauss, Stolz, Verdi, Wagner, etc.

În stagiunea 1973-1974 la 23 mai, Teatrul liric din Constanța a prezentat un *Spectacol extrordinar* cu opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini având-i ca invitați alături de colectivul teatrului pe Naiden

[237] Ismăileanu, C. – Dorothea Palade la Constanța, în ziarul Dobrogea Nouă, anul XXIII, nr. 6746, Constanța, 24 aprilie 1970, pagina 2.

www.ziuaconstanta.ro

Boradjev în rolul *Contelui Almaviva*, Raicio Giorgio Todorov în rolul *Figaro* şi dirijorul Mihail Popov care a condus spectacolul, toţi de la Opera din Burgas - Bulgaria.

Duminică 12 ianuarie, stagiunea 1974–1975, Teatrul liric Constanţa prezintă opera *Trubadurul* de G. Verdi, având ca invitaţi pe Margareta Gângă şi Paul Nicolaescu de la Teatrul muzical din Braşov. Vineri 21 martie 1975, Teatrul liric prezintă baletul în două acte *Giselle*, avându-i ca invitaţi pe Elena Dacian şi Pavel Rotaru de la Opera Română Bucureşti şi dirijorul Iulius Szarvady de la Opera Maghiară Cluj–Napoca. Duminică 6 aprilie 1975. Teatrul liric constănţean prezintă opera *Trubadurul* având ca invitaţi pe Nicolae Herlea (Artist al Poporului), Cornel Stavru şi scenograful Roland Laub de la Opera Română Bucureşti. La 9 aprilie acelaşi an, pentru opera *Traviata* de G. Verdi este invitat Dan Iordăchescu (Artist Emerit) de la Opera Română Bucureşti.

În stagiunea 1975-1976, în cadrul Festivalului *Lunii Muzicii de Operă şi Balet* ediţia a II–a au fost invitaţi: Jean Rînzescu (Artist Emerit) de la Opera Română Bucureşti - regizor, Roland Laub de la Opera Română Bucureşti - scenograf, Nicolae Herlea de la Opera Română Bucureşti, Gabriela Popescu de la Opera Română Bucureşti, dirijorul Boris Kiss de la Teatrul muzical Galaţi, Ludovic Spiess de la Opera Română Bucureşti, Octav Enigărescu (Artist Emerit) de la Opera Română Bucureşti, Elena Dacian şi Gheorghe Cotovelea de la Opera Română Bucureşti, Ion Clapan de la Opera Română Bucureşti, Dan Iordăchescu (Artist Emerit) de la Opera Română Bucureşti, regizorul Ion Budoiu de la Opera Română Cluj–Napoca, Valentin Teodorian (Artist Emerit) de la Opera Română Bucureşti, dirijorul Teodor Costin de la Filarmonica de Stat Craiova. Pentru baletul *Giselle* de A. Adam din 21 martie a fost invitat dirijorul Cornel Trăilescu de la Opera Română Bucureşti. În *Recital extraordinar*: Ştefan Ruha (Artist Emerit) - violonist, Ion Ivan-Roncea – harpă şi Ferdinand Weiss – pian din Cluj-Napoca. Invitaţi străini în cadrul acestei stagiuni: Byron Colassis – dirijor (Grecia), Lela Stamos (Grecia), Malgorzata Polyczuk de la Opera de Stat Poznan (Polonia), Julius Standa de la Opera de Stat Poznan (Polonia), Vagan Mirakian (URSS), Nicolas Astrindis – pian (Grecia). Începând cu această stagiune, invitaţii străini se vor înmulţi, mai ales datorită *Festivalului Muzicii de Operă şi Balet*, devenit mai târziu Internaţional. Teatrul liric va face eforturi vizibile pentru a invita personalităţi muzicale din întreaga lume, care vor participa la această unică manifestare din ţară şi estul Europei, devenită încetul cu încetul o adevărată tradiţie în

www.ziuaconstanta.ro

cultura dobrogeană, toți soliștii de valoare din țară și de pe mapamond, fiind onorați și dornici să cânte pe scena Teatrului liric constănțean. Privitor la acest lucru Pompei Hărășteanu afirma în Programul Teatrului liric la ediția a XVI-a a Festivalului din 1988: „Sărbătoarea muzicală de la Constanța, a avut de-a lungul timpului, invitați de prestigiu, momente artistice de excepție susținute de cei mai cunoscuți artiști români și valoroși invitați din alte țări cu vechi tradiții muzicale. Iată de ce, mă simt onorat și bucuros în același timp, să particip pentru a doua oară consecutiv la aceste manifestări.[238]

La 14 februarie stagiunea 1976-1977, Teatrul liric din Constanța prezintă un *Concert extraordinar* de cameră susținut de Quartetul *Euterpe* al Filarmonicii Moldova din Iași, format din: Gheorghe Petrescu – violina I, Alexandru Diaconu – violina II, Constantin Stanciu – viola, Grigore Marcovici – violoncel. În program: Mircea Chiriac – *Divertisment pentru quartet de coarde*, W.A. Mozart – *Quartetul disonanțelor*, D. Șostakovici – *Quartelul nr 10*. În această stagiune și în cadrul celei de a III-a ediții a *Festivalului Muzicii de Operă și Balet* au fost invitați să participe următorii artiști: Octav Enigărescu (Artist Emerit) de la Opera Română București, Nicolae Herlea (Artist al Poporului) de la Opera Română București, Ion Clapan – scenograf de la Opera Română București, David Ohanezian (Artist Emerit) de la Opera Română București, Ileana Iliescu (Artistă Emerită) de la Opera Română București, Francisc Valkay de la Opera Timișoara, Jean Rînzescu – regizor (Maestru Emerit al Artei), Roland Laub – scenograf și Florin Diaconescu de la Opera Română București.

În stagiunea 1977-1978 au fost invitați următorii artiști: Octav Enigărescu (Artist Emerit) și Florin Diaconescu de la Opera Română București, Ileana Iliescu (Artistă Emerită), Pavel Rotaru, Jean Rînzescu – regizor, Roland Laub – scenograf, Nicolae Herlea (Artist al Poporului) de la Opera Română București, Ofelia Tutoveanu scenograf, Elizeu Simulescu de la Opera Română București, Ludovic Spiess de la Opera Română București, Gabor Kiss – dirijor de la Teatrul muzical Galați, Ion Clapan – scenograf, Magdalena Popa, Ștefan Bănică de la Opera Română București, Carmen Dobrescu regizor la Televiziunea Română, Horia Popescu – scenograf, Veronica Gârbu, Alexa Mezincescu (Artistă Emerită) – coregraf, Ion Tugearu – coregraf, David Ohanesian (Artist Emerit) de la Opera Română București.

---

[238] Hărășteanu, Pompei – *Personalități artistice pe scena lirică constănțeană*, în *Programul* Teatrului liric, Constanța, 8 mai, 1998.

www.ziuaconstanta.ro

Invitați străini: Iulia Forgacs (Ungaria), Byron Colassis – dirijor (Grecia), Lelea Stamos (Grecia), Kiril Kristev (Artist al Poporului, (Bulgaria), Roza Mitova (Bulgaria), Josef Kolesinski (Polonia), Mieczyslaw Dondajewski – dirijor (Polonia), Jiri Olejnicek (Cehoslovacia), Isik Kurt (Turcia), Attila Manizade (Turcia), Ivan Polidori – dirijor (Italia), Ileana Constantinou (Grecia).

În cadrul stagiunii 1978-1979 şi a ediției a V-a a *Festivalului Muzicii de Operă şi Balet* au fost invitați artiştii: Ion Voicu (Artist al Poporului) – violonist, Varujan Cozighian – violonist, concert maestru al Filarmonicii *George Enescu* din Bucureşti, Dumitru Tăbăcaru – regizor de la Opera de Stat Iaşi, Dan Iordăchescu (Artist Emerit) de la Opera Română Bucureşti, Jean Rînzescu – regizor şi Roland Laub - scenograf de la Opera Română Bucureşti, Ileana Iliescu (Artistă Emerită) de la Opera Română Bucureşti, Francisc Valkay de la Opera din Timişoara, Elena Fortu - scenograf de la Radioteleviziunea Română, Ion Clapan de la Opera Română Bucureşti, Ion Humiță de la Opera din Iaşi, Nicolae Herlea (Artist al Poporului) şi Constantin Gabor de la Opera Română Bucureşti, Elena Dacian şi Ion Tugearu de la Opera Română Bucureşti, David Ohanesian (Artist Emerit) de la Opera Română Bucureşti, Radu Ciucă de la Opera Română Cluj-Napoca.

Artişti străini: Ivan Polidori - dirijor (Italia), Mieczyslaw Dondajewski – dirijor (Polonia), Marian Kouba (Polonia), Vivian Martin (SUA), Valery Popova (Bulgaria), Giuseppe Pastorello (Italia), Toplak Imre – dirijor (Iugoslavia), Sime Mardeik (Iugoslavia), Csaba Reti (Ungaria), Kalman Gyimesi (Ungaria), Diana Ferrara – prim-solistă a Operei din Roma (Italia).

În cadrul stagiunii 1979-1980 au fost invitați Doina Andronache şi Ion Tugearu de la Opera Română din Bucureşti, care au realizat coregrafia pentru opereta *Trei inimi şi o fată* de A. Giroveanu. Conducerea muzicală Sile Dinicu, dirijor al orchestrei de estradă a Radiodifuziunii Bucureşti. Apoi Constantin Rusu de la Teatrul Național din Bucureşti pentru scenografia musicalului *Prietenul meu Bumbury* de Gerd Natcinski.

În perioada *Festivalului Muzicii de Operă şi Balet* din 1980, au fost invitați următorii: Nicolae Herlea (Artist al Poporului), Constantin Petrovici – dirijor de la Opera Română Bucureşti, Florin Farkaş şi David Ohanesian (Artist Emerit) de la Opera Română Bucureşti, Jean Rînzescu – regizor (Maestru Emerit al Artei) şi Roland Laub – scenograf de la Opera Română Bucureşti, Ion Clapan – scenograf de la Opera Română Bucureşti, Elena Cernei (Artistă Emerită) de la

www.ziuaconstanta.ro

Opera Română Bucureşti, Gabor Kiss – dirijor de la Teatrul muzical Galaţi, Dan Grigore – pianist, Dan Iordăchescu (Artist Emerit) de la Opera Română Bucureşti, Dumitru Tăbăcaru – regizor de la Opera Iaşi, Ludovic Spiess de la Opera Română Bucureşti, Magdalena Popa şi Ştefan Bănică de la Opera Română Bucureşti, Gheorghe Zamfir – naist.

Invitaţi străini: Orhan Tanrikulu – dirijor (Turcia), Remzie Alper (Turcia), Giuseppe Pastorello (Italia), Gyoso Leblanc (Ungaria), Imre Toplak – dirijor (Iugoslavia), Vera Kovac Vitkay (Iugoslavia), Margarita Lilova (Bulgaria), Ninon Lima (Cuba), Bojidar Lazarov (Bulgaria), Rolf Bjorling (Suedia), Anastas Anastasov (Bulgaria).

În stagiunea anului 1980-1981, Mihai Tofan de la Teatrul Naţional Bucureşti a fost invitat să realizeze scenografia la *Trei generaţii* de S. Sarchizov. La 21 octombrie pentru opera *Trubadurul* a fost invitat bulgarul Ivan Konsulov. În cadrul *Festivalului Muzicii de Operă şi Balet* au fost invitaţi următorii artişti: Nicolae Urziceanu de la Opera Română Bucureşti, Eugenia Moldoveanu de la Opera Română Bucureşti, Florin Diaconescu, Dan Iordăchescu (Artist Emerit), David Ohanesian (Artist Emerit) de la Opera Română Bucureşti, Dumitru Tăbăcaru - regizor de la Opera Română Iaşi, Elena Fortu de la Radioteleviziunea Română, Nicolae Herlea (Artist al Poporului) de la Opera Română Bucureşti, Jean Rînzescu (Maestru Emerit al Artei) – regizor şi Roland Laub – scenograf de la Opera Română Bucureşti, Ion Clapan – scenograf de la Opera Română Bucureşti, Rodica Murgu şi Francisc Walkay de la Opera Română Timişoara.

Invitaţi străini: Ezia Rolfini (Italia), Kiril Kristev (Bulgaria), Liliana Cosi şi Marinel Ştefănescu (Italia), Keriman Davran (Turcia), Orhan Tanrikulu - dirijor (Turcia), Ude Armin (Germania), Natela Tuguş (URSS), Attila Manizade (Turcia), Ivan Polidori – dirijor (Italia), Marian Kouba (Polonia), Catalin Meszoly şi Horvath Balint (Ungaria), Irina Arhipova (Artistă a Poporului) şi Ladislav Piavko (URSS).

În stagiunea anului 1981-1982, *Festivalul Muzicii de Operă şi Balet* din lunile martie-aprilie a fost onorat de următorii invitaţi: Mihai Tofan - scenograf de la Opera Română Bucureşti, Florin Diaconescu, Constantin Gabor, Ileana Iliescu (Artistă Emerită), Mihai Babuşcă, Ion Caplan - scenograf, Nicolae Herlea (Artist al Poporului), Jean Rînzescu - regizor, Roland Laub – scenograf – de la Opera Română Bucureşti, Dumitru Tăbăcaru – regizor de la Opera Iaşi, Nicolae Stan

www.ziuaconstanta.ro

de la Opera Română Timişoara, David Ohanezian (Artist Emerit) de la Opera Română Bucureşti.

Invitaţi străini: Takako Iwata (Japonia), Maria Bieşu (URSS), Kiril Kristev (Bulgaria), Attila Manizade (Turcia), Ciril Cvetko - dirijor (Iugoslavia), Frantisek Livora (Cehoslovacia), Bruno Dal Monte (Italia), Barnara Modra (Polonia), Andrea Elena (Italia), Ruslan Raicev – dirijor (Bulgaria), Bella Budenko (URSS), M. Rajka şi V. Matacz (Polonia), Marta Bohakova (Cehoslovacia).

Joi 24 martie stagiunea 1982–1983, Teatrul liric Constanţa prezintă opereta *Liliacul* de J. Strauss, având ca invitaţi pe Florin Diaconescu de la Opera Română Bucureşti şi Elizeu Simulescu de la Teatrul de Operetă Bucureşti. În cadrul stagiunii anului 1983 a fost invitat Visarion Huţu de la Opera Română din Iaşi pentru rolul - *Nabucco* din opera *Nabucco* de G. Verdi. În timpul Festivalului au evoluat pe scenă alături de colectivul Teatrului liric invitaţii: Jean Rînzescu (Maestru Emerit al Artei) – regizor, Roland Laub – scenograf, Adrian Marcu, de la Opera Română Bucureşti, Mihaela Grama-Ştefan de la Opera Română Timişoara, Florin Diaconescu, Nicolae Herlea (Artist al Poporului), Mihai Babuşcă, Ion Caplan - scenograf, Veronica Gârbu, Dan Iordăchescu (Artist Emerit), Vasile Martinoiu de la Opera Română Bucureşti, Mihai Zamfir de la Opera Română Cluj-Napoca, Aurora Caloianu, Francisc Valkay de la Opera Română Timişoara, David Ohanesian (Artist Emerit) de la Opera Română din Bucureşti, Dumitru Tăbăcaru – regizor de la Opera Română Iaşi.

Invitaţi străini: Iosef Homic (Polonia), Rhea Jackson (Germania), Lela Stamos (Grecia), Byron Colassis – dirijor (Grecia), Ileana Constantinou (Grecia), Kiril Kristev (Artist al Poporului - Bulgaria), Orhan Tanrikulu – dirijor (Turcia), Mufide Ozguk (Turcia), Ivan Polidori – dirijor (Italia).

Pe parcursul anului 1984, în timpul stagiunii au fost solicitaţi: Florin Diaconescu de la Opera Română din Bucureşti pentru rolul - *Pinkerton* din *Madama Butterfly* de G. Puccini. Elena Cernei (Artistă Emerită) de la Opera Română Bucureşti pentru rolul – *Azucena* din *Trubadurul* de G. Verdi. Jean Rînzescu (Artist Emerit) de la Opera Română Bucureşti – regia pentru *Trubadurul* de G. Verdi, Roland Laub de la Opera Română Bucureşti – scenografia la *Trubadurul* de G. Verdi, Ion Frigioiu de la Teatrul muzical Galaţi – *Don Jose* din opera *Carmen* de G. Bizet, Ion Clapan de la Opera Română Bucureşti - scenografia pentru opera *Carmen* de G. Bizet.

www.ziuaconstanta.ro

În cadrul Festivalului au fost invitați următorii: Mihai Tofan - scenograf de la Teatrul Național Bucureşti, Daniela Vlădescu de la Teatrul muzical Braşov, Emil Iuraşcu, Nicolae Herlea (Artist al Poporului), Lucia Ţibuleac, Ionel Voineag, Valentin Teodorian (Artist Emerit), Florin Diaconescu, Vasile Mărtinoiu, David Ohanesian (Artist Emerit), Carmen Angheluş, Gheorghe Angheluş, Elena Cernei (Artistă Emerită), de la Opera Română din Bucureşti, Ion Frigioiu de la Teatrul muzical Galați, Elvira Cîrje, Ludovic Spiess de la Opera Română Bucureşti, Nicolae Urdăreanu de la Teatrul muzical Galați.

Invitați străini: Evdochia Zadravkova (Bulgaria), Barbara Zagorzanka (Polonia), Ana Starostova (Polonia), Alexander Homeriki (URSS), Katerina Kahlikova (Cehoslovacia), Kiril Kristev (Bulgaria), Bazargali Hamanbaev – dirijor (URSS), Horlan Kalilambekova (Artist al Poporului URSS), Gafiz Esimov (URSS), Alibek Dnisev (URSS), Paulos Raptis (Polonia). Pentru această stagiune şi pentru Festival bineînțeles numărul invitaților a crescut, aceştia având în general o experiență scenică mare, majoritatea fiind Artişti ai Poporului sau laureați ai Festivalurilor internaționale. Observăm cu uşurință că aproximativ toți soliştii de valoare ai țării poposesc pe scena constănțeană, lucru care demonstrează că Teatrul liric şi-a căpătat renumele pe care îl merita, ca răsplată a eforturilor deosebite depuse de toți artiştii constănțeni. Nu putem neglija nici impresia plăcută pe care desfăşurarea festivalului o lasă invitaților străini, vădit impresionați de munca şi calitatea producțiilor artistice constănțene.

Mai departe stagiunea 1984-1985, ne prezintă opera-concert *Nunta lui Figaro* de W.A. Mozart unde au evoluat invitații: Sanda Şandru, N. Andreescu, Teodor Ciurdea, Lucia Cicoară, Eleonora Enăchescu de la Opera Română Bucureşti şi Emilia Ciurdea, Emil Pinghireac, Dan Serbac, Alexandru Köpeczi de la Opera Română Cluj-Napoca. În cadrul *Festivalului Muzicii de Operă şi Balet* din perioada 15 martie-19 aprilie 1985, au fost următorii invitați: Constantin Gabor de la Opera Română Bucureşti pentru opera *O noapte furtunoasă* din 15 martie, Ludovic Spiess şi Dan Zancu de la Opera Română Bucureşti, pentru opera *Boema* din 17 martie, Pavel Cervinka (Cehoslovacia) pentru opera *Rigoletto*, Dimiter Damianov (Bulgaria) şi David Ohanesian (Artist Emerit) pentru opera *Otello*, Dumitru Tăbăcaru – regizor de la Opera Română Iaşi, David Ohanesian (Artist Emerit), Carmen Angheluş, Gheorghe Angheluş de la Opera Română Bucureşti pentru *Giselle*, Tiberiu Popovici – dirijor de la Opera Română Cluj-Napoca, Ion Clapan – scenograf, Roland Laub – scenograf, Emil Iuraşcu, Sanda Şandru, N. Andreescu, Teodor

www.ziuaconstanta.ro

Ciurdea, Lucia Cicoară, Eleonora Enăchescu, de la Opera Română Bucureşti, Dan Serbac, Ion Tordai, Alexandru Köpeczi de la Opera Română Cluj-Napoca, Emil Pinghireac de la Teatrul liric Galaţi, Marilena Marinescu de la Teatrul liric Craiova, Victoria Bezetti şi Florin Diaconescu, Cornel Trăilescu – dirijor, Nicolae Florei, Florin Georgescu, Ana-Maria Vetos, Florin Brânduşe, de la Opera Română Bucureşti, Corneliu Calistru – dirijor de la Opera Română Iaşi, David Ohanesian (Artist Emerit), de la Opera Română Bucureşti, Dorel Munteanu – dirijor, Daniela Vlădescu, Florin Mugur Curelaru de la Teatrul muzical Braşov, Vasile Martinoiu, Elena Cernei (Artistă Emerită), N. Herlea (Artist al Poporului), Lucia Ţibuleac de la Opera Română Bucureşti, Nicolae Urdăreanu de la Teatrul muzical Galaţi, Didu Marin – dirijor de la Teatrul de Operetă Bucureşti. Invitaţi străini: Pavel Cervinka (Cehoslovacia), Dimiter Damianov (Bulgaria), Ana Starostova (Cehoslovacia), Vladimir Todorov (Bulgaria), Eva Depoltova (Cehoslovacia), Giuseppe Pastorello (Italia), Octavian Naghiu (SUA). De observat faptul că Teatrul liric nu uită să programeze în cadrul stagiunii şi lucrări româneşti (*O noapte furtunoasă* de P. Constantinescu), pe lângă operele de referinţă, prezentate permanent cu distribuţii noi sau invitaţi deosebiţi pentru rolurile principale, în ideea de a prezenta lucrări calitativ superioare şi din ce în ce mai performante. Nu sunt uitaţi nici regizorii, nici scenografii, nici dirijorii din ţară şi străinătate care au posibilitatea de a monta sau a contribui la reîmprospătarea celebrelor lucrări ştiute deja, la care se aşteaptă în general, o altă concepţie, viziuni noi, idei noi, o altfel de tratare a discursului muzical şi a jocului de scenă.

În stagiunea anului 1985–1986 invitaţiile pentru spectacole sunt făcute doar în cadrul *Festivalului Muzicii de Operă şi Balet* aflat la ediţia a XII-a, lunile mai–iunie. Invitaţi din ţară: Elena Gaja de la Opera Română Timişoara, Dan Serbac de la Opera Română Cluj-Napoca, Ion Clapan – scenograf de la Opera Română Bucureşti, Nicolae Florei de la Opera Română Bucureşti, Paul Popescu – dirijor de la Orchestra Radiodifuziunii Române, Ladislau Fogel de la Opera Română Timişoara, Carmen Angheluş şi Mihai Tugearu de la Opera Română Bucureşti, Csaba Airizer de la Opera Română Timişoara, Ionel Voineag, de la Opera Română Bucureşti, Dan Serbac şi Mircea Moisă de la Opera Română Cluj-Napoca, Sanda Şandru şi Gabriel Năstase de la Opera Română Bucureşti, Corneliu Calistru – dirijor de la Opera Română Iaşi, Ion Micu de la Opera Română Cluj-Napoca, Emil Iuraşcu de la Opera Română Bucureşti, Mioara-Cortez David de la Opera Română Iaşi, Florin Georgescu, Silvia Voinea şi Nicolae

www.ziuaconstanta.ro

Urdăreanu de la Opera Română Bucureşti. Invitaţi străini: Vladislav Piavko (URSS), Iurii Marusin (URSS), Evghenia Krasteva (Bulgaria), Biser Deyanov (Bulgaria), Evdokia Zdravkova (Bulgaria), Marin Iliev (Bulgaria). Soliştii lirici din ţară vin anual la Constanţa în timpul Festivalului, unii dintre ei la fiecare stagiune, fiind cunoscuţi deja pentru prestaţiile lor. La fel se întâmplă şi cu interpreţii străini. Vin cu plăcere, uneori renunţând la avantaje materiale, numai pentru a participa la spectacolele colectivului artistic constănţean. În final au cuvinte de laudă pentru organizatori, dirijori şi soliştii autohtoni, pe care îi apreciază şi cu care se integrează destul de uşor în cadrul spectacolelor de operă.

În stagiunea 1986-1987, Laurenţiu Guinea de la Opera Română Bucureşti este invitat pentru rolul *Don Quixote* din baletul *Don Quixote* de L. Minkus, iar Maria Vretos de la Opera Română Bucureşti – *Quinteria* din *Don Quixote* de L. Minkus. Invitaţi în cadrul *Lunii Muzicii de Operă şi Balet* ai Teatrului liric Constanţa, ediţia a XIII-a: Daniela Vlădescu, Florin Diaconescu, Constantin Ene, Florin Farcaş, Emil Iuraşcu şi Alexandru Moisuc de la Opera Română Bucureşti, Mioara Cortez-David de la Opera Română Iaşi, Elena Gaja de la Opera Română Timişoara, Dan Serbac şi Ion Micu de la Opera Română Cluj-Napoca, Gabriel Năstase de la Opera Română Bucureşti, Lucian Chioreanu de la Teatrul muzical Craiova, Elena Andrieş, Katalin Simon, Angela Nemeş, Mircea Moise de la Opera Română şi Maghiară Cluj-Napoca, Anne–Marie Vretos şi Laurenţiu Guinea de la Opera Română Bucureşti, Daniela Vlădescu şi Nicolae Urdăreanu, Ştefăniţă Lascu, David Ohanesian (Artist Emerit) de la Opera Română Bucureşti, Dumitru Tăbăcaru – regizor de la Opera Română Iaşi, Liana Tugearu, Carmen Angheluş, Gheorghe Angheluş, Roxana Colceag, Florin Brânduşe de la Opera Română Bucureşti, Aurora Caloianu şi Costică Gîdea de la Opera Română Timişoara, Simona Noja de la Opera Română Cluj–Napoca, Vasile Mărtinoiu şi Ionel Voineag de la Opera Română Bucureşti, Sanda Şandru, Martha Kessler, Pompei Hărăşteanu de la Opera Română Bucureşti, Laura Niculescu şi Simina Ivan de la Teatrul de Operetă Bucureşti, Liliana Văduva-Ciobanu, Felicia Filip şi Anca Dămăceanu de la Teatrul muzical Braşov, Doina Neculce şi Ion Pojar de la Opera Română Cluj-Napoca, Melinda Marton de la Opera Maghiară Cluj-Napoca, Lilina Nichiteanu de la Teatrul muzical Galaţi. Invitat de onoare muzicologul Iosif Sava. Invitaţi străini: Valeria Sirokanska (Bulgaria), Alexandr Lomonosov (URSS), Irina Bogaceva (URSS), Vladimir Todorov (Bulgaria). O mulţime de invitaţi distribuiţi în cadrul Festivalului în

www.ziuaconstanta.ro

operele prezentate în premieră de Teatrul liric. Poate că acesta este secretul succesului obținut în fiecare an al acestei activități; organizatorii nu se sfiiesc cu toate greutățile materiale inerente unei astfel de manifestări să invite pe cei mai buni muzicieni (soliști lirici, regizori, dirijori, coregrafi şi balerini), ridicând an de an ştacheta valorică şi calitativă a producțiilor artistice.

În stagiunea 1987-1988, Ion Caramitru de la Teatrul Național Bucureşti montează spectacolul cu opereta *My Fair Lady* de Fr. Löwe în luna decembrie. Tomas Daroczi de la Opera Maghiară Cluj-Napoca este invitat pentru rolul – *Elgardo* din *Lucia di Lammermoor* de G. Donizetti. Ion Tugearu de la Opera Română Bucureşti semnează - scenariu, regia şi coregrafia la *Triptic de balet.* Invitați în Festival: Petre Zbârcea – dirijor la Filarmonica din Sibiu, muzicologii Viorel Cosma, Petre Codreanu, Lazăr Octavian Cosma, Grigore Constantinescu şi Iosif Sava, Maria Diaconu -Popa, Daniela Vlădescu, Ionel Voineag de la Opera Română Bucureşti, Elena Gaja de la Opera Română Timişoara, Angela Nemeş de la Opera Română Cluj-Napoca, Pap Vilma de la Opera Maghiară Cluj-Napoca, Felicia Filip de la Teatrul muzical Braşov, Ştefăniță Lascu, Emil Iuraşcu, David Ohanesian (Artist Emerit), Pompei Hărăşteanu de la Opera Română Bucureşti, Ion Tugearu de la Opera Română Bucureşti, Tamaş Daroczi de la Opera Maghiară Cluj-Napoca, Gabriel Năstase de la Opera Română Bucureşti, Ladislau Fogel de la Opera Română Timişoara, Nicolae Urdăreanu, Dan Zancu, Veronica Gârbu de la Opera Română Bucureşti, Iulia Kirkosa de la Opera Maghiară Cluj-Napoca, Mihai Axinte de la Opera Română Iaşi, Florin Diaconescu şi Mihaela Agachi de la Opera Română Bucureşti, Ion Baciu – dirijor la Filarmonica Ploieşti. Iată şi părerea solistului Pompei Hărăşteanu cu privire la invitații din alte instituții pe scena constănțeană:

„Sărbătoarea muzicală de la Constanța a avut de-a lungul timpului, invitați de prestigiu, momente artistice de excepție, susținute de cei mai cunoscuți artişti români şi valoroşi invitați din alte țări cu vechi tradiții muzicale. Iată de ce mă simt onorat să particip pentru a doua oară consecutiv, la aceste manifestări culturale ale Teatrului liric."[239]

Invitați străini: Vittorio Gaioni – dirijor (Italia), Kristina Goranthceva (Bulgaria), Valeria Sirokanska, Remmy Penkova (Bulgaria), Ludmila Nam şi I. Kapuşkin (URSS), Cem Mansur -

[239] Hărăşteanu, Pompei – *Personalități artistice pe scena lirică constănțeană*, în *Programul Teatrului liric*, Constanța, 8 mai, 1988, pag. 13.

www.ziuaconstanta.ro

dirijor (Turcia), M. Voltrich (Cehoslovacia), Natalia Iakovleva şi Andrei Musorin (URSS), Helena Baggiore (Italia).

La 19 martie 1988 sunt invitaţi pentru opera *Lucia de Lammermoor* de G. Donizetti, Ştefăniţă Lascu de la Opera Română din Bucureşti şi regizorul A.I. Arbore.

„Teatrul liric din Constanţa a prezentat cu deosebit succes premiera spectacolului cu opera *Lucia de Lammermoor* de G. Donizetti având ca invitaţi pe Ştefăniţă Lascu de la Opera Română din Bucureşti şi regizorul A.I. Arbore alături de constănţeni Niculina Cârstea, Victor Axinte, Gh. Ţirea, Radu Popescu, Margareta Andreescu. Publicul a marcat prin aplauze excelenta creaţie a Niculinei Cârstea, apreciindu-i frumosul glas şi interpretarea, rod al experienţei şi muncii îndelungate, jocul convingător al lui Ştefăniţă Lascu, apariţia plină de naturaleţe a lui Victor Axinte şi Gh. Ţirea"[240] – se afirmă în ziarul *Dobrogea Nouă*.

În cadrul *Galei de Balet* din perioada 31 iulie-6 august, Teatrul liric din Constanţa are ca invitaţi pentru rolurile din *Boema* de G. Puccini pe Helena Baggiore şi Patrizia Morandini din Livorno – Italia, interprete de excepţie pe marile scene lirice ale lumii.

În luna mai Teatrul liric invită pentru opera Nabucco pe Nicolae Urdăreanu, Gabriel Năstase, Dan Zancu şi Lucica Cicoare de la Opera Română din Bucureşti şi Iulia Kirkoşa de la Opera Maghiară din Cluj-Napoca.

„Unul dintre momentele de referinţă ale *Lunii muzicii de operă şi balet* la constituit prezentarea operei *Nabucco* de G. Verdi avându-i ca protagonişti pe Nicolae Urdăreanu în rolul *Nabucco,* Gabriel Năstase – *Ismaele*, Dan Zancu – *Zaccaria* , Lucica Cicoare – *Fenena*, Iulia Kirkoşa – *Abigaille.* Reunind cele două orchestre ale Teatrului liric şi întărind corul localnic cu cel al Operei Române din Bucureşti, dirijorul Gh. Stanciu a dat viaţă paginilor pline de vervă, frumuseţe şi dramatism ale operei Nabucco, demonstrând simţ artistic deosebit, cunoştinţe bogate în domeniul realizării artistice şi interpretative, talent, o cunoaştere temeinică a partiturii. Spectacolul a avut un mare succes"[241] – comentează presa constănţeană.

În acestă stagiune se observă uşor numărul mare de invitaţi din ţară şi străinătate, care vor onora scena constănţeană. Directorul instituţiei lirice făcea următoarea remarcă:

---

[240] D.A. - *O certă reuşită artistică a Teatrului liric,* în ziarul *Dobrogea Nouă*, Constanţa, 19 martie, 1988.

[241] D.A. - *Nabucco o reuşită artistică* în ziarul *Dobrogea Nouă,* Constanţa, 29 mai, 1988.

www.ziuaconstanta.ro

„Gale, concerte spectacole de operă şi balet oferă un context generos de dialog mai multor generaţii de artişti aparţinând unor scene de prestigiu din ţară şi străinătate. Adăugăm aici şi intenţia de a demonstra valoarea competitivă a unora dintre interpreţii constănţeni în contextul colaborării cu invitaţi de pe alte scene."[242]

Manifestarea *Luna Muzicii de Operă şi Balet*, îşi propune deci între obiectivele sale cele mai importante şi crearea unui cadru festiv de afirmare a tinerelor talente, menţionând în acest sens invitaţia făcută studenţilor bucureşteni, laureaţi ai concursurilor naţionale şi internaţionale de a participa la spectacolele constănţene. Referitor la ediţia a XIV-a a *Luna Muzicii de Operă şi Balet*, referendul muzical al Teatrului liric menţiona următoarele: „*Luna Muzicii de Operă şi Balet* care se va desfăşura între 8 mai-3 iunie 1988, cuprinde 19 manifestări, la realizarea cărora îşi vor aduce contribuţia muzicologi şi dirijori, din ţară şi străinătate, precum şi cei mai îndrăgiţi solişti ai scenei lirice româneşti, reprezentanţi ai instituţiilor de profil din Bucureşti, Cluj-Napoca, Timişoara, Iaşi, Braşov, Galaţi şi Constanţa."[243]

La 24 decembrie 1988 pentru opereta *My Fair lady* a fost invitat actorul Ion Caramitru care a regizat acest spectacol aşa cum consemnează presa constănţeană:

„Recent Teatrul liric a prezentat în premieră publicului spectator cunoscuta operetă *My Fair Lady* de Fr. Löwe în regia artistică a îndrăgitului actor Ion Caramitru care a reuşit să realizeze lucruri minunate atât în ceea ce priveşte calitatea interpretării, cât şi în viziunea modernă, nouă, în care a reuşit să prezinte lucrarea ocupându-se personal de cele mai mici detalii, asigurând astfel spectacolului un succes binemeritat.[244]

În stagiunea 1988–1989, Ionel Voineag de la Opera Română Bucureşti este solicitat pentru rolul – *Alfredo* din *Traviata* de G. Verdi. Invitaţi în Festival: Sanda Şandru, Ştefăniţă Lascu, Pompei Hărăşteanu, Constantin Ene, Emil Iuraşcu, Ionel Voineag şi Nicolae Urziceanu de la Opera Română Bucureşti, Dan Serbac de la Opera Română Cluj-Napoca, Liliana Dumitrache de la Teatrul muzical Braşov, Irina Săndulescu-Bălan, Ecaterina Ţuţu, Melania Gheoaldă, Alexandru Moisuc de la Opera Română Bucureşti, Simina Ivan de la Teatrul de Operetă Bucureşti, Adriana Mesteş, Adina Waks de la

---

[242] Munteanu Ana-Maria – *Teatrul liric Constanţa*, în *Programul ediţiei a XIV-a a Lunii muzicii de operă şi balet*, Constanţa, 8 mai, 1988, pag. 1.

[243] Acsinte, Mariana – *A paisprezecea primăvară a muzicii, la ţărmul mării*, în *Programul Teatrului liric*, Constanţa, 8 mai, 1988, pag. 13-14.

[244] D.A. – *O nouă premieră la Teatrul liric constănţean* în ziarul *Dobrogea Nouă*, Constanţa, 24 decembrie, 1988.

www.ziuaconstanta.ro

Opera Română Iaşi, Agnes Contras, Marius Iuliu Mare de la Opera Română Timişoara, Farkaş Rose-Marie, Hary Bela - dirijor, de la Opera Maghiară Cluj-Napoca, Felicia Filip, Cristina Soreanu, Ciprian Şerbănuţ, Sorin Mugur, Ion Gonţea, Marcel Zănescu, Margareta Gângă, Ovidiu Cepănaru de la Teatrul muzical Braşov, Liliana Nichiteanu de la Teatrul muzical Galaţi, Ioana Mărgărit, Cristian Caraman, Emil Chioreanu, Victor Gomoiu de la Teatrul Liric Craiova, dirijorul Ion Baciu de la Filarmonica Ploieşti. Referitor la prezentarea operei *Ottelo* cu invitaţi străini, presa vremii a consemnat următoarele:

„Opera *Otello* din această stagiune, lucrare de vârf a marilor colective, a avut ca invitat un remarcabil solist gălăţean, tenorul Ion Frigioiu, care într-o formă vocală de zile mari, s-a integrat spectacolului, dându-i strălucire"[245]

Invitaţi străini: Tsvetan Michailov (Bulgaria), Andre Neve – dirijor (Belgia), Anatoli Kapuşkin (URSS), Antonio Pirolli – dirijor (Italia).

În luna august 1989 Tetrul liric a avut ca invitaţi pe soprana Sandală Şandru de la Opera Română din Bucureşti şi tenorul Tsveatean Michailovici din Bulgaria. Presa consemnează prestaţia lor:

„Primul spectacol de opera din *Luna Muzicii de Operă şi Balet – Boema* G. Puccini a beneficiat de participarea a doi oaspeţi valoroşi: soprana Sanda Şandru şi bulgarul Tsveatean Michailovici, care au demonstrat o bună stăpânire a rolurilor, voci bine lucrate şi un joc de scenă adecvat, primind aprecierile publicului."[246]

În luna martie 1990 pentru spectacolul cu opera *Nabucco* sunt invitaţi: mezzosoprana Lucia Cicoară de la Opera Română din Bucureşti, baritonul Ventzislav Vodenitcarov şi tenorul Zlaten Marinov de la opera din Russe – Bulgaria.

Presa locală comentează: „Teatrul liric constănţean ne-a prezentat în premieră spectacolul cu opera *Nabucco* avându-i ca protagonişti pe mezzosoprana Lucia Cicoară de la Opera Română din Bucureşti, baritonul Ventzislav Vodenitcarov şi tenorul Zlaten Marinov de la opera din Russe – Bulgaria alături de artiştii constănţeni. În ansamblul său spectacolul a fost reuşit fiind foarte bine primit de public. Menţionăm totuşi, că deşi opera este în general cunoscută, editarea unui program de sală este absolut necesară.[247]

---

[245] Vrancea, M. – *La Teatrul liric*, în ziarul *Observator*, Constanţa, decembrie, 1989, pag. 6.

[246] Florea, Anca – *Luna muzicii de operă şi balet*, în revista *Contemporanul*, Bucureşti, august, 1989.

[247] D.A. – *Nabucco la Teatrul liric* în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 28 martie, 1990.

www.ziuaconstanta.ro

Duminică 1 aprilie, stagiunea 1989-1990, Teatrul liric din Constanța prezintă într-un *Concert extraordinar* de cantonete și arii celebre din operele *Traviata, Rigoletto, Luisa Miller, Gioconda, Tosca,* pe celebrul tenor român Ion Piso, cu participarea orchestrei Teatrului și sub direcția muzicală a lui Radu Ciorei. Vineri 3 august 1990, Teatrul liric Constanța prezintă un *Concert simfonic extraordinar*, cu concursul sopranei Eugenia Moldoveanu de la Opera Română din București. Sâmbătă 4 august, la Grădina de vară a Teatrului liric se prezintă o *Seară de balet* cu invitații Margarita și Alexandru Alexandrov de la Teatrul Academic de Operă și Balet din Chișinău. Luni 6 august 1990, se prezintă opera *Traviata* de G. Verdi avându-l ca invitat pe dirijorul japonez Atsuki Nukii. Pentru *Concertul simfonic* de vineri 10 august susținut de pianistul Andrei Deleanu a fost invitat dirijorul Francesco Fanna din Italia.

La 3 februarie, stagiunea 1990-1991, pentru *Cavalleria rusticana* a fost invitat Constantin Ene de la Opera Națională București. Pentru *Rigoletto* din 3 iulie a fost invitat Nicolae Urdăreanu de la Opera Română din București.

În octombrie 1991 pentru opera *Rigoletto* au fost invitați George Fălcaru din Suedia, baritonul Nicolae Urdăreanu de la Opera Română din București și Svetlana Strezeva din Chișinău, așa cum afirmă presa constănțeană:

„Luni seara s-a derulat la Constanța pe scena Teatrului liric un mare spectacol cu opera *Rigoletto* de G. Verdi având ca invitați pe George Fălcaru din Suedia, baritonul Nicolae Urdăreanu de la Opera Română din București și Svetlana Strezeva din Chișinău".[248]

Luni 28 noiembrie 1991, Teatrul liric Constanța prezintă operele *Carmen* și *Madama Butterfly*, având ca invitați pe: dirijorul Igor Savruc, soprana Galina Iakovleva și tenorul Anatoli Kapustin de la Teatrul Academic de Stat de Operă și Balet din Odessa. La 24 noiembrie pentru opera *Bal mascat* de G. Verdi, a fost invitat Constantin Ene de la Opera Română București pentru rolul *Ricardo.* Pe 27 noiembrie se reia spectacolul avându-l ca invitat pe Mihai Munteanu din Chișinău în rolul *Ricardo.* Pe 29 noiembrie are loc *Recitalul extraordinar* al Emiliei Oprea și-l are ca invitat pe tenorul Gheorghe Fălcaru din Suedia. În program arii și piese orchestrale de mare audiență la public ca: *Răpirea din Serai, Bărbierul din Sevilla, Semiramida, Lucia di Lammermoor, Rigoletto, Carmen etc.* Luni 2 decembrie a fost programată opera *Carmen* de G. Bizet, cu invitații:

---

[248] Lăpușan, A. – *Un spectacol de zile mari* în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 23 octombrie, 1991.

www.ziuaconstanta.ro

Florin Farkaş de la Opera Română Bucureşti în rolul lui *Don Jose*, Elena Goia de la Opera Timişoara în rolul *Carmen*. La 4 decembrie Teatrul liric prezintă opera *Rigoletto* de G. Verdi, având ca invitat pe Vladimir Dragoş din Chişinău pentru rolul *Rigoletto*. În data de 8 decembrie 1991, Teatrul liric programează opera *Lucia di Lammermoor* de G. Donizetti cu suedezul Gheorghe Fălcaru în rolul *Arthuro*.

„Pe 11 decembrie Teatrul liric prezintă opera *Madame Butterfly* de G. Puccini, având ca invitaţi pe dirijorul Vladimir Lyadas (URSS), Patricia Murandini (Italia) – *Cio-cio-san*, Florin Farkaş de la Opera Română Bucureşti – *Pinkerton* şi Florin Stavăr de la Opera Română Bucureşti – *Shaples*"[249] – informează ziarul *Cuget liber*.

În stagiunea 1990–1992, Teatrul liric a prezentat opera *Nabucco* dla 10 mai, avându-i ca invitaţi pe Visarion Huţu de la Opera Română Iaşi în rolul titular şi Constantin Ene, de la Opera Română Bucureşti în rolul *Ismaele*. Cu experienţa lor scenică şi interpretativă, cu voci puternice şi bine lucrate, au impresionat plăcut publicul, asigurând spectacolului cu celebra operă o reuşită deplină. Artiştii constănţeni alături de ei au contribuit din plin la succesul premierei verdiene.

Luni 18 mai a fost prezentată opera în 4 acte *Bal mascat* de G. Verdi, având ca invitaţi pe dirijorul Victor Dumănescu de la Opera Română Cluj–Napoca şi Mihai Munteanu (Artist al Poporului) din Chişinău pentru rolul *Ricardo*. Dirijor de operă cu multă experienţă, Victor Dumănescu a condus spectacolul la succes cu siguranţă, subliniind cu inteligenţă şi ştiinţă momentele ascendente ale dramei, dozând amplitudinea conflictului, creând momente de mare tensiune şi emoţie. Colectivul constănţean şi invitatul Mihai Munteanu, s-au încadrat perfect, fără probleme în rolurile oferite de regizor.

Miercuri 20 mai a fost programată opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini, având ca invitaţi pe dirijorul Vladimir Lyagas din URSS şi Petru Copsev din Chişinău pentru rolul *Figaro*. Pentru opera *Lucia di Lammermoor* de G. Donizetti, au fost invitaţi Ştefan Negoescu de la Teatrul muzical Craiova pentru rolul *Enrico* şi Iuliu Marc de la Opera Română Timişoara pentru rolul *Edgardo*. În 24 mai 1992, pentru opera *Trubadurul* a fost invitat Dan Serbac de la Opera Română Bucureşti jucând rolul *Contelui de Luna*. Pentru opera *Carmen* de G. Bizet din 27 mai 1992, a fost invitat dirijorul Carol Litvin de la Opera Română Bucureşti, care a oferit publicului o nouă versiune interpretativă a muzicii lui Bizet. Luni 1 iunie Teatrul liric

[249] Lăpuşan, A. - *Astă seară Madama Butterfly* în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 11 decembrie, 1991.

www.ziuaconstanta.ro

prezintă opera *Tosca* de G. Puccini, având ca invitați pe dirijorul George Zbârcea şi Iurii Gorbunov (Artist al Poporului) de la Opera *Ecaterinsburg* pentru rolul *Baronului Scarpia*. Miercuri 3 iunie s-a programat opera *Traviata* de G. Verdi, având ca invitați pe dirijorul Guillaume Boulay din Franța pe tenorul Ionel Voineag de la Opera Română Bucureşti pentru rolul lui *Alfred Germont*. Luni 8 iunie, Teatrul liric prezintă opera *Boema* de G. Puccini - având ca invitați pe George Fălcaru din Suedia pentru rolul *Rodolfo* şi Nicolae Urdăreanu de la Opera Română Bucureşti pentru rolul *Schaunard*. Luni 1 iunie Teatrul liric prezintă opera *Tosca* de G. Puccini, având ca invitat pe Ion Pojar de la Opera Română Cluj-Napoca în rolul *Mario Cavadarossi*.

Pentru *Concertul extraordinar* de arii şi operete din 10 iunie 1992, susținut de Maria Slătinaru Nistor, au fost invitați: Florin Diaconescu, Florin Farcaş, Dorin Mara, toți solişti ai Operei din Bucureşti, alături de George Martin de la Academia de Muzică Bucureşti.

În luna noiembrie pentru spectacolul cu *Boema* de G. Puccini, Teatrul liric a invitat pe dirijorul Koichi Inoue, tenorul Florin Diaconescu şi Vasile Hajda, fapt consemnat de presa locală:

„Un spectacol extraordinar cu *Boema* de Puccini dirijat de japonezul Koichi Inoue va avea loc în sala Teatrului liric, având ca invitați pe tenorul Florin Diaconescu de la Opera Națională din Bucureşti şi Vasile Hajda de la Opera Română din Timişoara".[250]

O stagiune plină de personalități, care au participat cu interes şi dăruire la realizarea spectacolelor de operă atât de apreciate de spectatori. În general orientarea conducerii Teatrului liric a fost aceea de a oferi publicului lucrări care să fie în acelaşi timp de mare valoare dar şi foarte accesibile. Să nu ne mire faptul că pe primul loc se află genialii compozitori Verdi, Rossini, Puccini, Bizet, Bellini, Donizetti şi alții, cu titluri care nu mai au nevoie de prezentare, cunoscute şi apreciate de public. Singurul lucru care mai impresionează este maniera de prezentare, valoarea soliştilor lirici, scenografia şi viziunea regizorală care poate oferi lucrării, prospețimea de care are nevoie prezentarea artistică.

În stagiunea 1992–1993, a fost solicitată Felicia Filip de la Opera Română Bucureşti pentru rolul *Violeta Valery* din*Traviata* de G. Verdi, apoi Ionel Voineag de la Opera Română Bucureşti, pentru rolul *Alfred Germont* din opera *Traviata* de G. Verdi. Visarion Huțu

[250] Lăpuşan, A. – Opera *Boema* de Puccini, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 21 noiembrie, 1992.

www.ziuaconstanta.ro

de la Opera Română Iaşi va juca rolul lui *Nabucco* din opera cu aceeaşi denumire de G. Verdi, iar Constantin Ene de la Opera Română Bucureşti – *Ismaele* din aceeaşi operă de G. Verdi. De asemenea Mioara Cortez de la Opera Română din Iaşi, pentru rolul *Leonora* din *Trubadurul*, Stelian Negoescu de la Teatrul liric Craiova pentru rolul *Ducelui de Mantua* din *Rigoletto*, Dan Serbac de la Opera Română Cluj pentru rolul *Baronului Scarpia* din *Tosca* de G. Puccini, Constantin Ene – *Ismaele* şi Pompei Hărăşteanu – *Zaccaria* din opera *Nabucco*, ambii de la Opera Naţională Bucureşti, balerinii Ion Tugearu de la Opera Română Bucureşti, Ana–Maria Vretos şi Alin Gheorghiu de la Opera Română Bucureşti. Invitaţi străini: artiştii germani ai Teatrului *Hans Otto* din Postdam, soliştii Hyroko Sonoda (Japonia), Hysen Kocia (Albania), Vladimir Dragoş (Chişinău), Denis Vidal (Italia), Carlo Bergasa (Spania), Tatiana Peciura (Teatrul Mare din Moskova), Dionigi Renda (Italia), Mihail Munteanu şi Valentin Dragoş (Chişinău), Iordanka Iovanovic (Yugoslavia), balerinii Olga Ionel şi Vadim Pijikov (Chişinău). Dirijori: Koichi Inoue (Japonia), Orlando Pulin (Italia), Corado de Sessa (Italia). Luni 1 noiembrie 1993, Teatrul liric prezintă opera *Madama Butterfly* de G. Puccini, având ca invitaţi pe Ema Yasuda (Japonia), Gabriel Năstase de la Opera Naţională Bucureşti. Pentru *Trubadurul* din 15 noiembrie a fost solicitat Constantin Ene de la Opera Naţională Bucureşti. Miercuri 22 decembrie 1993, Teatrul liric Constanţa prezintă un *Spectacol de colinde şi obiceiuri de iarnă*. În program, arii, lieduri şi dans, cu soliştii, corul şi baletul teatrului. Dirijor Lucian Dimitriu. Această stagiune, are foarte mulţi invitaţi străini, deoarece directorul general, regizorul Cristian Mihăilescu, a dorit să dea acestei ediţii o amploare şi mai mare, reuşind printr-un management foarte eficient, prin relaţii de parteneriat foarte bine alese, să obţină fonduri necesare şi sprijin total pentru realizarea unei astfel de sărbători muzicale. Nu este puţin lucru ştiindu-se cheltuielile materiale pe care le suportă o astfel de activitate. Colectivul artistic constănţean s-a mobilizat exemplar, muncind permanent zile în şir pentru realizarea spectacolelor, fără a renunţa la calitatea producţiilor artistice.

Sâmbătă 5 februarie în stagiunea 1993–1994,Teatrul liric Constanţa prezintă opera *Rigoletto* de G. Verdi, având ca invitat pe Nicolae Urdăreanu de la Opera Naţională Bucureşti. Miercuri 9 februarie, pentru opera *Traviata* şi *Madama Butterfly* din 14 februarie a fost invitat Gabriel Năstase de la Opera Naţională Bucureşti, iar pentru *Lucia di Lammermoor* din 23 februarie şi *La serva padrona* din 23 februarie au fost invitaţi Hiroshi Inoue şi dirijorul Koichi Inoue,

www.ziuaconstanta.ro

ambii din Japonia. Gabriel Năstase şi dirijorul japonez Koichi Inoue au fost distribuiţi şi în *Cavalleria rusticană* din 23 februarie. Pentru opera *Bal mascat* din 26 februarie 1994, au fost invitaţi Hiroishi Kobayashi, Hiroko Sonoda şi dirijorul Koichi Inoue din Japonia. Miercuri 2 martie 1994, Teatrul liric prezintă opera *Tosca* având ca invitaţi pe Lucia Ţibuleac şi Florian Farcaş de la Opera Naţională Bucureşti, Boris Materinco din Chişinău şi dirijorul Giuseppe Camerlingo din Italia. Pentru *Lucia di Lammermoor* din 7 martie a fost invitat dirijorul Ioan I. Pruner de la Opera Naţională Bucureşti. Pentru *Boema* din 9 martie a fost invitat Ion Frigioiu de la Teatrul muzical Galaţi şi dirijorul Dorel Munteanu de la Teatrul muzical Braşov. Pentru baletul *Arabescuri coregrafice* din 12 martie au fost invitaţi soliştii baletului clasic şi contemporan *Oleg Danovski.* Pentru *Madama Butterfly* din 16 martie au fost invitaţi Rioco Akuhara (Japonia), Gabriel Năstase de la Opera Naţională Bucureşti, Ion Kvasniuk (Chişinău). Sâmbătă 9 aprilie 1994, Teatrul liric prezintă opera *Rigoletto*, având ca invitaţi pe Andrei Donose (Chişinău) şi dirijorul Federico Cortese din Italia. Pentru *Bal mascat* din 13 aprilie au fost invitaţi Nicolae Busuioc şi Boris Meterinco din Chişinău, dirijorul Corado Sessa din Italia. Pentru *Traviata* din 16 aprilie a fost invitat Florin Diaconescu de la Opera Naţională Bucureşti. Pentru *Carmen* din 20 aprilie au fost invitaţi Viorel Săplăcan de la Opera Română Cluj, Ana Condrea de la Teatrul muzical Galaţi. Pentru *Boema* din 25 aprilie au fost invitaţi Michico Inoue (Japonia), Florin Diaconescu de la Opera Naţională Bucureşti. Miercuri 2 noiembrie 1994, Teatrul liric invită pentru a dirija opera *Nabucco* pe Corado Sessa din Italia. Participarea străinilor la *Festivalul Internaţional de Operă şi balet* s-a extins în America şi Japonia. La această sărbătoare anuală participă solişti din toate instituţiile româneşti de profil din ţară, dar şi din Chişinău şi din ţările europene. Muzicienii japonezi vor participa la perfecţionări, *master-class* sub îndrumarea muzicienilor constănţeni (Gh. Stanciu pentru dirijat şi Cristian Mihăilescu pentru regie şi canto).

În stagiunea 1993–1994, în decursul anului, regizorul Gheorghi A. Kovtun din Kiev este solicitat pentru a realiza regia şi coregrafia spectacolului *Mowgli*, iar Felicia Filip şi Ionel Voineag solicitaţi în *Requiemul* de G. Verdi din 25 mai 1994, alături de Ecaterina Ţuţu şi Gheorghe Roşu de la Opera Naţională Bucureşti şi 26 de corişti de la Filarmonica *George Enescu* din Bucureşti invitaţi pentru *Requiem*, Nicolae Urdăreanu de la Opera Naţională Bucureşti pentru rolul *Renato* din *Bal mascat* de G. Verdi. Invitaţi străini: Opera din Russe –

www.ziuaconstanta.ro

Bulgaria pentru a prezenta opera *Aida* de Verdi şi baletul *Edith Piaf*, soliştii Mariana Zvetkova (Bulgaria), Nicolae Busuioc (Chişinău), Ladislau Roth (Mexic), Zlatan Marinov (Bulgaria), Jassi Zahharov (Estonia), Mihail Munteanu (Chişinău), Hyroko Sonoda (Japonia), Boris Materinco (Chişinău). Dirijori: Octavian Anghel (Belgia), Orlando Pulin (Italia), Endel Nogene (Estonia), Ladislau Roth (Mexic).

Având în vedere că lucrările amintite în această stagiune au fost prezentate pe larg în capitolul dedicat lucrărilor în premieră, credem că nu mai este necesar să repetăm succesul obţinut de opera pentru copii *Mowgli* şi *Requiem-ul* de Verdi.

La 22 ianuarie, stagiunea 1994-1995, pentru opera *Trubadurul* este invitat baritonul Dan Serbac de la Opera Română din Cluj-Napoca în rolul *Contelui de Luna*. Solistul a prestat 117 spectacole cu această operă, 164 cu *Traviata,* 70 de spectacole cu *Tosca*, având peste 50 de roluri în palmares. Iată cum îl recepţionează presa constănţeană şi nu numai:

„O voce amplă, egală, bine impostată, cu acute strălucitoare, un joc de scenă de mare dramatism, un fizic care place tuturor, acesta este Dan Serbac, unul dintre cei mai mari baritoni ai ţării, recunoscut şi solicitat îm nenumărate spectacole pe scenele europene”. [251]

Miercuri 25 ianuarie 1995, actorul Ion Caramitru este invitat să regizeze din nou opereta *My Fair Lady* de F. Löwe. Joi 23 februarie 1995, Teatru liric din Constanţa prezintă un *Concert extraordinar* având ca invitaţi pe dirijorul Marian Mitea (Belgia), cu artiştii săi. Pentru luni 27 februarie sunt invitaţi să joace în *Bal mascat*: Ema Yasuda, Michico Inoue (Japonia), Nicolae Busuioc (Chişinău). Miercuri 15 martie 1995, Teatrul liric constănţean prezintă un *Concert simfonic* cu muzică spaniolă, avându-l ca invitat pe Luis Izquierdo din Spania. Sâmbătă 6 mai pentru opera *Trubadurul* au fost invitaţi: Emil Iuraşcu şi Monica Teodorescu de la Opera Naţională Bucureşti, Nicolae Busuioc (Chişinău). Pentru *Văduva veselă* din 10 mai a fost invitat dirijorul Dorel Munteanu de la Teatrul muzical Braşov. Pentru *Bal mascat* din 13 mai a fost invitat Petre Racoviţi din Chişinău. Miercuri 7 iunie 1995, Teatru liric Constanţa prezintă opera *La serva padrona* de G.B Pergolesi şi *Cavalleria rusticana* de Pietro Mascagni, având ca invitaţi pe Aurica Ciobanu şi Viorel Săplăcan de la Opera Română Cluj–Napoca şi dirijorul Franco Minuta din Italia. Sâmbătă 10 iunie a fost programat un *Spectacol extraordinar* cu opera *Lucia di*

[251] Lăpuşan, Aurelia – *Două evenimente pe aceeaşi scenă*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 22 ianuarie, 1995.

www.ziuaconstanta.ro

Lammermoor de G. Donizetti cu invitatul francez Alain Quensin. În luna iulie 1995 pentru spectacolele din 19 şi 22 iunie, operele *Boema* şi *Bărbierul din Sevilla* a fost invitat Alexandru Ioniță din Germania. În stagiunea 1994-1995, au fost invitaţi următorii artişti: Ovidiu Dan Chirilă - dirijor de la Teatrul muzical Braşov, Mircea Moisă, Dan Serbac de la Opera Română Cluj-Napoca, Ecaterina Ţuţu, Carol Litvin – dirijor de la Opera Naţională Bucureşti, Emil Maxim de la Teatrul muzical Craiova, Gabriel Năstase, Pompei Hărăşteanu de la Opera Naţională Bucureşti. Invitaţi străini: Danieli Gaspari (Italia), Christian Segarici - dirijor (Franţa), Gheorghi Kovtun (Kiev), Nicolae Busuioc şi Dragoş Vladimir (Chişinău).

Sâmbătă 9 martie, stagiunea 1995-1996, pentru *Concertul vocal-instrumental*, oferit de Tearul liric din Constanța au fost invitaţi mezzosoprana Irina Oganesova din Moscova şi dirijorul Boris Perenoud din Elveţia. Miercuri 13 martie s-a prezentat opera *Traviata* cu invitaţii: Gabriel Năstase de la Opera Naţională Bucureşti şi dirijorul Georgi Petkov din Bulgaria. Sâmbătă 16 martie pentru opera *Nabucco* au fost invitaţi Boris Materinco (Chişinău) şi Gabriel Năstase de la Opera Naţională Bucureşti. În stagiunea 1995–1996, Corneliu Murgu din Viena şi Ludmila Aga din Chişinău sunt solicitaţi pentru rolurile *Otello* şi *Desdemona* din opera *Otello* de G. Verdi. Sâmbătă 10 mai, 1996, Teatrul liric prezintă o nouă premieră cu opera *Otello* de G. Verdi, dirijată de Gheorghe Stanciu. Invitaţi: Nikolai Momot (Artist al Poporului) din Ucraina în rolul – *Otello*, Martin Iliev din Varna - *Iago,* Margareta Dumitrache – *Desdemona*, de la Teatrul muzical Galaţi, Florian Ioniță – *Casio*, de la Opera Naţională Bucureşti, alături de colectivul constănţean. Regia Cristian Mihăilescu.

„Spectacol unic ca realizare opera *Otello* punctează în domeniul novator prin scenografia şi regia ieşite din tiparul convenţionalului. Decorurile au fost confecţionate la Bucureşti de Viorica Petrovici."[252]

La 17 iulie 1996 Opera din Constanța îşi onorează noua titulatură pe care o va obţine cu data de 1 august 1996, prin hotărârea nr.25 din 26 iulie 1996 a Consiliului Judeţean Constanța, realizând o grandioasă montare a operei *Nabucco* de G. Verdi, sub bagheta dirijorului Gheorghe Stanciu la care participă, orchestra, corul, baletul instituţiei şi invitaţii: baritonul Dragoş Vladimir de la Chişinău, un *Nabucco* dramatic cu o voce excepţională în acut, soprana Rodica Toma de la Opera Română Cluj–Napoca, o voce strălucitoare,

[252] Ionescu, Sorin Lucian – *Opera constănţeană pregăteşte Otello*, în ziarul *Cuget liber,* Constanța, 10 mai, 1996.

www.ziuaconstanta.ro

frumoasă şi caldă, Nicolae Busuioc de la Chişinău, Gh. Ţirea în alte roluri. Mass-media comentează pozitiv prestaţia colectivului artistic: „Credem că spectacolul a fost în final, rezultatul ambiţiei bine întreţinute a fiecărui solist – de pe scenă şi din fosă – de a proba că este bun, că este pe măsura investiţiei de încredere oferită de public, că poate da totul. A fost cu adevărat triumful acestui festival, a fost un succes de grup."[253]

Luni 16 decembrie 1996, Opera Constanţa prezintă opera *Rigoletto* de G. Verdi cu o distribuţie internaţională deosebită. Pentru rolul titular a fost invitat japonezul Maiya Takehiko – *Rigoletto*, tenorul bulgar Kamen Tanev – *Ducele de Mantua*, de asemenea în debut Gabriela Hazarian – *Maddalena* şi la al treilea debut Stela Sîrbu – *Contesa Ceprano*. A dirijat Gheorghe Stanciu.

Spectacolul cu opera verdiană a avut o distribuţie internaţională deosebită, fapt consemnat de presa vremii: „Ultima reprezentaţie cu faimoasa operă a lui Giuseppe Verdi *Rigoletto*, s-a bucurat de o participare internaţională pe măsură. În rolul titular – *Rigoletto,* baritonul japonez Maiya Takehiko, care a obţiunut un strălucit succes. Un rol de foarte mare dificultate – *Ducele de Mantua*, a fost reuşit de tenorul bulgar Kamen Tanev, care la vârsta de numai 32 de ani, este comparat cu marii tenori Nicolai Uzumov şi Nocolai Nicolov."[254]

Invitaţi în Festival: colectivul Operei Române din Iaşi, Dan Serbac de la Opera Română Cluj-Napoca, Adriana Alexandru şi Nicolae Andreescu de la Opera Naţională Bucureşti, Rodica Toma de la Opera Română Cluj-Napoca. Invitaţi străini: trupa de balet a Operei din Kiev condusă de Ghiorghi Kovtun, Christian Segarici – dirijor (Franţa), Corneliu Murgu (Viena), Ludmila Aga (Chişinău), Vasili Vasilenko – dirijor (Ucraina), Branko Robinsak (Liublijana), Franck Gali – dirijor (Franţa), Ruxandra Donose (Viena), Kurt Schreibmayer (Viena), Dragoş Vladimir (Chişinău).

În decembrie 1996, soprana Felicia Filip este invitată pentru rolul *Violetei* din *Traviata* de G. Verdi.

„Regina *Traviatei*, Felicia Filip a învins viscolul şi gerul venind ca invitată pe scena Teatrului liric pentru spectacolul cu opera *Traviata* de G. Verdi".[255]

---

[253] Lăpuşan, Aurelia – *Nabucco sufocat de aplauze*, în ziarul *Cuget liber*, nr. 1819, Constanţa, 17 iulie, 1996, pag. 2.

[254] Caloean, Laura, *Rigoletto – Operă cu o distribuţie internaţională deosebită*, în ziarul *Cuget liber*, an. VIII, nr. 1949, Constanţa, 16 decembrie, 1996.

[255] Draia Bebe – *Opera Constanţa prezintă Traviata de G. Verdi* în ziarul *Telegraf*, Constanţa, 28-29 decembrie, 1996.

www.ziuaconstanta.ro

Luni 13 ianuarie, stagiunea 1996–1997, regizorul Cristian Mihăilescu – directorul operei, programează un spectacol în distribuție internațională cu opera *Boema* de G. Puccini, în care are ca invitați pe soprana Maria Pia Giordanelli (Italia) în rolul *Mimi* și baritonul Maiya Takehico (Japonia) în rolul lui *Marcello*, proveniți din colaborarea fructuoasă între instituția Operei Constanța și Asociația Internațională de Muzică din Roma, condusă de tenacea soprană Michico Inoue, alături de tenorul Corneliu Tudose – *Rodolfo*, Dan Pataca – *Schaunard* de la Opera Timișoara și Svetlana Levițchi – *Musette*. Dirijor Gheorghe Stanciu. Presa consemnează acest eveniment deosebit:

„Cu doi soliști străini de certă valoare artistică – Maria Pia Giordanelli (Italia) și baritonul Maiya Takehko (Japonia), cu Dan Pataca de la Cluj–Napoca și prim-dirijorul Gh. Stanciu la pupitrul orchestrei, prezentarea operei *Boema* a fost un adevărat succes al colectivului artistic".[256]

La 18 aprilie 1997, pentru premiera operei dedicată copiilor, *Soldățelul de plumb* de Dumitru Capoianu a fost invitat să realizeze regia spectacolului Vasile Timofte din Chișinău. Miercuri 7 mai 1997 pentru opera *Trubadurul* de G. Verdi, Opera Constanța îi invită pe Robert Hvlavov (Chișinău), Rodica Toma și Viorel Săplăcan de la Opera Română Cluj, Sabine Niagolova (Bulgaria).

Pentru opera *Rigoletto* din 24 mai au fost invitați George Martin și Emil Iuraşcu de la Opera Națională Bucureşti și dirijorul Franck Gali din Belgia. La 24 iunie 1997, Opera Constanța prezintă *Requiem-ul* de Gabriel Fauré, sub bagheta maestrului Gheorghe Stanciu, având ca invitați pe: soprana Adriana Mestreş și bass-ul Pompei Hărăşteanu, ambii de la Opera Națională din Bucureşti. Pentru sâmbătă 22 noiembrie 1997, Opera Constanța invită pentru spectacolul cu opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini, pe Şerban Băcilă de la Opera Română Timișoara, Dorin Mara de la Opera Națională Bucureşti și dirijorul Victor Dumănescu de la Opera Română Cluj. Sâmbătă 6 decembrie 1997, Opera Constanța prezintă spectacolul cu opera *Trubadurul* de G. Verdi având ca invitați pe Robert Hlavov, Iulia Kîrkoşa și Viorel Săplăcan de la Opera Română Cluj, Sabine Niagolova (Bulgaria). Pentru *Traviata* din 13 decembrie au fost invitați Liliana Marin și Cristian Gheorghe de la Opera Română din Cluj și dirijorul Emil Maxim de la Teatrul muzical Craiova. Invitați la Festival: Adriana Mesteş, Pompei Hărăşteanu, Angela Gazibar, Florian Ioniță de la Opera Națională Bucureşti, Sorin Țepeş de la

[256] Lăpuşan, Aurelia – *La Operă semne bune anul are*, în ziarul *Cuget liber*, an. VIII, nr. 1959, Constanța, 15 ianuarie, 1997, pag. 2.

www.ziuaconstanta.ro

Opera Română Timişoara, Gabriela Hazarian, Mircea Moisă de la Opera Română Cluj-Napoca, Ionel Voineag, Felicia Filip, Ecaterina Ţuţu, Răsvan Cernat – dirijor de la Opera Naţională Bucureşti, Victor Dumănescu – dirijor, de la Opera Română Cluj-Napoca. Invitaţi străini: Corneliu Murgu (Germania), Duhja Simic (Yugoslavia), Martin Iliev (Bulgaria), Hector Sandoval (Mexic), Zeliko Lucic (Yugoslavia), Ruxandra Donose (Austria), Franck Gali – dirijor (Franţa), Dragoş Vladimir, Nicolae Dohotaru – dirijor (Chişinău), Svetlana Dobronravova (Ucraina), Branislav Jatic (Yugoslavia), Nicolae Busuioc (Chişinău).

Pentru *Traviata* de G. Verdi din 17 ianuarie, stagiunea 1997-1998, Opera Constanţa a invitat pe Cristian Gheorghe de la Opera Română Cluj şi dirijorul Franck Gali din Franţa. Sâmbătă 24 ianuarie pentru opera *Boema* au fost invitaţi Komatsu Yuka (Japonia), Florin Diaconescu de la Opera Naţională Bucureşti, Marius-Iuliu Mare de la Opera Română Timişoara, şi dirijorul Philippe Mestres din Franţa. Pentru 18 februarie 1998, Opera Constanţa prezintă opera *Nabucco* de G. Verdi , având ca invitaţi pe Ştefan Tazi de la Opera Română Iaşi şi dirijorul Francesco Fanna din Italia. Sâmbătă 28 februarie pentru opera *Lucia di Lammermoor* au fost invitaţi Bogdan Bradu de la Opera Naţională Bucureşti şi dirijorul Liviu Buiuc de la Filarmonica Botoşani. La 7 martie 1998, Opera Constanţa a invitat pentru opera *Carmen* pe Nicolae Busuioc (Chişinău) şi Florian Ioniţă de la Opera Naţională Bucureşti. Sâmbătă 14 martie pentru opera *Traviata* au fost invitaţi Lilina Marin şi Gabriel Năstase de la Opera Naţională Bucureşti. Pentru opera *Boema* din 21 martie au fost invitaţi Ştefan Tazi de la Opera Română din Iaşi şi dirijorul Tateo Nakajima din Canada. În luna aprilie 1998, Opera Constanţa a avut următorii invitaţi: la 4 aprilie pentru rolul *Alfredo* din *Traviata* tenorul Marius Brenciu, la 5 aprilie pe mezzosoprana Gabriela Hazarian şi soprana Laura Mucaciu într-un *Recital extraordinar*, acompaniaţi de Nejla Ionescu la pian, dirijorul Tateo Nakajima (Canada), Choi Te Hyong – tenor şi Song Hyun Joo – mezzosoprană (Coreea de Sud) pentru operele *La Serva padrona* de G.B. Pergolesi şi *Cavalleria rusticana* de P. Mascagni din data de sâmbătă 11 aprilie 1998. În luna mai 1998 au fost invitaţi, Codruş Bârsan de la Teatrul muzical Braşov şi Vasile Cheptenaru (Chişinău) pentru opera *Bărbierul din Sevilla* din 16 mai, George Martin (Germania) Karoly Bancsov de la Opera Română Cluj pentru opera *Rigoletto* din 20 mai 1998, Ştefan Tazi de la Opera Română din Iaşi pentru *Boema* din 30 mai 1998. În luna iunie 1998 au fost invitaţi în spectacole: Margareta Verban de la Opera Română

www.ziuaconstanta.ro

Cluj, pentru *Nabucco* din 18 iunie, Codruş Bîrsan de la Teatrul muzical Braşov şi Vasile Cheptănaru (Chişinău) pentru *Bărbierul din Sevilla* din 22 iunie 1998.

În stagiunea 1997–1998, în decursul anului, la 7 octombrie, Florin Diaconescu, Elizeu Simulescu, de la Opera Română Bucureşti şi regizoarea Claudia Pop de la Teatrul muzical Braşov sunt invitaţi în spectacolul *Parfumul amintirilor,* spectacol aniversar.

În luna noiembrie 1998 au fost următorii invitaţi: Camelia Docea, Sorin Drăniceanu de la Teatrul de Operă şi Operetă Craiova, pentru *My Fair Lady* din 14 noiembrie, Codruţ Bîrsan de la Opera Naţională Bucureşti şi Vitali Voitko (Ucraina), pentru *Bărbierul din Sevilla* din 21 noiembrie 1998. În luna decembrie a anului 1998 au fost distribuiţi în roluri următorii invitaţi: Nicolae Busuioc (Chişinău) în opera *Bal mascat* din 2 decembrie, Romana Vaccaro (Cehia), Giorgio Martin (Germania), Yuri Batukov (Rusia) pentru opera *Cavalleria rusticana* din 10 decembrie. Invitaţi la *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet*: Florin Diaconescu, Elizeu Simulescu de la Opera Naţională Bucureşti, Claudia Pop – regizor de la Teatrul muzical Braşov, Cristian Popescu de la Opera Română Timişoara, Attila Kiss, Peter Hercz de la Opera Română Cluj, Paul Basacopol, Nicolae Andreescu de la Opera Naţională Bucureşti, Sorin Drăniceanu de la Teatrul muzical Craiova, Iulia Kirkoşa de la Opera Română Cluj–Napoca, Dan Zancu de la Opera Naţională Bucureşti, Cristian Bălăţescu de la Teatrul muzical Galaţi, Ion Iancu – dirijor de la Opera Română Timişoara. Invitaţi străini: Richard Deutsch (Germania), Nicolae Busuioc, Dragoş Vladimir, Vasile Cheptănaru, Vitali Cireş (Chişinău), Metodi Matachiev (Bulgaria), Giorgio Martin (Germania), Antonio Sarnelli Desylva (Italia), Boris Materinco (Chişinău).

În luna ianuarie a stagiunii 1998–1999 au fost distribuiţi în diverse roluri următorii invitaţi: Viorel Săplăcan de la Opera Română Cluj şi Petre Racoviţă (Chişinău) pentru opera *Rigoletto* din 16 ianuarie, Vitali Voitko (Ucraina), Michiko Inoue (Japonia), Ae Kyung Suh Cho (Coreea de Sud) pentru opera *Boema* din 20 ianuarie.

În luna februarie 1999 au fost prezenţi în spectacole următorii invitaţi: Codruţ Bîrsan de la Opera Naţională Bucureşti şi Vitali Voitko (Ucraina) pentru *Bărbierul din Sevilla* din 6 februarie, Dan Pataca de la Opera Română Timişoara şi dirijorul Rin Jong Yang din Coreea de Sud pentru opera *Traviata* din 13 februarie, Lucia Ţibuleac de la Opera Naţională Bucureşti şi Petre Racoviţă (Chişinău), pentru opera *Nabucco* din 20 februarie 1999. Pentru luna martie 1999 au fost invitaţi: Marius Brenciu de la Opera Naţională Bucureşti pentru opera

www.ziuaconstanta.ro

Traviata din 13 martie, Veronica Ungureanu de la Opera Română Cluj pentru *Trubadurul* din 21 martie, Stelian Negoescu de la Opera Română Timişoara şi Emil Iuraşcu de la Opera Naţională Bucureşti pentru opera *Rigoletto* din 31 martie. În luna aprilie a stagiunii 1999 au fost următorii invitaţi: Stelian Negoescu de la Opera Română Timişoara şi dirijorul Roberto Misto din Italia pentru opera *Traviata* din data de 7 aprilie, Vitali Voitko (Ucraina), Rodica Baltes şi Marius Chioreanu de la Opera Română Cluj, pentru *Boema* de G. Puccini, Angela Gazibar de la Teatrul muzical Galaţi, Nicolae Busuioc (Chişinău), pentru opera *Carmen* din 21 aprilie. În 25 iunie 1999, sunt invitaţi: Valeriu Cojocaru din Chişinău, Elena Andrieş şi Viorel Săplăcan de la Opera Română Cluj, Alexandru Moisuc (Viena), Mihaela Binder–Ungureanu din (Viena) şi regizoarea Eleonora Konstantinova (Bulgaria), pentru rolurile şi regia operei *Aida* de G. Verdi. Miercuri 3 noiembrie 1999, Opera Constanţa prezintă opera *Trubadurul* de G. Verdi, cu invitaţii: Carlos Olivia (America), Elena Andrieş de la Opera Română Cluj, Liliana Lavric (Chişinău), Viorel Săplacan de la Opera Română Cluj. Sâmbătă 9 noiembrie pentru opera *Traviata* de G. Verdi au fost invitaţi: Mariana Colpoş, Marius Brenciu de la Opera Naţională Bucureşti şi dirijorul Vincenzo Cammarano din Italia. Pentru opera *Carmen* de G. Bizet din 13 noiembrie 1999 au fost invitaţi: Ecaterina Ţuţu, Nicolae Andreescu, Nicolae Bratu de la Opera Naţională Bucureşti şi dirijorul David Sipitinier din Odessa. Pentru *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini din 20 noiembrie aceeaşi stagiune au fost invitaţi: Codruţ Bârsan de la Teatrul muzical Braşov, Vasile Cheptenaru (Chişnău). Pentru *Nabucco* din 24 noiembrie au fost invitaţi: Petre Racoviţă (Chişinău), Anatol Arcea (Chişinău), Nadia Klincharova (Bulgaria) şi Liliana Lavric (Chişinău). În luna decembrie a anului 1999, miercuri 8 şi sâmbătă 11 şi 18 decembrie au loc spectacolele de balet *Seară de balet, Triada* şi *Requiem Aternam* cu invitaţii: A. Vganova - coregraf, Mihail Motovilov - coregraf şi regizor din Bulgaria. Sâmbătă 11 decembrie 1999 pentru spectacolul *Bal mascat* de G. Verdi, Opera Constanţa îi invită pe Nicolae Busuioc (Chişinău) pentru rolul *Ricardo*, pe Martin Fulop de la Opera Română Cluj-Napoca pentru rolul *Renato*, Josella Liggi (Italia), pentru rolul *Amelia*, Lilia Şalomei (Chişinău), pentru rolul *Oscar*.

Boema din 5 ianuarie, stagiunea 1999-2000 i-a avut ca invitaţi pe Margareta Dumitrache de la Teatrul muzical Galaţi în rolul *Mimi*, Nicolae Toma şi Victor Gomoiu de la Teatrul muzical Craiova pentru rolurile *Schaunard* şi respectiv *Marcello*. Pentru *Traviata* din 29 ianuarie 2000 au fost invitaţi Zhou Cuncun (China) pentru rolul

www.ziuaconstanta.ro

Violeta Valery şi Ionel Voineag de la Opera Naţională Bucureşti pentru rolul lui *Alfredo*. La 15 ianuarie 2000, Opera Constanţa prezintă opera *Cavalleria rusticana* având ca invitaţi pe Viorel Săplăcan de la Opera Română Cluj-Napoca şi Mihaela Agachi de la Opera Naţională Bucureşti. Vineri 21 ianuarie pentru opera *Boema* au fost invitaţi Stelian Negoescu de la Opera Naţională Bucureşti, Margareta Dumitrache de la Teatrul muzical Galaţi, Nicolae Toma şi Victor Gomoiu de la Teatrul muzical Craiova şi dirijorul Liviu Buiuc. Sâmbătă 29 ianuarie pentru opera *Traviata* au fost invitaţi Zhou Cuncun (China), Ionel Voineag de la Opera Naţională Bucureşti şi Martin Fulop de la Opera Română Cluj. Pentru *Lucia di Lammermoor* din 5 februarie 2000, Opera Constanţa l-a invitat pentru rolul lui *Edgardo* pe Robert Naghy de la Opera Naţională Bucureşti. Opera *Tosca* de miercuri 1 martie 2000, i-a avut ca invitaţi pe Veronica Tudosă de la Opera Română Cluj-Napoca pentru rolul *Floria Tosca*, Stelian Negoescu de la Opera Naţională Bucureşti pentru rolul *Mario Cavaradossi*, Boris Maternico din Chişinău pentru rolul *Baronului Scarpia* şi Valeriu Cojocaru din Chişinău pentru rolul *Sacristanului*. Opera *Trubadurul* din 4 martie 2000 l-a avut ca invitat pe Ştefan Tazi de la Opera Română Iaşi pentru rolul lui *Manrico* şi Gheorghe Mogoşan de la Opera Română Cluj–Napoca pentru rolul *Contelui de Luna*. La spectacolul din 18 martie cu opera *Bărbierul din Sevilla* au fost invitaţi: Florin Butnaru de la Opera Naţională Bucureşti, Mariana Şarbat de la Opera Română Timişoara şi dirijorul Roberto Misto din Italia. Miercuri 22 martie 2000, Opera Constanţa prezintă spectacolul *Traviata* de G. Verdi avându-l ca invitat la pupitrul dirijoral pe Pier Carlo Orizio din Italia. Pentru *Bal mascat* de G. Verdi din 29 martie 2000, a fost invitat Viorel Săplăcan de la Opera Română Cluj-Napoca pentru rolul *Riccardo* şi dirijorul Cristian Oroşanu de la Opera Română Cluj-Napoca. Pentru opera *Traviata* din 1 aprilie 2000 a fost invitat Martin Fulop de la Opera Română Cluj-Napoca în rolul *Giorgio Germont*. Opera *Boema* de G. Puccini din 5 aprilie 2000 a avut ca invitaţi pe Cosmin Marcovici de la Opera Română Iaşi pentru rolul lui *Rodolfo*, Irina Săndulescu-Bălan de la Opera Română Cluj-Napoca pentru rolul lui *Mimi*, Ciprian Marele de la Opera Română Iaşi în rolul lui *Schaunard*, Ştefan Ignat de la Opera Naţională Bucureşti pentru rolul lui *Marcello*. Pentru *Cavalleria rusticana* de P. Mascagni din 15 aprilie 2000 a fost invitat pentru rolul lui *Turridu*, Nicolae Busuioc din Chişinău. La 22 aprilie 2000, coregraful Ioan Tugearu este invitat la Constanţa: „În cariera mea – spune cunoscutul coregraf – acest balet punctează un moment foarte important. Rolul lui

www.ziuaconstanta.ro

Franz din *Coppelia* a fost primul meu rol de prim-balerin, pe care l-am interpretat în 1959, tocmai pe această scenă a Operei din Constanța, pe atunci Teatrul muzical, în coregrafia lui Mireille Savopol. Şi iată că, după mai bine de 40 de ani, am fost din nou invitat pe aceeaşi scenă, pe care între timp am montat şi alte balete, să remontez *Coppelia.*"[257]

În luna mai Opera Constanța prezintă spectacolul de balet intitulat *Triada*, spectacol-coregrafic foarte bine primit de publicul constanțean, mass-media consemnând acest lucrul:

„Conceput ca un cumul de mesaje coregrafice spectacolul de balet *Triada* este structurat pe trei coordonate de bază; teză, antiteză şi sinteză, pe muzica compozitorilor, Prokofiev, Purcell, Sadov şi Mozart. *Triada* este un spectacol încărcat de semnificații abstracte, o difiniție coregrafică dată existenței umane".[258]

La 10 iunie 2000, Opera Constanța invită pentru spectacolul cu *Nabucco* de G. Verdi pe Karoly Bancson de la Opera Română din Cluj-Napoca pentru rolul – *Nabucco*, Gabriel Năstase de la Opera Națională Bucureşti pentru rolul – *Ismaele* şi Adriana Alexandru de la Opera Națională Bucureşti pentru rolul – *Fenena.* Mass-media confirmă activitatea invitaților din țară şi străinătate pentru montarea sau interpretarea artistică: „Prin intermediul spectacolului coregrafic *Triada*, Opera Constanța a propus o reîntâlnire cu universul baletului. Invitat pentru coregrafie şi regie Mihail Motovilov, care concepe spectacolul ca un lung metraj coregrafic, structurat pe unul din conceptele lui Hegel, bazat pe 3 coordonate de bază: teză, antiteză şi sinteză. Pe muzica compozitorilor Prokofiev, Purcell, Sadov şi Mozart, *Triada* este un spectacol încărcat de semnificații abstracte, o definiție coregrafică dată existenței umane."[259]

Pentru spectacolul din 13 iunie, stagiunea 2000–2001 cu opera *Traviata*, au fost invitați Marius Budoiu de la Opera Română Cluj-Napoca – *Alfredo,* Dan Pataca de la Opera Română Timişoara – *Giorgio Germont.* A dirijat Liviu Buiuc. Pentru *Lucia di Lammermoor* de G. Donizetti din 21 iulie a fost invitat Iordache Basalic de la Opera Națională Bucureşti pentru rolul lui *Enrico.* Sâmbătă 2 septembrie 2000, Opera Constanța prezintă opera *Lucia di Lammermoor* având ca invitați pe Iordache Basalic şi Robert Naghy de la Opera Națională Bucureşti. Pentru opera *Boema* din 6 septembrie au fost invitați

---

[257] Tugearu, Ioan – *Cuvântul coregrafului*, în *Programul* Operei Constanța, 22 aprilie, 2000.

[258] Măiță Daniela – *Triada, o definiție coregrafică dată existenței* în ziarul *Telegraf*, nr. 116, Constanța, 19 mai, 2000, pag. 6.

[259] Măiță, Daniela – *Op. cit.*, pag. 6.

www.ziuaconstanta.ro

Stelian Negoescu de la Opera Națională București, Zhou Cuncun (China), Dan Pataca de la Opera Română Timișoara și Karoly Bancson de la Opera Română din Cluj. Pentru *Trubadurul* din 13 septembrie 2000 au fost solicitați Gheorghe Mogoșan și Viorel Săplăcan de la Opera Română Cluj-Napoca și dirijorul Liviu Buiuc. Au mai fost invitați Vincențiu Țăranu de la Opera Națională București pentru *Rigoletto* din 20 septembrie și dirijorul Dorel Munteanu de la Teatrul muzical Brașov, pentru *Carmen* din 23 septembrie 2000.

Invitați în Festivalul stagiunii anului 2000: Angela Gazibar de la Teatrul muzical Galați, Attila Kiss de la Opera Română Cluj-Napoca, Cristina Eremia–Hrișcanu, Nicolae Andreescu și Roxana Briban de la Opera Națională București, Cosmin Marcovici de la Opera Română Iași, Gabriela Hazarian de la Teatrul muzical Brașov, Sorin Drăniceanu de la Opera Națională București. Invitați străini: Moises Parker (Cuba), Alexander Crunev (Bulgaria), Ema Yasuda (Japonia), Nicolai Dobrev (Bulgaria), Nicolae Busuio (Moldova), Lyudmila Shirina (Ucraina), Gabriela Popescu (Germania), Anatoly Kapustin (Ucraina), Nicolai Dobrev (Bulgaria), Laura Niculescu (Italia), Alfio Grasso (Italia), Metodi Matachiev - dirijor (Bulgaria), Zhou Cuncun (China), Massimiliano Drapello (Italia), Jean Claude Amiot - dirijor (Franța), Roberto Misto - dirijor (Italia), Vasyl Vasylenko (Ucraina).

Sâmbătă 27 ianuarie, stagiunea 2000–2001, Opera Constanța prezintă *Rigoletto* de G. Verdi, având ca invitați pe Ion Pojar de la Opera Română Cluj–Napoca în rolul *Ducelui de Mantua*, alături de Karoly Banksov (Cluj) – *Rigoletto* și colectivul artiștilor constănțeni în celelalte roluri. La 31 ianuarie 2001 s-a prezentat opera *Boema* de G. Puccini, având ca invitați pe Cosmin Marcovici de la Opera Română Iași – *Rodolfo*, George Cojocaru de la Opera Română Iași – *Marcello* și Nicoleta Ardelean de la Opera Română Iași – *Mimi*, cu artiștii constănțeni în celelalte roluri. Opera *Bal mascat* de G. Verdi din 10 februarie 2001 a avut ca invitați pe Viorel Săplăcan de la Opera Română Cluj – *Riccardo,* Angela Gazibar de la Teatrul muzical Galați – *Ulrica,* alături de artiștii constănțeni în celelalte roluri. Pentru opera *Trubadurul* de G. Verdi de sâmbătă 17 februarie 2001, au fost invitați Dan Pataca (Timișoara) – *Contele de Luna*, Lucia Papa de la Opera Română Timișoara – *Azucena,* Viorel Săplăcan (Cluj) – *Manrico*, alături de artiștii constănțeni în celelalte roluri. Dirijor Liviu Buiuc. La 24 februarie 2001, coregraful Attilas Sylvester este invitat să monteze baletul *Dihronia.*

www.ziuaconstanta.ro

Programul operei consemnează următoarele: „Colaborarea maestrului Attilas Sylvester cu Opera Constanța se întâmplă acum, în pragul mileniului III, în plină forță creatoare când montează *Amorul vrăjitor* pe muzica lui Manuel de Falla și *Cântul fratelui mort* pe muzica lui Mikis Theodorakis. Sylvester montează pentru prima oară în România un spectacol, având o foarte bună colaborare cu colectivul de balet al Operei Constanța."[260]

Bărbierul din Sevilla de G. Rossini din 3 martie 2001, l-a avut ca invitat pe Gheorghe Petean de la Opera Română Cluj pentru rolul *Contelui de Almaviva*, alături de colectivul constănțean în celelalte roluri și dirijorul Liviu Buiuc. *Cavalleria rusticană* de P. Mascagni din 7 martie 2001 a avut ca invitați pe Karoly Banksov de la Opera Română Cluj–Napoca pentru rolul *Alfio*, alături de Viorel Săplăcan (Cluj) – *Turridu,* Claudia Codreanu (București) – *Lola*, artiștii constănțeni pentru celelalte roluri și dirijorul Modest Cichirdan din Craiova. Opera *Traviata* de G. Verdi, programată sâmbătă 10 martie 2001 a beneficiat de aportul soliștilor Ionel Voineag de la Opera Națională București – *Alfredo,* alături de Dan Pataca (Timișoara) – *Georgio Germont*, Sorin Drăniceanu (Craiova) – *Dr. Grenville*, alături de artiștii constănțeni în celelalte roluri și dirijorul Modest Cichirdan de la Teatrul muzical Craiova. Pentru *Boema* de G. Puccini din 14 martie, au fost solicitați următorii soliști lirici: Ognian Nicolov (Bulgaria) – *Rodolfo,* Dan Pataca de la Opera Română Timișoara – *Schaunard*, George Cojocariu de la Opera Română Iași – *Marcello*, Sorin Drăniceanu de la Teatrul muzical Craiova – *Collin*. *Lucia di Lammermoor* de G. Donizetti de sâmbătă 28 aprilie 2001 a beneficiat de aportul soliștilor lirici: Vasile Cheptănaru din Chișinău în rolul *Edgardo,* Basalic Iordache de la Opera Națională București în rolul lui *Enrico,* alături de soliștii constănțeni si dirijorul Liviu Buiuc. Pentru opera *Otello* de G. Verdi din 25 aprilie 2001 au fost invitați Nicolae Busuioc (Chișinău) pentru rolul *Otello,* Dragoș Vladimir (Chișinău) pentru rolul lui *Iago*, alături de colectivul Operei Constanța și dirijorul bulgar Evgheni Dimitrov. Pentru opera *Tosca* de G. Puccini din 9 mai 2001 au fost solicitați: Veronica Tudosă de la Opera Română Timișoara– *Floria Tosca*, Ștefan Negoescu de la Opera Națională București – *Mario Cavaradossi*, Boris Materinco (Chișinău) – *Baronul Scarpia* și dirijorul Roberto Misto (Italia). Pentru *Cavalleria rusticana* de P. Mascagni din 19 mai 2001, a fost invitat dirijorul Dorel Munteanu de la Teatrul muzical Brașov, alături de Stelian

[260] Pitei, Bebe – *Attilas Sylvester, coregraf*, în *Programul* Operei Constanța, 24 februarie, 2001.

www.ziuaconstanta.ro

Negoescu şi Claudia Codreanu de la Opera Naţională Bucureşti. Pentru opera *Carmen* de G. Bizet de sâmbătă 23 mai 2001, au fost invitaţi Vanio Nikolov Skatchkov (Bulgaria) – *Don Jose*, Cristina Eremia Hrişcanu de la Opera Naţională Bucureşti – *Frasquita*, alături de Gabriela Hazarian (Braşov) – *Carmen,* Ştefan Ignat (Bucureşti) – *Escamillo*, Nicolae Andreescu (Bucureşti) – *Dancairo* şi dirijorul bulgar Evgheni Dimitrov.

Pentru spectacolul cu *Rigoletto* din 30 mai 2001, Opera Constanţa invită pe regizorul Emil Strugaru aflat la prima colaborare, fapt consemnat de presa constănţeană:

„Primul spectacol cu care debutează ediţia a 27-a a Festivalului Internaţional de Operă şi Balet – *Rigoletto* de G. Verdi este regizat de Emil Strugaru de la Opera Română din Cluj-Napoca."[261]

Pentru premiera operei *Rigoletto* de G. Verdi de sâmbătă 2 iunie 2001, au fost invitaţi Stelian Negoescu şi Claudia Codreanu de la Opera Naţională Bucureşti, regizorul Emil Strugaru de la Opera Română Cluj–Napoca, scenograful Grigore Gorduz de la Opera Română Timişoara, Alfio Grasso (Italia) şi dirijorul Evgheni Dimitrov din Bulgaria. Spectacolul cu opera *Trubadurul* de G. Verdi a beneficiat de prezenţa invitaţilor: Alfio Grasso (Italia) – *Contele de Luna*, Birgit Eger Carrara (Germania) – *Leonora,* Anna Schiatti (Italia) – *Azucena,* Daniel Prunaru de la Teatrul muzical Craiova – *Ferrando,* Nicolae Andreescu de la Opera Naţională Bucureşti - *Ruiz,* dirijorul Jean Claude Amiot (Franţa). Pentru *Traviata* din 9 iunie 2001, au fost invitaţi Ornelia Pratesi (Italia) – *Violeta Valery*, Massimiliano Drapello (Italia) – *Alfredo. Otello* din 13 iunie 2001 i-a avut ca invitaţi pe Gioacchino Gitto (Italia) – *Otello*, Giana Queni (Italia) – *Desdemona*, Angela Gazibar de la Teatrul muzical Galaţi – *Emilia*, Enrico Stinchelli (Italia) – *Cassio*, dirijorul Giorgio Croci (Italia). Pentru opera *Bal mascat* de G. Verdi din 16 iunie au fost invitaţi Casimir Dinev (Bulgaria) – *Ricardo*, Emilia Boteva (Bulgaria) – *Ulrica,* dirijorul Elio Orciuolo (Italia). Miercuri 20 iunie 2001 s-a prezentat opera *Aida* cu următorii invitaţi: Emilia Oprea (Suedia) – *Aida,* Antonio de Palma (Italia) – *Radames*, Sorin Drăniceanu de la Opera Naţională Bucureşti – *Ramphis,* Etore Nova (Italia) – *Amonasro*. A dirijat Thomas Cavendish (SUA).

În cadrul Festivalului Internaţional de Operă şi Balet presa consemnează următoarele:

---

[261] Pamfil, Mirabela – *Regizorul Emil Strugaru la prima colaborare cu Opera Constanţa,* în ziarul *Independentul*, Constanţa, 30mai, 2001.

www.ziuaconstanta.ro

„Şapte dirijori străini invitaţi din Bulgaria, Franţa, Italia, Polonia, SUA şi în fiecare seară 1-5 solişti străini în distribuţie pentru cele 8 titluiri verdiene: *Rigoletto*, *Traviata*, *Otello*, *Trubadurul*, *Bal mascat*, *Aida*, *Nabucco* şi *Requiem*. Aceasta este oferta Operei Constanţa pentru festival".[262]

Miercuri 27 iunie 2001 a fost prezentată opera *Nabucco* de G. Verdi, având ca invitaţi pe Nicolai Dobrev (Bulgaria) pentru rolul *Nabucco*, Simion Simionov (Bulgaria) pentru rolul *Ismaele,* Alex Teliga (Polonia) pentru rolul *Zaccaria,* Ambra Vespasiani (Italia) pentru rolul *Fenena,* Nicolae Andreescu şi Dorina Cheşei de la Opera Naţională Bucureşti pentru rolurile *Abdallo* şi *Anna.* A dirijat Ivailo Krincev (Bulgaria). Sâmbătă 3 noiembrie 2001 Opera Constanţa prezintă opera *Lucia di Lammermoor*, având ca invitaţi pe Karoli Bancsov de la Opera Română Cluj şi Ixor Borko (Ucraina). Pentru *Bărbierul din Sevilla* din 10 noiembrie, au fost solicitaţi Ştefan Ignat şi Pompei Hărăşteanu de la Opera Naţională Bucureşti şi dirijorul Eraldo Salmieri din Italia. Miercuri 14 noiembrie 2001, Opera Constanţa prezintă spectacolul *Bal mascat*, având ca invitaţi pe Krasimir Dinev (Bulgaria), Angela Gazibar de la Teatrul muzical Galaţi, şi dirijorul Massimo Scapin din Italia, Pentru *Cavalleria rusticana* din 17 noiembrie, au fost invitaţi Anatoli Kapustin (Ucraina), Ştefan Ignat de la Opera Naţională Bucureşti. Opera *Carmen* prezentată la 21 noiembrie i-a avut ca invitaţi pe Aura Twarovska de la Opera Română Timişoara, Ştefan Ignat şi Nicolae Andreescu de la Opera Naţională Bucureşti. Pentru opera *Tosca* din 28 noiembrie au fost solicitaţi: Elena Andrieş de la Opera Română Cluj, Boris Materinco (Chişinău) şi dirijorul Răsvan Cernat de la Opera Naţională Bucureşti. Sâmbătă 15 decembrie 2001, Opera Constanţa prezintă opera *Nabucco* având ca invitaţi pe Petre Racoviţă (Chişinău), Melania Ghioaldă şi Nicolae Andreescu de la Opera Naţională Bucureşti, Angela Gazibar de la Teatrul muzical Galaţi. Sâmbătă 30 decembrie 200, Opera Constanţa prezintă *Requiem-ul* de G. Verdi, având ca invitaţi pe Iulia Trussa (Grecia), Gabriela Popescu (Germania), Simion Simionov (Bulgaria) şi Pompei Hărăşteanu de la Opera Naţională Bucureşti. A dirijat Tadeus Kozlowsky din Polonia.

Pentru stagiunea 2001–2002, Emil Strugaru de la Opera Română Cluj–Napoca face regia operei *Rigoletto* de G. Verdi, iar Grigore Gorduz de la Opera Română Timişoara, scenografia pentru această operă. Stelian Negoescu de la Opera Naţională Bucureşti este

---

[262] Sîrbu, Cristina – *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet*, în revista *Contemporanul*, Bucureşti, 21iunie, 2001.

www.ziuaconstanta.ro

solicitat pentru rolul *Ducelui*, iar Alfio Grasso chemat pentru rolul *Rigoletto*, din opera cu acelaşi nume de G. Verdi. Invitaţi la Festival: Stelian Negoescu, Claudia Codreanu, Nicolae Andriescu de la Opera Naţională Bucureşti, Daniel Prunaru de la Teatrul muzical Craiova, Emil Strugaru - regizor de la Opera Română Cluj–Napoca, Grigore Gorduz – scenograf de la Opera Română Timişoara, Pompei Hărăşteanu de la Opera Naţională Bucureşti, corul Filarmonicii *Moldova* din Iaşi dirijat de Doru Moraru, Dorina Cheşei de la Opera Naţională Bucureşti. Invitaţi străini: Alfio Grasso (Italia), Engheni Dimitrov – dirijor (Bulgaria), Brigit Eger Carrara (Germania), Anna Schiatti (Italia), Gioacchino Gitto (Italia), Jean Claude Amiot – dirijor (Franţa), Ornela Pratesi (Italia), Massimiliano Drapello (Italia), Alexander Crunev (Bulgaria), Gianna Queni (Italia), Enrico Stinchelli (Italia), Elio Orciuolo – dirijor (Italia), Giorgio Croci – dirijor (Italia), Rumen Sterionov (Bulgaria), Emilia Oprea-Fălcaru (Suedia), Gabriela Popescu (Germania), Antonio de Palma (Italia), Ettore Nova (Italia), Thomas Cavendish – dirijor (SUA), Nicolai Dobrev, Simion Simionov (Bulgaria), Alex Teliga (Polonia), Ambra Vespasiani (Italia), Iulia Trussa (Grecia), Massimo Scapin – dirijor (Italia), Tadeus Kozlowsky (Polonia).

În stagiunea 2001–2002, pentru opera *Trubadurul* de G. Verdi din 16 ianuarie au fost invitaţi în spectacol Gheorghe Mogoşan de la Opera Română Cluj în rolul *Contelui de Luna*, Ornella Pratesi (Italia) – *Leonora*, Angela Gazibar de la Teatrul muzical Galaţi – *Azucena* şi Stelian Negoescu de la Teatrul muzical Craiova – *Manrico*. Pentru *Traviata* din 19 ianuarie a fost invitat Cosmin Marcovici de la Opera Română Iaşi pentru rolul *Alfredo*, alături de Ornella Pratesi (Italia) – *Violeta Valery*. Pentru opera *Tosca* de G. Puccini au fost invitaţi Laura Niculescu (Italia) – *Floria Tosca*, Stelian Negoescu (Craiova) – *Mario Cavaradossi*, Ettore Nova (Italia) – *Baronul Scarpia*. Claudia Codreanu va fi solicitată pentru rolul *Suzuki* şi Nicolae Andreescu în rolul *Yamadori* din opera *Madama Butterfly* – ambii de la Opera Naţională Bucureşti. Victor Dumănescu de la Opera Română Cluj-Napoca va fi invitat să dirijeze în sala Teatrului liric opera *Boema* de G. Puccini . Invitaţi în Festival: Claudia Codreanu, Nicolae Andreescu de la Opera Naţională Bucureşti, Sorin Drăniceanu de la Teatrul muzical Craiova, Sergiu Ţapuchievici, Grigore Gorduz - scenograf de la Opera Română Timişoara, Emil Strugaru – regizor de la Opera Română Cluj–Napoca, Valentin Racoveanu, Cristina Eremia Hrişcanu de la Opera Naţională Bucureşti, Petre Chilea de la Opera Română Cluj – Napoca, Claudia Codreanu, Pompei Hărăşteanu de la Opera

www.ziuaconstanta.ro

Națională București, Cristian Bălășescu de la Teatrul muzical Galați. Invitați străini: Vincenzo Sanso (Italia), Alfio Grasso (Italia), Tyrone Paterson – dirijor (Canada), Natalia Valli (Italia), Maria Belcheva (Bulgaria), Ion Pojar (SUA), Jivko Pranchev (Bulgaria), Wolfgang Balzer – dirijor (Germania), Massimiliano Drapello (Italia), Alexander Krunev (Bulgaria), Francesco Rosa – dirijor (Italia), Mina Tasca Yamazaki (Italia), Camen Tchanev (Bulgaria), Eraldo Salmieri – dirijor (Italia). Michiko Inoue (Japonia), Ettore Nova (Italia), Laura Niculescu (Italia), Ambra Vespasiani (Italia), Massimo Scapin – dirijor (Italia), Antonio de Palma (Italia), Eleonora Constantinova – regizor (Chișinău), Lorenzo Castriota Skanderbeg – dirijor (Italia).

În stagiunea 2002–2003, la 22 ianuarie, pentru rolurile principale din opera *Traviata* de G. Verdi au fost invitați Valentina Mărcan și Vladislav Goray ambii de la Teatrul muzical din Brașov. Dirijorul spectacolului a fost Anthony Armore, invitat din SUA. Faptul a fost confirmat de presa vremii: „Opera Constanța a prezentat miercuri 21 ianuarie, pe scena Teatrului liric spectacolul cu *Traviata* de G. Verdi. Rolurile principale au fost jucate de solista brașoveană Valentina Mărcan și Vladislav Goray. Spectacolul s-a bucurat de un public numeros care a știut să aprecieze adevărata valoare a operei verdiene."[263]

Șirul invitaților continuă, Opera constănțeană făcând eforturi uriașe pentru a suporta cheltuielile materiale imense cerute de montările de mare anvergură, beneficiind însă de prestația de cele mai multe ori excelentă a soliștilor români și străini.

„Sâmbătă, 26 aprilie, debutează cea de-a XXIX-a ediție a *Festivalului Internațional de Operă și Balet la Opera* Constanța. Sunt invitați în cadrul acestui eveniment corul Sanmarino din Bruxelles, dirijorul belgian Marian Mitea, Yasko Fujii din Japonia care vor evolua în *Madama Butterfly*, bulgarul Kamen Chanev, deja cunoscut publicului constănțean, dirijorul Francesco Rosa, regizoarea Vera Petrova, dirijorii Adriano Melchiore, Walter Attanasi, Nayaden Totorov și Gianpaolo Mazzoli, soliștii Giuliano di Filippo, Alfio Grasso, Teresa Maselli, și Maciej Komandera (Polonia), Giorgio Martin și Yuri Batukov (Germania)"[264] – consemnează presa locală.

Pentru opera *Rigoletto* de G. Verdi din 17 septembrie 2003 au fost invitați regizorul Emil Strugaru de la Opera Română Cluj–

[263] Niculescu, Carmen – *Traviata pe scena Ovidiană*, în ziarul *Ziua de Constanța*, an. III, nr. 657, 2003, pag. 6.

[264] I.G – *Festivalul Internațional de Operă și Balet la a XXXIX-a ediție*, în *România liberă*, ediția de Dobrogea, București, 23 aprilie, 2003.

www.ziuaconstanta.ro

Napoca, Cosmin Marcovici de la Opera Română Iaşi, Gheorghe Mogoşan de la Opera Română Cluj, Claudia Codreanu de la Opera Naţională Bucureşti. Pentru opera *Carmen* de G. Bizet din 12 septembrie 2003 au fost solicitaţi Viorel Săplăcan de la Opera Română Cluj, Gabriela Hazarian de la Teatrul muzical Braşov, Nicolae Andreescu de la Opera Naţională Bucureşti, Vasile Micusa (Chişinău), Isabelle Radigon (Franţa), dirijorul Pascual Osa (Spania).

Pentru *Cavalleria rusticana* de P. Mascagni din 8 octombrie 2003 au fost invitaţi: Cristian Bălăşescu de la Teatrul muzical Galaţi pentru rolul *Turridu* şi Claudia Codreanu de la Opera Naţională Bucureşti – *Lola.* La 15 octombrie 2003 pentru spectacolul cu opera *Trubadurul* au fost invitaţi: Zarui Vardanean de la Chişinău pentru rolul *Azucena,* Constantin Nica de la Opera Română Cluj – *Manrico*, Sorin Drăniceanu de la Teatrul muzical Craiova – *Ferrando* dirijorul Hari Bela de la Opera Română Cluj. Pentru opera *Trubadurul* de G. Verdi din 15 octombrie 2003 au fost invitaţi Zarui Vardanean (Chişinău), Constantin Nica de la Opera Română Cluj, Sorin Drăniceanu de la Teatrul muzical Craiova, scenograful Boris Stoianov (Bulgaria), dirijorul Hari Bela de la Opera Română Cluj–Napoca. Opera *Tosca* de G. Puccini din 18 octombrie 2003 i-a avut ca invitaţi pe Veronica Tudose, Viorel Săplăcan şi Gheorghe Mogoşan de la Opera Română Cluj–Napoca, dirijorul Nicolae Dohotaru (Chişinău). Pentru spectacolul cu opera *Turandot* de G. Puccini din 18 octombrie 2003, au fost invitaţi alături de soliştii constănţeni: Veronica Tudosă de la Opera Română din Cluj pentru rolul *Floria Tosca*, Gheorghe Mogoşan de la Opera Română Cluj şi dirijorul Nicolae Dohotaru din Chişinău. La spectacolul din 29 octombrie cu opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini au fost invitaţi: Valentin Marele de la Teatrul muzical Braşov şi dirijorul american Anthony Armore.

Opera *Carmen* de G. Bizet prezentată la 12 noiembrie 2003 a avut ca invitaţi pe Viorel Săplăcan de la Opera Română din Cluj, Gabriela Hazarian de la Teatrul muzical Braşov, Vasile Micusa de la Opera din Chişinău, Isabelle Radigon (Franţa), Nicolae Andreescu de la Opera Naţională din Bucureşti şi dirijorul Pascual Osa din Spania. Opera *Boema* de G. Puccini din 15 noiembrie 2003 a avut ca invitaţi pe: Tcvetan Tcvetkov (Bulgaria), Monica Chavez (Mexic), alături de colectivul constănţean şi bulgarii Ognian Draganov - regizor şi Boris Stoianov – scenograf. În *Nabucco de* G. Verdi din 6 decembrie 2003 au fost invitaţi: Petre Racoviţă de la Opera Română din Cluj, Bayasgalan Dasnyam (Mongolia), Zarui Vardanian (Chişinău) şi dirijorul Hari Bela de la Opera Română din Cluj-Napoca. Opera

www.ziuaconstanta.ro

Carmen de G. Bizet din 13 decembrie 2003 a avut ca invitați pe: Aidyn Ustuk (Turcia), Irene Petkova (Bulgaria), Petre Ghilea de la Opera Română Cluj.

Pentru opera *Boema* de G. Puccini din 21 februarie, stagiunea 2003-2004, au fost invitați: Olexy Strebnytsky (Ucraina), Ramona Ieremia de la Opera Română Cluj. Opera *Trubadurul* de G. Verdi din 14 februarie 2004, a avut ca invitați pe: Marian Pop de la Opera Română din Cluj pentru rolul *Contelui de Luna*, Marius Vlad Budoiu de la Opera Română Cluj–Napoca – *Manrico*, scenografii Boris Stoianov şi Tvetanka Stoianova din Bulgaria. La 31 martie 2004 s-a programat opera *Lucia di Lammermoor* de G. Donizetti. Alături de interpreții constănțeni au fost invitați: Martin Fulop de la Opera Română din Cluj pentru rolul *Enrico*, Cosmin Marcovici de la Opera Română Iaşi – *Edgardo*, Pompei Hărăşteanu de la Opera Națională Bucureşti – *Raimondo*. Pentru spectacolul cu opera *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini din 3 aprilie 2004, au fost invitați: Basalic Iordache de la Opera Națională Bucureşti pentru rolul – *Figaro,* Iurie Ciobanu de la Opera Română din Cluj – *Contele Almaviva*, dirijorul Liviu Buiuc.

La 7 aprilie 2004 Opera Constanța prezintă publicului în premieră un *Spectacol de Balet* pe muzica *Requiem-ului* de W.A. Mozart, în regia şi coregrafia lui Mihail M. Motovilov invitat pentru realizarea spectacolului cu soliştii de balet constănțeni. Pentru *Cavalleria rusticana* de Pietro Mascagni din 14 aprilie 2004, au fost invitați Cristian Bălăşescu de la Teatrul muzical Galați şi dirijorul Anthony Armore din SUA. De asemenea pentru opera *Madama Butterfly* de G. Puccini din 24 aprilie 2004, au fost invitați Kamen Chanev (Bulgaria) pentru rolul *Pinkerton*, regizorul Ognian Draganov (Bulgaria), pentru costume Tvetanka Stoianova (Bulgaria), scenograful Grigore Gorduz de la Opera Română Timişoara. Pentru opera *Aida* de G. Verdi din 8 mai 2004 au fost invitați regizoarea Eleonora Constantinova (Chişinău), Ştefan Ignat de la Opera Națională Bucureşti, corul de bărbați *Harisma* al Episcopiei Tomisului dirijat de Dan Alexandru Văcărescu. La 15 mai 2004 s-a programat opera *Boema* de G. Puccini, unde pe lângă artiştii bulgari amintiți la celelalte spectacole au fost invitați dirijorii: Kiyotaka Teraoka din Japonia, Stanley Thurston din S.U.A. şi Louise Clark din Noua Zeelandă, care au dirijat două şi respectiv câte un act din această operă după practica făcută cu maestrul Gheorghe Stanciu în această lună. Miercuri 7 iulie 2004 în cadrul spectacolului cu opera *Bal mascat* de G. Verdi, Opera Constanța a avut următorii invitați: Viorel Săplăcan

www.ziuaconstanta.ro

de la Opera Română Cluj – *Riccardo*, Carlos Oliva (SUA) – *Renato*, Lucia Papa de la Opera Română din Timişoara – *Ulrica*, alături de artiştii constănţeni în celelalte roluri. În spectacolul cu opera *Trubadurul* de G. Verdi din 3 iulie 2004, au fost invitaţi: Carlos Olivia (SUA), Lucia Papa de la Opera Română Timişoara, Viorel Săplăcan de la Opera Română Cluj–Napoca, Ştefan Ignat de la Opera Naţională Bucureşti şi dirijorul Anthony Armore. Sâmbătă 10 iulie 2004, în spectacolul cu *Rigoletto* de G. Verdi au fost invitaţi: Tzvetan Tzvetkov (Bulgaria) pentru rolul *Ducelui de Mantua*, Camil Mara de la Opera Română din Timişoara – *Rigoletto*, Cho Sung Hyun (Coreea de Sud) – *Gilda*, regizorul Emil Strugaru de la Opera Română din Cluj, scenograful Grigore Gorduz de la Opera Română din Timişoara şi dirijorul italian Gian Paolo Mazzoli. În stagiunea 2004 au fost invitaţi pentru premiera operetei *Liliacul* de J. Strauss în data de 17 iulie soliştii: Cristian Rudic de la Opera Română din Timişoara pentru rolul lui *Eisenstein,* Carmen Gurban de la Opera Română din Cluj – *Rosalinde*, Marian Someşan de la Opera Naţională Bucureşti – *Alfred*, Peter Hercz de la Opera Română Cluj – *Frosch*, Laura Feiter (Olanda) – *Adele*, de asemenea regizorul Ognian Draganov din Bulgaria.

Invitaţi în *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet*, ediţia a XXX–a 2004: Nikolai Dobrev şi Stojan Daskalov (Bulgaria), Alexandru Moisuc de la Opera Română Timişoara, Larisa Malici (Ucraina) şi dirijorul Ivaylo Krinchev din Bulgaria pentru opera *Nabucco* din 29 mai 2004. Laura Feiter (Olanda), Iurie Ciobanu de la Opera Română Cluj–Napoca, Ludek Golat (Cehia), pentru opera *Elixirul dragostei* de G. Donizetti. Pentru opera *Madama Butterfly* au fost invitaţi: Mitsuko Mori (Japonia), Claudia Codreanu de la Opera Naţională Bucureşti, Kamen Chanev (Bulgaria), Daniel Filipescu de la Opera Naţională Bucureşti, regizorul Ognian Draganov şi Tvetanka Stoianova din Bulgaria, scenograful Grigore Gorduz de la Opera Română Timişoara. Pentru opera *Boema* au fost invitaţi: Zvetelina Vasilievna (Bulgaria), Boris Stoianov (Bulgaria). Pentru *Trubadurul* de G. Verdi au fost invitaţi: dirijorul Evgheni Dimitrov (Bulgaria), Camil Mara de la Opera Română din Timişoara, Bojka Vasileva (Egipt), Pompei Hărăşteanu de la Opera Naţională Bucureşti. Pentru opera *Aida* au fost invitaţi: Gabriela Popescu (Germania), Rumen Dojkov (Bulgaria), Mauro Augustini (Italia). Pentru *Concertul de Gală*: pe lângă cei specificaţi, programaţi în Gală a concertat şi Laura Niculescu (Italia).

www.ziuaconstanta.ro

În stagiunea 2004-2005, Teatrul Național de Operă și Balet „Oleg Danovski" după ultima titulatură în urma modificărilor aduse de Consiliul local al orașului Constanța, sub direcția dirijorului Răsvan Cernat s-au realizat o serie de spectacole cu invitați mai mult interni, de la operele din țară. Astfel, pentru premiera *Don Giovanni* de W.A. Mozart au fost invitati Mihnea Lamatic, Mihaela Stanciu și Horia Sandu din București, iar pentru opera *Rigoletto* de G. Verdi din 18 octombrie 2005 au fost invitați Camil Mara și Marilena Chirici din Timișoara, Cosmin Marcovici și Mihaela Grăjdaru din Iași, iar la pupitrul dirijoral pe Mihaela-Silvia Roșca tot din Timișoara, regia artistică fiind semnată de Emil Strugaru din Cluj.

Mihaela-Silvia Roșca va dirija și opereta *Liliacul* de J. Strauss cu un colectiv venit din Cluj: Christian Rudik, Mariana Sarba, Mihai Simboteanu, Marilena Chirici, Marian Șomeșan, Marius Iuliu Mare, Narcisa Brumar, Peter Hercz. Prestația artiștilor a fost bună, apreciată de public și mass-media constănțeană.

În stagiunea următoare 2005-2006, tot sub direcția dirijorului Răsvan Cernat, s-au realizat o serie de spectacole cu invitați de marcă din țară și străinătate. Astfel că pentru opera *Trubadurul* de G. Verdi din 5 octombrie 2006 au fost invitați dirijorul Petre Sbârcea, soliștii Petre Racoviță din Chișinău, Felicia Filip, Claudia Hanghiuc și Pompei Hărășteanu din București, Stelian Neagoiescu din Craiova. Regia artistică a fost semnată de Ognian Draganov din Bulgaria.

Pentru opera *Nabucco* de același G. Verdi au fost invitați Florin Diaconescu, Melania Ghioaldă din București și Alexandru Moisuc din Timișoara. Baletul a prezentat *Peer Gynt* de E. Grieg în coregrafia și regia lui Gheorghe Kovtun din Rusia.

Pentru opera *Rigoletto* au fost invitați dirijorul Koichi Inoue din Japonia, Cosmin Marcovici din Iași, Irina Iordăchescu din București, iar pentru *Tosca* de G. Puccini au fost invitati Marius Budoiu din Cluj și Georgeta Țirea din Sibiu. Pentru *Nunta lui Figaro* de W.A. Mozart au fost invitați Ștefan Popov din București și Răzvan Georgescu din Brașov.

În vederea realizării spectacolului cu lucrarea *Carmina Burana* de C. Orff, Teatrul constănțean i-a invitat pe soliștii Ana Maria Mirescu, Valentin Racoveanu din București și Giani Brad din Cluj.

Toate spectacolele au avut o ținută artistică adecvată, toate prestațiile invitaților fiind la înălțimea sperată de publicul meloman constănțean.

Stagiunea 2006-2007 se desfășoară sub conducerea directorului general Daniela Vlădescu care pune în scenă lucrări valoroase cu

www.ziuaconstanta.ro

invitați români și străini. Mai întâi are loc un *Concert de deschidere* cu invitații: Georgeta Stoleriu, Claudia Codreanu, Răzvan Săraru din București și Adrian Sîmpetrean din Cluj, corul Filarmonicii „G.Enescu" din București, care au dat glas sub bagheta dirijorului Răsvan Cernat *Simfoniei a V-a și a IX-a* de L.van Beethoven.

Pentru baletul *Orfeu* a fost invitat coregraful și regizorul Attilas Silvester, iar pentru opera *Rigoletto* din 23 mai 2006, dirijorul Robert Gutter din SUA, soliștii Mauro Augustini din Italia, Marius Manea din București.

Opera *Boema* de G. Puccini a fost dirijată de Corneliu Calistru din Iași, avându-i ca soliști pe Setsuko Iizuka din Japonia, Dan Patacă din Timișoara, Ștefan Popov din București. Pentru baletul *Giselle* de A. Adam din 28 mai 2007, au fost invitați Elvira Khabibullina și Iurii Vasilievici Andreev din Rusia.

Pentru opera *Don Giovanni* de W.A. Mozart au fost invitați Dorina Cheșel, Mihaela Lamatic, Oana Andra din București, iar pentru premiera *Văduva veselă* de Fr. Lehar dirijorul Lucian Vlădescu din București și solistul Bogdan Caragea tot din București.

Invitați de excepție membrii cvartetului *Voces* din Iași, au susținut în data de 8 iunie 2007 un extraordinar recital cu lucrări din Mozart, Haydn și Dvorak. Pentru opera *Aida* de G. Verdi au colaborat invitații Carmen Curban din Cluj, Liliana Lavric din Chișinău, Bojidar Nikolov din Bulgaria.

S-au realizat într-adevăr spectacole de referință, prestația artiștilor fiind una de mare calitate, lucru înțeles și apreciat de publicul larg constănțean beneficiarul acestor spectacole de operă, operetă și balet.

www.ziuaconstanta.ro

Capitolul 6

6 Stagiunile estivale pe litoral. Activitatea concertistică în țară și străinătate și reflectarea ei în presă

6.1 *Spectacole estivale pe litoral*

Teatrul liric în plin sezon estival, sună un titlu din ziarele vremii care atestă efortul depus de colectivul Teatrului liric pentru ridicarea calității spectacolelor din repertoriu: „Teatrul liric constănțean are în continuare în vedere ridicarea calitativă a producțiilor artistice prin perfecționarea soliștilor, orchestrei și corului, montând lucrări repertoriale gustate și accesibile publicului larg: *Voievodul țiganilor, Liliacul, Ana Lugojana, Carmen, My Fair Lady, O noapte la Veneția (în limba germană), Trubadurul, Floarea din Hawai* etc., la care colaborările artistice de primă mărime românești și străine vor adăuga noi valențe artistice fiecărui spectacol în parte".[265]

„Referindu-ne la cele două luni ce constituie sezonul de vară, se impun după părerea noastră, măsuri speciale. În această perioadă, Teatrul din Constanța ar trebui, credem să capete un caracter cu adevărat reprezentativ, grupând câteva din cele mai bune forțe ale artei noastre lirice. Un *Bărbierul din Sevilla* cu Nicolae Herlea, o *Tosca* cu Arta Florescu, o *Fântâna din Bahcisarai* cu Irinel Liciu, o *Lysistrata* cu Ion Dacian etc., ar spori mult interesul spectatorilor locali și străini, demonstrând totodată valoarea reală a artei interpretative românești.

Un început bun s-a făcut în vara anului (1961) – afirmă muzicologul Egdar Elian – când Ion Dacian, Virginia Romanovsky, Silly Popescu, Bimbo Mărculescu și Maria Wauwrina, au apărut în spectacolele *Lăsați-mă să cânt* și *Ana Lugojana* ale Teatrului liric din Constanța, obținând succese pe deplin meritate. Din păcate în vara anului 1962, această bună inițiativă nu a mai fost continuată".[266]

---

[265] Zălog, Emil – *Teatrul liric în plin sezon estival*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, an. XXIII, nr. 6769, 15 mai, 1970, pag. 5.

[266] Elian, Edgar – *Despre profilul și calitatea activității muzicale la Teatrul de Stat din Constanța*, în revista *Muzica*, an. XII, nr. 4, București, 4 aprilie, 1962, pag. 31.

www.ziuaconstanta.ro

În sezonul estival al fiecărui an, Teatrul liric constănțean, pe lângă repertoriul foarte variat de operă, operetă şi balet, pregătit pentru publicul românesc, are incluse în repertoriul stagiunii o serie de lucrări în original, ca de exemplu *Voievodul ţiganilor* şi *Liliacul* de J. Strauss, *Cio-cio-san* de Puccini etc., care sunt vizionate de turiştii străini.

„Pentru popularizarea creaţiei originale – afirmă dirijorul Boris Cobasnian –opereta *Ana Lugojana* de Filaret Barbu a fost pregătită în limba germană pentru turiştii străini aflaţi pe litoral".[267]

Repertoriul Teatrului muzical din Constanța în perioada de vară, în plin sezon, se rezumă la aceleaşi cunoscute, cântate şi răscântate opere: *Madama Butterfly, Boema, Rigoletto, Carmen*, toate având finaluri triste. Ori, spectatorii veniţi pe litoral, vor să se distreze, să-şi descreţească frunţile, sau măcar să vadă un spectacol nou. Acest redus repertoriu este interpretat mereu cam de aceeaşi artişti care deseori sunt obosiţi.

Preocuparea conducerii Teatrului muzical pentru înnoirea repertoriului s-a manifestat în luna iunie, când a avut loc premiera operei *Carmen,* iar cu privire la repertoriul creaţiei originale de operă şi operetă românească a avut loc la începutul primului semestru premiera operetei *Nimfa litoralului* de Viorel Doboş, care din păcate, pentru unele deficienţe ale libretului a fost scoasă de pe afiş. La repertoriul sărac şi şablon se mai adaugă şi lipsa oricărei creaţii româneşti de operă sau operetă.

O analiză pertinentă face muzicologul Edgar Elian, asupra spectacolelor oferite pe litoral de Teatrul muzical constănțean în revista *Muzica*, nr.4 din aprilie 1962, în care relatează activitatea artiştilor constănţeni. Iată comentariul său: „Într-un simpatic teatru de vară în preajma mării – afirmă muzicologul – înconjurat de bogate plantaţii, secţia de operă a Teatrului muzical a prezentat opera *Madama Butterfly* de G. Puccini, în regia artistică a lui Gh. Bărbulescu. Mărturisim surpriza plăcută ce ne-a făcut-o tânăra soprană Gabriela Ţigănaşu-Popescu în rolul *Cio-cio-san*. O voce de calitate, cu un ambitus mare, de o strălucire şi penetranţă puţin obişnuite, omogenă în toate registrele, cu posibilităţi de suplețe, o frazare inteligentă la care se adaugă tinerețea şi gingăşia prezenţei scenice. În restul distribuţiei publicul l-a apreciat pe Richard Deutsch, cu o voce puternică de tenor spinto, bine timbrată (oarecum obosită în registrul grav şi necesitând puţin <pusseu> în realizarea acutelor) care a întruchipat cu experienţă pe *Pinkerton.* În rolul consulului *Sharples,*

[267] Cobasnian, Boris – *În oraşul de pe malul mării*, în revista *Muzica*, an. XXI, nr. 5, Bucureşti, mai, 1971, pag. 6.

www.ziuaconstanta.ro

baritonul Elizeu Simulescu ne-a delectat cu vocea sa caldă, rotundă, clădită la şcoala de bel-canto a lui Costescu-Duca, emisă fără efort şi cu un joc de scenă convingător şi natural. Cu voci bune şi bine îndrumaţi în mişcarea scenică, specific japoneză, s-au prezentat Ion Ciobanu (incisiv în rolul unchiului *Bonzo)* şi Vasile Pascali (cu o suficientă suplețe în *Goro*). În celelalte roluri: Margareata Tomazian (*Suzuki*), C. Iuraşcu (*Yamadori*), George Ionescu (*Comisarul*), Coriolan Bărbat şi Gabriel Tănase. Corul pregătit de Boris Cobasnian a relevat unele voci frumoase, dar transmisia prin microfoane şi difuzoare, foarte defectuoasă şi inegală, nu a permis o omogenizare şi o dozare a nuanțelor. Amplificarea mecanică a vocilor şi a orchestrei a dăunat mult acurateței spectacolului. Eforturile vădite ale tânărului dirijor Silviu Panțîru nu au putut evita unele decalaje ale orchestrei care, în nuanțele de mezzoforte şi piano a avut momente demne de subliniat. Scenografia lui Nicolae Lebas, a fost redusă la un decor foarte simplu, adaptabil spectacolelor în aer liber".

În minunatul teatru de vară de la Mamaia, mângâiat de briza binefăcătoare a mării, înzestrat cu o tehnică de scenă modernă, cu o bună acustică naturală şi vizibilitate excelentă am asistat la spectacolul cu opera *Liliacul* de J. Strauss. Regia maestrului Jean Rînzescu a reeditat (respectând proporțiile), spectacolul din Bucureşti pe scena constănțeană, cu o distribuție care i-a cuprins pe: Richard Deutsch – *Eisenstein*, întruchipat cu mult aplomb, dar cu oarecare lipsă de vioiciune scenică, care s-a dăruit însă rolului cu sinceritate şi risipă de voce, în special în registrul înalt. *Rozalinda* a fost interpretată de o tânără debutantă Romfilia Radu, care deşi posedă unele elemente de bază (voce cu acute puternice, dar deschise, siluetă, dicție, dar, prin lipsa unei tehnici adecvate acestui rol de soprană lirică şi coloratură, ca şi a unor complexe însuşiri de expresie, nu a corespuns pe deplin. Aria de bravură din actul II nici măcar nu a fost cântată. În *Frank,* directorul închisorii, Sofronie Cadariu cu voce generoasă de bas, şi-a trăit din plin rolul de chefliu, bine dispus. În *Orlovski,* mezzosoprana Bucura Iordăchescu a depus o muncă lăudabilă pentru a prezenta în travesti pe tânărul prinț, cu o ținută de noblețe ratată. Pe cântărețul *Alfred* l-a interpretat solistul Iuliu Puşcaşu care posedă o voce frumoasă, timbrată şi cu posibilități de viitor, dar care trebuie mult lucrată pentru a realiza nuanțe de intensitate şi culori, strict necesare expresiei artistice. În *Dr. Falke*, baritonul Elizeu Simulescu a cântat şi antrenat prin jocul lui scenic şi pe ceilalți interpreți. El a debitat proza cu autoritatea şi dezinvoltura unui actor experimentat. Am admirat interpretarea remarcabilă a Iacobinei Vlad, care a conturat cu

www.ziuaconstanta.ro

suficientă plasticitate dificilul personaj *Adela,* prin prospețimea jocului de scenă, prin mimică şi dans. A ştiut să evite „efectele" ieftine ale acutelor şi supraacutelor. În *Frosch*, gardianul închisorii, publicul a apreciat talentul de comic al tânărului Nae Ivănescu, talent care trebuie dezvoltat cu grijă pentru a nu cădea în caricatură şi grotesc. Dinu Teodorescu a înfățişat pe bâlbâitul avocat *Blind*, exagerându-i ticul nervos al mişcării din cap şi din umăr, obținând prin acest mijloc succes de public. Orchestra foarte redusă ca număr, cu instrumentişti de valori deosebite a răspuns în general baghetei autoritare şi energice a dirijorului Constantin Daminescu, fără a putea atinge totdeauna puritatea mozartiană sau rossiniană a paginilor lui Strauss. Corul, deşi finalizat cu competență de Boris Cobasnian, fiind împrăştiat pe o scenă foarte mare, nu a putut da randamentul aşteptat, iar baletul (coregrafia Mireille Savopol-Oprescu), cuprinzând şi unele elemente necorespunzătoare a plăcut numai în formațiile reduse (cvartetul de băieți şi o fată şi în trio-ul comic). A deziluzionat prin lipsa de sincronizare şi omogenitate, în scena *şoriceilor*, Rădoiu Călina.

Concluzii privind îmbunătățirea activității Teatrului muzical constănțean, exprimate de muzicologul Alexandru Colfescu: „Este necesar ca Teatrul muzical din Constanța, depăşit azi de iureşul impetuos al dezvoltării muzicii, să fie îndrumat şi ajutat, pentru a corespunde importanței şi înfloririi continue a acestui municipiu şi a întregului litoral. Pentru aceasta orchestra teatrului trebuie mărită până la nivelul unei formații simfonice care să poată da periodic concerte simfonice. Din mijlocul acestei orchestre trebuie să ia ființă o formație permanentă de muzică de cameră, iar soliştii instrumentişti şi soliştii vocali, să organizeze în mod regulat recitaluri. Compartimentul de soliști vocali trebuie completat cu elemente valoroase, iar cele existente să fie stimulate şi sprijinite să-şi îmbunătățească continuu calitățile profesionale. Aceleaşi cerințe şi recomandări şi pentru corul şi baletul teatrului constănțean. Repertoriul de operă, operetă şi balet trebuie înnoit continuu, iar creația românească trebuie să fie o preocupare permanentă a conducerii acestui teatru" [268]

Într-un articol intitulat *Peisaj muzical constănțean* muzicologul S. Ioachim aprecia activitatea artistică din sezonul estival a tuturor formațiilor artistice care prestau servicii pentru turiştii aflați în concediu la mare. În vara anului 1969, fiind în vizită pe litoral, consemna activitatea Teatrului liric:

[268] Colfescu, Al. – *Muzica pe litoral*, în revista *Muzica,* an. XVIII, nr. 10, Bucureşti, octombrie, 1986, pag. 37.

www.ziuaconstanta.ro

„Am avut ocazia să frecventez seria de spectacole pe care Teatrul liric din Constanța le-a oferit miilor de iubitori ai muzicii de pe litoral. Am văzut printre altele câteva spectacole cu *Rigoletto, Carmen, Voievodul țiganilor*, un interesant spectacol de balet pe muzică de Bach, Haydn, Ravel, Stroe, manifestări ce dimensionează prin ținuta lor artistică, continua evoluție a vieții artistice pe țărmul mării" [269]

În cadrul activităților artistice estivale, interesant ni s-a părut suita de spectacole de operă şi operetă. În repertoriul curent al Teatrului liric se găsesc la această dată câteva lucrări care marchează însuşirea elementelor de bază ale teatrului: *Rigoletto, Carmen, Madama Butterfly, Faust, Martha, Paiațe, Cavalleria rusticana, Traviata. Don Pasquale*, apoi operetele *Bal la Savoy* şi *Floarea din Hawai*.

Colectivul teatrului liric – centrul activității culturale a Constanței – posedă în prezent o orchestră de 42 de instrumentişti, un cor de 36 de cântăreți, un corp de balet de 36 de dansatori şi un grup de 24 de soliști lirici. Un specific deosebit aflat la Teatrul liric din Constanța îl constituie organizarea stagiunii estivale. Într-adevăr nu e uşor să distrezi şi să faci cunoscute în acelaşi timp valorile artei muzicale româneşti, sau valorile interpretative, în fața a sute de mii de turişti străini, care au puternice mijloace de comparație cu scenele lirice din Franța, Germania, Austria, şi altele, sau cu spectatorii români pe care îi cunoaştem ca fiind foarte pretențioşi. Putem afirma că Teatrul liric constănțean şi-a îndeplinit cu cinste îndatoririle interpretative, lăsând totuşi regretul că în stagiunea estivală 1972, locul operei, operetei şi baletului românesc a fost încă sărac.

„Există multe explicații – arată muzicologul Alexandru Colfescu – într-un articol din revista *Muzica*, ne vom exprima însă în continuare dezacordul, ca şi în alte prilejuri, că în toate spectacolele prezentate în această vară, să întâlnim doar titluri de operă ca *Trubadurul, Carmen, Bărbierul din Sevilla, Boema* sau titluri de operetă ca *Liliacul, Voievodul țiganilor, O noapte la Veneția* etc. Singura operetă românească prezentată în stagiunea estivală a fost creația lui Gherase Dendrino, *Lăsați-mă să cânt*. Este adevărat că această operetă este reprezentativă pentru genul lucrărilor operistice româneşti. Din eforturile creatorilor noştri de a scrie operete cu tematică nouă sau balete cu tematică chiar constănțeană, socotim că

[269] Ioachim, S – *Peisaj muzical constănțean*, în revista *Muzica*, an. XIX, nr. 10, Bucureşti, octombrie, 1969, pag. 39-40.

www.ziuaconstanta.ro

trebuiau răsplătite printr-o prezentare adecvată în fața – mai ales – a turiștilor străini".[270]

Teatrul liric constănțean este o instituție muzicală relativ tânără, deci experiența sa în materie de repertoriu trebuie îmbogățită prin sprijinul mai atent al forurilor superioare tutelare, şi a Ministerului turismului în ceea ce priveşte organizarea spectacolelor lirice în fața turiştilor sosiți din străinătate. Socotim că într-un viitor apropiat, acest deziderat al creatorilor şi chiar al instituției constănțene, va putea fi mai bine îndeplinit, până atunci Teatrului liric din Constanța rămânându-i ca obiectiv principal creşterea nivelului interpretativ şi îmbogățirea – pentru spectacolele date la sediu – a repertoriului cu lucrări româneşti.

Instituția muzicală constănțeană, Teatrul muzical, apoi Teatrul liric şi în final Opera Constanța, a fost cunoscută în general prin succesele sale interpretative, mai ales în timpul stagiunii estivale şi datorită preocupării de a-şi lărgi repertoriul cu lucrări originale româneşti. Menționăm baletul *Marinarul visător* de Laurențiu Profeta, care a văzut lumina rampei în primăvara anului 1972, precum şi baletul *Hora domnițelor* de Marțian Negrea, care va fi prezentat publicului în toamna anului 1972.

„Şi în acest an (1979) – afirmă muzicologul Mira Bălan – sezonul estival a însemnat pentru viața cultural–artistică a litoralului un veritabil catalizator, reclamând – prin marea afluență de public, cu preferințe, desigur, dintre cele mai diverse – spectacole de calitate, capabile de a satisface în cel mai înalt grad gusturile celor veniți la odihnă".[271]

Am putea spune că litoralul concentrează vara „forțele" artistice ale întregii țări, alăturând instituțiilor locale cele mai bune formații sosite de pe întreg cuprinsul țării. Turneul – modalitatea optimă de difuzare a spectacolelor – reuneşte atât echipele artistice ale Teatrului liric şi Teatrul de revistă *Fantasio*, cât şi pe cele ale teatrelor din Piteşti, Ploieşti, Galați, precum şi ansambluri folclorice din aproape toate județele tării. De asemenea, oaspeți de onoare ai litoralului sunt formațiile sosite în țară în cadrul programului de schimburi culturale dintre România şi S.U.A., desfăşurat sub genericul „Ambasadorii prieteniei" – echipe artistice posedând un repertoriu variat, interpretat la cea mai înaltă cotă a profesionalismului. Scenele litoralului se

[270] Colfescu, Al. – *Teatrul liric*, în revista *Muzica*, an. XXIII, nr. 10, Bucureşti, octombrie, 1972, pag. 30-31.

[271] Bălan, Mira – *Stagiunea estivală pe litoral*, în revista *Muzica*, an. X, nr. 9, Bucureşti, septembrie, 1979, pag. 19-20.

www.ziuaconstanta.ro

dovedesc neîncăpătoare atât pentru multitudinea formațiilor cât şi pentru publicul spectator care, deseori, „ia cu asalt" casele de bilete ale teatrelor de vară din stațiunile Mamaia, Eforie Sud, Techirghiol, Neptun, Casa de cultură din Mangalia, nemaiamintind pe cele ale instituțiilor culturale din Constanța. Afuența de public îşi are explicația tocmai în calitatea spectacolelor ce vizează în special latura de agrement, îndeplinind întotdeauna exigențele bunului gust. În privința genurilor abordate ponderea o constituie în mod firesc estrada, care datorită mixturii muzică-dans-momente vesele se bucură de cea mai mare accesibilitate în rândul publicului. Teatrul liric a prezentat în această stagiune estivală operele *Năpasta* de Sabin Drăgoi, care s-a bucurat de o remarcabilă tălmăcire în interpretarea artiştilor Lucreția Covali, Anatol Covali, Sofronie Cadariu şi Constantin Jurăscu şi opera *Boema* de G. Puccini, lucrare ca a prilejuit debutul sopranei Veronica Diaconu. Baletele *Don Quixote* de Minkus şi *Coppelia* de Delibes, precum şi operetele *Cântărețul mexican* de Lopéz, *Voievodul țiganilor, Liliacul*, şi *O noapte la Veneția* de J. Strauss (ultimele trei cântate în limba germană), au fost interpretate cu maximum de exigență artistică în fața miilor de spectatori aflați în stațiunile litoralului. Stagiunea de pe malul mării s-a desfăşurat şi continuă să se desfăşoare sub imperativul calității şi ne bucură să consemnăm o deplină reuşită a faptei. Ne-o dovedesc aprecierile unanim măgulitoare la adresa organizării reprezentațiilor, a alegerii repertoriului, interpretării deosebite şi mai ales a dinamismului spectacolului românesc, ceea ce ne îndreptățeşte afirmația că vara muzicală a litoralului poate fi socotită o realizare demnă de toată lauda.

6.2 Turnee în județ, în țară şi străinătate

Ca oricare instituție care se respectă, Teatrul liric (Opera) – Constanța a efectuat numeroase turnee în județ, în țară şi străinătate, atât în perioada stagiunii anuale cât mai ales în perioada estivală, programând spectacole în colaborare cu celelalte instituții artistice din țară, care deserveau la rândul lor publicul sosit la malul mării.

Organizarea activității de cultură şi divertisment în sistemul stagiunilor estivale a devenit o tradiție consolidată prin experiențele anterioare. În fiecare vară stațiunile de pe litoralul românesc al Mării Negre, găzduiesc o judicioasă selecție a spectacolelor artistice, selecție asigurată de instituțiile profesioniste de spectacol din întreaga țară, prin Agenția Română de Impresariat Artistic. Bogatul şi variatul program al stagiunilor de vară, grupând aproximativ o mie de

www.ziuaconstanta.ro

spectacole diverse (teatru, operă, operetă, concerte simfonice, balete, spectacole de revistă) poate fi găsit în Agenda culturală a litoralului editată în fiecare an, pentru melomanii şi turiştii aflaţi în vacanţă la mare.

Opera Constanţa este anual implicată în această acţiune a sezonului estival, în timpul căruia susţine spectacole pe toate scenele litoralului românesc, majoritatea acestora în aer liber, în faţa turiştilor străini, spectacole pregătite anume, cum sunt: *Liliacul, Voievodul ţiganilor, Cântăreţul mexican, Dragoste de ţigan, Giselle, O noapte la Veneţia* prezentată şi în limba germană (originală).

Nu sunt uitate de asemenea *Recitalurile* vocal–coregrafic-instrumentale, prezentate în mijlocul oamenilor muncii din întreprinderi, instituţii, la sate, cu o bogată şi variată paletă tematică (arii, lieduri, romanţe, cantonete, duete, momente coregrafice, piese instrumentale româneşti şi universale).

Mai întâi constatăm faptul că Teatrul liric în primii ani de la înfiinţare, perioada 1958–1969, se va deplasa în judeţ, în staţiunile şi oraşele aferente judeţului Constanţa, mai ales în sezonul estival cu spectacole de largă circulaţie internaţională, foarte apreciate de public şi accesibile tuturor categoriilor sociale. Aşa se face că instituţia muzicală va prezenta lucrările: *Liliacul, Voievodul ţiganilor, Bal la Savoy, Logodnicul din Lună, Dragoste de ţigan, Nimfa litoralului, Carmen, Madama Butterfly,* în localităţile: Mamaia, Eforie Nord, Eforie Sud, Neptun, Mangalia, Techirghiol, atât în perioada anului cât mai ales în sezonul estival în lunile iunie, iulie, august.

În stagiunea 1969–1970, când Teatrul liric îşi capătă autonomia, va efectua primul turneu în capitală cu un spectacol de balet, fapt consemnat şi de presă:

„Teatrul liric din Constanţa – fosta secţie de operă, operetă şi balet a Teatrului de stat local, devenită de anul trecut, instituţie de sine stătătoare – a întreprins primul turneu în Capitală, cu un spectacol de balet „coupe", prezentat aseară în sala Operei române. Dacă intenţia conducerii Teatrului a fost aceea de a demonstra publicului bucureştean viabilitatea şi potenţele artistice ale colectivului său coregrafic, se poate afirma că ţelul a fost atins." [272]

În luna martie acelaşi an 1970, Teatrul liric a prezentat la Opera Română din Bucureşti un spectacol coregrafic, format din mai multe balete, create de Mireille Savopol-Oprescu. Debutul a fost făcut cu *Studiu în bleu* pe cunoscuta *Passacaglie* în do minor de Bach.

[272] Elian, E. – *Teatrul liric din Constanţa* , în *Informaţia Bucureştiului*, an. XVIII, nr. 5117, 3 februarie, 1970.

www.ziuaconstanta.ro

Variațiilor *Pasacagliei,* autoarea coregrafiei le-a găsit corespondențe dansante cu paşi şi figuri clasice.

„O încercare de a prezenta prin mijlocirea baletului, câteva tipuri sociale (arivistul, deznădăjduitul, susținutul, victorioșii), am aflat în tablourile intitulate *Scara* (5 variațiuni pe ritm de jazz) de Stan Kenton. Pe originala muzică a piesei simfonice *Arcade* de Aurel Stroe a fost realizat şi baletul *O viață*. *Boleroul* a constituit culmea spectacolului în care au evoluat Isabela Aguletti într-o formă de excepție, Dora Carpov, Gh. Moțpan, Dandu Popescu, care s-au remarcat în mod special."[273]

Sezonul estival al litoralului a ajuns să reprezinte o adevărată „stagiune republicană" a artiştilor profesionişti şi amatori. De la Năvodari la Mangalia, litoralul a devenit un imens „Teatru al teatrelor", o uriaşă sală de concerte, deschisă unor manifestări muzicale foarte diverse.

Programele culturale, coordonate de Consiliul culturii şi filiala locală a Agenției de impresariat artistic, au – cel puțin teoretic – criterii mult mai decise (în primul rând calitative), repertoriile şi-au consolidat funcția cultural–educativă, fiind mai reprezentative pentru fiecare colectiv artistic şi pentru stadiul actual de dezvoltare a artei şi culturii româneşti.

În anii următori 1970–1980, Teatrul liric continuă turneele prin județ prezentând în principiu aceleaşi lucrări apreciate şi gustate de publicul aflat pe litoral:*Liliacul, Voievodul țiganilor*, adăugând la repertoriu existent *O noapte la Veneția, Sânge vienez, Cântărețul mexican, baletul Giselle, Don Quixote*, *Un spectacol muzical-coregrafic, Lăsați-mă să cânt*, în Mamaia, Mangalia, Năvodari, Neptun, Eforie Nord şi Sud, Techirghiol.

În perioada ce urmează Teatrul liric îşi măreşte repertoriul pentru deplasările din județ cu operele *Traviata*, *Rigoletto, Bărbierul din Sevilla*, premiera absolută *Peneş Curcanul* şi *Un concert românesc*, pe lângă cele avute deja în program: *Liliacul, Voievodul țiganilor, O noapte la Veneția, Don Quixote, Giselle, Boema etc.* prezentate publicului din stațiunile de pe litoral.

În 1973, Teatrul liric este invitat în Bulgaria, la Russe pentru a susține o serie de spectacole, primul fiind programat pentru 7 mai, fapt confirmat şi de presă: „Primul spectacol a fost un frumos succes. Duminică la ora 19, ora începerii spectacolului sala era arhiplină, spectatorii salutând cu aplauze prezența artiştilor români. O impresie

[273] Pandelescu, J.V – *Spectacol de balet al Teatrului liric din Constanța*, în revista *Muzica,* an. XX, nr. 3, București, martie, 1970.

www.ziuaconstanta.ro

deosebită au lăsat-o soliştii : Veronica Diaconu, Florin Diaconescu, Victor Axinte, şi Iosif Buibaş."[274]

În 1979, luna ianuarie Teatrul liric din Constanța a efectuat un turneu în țară prezentând spectacolul *Voievodul țiganilor* la Tulcea în data de 25 ianuarie, *Cântărețul mexican* la Ploieşti în data de 29 ianuarie, iar pe 30 ianuarie două spectacole la Braşov cu opereta *Cântărețul mexican*. În luna octombrie a aceleiaşi stagiuni s-a prezentat spectacolul cu *Peneş Curcanul* la Cobadin pe 25 octombrie, opereta *Lăsați-mă să cânt* la Băneasa pe 29 octombrie, iar în luna decembrie pe data de 3, s-a prezentat la Tulcea *Cântărețul mexican* şi în 21 *Bărbierul din Sevilla.*

Până în anii 1980, Teatrul liric are aceleaşi deplasări programate pe litoral, cu un repertoriu îmbogățit cu *Prințesa circului* şi *Concerte simfonice,* pe lângă cele existente deja în repertoriu: *Liliacul, Voievodul țiganilor, Dragoste de țigan, Don Quixote, Giselle, O noapte la Veneția, Carmen, Cântărețul mexican, Bărbierul din Sevilla, Peneş Curcanul, Traviata, Rigoletto* etc.

Perioada anilor 1980-1995 este ceva mai fructuoasă pentru Teatrul liric constănțean datorită unor deplasări în străinătate care aduc o anumită satisfacție morală artiştilor care au muncit permanent pentru ridicarea calității actului artistic. În principiu rămân aceleaşi activități de propagare a culturii muzicale în rândul maselor de spectatori, repertoriul cuprinzând mai nou *Recitaluri vocal–instrumentale, Concerte simfonice, Silvia, Bijuterii muzicale, Mam'zelle Nitouche, Concert vienez*, bineînțeles pe lângă celelalte lucrări aflate în repertoriul permanent.

Iată acum şi prima ieşire a Teatrului constănțean în afara granițelor țării, în Italia. În anul 1984, Teatrul liric din Constanța efectuează (pentru prima dată) un turneu de o lună de zile în Italia cu tot colectivul artistic condus de maestrul Constantin Daminescu, care va concerta în oraşele: Cefalu, Alcamo, Petrapertia, Marsala, din Sicilia şi Avelino, Bagnara, Calabra, Pescara, Foggio, Cartena şi Roma. La 13 august 1984, Teatrul liric din Constanța prezintă un spectacol în Comune di Pietraperza – Provincia di Enna – Italia cu selecțiuni din operetele lui Strauss şi Franz Lehar, cu soliştii lirici: Veronica Diaconu, Maria Dorobanțu, Ilie Gănțoiu, Iosif Buibaş, Vasile Pascali, Luminița Teleabă, Margareta Andriescu, Niki Popescu. A dirijat Gheorghe Stanciu.

---

[274] Strahilevici, Arcadie – *Teatrul liric în Bulgaria*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, Constanța, 8 mai, 1973.

www.ziuaconstanta.ro

Turneele prin județ rămân prioritare, politica culturală trebuie programată astfel încât să beneficieze toți oamenii muncii de la orașe și sate. Așa că, Teatrul programează spectacole în comunele și orașele mai îndepărtate din Dobrogea. La 16 iunie 1987 *Spectacol pentru copii* în comunele Pantelimon, Gârliciu și Topalu. Au participat: Fl. Marinescu, V. Axinte, M. Negulescu, V. Diaconu. La 17 iunie spectacol cu orchestra populară la Basarabi și spectacolul intitulat *Bachus*. Au participat I. Gănțoiu, baletul și orchestra.

La 18 iunie *Spectacol pentru copii* la Năvodari. Au participat: A. Abagief, M. Rotaru, R. Popescu, V. Axinte, N. Popescu și orchestra dirijată de Radu Ciorei. La 18 iunie *Concert simfonic* la *Savoy* dirijat de P. Staicu. La 19 iunie *Seară vieneză* la Eforie Nord cu: I. Puşcaşu, C. Jurăscu, M. Andriescu, N. Cârstea, L. Covali, S. Cadariu. Dirijor Silvia Roşca. La 20 iunie *Seară vieneză* la Mamaia cu N. Cârstea, I. Puşcaşu, S. Cadariu, R. Popescu, R. Radu, L. Popa, L Covali, C. Jurăscu. A dirijat Mihaela Roşca. La 27 iunie spectacolul *Liliacul* de J. Strauss prezentat la Mamaia. Dirijor Mihaela Roşca. La 7 iulie opereta *Liliacul* de J. Strauss prezentată la Neptun. Dirijor Mihaela Roşca. La 23 iulie *Gala baletului* la Mamaia, cu baletul teatrului. La 31 iulie opereta *Voievodul țiganilor* prezentată la Eforie Nord. Dirijor Gh. Stanciu. La 19 octombrie se prezintă la Plopeni spectacolul *Farmecul muzicii*, cu soliștii, baletul teatrului și Ansamblul de muzică populară „Brâuleţul" din Constanța, iar pe 20 și 21 același spectacol la Sibiu. La 13 noiembrie 1987 Teatrul liric prezintă opereta *Mam'zelle Nitouche* la Cernavoda. La 19 noiembrie se prezintă spectacolul *Farmecul muzicii* la Medgidia. La 13 decembrie spectacol la Medgidia cu formația de muzică ușoară constănțeană *Eveniment*.

Se vor prezenta de asemenea spectacole cu Formația *Eveniment*, opereta *Mam'zelle Nitouche,* spectacolul *Farmecul muzicii*, *O seară Vieneză*, musicalul *Examene, Spectacole cu arii, Recitaluri, Văduva veselă* la Topraisar, Slobozia, Medgidia, Babadag, două spectacole la Brăila, Făurei, Cernavodă, Costineşti, Mamaia, Neptun, Poarta Albă, Eforie Nord și Sud.

În 1989 Teatrul liric susține o serie de spectacole în țară la București, Buzău, Brăila Ploiești, Slobozia, cu *My Fair Lady, Seară de balet, Concerte simfonice, Spectacole de muzică și poezie.*

„Un colectiv al Teatrului liric din Constanța a fost invitat recent la tradiționalele manifestări cultural–artistice și distractive *Zilele mării*, ce se desfășoară anual pe litoralul bulgăresc. Artiștii constănțeni au prezentat în limba germană opereta *Voievodul țiganilor*

www.ziuaconstanta.ro

de J. Strauss la cele două spectacole susținute la Albena şi Nisipurile de Aur, bucurându-se de un mare succes de public, în special în rândul turiştilor de naționalitate germană".[275]

La 7 august Teatrul liric prezintă la Albena şi la Nisipurile de Aur opereta *Voievodul țiganilor*, la invitația artiştilor din Bulgaria. Joi 11 aprilie 1996, Teatrul liric Constanța prezintă la Brăila un *Concert extraordinar* cu Oratoriul *Paulus* de F.M. Bartholdy, dirijat de Gheorghe Stanciu. Au interpretat soliştii: Felicia Filip, Elena Rotari, Ecaterina Țuțu, Ionel Voineag şi Gheorghe Țirea. A participat corul *Bergischen Musikschule Wuppertal* dirijat de Bernd Mischke şi corul Filarmonicii *Moldova* dirijat de Doru Moraru cu participarea extraordinară a *Jungendorchester der Bergischen Musikschule Wuppertal*, dirijată de Michael Beck.

În perioada care urmează, anii 1995-2004, Teatrul liric va deveni Opera Constanța, activitatea pentru litoral va fi revizuită, selecțiile lucrărilor vor fi în general cele existente în repertoriu, localitățile de pe litoral rămân aceleaşi, nu se vor schimba decât artiştii care vor înnoi colectivul artistic al Operei.

„În cadrul *Zilelor muzicale gălățene*, Teatrul liric prezintă o excelentă seară de operă cu *Nabucco* de G. Verdi, artiştii constănțeni detaşându-se net de restul manifestărilor înscrise pe agenda actualei ediții a *Zilelor muzicale gălățene*. Totul a fost perfect: disciplina şi cântul corului, participarea la modul exemplar a orchestrei. Ca punct central al distribuției, un nume ce nu mai necesită recomandări speciale: baritonul Nicolae Urdăreanu, prim-solist al Operei Naționale Bucureşti, colaborator apropiat al Teatrului liric din Constanța. Au mai evoluat Larisa Malici – *Abigaille,* tenorul Nicolae Busuioc – *Ismaele.* Regia a fost semnată de Carmen Dobrescu, iar conducerea muzicală a fost asigurată de Gh. Stanciu". [276]

Vor fi însă mai multe turnee în afara țării. La 31 decembrie, 2000, Opera Constanța a susținut un concert de Anul Nou în piața Domului din Milano – Italia, după cum menționează ziarul *Observator:* „S-a cântat în aer liber în fața a zeci de mii de spectatori sub o cupolă imensă. Concertul s-a încheiat chiar la trecerea dintre ani cu marşul lui Radetzky, după care a urmat concertul lui Zucchero. S-

[275] Lăpuşan, Aurelia – *Zilele mării pe litoralul bulgăresc*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 17 august, 1990.

[276] Sandu, Dumitru – *La Teatrul <N. Leonard>, oaspeți din Bucureşti şi din Constanța*, în revista *Actualitatea Muzicală*, an. VII, nr. 143, Bucureşti, februarie, 1996.

www.ziuaconstanta.ro

au interpretat valsuri, polci, uverturi celebre, lucrări care se cântă în astfel de ocazii."[277]

În cadrul manifestărilor prilejuite de *Anul Internațional* Verdi, ansamblul Operei Constanța a fost prezent la invitația impresarului german Stein, pe cele mai renumite scene lirice ale Spaniei, într-un turneu extraordinar de aproximativ o lună de zile în perioada 28 februarie–21 martie 2001. Colectivul Operei a reușit o prestație deosebită apreciată de un numeros public dar și de critica de specialitate. Din anul 1984 acest turneu este prima ieșire a întregului ansamblu, format din soliști, cor și orchestră, peste 100 de persoane, care au adus un omagiu muzical marelui Verdi într-o țară bine cunoscătoare a belcanto-ului italian. *Nabucco, Requiem* dar și *Concertul* de uverturi și coruri celebre au fost spectacole de referință ale acestui turneu, sub bagheta dirijorului Liviu Buiuc. În prezența corpului diplomatic al Ambasadei Române din Spania, Ansamblul Operei a evoluat pe scena Teatrului Municipal din Madrid, dar și a Teatrului *Latina.* Au urmat o serie de concerte la Caudeta, Toledos, Talavera de la Reina, Viloria și două spectacole susținute în bisericile din orașele Hellin și Villarrobledo. Alături de corul și orchestra Operei au evoluat în *Nabucco* soliștii Larisa Malici, Vladislav Goray, Constantin Acsinte, Nicoleta Ardelean, împreună cu Claudia Codreanu de la Opera Națională București, Nicolai Dobrev și Alexander Manilev din Bulgaria. În *Requiem* au evoluat soliștii Nicoleta Ardelean, Vladislav Goray, Claudia Codreanu, Alexandra Marulea. S-au dat 12 spectacole dintre care 8 concerte cu *Nabucco* dirijate de Vincent Bruére, 3 *Requiem-uri* și un *Concert* dirijate de Liviu Buiuc. După succesul obținut în urma acestui turneu, constănțenii au primit invitație și pentru anul viitor asigurându-se o colaborare permanentă între Opera constănțeană și renumitele teatre europene (Vezi anexa nr. 6).

În perioada 2-19 aprilie s-a efectuat din nou un turneu în Olanda și Belgia cu opera *Madama Butterfly* de G. Puccini în următoarele localități: Zeist la Teatrul *Figi,* Kampen (la Teatrul *Stadsgehoorzaal),* Assen (la Teatrul *De Kolk)*, Bergen op Zoom (la Teatrul *De Maagd)*, Amsterdam (la Teatrul *Carre,* Waalwijk la Teatrul *De Leest,* Weert la Teatrul *Muntheater,* Valkenswaard la Teatrul *De Hofnar)*, Zutphen (la Teatrul *Hanzehof),* Leuven în Belgia (la Teatrul *Stadsschouwbvurg),* Turnhout în Belgia (la Teatrul *De Warande)*, Bornem în Belgia (la Teatrul *C.C. Ter Dilft).*

---

[277] Gheorghe, Adriana – *2000, un an plin pentru Opera Constanța*, în ziarul *Observator,* an. IV, nr. 687, 6 ianuarie, 2001.

www.ziuaconstanta.ro

În perioada 25 noiembrie-23 decembrie 2002, Opera Constanța participă la un turneu cu opera *Boema* de G. Puccini, în Olanda şi Belgia, susținând spectacole în oraşele: Breda (la Teatrul *Chasse),* Veenedaal (la Teatrul *De Lampegiet)*, Nijmegen (la Teatrul *Stadsschowburg),* Amersfoort (la Teatrul *De Flint*), Den Haag (la teatrul *Ned Congrescentrum*), Hengelo (la Teatrul *Schouwburg),* Rotterdam (la Teatrul *Luxor),* Hoogeveen (la Teatrul *De Tamboer)*, Enschede (la Teatrul *Schouwbug),* Schiedam (la Teatrul *Th. Aan de Schie)*, Roermond (la Teatrul *De Oranjerie*), Bussum (la Teatrul *'T Spant)*, Amsterdam (Teatrul *Carre),* Assen (Teatrul *De Kolk*), Turnhout (la Teatrul *De Warande),* Amstelveen (la Teatrul *Schouzlwburg*), Zaandam (la Teatrul *Het Zaantherater),* Middelburg (la Teatrul *Zeeuwse Th.),* Oss (la Teatrul *De Lieverkamp*), Eindhoven (la Teatrul *Stadsschouwburg)*, Hoorn (la Teatrul *Het Park*), Groningen (la Teatrul *Martin Hal*), Roeselare (la Teatrul *Spil*) în Belgia.

În martie-aprilie 2003, Opera Constanța realizează un turneu în Belgia şi Olanda unde va susține 2 concerte, 4 spectacole cu *Răpirea din Serai* de W.A. Mozart (lucrare trecută printr-o stagiune şi un turneu) şi 18 spectacole cu *Trubadurul* de G. Verdi, în oraşele: Kampen, Middelburg, Helmon, Capelle, Oss, Hasselt din Belgia, Amstelveex, Winschotex, Veenenlaal, Rijswijk, Weert, Zeist,, Meppel, Stadskanaal, Schiedam, Den Helder, Roosendaal, Waalwick, Bornem în Olanda, Bergenzook , Ose, Roogeven, Nijmegen.

În 2004, în perioada 28 februarie-21 martie, Opera Constanța efectuează din nou un turneu în Olanda şi Belgia cu operele *Boema* şi *Elixirul dragostei*, obținând succese remarcabile. S-au ținut spectacole în localitățile: Amstelveen, Amsterdam, Hasselt B, Waalwijk, Uden, Bergen op Zoom, Leuven B, Stadskanaal, Almelo, Meppel, Den Helder, Brugge B, Dornem B, Middelburg, Veenendaal, Rijswijk, Terneuzen, Oss. Formația constănțeană s-a bucurat de aprecierile pozitive ale publicului olandez şi belgian, încântați de prestația artiştilor noştri, ideea că „străinii apreciază mai mult munca artiştilor români decât cei de acasă" avansată de dirijorul Gh. Stanciu într-un interviu, având o bază reală.

Soliştii, orchestra simfonică şi corul Teatrului Național de Opera şi Balet „Oleg Danovski" din Constanța vor începe stagiunea 2005-2006 în forță. După ce au susținut o serie de spectacole în cadrul celei de a XXXI-a ediții a *Festivalului de Operă, Balet şi Simfonic* artiştii au efectuat un turneu de promovare a spectacolelor prezentate pe scena constanțeană. Pe parcursul a trei săptămâni, interpreții au prezentat în mai multe oraşe germane trei spectacole: operele *Don*

www.ziuaconstanta.ro

Giovanni de W.A. Mozart şi *Rigoletto* de G. Verdi, opereta *Liliacul* de J. Strauss, precum şi o gală de recitaluri.

Către sfârşitul anului 2006, mai exact în perioada 28 noiembrie-14 decembrie, corul şi soliştii teatrului efectuează un turneu în Elveţia, unde au prezentat un program variat de concerte.

În perioada 22 decembrie 2006-5ianuarie 2007, orchestra Teatrului Naţional de Operă şi Balet „Oleg Danovski" sub conducerea directorului general artistic Răsvan Cernat efectuează un turneu în Spania. Programele de concert ne arată un repertoriu variat cu care au cucerit sufragiile publicului şi aprecierile specialiştilor.

De asemenea, în perioada 14 februarie-14 martie 2007, corul, orchestra şi soliştii Teatrului constănţean efectuează un turneu în Olanda, Germania şi Belgia cu spectacolele *Nunta lui Figaro* de W.A. Mozart şi *Madame Butterfly* de G. Puccini sub conducerea dirijorilor Rasvan Cernat şi Radu Ciorei.

6.3 Reflectarea activităţii operei Constanţa în presa locală, centrală şi din străinătate

Bogata activitate a Operei din Constanţa a fost urmărită îndeaproape de presa românească şi cea din străinătate, atât la spectacolele în premieră cât mai ales în cadrul *Lunii muzicii de Operă şi Balet* începând din stagiunea 1974-1975, devenită apoi *Festival Internaţional de Operă şi Balet*, dar şi cu ocazia numeroaselor turnee prin ţară şi străinătate, unde aprecierile pozitive şi laudele au fost binemeritate de colectivul Operei Constanţa, care a reuşit să se impună publicului, oferind melomanilor şi iubitorilor de gen spectacole de operă şi operetă de o calitate excepţională, apreciate şi de marile voci ale scenelor mondiale, care au colaborat cu instituţia muzicală constănţeană. Recunoaşterea valorii colectivului liric este consemnată în ziarele româneşti şi străine.

Iată câteva aprecieri şi ecouri în presă, selectate din mass-media timpului, pe plan local şi naţional, care credem că reflectă suficient de mult activitatea cultural-educativă a Teatrului liric (Opera) – Constanţa.

„După înfiinţarea în 1950 a Teatrului de Stat din Constanţa, care pentru o bună perioadă de timp va patrona celelalte instituţii muzicale, deci şi viitorul Teatru liric, sediul va fi în strada Caratzali, în clădirea teatrului *Elpis*, aşa cum confirmă T. Mihalache într-un articol din ziarul *Dobrogea Nouă* din 21octombrie: „Oraşul Constanţa beneficiază de înfiinţarea Teatrului de Stat, pentru care pe Strada

www.ziuaconstanta.ro

Caratzali, sediul teatrului *Elpis* va fi amenajat şi transformat într-o sală modernă de teatru"[278]

Iată un alt articol care atestă înfiinţarea Teatrului liric din Constanţa la 1 septembrie 1957, cu titlul, *Teatrul muzical Constanţa şi-a început activitatea:*

„În urma unor concursuri ţinute în luna august, noul teatru muzical din oraşul nostru şi-a selecţionat cadrele artistice necesare: 20 de solişti vocali, 40 de corişti, 15 balerini, 40 de instrumentişti. În aceste zile, colectivul artistic angajat şi-a început activitatea cu studierea partiturii operetei *Liliacul* de J. Strauss. Până la construirea noului local al Teatrului muzical, acesta va funcţiona în sala Teatrului Fantasio."[279]

Prezentarea premierei cu opereta *Liliacul* de J. Strauss, apare într-un interviu cu Nestor Gheorghiu, primul director al Teatrului muzical. Titlul articolului *În curând Liliacul:* „Pentru început, la înfiinţarea Teatrului liric din 1 septembrie 1957, au fost organizate 2 concursuri, la Constanţa şi Bucureşti, selecţionându-se cele mai bune forţe artistice. O mare parte din corpul de balet, corul şi numeroşi instrumentişti provin din forţele locale. În plus, colectivul a fost completat cu prim-dirijorul Constantin Daminescu de la Opera din Timişoara, precum şi numeroşi instrumentişti de la operele din Bucureşti, Timişoara şi Iaşi". (*Dobrogea Nouă*, Constanţa, anul X, nr.2904, 24 noiembrie 1957. Semnează Paula Ignat).

Un articol din presa vremii, intitulat *Cea mai tânără stagiune* ne relatează despre concertul de deschidere a stagiunii simfonice a nou înfiinţatului Teatru muzical: „Duminică 1 decembrie 1957, în sala Teatrului muzical din Constanţa a avut loc în cadrul *Lunii Culturii*, deschiderea stagiunii simfonice cu orchestra dirijată de maestrul Constantin Daminescu". (*Dobrogea Nouă, Constanţa,* anul X, nr.2912, 4 decembrie 1957. Semnează Florica N. Constantin).

În anul următor, ziarele locale scriu despre primele premiere prezentate de Teatrul liric. *Teatrul nostru muzical la prima sa premieră*: „Luni 24 martie 1958, în oraşul nostru a avut loc premiera inaugurală a Teatrului muzical cu opereta *Liliacul* de J. Strauss, sub bagheta maestrului Constantin Daminescu, care a obţinut un binemeritat succes". (*Dobrogea Nouă*, Constanţa, anul X, nr.3007, 26 martie 1958. Semnează I. Nicolae).

---

[278] Mihalache, T. – *Teatrul de Stat în Constanţa*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, an. X, nr. 728, Constanţa, 21 octombrie, 1950.

[279] Vartan, A. – *Teatrul muzical Constanţa şi-a început activitatea*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, an. X, nr. 1837, Constanţa, 7 septembrie, 1957.

www.ziuaconstanta.ro

Prezentarea operetei *Liliacul* de J. Strauss în premieră la 24 martie 1958, este consemnată din nou de ziarul *Dobrogea Nouă* la 3 aprilie. Iată şi textul articolului care menţionează acest eveniment:

„Teatrul muzical constănţean a oferit spectatorilor săi în premieră opereta *Liliacul* de J. Strauss, avându-i ca solişti pe Cezar Drăgănescu, Catrinel Bătea, Maria Weisser, Costin Ionescu, Elizeu Simulescu, Lulu Simionescu, care s-au bucurat de succes. Baletul a fost pregătit de Mireille Savopol, iar conducerea muzicală asigurată de Constantin Daminescu".[280]

Sub titlul *Un eveniment artistic deosebit, Dobrogea Nouă* spulberă scepticismul unor neîncrezători în forţa artistică a colectivului Teatrului muzical din Constanţa, care a reuşit să pună în scenă lucrări de mare valoare artistică din repertoriul internaţional. Iată ce se spune în articolul din 22 martie 1958:

„Nu credeam că la Teatrul muzical din Constanţa putem viziona spectacole cu *Liliacul, Traviata* sau *Cavalleria rusticană*, comentau unii sceptici. E peste puterile lor. A trecut ceva timp şi pe afişele Teatrului au apărut numele spectacolelor *Liliacul,* apoi *Traviata* şi *Cavalleria rusticană.* Premiera de început cu opera *Liliacul* s-a bucurat de un larg succes cu toate greutăţile generate de regizarea spectacolului rămasă neterminată în urma morţii regizoarei Aca de Barbu. Este meritul dirijorului Constantin Daminescu care a terminat regia destul de bine, deşi nu era domeniul său. Teatrul muzical a demonstrat că se poate şi anii au confirmat acest lucru. Artiştii au depus un efort apreciabil în dorinţa de a onora această instituţie abia înfiinţată şi râvnită de publicul meloman."[281]

Anul 1958 consemnează prezentarea operei *Traviata*, într-un articol semnat de I. Drăgănescu: „*Traviata* de G. Verdi a dorit să arate publicului că artiştii constănţeni merg curajos şi cu seriozitate pe drumul popularizării celor mai valoroase lucrări de gen din repertoriul universal. Faptul că la fiecare spectacol sala este plină, demonstrează că scepticii nu au dreptate când nu cred în posibilităţile artiştilor constănţeni".[282]

Stagiunea 1961-1962, aduce pe scena Teatrului muzical câteva titluri de opere foarte apreciate de publicul constănţean: *Silvia, Lakmé, Fântâna din Bahcisarai* (Vezi anexa nr.7).

---

[280] Drăgănescu, I. – *Liliacul,* în ziarul *Dobrogea Nouă*, an. X, nr. 3012, Constanţa, 3 aprilie, 1958.

[281] Chinea, C. – *Un eveniment artistic deosebit*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, an. X, nr. 3004, Constanţa, 22 martie, 1958.

[282] Drăgănescu, I. – *Traviata*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, an. X, nr. 3111, Constanţa, 27 iulie, 1958.

www.ziuaconstanta.ro

Cu titlul *Debut,* presa vremii confirmă prima apariție a tenorului Ilie Gănțoiu, care va sluji ani de zile cu credință scena constănțeană împlinind aspirațiile publicului care l-a apreciat şi iubit permanent:

„Debutul recent al tenorului Ilie Gănțoiu pe scena Teatrului din Constanța, în dificilul rol al *Ducelui de Mantua* din Opera *Rigoletto* de G. Verdi a fost mai mult decât promițător. Aplauzele publicului au confirmat pe deplin speranțele care se puneau în evoluția acestui tânăr absolvent al Conservatorului <Ciprian Porumbescu> din Bucureşti. Un tenor cu un timbru plăcut, la care se adaugă şi un fizic agreabil, Ilie Gănțoiu, a dovedit la prima sa apariție într-un spectacol de operă, simț scenic şi capacitate de a transmite spectatorilor întreaga gamă de sentimente şi idei pe care autorul le-a atribuit personajului interpretat".[283]

Cu titlul *Premieră la Teatrul liric Constanța,* presa continuă să arate angajamentul Teatrului liric de a merge mai departe pe calea artei lirice, oferind spectacole din ce în ce mai performante:

„După spectacolul de balet cu *Domişoara Nastasia*, realizat cu mai mult timp în urmă, iată-ne astăzi în fața unei noi premiere intitulată *Seară de balet*, spectacol coregrafic realizat de Mireille Savopol-Oprescu. Conceput în patru părți, noua premieră constănțeană aduce în fața publicului spectator un interesant montaj muzical-coregrafic format din lucrările: *Studiu în bleu* pe muzica *Passacagliei* lui J.S. Bach, *Scara* pe muzica lui S. Kanton, *O viață* pe muzica lui A. Stroe şi celebrul *Bolero* pe muzica lui M. Ravel. În distribuție: Isabela Aguletti, Adriana Caraion, Ileana Dumitrescu, Dora Carpov, Gh. Moțpan, Fănică Lupu, etc".[284]

O stagiune care s-a încheiat şi alta care începe, sună titlul unui articol, menit să sublinieze activitatea Teatrului constănțean în confruntarea directă cu publicul:

„Anul 1969 a însemnat pentru Teatrul liric muzical nu numai o etapă nouă în activitatea sa din punct de vedere organizatoric, funcționând ca unitate artistică de sine stătătoare, ci şi un an de când în confruntarea directă cu publicul din zonele litoralului a obținut aprecieri încurajatoare. Ca spectacole amintim: *Voievodul țiganilor, Liliacul, Floarea din Hawai, Carmen*. Stagiunea viitoare va prezenta pe scenă mult discutata operetă *My Fair Lady*, a cărei premieră este programată pentru 10-15 noiembrie. Urmează apoi *Trubadurul, O*

---

[283] Rădică, Eufrosina – *Debut,* în ziarul *Dobrogea Nouă*, an. XXI, nr. 6094, Constanța, 17 martie, 1968, pag. 2.

[284] Zălog, Emil – *Premieră la Teatrul liric din Constanța*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, an. XXII, nr. 6470, Constanța, 3 iunie, 1969.

www.ziuaconstanta.ro

noapte la Veneția, Ana Lugojana etc." (*Dobrogea Nouă,* Constanța, anul XXII, nr.6595, 26 octombrie, 1969, p. 3. Semnează Emil Zălog).

Un interviu cu dirijorul american Choset Franklin, ne relatează aprecierea de care se bucură instituția muzicală constănțeană în viziunea unui muzician străin: „Țara dumneavoastră are un număr mare de teatre lirice, o veche tradiție muzicală, ceea ce nu pot spune despre America. De trei ani consecutiv dirijez la pupitrul unor prestigioase formații de la Timişoara, Braşov, Galați, Arad, Oradea şi anul acesta la Constanța. Despre Teatrul liric din Constanța am numai cuvinte de laudă în ceea ce priveşte colaborarea mea cu orchestra şi corul instituției dumneavoastră.[285]

Artiştii constănțeni în stagiunea internațională de la „Grand Opera" din Dublin, consemnează presa, vizând participarea unor artişti constănțeni la acest ultim Festival:

„Stagiunea de iarnă de la *Grand Opera* din Dublin – Irlanda s-a deschis la această ultimă ediție cu participarea unor artişti ai scenei lirice constănțene: Aida Abagief, Margareta Tomazian şi Elizeu Simulescu, care au apărut în 8 spectacole cu operele, *Evgheni Onedin* de Ceaikovski şi *Manon* de Massenet. A fost un turneu fructuos, care a făcut să se vorbească o dată mai mult despre calitățile incontestabile ale şcolii româneşti de canto şi înaltul profesionalism artistic a celor care în publicitate erau denumiți *leading*. Adică interpreți principali."[286]

Cu titlul *De la clasic la contemporan*, presa nu scapă din vedere prestația artistică a baletului, componentă a Teatrului liric, alături de orchestră şi cor:

„Teatrul liric din Constanța – fosta secție de operă, operetă şi balet a Teatrului de stat local, devenită de anul trecut instituție de sine stătătoare – a întreprins primul turneu în Capitală, cu un spectacol de balet <coupé>, prezentat aseară în sala Operei Române. Dacă intenția conducerii Teatrului a fost aceea de a demonstra publicului bucureştean viabilitatea şi potențele artistice ale colectivului său coregrafic, se poate afirma că țelul a fost atins (*Informația Bucureştiului*, București, anul XVIII, nr. 5117, 3 februarie 1970. Semnează E. Elian).

Mai mult decât atât, grija conducerii Teatrului liric pentru popularizarea artei şi atragerea spectatorilor în sala de concerte a făcut

---

[285] Zălog, Emil – *Interviu cu dirijorul american Choset Franklin*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, an. XXII, nr. 6487, Constanța, 1969, pag. 2.

[286] Ismăileanu, C. – *Artiştii constănțeni în stagiunea internațională de la <Grand Opera> din Dublin*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, an. XXIII, nr. 6664, Constanța, 18 ianuarie, 1970, pag. 2.

www.ziuaconstanta.ro

să se apeleze la vedete în devenire, tineri solişti instrumentişti renumiţi în ţară dar şi pe scenele europene, invitaţi să cânte pe scena Teatrului liric. Mass-media consemnează sub titlul *Tânăra violonistă Silvia Marcovici pe scena constănţeană*, concertul de neuitat al tinerei violoniste: „Viaţa muzicală constănţeană cunoaşte mâine un eveniment major, marcat de prezenţa violonistei Silvia Marcovici, personalitate artistică în plină formare, recent laureată a prestigiosului concurs *Marguerite Long-Jaques Thiboult* şi *Premiul special* al prinţului de Monaco. Tânăra solistă în vârstă de 17 ani, cunoscută în marile capitale ale lumii este elevă în clasa a XI-a la Liceul de muzică nr.2 din Bucureşti. (*Dobrogea Nouă*, Constanţa, anul XXIII, nr. 6687, 14 februarie 1970, p 3. Semnează C. Ileana).

Şi un alt titlu convingător: *Dorothea Palade la Constanţa în „Carmen"*. „Prim-solistă a Operei Române din Bucureşti mezzosoprana Dorothea Vasilescu-Palade va cânta pe scena Teatrului liric din Constanţa în rolul titular din opera *Carmen* de Bizet. Vestea i-a bucurat mult pe melomanii constănţeni, mai ales că solista revine pe scena românească după un lung turneu în străinătate."[287]

Teatrul liric în plin sezon estival, sună un titlu din ziarele vremii care atestă efortul depus de colectivul Teatrului liric pentru ridicarea calităţii spectacolelor din repertoriu: „Teatrul liric constănţean are în continuare în vedere ridicarea calitativă a producţiilor artistice prin perfecţionarea soliştilor, orchestrei şi corului, montând lucrări repertoriale gustate şi accesibile publicului larg: *Voievodul ţiganilor, Liliacul, Ana Lugojana, Carmen, My Fair Lady, O noapte la Veneţia (în limba germană), Trubadurul, Floarea din Hawai* etc., la care colaborările artistice de primă mărime româneşti şi străine vor adăuga noi valenţe artistice fiecărui spectacol în parte" (*Dobrogea Nouă*, Constanţa, anul XXIII, nr. 6769, 15 mai, 1970, p 5. Semnează Emil Zălog).

Şi ziarele centrale consemnează munca artistică a colectivului Teatrului liric constănţean, comentând în titluri ca *Spectacolul de balet al Teatrului din Constanţa*, talentul, abilitatea, concepţia şi nu în ultimul rând creaţia coregrafică, mult gustată de publicul constănţean şi nu numai: „Teatrul liric din Constanţa a prezentat la Opera Română un spectacol coregrafic constând din mai multe balete, create de Mireille Savopol-Oprescu, pe o muzică foarte diversă. Spectacolul a debutat cu *Studiu în bleu*, pe cunoscuta *Passacaglie* în do minor de

[287] Ismăileanu, C. – *Dorothea Palade la Constanţa în Carmen*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, an. XXIII, nr. 6746, Constanţa, 24 aprilie, 1970, pag. 2.

www.ziuaconstanta.ro

Bach. În dans de doi, în trio-uri, cvartete şi grupajele de ansamblu, corpul de balet s-a înfăţişat mai mult decât satisfăcător".[288]

Cronica muzicală a operetei *Perichola* este consemnată în ziare la modul laudativ, ca o performanţă a colectivului artistic constănţean: „Iată că după 14 ani de pionierat într-ale muzicii de operă şi operetă, Teatrul liric din Constanţa şi credinciosul public meloman au ocazia să facă cunoştinţă cu savurosul J. Offenbach, unul din marii compozitori de operetă, din al cărui repertoriu se va audia opereta *Perichola,* care din păcate nu este cea mai reprezentativă din lucrările sale. In regia lui Ion Drugan şi scenografia Eugeniei Tărăşescu-Jianu, corul condus de Boris Cobasnian şi conducerea muzicală a lui Silviu Panţîru, lucrarea a fost în general o reuşită".[289]

Ca o dorinţă de a demonstra publicului că în artă totul se poate dacă eşti perseverent, Teatrul liric pune în scenă – e drept în reluare după mai mulţi ani – , dar în altă concepţie regizorală, celebra operă verdiană *Traviata.* Iată ce consemnează presa vremii: „După premiera din 1958, *Traviata* a revăzut lumina rampei Teatrului liric din Constanţa abia în februarie 1973, deci după 15 ani, văduvind astfel promoţii întregi de spectatori, de posibilitatea de a vedea pe scena constănţeană alături de *Rigoletto* şi *Trubadurul* şi cea de-a treia capodoperă din marea trilogie social-umană din lirica lui Verdi. Acum însă lucrarea refăcută, apare într-o nouă concepţie regizorală cea a lui Gh. Bărbulescu, conducerea muzicală Iulius Szarvady, cu o distribuţie prestigioasă: Aida Abagief, Florin Diaconescu, Ştefan Stoica, Radu Popescu, Sofronie Cadariu. Coregrafia este semnată de Mireille Savopol şi scenografia de Şerban Jianu. (*Dobrogea Nouă*, Constanţa, anul XXIV, nr.7630, 3 martie 1973, p.3. Semnează Dem Diaconescu).

Desigur că multele succese ale Teatrului după montările inspirate şi apreciate de iubitorii genului liric nu au rămas fără ecou, astfel că apare şi prima invitaţie pentru Teatrul liric care va întreprinde un turneu în Bulgaria fapt consemnat de presă: „Teatrul liric din Constanţa începe un turneu de cinci zile în Bulgaria, primul turneu peste hotare al colectivului liric, care certifică astfel, recunoaşterea valorii actuale a artiştilor constănţeni. Se vor susţine trei spectacole la Russe, ca oaspeţi ai Operei din localitatea bulgară, cu lucrarea *Pescuitorii de perle* de G. Bizet, premieră a stagiunii curente în regia lui Gh. Bărbulescu, coregrafia lui Mireille Savopol, corul condus de

[288] Pandelescu, J.V. – *Spectacolul de balet al Teatrului Constanţa*, în ziarul *România liberă*, nr. 7669, Bucureşti, 7 octombrie, 1972.
[289] Diaconescu, Dem – *Perichola de Offenbach*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, Constanţa, 7 iunie, 1972.

www.ziuaconstanta.ro

Boris Cobasnian, dirijor Silviu Panțîru. În distribuție: Florin Diaconescu, Veronica Diaconu, Victor Axinte, Iosif Buibaş. Se va prezenta de asemenea baletul *Marinarul visător* de L. Profeta cu: Isabela Aguletti, Fănică Lupu, Gh. Moțpan, Ileana Dumitrescu, Monica Olaru, Dora Carpov, în regia şi scenografia lui Trixy Checais". [290]

Mai departe, presa consemnează cu titlul *Teatrul liric în Bulgaria* şi primele succese în fața spectatorilor bulgari: „Primul spectacol a fost un frumos succes. Duminică la ora 19, ora începerii spectacolului, sala era arhiplină, spectatorii salutând cu aplauze prezența artiştilor români. O impresie deosebită au lăsat-o interpreții celor patru roluri principale: Veronica Diaconu, Florin Diaconescu, Victor Axinte şi Iosif Buibaş". (*Dobrogea Nouă*, Constanța, anul XXIV, nr. 1973, 8 mai 1973, p2. Semnează A. Strahilevici).

Viorel Cosma publică în *România liberă* un articol având ca titlul *Balete româneşti în premieră la Constanța,* menționând faptul că *Tripticul de balet* al Teatrului liric din Constanța (*Eveniment 1907*, *O viață şi Arcade*), merită aprecierea entuziastului său public, pentru grija permanentă a colectivului față de creația originală" (*România liberă*, Bucureşti, 17 noiembrie, 1976).

Cu titlul *Trei balete în premieră*, acelaşi cronicar muzical, Viorel Cosma, apreciază laudativ activitatea Teatrului liric constănțean: „Teatrul liric din Constanța şi-a dobândit un loc preponderent în mişcarea artistică românească. Scena lirică a Constanței s-a impus printr-o serie de premiere de balet ca: *Marinarul visător*, *Tripticul coregrafic* (*Evenimente 1907*, *O viață*, *Arcade*) *şi Poemul Vox Maris*" (*Tribuna României*, Bucureşti, anul V, (981), 1 decembrie 1976).

În 1978, Teatrul liric constănțean sărbătorea 20 de ani de muncă artistică, consemnați în presă sub genericul *20 de ani de Teatru*: „Au trecut 20 de ani de când Teatrul liric constănțean contribuie la educația muzicală a cetățenilor din Dobrogea. Este un drum care ne bucură şi ne angajează pentru viitor. Şi iată că visul constănțenilor de a avea un *Teatru muzical,* împlinit în 1957, grație unor muzicieni inimoşi acum 20 de ani, a dat roade. La 24 martie 1958, la Constanța se ridica pentru prima oară cortina unei noi instituții teatrale, *Teatrul muzical*, devenit mai apoi *Teatrul liric* şi apoi *Opera Constanța*. După strădanii şi

[290] Strahilevici, Arcadie – *Teatrul liric în turneu la Russe – Bulgaria*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, an. XXIV, nr. 7683, Constanța, 4 mai, 1973.

www.ziuaconstanta.ro

sacrificii de două decenii, ne înălțăm capul semeț, căci opera delicată de însămânțare a frumosului nu a eşuat în nisipuri".[291]

Teatrul liric din Constanța oferă un strălucitor recital vocal în turneul din Germania din 1980, în luna martie. Iată cum evocă acest lucru ziarul *Donau Kurier* nr.75 din 28 martie 1980, semnat de Michael Schmatloch: „Unter der Leitung von Friedel Meschwitz bietet das Orchester der Stadtischen Buhnen Constanza in Rumanien die eher Verhaltenen Lieder ebenso brillant. Begeister ten Zwischenapplaus erntete auch das Ballett-ebenfalls aus Constantza – in der uberaus einfallsreichen Choreographie von Mirelle Savopol". (Sub conducerea dirijorului Friedel Meschwitz, orchestra Teatrului liric din Constanța – România, a oferit un strălucitor recital de lieduri. Între scene, publicul a aplaudat frenetic baletul din Constanța în coregrafia Mireillei Savopol).

Ecourile din presă ale activității Teatrului liric sunt reale, adevărate şi reflectă dorința artiştilor constănțeni de a promova arta lirică din toate punctele de vedere, de a arăta publicului valorile adevărate, care trebuiesc apreciate şi validat.

Sub genericul *Opera Trei Generații, o realizare deosebită a liricilor constănțeni*, presa vremii consemnează o premieră absolută din creația compozitorilor români: „Consemnându-şi recent premiera absolută la Constanța, opera *Trei Generații* de S. Sarchizov este de fapt o transpunere în limbaj muzical a piesei Luciei Demetrius. Utilizând o gramatică sonoră modernă, precum şi procedee vocale deosebite, apropiate de cântarea vorbită a expresionismului, lucrarea sparge oarecum uniformizarea repertoriului de operă, aducând pe scenă un suflu proaspăt al originalității unei muzici contemporane".[292]

Mass-media realizează şi cronici muzicale, de apreciere a calității producțiilor artistice lirice sau instrumentale. Iată o cronică muzicală la *Țara surâsului*: „Teatrul liric din Constanța ne propune prin recenta premieră cu *Țara surâsului* de Franz Lehar, o operetă din repertoriul clasic universal, care reuşeşte să fie mai mult decât un simplu divertisment încheiat cu nelipsitul happy-end. Este de altfel meritul regizorului Ion Drugan de a fi pus cu iscusință în valoare tema înstrăinării şi a prejudecăților rasiale sau mistico-religioase, care, uneori sunt potrivnice dragostei şi tendințelor progresiste."[293]

---

[291] Pațe, Ioana – *20 de ani de teatru,* în revista *Tomis,* nr. 1 (130), Constanța, martie, 1978.

[292] Bălan, Mira – *Opera <Trei generații>*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, Constanța, 17 mai, 1981.

[293] Diaconescu, Dem – *Țara surâsului*, în revista *Tomis*, Constanța, 10 martie, 1982.

www.ziuaconstanta.ro

La 10 martie 1982, baletul clasic al Teatrului liric este din nou în turneu în Germania şi apreciat în ziarul *Ruhr Nachrichten* din 10 martie 1982, semnat de Lust Liesenhoff: „... Baletul clasic din Constanţa a entuziasmat publicul cu valsul din opereta *Liliacul"*.

Iată o altă cronică cu titlul *La Teatrul liric Mam'zelle Nitouche*: „Teatrul liric constănţean şi-a început stagiunea propunându-şi realizarea unor spectacole de înaltă ţinută artistică, lucru pe care l-a demonstrat colectivul liric distribuit în lucrarea compozitorului Florimond Hervé *Mam'zelle Nitouche*, operetă pusă în scenă de regizorul Ion Drugan. Succesul spectacolului a fost garantat de prestaţia colectivului Teatrului liric, soliştii, orchestra condusă de Gheorghe Stanciu, corul condus de Boris Cobasnian şi scenografia lui Alfred Ipser."[294]

Mass-media apreciază reluarea unora dintre lucrările lirice, care modernizate şi îmbunătăţite prin altă concepţie regizorală, şi bineînţeles, cu altă distribuţie, conferă operei mai multă valoare estetică. Sub titlul *Reluări binevenite,* ziarul *Observator* comentează: „Luna decembrie a fost marcată de cele două spectacole oferite publicului constănţean, opera *Otello* de G. Verdi şi musicalul *Prietenul meu Bumbury* de G. Natschinski. Soliştii Teatrului liric au evoluat în ambele spectacole minunat, spre satisfacţia publicului, care i-a răsplătit cu aplauze binemeritate."[295]

Cu titlul *O <Boema> de zile mari* ziarele consemnează participarea unor invitaţi de marcă ai scenei lirice naţionale şi internaţionale, invitaţi în spectacolele de operă: „Primul spectacol de operă din *Luna Muzicii de Operă şi Balet - Boema* de G. Puccini a beneficiat de participarea a doi oaspeţi, soprana Sanda Şandru de la Opera Română din Bucureşti şi tenorul Tsvetan Michailov din Bulgaria, care prin frumuseţea excepţională a vocilor, prin interpretarea conferită rolurilor, au transformat seara într-un moment de neuitat pentru toţi cei prezenţi în sală".[296]

Un ecou deosebit l-a avut opera verdiană *Nabucco* montată la Teatrul liric, un notabil succes, aşa cum susţin ziarele vremii: „Teatrul liric constănţean ne-a prezentat recent în premieră spectacolul cu opera *Nabucco* de G. Verdi, în viziunea regizorală a lui Carmen Dobrescu, avându-i ca protagonişti pe Dan Serbac, Maria Dorobanţu,

---

[294] A.D. – *La Teatrul liric Mam'zelle Nitouche*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, Constanţa, 26 noiembrie, 1983.

[295] Vrancea, M. – *Reluări binevenite*, în ziarul *Observator*, Constanţa, 20 decembrie, 1985.

[296] Florea, Anca – *Luna muzicii de Operă şi Balet*, în revista *Contemporanul*, Bucureşti, august, 1989.

www.ziuaconstanta.ro

Gheorghe Țirea, Mihaela Rotaru, Sofronie Cadariu, cu scenografia semnată de Cătălin I. Arbore şi conducerea muzicală Gheorghe Stanciu. A fost un spectacol de bună calitate, apreciat corespunzător de publicul constănțean. (*Cuget liber*, Constanța, 28 martie 1990. Semnează A. D).

Artiştii bulgari de operă, încântați de prestația artiştilor români, fac din nou Teatrului liric o invitație pe litoralul bulgăresc, pe care presa o consemnează:

„Un colectiv al Teatrului liric din Constanța a fost invitat recent la tradiționalele manifestări cultural–artistice şi distractive *Zilele mării*, ce se desfăşoară anual pe litoralul bulgăresc. Artiştii constănțeni au prezentat în limba germană opereta *Voievodul țiganilor* de J. Strauss la cele două spectacole susținute la Albena şi Nisipurile de Aur, bucurându-se de un mare succes de public, în special în rândul turiştilor de naționalitate germană".[297]

Iată şi o apreciere a unui ziar german din Deggendorf, despre un spectacol oferit de ansamblul de balet constănțean organizat de Opera din München:" Ansamblul de balet al Operei de Stat din Constanța – România, a constituit doamnelor şi domnilor un balsam pentru ochi. Au evoluat pe scenă de data aceasta cu *Dans slav* nr.8 de Anton Dvorak şi *Furiant* de Bedric Smetana". (Ziarul local din *Deggendorf*, despre Spectacolul organizat de Opera din Munchen, 29 septembrie 1990, sub semnătura lui Karl Millockers).

Un spectacol de zile mari, anunță presa prin ziarul local *Cuget liber*, care menționează faptul că: „Luni seara s-a derulat la Constanța pe scena Teatrului liric, unul din marile spectacole ale stagiunii, un *Rigoletto* de G. Verdi minuțios lucrat, cu o distribuție de sărbătoare: George Fălcaru, suedez de origine română, baritonul Nicolae Urdăreanu de la Opera Română din Bucureşti, Svetlana Strezeva din Chişinău, alături de gazdele Marieta Andriescu şi Sofronie Cadariu. Impresia artistică a spectacolului a fost de notă foarte bună". (*Cuget liber*, Constanța, 23 octombrie 1991. Semnează Aurelia Voineagu Lăpuşan).

Ecourile din presă se referă şi la *Festivalul de Muzică de Operă şi Balet*, realizat anual din 1975, devenit mai târziu Festival Internațional. Ea consemnează spectacolele programate pentru această unică manifestare din România: *Astă seară Madama Butterfly* sună titlul articolului din *Cuget liber*:

[297] Lăpuşan, Aurelia – *Zilele mării pe litoralul bulgăresc*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 17 august, 1990

www.ziuaconstanta.ro

„Un spectacol de atracție se anunță astă seară. Este vorba despre opera *Madama Butterfly* de G. Puccini. În distribuție soprana Patricia Murandini (Italia), tenorul Florin Farcaş şi baritonul Florin Stavăr de la Opera Română din Bucureşti, alături de colectivul – gazdă al Teatrului liric". (*Cuget liber*, Constanța, 11 decembrie 1991. Semnează A. Voineagu-Lăpuşan).

„Miercuri seara în cadrul *Festivalului Internațional de Operă şi Balet* a avut loc un *Spectacol extraordinar* cu baletul clasic şi contemporan, realizat de Oleg Danovski. Un colaj muzical de excepție pe muzica marelui Bach, care ne-a îmbătat privirile şi sufletul cu frumos. [298]

Ecourile de presă vizând succesul artiştilor constănțeni pe alte scene ale Europei sau pe alte scene din țară sunt edificatoare. Cu titlul *Artişti constănțeni pe alte scene,* un ziar consemnează:

„Mezzosoprana Ruxandra Donose de la Teatrul liric constănțean cântă cu contract la Staatsopera – Viena, colega sa, soprana Emilia Oprea va pleca la Varşovia la un concurs liric internațional, apoi în luna iulie va cânta în Suedia cu Placido Domingo. De asemenea, prim-balerinii Teatrului de balet clasic şi contemporan Francisc Strnad şi Călin Hănțiu, sunt solicitați în capitală pentru *Lacul lebedelor*, iar tenorul George Fălcaru va cânta în *Rigoletto* pe întâia scenă a țării."[299]

Mass-media consemnează de asemenea şi concertele, recitalurile şi spectacolele susținute de artiştii constănțeni cu invitații lor din țară şi de peste hotare. Iată ce se consemnează sub titlul *Concert Extraordinar Maria Slătinaru Nistor:* „Un *Concert Extraordinar* de arii din opere şi operete va da strălucire astăzi Festivalului constănțean, aflat spre sfârşitul manifestării sale. Vor evolua pe scena liricului constănțean, Maria Slătinaru Nistor, Florin Diaconescu, Florin Farcaş, Dorin Mara de la Opera Română Bucureşti, alături de soliştii Teatrului liric constănțean. Dirijor Gheorghe Stanciu". (*Dobrogea Nouă*, Constanța, anul IV, nr.623, 10 iunie 1992. Semnează A. Lăpuşan).

Mass-media consemnează un *Spectacol extraordinar* cu absolvenți ai cursurilor de canto şi dirijat din Japonia: „În zilele lunii august se desfăşoară la Teatrul liric din Constanța, cursurile primului seminar internațional de vară pentru soliști vocali de operă şi dirijori.

---

[298] Lăpuşan, Aurelia – *Festivalul Internațional de Operă şi Balet*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, an. IV, nr. 623, Constanța, 16 mai, 1992.

[299] Lăpuşan, Aurelia – *Artişti constănțeni pe alte scene*, în ziarul *Cuget liber*, an. IV, nr. 634, Constanța, 2 iunie, 1992.

www.ziuaconstanta.ro

La concurs participă şi tineri interpreţi şi dirijori din Japonia, care au solicitat să studieze regia cu Cristian Mihăilescu şi dirijatul cu Gheorghe Stanciu, urmând ca la final să susţină un examen cu un spectacol de operă". (*Cuget liber*, Constanţa, 27 august 1992. Semnează A. Lăpuşan).

„Teatrul liric Constanţa prezintă joi 27 august 1992, *Spectacolul Extraordinar* de operă cu absolvenţii primului curs româno–japonez pentru cântăreţi şi dirijori. Îşi dau concursul: Koichi Inoue şi Fumio Okura – dirijori, Chihiro Takaso şi Michiko Inoue – solişti cu scene din *Lucia de Lammermoor, Traviata, Boema şi Rigoletto*.[300]

„La 1 septembrie 1992, în sala Teatrului liric s-au consumat emoţiile unei inedite probe aflate la finalul ei; patru japonezi, absolvenţi de conservator, veniţi în Europa din îndepărtatul Tokyo, stând de câţiva ani la Celebra *Santa Cecilia* din Roma, au dorit să-şi perfecţioneze calităţile artistice sub îndrumarea regizorului Cristian Mihăilescu şi a dirijorului Gheorghe Stanciu, beneficiind şi de aportul orchestrei Teatrului. Fumio Okura şi-a făcut chiar în ziua de 1 septembrie, la încheierea cursurilor de specializare debutul de dirijor, iar cele două soprane nipone Chihiro Takaso şi Michiko Inoue au debutat în arii şi roluri dificile precum *Lucia, Traviata, Boema, Rigoletto*, interpretând în limba italiană". (*Cuget liber*, Constanţa, 6 septembrie, 1992. Semnează Aurelia Voineagu-Lăpuşan).

„Luni 23 noiembrie 1992, la ora 19, un nou apreciat spectacol extraordinar la Teatrul liric cu opera *Boema* de G. Puccini, dirijată de niponul Koichi Inoue. Invitaţi în spectacol: Florin Diaconescu de la Opera Română din Bucureşti pentru rolul *Rodolfo*, Vasile Hojda de la Opera Timişoara – *Schaunard,* alături de artiştii constănţeni Veronica Diaconu, Maria Dorobanţu, C. Jurăscu, Sofronie Cadariu, Gh. Ţirea, Teodor Macarie, Cornel Agop, Constantin Acsinte".[301]

Eveniment artistic de excepţie la Teatrul liric – Mozart, prietenul meu, sună titlul unui articol care consemnează o mare realizare a regizorului Cristian Mihăilescu: „După ce luni seara am asistat la o avanpremieră de excepţie cu *Mozart, prietenul meu*, miercuri, acelaşi spectacol ne-a creat o stare de extaz. Teatrul liric a oferit în premieră o montare Mozart cu care s-ar putea ieşi şi în Europa, în regia lui Cristian Mihăilescu, un manager care a făcut din Teatrul muzical Braşov, una dintre primele scene de operă ale ţării.

---

[300] Eutherpe – *Spectacol extraordinar de Operă*, în ziarul *Telegraf,* Constanţa, 27 august, 1992.

[301] Lăpuşan, Aurelia – *Opera Boema* de G. Puccini, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 21 noiembrie, 1992.

www.ziuaconstanta.ro

(*Telegraf,* Constanța, 5 februarie 1993. Semnează Lucian Mănescu şi Paul Pîrvu)

Cristian Mihăilescu şi... prietenul său Mozart titrează Anca Florea articolul despre o nouă lucrarea montată de talentatul regizor Cristian Mihăilescu, Directorul general al Teatrului liric:

„Decis, după numirea sa ca director general al Teatrului liric din Constanța să ridice nivelul acestei instituții la cote internaționale, regizorul Cristian Mihăilescu a pus în scenă, la început de februarie spectacolul *Mozart, preietenul meu*, incluzând două titluri: *Directorul de teatru* şi *Bastien şi Bastienne*, compusă de Mozart la 12 ani. Speranțele vizând succesul montării au fost confirmate, publicul primind cu entuziasm şi aprecieri pozitive efortul artiştilor şi receptând noul din concepția regizorală, Cristian Mihăilescu debutând cu succes ca director de teatru."[302]

Presa devine mult mai activă în lunile mai şi iunie, pentru că reprezintă – luna operei, unde spectacolele sunt programate în cadrul *Festivalului Internațional de Operă şi Balet* pe timp de aproximativ o lună.

„Unul din momentele culturale de referință ale anului este pentru Constanța în special, dar şi pentru întreaga țară *Festivalul Internațional de Operă şi Balet*, aflat anul acesta la a 19-a ediție şi are loc în anul în care Teatrul liric împlineşte 35 de ani de activitate, o vârstă respectabilă pentru întreaga urbe. Cu excepția *Festivalului Internațional de la Varna* nu există în întreaga Europă de est un asemenea maraton de muzică bună, într-o interpretare aleasă . Zeci de interpreți de marcă din țară şi din lume şi-au trecut în plan participarea la acest deosebit Festival al artei sunetelor". (*Dynamis*, Constanța, publicație lunară editată de Casa Corpului Didactic, aprilie 1993. Semnează Ştefan Lăpuşan)

La Constanța – în curând o mare sărbătoare a muzicii şi baletului – cea de-a 19-a ediție a Festivalului de operă.

„Aşteptat cu deosebită nerăbdare şi interes, peste puține zile la Constanța, un eveniment cultural de referință îşi va ridica cortina: *Festivalul Internațional de Operă şi Balet* – ediția a 19–a. În chiar luna împlinirii a 35 de ani de activitate a Teatrului liric constănțean, Festivalul va avea o mantie de sărbătoare şi un plus de atractivitate prin programul care se va derula în perioada 30 mai–26 iunie 1993". (*Jurnalul de Constanța,* nr.24, 17–23 mai 1993. Semnează Ştefan Lăpuşan)

---

[302] Florea, Anca – *Cristian Mihăilescu... şi prietenul său Mozart*, în *Universul românesc*, Bucureşti, 25 februarie, 1993.

www.ziuaconstanta.ro

Presa consemnează *Festivalul Internațional de Operă și Balet* ediția 1993: „Nouă spectacole în mai puțin de o lună, repertoriul clasic de referință – *Rigoletto, Traviata, Tosca, Nabucco* – alături de o premieră absolută, opera *Erendira* de Violeta Dinescu, în interpretarea prestigiosului Teatru *Hans Otto* din Postdam – Germania. Balete în două reprezentații de excepție: *Miniaturi coregrafice* cu baletul din Varna - Bulgaria și *Marea Gală de balet* cu participarea unor valoroși coregrafi din Kiev, Sofia, București, Iași, Timișoara. Teatrul liric ne prezintă în distribuții pe Felicia Filip și Mioara David Cortez de la Opera Română București și Iași, Iordanka Iovanovici (Iugoslavia), Tatiana Peciura (Rusia), Denis Vidal (Italia), Carlos Sergasa (Spania), Hysen Kocia (Albania) etc."[303]

Gong la a 19-a ediție a Festivalului muzicii de Operă și Balet, Constanța – Capitala Belcanto-ului italian:

„A început o grandioasă manifestare artistică, punct de referință pentru întregul sezon estival, dar și pentru viața culturală a orașului. Pentru prima dată în România, un spectacol integral cu o operă dăruită de Opera *Hans Otto* din Postdam – Germania, datorită compozitoarei Violeta Dinescu, româncă stabilită în Germania, care ne-a oferit în premieră opera *Erendira*". [304]

Compozitoarea românică Violeta Dinescu șochează publicul cu o operă de avangardă „Erendira": „Deschiderea celei de a 19–a ediții a *Festivalului Internațional de Operă și Balet* a fost încredințată Teatrului profesionist de Operă *Hans Otto* din Postdam – Germania. Astfel s-a putut prezenta în premieră românească o lucrare de avangardă, muzică nouă, de calitate, care pe deasupra poartă și semnătura compatrioatei noastre, care trăiește de peste 10 ani la Baden-Baden. Nu ne-am propus să analizăm gradul de receptare al publicului privind opera *Erendira*. Unora le-a plăcut, altora nu prea. Lucrarea este modernă, actuală, teatrul german a venit cu 55 de persoane, incluzând și personalul de scenă, mașiniști, veniți cu o mașină de mare tonaj încărcată cu recuzită. Muzica Violetei Dinescu are în ea deopotrivă cântec de mănăstire și ecouri abia identificabile din folclorul românesc. Compozitoarea – folosește orchestra de cameră formată din 18 persoane ca un grup sonor meditativ, urmărind în totalitate structura de bază fantastico–mitică a acțiunii". (*Jurnalul de Constanța*, 14–25 iunie 1993. Semnează Ștefan Lăpușan).

---

[303] Lăpușan, Ștefan – *Festivalul Internațional de Operă și Balet*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 30 mai, 1993.

[304] Lăpușan, Aurelia – *Gong la a 19-a ediție a Festivalului Internațional de Operă și balet* Constanța – *Capitala Belcanto-ului italian*, în ziarul *Litoral*, Constanța, 31 mai – 6 iunie, 1993.

www.ziuaconstanta.ro

Festivalul Internațional de Operă și Balet – Constanța. Rostul experimentului:

„Spectacolul inaugural al *Festivalului Internațional de Operă și Balet* de la Constanța s-a dorit a fi un eveniment. Și a reușit, în primul rând, prin opțiunea repertorială mai puțin obișnuită pentru manifestările de acest gen din România. Teatrul *Hans Otto* din Postdam a oferit publicului constănțean premiera unei opere de cameră scrisă de Violeta Dinescu – compozitoare româncă stabilită în Germania; opera *Erendira* după un libret al unei nuvele de Garcia Marquez, într-o montare excelentă, cu monitorizarea scenei și a fosei, dând o mare libertate artiștilor pe scenă, care nu mai sunt nevoiți să urmărească permanent dirijorul. Pasiunea pe care o pune trupa germană în interpretarea acestei opere ar putea reprezenta o sugestie pentru Teatrele lirice românești din țară și să ne punem întrebarea: *de ce montăm atât de rar opere românești contemporane?*" [305]

Mass-media consemnează și colaborările cu muzicienii străini cu care conlucrează în vederea realizării unei arte de calitate în domeniul liric. Iată ce consemnează ziarul *Cuget liber* sub titlul *Auf Wiedersehen, Herr Brambach, îți mulțumește și Opera constănțeană:*

„Prietenul României și al muzicii, dl. Klaus Brambach, înainte de a pleca din țară, a invitat prietenii la o cupă de șampanie la Palatul Cotroceni, alături de Președinte și alte personalități politice și Cristian Mihăilescu, Felicia Filip și Gheorghe Stanciu, corul și orchestra Teatrului liric constănțean. Președintele mulțumește domnului Brambach pentru tot ce a făcut pentru promovarea muzicii și tinerilor talente și colectivului Teatrului liric din Constanța pentru întreaga sa activitate artistică" [306]

Eforturile Teatrului liric sunt mai departe consemnate de mass-media locală și centrală, consemnând premierele și montările noi ale colectivului de artiști constănțeni. Sub titlul *Astă-seară la Mamaia „Nabucco" de G. Verdi*, cronicarul A. Lăpușan comentează: „Un spectacol totdeauna așteptat cu mare bucurie de toți melomanii Constanței și ai litoralului, *Nabucco* este programată astăzi 31 iulie ora 20,30 pe scena Teatrului de vară din Mamaia. În distribuție: Dan Serbac de la Opera Română Cluj – *Nabucco*, Constantin Ene de la opera Română Bucureşti – *Ismaele,* Pompei Hărăşteanu de la Opera Română Bucureşti – *Zaccaria*, Romfilia Radu – *Abigaille,* Marinela

---

[305] Oltea, Șerban-Pârâu – *Festivalul Internațional de Operă și Balet*, în ziarul *Meridian*, București, 4 iunie, 1993.

[306] Lăpușan, Aurelia – *Auf Wiedersehen, Herr Brambach, îți mulțumește și Opera constănțeană*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 16 iulie, 1993.

www.ziuaconstanta.ro

Mark – *Fenena,* Sofronie Cadariu – *Marele preot*, Radu Popescu – *Abdallo*, Mihaela Rotaru – *Anna*. Regia artistică este semnată de Carmen Dobrescu, scenografia C.I. Arbore, dirijor Gheorghe Stanciu".[307]

Alte titluri care redau momente din festivalurile de operă şi balet: *Festivalul de Operă şi Balet de la Constanţa a debutat cu un succes de proporţii: „Requiem" de Verdi.*

„Beneficiind de participarea a peste 135 de invitaţi străini de pe trei continente, ediţia a XX-a a *Festivalului de Operă şi Balet* de la Constanţa, care a debutat miercuri pe scena Teatrului liric, aspiră cu mari şanse la rangul de cel mai important eveniment artistic al anului. De reuşita acestui Festival depinde transformarea Teatrului liric în Opera Română din Constanţa (*Telegraf*, 27 mai 1994. Semnează Radu Preda).

Festivalul de Operă şi Balet de la Constanţa a început sub semnul de incantaţie religioasă a „Requiem-ului" de Verdi.

„Deschiderea ediţiei jubiliare a *Festivalului Internaţional de Operă şi Balet* de la Constanţa s-a săvârşit miercuri seara sub semnul de frumuseţe divină a creaţiei verdiene. Parcă însuşi Dumnezeu cu suita sa de îngeri s-a pogorât peste orchestră, cor, interpreţi şi, mai ales, peste public, oferindu-le tuturor clipe de sublim cum se petrec doar arareori în viaţă (*Cuget liber*, Constanţa, 27 mai 1994. Semnează Aurelia Lăpuşan).

Ediţia a XX-a - Festival Verdi: „În cadrul *Festivalului Internaţional de Operă şi Balet*, Teatrul liric a prezentat *Requiem-ul* cu soprana Felicia Filip, mezzosoprana Jivka Markova, tenorul Ionel Voineag şi basul Gheorghe Roşu cu Filarmonica *G. Enescu* din Bucureşti, avându-l ca dirijor pe Gheorghe Stanciu. Au urmat apoi cele mai cunoscute opere ale lui Verdi: *Traviata, Trubadurul, Bal mascat, Nabucco, Rigoletto*, *Aida*, cu invitaţi din ţară şi din străinătate. În afară de Festival, în celelalte zile a fost prezent un balet pe muzica lui Edith Piaf, realizat de Opera din Ruse, invitată în cadrul Festivalului."[308]

Festivitate de premiere la Teatrul liric: „La închiderea *Festivalului de Operă şi Balet* ediţia a XX-a 1994 au fost acordate trei premii de fidelitate. Cel mai consistent a fost oferit de ziarul *Cuget liber.* Manifestarea a fost încheiată de Opera din Russe – Bulgaria cu

---

[307] Lăpuşan, Aurelia – *Astă seară la Mamaia, Nabucco*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 31 iulie, 1993.

[308] Lăpuşan, Aurelia – *Festival Verdi*, în ziarul *Litoral magazin*, Constanţa, 3-8 iunie, 1994.

www.ziuaconstanta.ro

opera *Aida* de G. Verdi, înregistrându-se un frumos succes, răsplătit cu aplauze la scenă deschisă. Pentru talentul şi neostenita activitate puse în slujba muzicii, dirijorul Gheorghe Stanciu a primit premiul ziarului *Cuget liber*. Directorul Cristian Mihăilescu a oferit apoi alte două premii de fidelitate unor personalităţi din Constanţa şi din Italia, susţinători fideli ai Teatrului liric constănţean. (*Cuget liber*, Constanţa, 17 iunie 1994. Semnează A. Lăpuşan).

Astă seară la Constanţa vine pianistul Dan Grigore. Cu acest titlu, ziarele marchează evenimentele muzicale cele mai deosebite susţinute pe scena constănţeană: „În acest maraton al marilor momente artistice ale Constanţei, programate fără respiraţie aproape seară de seară, punctul final – sperăm – aparţine pianistului Dan Grigore. După succesul pe care l-a repurtat în marile săli de concerte americane, într-un turneu strâns, artistul poposeşte în această seară de iunie– vineri 17, ora 19 – în sala Teatrului, ca invitat de onoare al melomanilor constănţeni şi al Orchestrei simfonice. La pupitrul Orchestrei simfonice se va afla Melvin Margolis din SUA".[309]

Turneul în Italia al orchestrei Teatrului liric constănţean, este consemnat de ziarele locale cu mândrie:

„A zecea ediţie a *Festivalului Internaţional de la Tagliacozzo* din Italia organizat sub preşedinţia Consiliului de Miniştri şi al unor importante firme de spectacol, a avut un număr record de invitaţi de certă valoare artistică precum: *Balşoi Teatr* din Moscova, orchestra *Fledermaus* din Viena, *Puppentheater Friefanz* din Berlin, formaţii din Noua Zeelandă, Sri Lanka, Ungaria, Mexic, etc. Teatrul liric din Constanţa a fost invitat la Festival cu trei concerte, cu care a obţinut un binemeritat succes, în urma căruia artiştii au fost invitaţi să concerteze în Catania şi Sicilia în condiţii excelente". *Cuget liber*, Constanţa, 25 august, 1994. Semnează Aurelia Lăpuşan).

Iată un alt titlu care consemnează prestaţia artistică a artiştilor noştri. *Aventură exotică a Teatrului liric în Sicilia:*

„După o călătorie de aproape 1.000 de km, orchestra Teatrului liric a poposit în Catalania din estul Siciliei. Aici sub bagheta maestrului Gheorghe Stanciu s-au dat câteva concerte despre care presa italiană a vorbit la modul laudativ, colectivul Teatrului lăsând o impresie foarte bună, având şansa ca să fie invitaţi şi in anul viitor să concerteze în Italia."[310]

---

[309] Strahilevici, Arcadie – *Astă seară la Constanţa, vine pianistul Dan Grigore*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 17 iunie, 1994.

[310] Preda, Radu şi Sorescu, Lucian – *Aventură exotică a Teatrului liric în Sicilia*, în ziarul *Telegraf*, Constanţa, 26 august, 1994.

www.ziuaconstanta.ro

Turneele constănțenilor continuă în Belgia, şi sunt consemnate de presă:

Triumf al artei lirice constănțene în Belgia (corespondență specială din Bruxelles): „Pentru trei zile, în chiar timpul superbei sărbători de Saint Nicolas, Bruxelles a devenit ca într-un vis frumos – capitala neoficială a artei lirice româneşti. Teatrul liric constănțean a susținut două concerte la Bruxelles şi Charleroi sub conducerea muzicală a lui Marian Mitea şi Gheorghe Stanciu. Ultimul concert din 10 decembrie de la Bruxelles a reprezentat chintesența unui remarcabil succes constănțean". (*Cuget liber*, Constanța, 16 decembrie 1994. Semnează Lucian Ionescu).

Teatrul liric constănțean şi-a continuat periplu prin Europa în perioada sărbătorilor de iarnă, sună titlul unui articol prezentând turneul Teatrului liric în Germania, Belgia şi Italia:

„Teatrul liric a efectuat un lung turneu în Germania, Belgia şi Italia, cu un repertoriu demn de invidiat pentru multe orchestre. Au obținut un succes binemeritat interpretând împreună cu 100 de corişti şi soliști – studenți germani, oratoriul *Paulus* de Mendelssohn Bartholdy, *Messa în do minor* şi *Simfonia 40* cu maestrul Michael Beck, *Simfonia a VI-a* de Dvorak cu orchestrele reunite ale Constanței şi cea din Bonn. Membrii Ambasadei României şi personalitățile politice germane au aplaudat minute în şir. A fost un moment înălțător şi perceput ca atare de public şi de interpreți".[311]

Două evenimente pe aceeaşi scenă, consemnează ziarul Cuget liber: „117 spectacole cu *Nabucco*, 164 cu *Traviata*, 70 cu *Tosca*, peste 50 de roluri, un palmares de invidiat pentru orice solist. Turnee în toată Europa, succese răsunătoare cu *Falstaff* în Franța, Germania, Italia, cu *Faust* în Turcia şi Anglia. O voce amplă, egală, bine impostată, cu acute strălucitoare, joc de scenă excelent. Acesta este portretul lui Dan Serbac, care va evolua în *Trubadurul* de G. Verdi în rolul *Contelui de Luna*, alături de parteneri de mare valoare lirică, sub bagheta dirijorului Iosif Pruner de la Filarmonica din Bucureşti. Conducerea Teatrului lansează apoi primul compact-disc cu *Requiem-ul* de Mozart". (*Cuget liber*, Constanța, 22 ianuarie 1995. Semnează A. Lăpuşan).

Continuăm cu ecouri despre prestația dirijorilor şi soliştilor lirici în țară şi peste hotare. *Forța baghetei*, sună un titlu de articol care consemnează activitatea dirijorului Gheorghe Stanciu:

---

[311] Draia, Bebe – *Teatrul liric din Constanța şi-a continuat periplu prin Europa în perioada sărbătorilor de iarnă*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 20 ianuarie, 1995.

www.ziuaconstanta.ro

„Sâmbătă 14 octombrie în spectacolul *Bal mascat* de G. Verdi, dirijorul Gheorghe Stanciu ne-a demonstrat puterea de care poate beneficia artistul prin străduință și interpretare corectă a paginilor muzicale lirice, exploatând expresivitatea și diversitatea timbrurilor orchestrale, bogăția armonică, dramatismul, realizând o măiastră interpretare și creând acea atmosferă specifică emoției artistice".[312]

Trei artiști constănțeni au susținut concerte la Stadthalle din Wuppertal – Germania, se spune în articolul din ziarul local *Telegraf:*

„În urma invitației primite din partea dirijorului Michael Beck, maestrul Gheorghe Stanciu a dirijat *Concertul Jubileu al Filarmonicii din Solingen*, care a aniversat 85 de ani de la înființare. Concertul foarte reușit s-a bucurat de un mare succes la public, dirijorul constănțean fiind apoi invitat să inaugureze una dintre cele mai grozave săli de concert din Europa (construită de arhitectul care a făcut și sala Filarmonicii din Viena), cu o acustică excepțională - *Stadthalle* din Wuppertal. La acest concert au participat soprana Elena Rotari și pianista Silvia Țigmeanu de la Teatrul liric constănțean" (*Telegraf*, Constanța, 15 decembrie, 1995. Semnează Bebe Draia).

Teatrul de operă – cuvânt magic, titrează același ziar *Telegraf*, articolul referindu-se la succesul noii montări a operei *Lucia di Lammermoor*:

„Când lumina se stinge încet în sală și cortina se ridică, ni se oferă ochilor privelișteа unei lumi de basm. Ceea ce ni se oferă pare a fi real; priveliști frumoase, țări îndepărtate, personaje misterioase, intrigi, iubiri, pasiuni, mai ales muzica, ce însoțește sugestiv marile trăiri emoționale. Aceasta este explicația longevității tuturor operelor, iar ceea ce atrage melomanul în sala de spectacole este desigur continua căutare a perfecțiunii. Sâmbătă 17 februarie, Teatrul liric a oferit melomanilor opera *Lucia di Lammermoor* de G. Donizetti. Reușita spectacolului a fost asigurată de prestația soliștilor: Elena Rotari de la Teatrul liric Constanța, Lucia și Viorel Săplăcan de la Opera Cluj, care au evoluat în rolurile principale. A dirijat Gheorghe Stanciu".[313]

Constănțeni, vi se pregătește ceva în Săptămâna Patimilor, este titlul unui articol care consemnează imensul succes al *Concertului extraordinar* cu oratoriul *Paulus* de F.M. Bartholdy: „Ieri seară a sosit din Germania dirijorul Michael Beck, împreună cu *Bergischen Musik Schule Wuppertal* – dirijor Bernd Mischke, care alături de corul

---

[312] Eutherpe – *Forța baghetei*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 16 octombrie, 1995.
[313] Eutherpe – *Lucia di Lammermoor de G. Donizetti*, în ziarul, *Telegraf*, Constanța, 20 februarie, 1996.

www.ziuaconstanta.ro

Filarmonicii *Moldova* din Iaşi dirijat de Doru Moraru, orchestra Teatrului liric dirijată de Gheorghe Stanciu şi o garnitură de soliști de primă mărime: Felicia Filip, George Emil Crăsnaru (Germania), Ecaterina Țuțu, Ionel Voineag, Gheorghe Țirea şi Elena Rotari, vor susține marți 9 aprilie în sala Liceului de Artă din Constanța, *Concertul extraordinar* cu Oratoriul *Paulus* de F.M. Bartholdy, dedicat Sfintei Săptămâni a Patimilor Mântuitorului Nostru Iisus Hristos" (*Telegraf*, Constanța, 5 aprilie 1996. Semnează Bebe Draia).

Activitatea Teatrului liric este monitorizată de mass-media românească, consemnând permanent toate premierele şi reluările de spectacole cu noi distribuții de artişti. *Între mască şi suflet* este titlul unui asemenea articol:

„După o întrerupere de peste 6 ani, Teatrul liric Constanța, înscrie în circuitul repertorial, perla creației verdiene: opera *Otello*. Premiera ce a avut loc sâmbătă 11 mai 1996, se înscrie sub semnul marilor realizări lirice, muzicale, scenografice şi regizorale. Influența dramaturgiei shakespeariene se manifestă în multe din operele verdiene, ajungând însă la maximum de tensiune prin forța şi profunzimea tratării, în *Otello*. Regia este semnată de Cristian Mihăilescu, iar direcția muzicală asigurată de Gheorghe Stanciu. Preludiul între mască şi suflet, premiera operei *Otello*, se înscrie între realizările de marcă ale vieții culturale lirice constănțene".[314]

Tenorul Kamen Tanev ne-a adus aminte de Luciano Pavarotti: „Miercuri Opera Constanța a oferit publicului spectacolul cu opera *Rigoletto* de G. Verdi, într-o distribuție insolită: soliști din Bulgaria, Japonia alături de artiştii constănțeni. Spectacolul a fost o reuşită, bucurându-se de prezența în rolurile principale a tenorului Kamen Tanev şi baritonul japonez Maiya Takehiko, precum şi Svetlana Levițchi, Gabriela Hazarian şi Stela Sîrbu, toate trei în debut. Tenorul Kamen Tanev a încântat cu o voce caldă, italiană, cu o lejeritate strălucitoare pe întreg ambitusul muzical, condusă în aşa fel, încât de acum ariile devenite <şlagăre>, fredonate de zeci de generații, au primit o culoare ce ne-a amintit de celebrul Luciano Pavarotti". (*Telegraf*, Constanța, 13 decembrie 1996. Semnează Bebe Draia).

Regina „Traviatei", soprana Felicia Filip a învins viscolul şi gerul: „În ciuda previziunilor sumbre – viscolul care a troienit țara şi a răscolit Marea Neagră – soprana Felicia Filip care a refuzat un concert la Viena pentru a cânta la Constanța, a ajuns cu bine pe scena constănțeană pentru spectacolul de vineri 27 decembrie 1996, unde a strălucit mai mult ca oricând, chiar pe un ger de 12 grade. Cea mai

[314] Eutherpe – *Între mască şi suflet*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 13 mai, 1996.

www.ziuaconstanta.ro

frumoasă voce de soprană din lume, pentru rolul *Violetei* din opera *Traviata* de G. Verdi, a creat nu numai un spectacol strălucitor, dar şi o bucurie imensă în sufletele celor prezenti, mulţi la număr".[315]

Opera constănţeană pregăteşte marea lovitură „Otello" de G. Verdi: „După cinci luni de pregătiri asidue, Teatrul liric din Constanţa devine singura instituţie românească de spectacol capabilă să prezinte în acest moment monumentala lucrare *Otello* de G. Verdi. Spectacolul, unic ca realizare, punctează în domeniul novator, prin scenografia şi regia ieşite din tiparele convenţionalului. Decorurile au fost confecţionate la Bucureşti de Viorica Petrovici, iar montarea cântăreşte patru tone şi este confecţionată din fibre de sticlă, răşini sintetice şi structuri metalice pe rotile. În distribuţia premierei de sâmbătă 11 mai şi marţi 14 mai ora 19, regizorul alătură pe Nikolai Momot (Ucraina) – *Otello*, Margareta Dumitrache şi Maria Dorobanţu – *Desdemona,* Martin Iliev (Bulgaria) – *Iago*, Florian Ioniţă de la Opera Naţională Bucureşti – *Casio*. Regia este semnată de Cristian Mihăilescu, conducerea muzicală asigurată de Gheorghe Stanciu".[316]

După o muncă susţinută, plină de greutăţi şi meandre pe care din fericire colectivul Teatrul liric le-a depăşit, prin înaltul său profesionalism, Teatrul liric va obţine cel mai răsunător succes al său – rangul de Operă. Iată şi articolul care consfinţeşte acest lucru: *Opera din Constanţa – noua titulatură a Teatrului liric a înregistrat primul său mare succes: „Nabucco" sufocat de aplauze:*

„Dacă spectacolul cu opera verdiană *Nabucco* s-a prelungit peste miezul nopţii, a fost şi pentru că aproape fiecare arie şi moment important au fost răsplătite cu aplauze. Prestaţia artistică a fost exemplară, începând cu orchestra şi corul, baletul, soliştii, toţi artiştii în final s-au întrecut pe sine. Au evoluat Dragoş Vladimir (Chişinău) – *Nabucco,* Rodica Toma de la Opera Română Cluj-Napoca, Nicolae Busuioc (Chişinău), alături de Gh. Ţirea de la Opera Constanţa. Începând cu această dată, la Constanţa Teatrul liric a fost promovat – pe bază de merite deosebite – la rang de Operă".[317]

Mass-media scrie mai departe despre succesele Operei Constanţa şi montările spectaculoase. *Rigoletto - o operă cu o distribuţie internaţională deosebită:* „Luni 16 decembrie, într-o

---

[315] Draia, Bebe – *Regina Traviatei, soprana Felicia Filip a învins viscolul şi gerul*, în ziarul *Telegraf*, Constanţa, 28-29 decembrie, 1996.

[316] Ionescu, Sorin-Lucian – *Opera constănţeană pregăteşte marea lovitură <Otello> de G. Verdi*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 10 mai, 1996.

[317] Lăpuşan, Aurelia – *Opera din Constanţa – noua titulatură a Teatrului liric a înregistrat primul său mare succes: Nabucco, sufocat de aplauze*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 17 iulie, 1996.

www.ziuaconstanta.ro

distribuție internațională deosebită s-a prezentat opera *Rigoletto* de G. Verdi, având ca invitați pe: Boris Hristov (Bulgaria), Alexandrina Miltceva (Bulgaria), Ghena Dumitrova (Bulgaria), alături de Pompei Hărăşteanu, Svetlana Levitchi, Stela Sîrbu, Gabriela Hazarian. Stela Sîrbu în debut, a interpretat-o pe *Contesa Ceprano*, primind botezul scenei, publicul având pentru prima oară prilejul să o aplaude în acest rol". [318]

Opera constănțeană ne-a oferit un spectacol de excepție: <Crăciun la malul mării>.

„Dorindu-se o replică la manifestările de acest gen, tradiționale deja pe multe scene ale lumii, concertul care a depăşit aşteptările, i-a purtat pe numeroşii spectatori pe aripile muzicii, ascultând vocile excelente ale soliştilor: Felicia Filip, Florin Diaconescu – prim solist al Operei Naționale Bucureşti, alături de soliştii constănțeni, corul Operei care ne-a introdus în atmosfera Crăciunului, un spectacol excelent în regia lui Cristian Mihăilescu, care a încălzit sufletele numeroşilor spectatori" (*Cuget liber*, Constanța, 28 decembrie 1996. Semnează Traian Brătianu).

Boema de G. Puccini pe scena Operei constănțene, sună titlul unui articol care informează publicul despre distribuția spectacolului prezentat de Teatrul liric constănțean: „La 13 ianuarie 1997, Opera Constanța prezintă opera *Boema* de G. Puccini în interpretarea Mariei Pia Giordanelli în rolul – *Mimi*, a tenorului Corneliu Tudose – *Rodolfo*, Dan Pataca de la Opera Timişoara – *Schaunard,* Svetlana Levițchi – *Musetta,* baritonul japonez Maiya Takehiko – *Marcello*, alături de Constantin Acsinte – *Collin,* Gh. Țirea – *Benoit*, Viorel Carcea – *Parpignol*. A dirijat Gheorghe Stanciu" (*Cuget liber*, Constanța, 13 ianuarie 1997. Semnează Aurelia Lăpuşan).

Iată şi un titlu încurajator: *La Operă, semne bune anul are.* „Înfruntând poleiul şi frigul, tinerii au redeschis stagiunea aplaudând un spectacol bun, susținut luni seara cu opera *Boema* de G. Puccini. Astă seară, o nouă reprezentație pe scena Operei: *La serva padrona* de G.B. Pergolesi şi *Cavalleria rusticana* de P. Mascagni, în rolurile principale fiind invitați: soprana japoneză Michiko Inoue, Nina Mahu de la Opera Timişoara, Valeriu Turcu de la Opera din Cluj, Maiya Takehiko (Japonia), Gabriela Hazarian şi Marga Andriescu. Va dirija Gheorghe Stanciu". [319]

---

[318] Caloean, Laura – *Rigoletto – o operă cu o distribuție internațională deosebită*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 16 decembrie, 1996.

[319] Lăpuşan, Aurelia – *La Operă semne bune anul are*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 15 ianuarie, 1997.

www.ziuaconstanta.ro

Din nou în atenția presei *Festivalul Internațional de Operă și Balet:*

„Sub semnul performanțelor interpretative, în strălucitoarea ambianță a lăcașului de cult, duminică seara a debutat *Festivalul Internațional de Operă și Balet*, act cultural desfășurat în deschidere la bazilica *Sfântul Anton* cu unul dintre cele mai încântătoare *Requiem-uri* semnat de Gabriel Faure, imn de slavă și iubire pentru Dumnezeu, o lucrare de o muzicalitate desăvârșită. Adăugând și ambianța monumentului de cultură unic în Constanța, la interpretarea artistică a orchestrei, corului și soliștilor, momentul a atins cotele performanței. Opera Constanța a dovedit că este posesoarea unui potențial artistic multiplu și complex, capabilă să monteze opere de mare exigență artistică" (*Cuget liber*, Constanța, 24 iunie 1997, Semnează Aurelia Lăpușan).

La 1998, mai precis în martie 24, Opera din Constanța și-a omagiat înaintașii:

„În toamna dionisiacă a anului 1957, Constanța sărbătorea înființarea unei instituții de cultură – Teatrul liric. Noul teatru condus de Nistor Gheorghiu, având în echipă pe primul–dirijor Constantin Daminescu, maestrul de cor Gheorghe Velea, maestra de balet Mireille Savopol, vor reuși să pună in scenă primul spectacol cu celebra operetă *Lilacul* de J. Strauss la 24 martie 1958. Fiecare an apoi, a adăugat în repertoriul Teatrului liric, (actuala Operă Constanța), spectacole din ce în ce mai rafinate."[320]

Iată și *Un Recital extraordinar*, consemnat de mass-media: „Opera din Constanța depune o activitate prodigioasă în vederea ridicării calității producțiilor artistice și nu se sfiieşte să invite artişti de primă mărime în spectacolele de operă. Astfel că în această stagiune la 5 aprilie 1998, mezzosoprana Gabriela Hazarian și invitata ei soprana Laura Muncaciu, acompaniate la pian de Nejla Ionescu susțin un *Recital extraordinar* la Muzeul de Artă din Constanța cu lucrări din Mozart, Rossini, Bellini, Donizetti și Delibes. La 4 aprilie tenorul Marius Brenciu este invitat pentru rolul *Alfredo* din *Traviata.* Pe 11 aprilie pentru Opera *Cavaleria Rusticana* de P. Mascagni sunt invitați coreenii: Choi Te Hyany – tenor și Song Hyun Joo – mezzosoprană" (*Telegraf,* Constanța, nr 78, 4-5 aprilie, 1998. Semnează Mircea Pânzaru).

La Constanța, premieră cu *Aida,* menționează un articol din revista de informație și critică muzicală *Melos:* „Opera constănțeană a

---

[320] Pânzaru, Mircea – *Opera din Constanța și-a omagiat înaintașii*, în ziarul *Telegraf,* nr. 68, Constanța, 24 martie, 1998.

www.ziuaconstanta.ro

ținut să-şi încerce forțele chiar de la deschiderea celei de-a XXV-a ediții a *Festivalului Internațional de Operă şi Balet.* Spectacolul cu *Aida* a fost reuşit şi pe bună dreptate bine primit de public. Montarea Eleonorei Constantinova de la Chişinău, susținută de scenograful timişorean Grigore Gorduz s-a axat pe coordonatele clasice, lăsând artiştilor poate prea multă libertate, simțindu-se nevoia intervenției regizorale mai ales în relaționările dintre personaje."[321]

Anul 2000, un an plin pentru Opera Constanța, se anunță în ziarul *Obsevator.* Este vorba de o călătorie în Italia pentru un *Concert de anul Nou* şi realizarea spectacolului de balet *Triada:* „În 31 decembrie 2000, Opera Constanța a susținut un *Concert de Anul Nou* în piața Domului din Milano – Italia. Acolo s-a cântat în aer liber sub o imensă cupolă în fața a zeci de mii de spectatori. Concertul s-a încheiat chiar la trecerea dintre ani cu marşul lui Radetzky, după care a urmat *Concertul lui Zucchero.* S-au interpretat valsuri, polci, uverturi celebre, lucrări care se cântă la astfel de festivități".[322]

„Triada" o definiție coregrafică dată existenței:

„Prin intermediul spectacolului coregrafic *Triada,* Opera Constanța a propus miercuri seara, o reîntâlnire cu universul baletului. Conceput ca un cumul de mesaje coregrafice, spectacolul este structurat pe unul din conceptele lui Hegel, bazat pe trei coordonate de bază: teză, antiteză şi sinteză, pe muzica compozitorilor: Prokofiev, Purcell, Sadov şi Mozart. *Triada* este un spectacol încărcat de semnificații abstracte, o definiție coregrafică dată existenței umane" (*Telegraf*, Constanța, nr.116, 19 mai, 2000. Semnează Daniela Măiță).

Apar ecouri în presă şi consemnări ale *Festivalul Internațional de Operă şi Balet* din anul 2000. Iată şi un titlu edificator: *Un concert de gală reuşit.*

„Festivalul Internațional de Operă şi Balet s-a încheiat sâmbătă seară, printr-un concert de gală ce l-a avut la pupitrul orchestrei pe maestrul Gheorghe Stanciu. Melomanii constănțeni s-au putut bucura de două ore de muzică adevărată, cântată de voci frumoase, invitate din țară şi din străinătate: Emanuela Salucci şi Alfio Grasso din Italia, Ionel Voineag şi soprana Ana Camelia Ştefănescu de la Opera Națională Bucureşti care a cântat alături de faimosul Jose Carreras. A

[321] C.P. – *La Constanța, premieră cu Aida*, în revista *Melos*, nr. 4, Bucureşti, 1999, pag. 21.

[322] Gheorghe, Adriana – *Concert de Anul Nou*, în ziarul *Observator,* an. IV, nr. 687, Constanța, 6 ianuarie, 2000.

www.ziuaconstanta.ro

fost un final de Festival excelent, calitatea spectacolelor prezentate confirmând înalta ținută artistică a Operei constănțene".[323]

Opera din Constanța nu și-a epuizat mijloacele de seducție, susține presa locală, care îi urmărește îndeaproape activitatea artistică:

„Ce ar putea dovedi mai bine senina armonie existentă în spațiul scenic, în care energii, intersectându-se țâșnesc către spectatori, pe fundalul concentrării, încordării nervoase, al emoției de a nu greși cheia adresării. În acest spirit s-a derulat spectacolul de Crăciun al Operei al cărei program a încântat auditorii. Opera Constanța, ca instituție nu și-a epuizat mijloacele de seducție, capabile să câștige un public propriu".[324]

Festivalul Internațional de Operă și Balet, din 2001 este și el monitorizat de mass-media, care analizează cu competență succesele montărilor speciale și distribuția soliștilor lirici din țară și străinătate: „Muzicalitate, acuratețe, intuiție stilistică, glasuri frumoase, bine timbrate, mobilitate scenică, marea bucurie de a cânta a artiștilor lirici autohtoni și a invitaților de peste hotare deopotrivă. Iată în câteva cuvinte atmosfera artistică dominatoare a *Festivalului Internațional de Operă și Balet* din Constanța" (Revista *Tomis,* Constanța, nr.1, din ianuarie 2001. Semnează Virgil Mocanu).

„Stagiunea din acest an a Operei Constanța debutează cu spectacolul *Rigoletto* de G. Verdi, într-o distribuție de excepție sub bagheta maestrului Gheorghe Stanciu și a numeroșilor invitați de la Opera din Cluj și Teatrul muzical din Galați – se spune în articolul <*O nouă stagiune a Operei Constanța*> din *Cuget liber*, din 27–28 ianuarie 2001, semnat de G.V.

Bal mascat de G. Verdi, prima premieră a stagiunii Operei Constanța, menționează un titlu de articol din ziarele constănțene: „Evenimentul de mâine 10 februarie 2001 este așteptat cu emoție atât de artiștii Operei, cât și de publicul constănțean – premiera operei *Bal mascat* de G. Verdi. După aproape 10 ani de la prima montare a acestui titlu, cunoscuta regizoare Carmen Dobrescu a revenit la Constanța, alături de scenograful Horia Popescu, pentru a repune în scenă lucrarea" (*Cuget liber*, Constanța, 9 februarie 2001. Semnează G.V.).

Premiera națională a spectacolului de balet Dihromia a fost un succes – anunță un alt ziar constănțean: „Sâmbătă, 24 februarie a avut

---

[323] Govor, Anca – *Festivalul Internațional de Operă și Balet,* în ziarul *Observator,* Constanța, 4 decembrie, 2000.

[324] Vlădilă, Magdalena – *Opera din Constanța nu și-a epuizat mijloacele de seducție*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 22 decembrie, 2000.

www.ziuaconstanta.ro

loc la Opera Constanța, premiera națională a spectacolului *Dihromia* în coregrafia, regia și scenariul maestrului grec Attilas Sylvester, care a adus un suflu nou colectivului de artiști și publicului constănțean" [325]

Cu titlul *Opera, sub semnul premierelor,* presa notează derularea spectacolelor cu operele de largă circulație internațională montate cu personalități de primă mărime: „Două evenimente de anvergură se vor petrece în luna februarie la Opera din Constanța. La 10 februarie va avea loc premiera cu spectacolul *Bal mascat* de G. Verdi și apoi spectacolul de balet *Dihromia* realizat de coregraful grec Attila Sylvester" (*Cuget liber*, Constanța, 10 februarie 2001. Semnează Virgil Mocanu).

„Sâmbătă, Opera Constanța, prezintă *Bal mascat* de Giuseppe Verdi, spectacol refăcut de regizoarea Carmen Dobrescu, cu o coregrafie nouă și o scenografie înviorată cu discreție, dar precis direcționată având valoarea parțială a unei premiere". (*Telegraf*, Constanța, 10–11 februarie 2001. Semnează Magdalena Vlădilă).

O altă invitație în Europa va fi onorată. Opera Constanța va cânta în Spania *Nabucco și Requiem*:

„La sfârșitul lunii martie, Opera Constanța va pleca într-un turneu în Spania organizat prin intermediul Agenției de impresariat *Stein.* Evenimentul se va înscrie în cadrul manifestărilor prilejuite de sărbătorirea *Anului internațional Verdi*". [326]

Alte câteva realizări și montări deosebite prezentate de presă ale Operei Constanța: *Dihromia – o premieră care aduce temperamentul grecesc pe scena Constanței:* „Aflat pentru prima oară în România pentru a monta un balet, Attilas Sylvester, maghiar naturalizat în Grecia, dansând și regizând pe marile scene ale Europei, a adus la Constanța nu numai o concepție nouă de spectacol, ci și o forță de persuasiune a artei dansului" (*Cuget liber*,Constanța, 26 februarie 2001. Semnează Aurelia Lăpușan).

Bal mascat pe scena Operei din Constanța, anunță într-un articol Cristina Sîrbu, comentând acest eveniment: „Primul spectacol românesc pe care îl comentez cu mare plăcere în acest *An Verdi* a avut loc pe scena Operei din Constanța. Premiera *Bal mascat* din seara zilei de sâmbătă 10 februarie 2001 este incontestabil un eveniment". [327]

[325] G.B. – *Premiera națională a spectacolului de balet Dihromia a fost un succes*, în ziarul *Info* nr. 1, Constanța, februarie, 2001.

[326] Govor, Anca – *Anul Internațional Verdi*, în ziarul, *Observator*, Constanța, 13 februarie, 2001.

[327] Sârbu, Cristina – *Bal Mascat pe scena Operei din Constanța*, în revista *Contemporanul,* București, 8 martie, 2001.

www.ziuaconstanta.ro

Festivalul din 2001 la Opera constănțeană, va fi de fapt un Festival Verdi. Anunțurile presei locale scot în evidență și informează publicul iubitor de muzică lirică, personalitățile de seamă distribuite în spectacolele verdiene. Iată câteva exemple:

„Publicul meloman este invitat sâmbătă 10 martie ora 19,00 la Opera Constanța, pentru a sărbători cu mare fast anul Verdi. Opera prezintă spectacolul cu opera *Traviata* sub bagheta dirijorului Modest Cichirdan din Craiova, cu tenorul Ionel Voineag din București, baritonul Dan Pataca din Timișoara și soliștii constănțeni (*Cuget liber*, Constanța, 10-11 martie 2001. Semnează G.V.)

O reîntâlnire cu tenorul Ionel Voineag în Traviata: „După aproximativ un an, tenorul Ionel Voineag revine pe scena constănțeană în rolul lui *Alfredo* din *Traviata* de G. Verdi" (*Telegraf*, Constanța, 12 martie 2001. Semnează Magdalena Vlădilă).

Tenorul Ognyan Nicolov, concertează la Operă:

„Opera prezintă astă seară la ora 19,00 spectacolul *Boema* de G. Pucini, pentru rolul principal fiind invitat Ognyan Nicolov din Bulgaria, un tenor care impresionează prin originalitatea sa".[328]

Un alt turneu în Italia și Spania efectuat de Opera Constanța este consemnat de mass-media românească. Iată câteva titluri:

La Roma în prima zi de paști, un constănțean a dirijat „Missa Gloria".

„O invitație onorantă, nu numai pentru instituție, ci și pentru întreaga comunitate constănțeană a fost adresată dirijorului Operei, Gheorghe Stanciu, de către autoritățile Vaticanului. Astfel în prima zi de paști, la Catedrala *San Pietro* din Roma, maestrul Gheorghe Stanciu a susținut un concert inedit cu *Missa Gloria* de Puccini și fragmente din *Oratoriile* lui Haendel, considerate premieră mondială, menită a marca sărbătorile pascale. În prezența a 1000 de persoane, *Liturghia de Paști* a fost acompaniată de orchestra simfonică sub bagheta dirijorului Gheorghe Stanciu" (*Cuget liber*, Constanța, 19 aprilie 2001. Semnează G.V.)

Opera Constanța pe scenele din Spania:

„În prezența a peste 1000 de spectatori, pe scena Teatrului Quijano, orchestra, corul și soliștii români au prezentat un concert de înaltă ținută artistică; am simțit cu toții o emoție imensă, un Verdi nemuritor transpus cu multă dăruire și pasiune de către soliștii Operei din Constanța". (Cotidianul *Lanza* din provincia Mancha - Spania, aprilie 2001). Presa românească anunță întoarcerea Operei acasă

[328] Pamfil, Mirabela – *Tenorul Ognyan Nicolov, concertează la Operă*, în ziarul *Independentul*, Constanța, 14 martie, 2001.

www.ziuaconstanta.ro

oferind melomanilor constănțeni spectacolul de succes *Nabucco*, consemnat în articolul cu titlul:

Nabucco – primul spectacol al Operei constănțene: „După un succes răsunător obținut în Spania, în perioada 27 martie-10 aprilie cu cele 12 spectacole dintre care 8 cu *Nabucco*, 3 cu *Requiem* şi un *Concert* cu uverturi şi coruri celebre, iată că Opera constănțeană revine pe scena de acasă cu spectacolul *Nabucco"*. (Ziarul *Independentul*, Constanța, 20 aprilie 2001. Semnează Mirabela Pamfil).

Iată ecouri în presă despre activitatea Operei cu colaboratorii externi. Sub titlul *Dirijorul Nicolae Dohotaru – pe scena constănțeană*, ziarele consemnează prezența acestuia la pupitrul orchestrei constănțene:

„Sâmbătă seară, Opera Constanța a prezentat spectacolul cu opera *Nabucco* de G. Verdi. Spectacolul s-a desfăşurat sub bagheta dirijorului Nicolae Dohotaru din Chişinău (*Independentul*, Constanța, 23 aprilie 2001. Semnează Mirabela Pamfil).

„Tosca" sub bagheta dirijorului italian Roberto Misto, sună titlul unui articol din presa locală care atestă colaborarea Operei cu artişti de peste hotare:

„Astăzi, 9 mai 2001 la ora 19,00 Opera Constanța prezintă spectacolul cu opera *Tosca* de G. Puccini, într-o distribuție de excepție ce aduce pe scena lirică constănțeană solişti renumiți din țară dar şi din străinătate, care au concertat sub bagheta italianului Roberto Misto" (*Cuget liber*, Constanța, 9 mai 2001. Semnează G.V). Consemnări despre *Festivalul Internațional de Operă şi Balet:*

„*Festivalul Internațional de Operă şi Balet*, va aduce în acest an muzicieni din nouă țări ale lumii. Această ediție a *Festivalului Internațional de Operă şi Balet* se va deschide în seara zilei de 2 iunie 2001, cu premiera *Rigoletto* de G. Verdi. Din programul şi distribuția spectacolelor se poate uşor observa că vor fi prezenți în Festival solişti lirici şi dirijori din nouă țări: Italia, Bulgaria, Germania, Franța, Suedia, SUA, Polonia, Grecia şi România."[329]

Alte realizări ale colectivului Operei Constanța consemnate de presă, un balet şi o operă realizate excepțional care au încântat publicul şi străinii din Franța şi Germania, după cum apreciază ziarele locale:

„Coppelia" a încântat turiştii străini: „Luni seara Opera Constanța a prezentat din nou un spectacol de succes *Coppelia,* o

[329] Govor, Anca – *Festivalul Internațional de Operă şi Balet*, în ziarul *Observator*, Constanța, 22 mai, 2001.

www.ziuaconstanta.ro

feerie a dansului, care i-a încântat pe turiştii străini germani şi francezi" (*Cuget liber*, Constanța, 23 mai 2001. Semnează Julia Kretsch).

Carmen – succes fulminant, se afirmă în presa constănțeană:

„Miercuri seara, Opera Constanța a devenit un adevărat centru de atracție a sutelor de spectatori care au umplut până la refuz sala. Beneficiind de o distribuție specială, opera *Carmen* a fermecat din nou publicul, aşa cum o face întotdeauna muzica lui Bizet".[330]

Colaborările interne şi externe ale Operei cu alte instituții reprezentate de dirijori, soliști, scenografi, regizori. Au constituit o permanență. Iată şi câteva titluri şi articole:

Regizorul Emil Strugaru, la prima colaborare cu Opera Constanța

„După cum vă anunțam în numerele anterioare ale cotidianului nostru, săptămâna aceasta se deschide cea de a XXVII-a ediție a *Festivalului Internațional de Operă şi Balet.* Primul spectacol cu care debutează ediția din acest an *Rigoletto,* de G. Verdi este regizat de Emil Strugaru aflat la prima colaborare cu Opera Constanța". (*Independentul,* Constanța, 30 mai 2001. Semnează Mirabela Pamfil).

Trei italieni şi un român au cucerit publicul constănțean

„*Festivalul Internațional de Operă şi Balet* a propus melomanilor opera *Traviata* de G. Verdi. Sub bagheta dirijorului italian Elio Orciuolo, au evoluat soprana Ornella Pratesi, tenorul Massimiliano Drapello şi baritonul Ion Ardelean, trei voci tinere care au vrăjit publicul".[331]

Festivalul Internațional de Operă şi Balet. Italianul Giorgio Croci va dirija în această seară Otello.

„*Otello,* spectacolul din această seară va fi dirijat de Giorgio Croci. Posesorul unei cărți de vizită impresionante, dirijorul italian se află pentru prima dată în Constanța" (*Observator*, Constanța, 13 iunie 2001. Semnează A.G.).

Invitați ai *Festivalului Internațional de Operă şi Balet,* confirmă presa constănțeană care monitorizează această activitate culturală unică în România, începând cu stagiunea 1974-1975:

„Massimiliano Drapello a făcut parte din recentul spectacol cu *Traviata.* Tânărul tenor vorbeşte incredibil de bine româneşte, fiind căsătorit cu soprana de origine română Laura Niculescu. A participat

---

[330] Kretsch, J. – *Carmen – un succes fulminant,* în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 25 mai, 2001.

[331] Govor, Anca – *Festivalul Internațional de Operă şi Balet*, în ziarul *Observator*, Constanța, 11 iunie, 2001.

www.ziuaconstanta.ro

ca invitat la mai multe ediții ale acestui Festival" (*Telegraf,* Constanța, 14 iunie 2001. Semnează Magdalena Vlădilă).

Festivalul Internațional de Operă și Balet la Constanța, continuă mass-media să consemneze activitatea Operei constănțene:

„Opt mari titluri din creația verdiană: *Rigoletto, Trubadurul, Traviata, Otello, Bal mascat, Aida, Nabucco și Requiem*. Șapte dirijori străini: Evgheni Dimitrov (Bulgaria), Jean Claude Amiot (Franța), Elio Ociuolo, Georgio Croci, Massimo Scapin (Italia), Thomas Cavendisch (SUA), Tadeus Kozlowsky (Polonia), în fiecare seară unul, sau până la cinci cântăreți străini în distribuție, orchestra, corul și baletul într-un tot unitar, aceasta ar fi în puține dar revelatoare date oferta extraordinară oferită de Opera Constanța la cea de-a XXVII-a ediție a tradiționalului Festival constănțean". [332]

Nu se trece cu vederea prestațiile invitaților străini în cadrul festivalului, presa consemnând acest lucru pe tot parcursul spectacolelor programate. Iată și un titlu edificator: *Thomas Cavendish, la Opera Constanța*, semnat de Mirabela Pamfil:

„Ieri seară Opera s-a prezentat în fața publicului constănțean cu spectacolul *Aida* de G. Verdi, reprezentație ce va fi preluată sâmbătă 23 iunie 2001. În cadrul *Festivalului Internațional de Operă și Balet* din acest an, pe lângă marii artiști de valoare, va fi invitat să dirijeze acest spectacol Thomas Cavendish din SUA". (*Independentul,* Constanța, 21 iunie 2001. Semnează Mirabela Pamfil).

Ecourile din presă nu slăbesc din vizor activitățile culturale ale Operei Constanța, poate cea mai prolifică în spectacole și, de ce nu, poate cea mai preferată dintre instituțiile muzicale constănțene .Iată noi titluri de articole care vorbesc laudativ la adresa spectacolelor în premieră și cele prezentate în Festival: *Requiem-ul de Verdi, adevărat ca moartea însăși:*

„Cu excepția a două comedii, în fiecare din lucrările sale Verdi a scris într-un fel sau altul, despre moarte. Deși pare surprinzător, *Requiem-ul* său – pe care Opera Constanța ni l-a dăruit sâmbătă seara – nu vorbește numai despre moarte. Este poate doar o *experimentare* a realității ultime, un efort de a trece *mesagerii* vieții prin rigorile morții... doar pentru a vedea ce ne așteaptă". [333]

Festivalul Internațional de Operă și Balet s-a încheiat.

---

[332] Sârbu, Cristina – *Festivalul Internațional de Operă și Balet*, în revista *Contemporanul,* București, 21 iunie, 2001.

[333] Govor, Cristina – *Requiem-ul de Verdi, adevărat ca moartea însăși*, în ziarul *Observator,* Constanța, 2 iulie, 2001.

www.ziuaconstanta.ro

„Finalul *Festivalului Internațional de Operă și Balet* s-a dorit a fi unul de excepție și doar *Requiem-ul* de Verdi era lucrarea specială. După cum se știe, Verdi a compus această lucrare la împlinirea unui an de la moartea scriitorului Alessandro Manzoni, prezentând-o la 22 mai 1874 la Milano sub conducerea autorului, apoi la Paris și Londra, Viena și Köln" *(Cuget liber*, Constanța, 2 iulie 2001. Semnează Aurelia Lăpușan).

Un festival longeviv, sună titlul unui articol, cu aprecieri pentru performanța de a menține acest costisitor Festival, material și calitativ:

„Într-o vreme când inițiativele culturale se pierd pe parcurs din motive ce țin de neputințe materiale, manageriale, sau pur și simplu de indiferență, Opera Constanța, reușește să mențină *Festivalul Internațional de Operă și Balet* aflat la a XXVII-a ediție, și chiar să-i dea o amploare mai mare ca în trecut. Prezentat în perioada 2-30 iunie, festivalul ne oferă un număr de opt opere semnate de G. Verdi".[334]

Seri verdiene la Opera din Constanța:

„Timp de o lună, Opera din Constanța a fost gazda ediției a XXVII-a a *Festivalului Internațional de Operă și Balet*, aflat în acest an sub centenarul Verdi, propunând șapte spectacole de operă. Au participa soliști, regizori și dirijori din țară și de peste hotare, debutul fiind făcut cu opera *Rigoletto* în regia lui Emil Strugaru de la Opera Română din Cluj, sub bagheta dirijorului bulgar Evgheni Dimitrov".[335]

Iată și un articol care ne vorbește despre Colectivul Operei Constanța, în turneu prin centrele muzicale ale Italiei:

„Colectivul Operei Constanța se află pe meridiane sudice, fiind invitat să participe la un turneu prin centrele muzicale ale Italiei. Timp de două săptămâni, artiștii lirici au susținut trei spectacole cu opera *Tosca* de G. Puccini și patru concerte simfonice, incluse în seria manifestărilor prilejuite de Festivalul *Giornatte Musicale*, eveniment de tradiție în Italia, aflat la a 36–a Ediție" (*Telegraf*, Constanța, 2 august 2001. Semnează Magdalena Vlădilă).

Desigur Opera Constanța depune în continuare eforturi susținute pentru perfecționarea și realizarea ideală a calității artistice, caută și găsește soluții viabile în colaborările interne și externe, apelează uneori și la sponsorii inimoși, iubitori de frumos, pentru îmbunătățirea scenografiei unor opere ce trebuiesc reluate, realizează uneori performanțe demne de luat în seamă, Opera putând concura cu

---

[334] Zottoviceanu, Elena – *Un festival longeviv*, în ziarul *Curentul*, București, 11 iulie, 2001.

[335] Florea, Anca – *Seri verdiene la Opera din Constanța*, în ziarul *România liberă*, București, 17 iulie, 2001.

www.ziuaconstanta.ro

oricare instituție internă și externă din punct de vedere al realizării artistice a unei opere moderne sau de circuit internațional. Dovada o constituie părerile invitaților la Festivalurile anuale și dorința acestora de a reveni pe scena constănțeană. E un lucru pozitiv faptul că acești interpreți și artiști de talie mondială, duc imaginea țării pe meleagurile lor, schimbând cumva părerile scepticilor despre țară și oamenii ei. Iată și câteva titluri de articole și enunțul lor:

Opera, locul unde se întâmplă mereu câte ceva:

„*Bal mascat, Dihronia, Rigoletto*, apoi o nouă ediție a *Festivalului Internațional de Operă și Balet*, cu 47 soliști și dirijori din 8 țări, precum și refacerea *Trubadurului,* toate într-o singură stagiune, aducând Operei satisfacția de a fi prezentat în fața publicului un program coerent și bine cotat valoric". (*Cuget liber*,Constanța, 13 septembrie 2001. Semnat A. Lăpușan).

Coppelia – spectacolul cu câte o premieră pe an.

„Cel mai importat eveniment cultural de la Constanța a fost revenirea în forță a coregrafului Ion Tugearu cu spectacolul *Coppelia* într-o montare modernă în stil clasic, în sala Fantasio, care s-a bucurat de mult succes. Trupa de balet *Oleg Danovski* își deschide stagiunea cu aceeași *Coppelia* într-o premieră absolută, cu o concepție regizorală și coregrafică originală semnată de nume celebre ale Conservatorului Național Superior de Muzică și Dans din Paris" (*Cuget liber,* Constanța, 13 septembrie 2001. Semnează Georgiana Voineagu).

Opera Constanța și-a reluat activitatea, se afirmă în presa locală:

„Premiera spectacolului *Madama Butterfly* va avea loc abia în luna ianuarie. Deschiderea oficială a stagiunii Operei constănțene s-a produs ieri 17 septembrie. Prima reprezentație va avea loc abia sâmbătă 22 septembrie începând cu ora 19,30 și se va constitui într-un concert intitulat *Bijuterii muzicale*".[336]

Concert extraordinar la Opera Constanța, sună titlul articolului apărut în *Ziua de Constanța*:

„Opera Constanța împreună cu Consiliul Județean Constanța și Direcția pentru Tineret și Sport, au organizat sâmbătă, o seară culturală în cinstea Simonei Amânar, un spectacol prilejuit de retragerea acesteia din activitatea competițională. Programul Operei a constat în interpretarea câtorva fragmente din Strauss, Puccini, Ceaikovski, Mascagni, Bizet. Președintele Consiliului Județean

[336] Dobre, Magda – *Opera Constanța și-a reluat activitatea*, în ziarul *Ziua de Constanța*, 18 septembrie, 2002.

www.ziuaconstanta.ro

Stelian Duțu i-a înmânat Simonei Amânar o statuetă realizată de Gh. Farcaşiu, vicepreşedintele Uniunii Artiştilor Plastici din România".[337]

Presa prezintă întotdeauna evenimentul de deschidere a stagiunilor, informând publicul despre activitatea artiştilor constănțeni şi programarea spectacolelor.

Opera îşi începe stagiunea cu Traviata:

„Oficial, abia mâine, Opera Constanța îşi deschide porțile către publicul larg. La ora 19, Opera prezintă spectacolul *Traviata* de G. Verdi. Pentru această reprezentație au fost invitați doi artişti lirici: Cosmin Marcovici de la Opera Română Iaşi şi Ştefan Ignat de la Opera Națională Bucureşti, care vor evolua alături de soliştii constănțeni, sub bagheta maestrului Liviu Buiuc" (*Ziua de Constanța*, 25 septembrie 2001. Semnează M. Dobre).

Tenorul din „Traviata" are numai 30 de ani, afirmă un jurnalist constănțean, care a vizionat spectacolul cu opera lui G. Verdi:

„Cosmin Marcovici este tenorul care a interpretat cu succes ieri seară pe scena Operei Constanța, rolul lui *Alfredo* din *Traviata* de G. Verdi. Este primul rol interpretat într-o operă de Verdi, mărturiseşte el în interviu şi <cred că acest rol mi se potriveşte de minune. Voi rămâne în țară la Iaşi, pentru că nu mă pot despărți de prieteni>" (*Ziua de Constanța*, 27 septembrie 2001. Semnează G.G.).

Presa consemnează într-un articol că: *Irina Ionescu joacă pentru a patra oară rolul Rosinei.*

„Sâmbătă seara începând cu ora 19.00, Opera Constanța prezintă spectatorilor săi *Bărbierul din Sevilla* de G Rossini. Rolul principal (Rosina), este interpretat de Irina Ionescu, de la Opera Națională Bucureşti, cunoscută publicului din țară dar şi peste hotare, o remarcabilă personalitate în domeniu. Aceasta este alături de soliştii constănțeni pentru a patra oară" (*Ziua de Constanța*, 28 septembrie 2001. Semnează Mirabela Pamfil).

Invitații din țară sunt apreciați de presa constănțeană, care urmăreşte cu atenție evoluția acestora pe scena liricului:

„*Traviata" sub bagheta dirijorului Liviu Buiuc*, este titlul unui articol semnat de Magdalena Vlădilă.

„Miercuri a debutat stagiunea lirică 2001–2002. Pe afiş *Traviata* de G. Verdi, o deschidere dorită a reuni cei mai diverşi iubitori de artă lirică. Un spectacol verdian cu un discurs coerent, elocvent, cu stări pasionale bine definite, rostite în linia belcanto–ului tradițional, reprezintă o invitație sigură în lumea operei. La pupitru s-a

[337] Dobre, M. – *Concert extraordinar la Opera Constanța*, în ziarul *Ziua de Constanța*, 24 septembrie, 2001.

www.ziuaconstanta.ro

aflat dirijorul Liviu Buiuc de la Filarmonica din Sibiu, un constant colaborator al Operei din Constanța".[338]

Presa încearcă uneori să prezinte şi neajunsurile în activitatea artistică, modul de percepție a publicului, modul de comportament şi accesibilitatea spectacolului pentru marea majoritate, puterea lor de a aprecia actului artistic. Iată şi titluri doveditoare:

„Traviata" merita mai mult entuziasm din partea melomanilor:

„Pentru deschiderea stagiunii, conducerea Operei a ales spectacolul *Traviata* de G. Verdi, propunându-ne astfel o întâlnire cu soprana Elena Rotari, tenorul Cosmin Marcovici şi baritonul Ion Ardelean. În general, corul soliştii şi orchestra Operei au susținut întreaga reprezentație la un nivel remarcabil. *Traviata* a fost un spectacol bun care merita ceva mai mult entuziasm din partea melomanilor constănțeni."[339]

„Bărbierul din Sevilla" o „bijuterie" regizorală a Operei constănțene, este titlul sub care presa anunță spectacolul rossinian, prezentat publicului în regia artistică a lui Cristian Mihăilescu:

„Bărbierul din Sevilla se numără printre cele 38 de opere scrise de marele compozitor italian G. Rossini şi reuşeşte să atingă cea mai înaltă cotă a genului de operă-buffă. La Opera Constanța va avea loc acest spectacol sâmbătă 29 septembrie 2001, la ora 19,00. Regia artistică este semnată de Cristian Mihăilescu, iar direcția muzicală de Liviu Buiuc".[340]

Reîntâlnire cu opera buffă şi „Bărbierul din Sevilla"

„Cel de-al doilea spectacol al stagiunii de operă, deschisă săptămâna trecută, a fost prezentat sâmbăta , cu *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini, un spectacol care îi obligă pe interpreți să-şi activeze simțul scenic şi instinctul umorului". (*Telegraf,* Constanța, 1 octombrie 2001. Semnează Magdalena Vlădilă).

Iată şi câteva aprecieri despre celebra operă verdiană *Trubadurul:*

„Opera *Trubadurul* de G. Verdi, este a doua lucrare din trilogia populară şi unul din cele mai îndrăgite titluri din repertoriul verdian, bucurându-se de o mare popularitate datorită caracterului pasional al muzicii. *Trubadurul* a devenit deja un spectacol de referință în repertoriul Operei Constanța, fiind interpretat cu succes şi pe marile

---

[338] Vlădilă, Magdalena – *Traviata, sub bagheta dirijorului Liviu Buiuc*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 28 septembrie, 2001.

[339] A.G. – *Traviata, merita mai mult entuziasm din partea melomanilor*, în ziarul *Observator*, Constanța, 28 septembrie, 2001.

[340] Dan, Florian – *Bărbierul din Sevilla, o <bijuterie> regizorală a Operei Constanța*, în ziarul *Independentul,* Constanța, 28 septembrie, 2001.

www.ziuaconstanta.ro

scene lirice ale Europei" (*Cuget liber*, Constanța, 3 octombrie 2001. Semnează G.V.).

În această seară pe scena Operei Trubadurul de G. Verdi, sună un alt titlu de articol dedicat acestui spectacol:

„Opera constănțeană vă invită în această seară, începând cu orele 19,00 să retrăiți povestea *Trubadurului* şi a *Leonorei* sale. Din distribuție fac parte: Martin Fülöp de la Opera Română Cluj – *Contele de Luna*, Mariana Colpos de la Opera Națională Bucureşti – *Leonora,* Adriana Alexandru de la Opera Națională Bucureşti – *Azucena,* Stelian Negoescu de la Opera Națională Bucureşti – *Manrico*, alături de constănțenii Gh. Țirea, Tania Ionescu. Radu Popescu, Andrei Bucur în celelalte roluri. Dirijor Liviu Buiuc".[341]

Trubadurul, un spectacol reuşit pentru un public redus numeric

„Miercuri pe scena Operei, a fost prezentat al treilea spectacol din noua stagiune. Pe afiş, *Trubadurul* de G. Verdi. Publicul, puțin numeros a lăsat goală cea mai mare parte a sălii. Jumătate dintre spectatori erau liceeni, cealaltă jumătate, turişti străini. Au fost invitați în spectacol dirijorul Liviu Buiuc, soliştii lirici: Stelian Negoescu de la Opera Craiova şi Martin Fülöp de la Opera Română Cluj, Adriana Alexandru şi Mariana Colpos de la Opera Națională Bucureşti". (*Telegraf,* Constanța, 5 octombrie 2001. Semnează Magdalena Vlădilă).

Este semnalată de asemenea prestația apreciatului bariton Adrian Mărcan de la Teatrul muzical din Braşov.

Baritonul Adrian Mărcan se redescoperă în Marcello din „Boema", anunță un titlu de articol dedicat prestației baritonului braşovean:

„Tânărul bariton Adrian Mărcan, din Braşov, este cunoscut publicului constănțean printr-un număr de apariții în rolul *Bărbierului* din opera lui Rossini. Cu prilejul recentei sale reveniri, ne-a vorbit despre proiectele sale ca şi despre aparițiile sale împreună cu colectivul Teatrului din Braşov" (*Telegraf*, Constanța, 20 noiembrie 2001. Semnează Magdalena Vlădilă). Şi desigur, prestația sopranei Nicoleta Ardelean în spectacolul cu opera *Carmen* de Bizet:

Spectacolul „Carmen" a strălucit printr-o distribuție de excepție. Soprana Nicoleta Ardelean – o prestație ca la Strasbourg.

„Ieri seara pe scena Operei Constanța s-a petrecut unul dintre marile spectacole, care a încântat o sală arhiplină, iubitori ai operei lui G. Bizet. Cea care a dat culoare, strălucire, echilibru şi unitate

---

[341] S.M. – *În această seară pe scena Operei Trubadurul de G. Verdi*, în ziarul *Observator,* Constanța, 3 octombrie, 2001.

www.ziuaconstanta.ro

spectacolului a fost soprana Nicoleta Ardelean, un debut în Constanța după unul excepțional pe scena Operei Naționale < Du Rhin> din Strasbourg, unde a obținut premiul pentru cel mai bun debut în stagiunea 2000-200, oferit de Consiliul Europei".[342]

Un Carmen al marilor emoții, anunță presa constănțeană un spectacol excelent al stagiunii 2000-2001:

„Publicul constănțean și-a dovedit încă o dată perspicacitatea atunci când este vorba de un spectacol de excepție, ocupând în seara de miercuri în întregime sala Operei. Atras de numele de pe afiș, același public a avut ocazia să asiste la unul dintre cele mai interesante spectacole *Carmen* ascultate în ultimele stagiuni" (*Telegraf*, Constanța, 23 noiembrie 2001. Semnează Magdalena Vlădilă).

Opera Constanța a realizat un Festival Internațional dedicat genialului Giuseppe Verdi, unul dintre cei mai prolifici, cei mai adulați și iubiți compozitori de operă din secolul XIX. Mass-media a comentat mult și a apreciat superbele sale creații cântate ani de-a rândul pe scenele europene, marcând împlinirea a o sută de ani de la moartea autorului. Iată spre exemplificare un titlu edificator din presă: *Festival Verdi.*

„La împlinirea a o sută de ani de la trecerea în eternitate a compozitorului Giuseppe Verdi, Opera din Constanța a oferit iubitorilor genului liric pentru a XXVII-a ediție una dintre cele mai spectaculoase realizări: *Festivalul Internațional de Operă și Balet*, dedicat celor mai mari capodopere verdiene ale genului". (Revista *Agora*, Constanța, noiembrie 2001. Semnează Adriana Boteanu).

Desigur că ecourile din presă ale activității artiștilor constănțeni se răsfrâng și asupra altor creații ale compozitorilor de gen, la fel de prețuiți ca și Verdi. Iată un titlu în acest sens: *Tosca pe scena Operei Constanța – rafinament și profesionalism.*

„Miercuri seara pe scena Operei din Constanța, melomanii au putut aprecia o interpretare de zile mari a operei *Tosca* de G. Puccini în regia lui Gh. Bărbulescu cu o distribuție de excepție: Elena Andrieș din Cluj, Stelian Negoescu din Craiova, Boris Materinco din Chișinău, alături de soliștii constănțeni. Dirijor Răsvan Cernat". (*Telegraf*, Constanța 30 noiembrie 2001. Semnează R.P.)

Și de asemenea nu se uită anii de îndelungată activitate a Operei Constanța prin care s-au perindat generații întregi de artiști lirici și

[342] Lăpușan, Aurelia – *Spectacolul <Carmen> a strălucit printr-o distribuție de excepție. Soprana Nicoleta Ardelean – o prestație ca la Strasbourg*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 23 noiembrie, 2001.

www.ziuaconstanta.ro

actori, balerini, regizori şi dirijori. Mass-media consemnează acest lucru. Iată un titlu sugestiv: *Operă de peste 43 de ani la Constanța.*

„De-a lungul anilor, Opera Constanța a oferit melomanilor spectacole extraordinare, numeroase premiere şi opere în care au fost invitați să interpreteze artişti prestigioşi din țară şi de peste hotare. În luna martie a anului 1958 instituția debuta cu spectacolul *Liliacul* de J. Strauss. Conducerea Teatrului a reunit de-a lungul evenimentelor culturale, nume de prestigiu ale muzicii româneşti şi internaționale. După o activitate intensă şi o muncă asiduă a numeroase generații de artişti valoroşi, acest lăcaş a devenit Opera Constanța".[343]

S-a urmărit de către presă şi activitatea personalităților muzicale ale Operei Constanța, subliniind succesul obținut pe scenele din Europa. Iată un titlu sugestiv: *Succes italian al maestrului Gheorghe Stanciu:*

„Maestrul Gheorghe Stanciu s-a întors recent de la Lecce (Italia), unde a dirijat trei reprezentații ale baletului *Spărgătorul de nuci* de P.I. Ceaikovski cu orchestra profesionistă *Fondazione Tito Schipa,* ansamblu ce şi-a câştigat recunoaşterea internațională datorită programului concertistic exigent, bogat în evenimente simfonice" (*Jurnalul de Constanța*, 11 decembrie, 2001. Semnează Anca Govor).

Reluările şi montările operelor în altă viziune regizorală şi altă distribuție a rolurilor în colectivul Operei Constanța cu invitați din țară şi de peste hotare, nu numai în spectacole dar şi în cadrul *Festivalului Internațional de Operă şi Balet*, sunt bine punctate în presă, evidențiindu-se permanenta grijă a conducerii Operei pentru menținerea ştachetei înalte a prestației artistice.

„Sâmbătă 15 decembrie 2001, ora 19,00, pe scena Operei s-a prezentat opera *Nabucco* de G. Verdi, în regia artistică a lui Carmen Dobrescu, scenografia A.I Arbore, coregrafia Fănică Lupu, dirijor Gheorghe Stanciu. În distribuție: Petre Racoviță din Chişinău, Vladislav Goray (Ucraina), Melania Ghioaldă (Bucureşti), Angela Gazibar (Bucureşti), Nicolae Andreescu (Bucureşti), alături de soliştii constănțeni".[344]

Presa continuă să monitorizeze activitatea Operei, evidențiind efortul depus de colectivul teatrului pentru prezentarea pe scena constănțeană a celor mai valoroşi muzicieni străini. Sub titlul *Dirijorii italieni şi soliştii bulgari la mare preț,* presa locală prezintă invitații

---

[343] Pitei, Andreea – *Operă de peste 43 de ani la Constanța*, în ziarul *Ziua de Constanța*, 7 decembrie, 2001.

[344] Pena, Raluca – *Festivalul Internațional de Operă şi Balet*, în ziarul *Observator*, Constanța, 15 decembrie, 2001.

www.ziuaconstanta.ro

străini care vor evolua în cadrul festivalului realizat anual la Constanța:

„Festivalul Internațional de Operă și Balet ediția a XXVIII-a, va începe pe data de 1 iunie 2002, cu spectacolul *Traviata* de G. Verdi. Printre muzicienii ce se vor afla la pupitrul dirijoral al Festivalului se numără italienii Lorenzo Castriota-Skanderbeg, Massimo Scapin, Eraldo Salmieri, Francesco Rossa, Wolfgang Balzer (Germania), Jim Paterson (Canada) și de asemenea soliștii bulgari Maria Balceva, Jivko Prancev, italienii Alfio Grasso, Natalia Valli, Massimiliano Drapello" (*Jurnalul de Constanța*, 22 mai 2002. Semnează Anca Govor).

Spectacolul „Traviata" de Giuseppe Verdi, anunță presa constănțeană, informând publicul despre participanții autohtoni și cei de peste hotare la realizarea acestei premiere din cadrul festivalului:

„Astă seară, începând cu orele 19,00, va avea loc pe scena Operei Constanța ediția a 28–a a *Festivalului Internațional de Operă și Balet*, spectacolul cu opera *Traviata* de G. Verdi. Vor interpreta: Vincenzo Sanso, Alfio Grasso, din Italia, alături de soprana constănțeană Elena Rotari. Dirijor Tyrone Patreson, director al Operei *Lyra* din Ottawa".[345]

Prima zi: emoționanta poveste a Violetei Valery - „Traviata", cu o distribuție de excepție, anunță presa primul spectacol al festivalului.

„Luna iunie începe sub semnul celei de-a XXVIII-a ediții a *Festivalului Internațional de Operă și Balet*, un eveniment cultural de excepție în Constanța. Primul spectacol programat este *Traviata* de G. Verdi, cu o distribuție care nu mai are nevoie de nici o prezentare specială: Elena Rotari din Constanța, Vincenzo Sanso (Italia), Aydin Ustuk (Turcia), Alfio Grasso (Italia)" (*Observator*, Constanța, 2 iunie 2002. Semnează Raluca Popa).

Iată câteva titluri de articole care vorbesc atât despre lucrările verdiene din cadrul Festivalului cât și despre invitații de peste hotare, dirijori și soliști lirici de renume care dau un plus de valoare realizării artistice a spectacolelor programate: *Traviata – un spectacol care a ridicat publicul în picioare*

„Spectacolul cu opera *Traviata* a obținut un mare succes, la care au participat soliștii, corul și orchestra Operei constănțene, dirijată de canadianul Tyrone Paterson, care a fost încântat de prestația artiștilor din distribuție. Pentru prima oara la Opera din Constanța, traducerea

[345] David, Ioana – *Spectacolul Traviata de G. Verdi*, în ziarul *Ziua de Constanța*, 1 iunie, 2002.

www.ziuaconstanta.ro

textului din italiană a fost afişat pe un ecran amplasat deasupra scenei"[346]. Se merge mai departe cu operele vediene, în colimatorul presei fiind opera *Rigoletto*, foarte apreciată de publicul constănţean.

În Rigoletto întâlnire cu soprana italiană Natalia Valli.

„În această seară, Opera vă invită la o altă capodoperă verdiană, *Rigoletto*. Pentru prima dată pe scena constănţeană o veţi putea asculta pe soprana Natalia Valli" (*Jurnalul de Constanţa*, miercuri 4 iunie 2002. Semnează Anca Govor).

Rigoletto pe scena constănţeană.

„Libretul inspirat din drama lui Victor Hugo *Regele petrece*, dă lucrării profunzimea psihologică,ce va deveni caracteristică pentru realismul romantic verdian. Opera a fost prezentată ieri seară şi s-a bucurat de un larg succes" (*Ziua de Constanţa*, 6 iunie 2002. Semnează Ioan David).

Festivalul Internaţional de Operă şi Balet la Constanţa.

„Până pe 29 iunie, la Constanţa se află în desfăşurare cea de-a XXVIII-a ediţie a *Festivalului Internaţional de Operă şi Balet*, eveniment găzduit de Opera Constanţa". (*Ziua de Constanţa*, 6 iunie 2002. Semnează I.D.).

Un regal în acute – Rigoletto de Giuseppe Verdi.

„Premiera spectacolului *Rigoletto* de G. Verdi a marcat debutul precedentei ediţii a Festivalului. Un regizor clujean, Emil Strugaru a ştiut să dea claritate, distincţie, semnificaţie şi mesaj fiecărui tablou, accentuând în special pe conturarea trăsăturilor de caracter ale personajelor. Baritonul Alfio Grasso a compus rolul bufonului cu mare naturaleţe, trecând cu uşurinţă de la momentele comice la cele dramatice, convingând publicul (*Cuget liber*, Constanţa, 7 iunie 2002. Semnează Aurelie Lăpuşan).

Un „Rigoletto" de înaltă clasă pe scena Operei Constanţa, se afirmă în ziarul *Observator:*

„*Festivalul Internaţional de Operă şi Balet* a debutat sub auspiciile monumentalei creaţii verdiene *Traviata* - un spectacol reuşit, bine primit de un public select, format mai ales din public străin. Spectacolul prezentat miercuri seara *Rigoletto* este o altă lucrare ce aparţine perioadei de maturitate artistică a genialului compozitor şi prima operă din *Trilogia populară* care i-a adus celebritatea şi l-a situat în centrul atenţiei oamenilor de cultură ai epocii sale" (*Observator*, Constanţa, 7 iunie 2002. Semnează Raluca Popa).

---

[346] Popa, Raluca – *Traviata – un spectacol care a ridicat publicul în picioare*, în ziarul *Observator*, Constanţa, 3 iunie, 2002.

www.ziuaconstanta.ro

Presa consemnează permanent, distribuția lucrărilor în premieră, transmițând informații utile despre invitații străini, soliști lirici, dirijori sau regizori, comentând bineînțeles prestația depusă.

Americanul de origine română Ion Pojar și bulgarul Jivko Pranchev își dispută grațiile pasionale - Tosca, comentează presa constănțeană:

„La premiera operei *Tosca* de G. Puccini la Roma la *Teatro Constanzi* la 14 ianuarie 1890, imagine clară a verismului, a strălucit în rolul titular cântăreața românca Haricleea Darclee, pentru care se pare că Puccini a scris special pentru ea aria *Vissi d'arte*. Pe scena constănțeană, sub bagheta dirijorului german Wolfgang Balzer a evoluat soprana Larisa Malici, tenorul Ion Pojar, baritonul bulgar Jivko Pranchev".[347]

Nu putea lipsi din programul Festivalului marele creator de operă G. Puccini, foarte apreciat și gustat de publicul meloman constănțean:

„Festivalul Internațional de Operă și Balet a continuat sâmbătă seara, cu spectacolul *Tosca,* cea mai tragică lucrare a lui Puccini având practic de toate: tortură, viol, execuție și crimă, amestecate cu nuanțe de blasfemie. Au fost invitați soliști din Bulgaria, București și Timișoara. A dirijat Wolfgang Balzer din Germania" (*Jurnalul de Constanța*, 10 iunie 2002. Semnează Anca Govor).

Cu titlul *O „Tosca" cu individualități prea puternice* presa constănțeană consemnează și confirmă derularea spectacolelor de operă propuse pentru ediția acestui festival:

„A treia seară a *Festivalului Internațional de Operă și Balet*, aflat la a 28–a ediție consecutivă, a oferit sâmbătă publicului, care a ocupat în întregime sala, o reprezentație remarcabilă cu opera *Tosca* de G. Puccini" (*Telegraf,* Constanța, 10 iunie 2002. Semnează Magdalena Vlădilă).

Festivalul Internațional de Operă și Balet. Tosca - un alt mare succes, alt titlu care confirmă prezentarea operei pucciniene:

„Cea de-a treia seară a *Festivalului Internațional de Operă și Balet* ne-a adus pe scena constănțeană dramatica lucrare pucciniană *Tosca* și o garnitură de interpreți de certă valoare artistică".[348]

Maestrul Gheorghe Stanciu, la pupitrul operei Carmen, menționează un ziar local prestația dirijorului constănțean:

---

[347] A.G. – *Americanul Ion Pojar și bulgarul Jivko Pranchev își dispută grațiile pasionale – Tosca*, în ziarul *Jurnalul de Constanța*, 7 iunie, 2002.

[348] Lăpușan, Aurelia – *Festivalul Internațional de Operă și Balet*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 10 iunie, 2002.

www.ziuaconstanta.ro

„<*Carmen*> este cea de a patra propunere din cadrul *Festivalului Internațional de Operă și Balet*, la care sunteți așteptați miercuri seară. În rolurile principale tenorul italian Antonio del Palma și mezzosoprana Gabriela Hazarian de la Teatrul muzical Brașov, baritonul bulgar Alexander Crunev, soprana Nicoleta Ardelean, Valentin Racoveanu, Cristina Eremia-Hrișcanu de la Opera Națională București" (*Jurnalul de Constanța*, 12 iunie 2002. Semnează A.G.)

Cu titlul *Invitație la Operă – „Carmen" de Bizet* presa continuă să monitorizeze desfășurarea festivalului constănțean:

„*Festivalul Internațional de Operă și Balet* continuă în această seară cu spectacolul *Carmen* de G. Bizet, în regia artistică a lui Gheorghe Bărbulescu. Evoluează pe scenă invitați din Italia, Bulgaria și București, alături de artiștii constănțeni" (*Cuget liber*, Constanța, 12 iunie 2002. Semnează G.V.).

Operă și Balet în decor marin, afirmă presa vorbind de longevitatea festivalului constănțean:

„Constanța este de aproape trei decenii gazda unui *Festival Internațional de Operă* și *Balet*, care în acest an se desfășoară între 1 și 29 iunie. Spectacolele au loc la sediul Operei din Constanța (același pentru Filarmonică și Teatrul dramatic), sala din centrul orașului devenind neîncăpătoare în fiecare seară de miercuri și sâmbătă de la ora 19,00. În afara localnicilor, mândri de longevitatea Festivalului, spectatorii ocazionali sunt și turiștii români și străini aflați pe litoral, dornici de a audia o seară de operă sau de balet" (*Ziarul de Duminică*, Constanța, 14 iunie, 2002. Semnează Daria Simion).

Opera Constanța vă invită la spectacol, afirmă ziarele locale, informând publicul despre noile spectacole oferite de Teatrul liric în cadrul festivalului anual:

„*Festivalul Internațional de Operă și Balet* este în plină desfășurare. Sâmbătă 15 iunie, ora 19,00 este prezentat spectacolul *La fille mal gardée*, pe libretul și coregrafia lui Jean Dauberval, maestru de balet, muzica fiind o înșiruire de cântece și arii populare franceze" (*Ediție estivală de Constanța*.14 iunie 2002. Semnează Luiza Mușei).

La fille mal gardeé, după o rețetă sigură de succes, se afirmă în ziarul Telegraf:

„Sâmbăta s-a vizionat în cadrul *Festivalului Internațional de Operă și Balet – La fille mal gardeé,* în regia lui Attilas Sylvester, singurul balet din seria celor prezentate în această ediție". (*Telegraf*, Constanța, 17 iunie 2002. Semnează Magdalena Vlădilă).

www.ziuaconstanta.ro

Navigând printre succese este titlul unui articol semnat de muzicologul Mihai Cosma, care face o cronică a *Festivalului Internațional de Operă și Balet* , ediția a XXVIII-a:

„Festivalul ca de obicei a oferit spectatorilor un repertoriu divers, cu titluri de operă şi de balet dintre cele mai atractive (*Aida, Rigoletto*, *Nabucco, Tosca* etc.) Aşa cum ne-am obişnuit nu au lipsit străinii, de data aceasta Italia (țara operei), fiind principala furnizoare de voci de mai toate categoriile, dar de un nivel calitativ omogen şi meritoriu."[349]

Cu titlul – *Nu numai operă*, Oltea Şerban-Pârâu, arată că la Constanța, *Festivalul Internațional* de vară cuprinde nu numai spectacole lirice ci şi seri de balet, exprimându-şi părerea asupra prestației artiştilor constănțeni:

„Tradiționalul festival constănțean a programat în ediția acestui an pentru prima oară un balet integral producție proprie cu orchestră. Este vorba de premiera locală *La fille mal gardée* în regia şi coregrafia grecului Attilas Sylvester (asitent de regie Fănică Lupu). Lucrarea semnată de J.B. Dauberval, este unul dintre cele mai vechi balete care figurează în repertoriul actual, prezent fiind pentru prima oară în 1789. Această poveste sentimentală care se petrece în mediu țărănesc a fost prezentată de-a lungul timpului având la bază partituri muzicale diferite. În România a fost montată pentru prima oară în 1979 (la Bucureşti sub semnătura Alexei Mezincescu), iar versiunea de la Constanța este realizată pe muzica lui Ferdinand Hérold."[350]

Conducerea Operei Constanța îşi propune realizări din ce în ce mai spectaculoase, punând în scenă lucrări noi care necesită cheltuieli pe măsură. Mass-media apreciază eforturile artiştilor care chiar şi după revenirea din turneele externe se ambiționează să realizeze montări de referință pentru publicul constănțean. Iată şi părerea unor ziarişti care urmăresc evoluția artistică a Operei, vizând succesul în turneul din Belgia cu *Boema, Trubadurul , Răpirea din serai* şi primul spectacol cu *Rigoletto* într-o distribuție nouă:

Trubadurul şi Răpirea din Serai, montări de miliarde de lei.

„Opera Constanța s-a întors recent dintr-un turneu efectuat în Belgia cu spectacolul *Boema* de G. Puccini. Au fost programate 24 de spectacole pe scenele lirice din Rotterdam, Amsterdam, Breda, Veenenddaal, Middelburg, Eindhovene, Bussum, Turnhout etc.

---

[349] Cosma, Mihai – *Navigând printre succese*, în revista *Actualitatea Muzicală*, an. XV, nr. 8, Bucureşti, august, 2002, pag. 2.

[350] Oltea, Şerban-Pârâu – *Nu numai Operă*, în revista *Actualitatea Muzicală*, an. XVI, nr. 9, Bucureşti, septembrie, 2002, pag. 2.

www.ziuaconstanta.ro

Spectacolul regizat de bulgarul Ognian Draganov a fost foarte bine primit de public, iar critica a fost extrem de favorabilă. Pentru stagiunea anilor 2005 şi 2006, precizează Gheorghe Stanciu Directorul General al Operei, precum şi pentru montarea operelor *Trubadurul şi Răpirea din Serai* cu care Opera se va deplasa în perioada 18 martie–19 aprilie din nou în spaţiul Olanda–Belgia, cheltuielile se vor ridica la peste un miliard de lei". [351]

Rigoletto într-o valoroasă distribuţie, subliniază presa constănţeană:

„În această seară de la ora 17, Opera Constanţa prezintă spectacolul *Rigoletto* de G. Verdi, prima ieşire pe scenă a soliştilor constănţeni din acest an, după un turneu de succes întreprins în spaţiul cultural european. Sub bagheta dirijorului Cristian Oroşanu din Bucureşti vor evolua: Carmen Tchanev din Bulgaria – *Ducele de Mantua,* Gheorghe Mogoşan din Cluj – *Rigoletto*, Elena Rotari – *Gilda,* Constantin Acsinte – *Sparafucille,* Ionuţ Pascu, Doru Iftene, Lucia Mihalache în alte roluri" (*Cuget liber*, Constanţa 18–19 ianuarie 2003. Semnează Georgiana Voineagu).

Soliştii Operei vor evolua pe scenele din Amsterdam şi Rotterdam, menţionează mass–media, urmărind prestaţia Teatrului constănţean în afara ţării:

„Opera Constanţa va efectua în perioada 18 martie–19 aprilie un turneu în Olanda şi Belgia, turneu care va cuprinde 24 de oraşe mari. Spectacolele care vor fi puse în scenă în cadrul turneului sunt *Trubadurul* şi *Răpirea din Serai"* (*Ziua de Constanţa*, 22 ianuarie 2003. Semnează Carmen Niculescu).

Luna ianuarie a anului 2003 aduce pe scena Operei alte lucrări de valoare cu invitaţi din ţară care sporesc valoarea şi calitatea spectacolelor de operă:

Cu titlul *„Traviata" pe scena Ovidiană* presa informează melomanii programul cu derularea spectacolelor de operă:

„Opera Constanţa a prezentat miercuri la ora 19, pe scena Teatrului liric spectacolul *Traviata* de G. Verdi. Rolurile principale au fost jucate de soliştii Valentina Mărcan şi Vladislav Goray de la Teatrul muzical din Braşov, care s-au bucurat de un mare succes, direcţia muzicală fiind încredinţată dirijorului Anthony Armore din SUA invitat în spectacol" (*Ziua de Constanţa*, vineri 24 ianuarie, 2003. Semnează Carmen Niculescu).

---

[351] Voineagu, Georgiana – *Trubadurul şi Răpirea din Serai*, montări de miliarde de lei, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 9 ianuarie, 2003.

www.ziuaconstanta.ro

Lacrimi şi flori pentru Cio-Cio-San, afirmă presa despre modul de prezentare şi succesul cunoscutei lucrări :

„Reprezentaţia cu spectacolul *Madama Butterfly* s-a bucurat sâmbătă seara de un public numeros, iubitor de operă, răsplătit din plin cu o prestaţie de înaltă simţire artistică. Finalul a smuls nu numai ropote de aplauze, ci şi lacrimi pentru nefericirea gingaşei eroine" (*Cuget liber*, Constanţa, 27 ianuarie 2003. Semnează Aurelia Lăpuşan)

Răzbunarea Trubadurului, sună titlul articolului semnat de Anca Govor:

„La sfârşitul săptămânii trecute, a fost programată prima repetiţie generală la scenă, cu acompaniament de pian pentru opera *Trubadurul,* spectacol a cărui premieră va avea loc miercuri. Deşi aflat în repertoriul Operei constănţene, spectacolul cerea a fi refăcut din două motive: mai întâi, era vorba despre o montare veche şi, în plus, noul spectacol urma a fi prezentat în cadrul unui turneu efectuat în Belgia şi Olanda. Regizorul Ognian Draganov a pus la punct toate detaliile, dorind să ofere publicului un spectacol viu, explicând permanent toate mişcările şi desfăşurările acţiunii operei". [352]

Opera pune în scenă cu ambiţie şi tenacitate o lucrare mai puţin programată de instituţiile muzicale în general, dar care a fost excelent primită de public: *Răpirea din Serai,* o premieră aplaudată la scenă deschisă. Iată şi părerea presei: *1.001 de nopţi la Operă.*

„Răpirea din Serai, premiera Operei constănţene a fost aplaudată la scenă deschisă, miercuri seara, de un public entuziast. Noua producţie redă fidel sclipirile, nuanţele şi intensitatea muzicii mozartiene, într-o regie inspirată, semnată de Vera Petrova (Bulgaria). Scenografia poartă semnătura Eugeniei Tărăşescu Jianu. Costumele sunt somptuoase, decorurile elegante, totul fiind impregnat cu detaliile Turciei secolului XVIII. Senzaţia că ne-am afla într-un basm din 1.001 de nopţi a fost cu greu înlăturată" (*Jurnalul de Constanţa*, 14 martie 2003. Semnează Anca Govor).

„Trubadurul" şi „Răpirea din Serai", prezentate în Belgia şi Olanda:

„La începutul acestui an Opera Constanţa a efectuat un turneu în spaţiul cultural din Belgia şi Olanda, susţinând 24 de reprezentaţii cu spectacolul *Boema* de G. Puccini, obţinând un mare succes. Instituţia lirică a primit din nou invitaţia de a efectua un turneu în

[352] Govor, Anca Cristina – *Răzbunarea Trubadurului*, în *Jurnalul de Constanţa*, 6 februarie, 2003.

www.ziuaconstanta.ro

aceleaşi ţări europene cu spectacolele *Trubadurul* şi *Răpirea din Serai*".[353]

Din nou presa monitorizează *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet*, eveniment unic şi foarte important pentru Constanţa, unde se prezintă lucrări deosebite din repertoriul universal, cu invitaţi de renume ai scenei lirice mondiale şi naţionale, manifestări speciale prezentate anual publicului iubitor de muzică lirică. Iată şi câteva titluri de articol care se referă la această manifestare deosebită, *Festivalul Internaţional de Operă.*

„Aflat la cea de-a XXIX-a ediţie, *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet*, reuneşte pe scena lirică constănţeană personalităţi ale artei interpretative şi dirijorale naţionale şi europene. Primele confirmări de participare s-au anunţat deja: Gianpaolo Mazzoli din Italia, Giorgio Martin şi Iuri Batukov din Germania, dirijorii – Nayden Todorov din Bulgaria, Teresa Maselli şi Adriano Melchiorre din Italia". (*Cuget liber*, Constanţa, 26 martie 2003. Semnează G.V).

Festivalul Internaţional de Operă şi Balet la a XXIX-a ediţie. sună titlul unui articol al presei :

„Sâmbătă 26 aprilie, debutează cea de a XXIX-a ediţie a *Festivalului Internaţional de Operă şi Balet* la Opera Constanţa. Sunt invitaţi Corul *Sammartino* din Bruxelles, dirijorul belgian Marian Mitea, Yasco Fujii din Japonia care vor evolua în *Madama Butterfly*, bulgarul Kamen Chanev, dirijorul Francesco Rosa, regizoarea Vera Petrovna, dirijorii Adriano Melchiore, Walter Attanasi, Nayaden Totorov şi Gianpaolo Mazzoli, soliştii Giuliano di Filippo, Alfio Grasso, Teresa Maselli şi Maciej Komadera (Polonia), Giorgio Martini şi Yuri Batukov (Germania)".[354]

Festivalul de Operă şi Balet îşi deschide porţile, menţionează ziarul *Impact* din Bucureşti:

„Cel mai important eveniment al Operei din Constanţa a ajuns la cea de-a XXIX-a ediţie. Repertoriul cuprinde titluri sonore ale operei internaţionale precum *Madama Butterfly, Tosca, Trubadurul, Aida, Boema, Răpirea din Serai* etc. Festivalul îşi deschide porţile către publicul constănţean la 26 martie 2003 cu premiera spectacolului *Sabat Mater* de Marian Mitea, directorul Academiei Woluwe Saint Pierre din Bruxeles, care îşi va dirija lucrarea" (*Impact*, Bucureşti, 24 aprilie 2003. Semnează Luana Luban).

---

[353] Voineagu, Georgiana – *Trubadurul şi Răpirea din Serai prezentate în Belgia şi Olanda*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 22 martie, 2003.

[354] I.G. – *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet la a XXXIX-a ediţie*, în ziarul *România liberă*, ediţia de Dobrogea, 23 aprilie, 2003.

www.ziuaconstanta.ro

Presa nu scapă prilejul de a arăta şi lucrurile neplăcute, care se întâmplă în general destul de rar dar există. Nu întotdeauna publicul constănţean este prezent în sală pentru a forma un public decent de audiţie, munca artiştilor fiind cumva ignorată de tinerii constănţeni. Iată un titlu semnificativ în acest sens: *Operă pentru scaune goale...*

„Festivalul Internaţional de Operă şi Balet de la Constanţa a debutat din nefericire cu stângul. Sâmbătă seara la Opera din Constanţa a avut loc inaugurarea evenimentului cu premiera *Sabat Mater* de Marian Mitea, avându-i în distribuţie pe Florenţa Marinescu, Claudia Codreanu, Vladislav Goray şi Ioan Ardelean. Spectacolul a fost o manifestare deosebită de care s-au bucurat doar câţiva spectatori, paradoxal fiind că pe scenă se aflau mai mulţi oameni decât în sală" (*Impact*, Constanţa, 2 mai 2003. Semnează L.L).

Totuşi, de cele mai multe ori sala Operei a avut un public numeros, capabil să aprecieze un act de cultură, delicat şi sensibil, aproape de artiştii constănţeni, mari iubitori de muzică în general. Presa însă continuă să monitorizeze calitatea spectacolelor, distribuţia în roluri şi invitaţii din ţară şi străinătate". Iată un titlu sugestiv: *Sacrificiu din dragoste:*

„În această seară Opera constănţeană prezintă capodopera pucciniană *Tosca* sub bagheta dirijorului italian Adriano Melchiorre. În distribuţie Veronica Tudosă de la Opera Română Timişoara, Giorgio Martin (Germania), Yuri Batukov (Germania). *Tosca* o cântăreaţă napolitană, acceptă orice sacrificiu pentru a păstra dragostea lui *Mario*. Curtată de *Baronul Scarpia* care îl bănuieşte pe pictorul *Cavaradossi* că îl găzduieşte pe un prieten revoluţionar, *Tosca* se angajează în luptă alături de revoluţionari" (*Jurnalul de Constanţa*, 7 mai 2003. Semnează Anca Cristina Govor).

Mai departe, ca în toţi anii de altfel, nu scapă din vederea presei manifestarea specială dedicată muzicii de gen, concretizată în realizarea *Festivalului Internaţional al muzicii de Operă şi Balet.*

Operă şi Balet la Constanţa, este titlul unui articol din ziar:

„Festivalul Internaţional de Operă şi Balet de la Constanţa, a 29–a ediţie se află în plină desfăşurare. Festivalul pune în valoare cele mai recente producţii ale Operei: *Trubadurul, Boema, Tosca, Traviata, Madama Butterfly"* (*Gardianul*, Constanţa, nr.289, 9 mai 2003. Semnează M.G).

Opera în festival, subliniază alt cotidian constănţean:

„Mâine se încheie la Constanţa cea de-a 29–a ediţie a *Festivalului Internaţional de Operă şi Balet*, în contextul căruia pe scena Teatrului Ovidiu au fost prezentate între 26 aprilie şi 17 mai

www.ziuaconstanta.ro

2003 şapte spectacole, unul vocal–simfonic cu lucrarea *Sabat Mater* de Marian Mitea şi şase opere, majoritatea montări recente ale Operei Constanţa".[355]

Colaborarea Operei cu personalităţi de renume din lumea muzicii a dus la formarea unei reputaţii şi a unui renume excelent în lumea artistică din Europa şi nu numai a acestei instituţii muzicale, de unde şi dorinţa multora să revină sau să fie invitat pentru a concerta la Constanţa. Opera a reuşit să organizeze şi programe de specializare a dirijorilor, soliştilor lirici şi regizorilor artistici din Europa, *Master-class internaţional.* Mass–media a prezentat această acţiune în paginile ziarelor. *3 Spectacole-experiment*

„Opera Constanţa, în colaborare cu *Blue Danube Productions*, organizează un *Master-class internaţional*, susţinut de maestrul Gheorghe Stanciu – directorul Operei din Constanţa, ce se va finaliza cu trei spectacole; primul fiind programat pentru sâmbătă 21 iunie cu opera *Carmen* de G. Bizet, al doilea miercuri 25 iunie – *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini, şi al treilea sâmbătă 28 iunie – *Bal Mascat* de G. Verdi". (*Jurnalul de Constanţa*, 20 iunie 2003. Semnează Anca Cristina Govor).

Opera nu a uitat să promoveze şi creaţia românească de balet. Presa a elogiat primul balet clasic modern în coregrafia lui Călin Hănţiu şi scenariul Anei-Maria Munteanu: *Primul balet clasic-modern al Operei Constanţa*

„Miercuri seară un numeros public a ţinut să fie prezent la premiera spectacolului de balet al Operei Constanţa *Anotimpuri cu geometrie variabilă* în regia şi coregrafia lui Călin Hănţiu. Este primul spectacol de balet clasic-modern al tânărului ansamblu al instituţiei lirice şi prima colaborare cu directorul Teatrului de Balet *Oleg Danovski*, Ana Maria Munteanu în calitate de scenarist".[356]

Din nou mass-media consemnează colaborările Operei cu artiştii străini: *La pupitru, tandem britanico-japonez*

„Sâmbătă seara, Opera Constanţa a prezentat primul din cele trei spectacole ce reprezintă „lecţii" în cadrul proiectului *Master-classe* 2003. Pentru opera *Carmen* de G. Bizet din 21 iunie, la pupitrul orchestrei s-au aflat pentru prima parte Richard Llewellyn (Marea Britanie) şi Kiyotaka Teraoka (Japonia)". (*Jurnalul de Constanţa*, 23 iunie 2003. Semnează Anca Cristina Govor).

---

[355] Filimon, Daria – *Opera în festival*, în *Ziarul de Duminică*, Constanţa, 16 mai, 2003.

[356] Voineagu, Georgiana – *Primul balet clasic – modern al Operei Constanţa*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 20 iunie, 2003.

www.ziuaconstanta.ro

Bărbierul din Sevilla, o dispută sloveno-americană

„În această seară, 25 iunie 2003, va avea loc cel de-al doilea spectacol din cadrul *Master class*-ului rezervat tinerilor dirijori. Este vorba de reprezentația cu *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini, la pupitrul orchestrei urmând a se afla Karmina Silec (Slovenia) şi John Roscigno (SUA)". (*Jurnalul de Constanța*, 25 iunie 2003. Semnează Anca Cristina Govor).

Longevitatea *Festivalului Internațional de Operă şi Balet* de la Constanța este unică pe țară şi poate fi invidiată chiar şi de festivalurile din lume cu o carte de vizită mai impresionantă.

„Organizat ca de obicei de Operă şi Consiliul Județean, festivalul a fost gândit pentru a pune în valoare cele mai recente producții ale teatrului: *Răpirea din serai* şi *Trubadurul, Madama Butterfly, Boema*, *Tosca* şi *Traviata.* În deschidere un original concert vocal – simfonic cu *Sabat Mater* de Marian Mitea, programat chiar în seara învierii."[357]

Patru dirijori străini, cursanți la Constanța, declară ziarul *Adevărul:*

„Înaintea fotografiei finale a participanților la cea de-a doua ediție a Cursului Internațional de dirijat operă de la Constanța, cei patru tineri dirijori s-au arătat încântați de zilele petrecute alături de ansamblul Operei din Constanța: Karmina Silec (Slovenia), Kiyotaka Taraoka (Japonia), John Roscigno (SUA), Richard Llewellyn (Marea Britanie), declarându-se mulțumiți de cele ce au reuşit să învețe după două săptămâni de cursuri de dirijat".[358]

În luna iulie Opera Constanța îşi încheie stagiunea: *Rigoletto - înainte de vacanță.*

„Opera din Constanța a încheiat stagiunea sâmbătă seara, cu reprezentația spectacolului *Rigoletto* de G. Verdi. În rolurile principale i-am putut admira pe bulgarul Kamen Tchanev, Gheorghe Mogoşan din Cluj, Elena Rotari, C. Acsinte, Lucia Mihalache, Gheorghe Țirea, Ionuț Pascu, Doru Iftene, Dan Miloş, Carmen Clenciu în celelalte roluri". (*Jurnalul de Constanța*,7 iulie 2003. Semnează Anca Cristina Govor).

După vacanță, în septembrie, Opera Constanța prezintă publicului celebrele opere verdiene şi *Tosca* lui Puccini.

---

[357] Oltea, Şerban-Pârâu – *Atractivitate şi diversitate*, în revista *Actualitatea Muzicală*, an. XXV, nr. 6, Bucureşti, iunie, 2003, pag. 14.

[358] Oltea, Şerban-Pârâu – *Patru dirijori străini cursanți la Constanța*, în ziarul *Adevărul*, Bucureşti, 1 iulie, 2003.

www.ziuaconstanta.ro

Nabucco – un spectacol de mare ținută artistică, consemnează ziarul *Cuget liber* din Constanța:

„Sâmbătă seara, Opera Constanța a prezentat spectacolul cu opera *Nabucco* de G. Verdi, lucrare care a deschis stagiunea 2003 – 2004. Sub bagheta dirijorului Gheorghe Stanciu şi o distribuție excelentă cu soliști din țară şi străinătate, spectacolul s-a bucurat de un binemeritat succes" (*Cuget liber*, Constanța, 15 septembrie 2003. Semnează R.C.).

O invitație în lumea fascinantă a personajelor verdiene - „Rigoletto" sub bagheta dirijorului american Anthony Armore, informează Magdalena Vlădilă în presa locală:

„Miercuri, Opera Constanța ne-a reamintit că nu este departe inaugurarea stagiunii 2003–2004, invitându-ne la vizionarea uneia dintre cele mai ascultate opere verdiene *Rigoletto*, care alături de *Traviata*, constituie în repertoriu constănțean punctele forte de atragere a publicului amator de artă lirică" (*Telegraf,* Constanța, 19 septembrie 2003. Semnează Magdalena Vlădilă).

Tosca, emoția promisă, aminteşte presa despre prestația excelentă a artiştilor constănțeni, care au evoluat în fața puținilor spectatori cu același entuziasm etalat permanent pe scena constănțeană:

„Sâmbătă seara, melomanii constănțeni s-au reîntâlnit cu *Floria Tosca* şi povestea sa care stoarce lacrimi de fiecare dată. Aşa cum se ştie, *Tosca* este cea mai tragică lucrare a lui Puccini, având practic de toate: tortură, viol, execuție şi crimă, amestecate cu blasfemie. Vremea rea a ținut în casă melomanii. Puținii spectatori care au venit sâmbătă seara la Operă, nu au regretat însă alegerea făcută" (*Jurnalul de Constanța*, luni 20 octombrie 2003. Semnează Anca Cristina Govor).

Presa subliniază faptul că Opera continuă să-şi îmbunătățească prestația artistică, oferind spectatorilor titrarea lucrărilor prezentate :

„Miercuri seară, Opera Constanța a prezentat spectacolul *Trubadurul* de G. Verdi, a doua lucrare din *trilogia populară* şi unul dintre titlurile cele mai îndrăgite din repertoriul verdian. Sub bagheta dirijorului Hari Bela din Cluj au evoluat artiştii lirici constănțeni alături de Zarui Vărdănean din Chişinău, Constantin Nica din Cluj şi Sorin Drăniceanu din Craiova. A fost montat ecranul de titrare a lucrărilor prezentate".[359]

Anul 2004 aduce pe scena constănțeană în genere lucrările cunoscute din repertoriul universal dar şi premiere de balet, excelent

[359] Clinciu, Roxana – *Puțini spectatori la Operă*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 17 octombrie, 2003.

www.ziuaconstanta.ro

primite de public în cadrul *Festivalului Internațional de Operă și Balet* ediția a 30–a: *Voci frumoase, artiști cu prestanță*, sună titlul articolului din revista bucureșteană *Cultura:*

„Ajuns la cea de-a XXX-a ediție, *Festivalul Internațional de Operă și Balet* ce se desfășoară sub sigla Operei Constanța, este singurul festival liric românesc de o atare amploare și tradiție. Pe scena constănțeană au putut fi urmărite 6 mari spectacole de operă: *Nabucco, Trubadurul* și *Aida* de Verdi, *Madama Butterfly* și *Boema* de Puccini, *Elixirul dragostei* de Donizetti și două spectacole de balet: *Anotimpurile* pe muzica lui Vivaldi și *Cei trei mușchetari*, o producție semnată Oleg Danovski". [360]

Cu toate eforturile depuse de Opera Constanța pentru educarea și atragerea publicului în sala de concert se pare că succesul nu este deplin mulțumitor în comparație cu atitudinea și aprecierile spectatorilor din străinătate mult mai activi și receptivi la actul de cultură. Presa punctează acest lucru în paginile ei: *Publicul din străinătate ne apreciază mai mult decât cel de acasă*

„Recent întorși din turneul efectuat timp de o lună în Belgia și Olanda, unde au prezentat spectacolele cu *Boema* de G. Puccini și *Elixir d'amour* de G. Donizetti, colectivul Operei prin directorul ei, dirijorul Gheorghe Stanciu a afirmat că în acest turneu s-au bucurat de mult succes, fiind mult mai apreciați decât acasă. Dovada cea mai bună fiind faptul că întreg colectivul este așteptat cu nerăbdare să se întoarcă în spațiul cultural al celor două țări europene". [361]

Festivalul constănțean se derulează însă cu participarea artiștilor din țară și de peste hotare, oferind publicului pagini lirice de mare valoare estetică.

Festivalul Internațional de Operă și Balet la a 30-a ediție. (Baletul „Cei trei mușchetari" o premieră absolută în Constanța).

„Pe 29 mai, Opera Constanța deschide cea de-a 30–a ediție a *festivalului Internațional de Operă și Balet*, cu spectacolul *Nabucco* de G. Verdi. Timp de o lună se vor prezenta 6 opere, 2 balete și un Concert de gală. Baletul *Cei trei mușchetari* este realizat de coregraful și regizorul Germinal Casado și este o premieră națională" (*Cuget liber*, Constanța, 25 mai 2004. Semnează Roxana Clinciu).

Ediție jubiliară a Festivalului Internațional de Operă și Balet, se anunță în paginile ziarelor locale constănțene:

---

[360] Sîrbu, Cristina – *Voci frumoase, artiști cu prestanță*, în revista *Cultura*, București, 1-13 februarie, 2004.

[361] Clinciu, Roxana – *Publicul din străinătate ne apreciază mai mult decât cel de acasă*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 1 aprilie, 2004.

www.ziuaconstanta.ro

„Cea mai longevivă manifestare de acest gen, unică în sud-estul Europei, a ajuns la cea de-a 30-a ediție. Este o tradiție păstrată de constănțeni, prilej de mândrie pentru acest fenomen cultural remarcabil, unic în peisajul contemporan. Aici s-au reunit cele mai bune voci din țară și de peste hotare, participând la această sărbătoare a spiritului". [362]

Turiștii au asaltat sala Operei, anunță ziarul *Cuget liber* :

„Sâmbătă seara, numeroși turiști au luat cu asalt sala Operei din Constanța, pentru spectacolul de balet *Anotimpurile* pe muzica lui Vivaldi, spectacol regizat de coregraful Călin Hănțiu, cu o scenografie, spațiu scenic și costume realizate de Ana Maria Munteanu". (*Cuget liber*, Constanța, 7 iunie 2004. Semnează Roxana Clinciu).

Festivalul Internațional de Operă și Balet. (Soprana Zvetlana Vassilieva, pe scena constănțeană), informează presa locală:

„Sâmbătă 12 iunie, în cadrul celei de-a 30-a ediție a *Festivalului Internațional de Operă și Balet*, va avea loc spectacolul *Boema* de Puccini, cu invitata specială soprana Zvetlana Vassilieva din Bulgaria, o voce care s-a făcut remarcată și apreciată pe scenele din Europa de Vest" (*Cuget liber*, Constanța, 11 iunie 2004. Semnează Roxana Clinciu).

Soprana Zvetlana Vassilieva la Opera Constanța, anunță presa:

„Sâmbătă 12 iunie, publicul constănțean va avea ocazia să o admire pe soprana Zvetlana Vassilieva pe scena Operei cu spectacolul *Boema* de G. Puccini. Solista a evoluat pe marile scene ale lumii la Metropolitan Opera New-York, Royal Opera Glasgow, Toronto Opera Company, Covent Garden – Londra.[363]

Madama Butterfly, o tragedie niponă care vrăjește simțurile, se afirmă în paginile ziarului *Cuget liber* :

„Pentru amatorii de operă și balet, Constanța este în aceste zile, scena unui eveniment formidabil: cea de a 30-a ediție a *Festivalului Internațional de Operă și Balet*. Miercuri seara s-a programat *Madama Butterfly* de G. Puccini. Cu o orchestră remarcabilă, cu voci puternice și emoționante, cei doi soliști principali japoneza Mitsuko Mori și bulgarul Kamen Chanev, au demonstrat o performanță impresionantă". [364]

---

[362] Clinciu, Roxana – *Ediția jubiliară a Festivalului Internațional de Operă și Balet*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 29 mai, 2004.

[363] G.V. – *Soprana Zvetlana Vasilieva la Opera Constanța*, în ziarul *Ziua de Constanța*, 10 iunie, 2004

[364] Sauvage, Cecile – *Madama Butterfly, o tragedie niponă care vrăjește simțurile*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 11 iunie, 2004.

www.ziuaconstanta.ro

Multinaționala de la Constanța, sună titlul articolului semnat de Oltea Şerban – Pârâu:

„De cele mai multe ori, în domeniul artistic cel puțin, coproducțiile sunt marcate de acel inerent conjunctural ce le transformă în fenomene artistice meteorice, mai mult sau mai puțin regretate (în funcție de valoarea actului artistic respectiv) de un public doritor de acel suflu proaspăt, constant pe agenda de spectacole a orașului. Un astfel de exemplu, rar din păcate are loc la Constanța în fiecare an, de preferință în luna iunie, așa cum este și această ediție" (*Adevărul literar artistic*, Bucureşti, 22 iunie, 2004. Semnează Oltea Şerban-Pârâu).

Festival de Operă și Balet la Constanța, se anunță în presa locală:

„Ca în fiecare an de trei decenii încoace, Opera Constanța organizează un atractiv *Festival Internațional de Operă și Balet*, care aduce în sala teatrului un public numeros format din localnici și turiștii de pe litoral, care pot astfel petrece o seară plăcută în compania muzicii. Festivalul începe la 29 mai și se termină la 26 iunie cu un Concert de gală".[365]

Concert de gală în finalul Festivalului de Operă și Balet

„Cea de a 30–a ediție a *Festivalului Internațional de Operă și Balet* se încheie sâmbătă 26 iunie, cu un concert de gală, având ca invitate pe soprana Gabriela Popescu din Germania, Laura Niculescu din Italia, bulgarii Rumen Dojkov și Kamen Chanev, Gioacchino Gitto, Vincenzo Sanso, Mauro Agostini din Italia" (*Cuget liber*, Constanța, 24 iunie 2004. Semnează G.V.)

Festivalul se încheie cu aprecierile obiective ale presei care subliniază faptul că această manifestare specială, pornită în anul 1974, a constituit un demers redutabil și un efort remarcabil pentru educarea estetică și artistică a publicului, atragerea lui în sala de spectacole, formarea capacităților de apreciere a actului artistic, prețuirea muzicii și creatorilor de artă. Cu titlul *Constanță la Constanța, „*Ziarul de duminică" afirmă:

„Cel mai longeviv *Festival Internațional de Operă și Balet* din țară, cel de la Constanța, a ajuns în această vară la ediția cu numărul 30, revenind ca perioadă de desfășurare în luna iunie, cea mai ofertantă, prin prisma relației cu spectatorii veniți din afara orașului,

---

[365] V.G. – *Festival de Operă și Balet la Constanța*, în *Cotidianul*, București, 24 iunie, 2004.

www.ziuaconstanta.ro

şase opere, două spectacole de balet şi un *Concert de Gală* vor încheia mâine 26 iunie festivalul. Acesta ar fi bilanţul actualei ediţii".[366]

Urmează ultimele spectacole ale anului 2004 în care se prezintă *Tosca* de Puccini şi opereta *Liliacul*, cu care în 1958, regretatul Constantin Daminescu deschidea prima stagiune a noii instituţii înfiinţată la 1 septembrie 1957. Iată şi un titlu de articol: *„Tosca" – un spectacol de succes al Operei:*

„Miercuri seara Opera Constanţa a prezentat spectacolul *Tosca* de G. Puccini, sub bagheta dirijorului Gheorghe Stanciu, capodoperă a creaţiei pucciniene în care a evoluat soprana Stela Sîrbu, care a impresionat asistenţa prin dăruirea şi profesionalismul cu care şi-a interpretat rolul, alături de Viorel Săplăcan, Gheorghe Mogoşan şi colectivul Operei din Constanţa".[367]

Acum 46 de ani, Teatrul liric anunţa cu mândrie la 24 martie 1958, premiera cu spectacolul *Liliacul* de J. Strauss, sub bagheta maestrului C. Daminescu, unul dintre fondatorii instituţiei muzicale lirice care va deveni în timp Opera Constanţa. Ştafeta a trecut din mână în mână şi iată că după aproape o jumătate de veac, Gheorghe Stanciu prim-dirijor al Operei, care a făcut o frumoasă carieră pe scena Teatrului liric, încheie demersul nostru cu aceeaşi lucrare, într-o altă viziune şi bineînţeles o altă distribuţie, *Liliacul* în premieră pe scena Operei.

„Sâmbătă seara, Opera Constanţa va prezenta opereta *Liliacul* de J. Strauss, în regia artistică a lui Ognian Draganov şi scenografia lui C.I. Arbore, conducerea muzicală Gheorghe Stanciu". (*Cuget liber*, Constanţa, 13 iulie, 2004. Semnează Roxana Clinciu).

În perioada 15-22 octombrie 2005 va avea loc cea de XXXI-a ediţie a *Festivalului de Operă, Balet şi Simfonic*, fapt relatat şi de mass-media locală. În ziarul *Obsevator* se consemnează următoarele:

„Pe data de 15 octombrie 2005, constănţenii se vor putea delecta cu opera în două acte *Don Giovanni* pe muzica lui Mozart, apoi baletul *Giselle* de A. Adam, punte de atracţie pentru public. Apoi pianistul Andrei Deleanu va susţine un recital cu integrala sonatelor lui Haydn, după care va urma opereta *Liliacul* în limba germană şi *Gala muzicii contemporane americane*, avându-i ca dirijori pe Răsvan Cernat, Chien Nen Chen şi Dinu Ghezzo. Ediţia din acest an a Festivalului s-a dorit a fi o ediţie oarecum diferită de cele precedente,

---

[366] Filimon, Daria – *Constanţă la Constanţa*, în *Ziarul de duminică*, Constanţa, 25 iunie, 2004.

[367] R.C. – *Tosca – un spectacol de succes al Operei*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 2 iulie, 2004.

www.ziuaconstanta.ro

având în vedere multitudinea de probleme cu care se confruntă România în ultima perioadă" (*Observator*, anul IX, 2446, 12 octombrie 2005. Semnează Mariana Borloveanu)

Ziarul *Telegraf* consemnează premiera *Don Giovanni* de W.A Mozart cu care teatrul constănțean deschide de fapt *Festivalul muzicii de operă, balet şi simfonic*: „*Festivalul de operă, balet şi simfonic* prezintă iubitorilor de operă spectacolul cu opera *Don Giovanni* de W.A Mozart în care îşi dau concursul soliştii: Ionuț Pascu, Elena Rotari, Mihnea Lamatic din Bucureşti, Horia Sandu, Bogdan Secula, sub direcția lui Răsvan Cernat, regia semnată de Beatrice Rancea, cu o scenografie semnată de Constantin Ciubotaru şi costumele realizate de Doina Levintza." (*Telegraf*, an. XIV, 243 (4099), 15-16 octombrie 2005. Semnează Grațiela Gheorghe).

Pe 17 octombrie 2005, mass-media locală consemnează recitalul pianistului Andrei Deleanu: „Festivalul constănțean continuă cu o *Seară camerală* Joseph Haydn - *Integrala Sonatelor* - pentru pian, solist Andrei Deleanu, luni 17 octombrie 2005, urmând apoi prezentarea spectacolului cu opera *Rigoletto* de Verdi sub bagheta Mihaelei-Silvia Roşca din Timişoara." (*Cuget liber*, an. XVII, 4655, 17 octombrie, 2005. Semnează G.M.)

Sub titlul *Un veritabil Don Giovanni a excelat pe scena Companiei de Operă*, ziarul *Telegraf* consemnează: „Spectacolul se remarcă printr-o împletire a scenelor dramatice cu ariile patetice şi solemne ale *Donnei Anna* şi ale *Donnei Elvira* şi cu aparițiile comice ale lui *Leporello*, servitorul lui *Don Giovanni*. La premieră auditorul a avut ocazia să urmărească un *Don Giovanni* extrem de credibil, revelația serii fiind baritonul Ionuț Pascu, interpret care a oferit imaginea perfectă a nobilului cuceritor, exuberant, dar lipsit de scrupule. S-a remarcat de asemenea soprana Elena Rotari în rolul *Donnei Elvira*, iubita părăsită dar credincioasă până la sfârşit, al cărei talent interpretativ şi calități vocale au creat un rol de succes. Aflată la debut soprana Roxana Cetali a impresionat prin vocea sa melodioasă, caldă. Emoțiile dinaintea spectacolului s-au răsfrânt pozitiv asupra evoluției sale, solista interpretând cu succes partitura *Donnei Anna*, personaj mânat de dorința de răzbunare pe ucigaşul tatălui său." (*Cuget liber*, an. XVII, 4655, 17 octombrie 2005. Semnează Roxana Clinciu).

La 18 octombrie Teatrul constănțean prezintă baletul *Giselle* consemnat de ziare cu titlul *O premieră la superlativ a Companiei constănțene de balet*: „Constănțenii au avut ocazia să urmărească o nouă premieră oferită de Teatrul Național de Operă şi Balet „Oleg

www.ziuaconstanta.ro

Danovski" *Giselle* de A. Adam, pusă în scenă de Călin Hănțiu, director al Companiei de Balet şi Elisabeth Lux, spectacol primit foarte bine de un public numeros, venit să urmărească unul dintre cele mai frumoase balete ale romantismului." (*Telegraf*, an. XIV, 245 (4161), 18 octombrie, 2005. Semnează Alina Capelariu).

Ziarul *Cuget liber* menționează şi el spectacolul cu baletul *Giselle* de A. Adam cu titlul *Giselle un spectacol al grației şi eleganței*: „Compania de Balet *Oleg Danovski* a prezentat publicului constănțean spectacolul cu baletul *Giselle*. Pe scenă au debutat tinerii Marilena Croitoru, Oana Dincă, George Mocanu şi Cătălin Părăleşte, alături de soliştii Allis Tarcea - interpreta rolului *Giselle*, Horațiu Chereches - *Albrecht*, interpreți cu experiență, care şi-au susținut partitura cu profesionalism. Grațioasă, elegantă, frumoasă, Allis Tarcea a redat cu expresivitate inocența personajului, trăirile şi sensibilitatea *Gisellei*. De asemenea Horațiu Chereches a avut o evoluție curată, expresivă, parcurgând trăirile personajului *Albrecht* la mare intensitate." (*Cuget liber*, an. XVII, 4656, 18 octombrie, 2005. Semnează Roxana Clinciu.)

În ziarul *Telegraf* se comentează *Concertul cameral* oferit de pianistul Andrei Deleanu din data de 19 octombrie 2005: „Constănțenii melomani au avut ocazia să urmărească la Teatrul Național de Operă şi Balet *Oleg Danovski*, un *Concert cameral* susținut de pianistul Andrei Deleanu. Pe parcursul a două ore, spectatorii au putut audia integrala sonatelor pentru pian compuse de Joseph Haydn. Într-o interpretare impecabilă Andrei Deleanu a prezentat audienței *Sonatele în Re major, Sol Major, Do Major, Do minor, Mi bemol şi Re major*, artistul fiind primit cu aplauze la scenă deschisă şi cu flori." (*Telegraf*, an. XIV, 246 (4102), 19 octombrie, 2005. Semnează Alina Capelariu).

La rândul său ziarul *Cuget liber* comentează şi el acest recital sub titlul *Andrei Deleanu a încântat melomanii cu sonatele lui Haydn*. „Ediția a XXXI-a a *Festivalului de operă, balet şi simfonic* a continuat cu o *Seară camerală* în cadrul căreia melomanii constănțeni au avut ocazia să audieze integrala sonatelor pentru pian de Joseph Haydn, în interpretarea solistului Andrei Deleanu. Renumitul pianist a interpretat şase sonate ale reprezentantului şcolii clasice vieneze, considerat unul dintre cei mai inspirați maeştri ai artei sunetelor. Evoluția pianistului Andrei Deleanu a fost, ca de fiecare dată, sortită succesului, solistul demonstrându-şi genialitatea, tehnica deosebită, originalitatea interpretativă şi talentul desăvârşit." (*Cuget liber*, an. XVII, 4657, 19 octombrie, 2005. Semnează Roxana Clinciu).

www.ziuaconstanta.ro

Sub titlul *Artiştii Teatrului Naţional „Oleg Danovski" în turneu în Germania*, ziarul *Telegraf* notează în paginile sale: „Soliştii, orchestra simfonică şi corul teatrului va realiza un turneu în Germania la sfârşitul lunii octombrie 2005, unde vor prezenta trei spectacole. Operele *Don Giovani* de W.A. Mozart, *Rigoletto* de G. Verdi şi opereta *Liliacul* de J. Strauss, precum şi o gală de recitaluri." (*Telegraf*, an. XIX, 247 (4103), 20 octombrie, 2005. Semnează Alina Capelariu).

Ziarul *Cuget liber* consemnează *Gala muzicii contemporane americane* din data de 22 octombrie 2005: „La finalul Festivalului de operă, balet şi simfonic, Compania simfonică prezintă *Gala muzicii contemporane americane*. În programul concertului sunt cuprinse piesele, *Stunt man* de Roger Mahadeen, *Aniversary Sketches for soprano and orchestra* de Helmut Calabrese în interpretarea solistei Elena Rotari, *Impressions for orchestra* de Caroline Newman, *Ashes of history* de Austin Wintory, *Antigone fantasy* de Dinos Constantinides, *Transversum* de Eric Klein, *Concerto for trombone and orchestra* – solist Wilang Wang şi poemul simfonic *Island of the legend*, de Chien Nien Chen, *Colinde pentru pian solo, percuţie, bandă sonoră şi orchestră* de Dinu Ghezzo. Orchestra constănţeană va fi dirijată de Răsvan Cernat, Chien Nien Chen şi Roger Mahadeen." (*Cuget liber*, an. XVII, 4660, 22 octombrie, 2005. Semnează R.C.).

În stagiunea 2005-2006 Teatrul sub conducerea dirijorului Răsvan Cernat prezintă publicului un program variat şi bine gândit, pentru atragerea publicului şi acoperirea tuturor gusturilor muzicale ale populaţiei constănţene. La 3 noiembrie 2006 Teatrul prezintă publicului baletul *Peer Gynt* pe muzica lui E. Grieg, consemnat de ziarul *Cuget liber*: „Teatrul constănţean prezintă baletul *Peer Gynt* de E. Grieg. Spectacolul este realizat de coregraful Gheorghi Kovtun, artist emerit al Federaţiei ruse, care semnează regia, coregrafia şi libretul extras şi adaptat după poemul dramatic omonim al lui Henrik Ibsen. Revin în fruntea distribuţiei Monica Chereches - *Solveig* şi Horaţiu Chereches - *Peer Gynt*, alături de artiştii dansatori din noua generaţie." (*Cuget liber*, 3 noiembrie, 2006. Semnează G.V.)

Sub titlul *Spectacole de operă, balet şi simfonic* acelaşi ziar *Cuget liber* consemnează:

„Festivalul constănţean continuă cu un spectacol de balet dedicat dispariţiei marelui maestru Oleg Danovski, premiera *Nunta lui Figaro* de W.A. Mozart şi o seară camerală cu cvartetul *Akademic* care prezintă lucrări de Haydn, Brahms şi Dvorak." (*Cuget liber*, 7 noiembrie, 2006. Semnează Georgiana Voineagu.)

www.ziuaconstanta.ro

La 9 noiembrie 2006, *Cuget liber* consemnează sub titlul *Au dat tot ce e mai bun pentru maestru*:

„Mari emoții, clipe de virtuozitate, aplauze necontenite la *Seara de balet* dedicată memoriei maestrului Oleg Danovski. Fiii rătăcitori ai maestrului s-au reunit la Constanța pentru a aduce prin dans un omagiu celui ce le-a fost maestru şi profesor de dans. Au dat tot ce e mai bun din ei, iar publicul a aplaudat minute în şir fiecare tablou. Cuplul Monica şi Horațiu Cherecheş a creat un *Lac al Lebedelor* plin de sensibilitate, Simona Costea şi Cristian Tarcea au însufleţit cu dinamism şi profunzime fragmentul *Lebedelor negre*. Irina Ganea şi Mircea Crăciun au prezentat cu multă trăire *Festivalul florilor*, Felicia Şerbănescu a oferit la rândul său demonstrații de talent şi vigoare artistică, Eliza Popa, Ştefan Raut şi Antoniu Gheorghiu au închis spectacolul într-un mod cu totul original, cu o piesă coregrafică, plină de pioşenie şi respect, pe muzica lui Rahmaninov, în concepția lui Călin Hănțiu. La poalele unei cruci imense creată din pânză albă, balerinii au depus flori şi au făcut reverențe în fața Maestrului şi a Măriei Sale Publicul." (*Cuget liber*, 9 noiembrie, 2006. Semnează Georgiana Voineagu.)

Stagiunea 2006-2007 este prezentă în mass-media locală, care consemnează derularea artistică a spectacolelor Teatrului constănțean. La 3 iunie 2007 *Cuget liber* prezintă premiera cu opereta *Văduva veselă* de Fr. Lehar:

„În cadrul *Festivalului internațional al muzicii şi dansului*, pe scena Operei Constanța va avea loc premiera operetei *Văduva veselă* de Fr. Lehar, reluată într-o nouă distribuție şi montare după o perioadă de 8 ani. Regia operetei este asigurată de Constanța Câmpeanu, iar costumele sunt create de Emanuel Gavrilă. Eugenia Tărăşescu Jianu semnează decorurile şi maestrul Lucian Vlădescu asigură conducerea muzicală." (*Cuget liber*, an. XVIII, 5154, 3 iunie, 2007. Semnează G.V.)

Sub titlul *Bal mascat*, ziarul *Telegraf* informează publicul despre spectacolul final al studenților catedrei de canto:

„Pentru a marca sfârşitul celor patru ani de studiu absolvenții clasei de canto a Facultății de arte din cadrul Universității *Ovidius,* au prezentat spectacolul cu opera *Bal mascat* de G. Verdi în regia decanului Facultății de Arte, prof. univ. dr. Florența Marinescu". (*Telegraf*, 4 iunie, 2007. Semnează Alina Ciufu.)

Tot ziarul *Telegraf* ne informează despre un alt spectacol prezentat de Teatrul constănțean. Sub titlul *Public numeros şi ropote de aplauze, la opereta Văduva veselă*, ziarul consemnează:

www.ziuaconstanta.ro

„Premiera operetei *Văduva veselă* de Fr. Lehar s-a bucurat de o distribuție de excepție şi nu în ultimul rând de un public numeros. Sala de spectacol s-a dovedit neîncăpătoare pentru publicul meloman constănțean care a dorit să urmărească un spectacol de excepție, care a adus încă o dată pe scena de la malul mării, calitatea. Opereta a fost primită cu ropote de aplauze, cu buchete de flori şi cu entuziasm." (*Telegraf*, 5 iunie, 2007. Semnează Alina Ciufu).

Cuget liber aduce pentru acelaşi spectacol elogii demne de luat în considerație:

„*Văduva veselă* este senzuală şi provocatoare. Este interesant să vezi pe scena lirică constănțeană montarea unuia din cele mai cunoscute titluri de operetă în interpretarea unor solişti ce se confruntă mai rar cu cerințele performanțelor pur actoriceşti, dar reuşesc să ne ofere o producție care se poate situa sub semnul lui *merită să vezi*. Montarea de la Constanța în viziunea regizorală a lui Constanța Câmpeanu, ajutată de Răsvan Cernat pe post de asistent de regie, beneficiază de o autentică prospețime a libretului, traducerea română fiind dintre cele mai reuşite şi conservând o bună parte din umorul original. Distribuția premierei s-a axat pe împrospătarea vizibilă a intregului colectiv, tinerețe, frumusețe cu dorinta de a cânta şi juca. Întreg spectacolul a gravitat în jurul sopranei Daniela Vlădescu, care a demonstrat că ştie să jongleze nu numai vocal dar şi în jocul scenic." (*Cuget liber*, 5 iunie, 2007. Semnează Georgiana Voineagu.)

Cuget liber consemnează la 6 iunie 2007 ultimele trei spectacole ale Festivalului liric:

„Sfârşitul de săptămână este rezervat ultimilor trei lucrări prezentate de teatrul constănțean. *Nunta lui Figaro* sub bagheta dirijorului Radu Ciorei şi interpretarea soliştilor Ştefan Popov din Bucureşti, Elena Rotari, Ionuț Pascu, Mădălina Diaconescu, Constantin Acsinte, Gabriela Dobre. Seara de vineri este rezervată cvartetului ieşean *Voces*, invitat la Festivalul constănțean, închiderea fiind programată pentru sâmbătă cu opera *Aida* sub direcția muzicală a lui Radu Ciorei cu soliştii: Carmen Guban din Cluj, Liliana Lavric din Chişinău, Bojidar Nikolov din Bulgaria, Constantin Acsinte, Pompei Hărăşteanu din Bucureşti, Camil Mara din Timişoara, Elena Rotari şi Bogdan Secula." (*Cuget liber*, 6 iunie, 2007. Semnează G.V.)

Desigur că scrierile mass-mediei despre activitatea Teatrului liric constănțean sunt mult mai multe. Credem însă că am exemplificat suficient şi am demonstrat cu prisosință activitatea culturală prodigioasă depusă de artiştii Teatrului Național de Operă şi Balet „Oleg Danovski" de-a lungul a jumătate de secol.

www.ziuaconstanta.ro

www.ziuaconstanta.ro

Capitolul 7

7 Rolul instituțiilor muzicale constănțene în formarea artistică a publicului

Arta devine un mare mijloc de educație, de formare artistică a publicului, dacă devine mai întâi mijloc de educație estetică, dacă este întâmpinată cu o atitudine adecvată şi dacă determină o angajare integrală a personalității umane în perspectiva idealului estetic. Răspunzând unor cerințe ale societății şi individului, valențele estetice au o mare forță educativă prin aceea că arta îl influențează profund pe om, îi trezeşte o gamă largă de emoții şi sentimente, îl determină să reflecteze, să mediteze. Educația estetică îşi aduce contribuția din plin în educația morală a omului. Iată de ce promovarea unui repertoriu de înaltă valoare estetică şi educativă a instituțiilor muzicale constănțene a fost prioritară. Există o sensibilitate estetică dată omului de la natură, care trebuie însă ridicată la un nivel superior, spre a deveni un instrument de formare a gustului, pentru trăirea unor emoții estetice intense, profunde şi elevate. Cu cât frumosul estetic este mai complex, cu atât este mai multă nevoie de cunoştințe, de o cultură artistică spre a putea fi perceput şi înțeles. Sensibilitatea fată de opera de artă creşte, se îmbunătățeşte şi se perfecționează dacă subiectul este informat şi îndrumat. Informarea se face prin cultura generală, cultura estetică generală şi cultura estetică muzicală. Principalele forme de educație estetică şi muzicală sunt spectacolele de divertisment, concertele simfonice şi spectacolele de operă, operetă şi balet. În acest sens instituțiile muzicale de spectacole şi concerte constănțene, au făcut eforturi substanțiale pentru promovarea spectacolelor de calitate, pentru atragerea spectatorilor în sălile de concerte, colaborarea cu personalități de seamă ale muzicii invitate să concerteze pe scenele constănțene, stimulând interesul melomanilor pentru muzica bună şi de calitate.

„Valoarea educativă a muzicii rezidă în inefabila ei încărcătură ideatică şi emoțională şi depinde de măsura în care lumina din mintea şi din sufletul compozitorului îşi găseşte o reflectare adecvată în opera

www.ziuaconstanta.ro

sa, îmbinând fantastic comorile de suflet şi capacităţile de gândire şi acţiune ale oamenilor."[368]

Plecăm de la ideea că muzica românească de azi este o realitate spirituală foarte complexă şi că orice comentariu în legătură cu ea trebuie să ţină seama de elementele ei componente, de faptul că în miezul ei, sunt închise nestematele cugetării şi sensibilităţii multor generaţii de compozitori, martori neprețuiți ai acestor ani. Cunoaşterea şi aprofundarea valorilor muzicii, reprezintă surse inepuizabile de educaţie estetică. Frecventarea valorilor muzicii româneşti şi universale reprezintă nu numai premise sigure pentru o bună educaţie estetică ci şi o cale optimă de „trezire" şi dezvoltare a incomparabilului simţ muzical cu care este înzestrat poporul român. Problema care se impune este aceea de a răspunde la întrebarea: *Cum formăm publicul pentru înţelegerea valorilor muzicii?* Iată ce spune muzicologul Vasile Tomescu la această întrebare:

„Ne preocupăm să depăşim faza de iniţiere, de explicare a sensului muzicii, pentru a ajunge să stimulăm formarea spiritului critic, dezvoltarea capacităţii de a-şi argumenta opţiunile, preferinţele, de a aprecia în cunoştinţă de cauză direcţii şi tehnici ale creaţiei muzicale. Trebuie făcute demersuri pentru dezvoltarea unei *conştiinţe muzicale* care implică înţelegerea critică, trăirea pasionată şi nemijlocită a fenomenului muzical care se desfăşoară în sala de concert."[369]

Raţiunea de a fi a fiecărei creaţii artistice este aceea a satisfacerii dezideratelor spirituale ale societăţii. Publicul este eterogen, cu un grad variabil de pregătire. De-a lungul anilor însă s-a dovedit că publicul dispune de resurse pentru a se forma, pentru a putea aprecia lucrările valoroase, pentru a-şi dezvolta spiritul de discernământ. Prezentarea lucrărilor în concert din ce în ce mai des este un lucru pozitiv, chiar dacă uneori sunt primite cu o anumită rezervă. E adevărat că lucrările fiind scrise într-un limbaj nou pot da naştere la o anumită rezistenţă, dar nu putem instaura ideea că publicul este refractar şi insensibil la adevărata frumuseţe a muzicii noi. Pentru lărgirea contactului marelui public cu valorile muzicii contemporane se cer întreprinse acţiuni mai susţinute pe linia iniţierii şi popularizării. Din acest punct de vedere instituţiile muzicale constănţene, au făcut şi fac eforturi susţinute pentru educarea estetică a publicului. Astfel

[368] Donose, Vasile – *Valenţe ale educaţiei estetice*, în revista *Muzica*, an. XXXVI, nr. 5, Bucureşti, mai, 1986, pag. 17.

[369] Tomescu, Vasile – *Cum formăm publicul pentru înţelegerea valorilor muzicii*, în revista *Muzica*, an. XXVI, nr. 11, Bucureşti, noiembrie, 1976, pag. 1.

www.ziuaconstanta.ro

Teatrul liric şi celelalte instituţii culturale ale Constanţei au făcut numeroase deplasări în majoritatea oraşelor: Tulcea, Sulina, Mangalia, Hârşova, susţinând spectacole, nu întotdeauna în condiţii bune, cu o parte din colectivul artistic, care asigura totuşi prezentarea diverselor spectacole.

„Sub auspiciile Teatrului liric şi-a dezvoltat o rodnică activitate *Cercul de iniţiere muzicală*, susţinut cu succes de forţele locale: muzicologul Dem Diaconescu, compozitorul Dinu Ghezzo, dirijorul C. Daminescu şi alţi invitaţi grupaţi în jurul revistei *Muzica:* Vasile Tomescu, Gh. Firca, Lucian Grigorovici, Grigore Constantinescu." [370]

Realizăm astăzi că muzica nouă, ca orice muzică, vorbeşte prin sine şi se străduieşte să obţină adeziunea publicului meloman, prin problematică şi realizare, pentru că la urma urmei compozitorii trebuie să se adreseze spectatorului mai mult sau mai puţin avizat, să răspundă nevoii comenzii sociale şi să satisfacă nevoile omului care este în centrul atenţiei. Instituţiile muzicale se străduiesc să realizeze programe atrăgătoare, cu lucrări accesibile, îmbunătăţind permanent sistemul de audiere, de prezentare, textele sunt traduse din limbile străine pentru uşurarea înţelegerii subiectului, se realizează programe de sală cu date despre compozitori şi interpreţi, se prezintă subiectul şi conţinutul lucrărilor, or prin avancronici, sunt atraşi elevii şi tinerii. Toate acestea pentru formarea unui public receptiv şi capabil să aprecieze actul artistic. Foarte important este programul de sală al spectacolelor prezentate, în care melomanii pot găsi amănunte despre creaţie, compozitor, interpreţi (foarte utile pentru a îmbogăţi sau împrospăta cunoştinţele spectatorilor mai avizaţi), precum şi relatarea pe acte a acţiunii, indispensabilă novicilor, pentru a avea măcar idee de ceea ce se va derula – sau ar trebui să deruleze pe scenă. De o înţelegere mai amănunţită, mai profundă, de sesizare a legăturii dintre muzică–text– acţiune, de intrare în atmosferă nu poate fi vorba.

„Revenind la programul de sală, prezentarea lucrării nu este suficientă. Interpreţii sunt foarte importanţi, ei constituie o prioritate, sunt punctele de atracţie, deci este firesc să li se acorde o atenţie deosebită. Câteva rânduri despre ei în programul serii ar constitui nu numai un gest de atenţie ci şi unul de minimă politeţe şi gratitudine al instituţiei faţă de interpret."[371]

---

[370] Pandelescu, J. – *Muzica şi publicul*, în revista *Muzica*, an. XVIII, nr. 4, Bucureşti, aprilie, 1968, pag. 43-44.

[371] Ardelean, Ligia – *Hai la Operă*, în revista *Melos*, nr. 4, Bucureşti, 4 august, 1999, pag. 19.

www.ziuaconstanta.ro

La o dezbatere cu titlul *Muzica şi publicul* organizată de „Institutul de Istorie a Artei" în 1972, muzicologul Iosif Sava menționa:

„La o analiză mai atentă, cunoaşterea muzicii româneşti se limitează în prezent la cadrele restrânse ale învățământului de specialitate, ale forurilor de specialitate, ale publicațiilor de specialitate, cu prea puține posibilități de pătrundere în rândurile publicului larg."[372]

Un prim pas ar trebui să-l constituie conlucrarea tuturor instituțiilor culturale, a organizațiilor obşteşti, a oamenilor cu pregătire şi funcții muzicale, în scopul realizării educației muzicale în spiritul cunoaşterii patrimoniului muzical național, urmărindu-se această educație pe toate treptele vârstei şcolare. Întrebarea care se pune este aceea a modului de atragere a unui nou public. Cum să atragi un nou public?

„Problema atragerii publicului de mâine este o preocupare constantă a instituțiilor muzicale din toată țara, chiar şi din lume. Statisticile confirmă faptul că auditorii sunt cei de vârstă mijlocie, ponderea mai mare având-o femeile, în general intelectualii. Fenomenul îmbătrânirii publicului îngrijorează, instituțiile muzicale au început să ia măsuri efective în vederea redirecționării programelor spre publicul tânăr" [373]

De-a lungul existenței lor, Opera Constanța, Filarmonica şi Teatrul Fantasio s-au străduit să ofere publicului constănțean spectacole de un înalt nivel artistic, apelând la interpreți de mare prestigiu național şi internațional, nume de valoare în lirica europeană, pentru atragerea publicului. Mai mult, Teatrul liric, actuala Operă, a realizat ani de-a rândul concerte–lecții cu invitați de marcă din lumea muzicii (compozitori, dirijori, muzicologi, regizori artistici), care au ținut prelegeri cu teme de interes general, urmate de recitaluri şi concerte, pentru educația estetică şi artistică a publicului, pentru atragerea tinerilor în sala de spectacole.

„Oricare dintre acei care şi-ar propune să urmărească cronicile legate de principalele momente ale vieții muzicale, acestea fiind instituțiile muzicale chemate să contribuie la educarea publicului, la formarea lui, în vederea atragerii melomanilor în sala de concerte, ar putea constata totuşi că a existat şi există un oarecare interes pentru

---

[372] Sava, Iosif – *Muzica şi publicul*, în revista *Muzica*, an. XXII, nr. 2, Bucureşti, februarie, 1972, pag. 8.

[373] A.M. – *Cum să atragi un nou public*, în revista, *Actualitatea Muzicală*, an. XIV, nr. 7, iulie, 2002, pag. 16.

www.ziuaconstanta.ro

educația estetică a publicului, manifestat de-a lungul anilor, care din păcate nu a putut fi permanent din diferite motive"[374] – spunea Iosif Sava.

Înțelegându-și rolul în formarea artistică a publicului, instituțiile muzicale constănțene au făcut eforturi mari pentru stimularea, atragerea și popularizarea muzicii în rândul maselor și tineretului în special. Toate instituțiile muzicale au susținut spectacole în tot județul mai ales în sezonul estival. Au popularizat muzica în toate orașele constănțene, ba chiar și în fabrici, pe platforme și în cămine culturale, au făcut turnee în țară, în marile orașe, au organizat simpozioane, concerte și recitaluri extraordinare cu invitați de prestigiu din țară și peste hotare, popularizând marea muzică de divertisment, simfonică și lirică, satisfăcând credem noi măcar parțial toate gusturile publicului.

„Un rol însemnat în formarea lumii spirituale a copiilor și tineretului, a înclinațiilor lor etice și estetice, îl au genurile muzicii de scenă. Printre cele mai importante și directe căi de pătrundere a muzicii în viața oamenilor se numără în primul rând educația muzicală din școlile de cultură generală, concertele și spectacolele muzicale, emisiunile de radio și televiziune, înregistrarea și difuzarea pe discuri, scrierile muzicale și activitatea artistică de amatori"[375] – se afirmă în presa de specialitate.

Rolul educativ al artei în general a scăzut substanțial în sec. X, datorită lipsei de interes manifestată de cei în drept s-o facă, slaba popularizare a muzicii noi, lipsa informației, neînțelegerea noilor gramatici muzicale de creație foarte mult diversificate, renunțarea la gramatica comună cunoscută de melomani și cu care aceștia se obișnuiseră, slaba pregătire muzicală din școli și licee, scăderea interesului pentru muzică și respingerea muzicii noi, pentru care publicul oricum nu are criterii de evaluare și validare. La ora actuală nu putem spune că avem un public consumator de muzică nouă. Ar trebui ca această muzică să fie mai des distribuită și prezentată prin toate mijloacele mass-mediei, explicată de muzicologi și critici de artă pentru a înlesni înțelegerea și a stârni curiozitatea tinerilor pentru noul din artă, promovarea de festivaluri și concursuri de muzică nouă, pentru stimularea deopotrivă a creatorilor și spectatorilor, publicul fiind evident sensibilizat, arta muzicală neavând decât de câștigat din aceste demersuri. Credem de asemenea că pentru o mai bună educație

[374] Sava, Iosif – *Raportul muzică–public*, în revista *Muzica,* an. XXIII, nr. 3, martie, 1973, pag. 35-36.

[375] Nanu, Traian – *Formarea și educarea gustului pentru muzică a publicului*, în revista *Muzica,* an. XVII, nr. 6, București, iunie, 1976, pag. 22.

www.ziuaconstanta.ro

estetică şi artistică a tineretului, viitorii melomani din sălile de spectacole de mâine, educaţia pentru muzica nouă trebuie să fie realizată fără a se renunţa la valorile artistice ale muzicii de circuit european, cu care publicul a fost obişnuit sute de ani, ci s-ar putea face programări paralele, combinând muzica tradiţională cu cea nouă, cu toate măsurile (explicarea conţinutului sau chiar al tehnicilor de realizare a noilor combinaţii sonore), astfel ca auditorul să nu aibă de la început o atitudine de respingere a actului artistic, ci mai degrabă să devină curios pentru audiere şi poate cine ştie, va manifesta la început mai multă toleranţă până când se va obişnui să nu respingă de la început creaţia artistică nouă.

„Părerea mea – spune prof. Dr. Pavel Apostol – în legătură cu muzica, este aceea că există multe confuzii, unele provocate altele apărute spontan, multe dintre ele împiedicând publicul larg să se adreseze acelei muzici de care ar avea nevoie de fapt: în alte cazuri, aceste confuzii determină o lipsă de receptivitate faţă de ceea ce nu se încadrează în obişnuinţele marelui public. Gustul muzical se confundă de foarte multe ori cu gustul pentru o anumită muzică, pentru un anumit stil, pentru un anumit curent şi concepţie asupra muzicii. Consider că muzica răspunde totdeauna unor necesităţi de exprimare umană, de manifestare spirituală."[376]

[376] Apostol, Pavel – *Dialog despre muzică*, în revista *Muzica*, an. XX, nr. 2, Bucureşti, 1970, pag. 9.

www.ziuaconstanta.ro

Capitolul 8

8 Concluzii

Teatru liric (Opera) – Constanța își are locul și contribuția sa la mișcarea ce se dezvoltă impetuos, integrându-se în contextul civilizației naționale. Ideea de a scoate din anonimat personalități ale vieții muzicale care au muncit o viață pe scena Teatrului liric și apoi a Operei, este o intenție nobilă și de bun augur.

Cercetarea *monografică* a acestei instituții muzicale de tradiție din Constanța va constitui o bază de informații utile pentru generațiile următoare, despre munca și dăruirea de o viață a artiștilor pe scena constănțeană, jucând cu talent și tenacitate, ocolind cu dârzenie „meandrele" timpului, încântându-ne spiritul și firea cu talentul lor, făcând să răsune pe scena Teatrului liric minunatele opere și operete ale compozitorilor din secolele XIX și XX.

Urmărind evoluția vieții muzicale constănțene, putem remarca o creștere importantă din punct de vedere valoric a manifestărilor muzicale de-a lungul secolului XX. Pe scenele teatrelor constănțene, s-au perindat o serie de personalități de mare valoare: violoniștii Jean Proșteanu, Ion Barbu, C. Nottara, C. Bobescu – considerat al doilea mare violonist după Enescu, cel mai mare bas român – George Niculescu-Basul – tenorii N. Corfescu, Gh. Mihăilescu, Gr. Teodorescu, Jean Athanasiu, A. Desfies, Manao Umberto, Mircea Lazăr – prim tenor la Opera Română, baritonii Gr. Teodorescu, E. Cutava, basul Jean Marcelios – prim bas al Operei Naționale elene și al Operei din Monte Carlo, Helene Ivony – primadonă a Operei Române, pianistele Polia Melides, Aurelia Cionca, Ornella Santoliquido, Smaranda Atanasov, etc.

Apariția instituțiilor de spectacol – subvenționate de stat după 1951 a avut darul de a duce la o creștere de substanță a activităților muzicale, trecându-se la activități continue, profesionale. Teatrul, Opera, Fantasio, Filarmonica sunt tot atâtea amprente în această creștere spectaculară, care a transformat Constanța într-un centru cultural–muzical important al țării. În urma cercetărilor efectuate prin documentele de programare, registrele, programele de sală, afișele, repertoriul pe stagiuni, caietele de evidență a spectacolelor (ceea ce a mai rămas după incendierile din 1989 și 1994) și urmărind evoluția ascendentă a Operei Constanța prin spectacolele sale de calitate, cu

www.ziuaconstanta.ro

invitați de marcă din țară și străinătate (soliști, dirijori, scenografi, maeștri de balet) renumiți pe scenele europene, am constatat în activitatea Teatrului liric patru perioade distincte de evoluție în realizările artistice:

Prima perioadă cuprinde anii 1958-1969. S-au montat un număr de 13 Opere, 20 operete, 8 balete și o operă pentru copii, în total 42 de premiere. Un aport deosebit l-a avut dirijorul Constantin Daminescu, cel care a depus o adevărată muncă de pionierat la înființarea teatrului și avea să-și consacre întreaga zestre de talent și putere de muncă, pentru a conferi lăcașului muzical constănțean, profesionalism și personalitate. Încă de la înființarea sa, Teatrul liric și-a făcut o datorie de onoare din promovarea curajoasă și cu mult simț de răspundere a unor lucrări muzical-coregrafice din creația compozitorilor români, multe din ele în premieră absolută.

Etapa a doua cuprinde perioada anilor 1970–1983 și coincide cu desprinderea Teatrului liric și căpătarea autonomiei prin conducere și administrație proprie. Este perioada cea mai prolifică în montări și reprezentări de spectacole de operă, operetă, balet. Sub conducerea noului director în persoana dirijorului Constantin Daminescu se continuă activitatea artistică montându-se în premieră 17 opere, 15 operete, 2 opere pentru copii, un musical, un vodevil și 10 balete, un total de 46 de premiere. Unele dintre lucrări sunt în primă audiție, altele montate într-o viziune nouă, unele refăcute și altele în premieră absolută. Desprindem de aici interesul Teatrului de a-și diversifica producțiile și spectacolele pentru a acoperi toate gusturile publicului constănțean.

Etapa a treia cuprinde anii 1984 –1994 și este aproape la fel de prolifică în montări și reprezentări de spectacole de operă, operetă, balet, opere pentru copii și spectacole de divertisment, ca și perioada a doua de evoluție a Teatrului liric constănțean.

Făcând front comun, artiștii constănțeni vor demonstra prin montări de referință și diversificarea repertoriului, prin abordarea unor lucrări de mare valoare artistică și foarte gustate de public, că instituția lor muzicală poate fi comparată cu oricare altă instituție de profil din țară și străinătate, pentru că aici la Constanța se poate pune în scenă aproximativ oricare dintre lucrările naționale și universale. S-au montat un număr de 21 opere, 6 operete, o operă-concert, 3 opere pentru copii, un musical, un spectacol, 11 balete, în total 44 de premiere. Menționăm în această perioadă faptul că soliștii constănțeni au fost solicitați să cânte pe alte scene din țară și peste hotare. O formație orchestrală și de balet, condusă de maestrul Constantin

www.ziuaconstanta.ro

Daminescu, a efectuat un turneu încununat de succes în Austria, Elveția, RFG, Belgia, Olanda. În vara anului 1984, Teatrul liric a petrecut o lună de zile în Italia, dând spectacole de operă, operetă și concerte în 11 orașe. S-au mai făcut turnee în Bulgaria, unii soliști au reprezentat Teatrul liric evoluând pe scenele din URSS, Bulgaria, Turcia, Polonia, Cehoslovacia, Cuba, Austria, Germania, Iugoslavia, Canada, Irlanda, etc. Perioada a patra a dezvoltării Teatrului liric cuprinde anii 1995-2007 și s-a desfășurat sub conducerea directorilor Cristian Mihăilescu și Gheorghe Stanciu. Direcția muzicală a fost deținută de maeștrii Gheorghe Stanciu la orchestră iar la cor Lucian Dimitriu și Adrian Stanache. În această perioadă s-au montat și prezentat în premieră 9 opere, 3 operete, 2 opere pentru copii, un spectacol, un requiem, 9 balete, un total de 25 de premiere.

Iată și un tabel comparativ al premierelor montate în perioada celor patru etape ale dezvoltării liricului constănțean:

Etapa I, perioada 1958-1969.

Nr. de opere	Nr. de operete	Nr. de balete	Nr. de opere pentru. copii	Total
13	20	8	1	42

Etapa a II-a, perioada 1970-1983.

Nr. de opere	Nr. de operete	Nr. de balete	Nr. de opere pentru. copii	Musical-uri	Vodeviluri	Total
17	15	10	2	1	1	46

Etapa a III-a, perioada 1984-1994.

Nr. de opere	Nr. de operete	Nr. de balete	Nr. de opere pentru. copii	Musical-uri	Concerte-spectacol	Total
21	6	11	3	1	2	44

www.ziuaconstanta.ro

Etapa a IV-a, perioada 1995-2007.

Nr. de opere	Nr. de operete	Nr. de balete	Nr. de opere pentru. copii	Concerte-Spectacol	Total
22	4	13	3	3	45

Ponderea mai mare o are etapa a doua care a montat 46 de lucrări, etapa a IV-a 45 de montări, etapa III-a 44 de premiere, etapa I 42 de premiere şi ultima etapă numai 24 de montări. Se pare că membrii colectivului artistic constănţean au obosit spre sfârşit, după un efort extraordinar depus în anii de glorie, alţii au plecat la alte instituţii, mulţi s-au pensionat, alţii au trecut în nefiinţă, parcă au simţit că Teatrul liric (Opera) – Constanţa îşi va pierde identitatea, lucru confirmat prin desfiinţarea şi apoi reorganizarea minunatei instituţii muzicale lirice, care a condus cu tenacitate, eforturi şi o neasemuită credinţă şi ataşament fată de valorile muzicii lirice, întreaga activitate culturală a judeţului Constanţa în anii de la înfiinţare şi până la desfiinţarea ei (1957–2004). Reorganizarea prin comasarea instituţiilor a făcut ca acestea să piardă oameni de valoare (Teatrul de balet *Oleg Danovski* s-a desfiinţat total, din 50 de balerini au rămas doar 10), soliştii s-au împuţinat, orchestra la fel, personalul tehnic de asemenea a fost redus.

În perioada 1957-2007 Teatrul liric (Opera) – Constanţa a montat şi prezentat publicului iubitor de artă lirică un număr de 177 de premiere: 73 de opere, 45 de operete, 41 de balete, 10 opere pentru copii, 4 opere-concert, 2 musical-uri, un vodevil, 1 concert, 1 spectacol şi un *Requiem*; dintre acestea 2 opere în premieră absolută: *Regele Istros* de I. Szarvady (1976) şi *Trei generaţii* de S. Sarchizov (1981), 4 operete: *Fetele din Murfatlar* de E. Roman (1961), *Nimfa Litoralului* de V. Doboş (1968), *Peneş Curcanul* de S. Panţîru (1977), *Trei inimi şi o fată* de A. Giroveanu (1980), 7 balete: *Hora Domniţelor* de M. Negrea (1972), *Marinarul visător* de L. Profeta (1972), *Orele mării* de L. Profeta (1979) *Vox Maris* de G. Enescu (1976), *Evenimente 1907* de T. Olah (1976), *Nunta oltenească* de V. Doboş (1978), *Peppi ciorap lung* de K. Haciaturian (1995) şi opera pentru copii *Scufiţa roşie* de D. Lupu (1998).

De remarcat câteva lucruri care ni se par foarte importante, petrecute pe parcursul a 50 de ani de activitate artistică a Operei Constanţa. Mai întâi amintim faptul că în decursul anilor, nu puţini la

www.ziuaconstanta.ro

număr, alături de artiştii constănţeni au cântat soliști din numeroase țări ca: URSS, Polonia, Germania, Italia, Bulgaria, Japonia, Franța, Spania, Cehoslovacia, Ungaria, Iugoslavia, SUA, Belgia, Olanda precum şi strălucite personalități ale artei cântului din țara noastră dintre care amintim nume ca: Petre Ştefănescu-Goangă, Arta Florescu, Zenaida Pally, Nicolae Herlea, Mihail Arnăutu, Cornelia Gavrilescu, Magda Ianculescu, Elena Cernei, Valentin Teodorian, Octav Enigărescu, Dan Iordăchescu, David Ohanesian, Ludovic Spiess, Vasile Mărtinoiu, Octavian Naghiu, Emil Iuraşcu, Dan Serbac, Florin Georgescu, Pompei Hărăşteanu, etc. La Constanța au debutat şi au activat soliști de frunte ai Operei din Bucureşti: Elena Simionescu, Florin Diaconescu şi Anatol Covali. Mulți dintre artiştii lirici din țară şi străinătate au fost invitați la *Festivalurile Internaționale de Operă şi Balet* realizate anual pe care le-au onorat, plecând cu o imagine absolut schimbată despre artiştii constănțeni, apreciind calitatea excepțională a spectacolelor prezentate publicului meloman. Toți artiştii lirici, dirijori, maeştri de balet, regizori şi scenografi, participanți la aceste manifestări „speciale" veniți din țară şi străinătate, au găsit la Constanța un climat muzical excepțional, un colectiv deosebit de receptiv, o orchestră foarte bună, cu experiență, un cor foarte bine instruit şi un ansamblu de balet pe măsură. Aici au montat spectacole de balet renumiții maeştri coregrafi: Ion Tugearu, Oleg Danovski, Gheorghi Kovtun, Mireille Savopol, Fănică Lupu-Lieşti, Petre Bodeuț, Attilas Sylvester, Călin Hanțiu, ca să dăm doar câteva nume. Au dirijat de asemenea renumiți conducători de orchestră din țară şi din lume într-o colaborare fructuoasă şi benefică, prilejuind schimburi de experiență, comunicare şi schimb de idei cu privire la actul artistic complet. Ca o recunoaştere binemeritată a muncii şi eforturilor depuse de colectivul Teatrului liric din Constanța în decursul anilor, la data de 26 iulie 1996 prin Hotărârea nr 25/1996, Consiliul Județean Constanța conferă Teatrului liric începând cu data de 1 august 1996 titlul de „Opera Constanța".

De-a lungul existenței lor, Opera Constanța, Filarmonica şi Teatrul *Fantasio* s-au străduit să ofere publicului constănțean spectacole de un înalt nivel artistic, apelând la interpreți de mare prestigiu național şi internațional, nume de valoare în lirica europeană pentru atragerea publicului. Mai mult, Teatrul liric, actuala Operă, a realizat ani de-a rândul concerte–lecții cu invitați de marcă din lumea muzicii (compozitori, dirijori, muzicologi, regizori artistici), care au ținut prelegeri cu teme de interes general urmate de recitaluri şi

www.ziuaconstanta.ro

concerte, pentru educația estetică și artistică a publicului, pentru atragerea tinerilor în sala de spectacole.

Înțelegându-și rolul în formarea artistică a publicului, instituțiile muzicale constănțene au făcut eforturi mari pentru stimularea, atragerea și popularizarea muzicii în rândul maselor și tineretului în special. Toate instituțiile muzicale au susținut spectacole în tot județul, mai ales în sezonul estival. Au popularizat muzica în toate orașele constănțene, ba chiar și în fabrici, pe platforme și în cămine culturale, au făcut turnee și în țară în marile orașe, au organizat simpozioane, concerte și recitaluri extraordinare cu invitați de prestigiu din țară și peste hotare, popularizând marea muzică de divertisment, simfonică și lirică, satisfăcând, credem noi, măcar parțial toate gusturile publicului.

Pentru întreaga sa activitate, Opera Constanța merită pe deplin aprecierile tuturor melomanilor dobrogeni, care ani de-a rândul s-au bucurat și s-au mândrit că au în orașul lor o asemenea instituție, apreciată în țară și peste hotare, în sala căreia s-au putut audia de-a lungul celor 50 de ani la care ne raportăm, lucrări de referință din repertoriul internațional și național, creațiile cele mai gustate de public, aparținând compozitorilor secolelor XIX și XX.

www.ziuaconstanta.ro

9 Bibliografie

Arbore, A. I. – *Interpretul Teatrului liric*, Ed. Muzicală, Bucureşti, 1983

Arzoiu, Ruxandra – *Opera de cameră românească*, Ed. Muzicală, Bucureşti, 2001

Boudon, Raymond şi col. – *Tratat de sociologie*, Ed. Humanitas, Bucureşti, 1992

Bentoiu, Pascal – *Imagine şi sens*, Ed. Muzicală, Bucureşti, 1993

Bondrea, Aurelian – *Sociologia culturii*, Ed. „România de Mâine", Bucureşti, 1997

Boyden, Matthew şi col. – *The Guide to Opera,* Ed. Britano-Americană The Penguin Groups, Londra, 1997

Batta, Andras – *Opera,* (composers, works, performers), Ed Konemann, Spania, 1999

Buga, Ana şi Sârbu, Cristina Maria – *Patru secole de teatru muzical*, Ed. Du Style, Bucureşti, 1999

Cosma, Lazăr. O. – *Opera românească*, Ed. Muzicală, Bucureşti, 1962

Cosma, Lazăr. O. – *Opera Românească*, Ed. Muzicală, vol. II, Bucureşti, 1968

Cosma, Lazăr, O. – *Hronicul muzicii româneşti*, Ed. Muzicală, vol. IX, Bucureşti, 1991

Cosma, Mihai – *Opera în România privită în context european*, Ed. Muzicală, Bucureşti, 2001

Dinu, Ion – *Analele Dobrogei* – 1927

Goodman, Norman – *Introducere în sociologie*, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1959

Golea, Antoine – *Histoire de la musique. 20 ans de musique contemporaine*, Editions Seghers, 1962

Hoffman, Alfred – *Drumul operei*, Ed. Muzicală, Bucureşti, 1964

Helegiu,V. – *Şcoala primară între anii 1878-1916*, Analele Dobrogei, nr.2, Ed. Institutului de grafică „Victoria", Constanţa, 1920

Hoffman, Alfred – *Orizonturi muzicale*, Ed. Muzicală, Bucureşti, 1979

Ionescu, N. G. – *Euterpe la Tomis*, Ed. Centrul Judeţean de Creaţie Populară şi a Mişcării Artistice de Masă, Constanţa, 1981

Neculau, Adrian – *Reprezentările sociale*, Ed. Polirom, Iaşi, 1997

Marinescu, Florenţa–Nicoleta – *Verdi şi eroinele sale*, Ed. Europolis, Constanţa, 2000

Mărgineanu, Ion – *Proiectarea ceretărilor sociologice*, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 2000

Mihăilescu, Ion – *Sociologia generală*, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 2000

Popovici, Doru – *Corespondenţe spirituale*, Ed. Albatros, Bucureşti, 1973

Popovici, Doru – *Introducere în opera contemporană*, Ed. Facla, Timişoara, 1974

Popovici, Doru – *Muzica românească contemporană*, Ed. Albatros, Bucureşti, 1990

Petre, Andrei – *Sociologia generală*, Ed. Polirom, Iaşi, 1987

Roman, I, N – *Pagini din istoria culturii româneşti în Dobrogea înainte de 1877*, în *Analele Dobrogei* nr.3, Ed. Institutului de grafică „Victoria", Constanţa, 1920

Stoianov, Carmen – *Săptămâna Internaţională a Muzicii Noi*, Ed. Info-Team, Ediţia a IV-a, Bucureşti, 24-31 mai, 1996

Voicana, M şi col. – *Muzica şi publicul*, Ed. Academiei, Bucureşti, 1976

www.ziuaconstanta.ro

Varga, Ovidiu – *Qvo Vadis Musica?*, Ed. Muzicală, Bucureşti, 1981
Vancea Zeno şi col. – *Dicţionar de termeni muzicali*, Ed Ştiintifică şi Encilopedică, Bucureşti, 1984
Wagner, Richard – *Opera şi drama*, Ed. Muzicală, Bucureşti, 1983

PERIODICE

A.G. – *Concertul Alice V. Pavelescu*, în ziarul *Dobrogea Jună*, 14 sept. 1924
Andrei Florin – *Concertul de flaut al d-rei Deniza Buzernescu*, în revista *Dacia,* Constanţa, 1 sept, 1928
Ardelean, Ligia – *Constanţa, Festivalul muzicii de Operă şi Balet*, în revista *Muzica,* an. XXXV, nr.6, Bucureşti, iunie, 1985
Ardelean, Ligia – *Luna muzicii de Operă şi Balet*, în revista *Muzica,* an. XXXVII, nr.7, Bucureşti, iulie, 1987
Atanasiu, Andrea – *<Traviata> la Opera Constanţa,* în ziarul *Observator*, Constanţa, 15 februarie, 1999
Atanasiu, Andrea - *<Bal mascat> la Operă*, în ziarul *Observator*, Constanţa, 19 februarie, 1999
Armore, Anthony – *Românii au o tradiţie extraordinară* – interviu în ziarul *Litoral,* Constanţa, 5-6 iulie 2003
B – *Perichola în interpretarea Operetei izraelite aflată în turneu la Constanţa*, în Revista *Dacia,* 12 ian. 1916
Brumaru, Ada – *Bărbierul din Sevilla*, în revista *Muzica*, an XIV, nr.11, Bucureşti, noiembrie 1964
Bonea, Ştefan – *Don Quijotte*, în revista *Muzica*, an. XXI, nr.1, Bucureşti, ianuarie, 1971
Bălan, Mira – *Stagiunea estivală pe litoral*, în revista *Muzica*, an. X, nr. 9, Bucureşti, septembrie, 1979
Brătianu, Traian – *O premieră de mare succes*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 13 mai, 1996
Berger, Wilhelm – *Preliminarii pentru dezbatere despre operă şi balet*, în revista *Muzica*, an XXI, nr.10, Bucureşti, octombrie, 1971
Brumaru, Ada – *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet*, în ziarul *Cotidianul*, Bucureşti, 4 august, 1997
Bîrgăoanu, Alina – *<Julieta şi Romeo> de V. Bellini la Opera Constanţa*, în ziarul *Observator*, Constanţa, 24 octombrie, 1997
Bârgăoanu-Vasiliu, Alina – *<Traviata>* de G. Verdi, în ziarul *Observator,* Constanţa, 15 decembrie, 1997
Bărgăoanu-Vasiliu, Alina – *Un spectacol de excepţie dedicat memoriei tenorului Ilie Gănţoiu,* în ziarul *Observator,* Constanţa, 19 ianuarie, 1998
Bocai, Mihai – *Zilele muzicii coreene*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 23 ianuarie, 1998
Bărgăoanu-Vasiliu, Alina – *Naşterea spectacolului liric*, în ziarul *Observator,* Constanţa, 24-25 ianuarie, 1998
Bărgăoanu-Vasiliu, Alina – *Gabriela Hazarian, noua vedetă a scenei lirice constănţene,* în ziarul *Observator,* Constanşa, 11 februarie, 1998
Bârgăoanu-Vasiliu, Alina – *Marius Brenciu - cel mai bun Alfredo*, în ziarul *Observator,* Constanţa, 6 aprilie, 1998

www.ziuaconstanta.ro

Bărgăoanu-Vasiliu, Alina – *<Traviata> lui Cristian Mihăilescu*, în ziarul *Observator,* Constanța, 10 aprilie 1998
Bărgăoanu-Vasiliu, Alina – *Două bijuterii în repertoriul Operei <La serva padrona> şi <Cavalleria rusticana>*, în ziarul *Observator*, Constanța, 14 aprilie, 1998
Bărgăoanu-Vasiliu, Alina – *Revista de cultură muzicală <Clasica> lansată în premieră*, în ziarul *Observator*, Constanța, 27-28 iunie, 1998
Bocai, Mihai – *Festivalul Internațional de Operă şi Balet*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 17 iunie, 1999
Bajdechi, Steliana – *Opera din Constanța, 45 de ani de la înființare*, în *Radio România* nr.277, 20-26 mai, 2002
****Concertul vocal al tenorului Vasiliu la Constanța*, în ziarul *Ovidiu*, Constanța, 1 sept. 1904
Cronicar – *Concertul tenorului Mihăilescu*, în ziarul *Dobrogea Junâ*, Constanța, 12 oct. 1909
****Concertul baritonului Jean Atanasiu la Constanța*, în revista *Dacia,* Constanța, 14 iul. 1915
****Concertul baritonului Jean Atanasiu la Constanța*, în revista *Dacia,* Constanța, 14 iul. 1915
****Concertul violonistului Nottara*, în revista *Dacia*, Constanța, 21 aug. 1915
****Concert de piano şi cânt dat de d-ra Polia Melides*, în ziarul *Sirena,* Constanța, 24 mai 1916
****Concert vocal Dimitrie E. Cutava,* în revista *Dacia,* Constanța, 15 aug. 1916
****Concertul baritonului G. Teodorescu de la Opera Națională din Cluj*, în ziarul *Dobrogea Junâ*, Constanța, 26 aug. 1920
Cărpinişanu, N. S. – *Concertul baritonului Teodorescu de la Opera română din Bucureşti*, în ziarul *Dobrogea Junâ*, Constanța, 3 iulie 1921
Cărpinişanu, N. Sever – *Concertul Gucassoff la Constanța*, în ziarul *Dobrogea Junâ*, Constanța, 28 iulie, 1921
Cărpinişanu, Sever. N – *Concertul lui Jean Proşteanu la Constanța*, în ziarul *Dobrogea Junâ*, Constanța, 16 sept. 1921
****Concert vocal susținut de Ion N. Baston şi George Folescu*, în revista *Marea Neagră*, Constanța, 18 sept. 1923
****Concert de vioară dat de d-ra O. Marchetto, profesoară la Odeon – Atena, la Constanța*, în revista *Dacia,* Constanța, 27 sept. 1923
****Concert de vioară dat de Ionel Barbu*, în revista *Marea Neagră*, Constanța, 6 dec. 1923
****Concert vocal Manao Umberto*, în revista *Marea Neagră*, Constanța, 23 aug. 1925
****Concertul tenorului Mircea Lazăr*, în revista *Dacia,* Constanța, 11 sept., 1925
****Concertul tenorului Josse C. Aratti de la Opera română*, în revista *Dacia,* Constanța, 12 aug. 1926
****Concertul Enescu la Constanța*, în ziarul *Liberalul Constanței*, Constanța, 23 ian. 1927
****Concertul Enescu la Constanța*, în revista *Dacia,* Constanța, 16 sept. 1927
****Concertul doamnei Smaranda Athanasof*, în ziarul *Dobrogea Junâ*, Constanța, 22 febr. 1928
****Concertul Petre Marcu*, în ziarul *Dobrogea Junâ*, Constanța, 13 iunie 1928

www.ziuaconstanta.ro

***_Concertul lui C. Bobescu la Constanța_, în revista _Dacia_, Conastanța, 3 aug. 1928
***_Concertul cântărețului Belcin la Constanța_, în revista _Marea Neagră_, Constanța, 10 aug. 1928
***_Concertele lui Enescu la Constanța_, în revista _Dacia,_ Constanța, 17 dec. 1929
***_Concertul Syllogului Elpys_, în revista _Dacia,_ Constanța, 3 mai 1931
***_Concertul maestrului Enescu_, în ziarul _Dobrogea Jună_, Constanța 3 și 24 oct. 1936
Censor – _Concertul artistului liric Șt. Dumitrescu_, în ziarul _Dobrogea Jună_, Constanța, 4 sept. 1937
***_Concertul Enescu_, în ziarul _Dobrogea Jună_, Constanța, 9 oct. 1937
***_Concertul tenorului Ivan Semionovici Koslovski_, în ziarul _Constanța_, 14 iunie 1945
Constantin, Florica, N. – _Deschiderea stagiunii, repertoriul operei_, în ziarul _Dobrogea Nouă,_ Constanța, 29 nov. 1957
Constantinescu, Grigore – _Opera_, în revista _Muzica,_ București, an. XIII, nr.3, martie 1863
Colfescu, Al. – _Tenorul Ion Piso a obținut un succes de seamă în rolul lui Rigoletto de G. Verdi_, în revista _Muzica,_ București, an. XIII, nr.6, iunie 1963
Cosma L. Octavian și Chiriac, Mircea – _Tradiție și actualitate în operă, balet și operetă_, în revista _Muzica,_ București, an. XIV, nr.8, august 1964
Colfescu, Al. – _Interpreți în roluri noi_, în revista _Muzica,_ București, an. XV, nr.9, septembrie 1965
Colfescu, Al. – _Interpreți noi în roluri principale_, în revista _Muzica,_ București, an. XV, nr.11, noiembrie 1965
Colfescu, Al. – _Opereta ieri, astăzi și mâine_, în revista _Muzica_, București, an. XVIII, nr.1, ianuarie 1968
Colfescu, Al. – _Opereta Lysistrata_, în revista _Muzica,_ București, an. XVIII, nr.1, ianuarie 1968
Colfescu, Al. – _Opereta Liliacul_, în revista _Muzica_, București, anul XVIII, nr. 5, mai 1968
Colfescu, Al. – _My Fair Lady_, în revista _Muzica_, an. XVIII, nr.9, București, septembrie 1968
Colfescu, Al – _Muzica pe litoral_, în revista _Muzica_, București, an. XVIII, nr.10, octombrie 1968
Cobasnian, Boris – _În orașul de la malul mării_, în revista _Muzica_, București, an XXI, nr.5, mai 1971
Constantinescu, Grigore – _Opereta Soarele Londrei de Fl. Comișel_, în revista _Muzica_, București, an. XXI, nr.2, februarie 1971
Constantinescu, Grigore – _Baletul marinarul visător_ de L. Profeta, în revista _Muzica_, București, an. XXII, nr.5, mai 1972
Constantinescu, Marina – _Bastien și Bastienne_, în revista _România literară_, București, 29 mai-4 iunie 1996
Colesniuc, Magda - _Baletul Operei încearcă să se afirme_, în _Cuget liber_, Constanța, 30 nov. 1997
Colesniuc, Magda – _Maestrul Cristian Mihăilescu de la Opera Constanța_, în ziarul _Cuget liber_, Constanța, 11 decembrie 1997

www.ziuaconstanta.ro

Cârlig, Iuliana – *Un extraordinar succes:<Aida> pe scena Operei constănțene*, în ziarul *Observator*, Constanța, 27 septembrie 2000
Cosma, Mihai – *Centenar Verdi la Opera Constanța*, în *Actualitatea muzicală* nr.2, Bucureşti, iulie 2001
Cosma, Mihai – *Pagini lirice orientale*, în revista *Actualitatea Muzicală*, nr.3, Bucureşti, martie 2002
Cosma, Mihai – *Navigând printre succese*, în revista *Actualitatea Muzicală,* nr.8. Bucureşti, august 2002
Clinciu, Roxana – *Stângăcii pe scena Operei, spectacolul de balet"Lumea dansului*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 15 martie 2004
Clinciu, Roxana – *Festivalul Internațional de Opera la Cea de-a 30-a ediție*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 25 mai 2004
Clinciu, Roxana – *Deschiderea ediției jubiliare a Festivalului Internațional de Operă şi Balet*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 31 mai 2004
Clinciu, Roxana – *Premieră pe scena Operei Constanța*: *<Liliacul >, o strălucitore operă cu parfum vienez*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 17 iulie 2004
Diafan – *Turneul unui ansamblu italian în Constanța*, în ziarul *Constanța,* 23 iunie 1902
Drăgoi, Constantin – *Dialog despre muzică cu prof. dr. Pavel Apostol în legătură cu problemele actuale ale muzicii,* în revista *Muzica*, an. XX, nr.2, Bucureşti, februarie 1970
Donose, Vasile – *Valențe ale educației estetice prin muzică*, în revista *Muzica,* an. XXXVI, nr.3, mai 1986
Draia, Bebe – *Mezzosoprana Ruxandra Donose a debutat în 1991 la Constanța*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 8 iulie 1996
Draia, Bebe – *La Operea din Constanța - tenorul Kamen Tanev*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 13 decembrie 1996
Drăgoi, Constantin – *Dialog despre muzică cu prof. dr. Pavel Apostol în legătură cu problemele actuale ale muzicii,* în revista *Muzica,* an.XX, nr.2, Bucureşti, februarie 1970
Draia, Bebe – *Viorica Petrovici la Constanța - scenografă*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 9 iulie 1997
Draia, Bebe – *A început a 40-a stagiune a Operei Constanța*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 24 septembrie 1997
Draia, Bebe – *Baletul contemporan al Operei Constanța se impune*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 8-9 noiembrie 1997
Draia, Bebe – *În <Bărbierul din Sevilla> două voci - baritonul Dorin Mara şi tenorul Şerban Băcilă*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 22-23 noiembrie 1997
Draia, Bebe – *<Boema>de G.Puccini*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 28 ianuarie 1998
Dunăreanu, Ovidiu – *Opera Constanța*, în revista *Tomis* nr.11, Constanța, septembrie 1998
Dobrescu, Carmen – *„Bal mascat" revine pe scena Operei constănțene*, în ziarul *Observator,* Constanța, 18 ianuarie 2001
Dragne, Simona, Ioana – *Spectacolul „Carmen" la Constanța*, în ziarul *Ziua*, Bucureşti, 25 mai 2001

www.ziuaconstanta.ro

Elian, Edgar – *Despre profilul şicalitatea activităţii muzicale la Teatrul de stat din Constanţa*, în revista *Muzica,* an. XII, nr.10, Bucureşti, octombrie 1962
Elian, Edgar – *Opera Năpasta de S. Drăgoi*, în revista *Muzica,* an. XII, nr.2, Bucureşti, februarie 1962
Elian, Edgar – *Baletul „Coppelia" de Delibes*, în revista *Muzica*, an. XXV, nr.4, Bucureşti, aprilie 1975
Eutherpe – *Umanismul marii muzici*, în ziarul *Telegraf*, Constanţa, 19 februarie 1996
Eutherpe – *Teatrul de Operă - cuvânt magic*, în ziarul *Telegraf,* Constanţa, 20 februarie 1996
Euterpe – *Traviata, de G.Verdi,* în ziarul *Telegraf,* Constanţa, 16–17 martie 1996
Fulaş, Ana – *Regizorul Cristian Mihăilescu*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 21 mai 1998
Florea, Anca – *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet*, în *Actualitatea muzicală,* Bucureşti, 1 aprilie 2001
Florea, Anca – *Seri verdiene la Opera din Constanţa*, în *România liberă*, Bucureşti, 17 iulie 2001
Filimon, Daria – *Operă şi Balet în decor marin*, în *Ziarul financiar*, Buvcureşti, 14 iunie 2002
Gruger, Vincent – *Nu există un adevăr etern pentru Puccini*, interviu realizat de Bebe Draia, în ziarul *Telegraf*, Constanţa, 15-16 martie 1997
Govor, Anca – *Clipe de încântare şi entuziasm, seară de muzică franceză*, în ziarul *Observator*, Constanţa, 3 noiembrie 1997
****Grigoraş Dinicu la Constanţa*, în ziarul *Dobrogea Junǎ*, Constanţa, 9 aprilie 1940
Georgescu, Remus – *Educaţia artistică a publicului*, în revista *Muzica*, an. XXXVII, nr. 4, aprilie 1986
Govor, Anca – *„Julieta şi Romeo" fascinaţia muzicii şi a iubirii*, în ziarul *Observator*, Constanţa, 2 februarie 1998
Govor, Anca – *Recitalul baritonului Alexandru Petrescu*, în ziarul *Observator*, Constanţa, 4 martie 1998
Ghencea, Alina – *La Opera constănţeană „Triada", în regia lui Mihail Motovilov*, în ziarul *Telegraf,* Constanţa, 29 ianuarie 1999
Govor, Anca – *Vocea strălucitoare a Feliciei Filip*, în ziarul *Observator,* Constanţa, 12–13 iunie 1999
Govor, Anca –*„Traviata" de G. Verdi*, în ziarul *Observator,* Constanţa, 8 noiembrie 1999
Gheorghe, Adriana – *Premieră de succes a Operei Constanţa <Coppelia>*, în ziarul *Observator*, Constanţa, 24 aprilie 2000
Govor, Anca – *Două nume noi în trupa operei: soprana Nicoleta Ardelean şi baritonul Ioan Ardelean*, în ziarul *Observator,* Constanţa, 6 septembrie, 2000
Govor, Anca – *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet*, în ziarul *Observator*, Constanţa, 17 noiembrie 2000
Govor, Anca – *Mezzosoprana Ambra Vespasiani, participantă la Festival*, în ziarul *Observator*, Constanţa, 23 noiembrie 2000
Govor, Anca – *Interviu cu sopreana Emanuela Salucci din <Tosca>*, în ziarul *Observator*, Constanţa, 28 noiembrie 2000

www.ziuaconstanta.ro

Govor, Anca – *Festivalul Internațional de Operă și Balet,* în ziarul *Observator*, Constanța, 1 decembrie 2000
Govor, Anca – *Punct final al Festivalului Internațional de Operă și Balet*, în ziarul *Observator,* Constanța, 4 decembrie 2000
Govor, Anca – Premiera *<Bal mascat> la Opera Constanța*, în ziarul *Observator*, Constanța, 12 februarie 2001
Govor, Anca – *<Bărbierul din Sevilla> din nou pe scena Operei Constanța*, în ziarul *Observator*, Constanța, 12 noiembrie 2001
Govor, Anca – *Soprana Florența Marinescu, crede în strălucirea carirei sale*, în *Jurnalul Național*, București, 28 decembrie 2001
Govor, Anca – *Premieră la Opera constănțeană*, în *Jurnalul Național*, București, 11 ianuarie 2002
Govor, Anca – *<Lucia di Lammermoor> de G. Donizetti*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 11 februarie 2002
Govor, Anca – *Trei soprane pentru turneul olandez al Operei Constanța*, în *Jurnalul Național*, Bucureești, 6 martie 2002
Govor, Anca – *Turneul olandez al Operei din Constanța*, în *Jurnalul Național*, București, 26 aprilie 2002
Govor, Anca, Cristina – *De bun augur <Rigoletto>*, în *Jurnalul Național*, Buzcurești, 20 ian. 2003
Gheorghe, Grațiela – *Premieră la Constanța*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 20 ian. 2003
Govor, Anca, Cristina – *<Tosca> de G. Puccini*, în *Jurnalul de Constanța*, 7 mai 2003
Govor, Anca, Cristina – *Baletul Operei.Repertoriul Operei de la înființarea ei la 1 septembrie 1957*, în *Jurnalul de Constanța*, 16 sept. 2003
Govor, Anca, Cristina – *<Tosca> de G. Puccini*, în *Jurnalul de Constanța*, 20 oct. 2003
Honț, Victor – *Opera din Constanța a prezentat „Tosca"*, în ziarul *Telegraf.* Constanța, 12-13 octombrie 1996
Ionescu, Sorin-Lucian – *Cristian Mihăilescu este regizorul anului*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 6 martie 1997
Jarda, Tudor – *Tema contemporană în creația de operă*, în revista *Muzica,* an. XIV, nr.10, București, octombrie 1964
****În curând Liliacul* – interviu cu Nestor Gheorghiu – director al Teatrului muzical, în *Dobrogea Nouă*, Constanța, 24 nov. 1957
Kretsch, Julia – *<Traviata> de G. Verdi, un succes de netăgăduit*, în ziarul *Cuget liber,* Constanța, 11 iunie 2001
Kretsch, Julia – *Festivalul Internațional de Operă*, în *Cuget liber*, Constanța, 15 iunie 2001
Kretsch, Julia – *<Nabucco> de G. Verdi*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 24 aprilie 2001
****Lucia di Lammermoor interpretată de Opera Română în turneu la Constanța*, în revista *Dacia*, Constanța, 2 ianuarie 1916
Lorin, F. – *Concertul lui George Niculescu-Bassu la Constanța*, în revista *Dacia,* Constanța, 13 sept. 1928
Leu – *Orchestra Alexandru Leon la Casinoul din Constanța*, în ziarul *Lumina*, Constanța, 23 aug. 1932

www.ziuaconstanta.ro

Lăpuşan, Aurelia – *Un artist care merită preţuit - scenograful Şerban Jianu*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 22 martie 1996

Lăpuşan, Aurelia – *Soprana Emilia Oprea va cânta la Constanţa*, în ziarul *Cuget liber,* Constanţa, 4 iulie 1996

Liţă, Ionela – *Teatrul liric se transformă în Opera Constanţa*, în ziarul *Adevărul*, Bucureşti, 6 iulie 1996

Lăpuşan, Aurelia – *<Boema> de Puccini*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 13 ianuarie 1997

Lăpuşan, Aurelia – *<Traviata>* de G. Verdi, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 2 aprilie 1997

Lăpuşan, Aurelia – *<Trubaduru>* de G. Verdi, în *Cuget liber*, Constanţa, 7 mai 1997

Lăpuşan, Aurerlia – *Un spectacol aplaudat de turiştii străini*, în ziarul, *Cuget liber*, Constanţa, 24 mai 1997

Lăpuşan, Aurelia – *Orchestra Operei Constanţa la Cannes*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 16 iunie 1997

Lăpuşan, Aurelia – *Din nou acasă după 14 ani, basul Iosif Buibaş*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 11 iulie 1997

Lăpuşan, Aurelia – *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet*, în *Cuget liber*, Constanţa, 14 iulie 1997

Lăpuşan, Aurelia – *<Otello> la Constanţa*, în ziarul.*Cuget liber*, Constanţa, 16 iulie 1997

Lăpuşan, Aurelia – *Spectacolul <Biografii> în coregrafia lui Cătălin Hanţiu*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 10 octombrie 1997

Lăpuşan Aurelia – *O „Traviată" încălzită de aplauze*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 31 ianuarie 2000

Lăpuşan, Aurelia – *Un spectacol eveniment <Lucia di Lammermoor>*, în *Cuget liber*, Constanţa, 8 februarie 2000

Lăpuşan, Aurelia – *Un <Rigoletto> nou, dar în haine clasice*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 4 iunie 2001

Lăpuşan, Aurelia – *Soprana Elena Rotari*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 6 iunie 2000

Lăpuşan, Aurelia – *O montare modernă a baletului <Coppelia>*, în revista *România literară,* Bucureşti, 7-13 iunie 2000

Lăpuşan, Aurelia – *<Cavalleria Rusticana> de P. Mascagni*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 11 septembrie 2000

Lăpuşan, Aurelia – *Opera, locul unde se întâmplă mereu câte ceva*, în ziarul *Cuget liber,* Constanţa, 13 septembrie 2001

Lăpuşan, Aurelia – *Spectacolul <Carmen> cu soprana Nicoleta Ardelean*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 23 noiembrie 2001

Lăpuşan, Aurelia – *<Tosca>, un spectacol cu o prestaţie excepţională*, în ziarul *Cuget liber,* Constanţa, 30 noiembrie 2001

Lăpuşan, Aurelia – *Opera constănţeană pentru prima dată în Olanda*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 18 februarie 2002

Lăpuşan, Aurelia – *<La fille mal gardeé>, un mare succes al coregrafului Atila Sylvester*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 18 februarie 2002

Lăpuşan, Aurelia – *Pentru un mare Festival, un public pe măsură*, în ziarul *Cuget liber,* Constanţa, 28 mai 2002

www.ziuaconstanta.ro

Lăpuşan, Aurelia – *<Traviata> - un prim scces*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 3 iunie 2002
Lăpuşan, Aurelia – *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 4 iunie 2002
Lăpuşan, Aurelia – *Pentru prima oară în Constanţa, Donizetti ca autor comic*, în ziarul *Cuget liber*, Constanţa, 2 decembrie 2003
Malledizione – *Concert Podanovski*, în ziarul *Dobrogea Junǎ*, 6 ian. 1923
Meloman – *Concertul artistului liric Şt. Dumitrescu*, în ziarul *Dobrogea Junǎ*, Constanţa, 4 sept. 1936
Mincev, D.N. – *Concertul pianistei Ornella Santoliquido*, în ziarul *Dobrogea Junǎ*, Constanţa, 9 aprilie 1940
Marinescu, Mihaela – *Rigoletto de G. Verdi*, în revista *Muzica*, an. XXVI, nr. 10, Bucureşti, octombrie 1976
Matei, Alexandru – *Michael Beck din Wuppertal debutează în Constanţa*, în ziarul *Azi*, Bucureşti, 31 ianuarie1996
Mihalcea, Alexandru – *Miracolul românesc numit Felicia Filip*, în ziarul *România liberă*, Bucureşti, 31 ianuarie 1996
Măiţă, Daniela – *Capodopera rossiniană <Bărbierul din Sevilla>*, în ziarul *Telegraf,* Constanţa, 8 februarie 1996
Marinescu, Florenţa – *Teatrul liric*, în revista *Tomis* nr.1, Constanţa, septembrie 1996
Mihalcea, Alexandru – *<Julieta şi Romeo> de Bellini în premieră*, în ziarul *România liberă*, Bucureşti, 2 iunie 1997
Mocanu, Virgil – *Opera Constanţa*, în revista *Tomis* nr.4, Constanţa, aprilie, 1998
Maior Felix – *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet*, în revista *Tomis* nr.11, Constanţa, noiembrie 1998
Măiţă, Daniela – *Noua montare constănţeană <Văduva, veselă> a prins la public*, în ziarul *Telegraf*, Constanţa, 5 aprilie 1999
Măiţă, Daniela – *A 25-a ediţie a Festivalului Internaţional de Operă şi Balet*, în ziarul *Telegraf,* Constanţa, 2 iulie 1999
Maior, Felix – *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet*, în revista *Tomis* nr.8, Constanţa, august 1999
Maior, Felix – *Premiera <Mam'zelle Nitouche> de F. Hervé*, în revista *Tomis* nr.4, Constanţa, aprilie 2000
Măiţă, Daniela – *Triada, o definiţie coregrafică dată existenţei umane*, în ziarul *Telegraf,* Constanţa, 19 mai 2000
Moldoveanu, Liliana – *Opinii despre Festivalul Internaţional de Operă şi Balet*, în *Radio România*, Bucureşti, 4-10 decembrie 2000
Mocanu, Virgil – *Festivalul Internaţional de Operă şi Balet*, în revista *Tomis,* nr.1, Constanţa, ianuarie 2001
Mihai, C. – *Aida de G. Verdi*, în revista *Actualitatea Muzicală*, nr.3, Bucureşti, august 2001
Marin, Nicoleta şi col. – *Poate să placă publicului muzica zilelor noastre,* în revista *Actualitatea muzicală*, nr. 5, Bucureşti, mai 2004
Mucianu, George – *Instituţiile de cultură din Constanţa, vor avea o dublă conducere*, în ziarul *Noua realitate*, Bucureşti, 6 august 2004
Nanu, Traian – *Formarea şi educarea gustului pentru muzică a publicului larg*, în revista *Muzica*, an. XVII, nr. 6, Bucureşti, iunie 1967

www.ziuaconstanta.ro

Nourescu, Andrei – *Spectacol de retragere a Simonei Amânar la Opera Constanța*, în *Gazeta sporturilor*, București, 24 septembrie 2001
Niculescu, Carmen – *Soliștii Operei vor evolua pe senele din Amsterdam*, în *Ziua de Constanța,* 22 ian. 2003
Niculescu, Carmen – *<Traviata> pe scena Ovidiană*, în *Ziua de Constanța*, 24 ian. 2003
****Opera la Constanța sub conducerea lui Egizio Massini*, în revista *Dacia,* Constanța, 30 sept. 1915
Ovidiu, Dumitru – *<Tosca>, operă în trei acte* de G. Puccini, în ziarul *Dobrogea Nouă,* Constanța, 7 iulie 1960
****Premiere ale secției Teatrului de Stat, Traviata, Cavalleria Rusticana și La Seceriș*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, Constanța, 25 iulie 1958
Porcescu, Nicolae – *Opera <Motanul încălțat> de C. Trăilescu*, în revista *Muzica*, an. XIV, nr.7, București, iulie 1964
Pandelescu, J.V. – *Nicolae Herlea*, în revista *Muzica*, an. XIV, nr. 1, București, ianuarie 1964
Pandelescu, J.V. – *Constanța – Teatrul liric*, în revista *Muzica,* an. XVIII, nr.4, București, aprilie 1968
Pandelescu. J.V. – *Spectacol de balet al Teatrului din Constanța*, în revista *Muzica*, an. XX, nr. 3, București, martie 1970
Peticel, Despina – *Premiera Lăsați-mă să cânt de G. Dendrino*, în revista *Muzica*, an. XXVII, nr.12, București, decembrie 1977
Pamfil, Mirabela – *Premiera operei <Bal mascat> de G. Verdi*, în ziarul *Independentul,* Constanța, 12 februarie 2001
Pamfil, Mirabela-Louis – *Vincent Bruere pleacă în turneul din Spania cu Opera constănțeană,* în ziarul *Independentul,* Constanța, 23 martie 2001
Pitei, Andrea – *<Bal mascat> cu baritonul Kasimir Dinev*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 15 noiembrie 2001
Pitei, Andrea – *Operă de peste 43 de ani la Constanța*, în ziarul *Ziua,* 7 decembrie 2001
Pitei, Andrea – *Cariera lui Fănică Lupu, coregraf al Operei Constanța*, în ziarul *Ziua*, București, 5-6 ianuarie 2002
Popa, Raluca – *<Traviata> pe scena Operei Constanța*, în ziarul *Observator,* Constanța, 21 ianuarie 2002
Popa, Raluca – *<La fille mal gardeé>, un balet care cucerește publicul*, în *Jurnalul Național*, București, 8 martie 2002
Popa, Raluca – *Cursuri de perfecționare organizate de Opera Constanța* cu dirijorii din SUA, Norvegia și Germania, în ziarul *Observator,* Constanța, 13-14 iulie 2002
Popescu, Mariana – *Aida Abagief – maestră a scenei lirice românești*, în revista *Tomis*, Constanța, martie 2003
Popa, Raluca – *Vasile Pascali, o viață dedicată scenei*, în ziarul *Observator, Constanța,* 1 aug. 2003
Pitei, Bebe – *Premiera <Julieta și Romeo>*, în ziarul *Cotidianul*, București, 11 august 1997
Pînzaru, Mircea – *Opera din Constanța își omagiază înaintașii*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 24 martie 1998

www.ziuaconstanta.ro

Pitei, Bebe – *Opera Constanța sărbătorește patru decenii de activitate artistică*, în ziarul *Național*, București, 31 martie 1998
Pânzaru, Mircea – *Activitatea curentă a Operei Constanța*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 4-5 aprilie 1998
Pitei, Bebe – *Festivalul Internațional de Operă și Balet*, în ziarul *Național*, București, 7 aprilie 1998
Pârvu, Pavel – *La primul concurs Internațional „Enrico Caruso" din Italia, dirijorul constănțean Liviu Buiuc a fost invitat în juriu*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 25-26 iulie 1998
Petrescu, Marius – *40 de ani de la inaugurarea Teatrului liric*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 19 octombrie 1998
Răduică, Eufrosina – *Un debut de bun augur*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, Constanța, 17 martie 1968
Spectator – *Concert german la Constanța*, în ziarul *Dobrogea Junâ*, Constanța, 6 iunie 1941
Stroescu, Constantin – *Canto*, în revista *Muzica*, an. XIV, nr.11, București, noiembrie 1964
Stenor – *Opera română în turneu la Constanța*, în revista *Farul*, Constanța, 3-5 sept. 1921
Stenor – *Concert Ivony-Nottara la Constanța*, în revista *Dacia*, Constanța, 15 aug. 1922
Stoicescu, D – *Faust la Constanța*, în ziarul *Dobrogea Junâ*, Constanța, 31 dec. 1925
Sava, Iosif – *Muzica și publicul*, în revista *Muzica*, an. XXII, nr. 2, București, februarie 1972
Sava, Iosif – *Raportul muzică-public*, în revista *Muzica*, an. XXIII, nr.3, București, martie 1973
Săndulescu, Vivia – *După ce a dansat în Germania, Călin Hănțiu conduce baletul Operei din Constanța*, în *Cronica română*, București, 1 octombrie 1997
Sîrbu, Cristina – *<Bal mascat> de G. Verdi*, în *Contemporanul*, București, 8 martie 2001
Ștefănescu, Simona – *Opera și Teatrul de balet <Oleg Danovski>*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 21 septembrie 2001
Salmieri, Eraldo – *Ideal este când publicul nu-și dă seama că există dirijorul*, în ziarul *Observator*, Constanța, 9 noiembrie 2001
Sîrbu, Cristina – *Premieră la Opera Constanța < Boema> de Puccini*, în revista *Contemporanul*, București, 14-21 nov. 2002
Știrbețiu, Anca – *La opera Constanța din nou <My Fair Lady>*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 8 octombrie 1998
Șerban-Pârâu, Oltea – *Nu numai operă*, în revista *Actualitatea Muzicală*, nr.9, București, septembrie 2002
Șerban-Pârâu, Oltea – *Atractivitate și diversitate*, în revista *Actualitatea Muzicală*, nr.6, București, iunie 2003
Șerban-Pârâu, Oltea – *Patru dirijori străini cursanți la Constanța*, în *Adevărul literar* artistic, București, 1 iulie 2003
****Turneul Companiei de operă A. Bărcănescu*, în *Dobrogea Junâ*, Constanța, 30 ian. 1905

www.ziuaconstanta.ro

***Turneul Operei italiene în Constanța*, în ziarul *Dobrogea Jună*, Constanța, 20 aprilie 1908

Tenorică – *Concertul primului tenor I. Băjenaru*, în ziarul *Curierul de Constanța*, 16 nov. 1914

***Turneul cântărețului Nicu Corfescu la Constanța*, în ziarul *România Mare*, București, 25 iunie 1915

***Teatrul muzical din Constanța și-a început activitatea*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, Constanța, 7 sept. 1957

Tomescu, Vasile – *Cum formăm publicul pentru înțelegerea valorilor muzicii*, în revista *Muzica*, an. XXVII, nr.11, București, noiembrie 1977

Tudorache, Raluca – *La Operă spectacolul <Traviata> de G. Verdi*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 16 martie 1999

Tița, Livia – *<Bărbierul din Sevilla> pe scena Operei Constanța*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 23 noiembrie 1999

Tița, Livia – *Orchestra Operei Constanța mesageră a artei în Italia*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 7 decembrie 1999

Tița, Livia – *<Bărbierul din Sevilla> pe scena Operei Constanța*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 20 martie 2000

Tescu, Costin – *<Traviata> sau „Odiseea" spre perfecțiune*, în revista *Tomis* nr.11, Constanța, noiembrie 2003

Tescu, Costin – *O adiere boemă - cronica Operei <Boema> de G. Puccini*, în revista *Tomis* nr.12, Constanța, decembrie 2003

***Un eveniment artistic deosebit, inaugurarea Teatrului muzical cu opereta Liliacul de J. Strauss la 24 martie 1958*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, Constanța, 22 martie 1958

Ursulescu, Octavian – *Florența Marinescu: O voce ce cucerește lumea*, în revista *Ecran Magazin* nr.34, București, septembrie 1996

Viardot – *Consevatorul de muzică și declamație <A. Dobrogeanu> la Constanța*, în revista *Marea Neagră*, Constanța, 16 febr. 1924

Vlădilă, Magdalena – *<Aida> ultima montare de excepție*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 30-31 octombrie 1999

Vlădilă, Magdalena – *Un bariton din Statele Unite, Carlos Olivia*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 3 noiembrie 1999

Vlădilă, Magdalena – *La opera constănțeană <Trubadurul>* de G. Verdi, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 5 noiembrie 1999

Vlădilă, Magdalena – *<Bal mascat> cu invitați din Italia* în ziarul *Telegraf*, Constanța, 12 decembrie 1999

Vlădilă, Magdalena – *<Cavalleria Rusticana> primul spectacol din acest an*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 17 ianuarie 2000

Vlădilă, Magdalena – *<Soldățelul de Plumb>, operă pentru copii*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 19 ianuarie 2000

Vlădilă, Magdalena – *<Traviata> sub bagheta dirijorului italian Pier Carlo Orizio*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 22 martie 2000

Vlădilă, Magdalena – *„Bal mascat" la Opera Constanța*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 31 martie 2000

Vlădilă, Magdalena – *O echipă de <Boema> a asigurat un succes deplin*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 6 septembrie 2000

www.ziuaconstanta.ro

Voivozeanu, Doina – *Festivalul Internațional de Operă și Balet*, în ziarul *Observator,* Constanța, 6 septembrie 2000
Vlădilă, Magdalena – *Adrian Marcan va fi <Il Barbiere>*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 25 octombrie 2000
Vlădilă, Magdalena – *Soprana Ema Yasuda ne va întâmpina în primul spectacol* al *Festivalului*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 27 octombrie 2000
Vlădilă, Magdalena – *Baritonul american Carlos Olivia în <Rigoletto>*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 8 decembrie 2000
Vlădilă, Magdalena – *Un <Trubadur> greu de uitat*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 11 decembrie 2000
Vlădilă, Magdalena – *Soprana Irina Ionescu, farmecul tinereții*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 14 decembrie 2000
Vlădilă, Magdalena – *<<Bărbierul>> cu dirijorul Dorel Munteanu și soprana Irina Berlizova*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 18 decembrie 2000
Vlădilă, Magdalena – *Un <Rigoletto> emoționant*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 29 ianuarie 2001
Voineagu, Georgiana – *Opera Constanța, invitată de onoare în Spania*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 16 februarie 2001
Vlădilă, Magdalena – *Sub bagheta dirijorului Gheorghe Stanciu <Boema>*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 16 martie 2001
Voineagu, Georgiana – *Anul Verdi, sărbătorit la Opera Constanța*, în ziarul *Cuget liber,* Constanța, 28 martie 2001
Vlădilă, Magdalena – *Gheorghe Stanciu va dirija la Roma*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 11 aprilie 2001
Vlădilă, Magdalena – *Un <Otello> reușit*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 27 aprilie 2001
Vlădilă, Magdalena – *Sub bagheta dirijorului Liviu Buiuc "Lucia di Lammermoor*", în ziarul *Telegraf,* Constanța, 30 aprilie 2001
Vlădilă, Magdalena – *<Toscca> sub bagheta dirijorului italian Roberto Misto*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 11 mai 2001
Voineagu, Georgiana – *Opera Constanța și Teatrul de balet <Oleg Danovski>,* invitați la Roma, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 24 iulie 2001
Vlădilă, Magdalena – *Colectivul Operei Constanța în turneu prin Italia*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 2 august 2001
Voineagu, Georgiana – *Debutul unei noi stagiuni,* în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 19 septembrie 2001
Vlădilă, Magdalena – *<Traviata>, sub bagheta dirijorului Liviu Buiuc*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 28 septembrie 2001
Vlădilă, Magdalena – *Pe scena Operei Constanța, un nou <Rigoletto>*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 22 octombrie 2001
Voineagu, Georgiana – *<Madama Butterfly>, un proiect ambițios al Operei Constanța*, în *Cuget liber*, Constanța, 11 ianuarie 2002
Vlădilă Magdalena – *În compania baritonului Ettore Nova*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 25 ianuarie 2002
Voineagu, Georgiana – *<Madama Butterfly> un succes în Olanda și Belgia*, în *Cuget liber*, Constanța, 3 mai 2002
Vlădilă, Magdalena – *Festivalul Internațional de Operă și Balet*, în ziarul *Telegraf*, Constanța, 10 iunie 2002

www.ziuaconstanta.ro

Vlădilă, Magdalena – *<Aida>, punctul final şi culminant al Festivalului*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 1 iulie 2002
Voineagu, Georgiana – *Capitala culturală a României se va muta la Constanța*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 16 iulie 2002
Voineagu, Georgiana – *Opera Constanța pe scena lirică din Amsterdam*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 16 dec. 2002
Voineagu, Georgiana – *<Trubadurul>, strălucitor şi emoționant*, în ziarul *Cuget liber,* Constanța, 14 febr. 2003
Voineagu, Georgiana – *<Răpirea din Serai>, o nouă premieră*, în ziarul *Cuget liber*, 18 febr. 2003
Vlădilă, Magdalena – *Ultima premieră la Operă, <Răpirea din Serai>*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 14 mart. 2003
Voivozeanu, Doina – *Soprana Nicolete Ardelean la Santiago de Chile*, în ziarul *Cuget liber,* Constanța, 14-5 iunie 2003
Voineagu, Georgiana – *Primul balet clasic-modern al Operei Constanța <Anotimpuri cu geometrie variabilă>*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 20 iunie 2003
Voineagu, Georgiana – *Un turneu de succes al Operei în Belgia şi Olanda*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 30 martie 2004
Voineagu, Georgiana – *Final al Festivalului de Operă*, în ziarul *Cuget liber*, Constanța, 28 iunie 2004
Yvette, Perin – *Spectacol extraordinar cu „Boema"*, în ziarul *Dobrogea Nouă*, Constanța, 23 aprilie 1968
ZEG.– *Concertul baritonului Grigore Teodorescu*, în ziarul *Dobrogea Jună*, Constanța, 12 aug. 1925
Zafiri, Mirela – *O voce de excepție la Opera din Constanța*, în ziarul *Telegraf,* Constanța, 24 aprilie 1997

Alte surse

**Arhivele statului, Constanța – *Fond primăria oraşului Constanța*, dosar nr.28/1889

**Arhivele statului, Constanța – *Fond primăria oraşului Constanța*, dosar nr.25/1883-1893

**Arhivele statului, Constanța – *Fond primăria oraşului Constanța*, dosar nr.46/1893

**Arhivele statului, Constanța – *Fondul primăriei oraşului Constanța,* dosar nr. 25/1897

***Fondul arhivelor statului*, dosar nr.12.763, 3 octombrie, 1907

www.ziuaconstanta.ro

10 Anexe - Documente

Documente, programe de spectacol, artişti ai Teatrului liric, afişe, portrete de artişti, repertoriul Operei Constanța

www.ziuaconstanta.ro

Anexa 1 Actul de transformare a Teatrului muzical Constanța în Teatrul Liric Constanța, 1969

CONSILIUL POPULAR JUDEȚEAN PROVIZORIU
CONSTANȚA
COMITETUL EXECUTIV

Intrare nr.741
Comitetul de cultură și artă al județului
Constanța

DECIZIA Nr.72

Comitetul executiv al Consiliului popular județean provizoriu, Constanța, întrunit în ședința din 8 martie 1969;

Având în vedere adresa înregistrată la nr. 2.736/1969, prin care Comitetul de cultură și artă din cadrul Consiliului popular județean provizoriu Constanța, propune ca, pentru o valorificare cât mai corespunzătoare a potențialului artistic și pentru ridicarea calității artistice a spectacolelor, să înceteze autoritatea actualului Teatru de Stat Constanța și să se înființeze un număr de trei teatre independente, care să acționeze cu următorul profil organizatoric:

-Teatrul dramatic cu profil de dramă–comedie și secție de păpuși;
-Teatrul liric, cu profil de operă–operetă;
-Teatrul Fantasio, cu profil de estradă.

Văzând legea nr.27/1967 privind organizarea și funcționarea Teatrului de Stat pentru Cultură și Artă și a Comitetelor locale de cultură și artă, H.C.M. nr.457/1968 pentru aplicarea legii nr.27/1967 art.28 și 34 și Decretul nr.31/1954 privitor la persoanele fizice și persoanele juridice, H.C.M. nr.2044/1957, cu privire la atribuțiile Consiliilor populare în sectorul organizării, normării și salarizării aparatului tehnico –administrativ, precum și decizia Comitetului executiv al Consiliului popular județean provizoriu Constanța nr.393/1968;

În temeiul dispozițiilor art. 14 lit. d, 36 lit.v alin. 2 și art.47 din Legea nr.57/1968 de organizare și funcționare a Consiliilor populare.

www.ziuaconstanta.ro

DECIDE:

Art. 1. – Pe data de 1 aprilie 1959, Teatrul de Stat Constanţa organizat în baza Deciziei Consiliului executiv al fostului Sfat popular Regional Constanţa nr.720 din 23 septembrie 1958 îşi încetează activitatea.

Art 2. –Pe aceeaşi dată se înfiinţează:

-Teatrul dramatic Constanţa, cu profil de dramă –comedie şi secţia de păpuşi, având sediul în Str. Mircea nr.97

-Teatrul liric Constanţa, cu profil de operă –operetă, având sediul în Str.Mircea nr.97

-Teatrul Fantasio Constanţa , cu profil de estradă, având sediul în Bd. Republicii nr.11

Art. 3 – Fiecare din cele trei teatre înfiinţate prin art.2 de mai sus vor funcţiona ca instituţii executive independente, cu conducere proprie în bancă, fiind subordonate Comitetului de cultură şi artă şi Consiliului popular judeţean Constanţa.

Art.4 –Comitetul de Cultură şi artă din cadrul Consiliului popular judeţean Constanţa, va repartiza indicatorii de plan economici şi financiari pe fiecare teatru în parte, în limitele indicatorilor de plan aprobaţi pentru Teatrul de Stat Constanţa pe anul 1969.

Art.5 – Teatrul dramatic Constanţa va fi titular al sectorului de producţie şi transport, va efectua montări de spectacole şi va asigura mijloacele de transport pentru toate teatrele, pe baza comenzii acestora;decontarea urmând a se face proporţional cu serviciile prestate.

Art.6 – Comitetul de cultură şi artă, va asigura repartizarea subvenţiei, precum şi a mijloacelor fixe, bunuri de inventar şi materiale.

Art.7 – Prezenta decizie va fi supusă spre ratificare în prima sesiune a Consiliului popular judeţean Constanţa.

Art.8 – Comitetul de cultură şi artă din cadrul Consiliului popular judeţean provizoriu Constanţa, va duce la îndeplinire dispoziţiile prezentei decizii.

Emisă în Constanţa, astăzi 8 martie 1969

PREŞEDINTE
SS/Petre Ionescu

SECRETAR
SS/Gheorghe Duma

Prezenta copie este conformă cu originalul

www.ziuaconstanta.ro

Anexa 2 Actul de transformare a Teatrului Liric Constanța în Opera Constanța, 1996

Consiliul Județean Constanța

AVIZAT,
DIRECTOR EXECUTIV COORDONATOR,
CONSTANTIN BRĂGARU

Hotărârea nr. 25

Privind reorganizarea *Teatrului Liric Constanța* în *Opera Constanța*.
Consiliul Județean Constanța întrunit în ședința din 26 iulie 1996;
Luând în dezbatere:

- Expunerea de motive, privind reorganizarea *Teatrului Liric Constanța* in *Opera Constanța*;
- Avizul Comisiei de specialitate;
- Avizul Ministerului Culturii;
- Raportul Direcției programe, prognoză, buget-finanțe;
- În conformitate cu prevederile Decretului nr. 31/1954, ale Decretului-lege nr. 100/1990 și art. 63, lit. „r, s, ș" din Legea nr. 69/1991.

În temeiul prevederilor art. 66 din Legea nr. 69/1991 privind administrația publică locală,

HOTĂRĂȘTE:

- Art. 1. – Începînd cu data de 01.08 1996, *Teatrul Liric Constanța*, se reorganizează în *Opera Constanța*, ca instituție publica profesionistă de spectacole și concerte de interes județean, sub autoritatea Consiliului Județean, cu personalitate juridică, având activitatea structurată pe stagiuni, pe baza unui repertoriu.
- Art. 2. – Instituția de spectacole și de concerte prevăzută la Art. 1. va purta denumirea de *Opera Constanța* și va avea sediul în municipiul Constanța, str. Mircea cel Bătrân nr. 97.
- Art. 3. - Finanțarea cheltuielilor de funcționare și de capital se asigură din subvenții de la bugetul județean, precum și din venituri extrabugetare.
- Art. 4. – Se aprobă, regulamentul de organizare și funcționare și organigrama *Operei Constanța*, cu numărul de personal cuprins în anexele 1 și 2, care fac parte integrantă din prezenta hotărâre.
- Art. 5. – Conducerea *Operei Constanța* va fi asigurată de ctre domnul Cristian Mihăilescu – directorul generel, Lucian Sorin Ionescu – dir. Adj., Magdalena Iliescu – contabil șef.
- Art. 6. – Personalul *Teatrului Liric Constanța*, se consideră transferat în interesul serviciului la *Opera Constanța*.
- Art. 7. – Direcția coordonare-organizare, va comunica prezenta hotărâre factorilor interesați în vederea aducerii la îndeplinire.

www.ziuaconstanta.ro

Anexa 3 Hotărârea de trasformare a Operei Constanța în Teatrul Național de Operă şi Balet „Oleg Danovski", 2004

CONSILIUL JUDETEAN CONSTANTA **PROIECT**

HOTARAREA NR. 151

privind reorganizarea Operei Constanta, Teatrului de Balet "Oleg Danovski" si a Filarmonicii "Marea Neagra" si infiintarea Teatrului National de Opera si Balet "Oleg Danovski"

Consiliul Judetean Constanta intrunit in sedinta din 19.08., legal constituita,

Avand in vedere:

- Expunerea de motive a presedintelui Consiliului Judetean Constanta;
- Raportul Directiei Buget Finante;
- Raportul Directiei de Cultura, Invatamant, Tineret, Sport si Relatii interetnice;
- Avizul Comisiei de specialitate Studii, Prognoze Economico-Sociale, Buget-Finante si Administrarea Domeniului Public si Privat al Judetului;
- Avizul Comisiei de specialitate pentru cultura, invatamant si sport;

In conformitate cu prevederile art. 104, alineatul 1, lit. "o" coroborat cu art. 109 din Legea 215/2001

HOTARASTE:

Art. 1 Incepand cu data adoptarii prezentei hotarari se infiinteaza prin reorganizare Teatrul National de Opera si Balet "Oleg Danovski", care va avea in componenta doua companii, respectiv "Compania de Opera"si "Compania de Balet", cu sediul in Str. Mircea cel Batran , nr. 97 si care va functiona sub autoritatea Consiliului Judetean Constanta.

Art. 2. Cu aceeasi data se desfiinteaza Teatrul de Balet "Oleg Danovski", Opera Constanta si Filarmonica "Marea Neagra";

Art. 3. Conducerea Teatrului National de Opera si Balet "Oleg Danovski" va fi asigurata de catre un manager pe probleme buget, venituri, cheltuieli si de un director general artistic subordonat managerului din punct de vedere financiar;

Art. 4. Incepand cu data adoptarii prezentei hotarari se aproba organigrama, statul de functii si bugetul al Teatrului National de Opera si Balet "Oleg Danovski"

Art. 5. Finantarea Teatru National de Opera si Balet "Oleg Danovski" se va asigura din venituri proprii si din subventia de la bugetul Consiliului Judetean Constanta, respectiv Ministerul Culturii si alte surse legal constituite;

Art. 6. Veniturile proprii necesare realizarii activitatilor specifice se vor realiza din:

- vanzarea biletelor de intrare la spectacole;

www.ziuaconstanta.ro

Anexa 4 Artişti ai Teatrului muzical, 1958

Remus Georgescu
dirijor

Marcela Popescu
regizor artistic

Mireille Savopol
maestru de balet

Gheorghe Velea
maestru de cor

Lola Pop
scenograf

Oliviu Sponiol
secretar muzical

Sever Cărpinişanu
regizor tehnic

Gheorghe Stănescu
regizor culise

www.ziuaconstanta.ro

Artişti ai Teatrului liric Constanța (după un program de sală) 1958

www.ziuaconstanta.ro

Artişti ai Teatrului liric Constanța (după un program de sală din 1958)

www.ziuaconstanta.ro

Copertă de program din Spania (2001)

www.ziuaconstanta.ro

Anexa 6 Copertă de program

Copertă de program din Spania (2001)

www.ziuaconstanta.ro

Anexa 7 Scene din spectacole

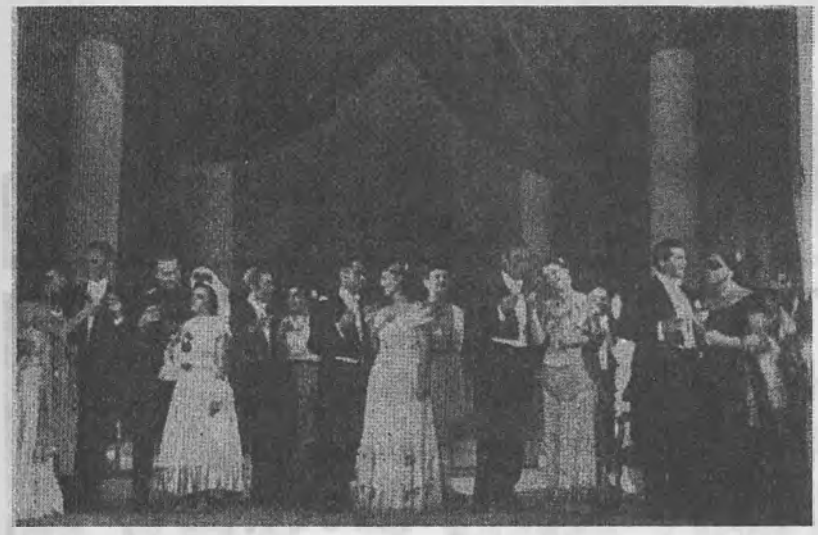

Liliacul – primul spectacol – 24 martie 1958

Scenă din actul II al operei *Lakmé*

www.ziuaconstanta.ro

Afişul primului spectacol de operetă din anul 1958

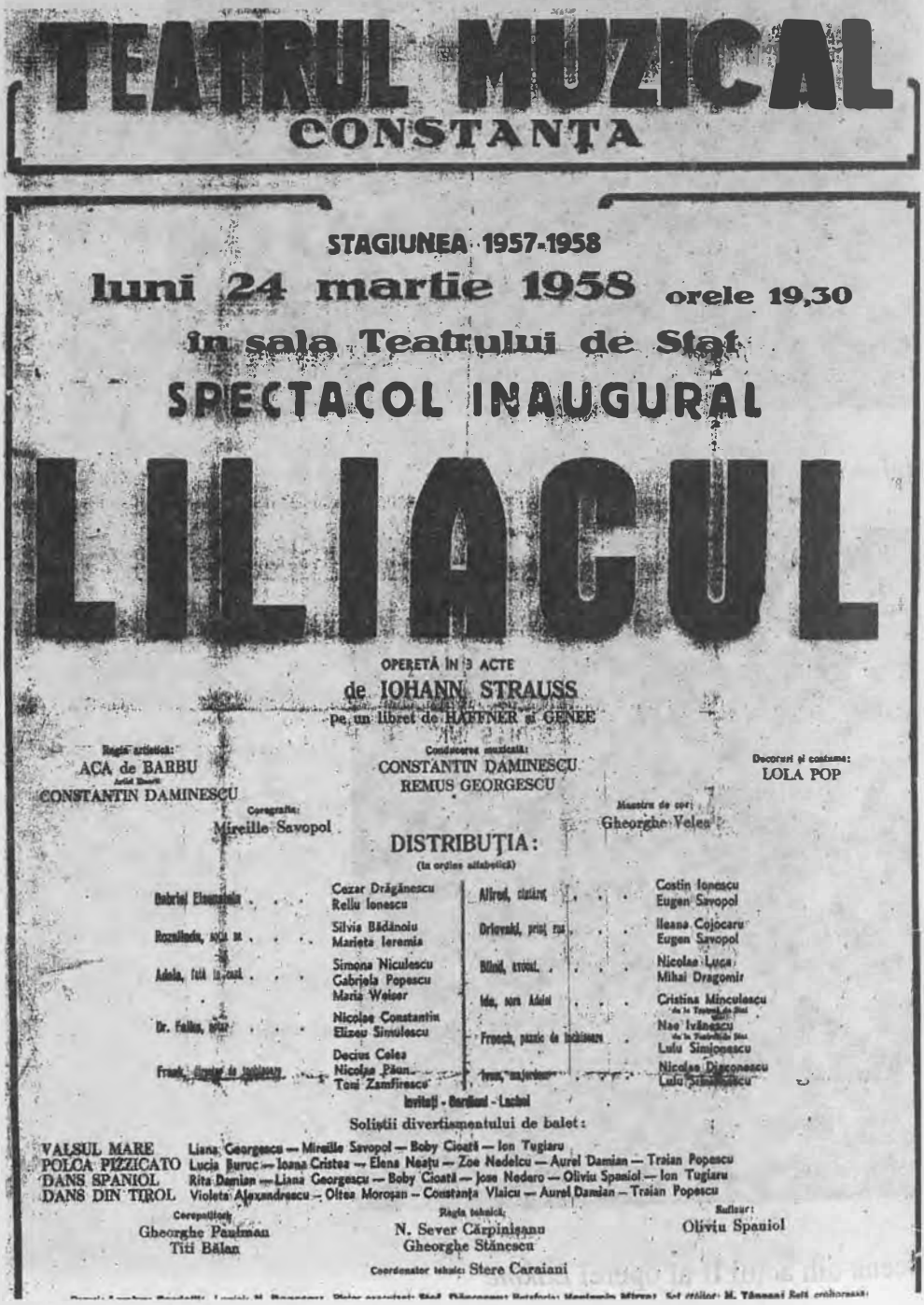

TEATRUL MUZICAL
CONSTANŢA

STAGIUNEA 1957-1958

luni 24 martie 1958 orele 19,30

în sala Teatrului de Stat

SPECTACOL INAUGURAL

LILIACUL

OPERETĂ ÎN 3 ACTE

de IOHANN STRAUSS

pe un libret de HAFFNER şi GENEE

Regia artistică:
ACA de BARBU
Asist. Regie:
CONSTANTIN DAMINESCU

Coregrafia:
Mireille Savopol

Conducerea muzicală:
CONSTANTIN DAMINESCU
REMUS GEORGESCU

Maestru de cor:
Gheorghe Velea

Decoruri şi costume:
LOLA POP

DISTRIBUŢIA:

(în ordine alfabetică)

Gabriel Eisenstein	Cezar Drăgănescu Rellu Ionescu	Alfred, cântăreț	Costin Ionescu Eugen Savopol
Rozalinda, soția lui	Silvia Bădănoiu Marieta Ieremia	Orlovski, prinț rus	Ileana Cojocaru Eugen Savopol
Adela, fata lui	Simona Niculescu Gabriela Popescu Maria Weiser	Blind, avocat	Nicolae Luca Mihai Dragomir
Dr. Falke, prieten	Nicolae Constantin Elizeu Sinulescu	Ida, sora Adelei	Cristina Minculescu de la Teatrul de Stat Oradea
Frank, director de închisoare	Decius Colea Nicolae Păun Toni Zamfirescu	Frosch, paznic de închisoare	Nae Ivănescu de la Teatrul de Stat Lulu Simionescu
		Iwan, majordom	Nicolae Diaconescu Lulu Simionescu

Invitaţi - Gardiani - Lachei

Soliştii divertismentului de balet:

VALSUL MARE — Liana Georgescu — Mireille Savopol — Boby Cioată — Ion Tugiaru
POLCA PIZZICATO — Lucia Buruc — Ioana Cristea — Elena Neaţu — Zoe Nedelcu — Aurel Damian — Traian Popescu
DANS SPANIOL — Rita Damian — Liana Georgescu — Boby Cioată — Jose Nedero — Oliviu Spaniol — Ion Tugiaru
DANS DIN TIROL — Violeta Alexandrescu — Oltea Moroşan — Constanţa Vlaicu — Aurel Damian — Traian Popescu

Corepetitori:
Gheorghe Paulman
Titi Bălan

Regia tehnică:
N. Sever Cărpinişanu
Gheorghe Stăncescu

Coordonator tehnic: Stere Caraiani

Suflor:
Oliviu Spaniol

www.ziuaconstanta.ro

Afişul unui spectacol de operetă din anul 1958

www.ziuaconstanta.ro

Afişul unui spectacol de operă din anul 1961

www.ziuaconstanta.ro

Afişul unui concert simfonic din anul 1962

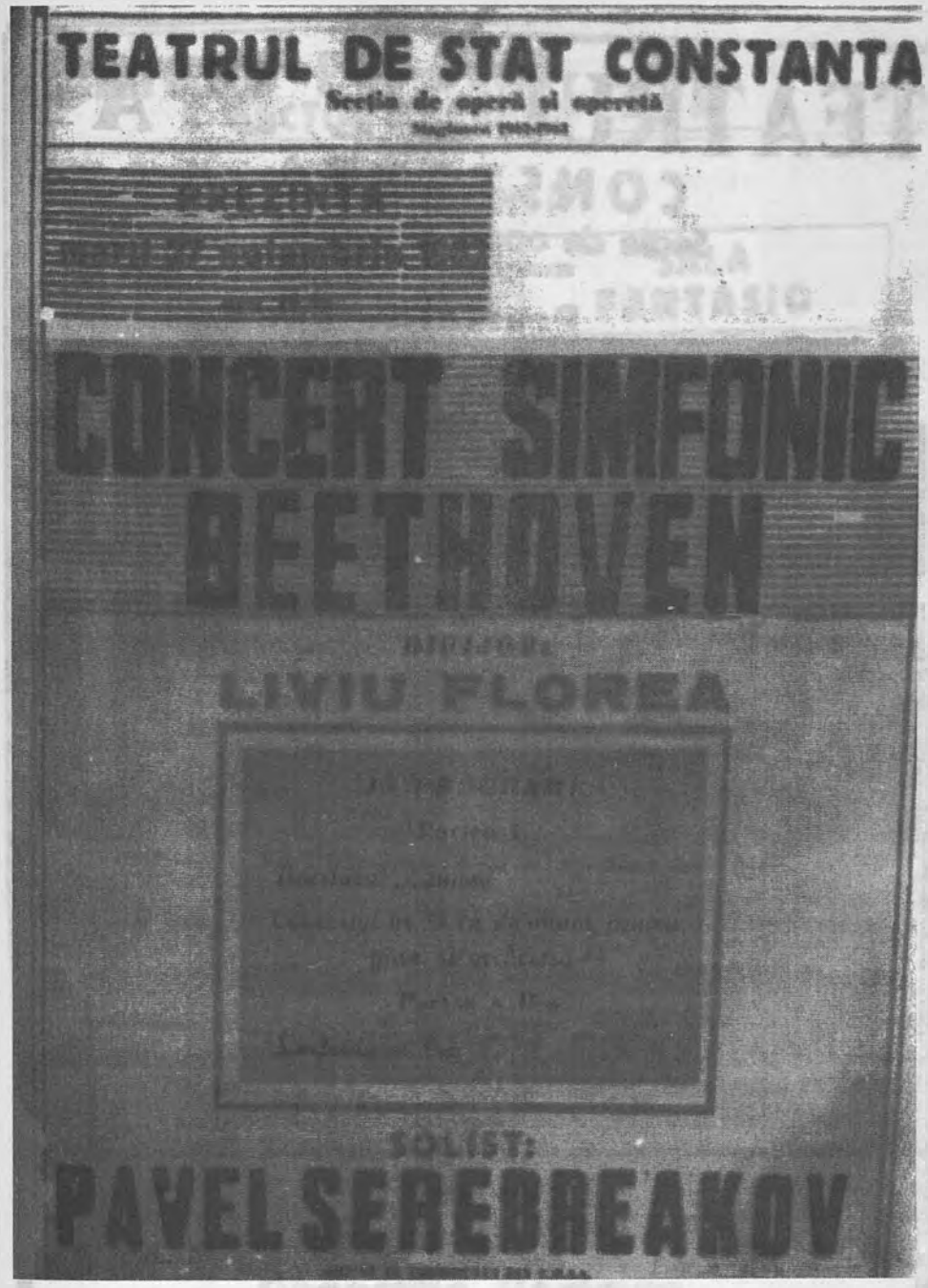

www.ziuaconstanta.ro

Afişul unui recital instrumental din anul 1963

www.ziuaconstanta.ro

Afişul unui recital vocal din anul 1964

www.ziuaconstanta.ro

NESTOR GHEORGHIU
PRIMUL DIRECTOR

Este absolvent al Institutului Politehnic Bucureşti, Facultatea de Construcții, dar şi al Conservatorului „Ciprian Porumbescu", Facultatea de Compoziție, dirijat şi pedagogie. În 1948 este inginer stagiar la Salva–Vişeu. Ajunge Director al Teatrului muzical Constanța înființat la 1 septembrie 1957, până la 1958. Devine apoi Director al Casei de discuri *Electrecord* în perioada 1959–1968.

ION DRUGAN
REGIZOR

Născut la 5 ianuarie 1925 la Bucureşti. A urmat cursurile de actorie şi regie la Şcoala de Artă cu Beate Fredanov şi Al Finți. A studiat la Conservatoarele „Astra" şi „Muncitoresc" cu Lucia Demetrius şi la Institutul de Artă Teatrală şi Cinematografică cu Aurel Ion Măican şi Sorana Coroamă. Între anii 1947-1950 a fost actor şi asistent regizor la Teatrul Armatei, iar între anii 1950-1952, asistent regizor la Teatrul de Operetă, pe lângă Sică Alexandrescu, Nicuşor Constantinescu şi Ginel Teodorescu. Vine la Constanța, unde va conduce mulți ani Teatrul liric nou înființat (1958-1970). A regizat operetele: *Țara surâsului, Silvia, O noapte la Veneția, Vânzătorul de păsări* etc. A montat de asemenea spectacolul cu comedia lui Victor Eftimiu *Dansul milioanelor,* care s-a bucurat de un mare succes.

CONSTANTIN DAMINESCU
PRIM-DIRIJOR

Este fondator al Teatrului muzical din Constanța. În anul 1957 era dirijor al Operei Timişoara. La 1 septembrie vine la Constanța, unde va înființa Orchestra Teatrului muzical, ducând apoi o muncă de pionierat în organizarea şi recrutarea de personal muzical (instrumentişti şi soliști lirici). A dirijat spectacolul de deschidere oficială a noii instituții muzicale. A lucrat în Teatrul liric până la 65 de ani, dirijând numeroase opere şi operete, spectacole

www.ziuaconstanta.ro

rămase vii în conştiinţa auditorilor constănţeni, care l-au apreciat cum se cuvine pentru munca deosebită depusă în ideea ridicarea calităţii prestaţiilor artistice, după care s-a retras la Timişoara, unde s-a stins din viaţă în 1987. A fost directorul Teatrului liric în perioada 1970–1974, iniţiind ca unicat pe ţară *Festivalul Muzicii de Operă şi Balet*, care continuă şi în zilele noastre. Munca de pionierat a dirijorului Constantin Daminescu în viaţa muzicală a Constanţei merită a fi cunoscută şi preţuită de generaţiile de azi.

MIREILLE SAVOPOL

MAESTRU COREGRAF

A absolvit şcoala la clasa marilor maeştri Anton Romanovski, Floria Capsali, Oleg Danovski, Gelu Matei. Solistă a Operei Române din Bucureşti vine la Constanţa la 22 de ani, creează baletul Teatrului muzical şi debutează ca maestru cu premiera inaugurală *Liliacul* din 24 martie 1958. În cei 31 de ani de activitate neîntreruptă pe aceeaşi scenă a montat peste 30 de balete şi coregrafii ale operelor din repertoriul fostului Teatru liric, actuala Operă. Îndrumând tineri de valoare, Mireille Savopol a crescut balerini importanţi ca: Fănică Lupu, Valentina Blănaru, Isabela Aguletti, Ileana Dumitrescu, Anca Tudor etc. Cu baletul *Copellia,* Mireille Savopol realizează primul salt pe scara valorică. Urmează apoi *Vox Maris, Miniaturi de balet, Boleroul* etc. A făcut numeroase turnee în ţară şi peste hotare, fiind apreciată atât pentru montările coregrafice cât şi ca regizor.

BORIS COBASNIAN

MAESTRU DE COR

Născut la 9 martie 1926 în satul Petroşani – Bălţi, situat la câţiva kilometri de Ştefăneşti-Prut. Clasele primare le face la renumitul liceu Eparhial de Fete din Chişinău, unde aveau acces numai copiii de clerici. Urmează apoi Şcoala Normală din Chişinău, fiind atras de muzica ce ocupa un loc important în instrucţia elevilor. În toamna anului 1959, se mută la Constanţa unde timp de 26 de ani va instrui şi conduce cu sârguinţă şi tenacitate corul Teatrului liric din Constanţa. Paralel va duce o muncă de instruire a corurilor de amatori din judeţ şi va

www.ziuaconstanta.ro

compune muzică corală pentru coruri mixte şi voci egale, prelucrări de folclor, precum şi lucrarea „ Elegie", pentru orchestră de coarde.

GHEORGHE BĂRBULESCU

REGIZOR

A fost regizorul actualei Opere din Constanța timp de 23 de ani (1959–1982), având şi astăzi în repertoriul Operei spectacole care îi poartă semnătura de concepție regizorală. Plecat din comuna Podu-Turcului (Galați), a absolvit secția de regie a Conservatorului din Bucureşti, clasa profesorului Panait V. Cottescu, promoția 1955. A fost apoi asistent la Opera din Bucureşti, optând în final pentru Teatrul liric constănțean, nou înființat. Alături de Constantin Daminescu a făcut „şcoală de operă" la Constanța. Artist educat şi instruit, retras în lumea cărților, şi-a văzut liniştit de visurile lui concretizate în realizări ale spectacolelor de operă: *Bărbierul din Sevilla, Cavalleria rusticana, Lakme, Rigoletto, Pescuitorii de perle, Traviata, Tosca*, dar şi operetele: *Lăsați-mă să cânt, Vânt de libertate, Voievodul țiganilor, Ana Lugojana*, etc. Gheorghe Bărbulescu a trăit cu respectul valorilor clasice, fără a avea o concepție savantă sau înnoitoare, lucru ce i-a fost reproşat de-a lungul carierei. Probabil că nu venise timpul inovaților moderne.

SOFRONIE CADARIU

BAS

Absolvent al Institutului de teatru din Cluj-Napoca, promoția 1954, având-l ca profesor pe marele actor Ştefan Braborescu. A urmat apoi studiile de canto cu Constantin Daminescu, Emil Marinescu şi Mihail Arnăutu. Din anul 1960 face parte din colectivul Teatrului liric din Constanța, numărându-se printre soliştii cu cea mai îndelungată activitate pe această scenă. Posesor al unui glas profund şi frumos timbrat, a interpretat aproape toate rolurile de bas din repertoriul teatrului în ultimii 20 de ani, din care amintim: *Don Pasquale* din opera cu acelaşi nume de Donizetti, *Plumket* din *Martha* de Flotow, *Don Basilio* din *Bărbierul din Sevilla* de Rossini, *Mefisto* din *Faust* de Gounod etc., la care se adaugă rolurile din operete: *Baronul* din *Vânzătorul de păsări* de Zeller, *Doolitle* din *My Fair Lady* de Löwe, *Jupan* din *Voievodul țiganilor* de Strauss, *Prințul* din *Prințesa circului*

www.ziuaconstanta.ro

de Kalman, etc. Cultivat, cu disponibilități multiple, Sofronie Cadariu prefigurează chipul actorului total, pentru care nu există bariere de netrecut şi delimitări stricte ale genului.

LIVIU FLOREA
DIRIJOR

Având din vârstă fragedă aptitudini muzicale, a început să studieze pianul şi vioara de la 7 ani. Cunoştințele muzicale şi le-a îmbogățit la cursurile de dirijat orchestră ale Conservatorului din Bucureşti (clasa profesorului George Georgescu) pe care le-a absolvit în 1948. A desfăşurat apoi o bogată activitate dirijând muzică de scenă la Teatrul Armatei din Bucureşti, orchestra Sfatului Popular al Capitalei „Ciprian Porumbescu", şi un mare număr de concerte simfonice la Filarmonicile din Craiova, Iaşi, Tg. Mureş, Oradea, Baia Mare, Satu Mare. Angajat al Teatrului liric în stagiunea 1960–1961, a dirijat spectacolele *Bărbierul din Sevilla, Traviata*, urmând a dirija şi concerte simfonice cu orchestra secției de operă şi operetă a Teatrului muzical constănțean.

FĂNICĂ LUPU-LIEŞTI
MAESTRU COREGRAF

A făcut studiile liceale la *Mircea cel Bătrân* din Constanța, continuând apoi cu cele de specialitate: Şcoala de maeştri de balet *Paluka* din Dresda – Germania (1973-1975) şi Şcoala de meşteri de balet a Consiliului Culturii (1983), cu profesorii Tilde Urseanu, Gheorghe Ştefan, Mitriță Dumitrescu, preşedintele comisiei de examene fiind marele Oleg Danovski. Dar Fănică Lupu începuse să danseze încă din 1958, la Ansamblul Armatei, secția Estradă din Cluj; apoi între anii 1960–1985 este întâlnit pe afişele Teatrului liric din Constanța, actuala Operă. Timp de 25 de ani, balerinul Fănică Lupu a trecut prin marele repertoriu clasic: *Coppelia, Esmeralda, Giselle, Don Quixote, Nunta însângerată* etc., lucrând cu maeştri de renume (Trixy Kekais, Bela Sever, Adriana Dumitrescu, Coca Ignatius, Sandu Fayer, Nicolae Sever, Mireille Savopol, Oleg Danovski). Probitatea sa profesională este o certitudine ce se reflectă benefic în profesionalismul colectivului de balet al Operei Constanța.

www.ziuaconstanta.ro

BUCURA IORDĂCHESCU
MEZZOSOPRANA

După absolvirea liceului teoretic din Sibiu, a făcut studii particulare de canto cu profesorii Ion Iorgulescu din Iaşi şi Victoria Costescu-Duca din Bucureşti, suficiente pentru a fi angajată ca solistă la Opera din Iaşi în perioada 1956–1962. Adevărata şcoală însă a fost chiar scena lirică ieşeană, unde practica, colegii şi repertoriul solid construit, prin regizorii şi soliştii de la care a avut de învăţat, i-au fost de mare folos. Paşii vieţii şi ai profesiunii au purtat-o către Teatrul liric din Constanţa, unde între anii 1962-1986, mezzosoprana Bucura Iordăchescu a urcat alte trepte ale carierei sale artistice. Aproape 25 de roluri realizate, diferite în plan muzical şi dramaturgic, de la spectacolele pentru copii ca: *Hänsel şi Gretel* (Vrăjitoarea), *Punguţa cu doi bani* (Baba Neaga), până la *Carmen, Azucena, Emilia* din *Faust Magdalena* din *Rigoletto*. „Buchi" cum o alintau colegii, s-a simţit bine şi în operete: *Ana Lugojana, My Fair Lady* etc. Era o colegă admirabilă cu o fire deschisă, prietenoasă.

ISABELA AGULETTI–RUDI
PRIM-BALERINA

A absolvit liceul coregrafic din Bucureşti în 1962, la clasa profesorilor Clara Vollini, Tilde Urşianu şi Gelu Matei, după care a fost repartizată la Teatrul liric din Constanţa. Sub îndrumarea maestrei de balet Mireille Savopol, a urcat rapid treptele profesionale (solistă şi apoi prim-solistă), titluri care au fost pe deplin meritate datorită rezultatelor imediate şi a muncii, a studiului necruţător la sală sau la cursurile de perfecţionare din Dresda în 1971. A interpretat un repertoriu bogat din care nu au lipsit marile partituri clasice. In rolul *Swanhildei* din *Coppelia* a făcut o demonstraţie de virtuozitate de mare clasă, dând impresia de zbor aerian, cu piruete şi sărituri largi şi elegante, fără aparenţe de efort, lucru apreciat de public şi presa timpului. A jucat în *Giselle, Esmeralda, Quitteria* din *Don Quixote*, *Zîna* din *Spărgătorul de nuci*, *Fântâna din Bahcisarai*, precum şi în baletele moderne: *Orele Mării, Miniaturi în paşi de dans, O viaţă*, etc. A dansat de asemenea peste hotare în turneele efectuate în Bulgaria, Italia, URSS, RDG, Germania, Olanda, Belgia, Austria. După pensionare în 1990, continuă să vină la Operă în calitate de spectator fidel.

www.ziuaconstanta.ro

IACOBINA VLAD

SOPRANA

Este solista Teatrului liric din Constanța, pe scena căruia şi-a câştigat o binemeritată popularitate. A studiat canto la Conservatorul Ciprian Porumbescu din Bucureşti, cu Elean Saghin, Elena Rădescu, şi Constantin Stroescu. Înainte de a veni în anul 1963 în Constanța, a fost solistă la Radiodifuziunea Română (1950-1955), Ansamblul Casei centrale a armatei (1955-1960), şi la Ansamblul de cântece şi dansuri din Baia Mare (1960-1963), unde a deținut şi funcția de director al ansamblului timp de 2 ani. Dedicându-se Teatrului liric Iacobina Vlad a abordat cu predilecție rolurile de subretă pentru care dispune de reale calități: temperament scenic, vervă, umor, spontaneitate, calități dovedite în numeroasele sale roluri din spectacolele de operetă: *Cristina* din *Vânzătorul de păsări* de Zeller, *Adela* din *Liliacul* de Strauss, *Eliza* din *My Fair Lady* de Löwe, *Pepita* din *Perichola* de Offenbach, *Fanny* din *Ana Lugojana* de Filaret Barbu, *Zulfie* din *Peneş Curcanul* de Silviu Panțîru, *Suzănica* din *Lăsați-mă să cânt* de Gherase Dendrino, *Iuți* din *Dragoste de țigan* de Strauss.

IOSIF BUIBAŞ

BAS

A terminat Conservatorul din Bucureşti în 1963, având ca profesori pe Viorel Ban, Jean Rînzescu, Jean Bobescu. A fost repartizat la Teatrul de Stat Constanța. În 21 de stagiuni la Constanța a avut o impresionantă activitate: 13 roluri în opere, 8 în operete, două roluri în spectacolele de teatrul dramatic, asistent de regie pentru 11 titluri de operă şi, în toate – o prestație artistică de cea mai înaltă ținută. Încă de la debutul său în *Don Pasquale*, i se prevestea o carieră strălucită A jucat rolurile: *Celestin* din *Bal Mascat, Contele de Monterone* din *Rigoletto, Colline* din *Boema*, *Mefisto* din *Faust*, *Ferrando* din *Trubadurul, Don Basilio* din *Bărbierul din Sevilla*, *Jupân Dumitrache* din *O noapte furtunoasă*, *Lodovico* din *Otello,* etc. Calitățile sale actoriceşti au fost valorificate şi în Teatrul dramatic constănțean, în comedia *Vilegiatura* de Carlo Goldoni, pentru rolul *Filgenzino*. Plecat în turneu în 1984, „Ioşka" aşa cum îl alintau prietenii a ajuns în SUA, stabilindu-se la San Diego. A cântat la Operă până la pensionare, în 1989. A fost unul

www.ziuaconstanta.ro

dintre miturile operei constănțene, o voce de bas excepțională, cu o tehnică vocală aproape de perfecțiune.

GABRIELA POPESCU

MEZZOSOPRANA

A absolvit Conservatorul „Gh. Dima" din Cluj-Napoca în 1962, la clasa profesorilor Gogu Simionescu, Lucia Stănescu şi Ion Piso. Spre deosebire de colegul său de studii Iuliu Puşcaşu care de pe băncile şcolii a venit la Liricul constănțean, Gabriela Țigănaşu (după numele ei de naştere) şi-a făcut stagiul în 3 stagiuni la Teatrul muzical din Braşov, pentru ca din 1965 prin concurs să intre în colectivul Teatrului liric din Constanța. Mezzosoprana Gabriela Țigănaşu-Popescu a fost distribuită în cei 23 de ani de activitate în teatrul constănțean (s-a pensionat în 1988), în 18 premiere de opere şi operete, dintre care merită amintite: *Ana* din *Rose-Marie*, *Gertrude* din *Hänsel şi Gretel, Bertha* din *Bărbierul din Sevilla*, *Fransquita* şi *Merguines* din *Carmen*, *Floria Tosca* din *Tosca.* Rolul care i-a marcat cel mai mult cariera a fost *Cio-cio-san* din *Madama Butterfly*, identificându-se cu acel rol cu toată ființa, obsedată fiind de drama micuței japoneze, descifrând cu pasiune şi atenție partitura pucciniană. După pensionare a început o carieră pedagogică predând canto la Şcoala populară de artă şi Liceul de Artă din Constanța, iar din 1998 este lector universitar la secția pedagogie–canto a Facultății de Arte a universității „ Ovidius".

VASILE PASCALI

TENOR

A venit la Constanța şi nu a mai plecat niciodată.. A absolvit Conservatorul din Bucureşti în 1966 la clasa profesorilor Valentin Teodorian, Octav Enigărescu şi Jean Rînzescu, fiind pregătit pentru abordarea oricărui repertoriu. Cu timpul, s-a apropiat mai mult de operetă. A cântat în operele *Carmen, Madama Butterfly, Regele Istros* şi în operetele *Logodnicul din Lună, Ana Lugojana, Prințesa circului, Mam'zelle Nitouche, Rose Marie, Cântărețul mexican, Peneş Curcanul, Prietenul meu Bumbury, Voievodul țiganilor* etc. Pentru creațiile din operete a fost foarte bine apreciat de public şi mass-media. El putea trece uşor de la vorbit la cânt, avea un timbru plăcut şi a iubit mult opereta. După

www.ziuaconstanta.ro

pensionare, în 1993, continuă să mai joace, fiind colaborator pentru unele roluri fără acoperire. Adorat timp de 30 de ani de un public fidel, Vasile Pascali şi-a pus în scenă viaţa şi talentul, fiind considerat un „artist total". Astăzi iubitorii muzicii lirice îi simt lipsa de pe afişele Operei Constanţa.

ILIE GĂNŢOIU

TENOR

Născut la Turnu Măgurele, termină Liceul teoretic în oraşul său natal. A fost director al Casei de cultură din Turnu Măgurele trei ani. A cântat apoi în corul Teatrului liric din Constanţa. Termină Conservatorul *Ciprian Porumbescu* din Bucureşti la clasa profesorilor Octav Enigărescu şi Panait Victor Cottescu. Din 1966, este solist al Teatrului liric din Constanţa unde va realiza rolurile: *Remendado* din *Carmen*, *Manrico* din *Trubadurul*, *Alfred* din *Traviata*, *Ducele de Mantua* din *Rigoletto*, *Crassus* din *Regele Istros, Rodolfo* din *Boema, Vincent* din *Cântăreţul mexican* etc. A cântat pe scena operei din Bulgaria, dar şi cu alte prilejuri alături de Nicolae Herlea, Zenaiada Pally şi chiar cu profesorul său Octav Enigărescu. Dincolo de această fişă artistică s-a reţinut de fiecare dată fie în operă sau operetă în recitaluri şi spectacole, prezenţa sa agreabilă, cu vocea caldă, sinceră, cu o interpretare convingătoare a partiturii muzicale sau a textului de proză. A fost ataşat cu întreaga sa fiinţă de oraşul Constanţa, de Teatrul liric, în care a debutat şi s-a perfecţionat ca artist. Ilie Gănţoiu se numără printre artiştii lirici constănţeni care a oferit spectatorilor melomani, certitudinea împlinirii artistice a oricărui rol.

RADU POPESCU

ACTOR-CANTAREŢ

După multe peregrinări prin ţară din locul de baştină Inău-Arad, s-a stabilit la Constanţa. A studiat actoria la Bucureşti cu Ion Finteşteanu, promoţia 1968. În timpul studenţiei a luat lecţii de canto cu profesorii Dinu Bădescu şi Mihai Marte, cu gândul de a deveni cântăreţ liric. În peste 30 de ani Radu Popescu distribuit în numeroase spectacole de operă şi operetă, a conturat personaje ca: *Rodrigo* din *Otello*, *Gastone* în *Traviata*, *Ruiz* în *Trubadurul*, *Norman* în *Lucia di Lammermoor*, *Eiler* din *Mozart, prietenul meu* etc. A jucat de asemenea în multe spectacole,

www.ziuaconstanta.ro

demonstrând spontaneitate în roluri, valențe interpretative noi, încercând mereu să fie autentic şi imprevizibil. A predat la Liceul de Artă, cinci ani, Arta actorului.

NICULINA CÂRSTEA

SOPRANA

Absolventă a Şcolii populare de artă din Bucureşti clasa de canto Lelia Popovici-Florian, Niculina Cârstea a luat lecții de canto cu Petre Ştefănescu-Goangă şi Elena Saghin. A fost angajată în corul ansamblului „Perinița" şi ansamblul C.C.S. din Bucureşti. A fost apoi solistă a ansamblului „Doina" al armatei, reprezentând perioade de experiențe utile care au convins-o să facă pasul cel mare spre muzica de operă. A venit la Constanța la Teatrul liric în 1968, unde a rămas 26 de ani. Teatrul i-a oferit roluri importante: *Leila* din *Pescuitorii de perle, Frasquita* din *Carmen, Rosina* din *Bărbierul din Sevila*, *Eliza* din *My Fair Lady*, *Violeta* din *Traviata*, *Gilda* din *Rigoletto, Norina* din *Don Pasquale*, *Zița* din *O noapte furtunoasă*, *Lucia* din *Lucia di Lammermoor*. Nu a refuzat nici roluri în operetă: *Ana* din *Ana Lugojana*, *Floarea din Hawai*, *Sânge vienez*, *Voievodul țiganilor* etc. Niculina Cârstea s-a remarcat printr-un cânt expresiv, trăit, o interpretare sensibilă, etalându-şi frumusețea timbrului, a glasului de „argint", ajutată de un fizic plăcut, absolut necesar pentru personajele principale.

AIDA ABAGIEF

SOPRANA

Născută la Comarnic, studiază la Conservatorul din Bucureşti cu profesorii Arta Florescu, Victor Giuleanu, Jean Rînzescu. După absolvirea cursurilor a fost angajată ca solistă la Ansamblul Armatei din Cluj-Napoca pentru o stagiune. Vine la Constanța atrasă de Teatrul liric aflat la început de drum. Deşi apreciată de conducerea Teatrului, în 1963 părăseşte instituția, acceptând postul de profesor de canto la Şcoala populară de Artă, apoi cel de solistă a Ansamblului Armatei din Bucureşti. Devine apoi prim–solistă a Teatrului muzical din Galați. Revenită la Constanța în 1969, nu a mai părăsit instituția decât în anul 1986 când s-a pensionat. A obținut premiul II la Concursul Internațional de Canto din Barcelona, a avut

www.ziuaconstanta.ro

turnee în Iugoslavia, Ungaria, China, Spania, Irlanda, Germania. A creat o mulțime de roluri în: *Lakme, Lysistrata*, *Rigoletto* (*Gilda), Don Pasquale* (*Norina*), *Boema* (*Mimi*), *Carmen* (*Micaela*), *Trubadurul* (*Leonora*), *Traviata* (*Violeta*), etc.

FLORIN DIACONESCU

TENOR

A venit la Constanța în 1969 printr-un transfer de la Teatrul muzical din Galați. Liricul constănțean câştiga astfel o voce de excepție, de o valoare pe care nimeni nu a bănuit-o. A absolvit Facultatea de Muzică a Institutului Pedagogic de 3 ani din Bucureşti, la clasa profesorilor Feodor Oancea şi Octav Soamnsky. După stagiul din Galați a reuşit să vină la Teatrul liric constănțean. A fost distribuit în câteva spectacole în rolurile *Aristide* din *Bal Mascat*, *Freddy* din *My Fair Lady*, *Sandu* din *Ana Lugojana*, etc. Glasul său liric, platinat, fizicul agreabil, mobilitatea scenică şi mai ales tăria glasului, l-au făcut repede remarcat de public. *Florin Diaconescu este o apariție scenică convingătoare, ce realizează o fericită îmbinare a gesticii cu melodia*, apreciau ziarele vremii. În 1972, fiind remarcat la nivel național, va deveni prim-solist al Operei Române din Bucureşti. Nu a uitat Constanța, continuând să colaboreze cu această instituție, răspunzând întotdeauna solicitărilor şi invitațiilor formulate de conducerea Operei.

ANCA TUDOR

PRIM-BALERINA

A studiat la Liceul de coregrafie din Cluj-Napoca, sub îndrumarea profesoarei Larisa Şerban, căreia îi păstrează o vie amintire. După absolvire în 1970, a venit să danseze pe scena Teatrului liric. Reverberațiile mării corespund firesc înzestrării sale. Anca Tudor este o balerină în adevăratul sens al cuvântului. Între visare şi explozia lucidă, tânăra balerină ne captează emoția şi gândul, dansul ei fiind expresia unui mesaj. A învățat muncind din greu pe scena constănțeană să-şi fructifice, să-şi etaleze propriile resurse artistice în evoluțiile din operele şi baletele montate de Teatrul liric. A dansat în *Carmen, Traviata*, în baletele *Coppelia şi Giselle*. A urmat şi un curs de perfecționare la Dresda, unde s-a familiarizat cu noile tehnici ale baletului contemporan.

www.ziuaconstanta.ro

RODICA RAICU-URETU

PRIM-BALERINA

Absolventă a Liceului de coregrafie din Cluj, a urmat cursuri de perfecționare la Dresda, la „Gratt Palluca Schule", cu profesorii: Dudinskaia, Serghei Vasiliev şi Dick Osbon. A susținut rolurile solistice din marele repertoriu clasic de balet (*Giselle, Coppelia, Don Quixote*), dar preferințele sale merg către baletul contemporan şi dansul de caracter, realizând creații în coregrafia lui Ion Tugearu, Alexa Mezincescu, Anca Tudor etc. În calitate de maestru coregraf a semnat coregrafia şi mişcarea scenică în spectacolele: *Bal mascat, Soldățelul de plumb*, recitaluri, gale internaționale de balet. A efectuat turnee în Germania, Olanda, Luxemburg, Elveția, Ucraina, fiind în prezent prim-balerină a Teatrului liric constănțean.

VICTOR AXINTE

BARITON

În anul 1971 a absolvit Conservatorul din Bucureşti la clasa profesorilor Octav Enigărescu, Mihail Ştirbei şi Arta Florescu. A venit la Constanța cu diplomă de şef de promoție, după ce a fost distins cu „Diploma de Merit"a Conservatorului Internațional de Canto „Ceaikovski" - Moskova, în 1969. În anii 1967-1969, a cântat în corul Madrigal. A fost un bariton cu un glas profund, cizelat cu finețe, o voce frumoasă, timbrată. A jucat în rolurile: *Germont* din *Traviata, Schaunard* din *Boema, Rigoletto* din opera cu acelaşi nume, *Figaro* din *Bărbierul din Sevilla*, *Enrico* din *Lucia di Lammermoor*, *Iago* din *Otello*, cotat ca fiind succesul său cel mai deplin, menționat de cronicile din presă. A fost un artist mult prea modest față de valoarea sa, mult prea stângaci în cultivarea unor relații absolut necesare promovării imaginii într-o asemenea profesie.

MARIA DOROBANȚU

SOPRANA

Absolventă a Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti promoția 1972, clasa prof. Ana Tălmăceanu, Maria Dorobanțu a fost repartizată la Teatrul liric din Constanța, actuala Operă, unde a

www.ziuaconstanta.ro

funcționat până la 1997. Cariera sa artistică din acest Teatru este legată de numele lui Gheorghe Paulman, un corepetitor de excepție, cu care s-a înțeles şi a colaborat în cele mai bune condiții. După pensionare a avut angajamente artistice la Opera din Kansas – SUA. A cântat operă şi operetă în roluri ca: *Rosalinda* din *Liliacul*, *Santuzza* din *Cavalleria rusticana*, *Violeta* din *Traviata*, *Hanna Glavary* din *Văduva veselă*, *Berta* din *Lăsați-mă să cânt*, *Floria* din *Tosca, Liza* din *Țara surâsului*, *Mimi şi Musetta* din *Boema*, *Cio-cio-san* din *Madama Butterfly*, *Cigoleta* din *O noapte la Veneția*, *Anna Damby* din *Soarele Londrei*, *Desdemona* din *Otello*, *Abigaille* din *Nabucco, Amelia* din *Bal mascat*, *Contesa Ceprano* din *Rigoletto* etc. Aşadar un palmares impresionant de roluri jucate cu profesionalism şi dăruire, demonstrând o tehnică vocală sigură, convingătoare, o voce caldă şi plăcută, grație şi feminitate, multă trăire interioară, aşa cum o caracterizează cronicarii timpului. Persoană timidă şi mai retrasă nu s-a afişat prea mult în lume, ocolind cercurile mondene şi preferând o discreție liniştită.

CONSTANTIN JURĂSCU

BARITON

După liceu, atras de muzică a intrat în corul Teatrului muzical din Constanța, abia înființat, pentru doar două stagiuni, după care se înscrie la Conservatorul din Bucureşti lucrând cu profesorul Petre Ştefănescu-Goangă. Termină în 1964 şi se întoarce la Teatrul liric constănțean. Neavând post de solist a lucrat mai întâi ca metodist al Casei de Creație, apoi secretar muzical la ARIA – filiala Constanța. Din 1973 până la 1997 a fost fără întrerupere solist al Teatrului muzical (Opera) - Constanța. Având o voce de bariton foarte bună, a fost distribuit în multe spectacole de operă în peste 30 de roluri. A interpretat pe rând personaje ca: Scarpia din *Tosca,* Nae Ipingescu din *O noapte furtunoasă*, Fiorello din *Bărbierul din Sevilla*, Silvio din *Paiațe*, Malatesta din *Don Pasquale*, Scarpless din *Madama Butterfly*, Pikering din *My Fair Lady*, etc. După pensionare a dus o activitate didactică ca profesor la Liceul de Artă şi Facultatea de Arte - specialitatea canto.

www.ziuaconstanta.ro

RADU CIOREI

DIRIJOR

Născut în 1952 la Cluj, student al maestrului Emil Simon la Academia de Muzică din oraşul natal, urmează cursuri de perfecţionare în Germania sub îndrumarea unor dirijori reputaţi precum Igor Markevics, Kurt Masur, Otmar Suitner. Venit în Constanţa, va dirija la Teatrul liric, alături de Gh. Stanciu şi Mihaela Roşca, după care din 1991 va fi dirijor şi director al Orchestrei simfonice din Constanţa. Desfăşoară o bogată activitate concertistică atât ca dirijor de operă cât şi ca dirijor de concerte simfonice, în toate centrele muzicale ale ţării, în turneele efectuate în ţări ca Belgia, Germania, Rusia, SUA, Coreea de Sud. A realizat înregistrări la Radioteleviziunea română, fiind de asemenea laureat a numeroase Festivaluri naţionale de interpretare. În 1991 va fi director interimar al Teatrului liric, unde îşi va continua activitatea.

GHEORGHE STANCIU

PRIM-DIRIJOR

Absolvent al Conservatorului „George Enescu" din Iaşi, secţia pedagogie instrumentală - violoncel. În 1976 absolvă Facultatea de Compoziţie şi Muzicologie - secţia dirijat. În 1974 se perfecţionează la Bayreuth, în cadrul Festivalului Wagner, cu Erich Berger. În 1976 este angajat la Teatrul liric din Constanţa. A efectuat numeroase turnee în Italia, Germania, Belgia, Franţa, Olanda, Rusia, Bulgaria, Polonia, Ucraina. Imprimă cu orchestra Operei Constanţa 3 C.D-uri: *Requiem* de G. Verdi, *Requiem* de G. Faure şi *Oratoriul Paulus* de F. Mendelssohn-Bartholdy în Germania. A participat la toate festivalurile internaţionale de operă şi balet din Constanţa. În perioada 1997-1999 îndeplineşte funcţia de Director general al Teatrului muzical „Nicolae Leonard" din Galaţi. Din 1998-2004, Director al Operei din Constanţa. În 2001, dirijează ca invitat la Roma, *Concertul* de la Vatican. În acelaşi an 2001, dirijează baletul *Spărgătorul de nuci* de P.I. Ceaikovski la Teatrul „Di Lecce" - Italia. Repertoriul său cuprinde lucrări din creaţia compozitorilor: G. Verdi, G. Puccini, G. Pergolesi, W.A. Mozart, G. Bizet, G. Rossini, G. Donizetti, P. Mascagni. Balete: de P.I. Ceaikovski, L. Delibes, R. Korsakov, L. Minkus, A. Adam.

www.ziuaconstanta.ro

Muzică simfonică: Beethoven, Mozart, Brahms, Schubert, Ceaikovski, Prokofiev, Fauré.

MIHAELA-SILVIA ROŞCA
DIRIJOR

Cariera artistică națională şi internațională a dirijoarei Mihaela-Silvia Roşca este impresionantă. Absolventă a Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti, Facultatea de Muzicologie, Compoziție şi Dirijat promoția 1980 - clasa prof. Constantin Bugeanu şi Iosif Conta, Mihaela-Silvia Roşca a urmat cursuri de măiestrie la Weimar (Germania) între anii 1974-1979, în cadrul cărora a dirijat Filarmonicile din Jena şi Weimar. Între anii 1985-1989 a fost dirijor la Teatrul liric din Constanța, iar din 1990 şi până în prezent este dirijor al Operei Naționale din Timişoara. A colaborat cu filarmonicile din Ploieşti, Bacău, Iaşi şi Constanța, precum şi cu operele naționale din Bucureşti, Cluj şi Iaşi. Între anii 1992-1993 a fost director artistic al Operei din Timişoara, apoi între anii 1997-2000 consultant artistic. Este conferențiar universitar la Facultatea de muzică din cadrul Universității de Vest din Timişoara.

CONSTANTIN ACSINTE
BAS

Născut la Iaşi la 3 aprilie 1954, termină cursurile Facultății de muzică şi arte plastice, specializarea canto-muzică, promoția 1983. Urmează apoi cursuri de tehnică vocală şi interpretare muzicală cu maeştrii Nicolae Florei, Pompei Hărăşteanu şi Biserka Cvejik din Cehia. Va fi semifinalist la Concursul internațional de canto (secțiunea oratoriu-lied) *Francisco Vinas* Barcelona – Spania 1980. Va urma de asemenea cursuri de regie de operă începând cu luna decembrie 1989 cu maeştri I. Arbore, H. Lupescu, R. Zaharescu, M. Brediceanu, I. Cojar, S. Manu. Va fi angajat al Filarmonicii *Moldova* din Iaşi în perioada 1976-1987, ca artist liric în corul *G. Musicescu*.

Din 1987 este angajat solist al Operei din Constanța. În perioada lunilor august-noiembrie 1998 a fost solist şi asistent de regie la compania olandeză *Euro Stage*, iar în perioada anilor 2001-2002 a susținut concerte de binefacere în Germania pentru copiii instituționalizați. În stagiunea 1997-1998 a deținut funcția de secretar

www.ziuaconstanta.ro

muzical al Operei Constanța. A susținut numeroase roluri în operă, operetă, participând la spectacole cu lucrări vocal-simfonice, în recitaluri vocale şi instrumentale (fiind şi un bun chitarist, predă acest instrument la Liceul de Artă constănțean) în țară şi în străinătate: Bucureşti, Timişoara, Craiova, Galați, Iaşi, Ucraina, Italia, Spania, Franța, Germania, Bulgaria, Olanda, Polonia şi Portugalia.

Din anul 2006 este director artistic coordonator al Companiei de Operă a Teatrului.

ARTEMIE COJOCARU

TENOR

Născut în Țara de Sus, într-un meleag de glorie şi legendă, tenorul Artemie Cojocaru a moştenit dragostea pentru cântec de la părinții săi. După absolvirea studiilor, activează pe scena Teatrului constănțean, apoi în urma unui concurs în 1978, obține un contract de colaborare în Germania democrată. Dorința de perfecționare îl va determina să urmeze cursurile Seminarului Internațional de muzică *Franz Liszt* din Weimar, la clasa profesorului P. Schrfier şi P. Lisizian. Dintre rolurile sale amintim: *Contele Almaviva* din *Bărbierul din Sevilla*, *Arnold* din *Wilhelm Tell*, *Alfredo* din *Traviata, Cavaradossi* din *Tosca*, *Radames* din *Aida, Alfred* din *Liliacul*, etc. Dotat cu o voce susținută, frumos timbrată, muzicalitate şi inteligență scenică, Artemie Cojocaru va susține numeroase spectacole şi-şi va întări colaborările cu Germania democrtă, unde va presta servicii de calitate pe scenele operelor din Dresda, Halle, Berlin, Stasfurt, dar şi pe scenele operelor din Polonia, Cehoslovacia, Ungaria şi Bulgaria.

ADRIAN STANACHE

MAESTRU COR

A absolvit Academia de Muzică din Bucureşti, secția teoria muzicii – dirijat coral-pedagogie. Este maestru de cor la Opera din Constanța, desfăşurând paralel şi activitate didactică la Universitatea „Ovidius", la catedra de dirijat şi ansamblu coral. A avut diverse colaborări cu Radio Craiova, Filarmonica Craiova, Radio Constanța, Filarmonica „Moldova" din Iaşi şi a efectuat turnee în Spania şi Italia. Repertoriul său cuprinde părțile corale din operele: *Bărbierul din Sevilla* de G. Rossini, *Julieta şi Romeo* de V. Bellini, *Don Pasquale* de G.

www.ziuaconstanta.ro

Donizetti, *Aida, Otello, Traviata şi Rigoletto* de G. Verdi, *Boema, Tosca, Madama Butterfly*, de G. Puccini, *Cavalleria rusticana* de P. Mascagni, *Carmen* de G. Bizet, precum şi operetele: *My Fair Lady* de Löwe, *Mam'zelle Nitouche* de Hervé etc.

LUMINIŢA TELEABĂ-POPA

SOPRANA

Este absolventă a Conservatorului Ciprian Porumbescu din Bucureşti promoţia 1980. În acelaşi an este repartizată ca solistă la Teatrul liric din Constanţa, unde va debuta cu rolul *Arsena* din *Voievodul ţiganilor*, după care va continua cu roluri în *Lăsaţi-mă să cânt, Prinţesa circului*. În 1981 va fi protagonista premierei *Mam'zelle Nitouche*, iar în 1982 va realiza rolul *Mi* din premiera *Ţara surâsului*. Până în 1995, va mai deţine roluri în spectacolele *Silvia, Sânge vienez, O noapte la Veneţia, Rose-Marie, Soldăţelul de plumb*. Încununarea carierei sale va fi rolul *Elizei* din *My Fair Lady*, pe care l-a creat la modul excepţional. Părăseşte Teatrul liric pentru postul de profesoară de canto la Liceul de Artă din Constanţa, unde activează şi în prezent.

EMILIA OPREA

SOPRANA

Absolventă a Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti în 1984, clasa prof. Arta Florescu. Repartizată la Teatrul liric din Constanţa, debutează cu rolul *Gilda* din *Rigoletto* de G. Verdi, apoi cântă în *Lucia di Lammermoor*, *Rosina* din *Bărbierul din Sevilla*, *Frasquita* din *Carmen* de Bizet etc. Participă la concursurile internaţionale la Moscova 1981, Praga 1986, unde obţine premiul II, premiul I neacordându-se. A fost invitată să concerteze la Operele din Bucureşti, Iaşi şi Timişoara, iar în cadrul Festivalului „G. Enescu" (1988), a evoluat pe scena studioului de concerte alături de Alexandru Agache, Ion Pojar, Angela Burlacu, etc. A concertat de asemenea, ca invitată la Berlin, debutând la (*Staatsoper),* apoi la Bruxelles, Amsterdam, în Italia pentru rolul *Gildei* din *Rigoletto*, apoi în Spania, susţinând 6 spectacole cu opera *Elixirul dragostei* pregătită cu Opera Timişoara. A cântat apoi la Timişoara *Don Giovanni* şi la Constanţa, după care pleacă cu Opera din Cluj în Olanda. A concertat cu toate

www.ziuaconstanta.ro

instituțiile de gen din țară şi a colaborat cu personalități de prestigiu din țară şi de pe scenele lumii.

FLORENȚA MARINESCU

SOPRANA

A absolvit ca şefă de promoție în anul 1978 Liceul de muzică din Constanța, secția pian. În anul 1981 este admisă prima la concursul de admitere la Conservatorul *Ciprian Porumbescu* din Bucureşti, secția canto. Studiile de canto le-a făcut cu mai mulți maeştri: Magda Ianculescu, Arta Florescu (Artistă a Poporului), George Ionescu şi Maria Hurduc. În anul 1986, absolvă secția de canto şi este repartizată ca solistă la Teatrul liric constănțean. A debutat în *Bal la Savoy* în rolul *Daisy Parke*, apoi în *Văduva veselă* în rolul *Hanna Glavary*, apoi în personajele verdiene *Leonora, Lady Macbeth, Elisabetha* etc. A participat la un număr de 235 de reprezentații din care: 107 spectacole, 102 concerte, 26 de recitaluri. A susținut spectacole în țară şi în străinătate. Repertoriul solistei a cuprins de la lucrări româneşti de mare valoare, până la cele mai cunoscute şi îndrăgite pagini din repertoriul universal.

ANA-MARIA MUNTEANU

DIRECTOR

Absolventă a Academiei de Muzică Bucureşti, a obținut, în 1987 titlul de Doctor în filozofie–sociologie al Universității din Bucureşti. Activitatea sa muzicologică se află concretizată în cronici muzicale, teatrale, coregrafice, în publicații ca: *Actualitatea Muzicală, Revista Tomis, Jurnalul, Cuget liber*, etc. A realizat scenarii şi librete în spectacole ca: musicalul *Turandot*, după Carlo Gozzi, pe scena Teatrului *Fantasio*, *Oleg Danovski - 70 de ani*, preluat de TVR. A fost redactor la Radio Constanța, lector universitar la Facultatea *Hyperion* din Constanța la disciplinele Psiho-estetica teatrului şi Istoria teatrului muzical american. A fost director al Teatrului liric Constanța în perioada 1986–1989 şi apoi Director al Teatrului de balet contemporan *Oleg Danovski*.

www.ziuaconstanta.ro

CRISTIAN MIHĂILESCU

REGIZOR

După absolvirea Academiei de Muzică din Bucureşti, secţia Canto, devine solist al Operei Române din Bucureşti, pe scena căreia interpretează peste 45 de roluri de facturi diferite din întregul repertoriu liric universal. După studiile de regie de operă, debutează ca regizor în 1985, cu spectacolul *Bărbierul din Sevilla* (pe scena Teatrului liric din Braşov), care s-a bucurat de aprecierea criticii de specialitate, apreciere concretizată prin acordarea Premiului ATM şi al Premiului Revistei *Flacăra* pentru originalitatea viziunii regizorale. Printre montările sale realizate pe scenele Operei române din Bucureşti ca şi a Teatrelor lirice din Braşov, Constanţa, Craiova, Târgu-Mureş, se numără spectacolele: *Don Pasquale, Elixirul dragostei, Micul Prinţ, Inimă de copil* etc. Este membru al Academiei de Teatru muzical din Bayreuth (Germania), participă la Cursurile de management artistic de la Dijon - Franţa şi Thurnau. A fost regizor şi director general al Teatrului liric Constanţa, instituţie pe care a promovat-o la titlul de „Opera Constanţa". Actualmente activează la Braşov.

STELA SÎRBU

SOPRANA

În perioada 1987-1991, termină Colegiul muzical *G. Neaga* din Chişinău, după care urmează Academia de Muzică din Chişnău pe care o absolvă în 1996. Urmează apoi un Master-classes cu Mira Zacai. În 1996 este angajată la Opera Constanţa. Are în repertoriu: *Romeo* (*I Capuletti e i Montecchi*) de Bellini - 1997, *Santuzza* din *Cavalleria rusticana* de Mascagni – 1997, *Amelia* din *Bal mascat* de Verdi – 1998, *Aida* din opera cu acelaşi nume de Verdi – 1999.

IRINA IONESCU

SOPRANA

A absolvit cursurile Conservatorului *Ciprian Porumbescu* din Bucureşti, secţia canto la clasa sopranei Sanda Şandru, ca şefă de promoţie în 1997. Încă din 1993 este laureată a premiului I la concursurile *Ion Dacian, Ionel Perlea, Hariclea Darclé*. Participă la

www.ziuaconstanta.ro

cursurile de Master-class ale sopranei Mariana Nicolesco în 1996. Debutează la Opera Națională Bucureşti în anul 1997 şi din 1998 este solistă a Operei din Constanța. În iulie 1998 şi 1999, cântă la Festivalul de artă lirică de la Aix-en-Provence (Franța), apoi va cânta la Lausanne, Padova, Veneția, Roma şi Paris. Revenită în țară pentru a onora stagiunea Operei, pregăteşte rolul *Luciei* din *Lucia di Lammermoor* de G. Donizetti.

ELENA ROTARI

SOPRANA

A absolvit cursurile Academiei Naționale de Arte din Chişinău în anul 1989. Până în anul 1995 a studiat canto în particular cu Tamara Aliosina şi Emil Crăsnaru. Începând din anul 1990 până în 1999 a întreprins numeroase turnee în mai multe țări: Italia, Bulgaria, Belgia, Rusia. Germania, Israel, Olanda, Georgia, Ucraina. În 1999-2000 devine laureată a Concursului Internațional pentru Cântăreți lirici *Citta di Alcamo* şi concertează în Germania, Belgia, Olanda cu oratoriul Ellias cu care realizează şi un C.D. Are un repertoriu bogat ce cuprinde titluri din creația compozitorilor: Verdi, Bellini, Mozart, Puccini, Bizet, etc.

NICOLETA ARDELEAN

SOPRANA

Soprana Nicoleta Ardelean, angajata Operei Constanța din anul 2000 s-a remarcat deja în țară şi pe marile scene lirice străine, ca o veritabilă artistă şi o interpretă de mare valoare. A absolvit Conservatorul din Cluj în 1999, sub îndrumarea profesorilor Agneta Kriza şi Roman Eremia. Şi-a aprofundat studiile cu profesorii Gheorghe Roşu, Alexandru Farcaş şi Lucia Vonica. În 2000 studiază la Arenele din Verona (Italia) cu Allida Ferarrini. O serie de premii confirmă valoarea artistei. În 1998 – locul III, la Concursul Internațional „Nicolae Bretan" de la Cluj, în 1999 – Marele premiu la Concursul Internațional „H. Darclée" de la Brăila, locul II şi Premiul Criticii muzicale la Bilboa (Spania). S-a remarcat în roluri ca. Micaela din *Carmen*, Euridice din *Orfeu şi Euridice*, Mimi din *Boema,* Violeta din *Traviata* etc.

www.ziuaconstanta.ro

IOAN ARDELEAN

BARITON

A absolvit Academia de Muzică din Cluj-Napoca în anul 1999, la clasa de canto a prof. univ. Alexandru Farcaş şi lect. Gheorghe Mogoşan. A urmat studii de specializare la clasa de canto a Prof. Franz Brandl şi Nicolaus Hillebrand de la Academia de Muzică *Richard Strauss* din München. Este laureat al concursurilor internaţionale de canto: *Nicolae Bretan* – Cluj 1996, şi *Sabin Drăgoi* – Timişoara, 2001. A susţinut concerte cu Orchestra Naţională Radio, cu Filarmonicile din Cluj, Arad, Târgu–Mureş şi a efectuat turnee artistice în Germania la München şi Köln. Din anul 2000 este solist al Operei constănţene, din repertoriul său făcând parte opere de Mozart, Puccini şi Verdi.

RĂSVAN CERNAT

DIRIJOR

Muzician înclinat spre cunoaşterea multilaterală a măiestriei dirijorale, Răsvan Cernat se impune ca un şef de orchestă de anvergură cu o vastă experienţă şi mare probitate artistică. În 1967 absolvă secţia de dirijat a Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti, iar în 1972 absolvă facultatea de compoziţie a aceluiaşi conservator la clasa maestrului Ştefan Niculescu. În 1969 şi 1972 urmează în Italia cursurile de perfecţionare organizate la Veneţia de către dirijorul Franco Ferrara. În 1972 şi 1974 participă la cursurile din Bologna şi Paris ţinute de Sergiu Celibidache. Debutează în 1975 la pupitrul Filarmonicii din Oradea, apoi continuă ca dirijor titular la Filarmonica din Braşov, Opera Naţională din Iaşi. Opera Naţională din Bucureşti, instituţie unde va funcţiona şi ca director artistic, apoi director general. Va fi numit apoi director general al Filarmonicii „Marea Neagră" din anul 2002, apoi director general al Teatrului de Operă şi Balet din Constanţa, unde va dirija numeroase spectacole şi se va stabili ca dirijor principal. În 1980 este primul laureat al Premiului de dirijat *Ionel Perlea*. Obţine apoi *Premiul Criticii Muzicale ATM* (1984) şi *Premiul pentru Muzică de Film* al Asociaţiei Cineaştilor (1985). În 1999 primeşte de la Ambasada Franţei Medalia Culturală *14 Juillet*, iar în 2000 a fost distins cu Ordinul *Steaua României* în grad de Ofiţer.

www.ziuaconstanta.ro

DANIELA VLĂDESCU
SOPRANA

Născută la 10 decembrie 1956 în Bucureşti. Urmează cursurile Liceului de Muzică „George Enescu" din Bucureşti între anii 1963-1975. Se înscrie la Academia de Muzică „Ciprian Porumbescu" pe care o absolvă în 1980, la clasa doamnei profesor Arta Florescu. Se va perfecţiona între anii 1986-1987 la Weimar - Germania şi 1991 la Salzburg - Austria. În 1980 obţine Premiul internaţional *Francesco Vinas* din Barcelona, iar în 1985 obţine Premiul *Mozarteum* (medalie de argint) la Concursul internaţional „Maria Callas" - Germania. Daniela Vlădescu vorbeşte patru limbi străine: engleza, italiana, germana şi franceza, fapt ce i-a creat posibilitatea de a aborda un vast repertoriu internaţional de café-concert şi piano-bar. A colaborat cu Opera şi Opereta din Romania (Iaşi, Timişoara, Cluj, Craiova, Constanţa), precum şi cu orchestrele filarmonice, în concerte vocale (Sibiu, Oradea, Botoşani, Bacău). A onorat de asemenea contracte internaţionale cu Italia, Canada, Israel, Germania, China, Turcia, Rusia şi Japonia. A avut numeroase colaborări cu Radio şi Televiziunea Naţională.

A susţinut roluri memorabile: Gilda din *Rigoletto*, Violeta din *Traviata*, Oscar din *Bal mascat* semnate de G. Verdi, Norina din *Don Pasquale*, Adina din *Elixirul dragostei* de G. Donizetti, Rosina din *Bărbierul din Sevilla* de Rossini, Pamina din *Flautul fermecat*, Susana din *Nunta lui Figaro*, Blonde din *Răpirea din Serai* de W.A. Mozart, Anchen din *Freischutz* de Weber, Lauretta din *Gianni Schicchi*, Cio-cio-san din *Madama Butterfly* de G. Puccini. A interpretat de asemenea personajele din operetele *Liliacul* - Adela, *Sânge vienez* - Frantzi, Arsena - *Voievodul ţiganilor*, Mitzu Ţi - *Marco Polo*, Denise - *Mam'zelle Nitouche*, Maria - *Poveste din cartierul de vest*.

Actualmente este director general al Teatrului Naţional de Operă şi Balet „Oleg Danovski" Constanţa.

www.ziuaconstanta.ro

Anexa10 Repertoriul operei din Constanța 1957-2007

Anul	Titlul	Autorul	Genul	Data	Obs.
1958	Liliacul	J. Strauss	Operetă	24 03	
	La seceriș	T. Brediceanu	Operă	14 05	
	Cavalleria rusticană	P. Mascagni	Operă	14 05	
	Traviata	G. Verdi	Operă	14 08	
	Ana Lugojana	F. Barbu	Operetă	13 12	
1959	Bărbierul din Sevilla	G. Rossini	Operă	14 05	
	Văduva veselă	F. Lehar	Operetă	17 06	
	Coppelia	L. Delibes	Balet	15 11	
	Lăsați-mă să cânt	G. Dendrino	Operetă	30 12	
1960	Tosca	G. Puccini	Operă	28 05	
	Salcâmul alb	I. Dunaevski	Operetă	10 07	
	Paiațe	R. Leoncavallo	Operă	01 11	
1961	Fetele de la Murfatlar	E. Roman	Operetă	25 03	
	Lakmé	L. Delibes	Operă	24 06	
	Vânt de libertate	I. Dunaevski	Operetă	07 11	
	Silvia	E. Kalman	Operetă	27 12	
1962	Fântâna din Bahcisarai	B. Asafiev	Balet	14 04	
	Lysistrata	G. Dendrino	Operetă	25 08	
	Casa cu trei fete	Schubert-Berte	Operetă	14 11	
	La piață	M. Jora	Balet	30 12	
	Când strugurii se coc	M. Jora	Balet	30 12	
1963	Rigoletto	G. Verdi	Balet	20 04	
	Vânzătorul de păsări	K. Zeller	Operetă	16 08	
	Don Pasquale	G. Donizetti	Operă	26 12	
1964	Boema	G. Puccini	Operă	21 03	
	Motanul încălțat	C. Trăilescu	Operă copii	05 09	
	Esmeralda	Pugnani-Glier	Balet	25 11	
1965	Voievodul țiganilor	J. Strauss	Operetă	16 01	
	Mam'zelle Nitouche	F. Herve	Operetă	03 03	
	Martha	F. Flotow	Operă	11 09	
1966	Dragoste de țigan	F. Lehar	Operetă	19 01	
	Domnișoara Nastasia	C. Trăilescu	Balet	13 04	
	Madame Butterfly	G. Puccini	Operetă	19 06	
1967	Bal la Savoy	P. Abraham	Operetă	17 01	
	Logodnicul din lună	P. Kuneke	Operetă	19 05	
	Faust	Ch. Gounod	Operă	01 07	
	Liliacul (lb. germană)	J. Strauss	Operă	12 08	
1968	Nimfa litoralului	V. Doboș	Operetă	20 02	
	Carmen	G. Bizet	Operă	21 06	
1969	Floarea din Hawai	P. Abraham	Operetă	05 02	
	Studiu în bleu		Triptic de balet	03 06	
	1. Scara	K. Kanton	Balet	03 06	
	2. Arcade	A. Stroe	Balet	03 06	
	3. Bolero	M. Ravel	Balet	03 06	
	My Fair Lady	Fr. Lowe	Operetă	09 06	
1970	Piatra din casă	Al. Flechtenmacher	Vodevil	04 03	
	Trubadurul	G. Verdi	Operă	15 12	
	Ana Lugojana (var. II)	F. Barbu	Operetă	14 07	
1971	O noapte la Venetia	J. Strauss	Operetă	14 04	
	Lasați-mă să cânt (rel.)	G. Dendrino	Operetă	23 12	
1972	Marinarul visător	L. Profeta	Balet	01 04	
	Perichola	J. Offenbach	Operetă	13 05	
	Hora domnițelor	M. Negrea	Balet	19 08	
	Pescuitorii de perle	G. Bizet	Operă	17 12	

www.ziuaconstanta.ro

1973	Bărbierul din Sevilla (rel.)	G. Rossini	Operă	28 01	
	Traviata (rel.)	G. Verdi	Operă	17 02	
	Coppelia (rel.)	L. Delibes	Operă	09 07	
	Soarele Londrei	Fl. Comişel	Operetă	20 12	
1974	Giselle	A. Adam	Balet	17 05	
	Pădurea vulturilor	T. Jarda	Operă	15 11	
	Sânge vienez	J. Strauss	Operetă	15 12	
1975	Primăvara	C. Trăilescu	Balet	24 04	
	Punguţa cu doi bani	T. Bratu	Operă copii	17 06	
	Cântăreţul mexican	F. Lopez	Operetă	14 12	
1976	Traviata	G. Verdi	Operă	23 03	
	Hansel şi Gretel	E. Humperdinck	Operă copii	29 03	
	Regele Istros	J.Szavardy	Operă	28 05	
	Balet-miniaturi		Triptic de balet		
	1. Eveniment 1907	T. Olah	Balet	04 10	
	2. Vox Maris	G. Enescu	Balet	04 10	
	3. O viaţă	A. Stroe	Balet	04 10	
1977	Don Quixote	L. Minkus	Balet	19 01	
	O noapte furtunoasă	P. Constantinescu	Operă	16 03	
	Peneş Curcanul (p. abs.)	S. Panţâru	Operetă	07 05	
	Prinţesa circului	E. Kalman	Operetă	25 12	
1979	Otello	G. Verdi	Operă	07 01	
	Orele mării	L. Profeta	Balet	27 01	
	Năpasta	S. Drăgoi	Operă	27 01	
	Tosca (rel.)	G. Puccini	Operă	28 06	
	Don Pasquale (rel.)	G. Donizetti	Operă	01 12	
1980	În paşi d dans	A.Adam,G.Bizet	Balet	21 04	
	Trei inimi şi o fată (p. abs.)	A. Giroveanu	Operetă	12.03	
	Spărgătorul de nuci	P.I. Ceaikovski	Balet	08 06	
	Prietenul meu Bumbury	G.Natschinski	Musical	24 11	
1981	Trei generaţii	S. Sarchizov	Operă	15 03	
	Sânge vienez (rel.)	J. Strauss	Operetă	15 07	
	Silvia (rel. în italiană)	E. Kalman	Operă	13 12	
	Voievodul ţiganilor (rel.)	J. Strauss	Operetă	13 12	
	O noapte la Veneţia	J. Strauss	Operetă	16 12	
1982	Silvia	E. Kalman	Operetă	08 03	
	Ţara surâsului	F. Lehar	Operetă	17 11	
1983	Pădurea vulturilor (rel.)	T. Jarda	Operă	14 04	
	Nabucco	G. Verdi	Operă	25 04	
	Primăvara (rel.)	C. Trăilescu	Balet	15 07	
1984	Bărbierul din Sevilla (rel.2)	G. Rossini	Operă	23 03	
	Madame Butterfly (rel.1)	G. Puccini	Operă	26 03	
	Trubadurul (rel.1)	G. Verdi	Operă	06 04	
	Carmen (rel.1)	G. Bizet	Operă	08 04	
	Rose Marie	R. Friml	Operetă	08 11	
1985	Boema (rel.1)	G. Puccini	Operă	17 03	
	Dixtuor	G. Enescu	Balet	25 03	
	Sheherezada	R. Korsakov	Balet	25 03	
	Nunta lui Figaro	W.A. Mozart	Operă	25 03	
	Trubadurul (rel.1)	G. Verdi	Operă	06 04	
	Carmen (rel.1)	G. Bizet	Operă	08 06	
	Don Giovanni	W.A. Mozart	Operă	15 04	
	Rose Marie	R. Friml	Operetă	08 11	
1986	Bal la Savoy (rel.)	P. Abraham	Operetă	14 03	
	Balada lui Rică	L. Profeta	Balet	08 05	
	Mam'zelle Nitouche (rel.1)	F. Herve	Operetă	14 05	
	Văduva veselă (rel.1)	F. Lehar	Operetă	24 12	
1987	O noapte furtunoasă	P. Constantinescu	Operă	23 03	
	Don Quixote (rel.)	L. Minkus	Balet	01 04	
	Poveste de dragoste	M. Ravel	Balet	07 04	

www.ziuaconstanta.ro

	Alice în ţara minunilor	I. Stoian	Balet	16 04	
1988	Lucia de Lamermoor (p.)	G. Donizetti	Operă	13 03	
	Traviata (rel. v.n.)	G. Verdi	Operă	23 03	
	Inimă de copil	C.P. Basacopol	Operă copii	12.05	
	Examene, examene (p.)	M. Ţeicu	Musical	27.12	
	Triptic-balet	3 lucrări:	Colaj	12.05	
	1. Bolero	M. Ravel	Balet	12.05	
	2. Gura lumii	Enescu- Rogalski	Balet	12.05	
	3. Nuntă însângerată	Albeniz, de Falla	Balet	12.05	
	My Fair Lady (v.n.)	Fr. Lowe	Operetă	09 04	
1989	Pinocchio (p.)	C. Cezar	Operă copii	03 07	
	Traviata (p.)	G. Verdi	Operă	23 04	
1990	Atarxie - preludiu	A. Mezincescu	Balet	19.03	
	Nabucco (p.)	G. Verdi	Operă	19 03	
	Degeţica (p.)	L.Mozart	Balet	13 12	
	Cavalleria rusticană	P. Mascagni	Operă	25 11	
1991	Bal mascat (p.)	G. Verdi	Operă	24 11	
1992	La serva padrona	G.B. Pergolesi	Operă	04.10	
	Soldăţelul de plumb (p.)	D. Capoianu	Operă copii	18 04	
1993	Mozart - prietenul meu				
	Bastien şi Bastienne (p.)	W.A. Mozart	Operă	03 02	
	Nabucco	G. Verdi	Operă	25 04	
	Traviata	G. Verdi	Operă	14 06	
1994	La braţ cu opereta (p.)	Colaj	Spectacol	29 01	
	Eva New Jazz (p.)	L.Profeta	Balet	24 02	
	Bărbierul din Sevilla (v.n.)	G. Rossini	Operă	12 03	
	Arabescuri coregrafice (p.)	colaj	Balet	12 03	
	Carmen (p.)	G. Bizet	Operă	28 03	
	Mowgli	A. Granski	Balet	04 04	
	Requiem	G. Verdi	C. vocal-simf.	25 05	
1995	Messa pentru tineri (p.)	Gershwin-Ravel	Balet colaj	22 03	
1996	Otello (v. scenica nouă)	G. Verdi	Operă	11 05	
1995	Peppi, ciorap lung (p.)	K. Haciaturian	Balet	2203	
1997	Îmi place opera (p.)	selecţiuni	C. vocal-simf.	05 04	
	Julieta şi Romeo (p.)	V. Bellini	Balet	28 06	
	Soldăţelul de plumb (rel.)	D. Capoianu	Operă copii	02 10	
1998	Scufiţa roşie (p. abs.)	D. Lupu	Operă copii	10 10	
	Parfumul amintirilor (p.)	Selecţiuni	Spectacol	17 10	
	Triada	Colaj	Balet	12 12	
1999	Văduva veselă	F. Lehar	Operetă	03 04	
	Aida (p.)	G. Verdi	Operă	27 06	
2000	Bal mascat (v.n.)	G. Verdi	Operă	10 02	
	Mam'zelle Nitouche	F. Herve	Operetă	12 02	
	Coppelia (v.n.)	L. Delibes	Balet	22 04	
2001	Rigoletto (v.n.)	G. Verdi	Operă	02 06	
2002	Madame Butterfly (v.n.)	G. Puccini	Operă	09 02	
	La fille mal garde	F. Herold	Balet	06 03	
	Boema	G. Puccini	Operă	05 10	
2003	Trubadurul	G.Verdi	Operă	12.02	
	Răpirea din serai	W.A. Mozart	Operă	12.03	
	Anotimpuri	Vivaldi-Gershwin	Balet-colaj	07.04	
2004	Requiem	W.A. Mozart	C. vocal-simf.	07.04	
	Cei trei muşchetari	Albinoni - Bach	Colaj-balet	10.06	
	Liliacul	J. Strauss	Operetă	07.07	
	Don Givanni	W.A. Mozart	Operă	15.10	
	Giselle	A. Adam	Balet	16.10	
2005	Don Giovanni	W.A. Mozart	Operă	15.10	
	Giselle	A. Adam	Balet	16.10	
	Rigoletto	G. Verdi	Operă	18.10	
	Cei trei muşchetari	G. Casado	Balet	19.10	

www.ziuaconstanta.ro

	Liliacul	E. Roman	Operetă	21.10	
2006	Nabucco	G. Verdi	Operă	2.11	
	Peer Gynt	E. Grieg	Balet	3.11	
	Trubadurul	G. Verdi	Operă	5.11	
	Nunta lui Figaro	W.A. Mozart	Operă	9.11	
	Rigoletto	G. Verdi	Operă	11.11	
	Tosca	G. Verdi	Operă	15.11	
	Carmina Burana	C. Orff	Vocal-simf.	19.11	
2007	Rigoletto	G. Verdi	Operă	23.15	
	Boema	G. Puccini	Operă	23.05	
	Giselle	A.Adam	Balet	28.05	
	Don Giovanni	W.A. Mozart	Operă	30.05	
	Soldăţelul de plumb	D. Capoianu	Operă pt. copii	1.06	
	Văduva veselă	Fr. Lehar	Operetă	3.06	
	Nunta lui Figaro	W.A. Mozart	Operă	6.06	
	Aida	G. Verdi	Operă9.06		

Anexa 11 Premiere absolute

1.	Fetele din Murfatlar	E. Roman	Operetă	25.03.1961	
2.	Nuntă în gospodărie	V. Doboş	Balet	30.12.1962	
3.	Nimfa litoralului	V. Doboş	Operetă	20.02.1968	
4.	Marinarul visător	L. Profeta	Balet	01.04.1972	
5.	Hora domniţelor	M. Negrea	Balet	19.08.1972	
6.	Regele Istros	J. Szarvady	Operă	28.05.1976	
7.	Vox Maris	G. Enescu	Balet	04.10.1976	
8.	Miniaturi pentru balet	3 lucrări:	Colaj	04.11.1976	
	1. Eveniment 1907	T. Olah	Balet	04.11.1976	
	2. O viaţă	A. Stroe	Balet	04.11.1976	
	3. Vox Maris	G. Enescu	Balet	04.11.1976	
9.	Peneş Curcanul	S. Panţâru	Operetă	07.05.1977	
10.	Orele mării	L. Profeta	Balet	27.01.1979	
11.	Trei inimi şi o fată	A. Giroveanu	Operetă	12.03.1980	
12.	Trei generaţii	S. Sarchizov	Operetă	15.03.1981	
13.	Peppi, ciorap lung	K. Haciaturian	Balet	10.11.1995	
14.	Scufiţa roşie	D. Lupu	Operă pt. copii	10.10.1998	

www.ziuaconstanta.ro

Curriculum Vitae

ADRIAN DOXAN

Data şi locul naşterii: 30 august 1949, comuna Ştefan cel Mare, jud. Neamț.

Studii preuniversitare: Liceul de Muzică Bacău.

Studii universitare: Conservatorul „George Enescu" Iaşi, facultatea de compoziție şi muzicologie, secția pedagogie, promoția 1973.

Profesia: profesor de muzică la Liceul de Artă Constanța

Starea civilă: căsătorit

Titluri: profesor evidențiat - prin ordinul M.E.C. nr. 7.610 din 8 iunie 1988.

Funcții:

- 1985-1989 - Director al Şcolii generale nr. 2 Năvodari,
- 1994-1998 - Inspector de specialitate la Inspectoratul Şcolar Județean Constanța.

Vechimea în învățământ: 32 de ani.

EXPERIENȚA PROFESIONALĂ

- 1973-1974 Profesor de muzică la Şcoala generală nr. 1 Podoleni - Neamț
- 1974-1979 Profesor la Şcoala de muzică şi arte plastice din P. Neamț
- 1977 Gradul didactic Definitiv în învățământ. Adev. nr. 2955/1977
- 1979-1984 Profesor de muzică la Şcoala generală nr. 1 Năvodari
- 1982 Grad didactic II. Certificat nr. 2432/1982
- 1985 Profesor de muzică la Şcoala generală nr. 2 Năvodari
- 1985-1989 Director al Şcolii generale nr. 2 Năvodari
- 1987 Gradul didactic I. Certificat nr. 1042/1987
- 1989-1992 Profesor de muzică la Şcoala generală nr. 21 Constanța
- 1992-1994 Profesor de teorie şi solfegii la Liceul de Artă Constanța
- 1993 Profesor metodist al I.S.J. Constanța

www.ziuaconstanta.ro

- 1994-1998 Inspector de muzică la Inspectoratul Şcolar din Constanța
- 1995 şi în prezent Profesor titular la Liceul de Artă Constanța (post obținut prin concursul din 22 august 1995).

ACTIVITATEA ARTISTICĂ

- Autor a unui număr de 14 coruri mixte, 22 de cântece şi coruri pentru copii tipărite în volumul *Cântec pentru Romanița*, 15 lieduri şi lucrări vocale tipărite în volumul *Întoarcere din toamnă*, 8 piese instrumentale cu caracter didactic, 26 cântece de petrecere, 98 piese de muzică uşoară, 1 lucrare vocal-simfonică.
- Autor al unui număr de 11 cărți, 7 de specialitate, 2 pentru copii, un volum de povestiri şi unul de versuri.
- Sunt Preşedintele fundației „Stelușele Mării" organizație nonprofit, care are ca scop activități culturale pentru copii şi care realizează anual Festivalul Național de Interpretare a muzicii pop pentru copii şi tineret *Stelușele Mării.*

Publicații de specialitate

1. Volumul de cântece corale pentru copii *Cântec pentru Romanița*, Ed. Leda, Constanța, 1997;
2. Volumul de romanțe *Întoarcere din toamnă*, Ed. Ex Ponto, Constanța, 1999;
3. Carte de cântece pentru copii *Bucurii pe portativ*, Ed. Metafora, Constanța, 1999;
4. *Orientări estetice în muzica secolului XX*, Ed. Metafora, Constanța, 2000;
5. Volumul *La Mohu când se-ntorc cocorii*, despre viața şi opera lui Achim Stoia, Ed. Ex Ponto, Constanța, 2002;
6. *Elemente de sociologie muzicală cu aplicații în Opera contemporană*, Ed. Ex Ponto, Constanța, 2004;
7. *Aspecte ale vieții muzicale constănțene în sec. al XIX-lea şi începutul secolului al XX-lea. Societăți corale de tradiție din Dobrogea*, Ed. Ex Ponto, Constanța, 2005.

Alte publicații:

1. *Geniu - împărat*, povestiri pentru copii, Ed. Muntenia, Constanța, 1996;
2. *Iubire şi speranță*, povestiri, Ed. Muntenia, Constanța 1996;
3. *Zoo cu tâlc* - versuri pentru copii, Ed. Metafora, Constanța, 1998;

www.ziuaconstanta.ro

4. *Vise de fum*, poeme şi versuri, Ed. Metafora, Constanța, 2000.

Imprimări pe discuri şi CD, Albume de autor

- Albumul, *Să spui iubirii, te iubesc,* CD cu creații de muzică uşoară, Ed. Thalassa Record, Constanța, 1994;
- Albumul *Bucurii pe portativ*, CD cu creații de cântece pentru copii, Radio Iaşi, 2002;
- *Dor de viață,* album cu cântece de petrecere Ed. Thalassa Record, Constanța, 1995;
- *Lumina din gând*, piesa care dă titlul discului realizat de Carmen Rădulescu, Ed. Valcan S.R.L., Bucureşti, 1992;
- 9 piese de muzică uşoară în albumul *Crezul meu*, realizat de Tempo Music, Bucureşti, 2001;
- *Fulgul de zăpadă* - versuri Nichita Stănescu, lucrare premiată, interpretată de formația *Greieraşul* a Liceului de Artă „George Enescu" Ed. Electrecord, Bucureşti, 1987, dirijor Daniela Tudorancescu;
- *Romanița*, lucrare corală imprimată de formația *Infantes Maris*, Ed. Electrecord, Bucureşti 1988, dirijor Florentina Ghițescu;
- *Fiii tinerei Românii*, lucrare corală imprimată de *Infantes Maris*, dirijor Florentina Ghițescu, Ed. Electrecord, Bucureşti, 1984.

Lucrări tipărite:

1. *Aripi blânde* şi *Cântec de iarnă* - coruri pe voci egale publicate în *Antologia de cântece şi coruri* editată de Conservatorul „George Enescu" din Iaşi, 1988;
2. *E una țara* şi *Anotimpul legendelor* - coruri mixte tipărite în volumul *Cântece pentru tineret*, Bucureşti, Ed. Muzicală, 1988;
3. *Fulgul de zăpadă* - lucrare premiată şi publicată în volumul „Culegere de cântece pentru copii" Bucureşti, 1989;
4. *Poem la amiază* - lucrare corală pentru voci egale, pian şi 5 instrumente Orff, premiată la Trento în Italia cu locul I absolut şi tipărită în *Armonie in Concorso*, Ed. Federazioni Cori del Trentino, Italia, 2002.

www.ziuaconstanta.ro

www.ziuaconstanta.ro

Résumé

Le Théâtre Lyrique (l'Opéra) de Constanța (Compte – Rendu)

INTRODUCTION

Dans notre histoire musicale, le Théâtre lyrique joue un rôle dominant par sa relation directe avec l'opinion publique, par son adhérence- plus ou moins intermédiée-aux événiments, courants d'idée, aux problèmes fondamentaux de chaque étape historique. A ces particularités on doit en bonne mesure sa popularité et son dévancement par rapport à d'autres domaines de notre art musical. Le Thèâtre lyrique trouve ainsi sa place et sa contribution dans le mouvement qui se développe impétueusement, tout en s'entegrant dans le contexte de la civilisation européenne et en affirmant les valeurs nationales sur le plan politique et cultural. L'Opera en tant que genre constitué, fait son entrée dans la création musicale roumaine sous le sigle du thème historique. L'un des premiers textes musico-dramtique qui pourrait appartenir a l'Opéra est *Michael à la veille de la bataille de Călugăreni* de I. A. Wachmann sur le libret de I. Eliade. Profondément puisé dans l'aspiration séculaire vers l'unité nationale et l'endepéndence, le genre lirique renouvelle ses potentialités de nos jours par l'enrichissement des formes et de moyens d'expression, par l'aprofondissement contemporain de la thématique et par le renouvellement du langage musical.

ELÉMENTS HISTORIQUES DE LA VIE MUSICALE EN DOBROGEA

Brèves considérations historiques. Classification périodique

Dans ce sous-chapitre on va faire des rapelles au développement chronologique du Dobrogea et de la ville de Constanța particulièrément, et ensuite une brève classification de développement socio-culturel à Constanța. Etape I (1829 – Paix d'Adrianopol – Guerre de Crimée 1854–1855, Etape II (Guerre de Crimée 1855 – guerre d'Indépendence 1877–1878), Etape III (Guerre d'Indépendence 1878 – Guerres des Balkans – 1913 et la début de la Première Guerre Mondiale 1916), l'impact d'une administration turque de plus de 400 ans sur le développement social et les activités artistiques des

www.ziuaconstanta.ro

habitants de Dobrogea, les premiers sièges d'enseignement pour les enfants (l'Ecole de Silistra) et le premier abécédaire turco–roumain réalisé par Costache Petrescu. On mentionne aussi la position géografique de Constanța, sa naissance et son attestation documentaire, prouvée par des écrits et des fouilles archéologiques, la preuve de la continuité latine des Roumains de Dobrogea (*Tropheum Traiani d'Adamclisi)* en est le témoignage et le développement économique et culturel de la ville Kustenge (Constanța), tel que les turcs l'ont appelé.

Aspects de la vie culturelle de Constanța au XIX è et au début du XX e siècle

Ce sous–chapitre vise la vie culturelle de Dobrogea sous l'occupation turque, la continuité de la création populaire autochtone étraitement liée à celle orientale, sans pour autant lui altérer l'essence, l'attestation des instruments musicaux traditionnels comme la flûte, la flûte de Pan et la cornemuse entrés dans la patrimoine de notre peuple, l'apparition du chant liturgique, qui deviendra un vrai laboratoire de la musique chorale, la promotion de la création roumaine et l'activité culturelle des églises et de la Cathédrale de Constanța qui en 1895 va former la premiere chorale d'hommes formee par 8 personnes dont le rôle était de donner les réponses liturgiques.

Aspects de la vie musicale de Constanța pendant les années 1880-1930. Les premiers pas vers la musique européenne

Le sous–chapitre présente la vie musicale de Constanța pendant l'été et l'hiver, à l'occasion de nombreux spectacles culturels. On précise aussi que c'est à cette période qui on fait les premiers pas vers la musique européenne, grâce au groupe autrichien Damenkapelle formé par 7 demoiselles instrumentistes qui vont fonder les familles Blitzner, Iasinski, Ghițescu et Alexandrescu, dont le rôle culturel est très grand pour Dobrogea et qui vont interpreter pour la premiere fois de la musique européenne à Constanța.

L'activité musicale vocale-instrumentale de Constanța au dèbut du XX è siècle et jusqu'à la veille de la deuxième guerre mondiale

Dans ce sous–chapitre on mentionne les premiers concerts de musique vocale et vocale-instrumentale sur le territoire du Dobrogea, l'activité de notre génial interprète George Enescu, qui rend honneur à Constanța par dix apparitions dans des concerts sur la scène de Constanța, l'activité dans des concerts des instrumentistes et des solistes lyriques: Paulina Steinfeld, Alexandru Filoreanu, Theodor

www.ziuaconstanta.ro

Fucs, Lina Dores, le tenor Mihăilescu, le baryton Jean Athanasiu, N. Corfescu, le violoniste C. Nottara, Polia Melides, Gr. Teodorescu, A. Desfies, Jean Proşteanu, Smaranda Atanasov, Ornella Santoliquido, etc., musiciens qui ont évolué sur les scènes de Constanța dans des concerts et de récitals vocal-instrumentaux et qui ont contribué à côté des animateurs autohtones a l'education esthétique du public de Dobrogea, capable de choisir et d'apprécier la qualité des productions artistiques, d'apprécier et de stimuler les artistes de valeur, les vrais messagers de l'acte culturel, d'approprier et accumuler les hautes valeurs artistiques, se formant finalement des critéres d'appréciation et de validité des créations artistiques.

L'activité des trupes étrangéres et roumaines d'opéra et d'opérette pendant 1900-1944

La presse de l'époque mentionne une série de troupes d'artistès qui viennent et présentent des concerts sur le littoral de Constanța a partir de 1902 et 1903, oû on signale les premiéres tentatives de réaliser des spectacles avec de fragments d'opéra, grâce aux efforts du professeur de musique Ion Baston, qui réussit a créer une troupe d'opéra et donner des premières représentations avec les opérettes *Perichola* d'Offenbach et *Le vendeur d'oiseaux* de Zeller. Apparaissent ensuite d'autres troupes: en 1905 la compagnie d'opérette dirigée par N. Bărcănescu, en 1906 la troupe d'opérette dirigée par I. Marinescu, la même année une troupe viénoise va présenter l'opérette *La Chaune–Souris* de J. Strauss et toujours la même année la troupe arménienne de Benlian. En 1907 la troupe de I. Marinescu va donner un concert au bénéfice des pauvres, alors que la troupe dirigée par Aron Bobescu va donner aussi un concert dans la même salle arménienne. En 1908 à Constanța arrive une compagnie italienne dirigée par C. Cassilano, en 1910 on rappelle la troupe italienne dirige par Escale Pipei, une autre dirigée par Coletti. En 1913 c'est une Compagnie grecque qui arrive, dirigée par Lavranga. Il y a ensuite une suite de spectacles soutenus par des artistes renommés du temps comme le basse Gh. Folescu, le baryton Jean Athanasiu et Costescu Duca, le ténor Romulus Vrăbiescu, la compagnie Léonard, la soprano Margareta Rădulescu, qui ont donné des concerts sur les scènes de Constanța, remportant des succès remarcables et l'estime du public mélomane.

www.ziuaconstanta.ro

Sociétés chorales de tradition en Dobrogea au XIX è siècle et à la première moitié du XX è siècle

Une fois que la guerre de 1877–1878 prend fin et que la nouvelle administration roumaine revient, les efforts pour l'instauration d'une vie économique et culturelle commencent. Ainsi, les mélomanes vont ils satisfaire, au moins, partiellement, leur passion pour l'art des sons, eu tant que membres ou auditeurs de la premiere chorale crée à Constanța pour donner les réponses liturgiques à la Cathédrale ortodoxe achevée eu ouverte en 1895. Cette chorale, au début, d'hommes, était dirigée par le maître Mihail Frimu, originaire de Iassy, arrivée a Constanța pour enseigner la musique au Collège de garçons récemmement fondé." La première chorale de la Cathédrale de Constanța comptait huit membres à voix particulières existentes dans la ville à cette époque-là. Ainsi comme ténor premier étaient: Anastasie Tranulis et Ion Stoianovici, comme ténor second Dumitru Theodoru et Virgil Stoianovici,comme baryton Vasile Ghițescu et Constantin Stoianovici et comme basse Luca Trasibul et Vasile Cuiano". (Alexandrescu, R. – *In Memoriam* – Monographie des chorales d'hommes dans les églises de Constanța, Ed. Société Chorale *Gavriil Musicescu*, Constanța, 1995, pag. 5–6)

Conclusions concernant les aspects de la vie musicale de Dobrogea

A la suite de nos analyses et recherches on a pu établir deux grandes période de développement culturel en Dobrogea: La Première période coincide avec le phénoméne d'éthnogénèse du peuple romain (X-XII è siècle – jusqu'en 1877, la Guerre d'Indépendance). De cette epoque il nous parvient certains documents historiques, géographiques et éthnomusicologues, trouvés dans les cahiers personnels de certains corifés de la culture de Dobrogea (*Le Petit cahier d'Azaclău ou le Cahier du curé Petrică*), des notes diverses de voyage (*L'Itineraire du Frère Wilhelm de Rubruquis de l'Ordre de Frères Minorites - 1253*) et les *Notes du géographe Vivien de Saint-Martin – 1680*) ou les documents historiques laissés par certains princes régnants des Pays Roumains (*Documents Inedits de Mircea le Vieux 1384-1418*, ou le *Hrisove* d'Alexandru Ipsilanti du 12 mars 1877).

La deuxiéme période (1877–1944), débute comme un événement sur le plan local: il s'agit de la fondation de la première école roumaine de Constanța en 1879, ayant comme directeur Costache Petrescu. L'élimination de l'administration turque et la substitution par celle roumaine, vont avoir pour effet la stimulation de

www.ziuaconstanta.ro

l'intérêt pour la promotion de la culture et de son organisation avec plus de compétence. Une série de Sociétés culturelles font leur apparition, des cercles de musique et de littérature, des filiales des sociétés de Bucarest qui vont renforcer les activités artistiques.

INSTITUTIONS MUSICALES PROFESSIONNELLES DE CONCERT ET DE SPECTACLES

Le Théâtre Fantasio

Il a été fondé juridiquement en été 1956 par un décision du Conseil Populaire de la région de Dobrogea, en même temps que le Théâtre de Marionettes, alors q'une année plus tard, le 1er septembre 1957, Constanța sera douée de la section d'opéra, d'opérette et de ballet, le futur Théâtre lyrique, l'actuel Opéra. Le premier spectacle a été *Escale à Constanța* signé par Fred Firea, Sandu Anastasescu, Niky Popescu et Alexa Marcovici, mis en scéne par Ion Drugan et sous direction musicale d'Aurel Manolache. Le Théâtre Fantasio a joui de la collaboration des compositeurs de premier ordre de la musique légère: Nicolae Kirculescu, Temistocle Popa, Laurențiu Profeta, Sile Dinicu, Vasile V. Vasilache, Marius Țeicu, George Grigoriu, Ion Cristinoiu, Henry Mălineanu.

L'Orchestre philharmonique „La Mer Noire"

Crée en 1979 par l'initiative du chef d'orchestre et pédagogue Paul Staicu (musicien de réputation internationale) l'orchestre philharmonique *La Mer Noir* est le plus jeune orchstre professionel de Roumanie. Paul Staicu a mis les fondaments d'un vrai expériment dans le périmètre de la culture musicale ce qui est signalé d'ailleurs dans une interview du magazine *Tomis* – 1981: „Il y a le préjugé que dans une ville sans une vieille et solide tradition musicale, il est difficile sinon impossible d'organiser et de composer un orchestre symphonique. Je suis arrivé à Constanța pour organiser une orchestre symphonique puisqu'il s'en imposait. La tradition se crée par la pratique des concerts". Apportant sa pierre à la vulgarisation de la musique roumaine aussi bien à l'etrangere que'en Roumanie, l'Orchestre symphonique a fait inscrire dans son répertoire plus de 200 titres appartenant aux classiques et aux jeunes compositeurs.

Le Théâtre de ballet „Oleg Danovski"

La danse a toujours accompagné l'histoire de l'homme et de la civilisation. A partir des géstes rythmés du primitif, dominé par la nature à la danse acrobatique moderne, dès configurations

www.ziuaconstanta.ro

essentialisées, géométrisées du ballet classique, aux recherches fébriles d'ordre plastique et expressif du théâtre moderne de ballet, la danse a proliféré le long de l'histoire dans une variété infinie de formes, de techniques, assouvissant l'aspiration du vol libre, déchiffrant les impulsion rythmiques de l'être humain.

„Exprimant non seulement la plénitude de la force physique on l'exubérance du jeune âge, mais aussi la joie de vivre, la profondeur de l'idée, la complexite des sentiments, la dans peut etre un plaidoyer universel, au-delà des frontières lingvistiques pour la paix, la liberté, l'amour, la verité et l'amitié". (Munteanu Ana-Maria – *Danse,* dans le Revue *Applaudissements*, nr. 1, supplement au programme du Theatre lyrique, Constanța, 1988, pag. 22–23).

Le ballet classique et contemporain *Oleg Danovski* a étè fondé en 1978, comme une section du Théâtre Fantasio à l'initiative d'Oleg Danovski, Vasile Florea (directeur ARIA), Nicolae Călinoiu (directeur dans l'ancien CCES), Aurel Manolache, Ion Tudor et Nicolae Tudoran. Avec un repertoire très riche contenant des travaux essentiels comme: *Le Casse noisttes* de P.I. Ceaikovski, *La danse de 7 vagues* de l'opérette *Salomée* de R. Strauss, *A la lumière de la Lune* de G. Gershwin, *Le Corsaire* de Drigo, *La Rhapsodie II* de G. Enescu et sourtout le *Mandarin miraculeux* de Bela Bartok, des spectacles mis en scène par Oleg Danovski qui a signé aussi la corégraphie à côté de l'americain Karen Bell–Kaner. L'assemble de ballet contemporain et clasique, deviendra vite célèbre aussi bien en Roumanie qu'a l'étranger, par les tournées organisés aux Etats–Unis, en Italie, Allemagne, Autriche, Hollande, Suisse, Tchéqui, Slovaqui, Turqui.

LE THÉÂTRE LYRIQUE – (L'OPÉRA) DE CONSTANȚA

1. Histoire, création, fondateurs, premiers solistes, directeurs, metteurs en scène, chefs d'orchestre, (chorale, orchestre, ballet), personnel technique et administratif.

Le Théâtre lyrique a étè fondé le 1-er septembre 1957, après le Théâtre Dramatique (1951) et le Théâtre de Variété Fantasio (1956), sous la direction de Nestor Gheorghiu, le premier directeur de la nouvelle institution crée à côté de premier chef d'orchestre Constantin Daminescu et du chef d'orchestre Remus Georgescu pour une brève période de temps, le maître de chorale Gheorghe Velea et la maîtresse de ballet Mireille Savopol. Le Théâtre musical va fonctionner comme une sous-section du Théâtre d'Etat ayant à sa tête le metteur en scène Ion Drugan, a partir de la saison 1969–1970, le Thèâtre lyrique va

www.ziuaconstanta.ro

gagner son indépendance administrative sous la direction de C. Daminescu. Les directeurs suivants ont été: Silviu Panțîru, Costică Ghinea, Gh. Munteanu, le metteur en scène N. Ciubuc, Ana-Maria Munteanu, le chef d'orchestre Radu Ciorei, Sofronie Cadariu, le metteur en scène Cristian Mihăilescu et le chef d'orchestre Gh. Stanciu. La mise en scène a été assurée par Gh. Bărbulescu pour les spectacles d'Opéra et Ion Drugan pour les spectacles d'Opérette. Après le départ de Gh. Velea la chorale a été dirigée pendant 26 ans avec talent et abnegation par le maître Boris Cobasnian. Parmi les chefs d'orchestre il faut rappeler: Silviu Florea, Iulius Szarvady, Silviu Panțîru, Tiberiu Popovici, Mihaela Roşca, Radu Ciorei et Gheorghe Stanciu. Voilà les premiers solistes, fondateurs du Théâtre lyrique: Silvia Bădănoiu, Decius Celea, Ileana Cojocaru, Constantin Niculae, Magdalena Daminescu, Niculae Luca, Simona Niculescu, Niculae Păun, Gabriela Popescu, Eugen Savopol, Lulu Simionescu, Elizeu Simulescu, Maria Weiser, Toni Zamfirescu.

Les premières du Théâtre lyrique - (l'Opéra) de Constanța entre 1958–2004

Dans ce chapitre on présente les premières par saison, la distribution des solistes, la mise en scène, la chorégraphie, scenographie, le personnel technique, le corépétiteurs, les chefs d'orchestre et le sujet de l'opéra ou opérette. Le nombre de pièces varient d'un année a l'autre, les mises en scène étant réalisées en collaboration avec des artistes et de metteurs de Roumanie ou de l'étranger, invités à Constanța, le répértoire devenant toujours plus riche à chaque saison. La saison de 1958, ayant pour directeur Nestor Gheorghiu, nommé a l'ouverture, ensuite le metteur en scène Ion Drugan, lorsque le Théâtre lyrique devient une sous–section du Théâtre d'Etat a realisé les premières suivantes: l'opérette *La Chauve-souris* de J. Strauss, l'opéra *A la moisson* de T. Brediceanu, l'opérette *La Cavallerie rusticane* de P. Mascagni, l'opéra *Traviata* de G. Verdi et l'opérette *Ana Lugojana* de Filaret Barbu.

Les principales étapes d'évolution chronologique. Premières absolues mises en scène

La première période s'étend entre 1958–1969 et coïncide avec le début de l'affirmation du Théâtre lyrique - sa fondation (le 1-er septembre 1957) comme une sous-section du Théâtre d'Etat et son équipement avec du personnel (l'orchestre, le choeur et le ballet).

La deuxième étape s'étend entre 1970–1983 et coïncide avec la séparation du Théâtre lyrique et l'obtention de la autonomie par une

www.ziuaconstanta.ro

direction et une administration propre, sous la direction du chef d'orchestre C. Daminescu.

La troisième étape s'étend entre 1984–1994 et c'est la plus riche en montages et représentations de spectacles d'opéra, d'opérette, ballet, opéras pour enfants et spectacles de divertissement.

La quatrième periode de développement du Théâtre lyrique s'étend entre 1995–2004 et s'est déroulé sous la direction de Cristian Mihăilesc et Gh. Stanciu. En guise de reconnaissance méritée a juste titre pour la travail et les efforts déposé par le collectif du Théâtre lyrique de Constanța de long des années, le 26 juillet 1996 par la Décision nr. 25/1996, le Conseil Départamental de Constanța accorde au Théâtre lyrique à partir du 1-er août 1996 le titre „d'Opéra Constanța".

Récitals d'airs, récitals instrumentaux et concerts

Ce sous-chapitre présente les principaux récitals pendant les années 1958–2004, les concerts et les récitals de caméra échalonnés par saisons théâtrales, présentés par de grands artistés roumains de Roumanie, y compris ceux de Constanța, interprètes lyriques et instrumentistes de grande tenue artistique, célèbres en Roumanie et à l'etranger: Ştefan Ruha, Silvia Marcovici, Ion Voicu, Dan Iordăchescu, David Ohanesian, Aida Abagief, Florența Marinescu, Delia Pavlovici, Andrei Deleanu, Felicia Filip, etc.

MANIFESTATIONS PARTICULIÈRES

Festivals nationaux et internationaux d'opèra et de ballet

Dans ce chapitre on présente échalonnés par saisons à partir de la 1-ére édition de 1974, les Festivals annuels d'Opéra et de Ballet, avec des personnalités du genre lyrique, invités à chanter sur la scène de Constanța pour la joie et le délice des mélomanes de Dobrogea.

Collaboration avec d'autres institutions et personnalités interprétatives du pays et l'etranger. Invités en spectacles

Dans ce sous-chapitre en fonction de chaque saison, on mentionne la modalité de collaboration avec les intéprètes du pays et de l'etranger à l'ocasion des spéctacles en première et les invitations pour le *Festival International d'Opéra et de Ballet*. Chose bien connue, les collaborations sont realisées avec des personalités du genre lyrique du pays et de l'étranger, avec le concours des artistes de Constanța - du choeur, des solistes lyriques et du ballet-qui constitue d'ailleurs le fonds de l'activité artistique.

www.ziuaconstanta.ro

L'ACTIVITÉ CONCERTISTE DANS LE PAYS ET À L'ÉTRANGER ET SON REFLET DANS LA PRESSE

Tournées dans le département, dans le pays et à l'étranger

Comme toute institution qui se respecte le Théâtre lyrique - (l'Opéra) de Constanța a effectué de nombreuses tournées dans le département, le pays et à l'étranger, aussi bien pendant la saison théâtrale que pendant la periode estivale, en présentant des spectacles en collaboration avec les autres institutions artistiques du pays, qui étaient au service du public vacancier.

Le reflet de l'activité de l'Opéra dans la presse locale, centrale et étrangère

Les échos dans la presse internationale qui rappellent les tournées effectuées par l'Opéra de Constanța dans les pays de l'Est de l'Europe, atteste la qualité des services offerts par le collectif artistic de l'Opéra et peuvent être une occasion de fierté pour les ambassadeurs de la Roumanie, qui portent le message d'amitié à l'aide de la chanson lyrique tellement estimée, par la présentation des pièces les plus reprézentatives du genre.

LE RÔLE DES INSTITUTIONS MUSICALES DE CONSTANȚA DANS LA FORMATION ARTISTIQUE DU PUBLIC

L'art devient un grand moyen d'éducation , s'il devient avant un moyen d'éducation esthétique, s'il est accueilli avec une attitude adéquate et si'l détermine un engagement intégral de la personnalité humaine dans la perspective de l'idéal esthétique. Répondant aux exigences de la societé et de l'endividu, les valences esthétiques ont une grande force éducative par son influence profonde sur l'homme, par la large gamme d'émotions et de sentiments qu'il éveille en lui, le détermine a réflechir et méditer.

CONCLUSIONS

Entre les années 1958–2004, Le Théâtre lyrique - (l'Opéra) de Constanța a monté et présente au public aimant l'art lyrique un nombre de 157 premières: 60 opéras, 44 opérettes, 38 ballets, 8 opéras pour enfants, 2 opéras–concerts, 2 music-hall, 1 vaudeville, 2 concerts et 1 *Requiem,* dont deux premières absolues: *Le Roi Istros* de I Szarvady (1976) et *Trois Génerations* de S. Sarchizov (1981), 4

www.ziuaconstanta.ro

opérettes: *Les filles de Murfatlar* de E. Roman (1961), *La Nymphe du Littoral* de V. Doboş (1968), *Peneş le Dindon* de S. Panţîru (1977), *Trois coeurs et une fille* de A. Giroveanu (1980), 7 ballets: *La Ronde des princesses* de M. Negrea (1972), *Le marin rêveur* de L. Profeta (1972), *Les heures de la mer* de L. Profeta (1979), *Vox Maris* de G. Enescu (1976), *Evénement 1907* de T. Olah (1976), *Les noces d'Olténie* de V. Doboş (1978), *Peppi long bas* de K. Haciaturian (1995) et l'opéra pour enfants *Le Chaperon Rouge* de D. Lupu (1998).

www.ziuaconstanta.ro

Tiparul executat la SC INFCON SA
tel./fax: 0241 580 527, 585 627

www.ziuaconstanta.ro

De acelaşi autor:

- Elemente de sociologie muzicală cu aplicații în opera contemporană – 2004, Editura Ex Ponto
- La Mohu când se-ntorc cocorii – 2002, Editura Ex Ponto
- Întoarcere din toamnă – romanțe – 2000, Editura Ex Ponto
- Vise de fum – poeme şi versuri – 2000, Editura Metafora
- Orientări estetice în cultura secolului XX. Fenomenul muzicii uşoare (colab.) – 2000, Editura Metafora
- Bucurii pe portativ – carte muzicală - 1999, Editura Metafora
- Zoo cu tâlc – carte pentru copii - 1998, Editura Metafora
- Cântec pentru Romanița – carte muzicală -1997, Editura Leda
- Iubire şi speranță – povestiri - 1996, Editura Muntenia
- Geniu Împărat – povestiri pentru copii -1996, Editura Muntenia
- Aspecte ale vieții muzicale constănțene în secolul al XIX-lea. Societăți corale de tradiție din Dobrogea – 2005, Editura Ex Ponto

ISBN: 978-973-644-688-7

www.ziuaconstanta.ro